Kedves Gyula!

A múlt 24. lap levonatot átnéztem s javítottam. Algírt elkülöztem.

Pasteinerből kivi egyébiránt nemény lem kapsal.?!

Fényi Gábor kért tőlem ingyen adatokat Fagarasi Nagy Miklós Jakabról, aki az 80 években dolgozott. Ha bun adatunk van, küld el nekem azonnal. Ha hosszabba dolog ne töltsd az időt a másolással, majd itt leírjuk s neked az eredetit visszaküldöm.

Szegd. 1913. nov. 17

igaz híved

Szinnyei

Nagy Miklós
által rajzolt és Ipolyi
K. által kiadott
kepek.

Ipolyi Károltól
Nagy Miklóshoz
átvivendők

---

und
Napkelet 1858. 415
l

FRIEDRICH FOERSTER, textilfestőmester

A szepesolasziak 1804-től alkottak külön céhet.-Mester levelüket 1804-1826 között vezették igen diszes,kaligrafikus,néha szines kivitelben is.-"Stam-Buch"-nak nevezték.-35 bejegyzés van benne.-Ezek egyike:

30.- Friedrich Foerster, incorporirter 1819.

123.old. 38.jegyz.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.évkönyve, 16. Győr, 1974.

Foerster Lajos

MDK

bécsi épitész

Dohány utcai zsinagóga. 1854-58.

254.o.
Repr. 255. o. 261. kép.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

MDK

Boersternéholla Matild, festö

dr. Juhász Andor kuriai elnök. Olf.
Néger nö. "

Nemzeti Szalon.-Tavaszi Tárlat. 1932.junius. Kat.

NDK

Foersterné Bolla Matild

Békési asszony, of.

Négernő, of.

M.Képtár.MOK Egy. jub. kiáll. 1938.jun.

12. l.

Foersterné Bolla Matild

Tanulmányfej, of.

Apor Gizella brné. of.

B. Képzőnők 24. kiáll. B. Szal. 1933.

3.1.

Förster Károlyné
Bolla Matild
festőművész
83 éves
1956. III. 31
(—)(halál oka)
Farkasréti temető

Halotti főkönyv
59. folyósz.

Foersterné Bolla Matild

festőművész

Magyar Képzőművésznők Egyesülete kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Szép portrait: Apor Gizella báróné-ja, vöröskeresztes jelmezében.

Pesti Hirlap
1933.II.19.

MDK

Foersterné Bolla Matild

Békési asszony, of.

Néger nő, of.

Magyar képzőm.nők Egyesulete jub.kiáll.katalógusa.
1938 jun.3-18. 8.l.

MDK

Foersterné Bella Matild,

Puky Endre külügyminiszter.

Nemzeti Szalon.-Téli tárlat. 1932.dec. Kat.

MDK

Foersterné Bolla Margit

Az Arcképfestők Társasága. Képzőművészet 1931.
43-44. sz. 188.l.

MDK

Foersterné Bolla Matild

Puky Endre külügyminiszter portréja

A Nemzeti Szalon téli tárlata. Képzőművészet 1933. 57. sz. 38.l.

Foerstemé Bolla Malild

szinten kiállító a Klammer Marioka műterem-kiállításán.

Műteremkiállítás,

M. 932. V. 12.

Foersterné Bolla Matild MDK

özv. br. Apár Gáborné arcképe, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

Foersterné Bolla Matild MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1931 őszi kiállítás

Foersterné Bolla Matild

Békési asszony, olaj

Négernő, olaj

Magy. Képzőművésznők Egyesülete jub. kiáll.

N.Szal. 1938. jun. 8 l.

Kedves Gyula!

A kéziratot 24. lap levonatot átnéztem s javítottam. Az egészet elküldtem.

Pasteinerhez írt egy levelemre semmi sem válaszolt?!

Fényi Gábor kért tőlem csinos adatokat Fagaras Nagy Miklós életéről, aki az 80as években dolgozott. Ha van adatunk róla küld el nekem azonnal. Ha kosztolányba dolog ne töltsd az időt a másolással, majd itt leírattam s neked az eredetit küldhetem.

Azt is írd meg

Szívesen

Szendrei

368
1912

Vas. lys.

1889. 36. f.

Aldunai
képeket (4)
kerjek tőle
és megírje hogy
„Aldunai klisszűre"
c. nagy díszal-
kalmat kéjtől kiadni
Bárdiastól a Vasharangy tárgyáról Dunaág
vonz. 20 fmerett keppel és
leíró szöveggel

Fogarasi Nagy Miklós, festő, l. Nagy Miklós.

Bolla-Forster Matild

arc- és életképfestő
Pozsonyban
XIX. sz.
Csáky J. H.
Csáky Cl.

50 Jahre Pressburger
Künstverein. 1884-
1934. U.o. 1934
Ky. a Forster-ből

Gozelem Tamar
vrage ma ol u
Kuloli a Repeket
wrat hoz zalati
— a ki at

Bolla Matild

1899/900 II a Deák Éva nőifestőiskolanövendéke.

Ferhajszámfőiskolát

1932 33. 69. l.

pontján maradni. E mű Hui-tsung császár régi eredeti bronzgyűjteményének katalógusa, 1107 és 1111 közt készült a császár rendeletére. Szerzője Wang-Fu. Ábráinak vizsgálata arról győz meg bennünket, hogy e korszak alkotásaiban oly erő és a felfogásnak oly nagysága rejlik, amely a következő *Chou-korszakban* (Kr. e. 1122—1255) már elveszett. Az emlékeknek a kínai hagyomány szerint való osztályozása kielégitő időrendet is szolgáltat. Az európai művészettudomány felállította azt a tételt, hogy a keletázsiai díszítőművészet alapvető motívuma az ókori kínai bronzedényeken és nefritfaragványokon számtalanszor előforduló, a görög meanderhez hasonló, ú. n. *felhőornamentum*, melyet a klasszikus korban gazdag állatornamentika szorított háttérbe. Csak a Han-korszakban (Kr. e. 206—Kr. u. 220) kezdett volna a növényi dísz lényeges szerepet játszani. Ez a felfogás tévesnek látszik. A Shang-korszak néhány fennmaradt emléke (l. *Yin*), de főképen a már elpusztultak fametszetben ránkmaradt képei arról tanuskodnak, hogy Kínában a növényi ékítmény megelőzte az állatornamentumot. E növényi ékítmények indaszerű elágazásokból állnak, melyek az ókori bronzvázákon és nefritfaragványokon vagy bevésve, vagy mint domború minták fordulnak elő. Sokszor úgy hatnak, mint képzelt állatok tarajai vagy végtagjai, melyek éppen ilyen kanyargós kiképzésük miatt nem azonosíthatók valóságos élőlényekkel, de megnevezhető növényi formákkal sem, bizonyára azért, mert lekoptatott, geometrizált természeti formák. Joggal tekinthetők az újabb kőkorszak termékeinek. Akik azt a nézetet képviselik, hogy a K. szelleme kőkorszaki maradt mindaddig, míg csak a tőle merőben idegen európaival meg nem ismerkedett, nem tévednek. A kínai formaérzés valóban oly mélyen gyökerezik a neolitikum-

Foerster Karolyné

Bolla Matild

ferkő

l.

Radh Str.

532. P.

1949. okt. 18.

I.

A tervkölcsön jelentősége.

(Iskolai dolgozat.)

A Magyar dolgozó nép bebizonyí-
totta, és belátta a terv jelentőségét.
Bebizonyította a háromévestervfolyamán,
és belátta a terv végén az ország magasabb

Foerstemné Bolla

Matild

festő

Műcs. kiáll. 1911 tól

Pipics 112. l.

Téves

se Bolla

se Foerster

alatt nem

szerepel

1917-18-

ig

alkép-részleek :
ada, XIV. sz.
a, 1414. István fiſia Pál műve.
IXV. sz. eleje.

Ladislaus. XIV. Jh.
adislaus. 1414. Werk des Meisters Paul.
Der Hl. Georg. Anf. XV. Jh.

ház Lászay kápolnája, 1512.

drale von ~~Szőke~~ fehérvár, 1512.

yszebeni ev. templomban, 1445.

in der Stadtpfarrkirche zu ~~Nagyszeben~~ Hermannstadt.

~~Stadtpfarrkirche zu Nagyszeben)Hermannstadt~~).

Lor

Gyula

(Karlsburg

17

Forster Károlyné

özv. Bolla Matild

1899 - 1900

szül.: Lincs

tanár: Jeckbner

Verbesserung. Am 14-sten April 1948.

Der König in Thule.

(Übersetzung.)

Dem König im Thule hinterliess seine sterbende Gattin einen goldenen Becher als Erbe. Der König hielt den Becher hoch in Ehren, der ihn an seine geliebte Frau erinnerte. Es ha-

Bolla Matild

férjé

laid

Foerster Karolyne

alatt is.

RANSCHBURG GUSZTÁV
könyvkereskedése és antiquariuma
Budapest, IV., Ferenciek-tere 2

Árj
Nyomtatv

Müemlékek Orsz. Bizot

Foerster Károlyné özv.

Pest

1937. telefonja

Budapesten -

Bolla Matild

Jelső

Pozsony

Miltamok

1917–18 téli

Plinius V. 246.

Subject

Foreign
Book M

Bolla Matild

Münsamk Pozsony

1917-18. téli évad - 266

Tanulmány. of

~~Agyagtál, Kelta VI. 18.~~

Foerstné Bolla Matild festő Képzőművészek Egy.

KMTÁRS művészptok
1931 feb márc kiáll.

XIII. 11 Szabomi arck.

1932, febr.-márc. kiáll. of

210.

Édesanyám, of

Foersterné Bolla

Matild

M. Képzőművészek Egye

1933. febr.

Tanulmányfej,

Apor Gizella br.

arckepe.

of.

Foersterné Bolla
Matild.

M. Képzőművészek
Egyes. 1938 jub.
kiáll.

Békési asszony, of.
Néger nő, of.

	Foersterné	*Bolla Matild*	
39	dr. Juhász Andor kuriai elnök	olajf.	Mgtul.
40	Néger nő	olajf.	400.—

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun.

1932 dec
Páley Endre
katalógusai
arok.

Foerster Károlyné Bolla M.

Müvei hazai kiállitásokon: N.Szalon 1904.tav.: Csendélet. - 1908.téli: Arckép, of. - 1932.~~[illegible]~~ jun.: Dr. Juhász Andor kuriai elnök arcképe, Néger nő, of. - 1932.dec.: Puky Endre külügyminiszter arcképe. - OMKT. 1917-18.téli: Tanulmányfej, of. - M.Képzőmüvésznők Egyes. 1931. febr.-márc./Mües./: Özv.br.Apor Gáborné arcképe, of. - 1932.febr.-márc./U.o./: Édesanyám, of. - 1933.febr./N.Szal./: Tanulmányfej, Apor Gizella arcképe, of. - 1938. jub.kiáll./U.o./: Békési asszony, Néger nő, of. x

Csákós, J.H.: 50 Jahre Pressburger Kunstverein. 1884-1934. U.o. 1934./Kny. a ForB.-ből./ - Képzőmüv. 1931. 43-44.sz. 186.l. /Kép./- Képzm.Főisk.Évk. 1932-33. 69.l. - RátStr. 532.l./Arcképpel./ -

körív építészeti elem

építészeti rendszer

külső és belső kerti ösvény

szélszerűség: épület megfeleljen rendel-

tetésének.

Foerster Károlyné özv.

Bolla Matild

1897-1900 Deák téren tanult

festőművésznő

I. Pauler u. 11.

Tel. 355-661

Bpstart. 1940. szept.

1942. jan.

+ 1945. bomba-
találat követ-
keztében
az egész ház elpusztult

Foerster Károlyné özv., szül. Bolla Matild festőművésznő. Művészeti tanulmányait Budapesten, mint Deák-Ébner tanítványa kezdte meg, majd Münchenben, Wienben és Párisban folytatott tanulmányokat. Külföldről hazatérve, 1909 óta állandóan szerepel a Műcsarnok és a Nemzeti Szalon kiállításain, valamint a wieni Künstlerhaus tárlatain. Hosszabb ideig Londonban László Fülöp tanítványa volt. Mint portraitfestő előkelő szinhatású és plasztikus kidolgozású képeivel előkelő nevet szerzett. Hosszabb pozsonyi tartózkodása alatt az ottani arisztokrácia egyik legkedveltebb portrait-festője volt, számos kiváló közéleti szereplő arcképét festette meg (Pálffy gróf, Zichy gróf, Esterházy herceg, Hennin gróf, Hübner gróf, Széchen gróf, Schaumburg-Lippe herceg, Pálffy hercegné, Csáky grófnő, Juhász Antal kur. elnök, stb.). Londonban is az előkelő körök keresett művésze volt, többek között mrs. Liddel szül. Odescalchi hercegnő arcképét készítette el. A Képzőművésznők Egyesületének és több más művésztársaságnak tagja.

1897–1945

Rát Sfr 539. l.

HAL

nek évtizedeken át volt szer
lapok nívójára emelte. Új ip
éltünk legnagyobb értékét ves

A Kertvárosi Társash

szám alatt fekvő telkének be

21. oldal

RAINER KÁROLY

Bolla Mathild

Försterné

festő

Nemzeti Szalon

Försterné B o l l a M a t i l d.

1904. Tavaszi kiáll.

Csendélet,

1908. Téli kiáll.
Arckép,olajf,

~~1932. Téli kiáll.~~

~~Puky Endre kiállítgymin.~~

~~1933. Magy.Képzőmüv.-nők 24.kiállí~~
Tanulmányfej,olajf,
~~Angyal~~
~~Apor Gizella bárónő,olajf,~~

SAMUEL FOERSTER, textilfestőmester

A szepesolaszliak 1804-től alkottak külön céhet. Mester könyvüket 1804-1826 között vezették igen díszes, kalig rafikus, néha s ines kivitelben is.-"Stam-Buch"ának nevezték.-35 bejegyzés van benne.-Ezek egyike:
13.- Samuel Foerster, incorporirt 1807.
123.old. 38.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve. 16. Győr, 1974.

MDK

Foerstner Dénes, festőm.

kiérdemelte elismerésünket.

A Műcs. téli tárlata.
Képzőművészet.1932. VI.évf. 46.sz. 18.l.

Johannes fog,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő cén legénykönyvéből,October 1692 Jahr utan: "Anno 1693 den 22 februari Johannes fog frembt gesezen aus rosenthal aus gothschwerin". 108.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században- Adatok Győr város asztalosmiveszségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Kantus János Mis.Győr .1967.- A győri Mis.Evkönyve

Fog J./Johannes/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint: "Rosenthal, Gothschwerin: Fog J." 123.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Évkönyve

Fog, Johannes, asztalosegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosegények jegyzéke". Fog, Johannes, Rosenthal, Gothschwerin, 1693". 115.old. 13.jegyz

Batari Ferenc: Asztalosegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr varos asztalosmiven ügynek történetéhez. 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Mus. Győr, 1967.-- Győri Mus. Evkönyve.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

MDK.

Fogás László

Kiállitási hir

Orion 1967 jan.25

MDK

Fogás László [?]

Kiállít Kőbányán.

— : Két kiállítás 2

ESTI HIRLAP Br. 1969. dec. 9.

04

Fogarasi

9. R. templom

Lux Kelemen 1916.

1.) alaprajz 1:100

2) déli homlokzat 1:100

3) nyugati és keleti h. 1:100

4) keresztmetszet 1:100

5) Fogarasi Apafi kastély belsője
és keleti kép csarnoka

I. Tábla.

5.

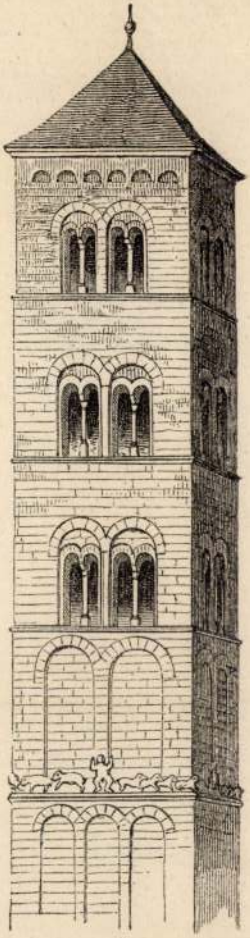

6.

Fogaras vára

1.

Balogh Erdélyben

nincs

Fogarasi ref. templom

l.

Korompay

46, 47-l.

821–822. Ismeretlen festő.
A XVIII. vár adatai.

821. Batthyányi József ~~[illegible]~~ Rg.

ig látható

Térden alól, ~~ül~~ kissé jo
ra tett párnán nyugtatva a mellett le
pedig a támlásszék karfájának faragvá
csillagja disziti, a melynek jelvényé
tős lánczon ékkövekkel kirakott keres
cappa minort visel. Parokája göndör,
beretvált. Collaréjának ligulája keske
~~aránytalan hermelines korona köti le fi~~
Rg.

Vászon, méretei 97: 77.5 cm.
Vétetett Vitsytal Jozseftől
Elszámoltatott 1897: III. 1
Az elszámolást tudomásul ve
rat (269/97).
Uj vászonra huzatott 1897:
Restaurálta 1897: II. 22-én

90r:V.2.

Fogarasvárának
kapuja
repr.
Magyarországtól
III. 226 l.

Három részből.

1081. KÁLYHAELLENZŐ, faragott

·kokkal. Biedermeier.

ással, felső része fiókos, közepén tabernakulum. XVIII.

ÉT SZÉK, mahagoni fa, aranyozott bronz kartámasz-

V. stilusu bronzveretekkel. Francia.

ókkal. Biedermeier.

iófa, szalagos berakással. Biedermeier.

ófa, szalagos berakással. Barok.

diszitéssel, tojássoros oromzattal. XIX. sz.

6 fiókkal. Biedermeier.

ıjlott homloklappal.

, két ives ajtóval és két oszloppal. Biedermeier.

kanapé, két karosszék, öt szék, egy asztal és egy konzol.

kanapé, egy dos á dos, öt szék egy asztal. Biedermeier.

és esztergályozott faállvánnyal, piros damaszt kárpi-

t ajtós tükörrel, ferde irólappal. Osztrák.

ott fa, faragott diszitéssel, két ajtós. Osztrák, Louis

ı, fején ovális mezőben térdelő szent szerzetes. Magyar,

Fogarasi vár

Nepei

vepr.

Magyar Művelődéstörj.

III. k. 536, 537 l.

Fogarasi vél. templom

apósféle
képe szár

Magyar ősmelődésben
III. 595. l.

ázurkba, amelynek
szorgalmasabb lá-
1904. év február
asót bizonyára un-
atörő életemnek és
ez, ekkor jegyez-
fiatal szivemben a
on, öt és fél esz-
napján feleségül

lvarával és kertjé-
ző Boby kutyával,
ikájával második
ahol ujra pajkos
ly ujságiró, a köz-
rmeke lettem ujra
álarcot, amit vala-
épugy, mint azok,
rlapiró tollára vá-

szen különleges stilust, amely Szegeden egészen más, mint például Aradon volt, a hivatalnok urak eszejárását, egyáltalában a közigazgatási élet szövevényeit. Móra Ferenc ugyanis akkor a Szegedi Napló részére végezte ugyanezt a munkát, mig a Szegedi Hiradót a városházán Csuka Feri képviselte. Délelőtt és délután megjelentünk a torony alatt, ahol, azt hiszem, Európa legakkurátusabb és legbujább közigazgatását folytatják, temérdek dolgunk volt, csaknem mindennap kitellett az ott felkutatott hiranyagból két-három riportra való és számos ujdonság. A pompás városházáról eltávozva, a világszép Széchenyi-téren szoktunk korzózni a platánok alatt, mielőtt bementünk a szerkesztőségbe a napi robotra. Három hónapja voltam Szegeden, mikor ez a korzózás egész életemre kiható kellemes incidenst hozott napvilágra. A korzó volt a város közlekedésének fővonala, nemcsak a sétálók, a ráérők szelték át naponta többször ezt a platánokkal szegélyezett gyönyörü sétányt, hanem azok is, akik az Alsóvárosból a Rókusra vagy a Felsővárosba menet, itt haladtak át. Diákok és iskoláslányok különös előszeretettel streifoltak

Fogaras vára

Kádecsky Lajos:

Fogaras vára és uradalma történeti emlékei. Kolozsvár 1892. 83 l. Erdélyi Múzeum 1892. évfolyból.

Ism. Hadtört. Közl. 1893. 289. l.

4617. Koszta József.
Sz.Brassóban 1864 április

Őszi nap.

Vászon, méretei 72:89.4
1913 április 23-iki 48620 sz.l
K-án (908-913).-- Kifizettetet
1913 augusztus 8-án (1399-913)

Sz
9
Át

Fogaras vára

Dörre Tivadar
rajza

repr.

Barthglny

Geol.

Fogarasvár

belsője

Dőre Tivadar rajza

repr.

146. l. szám

Deák Béldi

-

vagy templomhajók. Amennyib

Fogaras vára

Dörre Tivadar
eredeti felvétele

Repr.

Szilágyi Sándor

Fejér-vadászi Rákóczy
Zsigmond. 1622-1652.
Nyr. 1886.

80. l. után

81. l.

Fogaras vára

Dörre Tivadar rajza
(más oldalról, mint
1886-ban megjelent rajz)

Rajz

Szád Békés G.

8. l. alatt

28.4.08
30.2.27
14.5.96

Romanelli-u.6.

Romanelli-u.25.

Sándor-u.15.

Sándor-u.18.

Sándor-u.21.

Stáhly-u.7.

Tavaszmező-u.4.

Thék-u.9.

Thék Endre-u.15.

Tisza Kálmán-tér 29.

Tömő-u.2.1.Nagytemplom-u.32.

Üllői-ut 54.

Üllő~~i-u~~-ut 76.József fiúárvaház.

Üllői-ut.80.Ludovika Akadémia.

Vajda Hunyad-u.9.

Vajda Hunyad-u.58.1.Üllői-ut 58.

Fogaras vára

zászlósurasági vár

Kovács Endréné.

183 – 191. l.

Kmetty György:

Derékon alól, ü
haja, szemöldöke és kis
terestvár. Mellé kisi
mely csak térben va
zsinórzási.

Aquarell,

Lth

33.) Cortile ad arcate del castello di Fogaras 1538.

Glor Rimac

Fogarasi várkastély

Fogaras vára

Kelemen Lajos:
Fogarasi várfeladás
Kajó 1688-ban
Erdély 1900. 59-60. l.

Fogarasi vár

mai képe

repr.

Biró Erdkast

I. t.

Fogaras várának
belsője és
kastélyja
Dőre T. rajza
rézm.

Szád Békés G

38. l.
47 l.

mint alapmotivumhoz komponálta
a hatalmas teret, melyet kétold
a bazilika magasba ivelő kupolá
nak hajlatát átvevő oszlopcsarn
két kóriási kar gyanánt ölel át
művészet egyetemes nézőpontjábó
tekintve, legmagasabb mértékét
ve,nincs nagyobb remekmű,mint a
Place de la Concorde Pásitban.

A modern épitészet na
sulyt helyez a szociális követel
ményekre. A dolgozóknak épugy e
séges, kényelmes, jól rendezett
kóházakat épit, mintahogy a mai
rosrendezés a munkásnegyedek sz
mára megfelelő közlekedési vonal
ról,vásárló központokról gondosk
dik, életkörülményeik megkönnyit

Fogarasi kid

XVIII. n.

„a hon legremekebb kidje"

Kovári Erdélyenl.

209. l.

~~Achmet, II. ik, Ödö Sultan arck.~~

II. 219.

Fogarasi kehely

a Gyulafehérvári kincstárban

Gótikus

l.

Batthyáneum

I. 75. 76. l.

1

Viseleskép

Honvédek,

Egész alakban, gyak
hat képben vannak ábrázolva
a lapnak fölül:

Armée autr
Manoeuvre de l

jelzése pedig alól balra: V
ESSLINGEN BE
és jobbra: No.123

Szines kőnyomat,

Sz.n.
189-
Át.le

Fogarasi Ferences
templom és kolostor

l.

P. Boros Fortunát dr

Az erdélyi ferencrendiek
Cluj-Kolozsvár
1927. 132, 133. l.
képekkel

1256. Velei

A XV. s

Madonna a gyermek

Kissé jobbrafordult és a
tartja átkarolva, ki jobb kezé
a testét is védő kendőt fogja
felett, nyilt korona és magas ru

Márványdombormű, maga
— Vétetett 1895 július 19-én
lirán, vagyis 2699·08 K-án. —
31-én (246–895). — Az elszá
895 és az 1895 november 28-
ivet. — Az elszámolást jóváha
4561 (635–900) és az 1901
irat (464–901).

Jegyzet. L. az 1896-iki la
— Preisliste N° 11.

III 3

Pl.
Vét. 1895.

Fogarasi gör. kat.

templom

l.

GerMRE 43.1.

3055

52. J. F. Dankauser:

(G. Bécsben 1805. augusztus 19-én. + n

Wallstein tölgy-fa a

A előtérben
hajú ifjú, kinek ka
ketlén szétáll. Kiom
ros kőpenyét és vértje
lehajtva ülibálja gard
kában, a félig n
nyitvába. A egyik jo
jával a vállára. Fel
nézi a megholtat. M
sisat. Ettől a sima
zott sátrakkal, melyek
égbolt borus. Jelvé

Vászon, méretei
~~Pyrker L. J.~~
~~Ny. képt.~~ 8
VII: 52.

VII! 326.

< Fogarasi tör-
ténetirodalek >

Szádeczky Lajos

< > ~~[illegible]~~

Erdélyi Múzeum

1892. 326–345,
410–431, 538–545,
607–639. l.

pr.

Europa

film- és könyv. kapcsolatos vall.

Budapest

V Visegrádi ut 36.

Fogarasi vár

Erdélyi Múzeum
1898. 408-409. l.
(A fogarasi vár
feliratai.)

Fogarasi vár

Szalókay Dénes

Erdély várai 1736-ban.

Hadtört. közl.

1935. 248. és

köv. ll.

MERKUR
könyvnyomda, könyv és papír kereskedés
— NAGYSOMKUT —

Nyomtatvány

NAGYSOMKUT 44 IV. 7

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Fogaras vará

Varju Magyar várak

Fogaras. D. Ny. old.

FOGARAS VARA királyi vár volt.

1310 körül Apor László vajda építtette, hosszas viszontagság után Bethlen Gábor 1623-ban helyreállította, ma üresen áll. A vár a síkon épült várak valóságos típusa. Négyszögletes udvar körül emelt épületek négy sarkán hatalmas, sokszögletes tornyok emelkednek, melyek közül az egyik nagyságával és erősségével különösen kitűnik. A várat széles árok, azontúl erős bástyafalak körítik. A nagy torony szobái, a várkápolna művészi szempontból is figyelemre méltó. *Lux.*

E. g. I. 331. l

Tu bronzból, római VIII. 148.

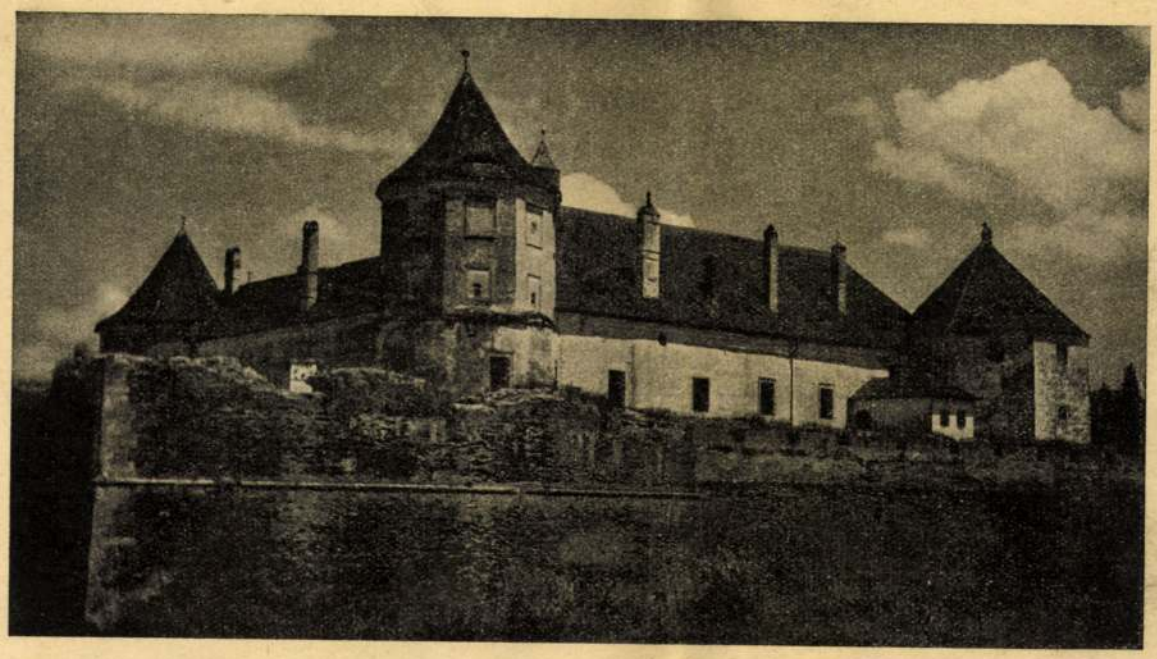

A FOGARASI VÁR KÜLSEJE ÉS UDVARA. XVI—XVII. SZ.

Fogarasi vár

Erdély 1940.

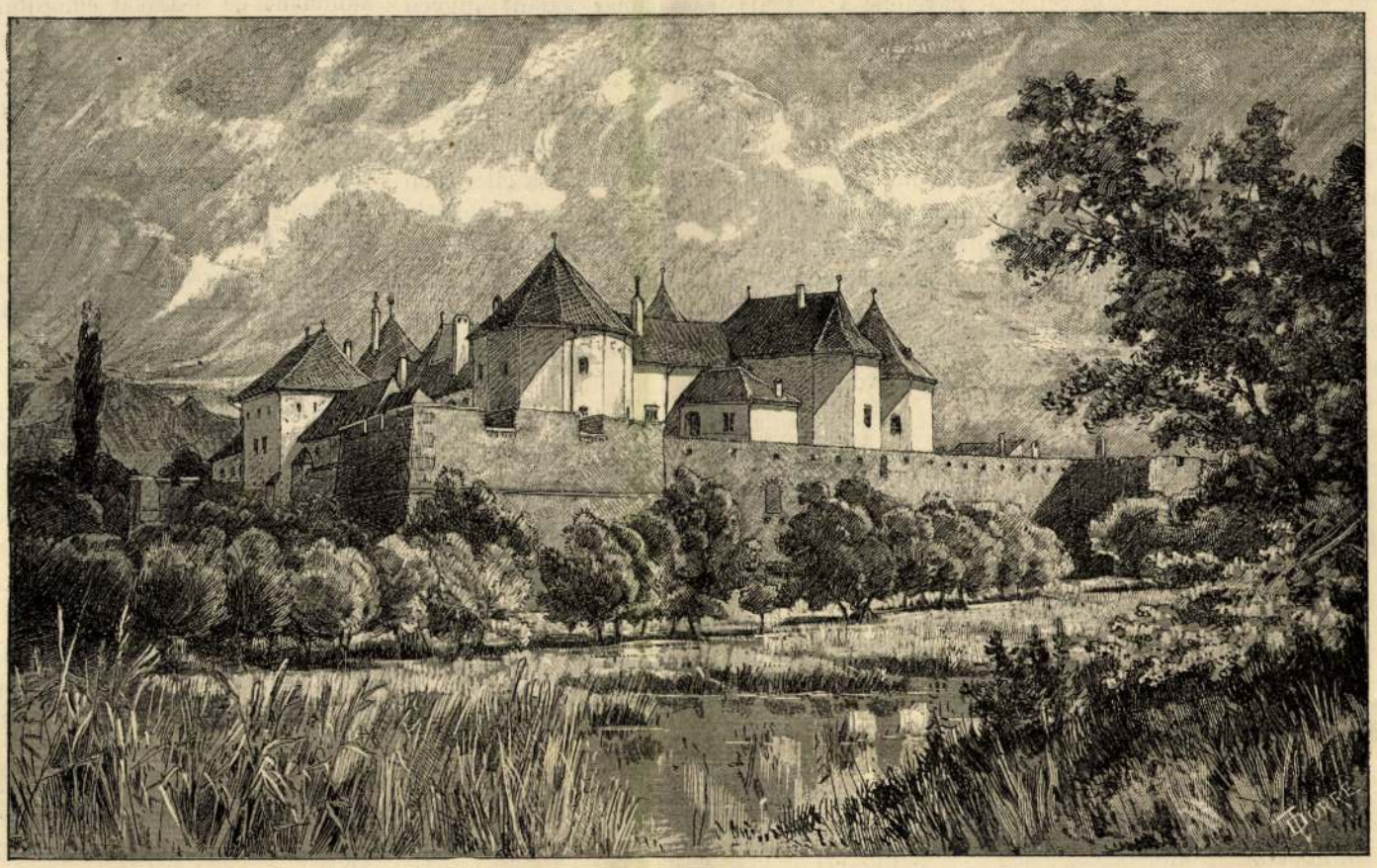

FOGARAS VÁRA A VADAS-KERT FELŐL. Dörre Tivadar rajza.

A BÉKÉS GÁSPÁRRÓL SZÓLÓ KÖZLEMÉNYHEZ.

lönbség jó sokáig a hétköznapok és a vasárnap közt. Kivált első vasárnap a butortalan szobákban minden hiányzott, a mi csak távolról is emlékeztetett volna bennünket arra, hogy ma vasárnap van. Két heti utazásunk alatt oly körülmények között, a milyenek közt minket szállitottak, alsó ruhánkat okvetetlen fel kellett volna tisztával váltani; de nem mindenikünk rendelkezett a kellő készlettel, s talán egyikünknek sem volt annyi fehérnemüje, hogy másnak is jutott. Oh áldott hideg víz, de jól esett benned bővelkednünk!

Egész kényelemmel láttunk hozzá testünk ápolásához, ruházatunk kitatarozása és kiporolásához, kikeféléséhez, lábbelink kifényesítéséhez; volt, ki meg is borotváltatta magát vagy kölcsönkért borotvával maga vitte végbe a kényes műtétet, szóval mindenképen rajta voltunk, hogy némileg vasárnapi szint öltsünk magunkra. Ezzel, a reggelinek megszerzésével, elkészítésével és istentiszteletre hivót, s elandalodtunk rajta. Szembehunyva szabad volt képzelni, hogy szülőfalunk harangja szól felénk.

Két tárgy volt a külvilágra szolgáló ablakaink előtt némi távolságban, melyen mindig volt mit néznünk. Az egyik a város déli oldalán elterülő lápföld. Ezen koronkint egyes füstgomolyok keletkeztek, melyek azonban a helyhez kötve maradtak, nem terjeszkedtek s lángba sem csaptak fel, csak bűzölögtek. A finomabb szaglásuak leg-

Vas. Ujs. 1887. 128. l.

Az első közlemény, mely a «Vasárnapi Ujság» 1885-ik évi 8—13. számaiban látott világot, a magyar államfoglyok életéről a budai József-kaszárnyában az 1849-ik évnek január 5-étől kezdve hozott részleteket és elkisérte őket Budáról ökrös szekereken történt szállíttatásukon az ország Ausztriával érintkező határáig, azután pedig mindenféle járműveken a laibachi vár udvaráig.

A most kezdett II. közlemény ugyanazon államfoglyok napjait akarja ismertetni, melyeket Laibach fellegvárában töltöttek, a míg onnan Pozsonyon, Olmüczön és ujra Pozsonyon és Győrön át visszakerültek Budapestre az úgynevezett «Ujépület»-be, vagyis «Neugebäude»-ba, s hol azután további sorsuk különféleképen dőlt el.

Lehet, hogy egy III. közleményt is fogunk hozni, mely az olmüczi kazamatákban elhelyezve volt hazánkfiai ottani életéről adand hirt 1849 végétől 1856 nyaráig, mikor e közlemények irója több társával együtt visszatért az országba.

Veszteglés a laibachi várban.

I. Elhelyezkedésünk.

Nehéz szívvel s nehéz léptekkel mentünk fel a lépcsőkön. Alul horvát őr bocsátott el maga mellett, fenn horvát őr utasított az épület belsejében nyitva állt ajtók felé vezető folyosóra, melynek homályát csak a nyilt ajtókon kiáradó világosság derítette fel.

A jobbra nyiló ajtón át elég tág terembe jutottunk, melynek ablakai a vár udvarára szolgáltak; de mivel mindnyájan nem fértünk bele, a balra nyiló ajtón át egy másik, még tágabb terembe léphettünk. Ennek ablakaiból széles körben láttuk a váron kivül terjengő vidéket. Első tájékozásnak ez elég volt.

Mind a két termet merőben üresnek találtuk. Annál erősebben kongának bennök nem épen hizelgő megjegyzéseink. Leültünk volna a pad-

[illegible] figyelmét s gazdája csakhamar kapott ingyen szállást a budai várban.

Köztünk a bátrabbak és szókimondók közé tartozott, s talpraesett megjegyzéseivel és bizonyos yankee-humorával gyakran vidította fel busongó társait. Magaviseletével sorsa ellenében a nevében rejlő fogalmakat igyekezett megvalósítani. Eisenfelsnek hitták, s ő vasakaratot és sziklaszilárdságot egyesitett magában, miről azonban érzékeny szive és szelid kedélye nem egyszer letéritette, mindig azok javára, a kiknek dolguk volt vele.

Most is, látszólag elég közömbösen, de könynyen érthető czélzással oda szólt Gyulának, kivel leginkább szeretett társalogni: «Mit gondolsz, barátom, az istennek melyik hollója fog nekünk ma harapni valót hozni, mert itt ugyan e rengeteg sok kémény közül egyet se látok füstölögni.» Németül volt mondva, hogy az ott forgolódó porkoláb is megérthesse. Megértette csakugyan, s szokásos jámborságával igyekezett velünk megértetni, hogy az ő szakácsa sincs vele, maga is már ehetnéket érez, de ne busuljunk, habár ma kivételesen valamivel később is, de reméli, jót fogunk enni.

Az idő, ott az üres szobákban, fel s alá őgyelgéssel sehogy se akart mulni. Majd ujra lekuporodtunk, majd ujra felugráltunk, ablaktól ablakhoz járva, bővebb tájékozást kerestünk, a dohányzás már nem izlett, a beszélgetés nem akart folyásnak indulni, a nyugtalanság már általános kezdett lenni, mikor négy óra tájban végre felhangzott a horvát katonák lépteinek és povedálásának közeledő moraja. Asztalokat hoztak, jó hosszu két darabot kecskelábra állítva, egyet az egyik, s egyet a másik terembe. A kezdet megvolt. Izgatottságunkat kellemes előérzet váltotta fel. A mozgalom most már folytonosságot öltött. Hoztak székeket is, szalmafonatut és sima desz-

[illegible] kannákat és dézsákat elhordták, a folyosó és lépcső felől nagy czihelődést hallottunk, minek vagy egy óra mulva az lőn az eredménye, hogy 25—28 szalmazsákot helyeztek el fejjel a falnak, lábbal az ablakok felé fekvő üres térnek, kettőtkettőt szorosan egymás mellé, s az ilyen párok közt tenyérnyi hézagot hagyván nagyobb kényelem okáért. Minden szalmazsák fejéhez még egy szalmával töltött durva vászonhenger jutott párnának. Lehetett volna egy-egy darab hasábfa is. De ezzel azután a gondoskodás rólunk az napra ki volt merítve.

Május ötödike! Napoleon halálának napja. Mennyivel jobb volt hozzá képest e napon a mi sorsunk!

Minthogy az étkezést már este felé végeztük, vacsorára nem gondolt senki, s mivel világító szereknek sem láttuk semmi nyomát, s törődöttek, fáradtak voltunk, korán tértünk nyugalomra. A horvát őrség mélabús egyhangu danája, melyből csak annyit értettünk, hogy «Jellacsicsa bána», eleinte bosszantott ugyan, de csakhamar altatólag hatott.

De már első szenderünkből felriadtunk. Patkányok jöttek látogatóba. Csizmáink szolgáltak ellenök fegyverül, s gyufáink villámlásszerü fellobogása még jobban rájok ijesztett. Veszedelem nem volt, s végre is diadalmaskodtunk a betolakodottak felett.

II. Első vasárnapunk.

Voltak köztünk öregebbek és fiatalabbak, papok és világiak, de nem volt egy sem, kinek emlékében fel ne támadt volna annak a kellemes érzésnek utórezgése, melyet gyermekéveiben egykoron e szó: «vasárnap» szokott kelteni. Mindnyájan olyan korban nőttünk volt fel, mikor e szó: vasárnap, azt jelentette, hogy ma félórával tovább szabad aludni, ma tisztát váltunk,

voltak. Övé volt a Kecskeméti-utcza 139. szám alatti (ma Borz-utcza 9. sz.) «Az arany borz»-hoz (Zum goldenen Dachsl) czímzett fogadó [1] s még egy, a kecskeméti kapun túl, a kálváriánál fekvő ház is, úgy hogy Irányossy az akkori Pest egyik legvagyonosabb polgára hirét-haladó összegre szaporodtak fel, mely összegből, mint hitelezők nagyobb summával voltak érdekelve többek közt: a Pálos-atyák, báró Laffert, özv. gróf Keglevichné, Tallián Antal, Edelspacher Teréz, Szlávy Pál, Perczel Lipót, Beleznay ezredes, a Margalics-örökösök, stb. Midőn mint ma mondanók, mert abban az időben az árveréseket trombitával hirdették ki. A Rákoson fekvő birtokot gróf Keglevich Ádám, a Lipót-utczai házat pedig, melyről érdekes lesz megemlítenünk, hogy telkének négyszögölét akkor nyolcz forinton vették fel, báró Laffert

LAKOMA SERBÁN KÉPVISELŐNÉL.

Az asztal fején Mikszáth Kálmán ül, tőle balra Herszényi főszolgabiró, Fridrik jószágigazgató, Zanko főerdész, Serbán képviselő; a másik oldalon Makave görögkeleti püspöki helynök, Visegrády őrnagy, Mikszáth László és gróf De La Motte Artur.

A SÁRKÁNYI KÖZSÉGHÁZA ELŐTT.

Középen Mikszáth Kálmán, tőle jobbra az első sorban Bausznern főispán, Serbán képviselő; balra Mikszáth László, báró Born, gróf De La Motte, Fridrik Géza uradalmi jószágigazgató, Bausznern közjegyző.

SÉTA A VÁROSBAN.

ÖTÖSFOGAT A FOGADÁSNÁL.

APAFI FEJEDELEM VÁRA FOGARASON.

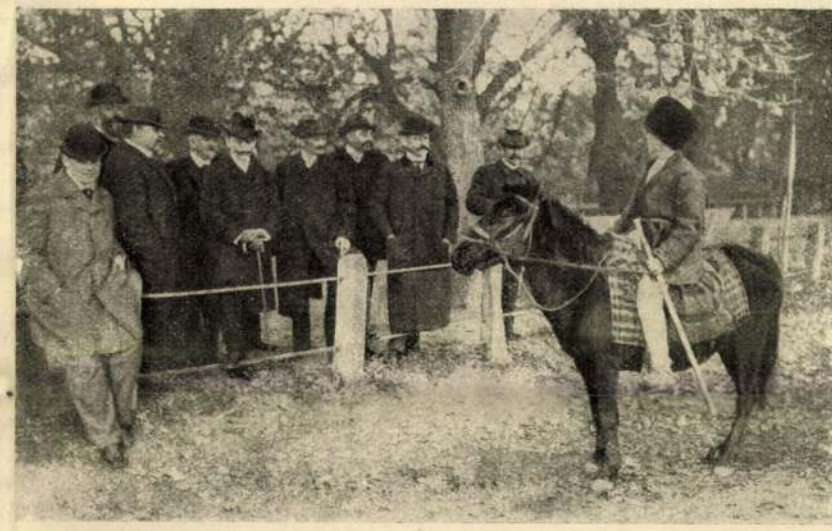

A VÁROSI PARKBAN.

MIKSZÁTH KÁLMÁN FOGARASI VÁLASZTÓI KÖZT. — Balogh Rudolf fényképei után.

ben állott. Történetünk idejében azonban már vagyoni viszonyai erősen megrongálódtak, rövid pár év alatt adósságai 40 ezer forintot meg- ez utóbbiak 1779-ben egy Irányossy Antal és neje, Irányossy Teréz által aláírt 2000 forintos adóslevél alapján végrehajtást kértek ellene, Irányossy egy évi moratoriumért folyamodott, mit azonban nem kaphatván meg azon okból, mert összes vagyonának fölbecsült értéke sem fedezte adósságait, mindene dobra került, a váltották magukhoz. Az egykor dúsgazdag ember még csak nehány évig tengette magát apróbb adósságokon. Halála után Ferencz, Antal, János, Teréz, Erzsébet és Borbála nevű gyermekei megtámadták ugyan az árverés hatályát azon a czímen, hogy szándékosan megkárosították őket, czélt azonban nem értek,

[1] Czímere ma is látható a kapu felett. A fogadóból 1796 körül már kávéházat csinált Schwarzenberg Márton tulajdonos, a melyet különösen a pesti dietán levő követek gyakran látogattak.

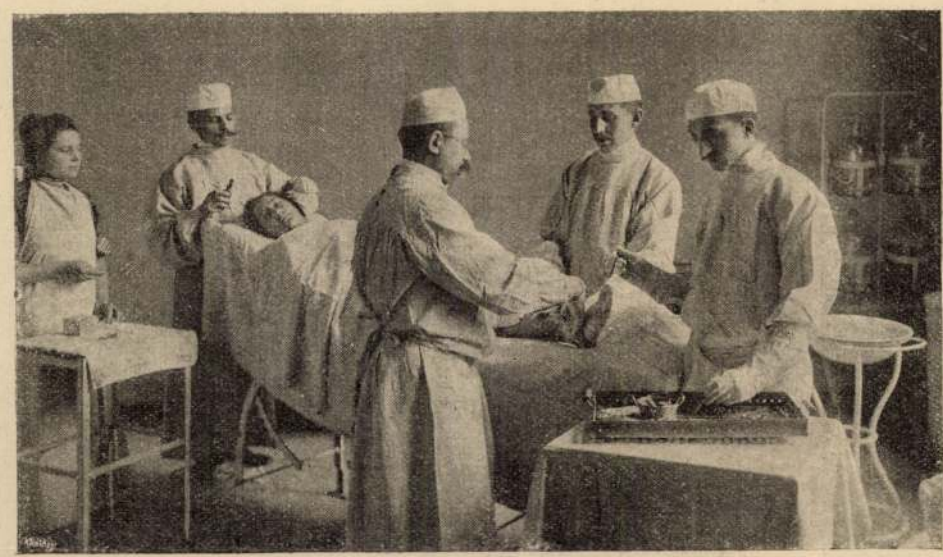

OPERÁCZIÓ.

A sors egészen szétdúlta a szerencsétlen családot s 1808-ban a hat testvér közül is már csak kettő volt életben, Erzsébet és Teréz.

E kitérés után folytatjuk most az események további előadását.

*

Február 26-án este kilencz óra tájt mintegy 20 polgár élén, a kikhez később még 20 más is csatlakozott, *Schrekleb* János fodrász a városházáról kiindulva, a Somogyi-háztól a kórházig terjedő útvonalon[1] állította fel embereit, a jurátusok által mindenütt «*gazember, ebadta német, disznó*» szavakkal fogadva. Majdnem ugyanazon időben egy másik, körülbelől tizenöt főből álló őrcsapat *Hummel* Rikhárd dohányárús vezetése alatt[2] a *Margalits*-ház és a dominikánusok klastroma között foglalt állást, állítólag azzal a szigorú utasítással, hogy senkit ne bántsanak, de ha megtámadják őket, védekezzenek. A felvonuló őrség látványa nagy népcsődületet okozott. A fegyveres polgárok egy csoportja a dominikánusok kapujánál, a másik a *Skopek*-ház[3] végében állott fel, melyet akkor *Péchy* Gábor konziliárius bérelt.

Utóbbinak szakácsa, *Roba* Kozma, valamint a ház ura, *Skopek* József és hozzátartozói s velök együtt nagyszámú kiváncsi cselédség, figyelmessé tétetve a Dominikánusok terén ácsorgó tömegre, a kapuba álltak ki bámészkodni, honnan azonban a háziúr, Skopek tiltakozása daczára odább zavarták őket.

Egyszerre lövés dördült el s a másik pillanatban a domonkosok kolostora előtt álló *Nicsky* János nevű polgárőr, mesterségére bádogoslegény, holtan rogyott össze.

Első pillanatra senki sem tudta megmondani, mely irányból jött a lövés, melyet több dördülés is követett. Csak annyi bizonyos, hogy az első lövés a szerencsétlen áldozatot fején találta. Mire lámpákkal, fáklyákkal hozzá siettek, már kiszenvedett.

A néptömeg felizgatott képzelete egyenesen az ifjakat vádolta a gyilkossággal. Mind határozottabb alakban terjedt el a hír, hogy a halálos lövést a Margalits-ház emeletének egyik ablakából intézték, a honnan előzőleg már magyar nyelven szidalmakkal halmozták el a fegyveres polgárságot, majd kövekkel is dobálták őket. Egyesek látni vélték azt is, hogy a lövés után valaki a Margalits-házban elfujta a gyertyát s azután újra töltött, de a fegyver ezúttal csütörtököt mondott, mire az ablakot becsukták. Megerősítette ezt *Öxl* Márton polgár, továbbá *Rupp* Antal is, a ki egész határozottsággal négy lövést hallott és pedig egyet a «*Zöldfa*» tájékáról, egyet a *Schraud*-féle ház felől, egyet-egyet pedig a *Skopek*-ház kapujából s a *Margalits*-ház felső emeletéről, a honnan a lövést szerinte ismételni is akarták, de a lőpor nem fogott tüzet. Egyúttal hallotta, a mint a lövés után valaki háta mögött felkiáltott: «*Vigyázzatok, másodszor is akarnak lőni az ablakból a Margalits-házból.*»

Bér Dezső rajza.

A BETEG GYERMEK.

Ez az egyik verzió. Ezzel szemben azonban egész serege a később kihallgatott tanúknak és pedig — különös módon — épen a nemesi renden levők és azoknak cselédsége azt bizonyították, hogy a lövések az őrség közül jöttek, sőt *Péchy* Gábor kocsisa, *Fibák* András közelebbről is megjelölte, hogy az áldozatot az a lövés terítette le, mely a domonkosok szerzetének kapujából jött. *Olgyay* Gáspár táblai ügyvéd maga is a Dominikánusok terére néző ablakából szemlélte a történteket, de esküvel erősítette, hogy a lövések a tömegből eredtek s hallotta, a mint a futásnak eredt tömeg maga kiáltozta: «*ezek magukat lövik agyon*».

Amade báró véletlenül a közeli *Irányossy*-féle házban tartózkodott, ott lakó József és Ferencz fiainál. Ő is látta a megrémült és fejét vesztett tömeget a dominikánusok ajtaja előtt, kik közül egyik káromkodva felkiáltott: «*Sakrament, warum schiesst nicht hoch?*» Utána pedig egy másik fegyveres szavai jutottak fülébe: «*Der Priester soll kommen, er liegt schon halb todt.*»

Szembetünő e kétféle verzió egymást kizáró ellentétessége, a miből csak azt következtethetjük, hogy az egyik érdekelt féltől eredt. De melyik? Vajjon a polgárság akarta-e koholt váddal terhelni a nemes ifjakat, vagy pedig az úri osztály akarta illetéktelenül menteni őket?

Bármint legyen is, bizonyos, hogy az eldördült lövések jeladásul szolgáltak a fejvesztett polgárságnak arra, hogy egyszerre vak dühvel rontsanak az ifjúságra s beszorítva őket a Tomcsányi-ház kapuján, utánok nyomuljanak, majd behatolva még a magánlakásokba is, irtóztató pusztítást, rablást vigyenek véghez. E közben a fiatalság közül többet megsebeztek, egyet pedig, kit kivont karddal fogtak el, börtönbe is hurczoltak.

Ez volt a czikkünk bevezetésében már említett *Szathmáry* Király József, kinek bal lábát roncsolta szét a galambserét, fején pedig csontig ható szúrást ejtettek. S még ez sem volt elég, üldözői megragadták s a szó szoros értelmében *nyakát tekerték ki.* Kilencz napig kínlódott a boldogtalan, folytonos halálsejtelmek közt s nyakfájásról panaszkodva. Mikor meghalt, a bonczlelet kiderítette, hogy második nyakcsigolyája el volt törve. A gyanú a tettest is megjelölte, *Gáll* József mészáros személyében, de bizonyíték nem volt rá, s maga Gáll különben is eltűnt.

Megható dokumentuma a boldogtalan Szathmáry tragédiájának az a pár soros hivatalos jegyzék, mely gyógyíttatása és temetése költségeinek «specificatióját» tartalmazza:

«A Gazda Asszonynak, a kinél feküdött, étel adásáért, fáradságáért és Patikabéli Orvosságokért . . . . . 17 rf

«Ferdinánd borbélynak gyógyitásért 17 rf 4

«Budáról a Regement Feldschernek el-hozataláért és vissza viteleért a kocsisnak 1 rf 30

«Czach doctor urnak a Medicinum consiliumon és az Anatomián való Praesességeért 6 rf 20

«Budai Regiment Feldschernek az Anatomizálásért . . . . . 4 rf 23

«Gyertyák az Anatomia alkalmatosságával 17 kr

«Füstölő az Anatomiához . . . . 7 kr

«Budai Feldschernek vacsorára és accommodatiójára . . . . . 1 rf 17

«Koporsó bevonással s fényes szeggel való beverésével együtt, reducálván . . 12 f. 20

«Vivőfa . . . . . 1 . 17

«Plebános úrnak a Stólája . . . 8 . 32

«Sirásó 30

«Két strázsáló Embernek, kik 11 napig éjjel-nappal mellette voltak . . . . . 5 f.

«A Fejér Rósa exponál mint kalmár 27 fr. 44

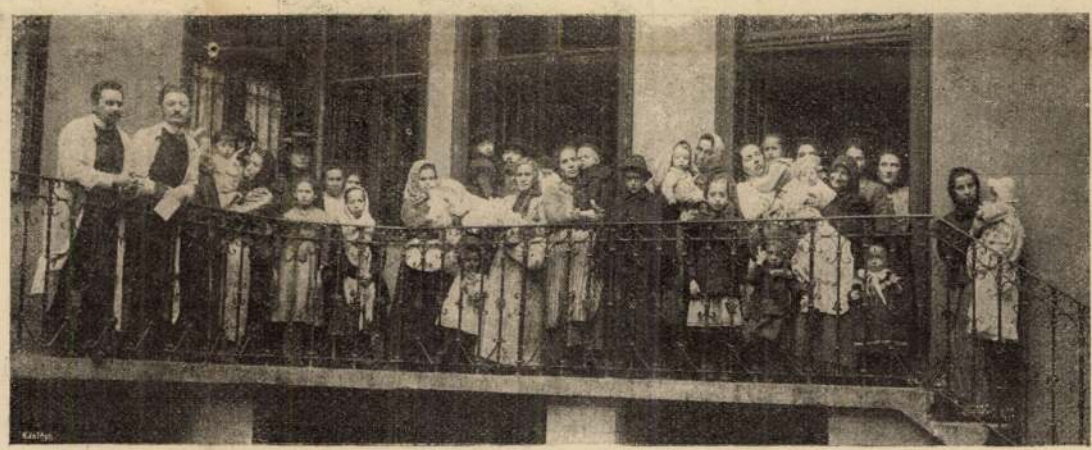

A LEGKISEBB BETEGEK.

KÉPEK A POLIKLINIKÁRÓL.

[1] A városi kórház a mai Ujvilág-utcza és Kossuth Lajos-utcza sarkán, a későbbi orvoskari egyetem helyén állott. Ezzel egy vonalban feljebb a Somogyi-ház. E kettő volt az akkori Hatvani-utcza legnagyobb épülete, mit bizonyít az, hogy a nagy iskolai reform idején a felállítandó iskola helyiségéül mint legalkalmasabbat ezt a két épületet szemelték ki.

[2] *Hummel* maga is a közeli szomszédságban birt házzal, a Lipót-utcza és Ferencziek-utczája szögletén, az Almássy-féle traktus mellett. Vállalkozó szellemű férfiú volt, a ki 1781-ben ajánlatot adott be a helytartósághoz, hogy saját házában és saját költségén postát állít fel. Folyamodását azonban félretették.

[3] *Skopek* Ferencz kir. fiskus és Pest városi másodjegyző háza a Kuria épülete mellett állott.

len életének is be kelle végződnie. Szőlőkoszoruzta halmokká változtaták az utóbbi évek egy részét és a többinek is meg vannak számlálva tétlen évei.

Ott most javában folyik a szőlő-munka, a nyitás, metszés, karózás. Ott nem terem meg a phylloxera. Lesz homoki bor, de nem ám «nyíri vinkó».

Bent a tanyán feles dohányosok babrálnak dohány-melegágyaikon.

Egy kimagasló homokhalom tetején ott andalog Tibold is, az uj irnok, elmerengve a vig kedélyű szőlőmunkás-csoportok és víg dalaik fölött. Majd búsan járatja körül méla tekintetét a távoli puszta láthatáron, melyet az alkony felé hajló nap sugarai aranyoznak meg. Végre egy — a tanya közvetlen közelében lévő ponton látszik megállapodni figyelme, fürkészőleg, mintha valamit meg akarna látni, miközben önkénytelenül megindul a tanya felé, valami nagyon, nagyon szomoru dalt hallatva halkan:

Kikelet tavasza szállt a tájra,
Minden éled, csak én vagyok árva
A madár párjával zeng az ágon,
Csak nekem nincs senkim a világon!»

Ugyan mi baja lehet szegénynek?! . . . . . .

Majd lépteinek nagyobb gyorsaságot kölcsönözve halad el a csürkertet szegélyző szép fasorok alatt, a tisztilak mellett levő tó felé tartván. E közben ismert kedves női hangokat hoz feléje az alkonyi szellő s felhangzik a «Sír egy kis lány a Balaton partján» — oly szépen, oly ábrándosan! Az ifju észrevétlenül megáll, s kiderült arczán egy örömteljes mosoly vonul át. A tó közepén egy kis lány sajkáját ringatja a szellő. Ő az, a puszta kedves csalogánya, gyöngye, öröme. A tó szelid hullámzása közben a kikötő felé igyekszik terelni sajkáját a mindenféle uszó vadszárnyasok raja közt, melyek csaknem sajkája alatt bukdácsolnak. E közben az ifju is a kikötőbe lép.

— «Jó estvét, nagysád! — szólal meg az ifju — mióta e kedves mulatság?»

— «Ön az Tibold? már jó ideje lent vagyok, el is fáradtam, épen ki akarok szállni», — feleli a lány, a kikötőhöz érve.

— «Kellemes fáradság, sajnálom, hogy nem lehetek szerencsés osztakozni benne. De még csak most szállt le a nap, az alkony oly szép, az idő oly kellemes, a levegő üde: korán lesz még kiszállani, szép nagysád!»

«Jőjjenek fel édeseim, tálalva a vacsora!» — hangzik a kertből a legjobb, legszeretetreméltóbb mama hivó szózata. A lány és ifju még egy pillantást vetvén a tó csendesen hullámzó tükrére, a szép kerten át virágözön-illat között távoznak. Fent a család többi tagjai már együtt várnak rájuk s megérkezésükkel megkezdődik a vacsora, kissé a szokottnál korábban.

A most elhagyott tó szomoru sorsa képezi a beszéd tárgyát. A még csak néhány év előtt is 15—20 holdnyi terjedelmü tó rohamos apadásnak indult. Minden évben szárazon marad széleiből egy részlet, melyet a jó öreg nem is késik megkerülni a gyujtófával és ekéivel. A tó vize minden évben kisebb és kisebb területre szorul, s már is alig néhány holdnyi terjedelmü. Egy pár év alatt végképen el fog tünni. Pedig az egyedüli tó fennmaradása ott a tanya mellett oly annyira kivánatos. De a könyörtelen kanálisok nem ismernek különbséget a kedves tó meg a kellemetlen tó között, egyformán levezetik vizét. A család valamennyi tagjának lesz valami vesztesége a tó eltünésével, egyiknek nagyobb mint a másiknak. Egyben mégis közös a veszteség, t. i. a tóban hatalmas csukák tanyáznak, melyekből néha-néha ugy bőjti napon egyet-egyet elfogni eddig nem volt nagy mesterség. A gondos mamának jut ki mégis a legnagyobb adag a veszteségből. Ha a tó el fog tünni, mi lesz a tömérdek liba- és kacsa-falkájával, melyek eddig egész napon át oly szépen megférték a széles tóban a többi vadszárnyasokkal? Azonkivül is mennyi gondozással jár az ilyesféle apró jószág tartása. Mégis csak borzasztóak azok a kanálisok! Még Erzsinek, a libapásztornőnek is kijut ott a konyhában az aggódásból a tó szomorú sorsa felett: miképen lesz lehetséges ezután, ha a tó kiszárad, hogy ő annak a partján a sűrű bozótban oly nagyokat aludjék, mint eddig?

A tó végzetes sorsa feletti kölcsönös sajnálkozás között végződik a vacsora, mely után majd nemsokára kiki nyugalomra tér, kipihenendő napi fáradalmait, s néma csend borul a magányos tanyára, melyet legfellebb valami juhász tilinkója zavar még egyideig, de az is az éj homályában csakhamar elhangzik, hogy egészen teljes legyen a csend, s hogy a biboros hajnallal ismét új élet, új élénkség támadhasson fel.

LOMBOSFALVI L. JÁNOS.

EGY TRAGÉDIA HŐSE A TÖRTÉNELEM VILÁGÁNÁL.

Erdély hanyatló fénykorának utolsó éveire két nagy névnek gyásza von borút. *Bánffy* Dénes és *Béldi* Pál tragikus sorsa nemcsak az általános emberi jogán tartanak igényt szánalmunkhoz és részvétünkhöz; példáik fontos politikai fordulatnak is magokban rejtik magvát és jellemző adatokat szolgáltatnak a kor általános képéhez, a kormányzati erkölcsökhöz s a sülyedő erdélyi közélet végszakához, mely Apaffy fejedelemsége alatt állt be. S ha Jókai «Erdély aranykoráról» beszél, a mikor ragyogó tollát e korszak festésének szenteli, ez csak átalánosságban állhat meg; a történetiró mást mond s konstatálja az államélet minden tényezőjének vad felbomlását, a tekintély és törvénytisztelet mély alásülyedését, a féktelen szabadosság felülkerekedését, mint oly tüneteket, melyek hamar előidézték a végső katasztrófát, mely Erdély állami önállóságának kétszáz év előtt véget vetett.

Erről a korról ad hű képet, nem a költő eszményi szineivel, de a tények emberének pontos megfigyelésével *Deák* Farkas, a «Magyar Történeti Életrajzok» legutóbbi füzeteinek Béldi Pálról irott tanulmányában. Ezeknek az időknek volt egyik legfigyelemreméltóbb áldozata Béldi Pál, közepette a társadalmi és állami élet fékei ama meglazulásának, mely tág tért nyitott az aljas cselszövényeknek, az önző gonoszságoknak, s az államférfiak ligáit hozta egymással szembe, melyek előtt nem volt többé biztos sem a becsületesség, sem a hazafiság. S csak ha ezt a háttért látjuk előttünk az oknyomozó történetirás minden eszközével kidomborítva, lesz világossá és érthetővé Béldi Pál egyénisége, tetteinek és lelkületének legapróbb rugóiban.

Béldi Pál, Béldi Kelemen és losonczi Bánffy Zsuzsánna fia volt, kinek atyja maga is kedves embere volt Ferencz testvérével együtt Székely Mózesnek, s ennek bukta után Bethlen Gábornak. Neje, Béldi Pál anyja, Bánffy Boldizsár és Patócsy Erzsébet második leánya volt, ki előbb Bethlen Gergelynél volt férjnél s ennek halála után másodszor ment férjhez Béldi Kelemenhez, kitől hat leánya s két fia, János és Pál született.

Pál volt a kisebbik, a ki I. Rákóczy György ud-

CROMER, A KIKÖTŐ-HIDRÓL FÖLVÉVE. — FÉNYKÉP UTÁN.
A *Tucker's Hotel*, Erzsébet királynő lakása.

varában, a schola aulicában II. Rákóczy Györgygyel együtt tanult. Ide és később az udvarba is a fejedelem akkori kedvelt udvarmestere, a Béldieknek közel rokonuk, a hatalmas főúr, Kékedy Zsigmond szerezte be, s általa lett Béldi Pál már kora ifjuságában az öreg Rákóczy György bejárója és étekfogója.

Ez a bejáróság abból állott, hogy a fejedelemhez közelebb álló főurak gyermekeiket az udvarba adták, hogy ott a fejedelem személye körül szolgálatot tegyenek. Idejöttek a fejedelmi család távolabbi rokonainak gyermekei, mint Kemény János, ide az államszolgálatban álló főurak gyermekei, mint Haller Gábor, fejedelmi kegyenczek, mint Jósika István, kitünő tanulók, pártfogoltak, stb. Itt aztán gyakorolták magokat a lovaglásban, vívásban, birkózásban, s a mellett szobát takarítottak, butorokat, képeket poroztak, tisztán tartották az asztali arany- és ezüstnemüeket, mint naposok álltak őrt uraik előszobájában, vigyáztak kedvencz állataikra, nyitogattak ajtót, elkisérték ide-oda uraikat, vagy ostábláztak velök s diktálásaik után irtak.

Béldi már II. Rákóczy György udvarában főasztalnok, majd Háromszék főkapitánya lett. De e mellett gazdaságát is rendben tartotta; fáradhatlanul szerzett és gyüjtött, a miben nagy segítségére volt felesége, Vitéz Zsuzsánna is. Hogy jobbágyaival nem valami jól bánt, abban nem sokkal volt rosszabb más kortársainál, Bánffy Dénesnél, Kapi Györgynél, Wesselényi Ferencz nádornál vagy Zrinyi Péter horvát bánnál, kikről szintén tudva van, hogy ez időben többé-kevésbé zsarnokai voltak alárendeltjeiknek. Béldiről is ismeretes, hogy egy jobbágyát valami kisebb csinyért oly kegyetlenül verette meg, hogy az illető belehalt. Ez eset akkor nagy visszatetszést keltett, de Béldi összehivta a halálra kinzott ember rokonait s pénzáldozattal rábirta őket, hogy hallgassanak a dologról s jelentsék ki, hogy a szerencsétlen ember nem a verés következtében halt meg.

Ez az egy eset is elég jellemző világításban mutatja be a későbbi hajthatatlan kényurat, a ki semmi törvényt nem ismert maga felett, a mi vesztét is okozá. De előbb még keserü próbán kellett keresztül mennie, melyet az 1657-dik évi lengyel hadjárat vont maga után. Ebben Béldi mint lovassági parancsnok vett részt, de nem térhetett vissza övéihez, mert nyolcz-kilenczezred magával rabságra hurczolta a tatár s az országgal együtt keservesen adta meg árát II. Rákóczy György kielégíthetlen nagyravágyásának, hogy a porta ellenzése, daczára harczot indított a lengyel korona birásáért.

A lengyelországi vállalat szomoru fordulatot idézett elő Erdély történetében. Mire Béldi a felesége által évről-évre kuporgatott 30.000 tallér váltságdij lefizetése után hazatért 1661 juniusában, Erdélyben már a negyedik uj fejedelem küzdött a trónon, a Bécs által pártolt Kemény János s az ötödik is már a trón lépcsőin ágaskodott. Az ország békéje, nyugalma fel volt dúlva; Nagyvárad elveszett, II. Rákóczy György kétségbeesett küzdelmek után, már egy év óta pihent a sárospataki sírbolt koporsójában. De Béldi otthonában, Bodola várában szólt a zene, ömlött a bor s a rokonok és barátok őszinte öröme ünnepelte a családfő szerencsés hazatérését.

Ali pasa, a török vezér azonban semmitsem akart tudni a Bécs által is csak gyengén pártfogolt Kemény János fejedelemről. Más fejedelem keresésében törte fejét, s meg is kinált a fejedelemséggel többeket, így különösen az ősz Petky Istvánt, de senki sem mutatkozott hajlandónak a vitéz Kemény Jánossal felvenni a harczot. Hanem a sok szekér eleséggel s valószinüleg szép ajándékkal is maaros-vásárhelyi táborban megjelent Petky maga helyett 29 éves öcscsét, a szintén tatár rabságot szenvedett, s derék és erőteljes, vagyonos családból származó Apaffy Mihályt ajánlotta, a ki ellen csakugyan nem is volt a pasának semmi kifogása.

Béldinek is a rabságból hazatérte után az volt első teendője, hogy egyremásra kiváltogassa rabtársait s gyöngéd szolgálatokkal mind jobban magához lánczolja, maga köré gyüjtse. Mind ez mutatja, hogy már ekkor nagyokra tört Béldi. Pár hónapot töltött már itthon, mikor Ali pasa Kemény János üldözéséből visszatérvén, a marosvásárhelyi táborban Apaffy Mihályt tényleg a fejedelmi székre emelte. A mikor pedig nemsokára a nagyszőllősi csatában Kemény János, az öt együttes fejedelem közt a legéletrevalóbb, végleg is elpusztult, Apaffy egészen versenytárs nélkül maradt.

A mi Apaffynak Béldivel szemben való magatartását illeti, bizonyos, hogy tudta annak terveit s kevés bizalommal viseltetett iránta. Tartott tőle s ennélfogva mindent elkövetett, hogy lecsendesítse, kielégítse s ha lehet, megnyerje. Tanácsban, ebéden mellette jobbra az első helyet jelölte ki neki, s mint főkirálybirót, székelyek főkapitányát s az ország főhadvezérét mindenek fölött kitüntette, de érintkezésök mégis a gyanakvó bizalmatlanság jellegével birt. Hiszen nem titok, hogy Bánffy Dénes, Teleki Mihály, Haller Gábor is csak későn tértek Apaffyhoz. Az emberek véleménye abban a két irányban oszlott meg, hogy a német legyen-e a protektor, vagy a török. Bár az Apaffyhoz való csatlakozás hallgatólag a török protekczió elismerését jelentette, azért régi meggyőződéseiket sokan az után is ápolgatták. S mikor végre a porta fennhatósága teljesen megszilárdult, annak kegye volt a verseny tárgya, mely versenyben s a portára való befolyás és vezérszerep kinyerésében első pályafutók Bánffy Dénes, Béldi Pál, Teleki Mihály, Bethlen Miklós és mások voltak.

Ébeni István kolozsvári várparancsnok halála után a fejedelem e fontos állásra Bánffy Dénest nevezte ki, s Kolozsvárt nagy ünnepélyek közt iktatta hivatalába. Midőn pedig e közben a fejedelem egyetlen fia is meghalt s Bánffy az 1667-diki marosvásárhelyi országgyülésen rendkivüli fénynyel lépett fel s egyre-másra tartá a lakomákat, Apaffy Bánffy fiát is örökös hiányában saját fiának nyilvánitá s nem volt alaptalan azok vélekedése, kik azt hitték, hogy Bánffynak örökösödési reményei nevelték gőgjét annyira.

A nagyravágyás ama versenyében, melyet a tehetetlen fejedelem alatt egymást felülmulva fejtettek ki az egymásra kölcsönösen féltékenykedő főurak, mindenik a maga vezérségétől föltételezte az ország boldogulását. De habár különböző módon és különböző időben, végre is mindeniken uralkodott a végzet hatalma. Bánffy Dénes kivégeztetett, Béldi semmivé lett, Bethlen Miklóst is elsodorta félig az ár s csak Teleki úszott tovább az árral, hogy utoljára ő is az elveszett Erdélylyel lelje halálát a csatatéren. Az általános demoralizációból könnyen kimagyarázható az egyesek jellemgyöngesége, kapzsisága is. Csak az volt a kérdés, ki viheti tovább, ki menekül meg a vérfürdőből?

Bánffy első összekoczczanása az ország rendeivel 1666-ban volt, midőn a Zólyomi nótáján Gyaluvárát nyerte. Zólyomi azonban a portára menekülvén, kivitte, hogy a fővezér ráparancsolt az országra, hogy adják vissza neki Gyaluvárát. A parancsnak természetesen engedelmeskedni kellett, de a fejedelem egyszersmind úgy rendelkezett, hogy Bánffyt Gyaluért ki kell elégíteni Szamosujvárral. De Szamosujvár fiskális birtok levén, a rendek nem akarták magánember kezébe adni, a fejedelem elégítse ki másként Bánffyt, mert annak idejében az a 10,000 tallér is, melyet Bánffy Gyaluért letett, nem az ország pénztárába, hanem a fejedelmi pénztárba folyt. Apaffy kijelentette, hogy a kezei közt levő fiskálitások szükségesek az udvartásra, de törvényjavaslatot terjesztett be egyszersmind, hogy a ki fiskálitást bir, tartozzék az ország rendelkezésére, visszabocsátni. Lett erre országos felzudulás, mert alig volt főur, kinek birtokában kisebb-nagyobb fiskálitás ne lett volna. Mindenért Bánffyt okolták. Gyalu mégis Bánffy kezein maradt, de az idegenkedés oly nagy lett iránta, hogy 1671 jun. 18-án Szamosfalvánál a vármegyék és főurak katonái a fejedelem egyenes parancsát félretéve, nem akarták engedni, hogy Bánffy Dénes felettök szemlét tartson, s csak Teleki Mihály személyes jelenlétének volt tulajdonitható, hogy a nagyobb összeütközés kikerültetett.

Még komolyabb és sulyosabb volt az a meghasonlás, mely a magyarországi bujdosók ügyében állott be. Teleki és részben Béldi is a bujdosók támogatása mellett voltak, mig Bánffy erősen dolgozott Lipót császár érdekében, a fejedelem pedig mint a nádszál ingadozott az ellentétes vélemények közt. Igy történt, hogy Bánffy Dénes ép a Béldi leányának lakodalmán értesült, hogy a fejedelem Székely László főpostamesternek már átadta a magyarországi bujdosók követe, Szepessy részére a hadfelkelést elrendelő parancsot. Bánffy csak későn es egyenesen a fejedelem által tudta meg, hogy a hadsereg elindulására ki van adva a parancs. «Csak bolondok tanácsolhattak ilyet» — szólt, s addig suttogott, esküdözött a fejedelemnek, mig az hajolt szavára, összehivták a tanácsurakat s Szepessytől visszavették a már kiadott parancsokat. Természetesen Teleki és Béldi nagy haragra gerjedtek, Bánffy uton-utfélen kérkedve emlegette győzelmét s hibáztatta a fejedelem tanácsadóit. Egy alkalommal személyesen is összeszólalkozott Béldivel, ki ekkor mondta neki ez ismeretes szavakat: «Vigyázz magadra, Dénes, én nehéz székely vagyok, s ha rád esem, ugy összetörlek, hogy többé nem kelsz fel.»

Igy készült elő lassan a szörnyü katasztrófa, mely egész Erdélyt megrenditendő volt. A fejedelem idővel mind tehetetlenebbé lett, Bánffy mindent tetszése szerint változtatott meg és forgatott fel. Egymásután kézrekerült leveleiből kiderült, hogy a német udvarral évek óta titkos összeköttetése volt, s népszerüsége végkép elveszett. «Teleki — mondja Deák Farkas, — midőn észrevette, hogy vagy a bujdosók ügyére alapított terveinek, vagy Bánffynak veszni kell, határozott s Bánffy Dénes elveszett.»

Cserey ugy adja elő a Bánffy ellen szőtt ármány végrehajtását, hogy Teleki rávette a fejedelmet, hogy «Bánffy elleni akaratját tegye irásban subscriptiója s titkos pecsétе alatt, mely irással Teleki Mihály menjen el Béldi Pálhoz és vele s annak utána a többi urakkal subscribáltassa.» Béldi akkor Bodolán tartózkodott. Bemenvén hozzá Teleki, elmondta, hogy négyszem közt akar vele beszélni, s miután a külső palotáról is minden embert kiküldött, sőt az udvaron is fegyveres őröket állított fel, hogy az ablakhoz való közeledést megakadályozzák, felmutatta előtte Apaffy levelét s kérte, hogy irja alá. Béldi, bár utóbbi időben gyülölte Bánffyt, még sem akarta vesztét; ekkor Teleki térdre esve előtte s kezeit ég felé emelve, esküdözött mindenre, hogy Bánffy őt (Béldit) minden háza népével el akarja veszteni, tehát kerülje ki a fenyegető veszedelmet s csatlakozzék a ligához. Ekkor ért az ajtóhoz Béldiné, kit Teleki titkolózása gyanakodóvá tett s benézve a kulcslyukon, látta, a mint Teleki férje előtt térdre esett, s kihallgatta suttogó beszédjöket. Ekkor megijedve elkezdett kiáltani: «Uram, szerelmes uram, ne adj hitelt Teleki Mihály szavainak, mert bizony megcsal s elveszt tégedet is.» Azok oda benn zavarba jövén, Béldi felkelt, kinyitotta az ajtót s kiszólt feleségének: «Eredj dolgodra, ha asszony vagy.» De ez még jobban könyörgött. «Szivem uram, a hatalmas istenért, ne higyjennek a gonosz embernek, mert hallám én, hogy Bánffy Dénes ellen akar ingerelni, de ha azt elteheti általad láb alól, bizony tégedet is elfogyat. Vajki jól ismerem én Teleki Mihályt, ne hidd, akármint esküdjék, mert nincs nálla jó lelkiismeret, itt vagyok, ha megölsz is, lássad, de nem javallom dolgotokat.»

Teleki Mihály elszégyelvén magát, nagy haraggal mondá: «Ha az én feleségem ezt cselekedné velem, kiverném a szemét is az agyából.» Béldi is megroigatta feleségét, mire az asszony sírva, átkozódva távozott; Teleki pedig addig beszélt, míg aláiratta Béldivel a ligát, oly feltétellel, hogy Bánffyt meg nem ölik, hanem törvényesen járnak el ellene. Azután nagy örömmel folytatta utját gr. Csáky Lászlóhoz, ki könnyen ráállt, egy Bánffytól vadászat alkalmával szenvedett sérelem miatti bosszuból, majd Hallerhez és Bethlenhez, kik szintén nem sok ellentállást tanusítottak.

Deák Farkas nem sok hitelt ad Cserey fentebbi előadásának, a mi a regényesebb epizódokat illeti. Tárgyiasabban irja le az esetet Bethlen Miklós Önéletirásában, ki szerint Béldi főindoka a ligához csatlakozásban az lett volna, hogy Bánffy Béldi Pál nejét elszerette. De bármint történt legyen is, megegyeznek a kézrekerítés módozatában, mely ugy volt tervezve, hogy Bánffyt a gyulafehérvári országgyülésre mentében kerítsék be. Ugy is lőn. Bánffy feleségével gyanutlanul indult el Kolozsvárra. Utközben betért Koppándra a Vitéz Ferencznél tartott keresztelőre s épen mikor asztalhoz akartak ülni, érkezett a hir (1674. november 15.) hogy katonák veszik körül a határt. Bánffy Vitéz Gábor erősebb épületébe viszi feleségét s maga hű szolgájával Kolozsvárra visszalovagol. De a helyett, hogy támadói ellen indult volna, érzelgős levelek irásával töltötte az időt, közbenjárókat küld a fejedelemhez Fehérvárra, a kiket még az útban visszatérítenek s végre saját emberei fogják el Szamosujvártt, s viszik a fejedelem rendeletére Kornis Gáspár őrizete alatt Bethlenbe.

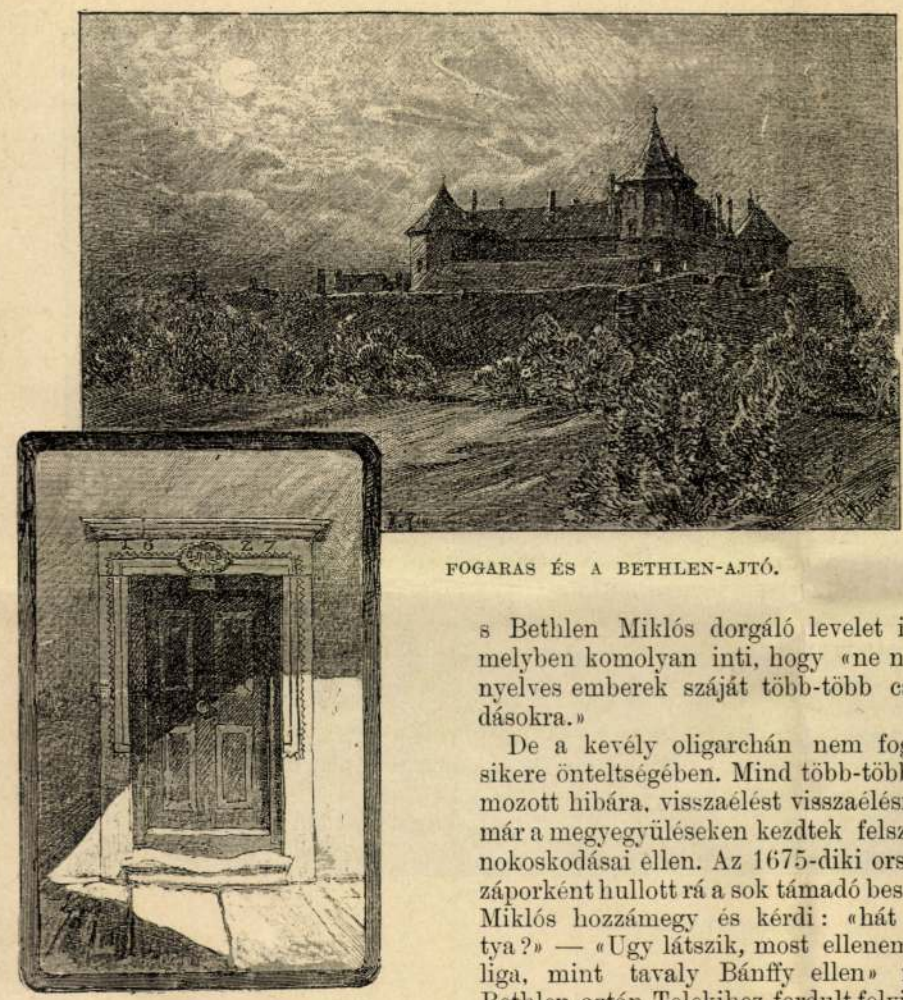

FOGARAS ÉS A BETHLEN-AJTÓ.

Hosszabb tárgyalás után abban állapodtak meg, hogy irásban küldik meg Bánffynak a vádpontokat, melyek elkészítésére Teleki vállalkozott. S bár Bánffy pontról-pontra, szóról-szóra felelt a 31 vádpontra, feleletének nem volt hatása, neki halni kellett. Deczember 17-dikén mondták ki rá az itéletet, melyben fel volt tüntetve, hogy a «magunk közül kirugódozott Bánffy Dénes akart mindnyájunk nyakára ülni», hogy előtte nem létezett törvény, hogy a fejedelemségre törekedett, stb. A halálos itélet végrehajtása Bánffy legnagyobb ellenségére, gr. Csáky Lászlóra bizatott, ki váltott lovakon azonnal Bethlenbe indult, s éjjel érkezve meg, az alvó rabot felesége mellől fölkeltette s Pataki István református pap által értésére adta, hogy készüljön a halálra, Bánffyt egy előterembe vitték, hol le volt terítve egy szőnyeg s azon állott egy tőke. Ott állt egy czigány hóhér a fényes bárddal. A szegény elitélt meghallgatta az itéletet, imádkozott, aztán csak járkált a szőnyeg körül, mintha remegett volna a véres pillanattól. «Uram, ennek meg kell lenni,» szólt végre Csáky türelmetlenül. Bánffy letérdelt, Pataki imádkozott s a czigány sujtott, de csak több csapás után tudta elválasztani a főt, mert «elijedt oly nagy úri embertől.»

Ez volt az első felvonása annak a véres drámának, melynek végjelenete Béldire zudítja a végzet sujtó karját.

*

Alig lehet kétség az iránt, hogy Bánffy vesztét Teleki okozta volt. De a közvélemény más nézetben volt, s azt beszélték mindenütt, hogy az egész cselszövényt Béldi csinálta s Csáky végezte be.

És csakugyan, Teleki a történtek után mint okos diplomata visszavonult a szinfalak mögé, holott Béldi Pálnak tetszett az uj szerep, «melyben magát a haza megmentőjének vélte látni», — irja Deák Farkas, s most már csakugyan elhitte, hogy a fejedelem után az első személy az országban. Ő is volt, ki a Bánffy jószágain összedett 80,000 frt értékü ékszert, aranyt, ezüstöt Fogarasba vitette s mindegyre nagyobb buzgalmat kezdett kifejteni. Sokan folyamodtak hozzá, ünnepelték s ügyeiket még a fejedelemtől is hozzá föllebbezték. Tekintélyét, egyéni prestige-ét nagyban növelte, hogy mindenki őt tartotta a történtek értelmi szerzőjének s ő igyekezett is befolyását minden irányban felhasználni, önfejüleg rendelkezett, parancsolgatott. Megtiltotta, hogy erdélyi ember Moldovába buzát vihessen, mely rendelet nagy kárral sujtotta Háromszék buzater melőit. Nagy is lett a felzudulás, mire Béldi ujra azt izentette a kézdivásárhelyieknek és bereczkieknek, hogy ha ezer köböl buzáját ingyen szállítják Moldvába, a rendeletet visszavonja. Mindezekről országszerte megdöbbenéssel beszéltek s Bethlen Miklós dorgáló levelet is irt hozzá, melyben komolyan inti, hogy «ne nyissa meg a nyelves emberek száját több-több calumniálkodásokra.»

De a kevély oligarchán nem fogott a jó szó sikere önteltségében. Mind több-több hibát halmozott hibára, visszaélést visszaélésre, ugy hogy már a megyegyüléseken kezdtek felszólalni zsarnokoskodásai ellen. Az 1675-diki országgyülésen záporként hullott rá a sok támadó beszéd. Bethlen Miklós hozzámegy és kérdi: «hát ez mia bátya?» — «Ugy látszik, most ellenem készült a liga, mint tavaly Bánffy ellen» felelt Béldi. Bethlen aztán Telekihez fordult felvilágosításért. Teleki azt mondá: «Én semmit sem tudok róla, de menj, csitítsd le legelőbb apádat (Bethlen Jánost, ki valami nemes ember elzárása miatt haragudott meg rá), mert nem tudjuk, mi lelte.» Bethlen Miklós csakugyan megnyugtatta atyját s megegyeztek, hogy a főuri erőszakosságok megátlására törvényczikket hozzanak.

Hanem ez távolról sem csillapította le a felháborodott kedélyeket. Már 1676. elején megindul a titkos levelezés Teleki Mihály hivei és komái, Naláczi István, Székely László, Bethlen Gergely, Mikes Kelemen, s szóval az úgynevezett udvari párt közt, melyben mindenféle hireket költenek, tervezett merényletekről suttognak, de oly hangon, hogy kitünik, hogy az egész zürzavar Béldi ellen van rendezve. Deák F. kimerítő mutatványokat közöl ezekből a levelezésekből, melyek valóságos Béldi-mozgalmat engednek sejteni. Hivják Telekit Kővárról Fogarasba, hogy megakadályozza a mozgalom kitörését, mely állítólag az ő életét is fenyegeti. Addig-addig zaklatják, míg utoljára Teleki is megmozdul s tudakozódik Bethlen Miklóstól, hogy mi igaz a szárnyaló hirekből. Bethlen Miklós semmit sem tud a dologról s Székely László koholmányának tartja az egészet.

Végre is megállapodtak abban, hogy ápr. 21-re előleges tanácskozásra gyülnek össze. Bethlen Miklóst is behívták a fejedelem nevével, ugy Béldit is. Megérkezésük napján Fogarasban mindketten a fejedelmi ebédhez hivattak.

«Apaffy szokatlanul komor volt — irja Bethlen Miklós önéletiratában — mellette ült jobbfelől Béldi, de hozzá a fejedelem az egy pohárköszöntésen kivül egy szót sem szólott. Keveset s hamar evénk, a fejedelem felkelt s bement a maga házába, Béldi csakhamar térdet hajta s kijövénk . . . Kijövén a fejedelem elől, Béldi mene a szállására, a mint a belső várba kivülről bemennek a jobb kéz felől eső kerek bástyába, én menék Telekihez, a ki a belsőkapu felett való szobákat birja vala. Még asztalnál ül vala mind ő, mind munkában conscius vendégei. Legkisebb gonoszt sem tudék észrevenni, ugy tractáltak mint az előtt, és töltém az időt egy darabig. Aztán ki akarván menni szállásomra, gondoltam, hogy Béldit megudvarlom, minthogy rég nem láttam volt s majd vacsorára szállásomra megyek. Oda menék és kábulva találom, de mégis semmi derék dolgot elő nem hoza. Ülök ott egy keveset és aztán kimenék a szállásomra s este felé lévén hat órakor vacsorálni ülék. És szintén bárányczimert salátával eszem vala» stb. . . Két-három falatot sem ehetém, hát nagy zergéssel-tumultussal 100 vagy 150 német s magyar gyalog körülveszi a házat, ajtót, ablakot eláll. Lármája esik cselédnek, Gyulai Tamás gazdának s mindennek: mi dolog? mi dolog? Én mondám nekik: semmi egyéb, csak engem fognak meg, ti ne féljetek. Azonban bejöve a fejedelem német gyalogi kapitánya s mondja németül nekem: menjek be várba, mert az az ordere: rab vagyok. Én mondám: immár akár csak a vacsorát végezzem. Felelé: nem lehet, menjünk el. Kérek én egy pohár bort, köszöntém az gazdára: Isten Kdhez Gyulai ur és jó éjszakát. Ő szegény elbámulva mond: ez a nemesi szabadság? Megivám, felkelék, bevezetének nagy sereggel, lármával a várba s tevének a vice-kapitány házába. Cserei János emberséges ember vala ez és lakása épen Teleki szállása alatt vala. Béldit is az alatt arestálák maga szállásán» stb.

Igy Bethlen Miklós a maga és Béldi elfogatásáról. A foglyoknak a fogarasi vár kazamatáiban eleintén meg volt engedve a cselédtartás, levelezés, vendégfogadás, de egyszer csak jöttek a megszorítások s julius végén már vasba verték őket s igy maradtak szeptember végeig. Ekkor hallotta még a gyermek Cserei Mihály, hogy az öreg Béldi búsan énekelte a zsoltárokat, s minden este énekszóval elmondta, hogy:

Kegyelmezz meg uram nékem,
Mert az ember üldöz engem.

Nem részletezzük itt az ismertetésünk forrásában terjedelmesen közölt levelezéseket, melyekben Béldiné hol a fejedelemhez, hol Bornemisza Anna fejedelemnéhez, hol magához Telekihez folyamodik férje kiszabadítása ügyében, de mindig csak biztató válaszokat kap. E közben férjével is folyton levelet vált, s az a maga részéről is mindent elkövet, hogy Apaffyt s a fejedelemasszonyt maga iránt könyörületességre birja. A vizsgálat folyamán megejtett tanukihallgatásokat is mellőzzük ezúttal, melyekben az udvari párt tényleg megkisérelte a Béldi ellen való bizonyítást. De hogy nem sok sikerrel, mutatja az, hogy végtelen sok ingadozás után 1677. márcz. 31-én úgy Béldi Pál, mint Bethlen Miklós nehéz kezesség mellett és erős reversalisok kiállítása után szabadon bocsáttattak. Béldiért az urak 50,000 s Bethlenért 10.000 tallérért vállaltak kezességet. De mikor a két úr a fejedelem elé akart menni, hogy kegyelmét megköszönjék, a fejedelem nem fogadta, izenvén, hogy: «más házunknál örömest látjuk ő kegmeket.»

De a ki azt hinné, hogy Béldi kiszabadulása után csendes ember lett, nagyon csalódnék. Ellenkezőleg, duzzogva vonult félre, s uj levelezésekbe kezdett gr. Csáky Lászlóval, Haller Jánossal, Kapi Györgygyel stb., melyek alatt mind jobban beleélte magát országjavitási terveibe. Nem mondott le arról a tervéről, hogy a fejedelmet, vagy legalább is tanácsosait valahogy békés

BÉLDI PÁL CSATÁBA KÉSZÜLÉSE.
Vastagh György festménye Béldinek a család birtokában levő arczképe után.

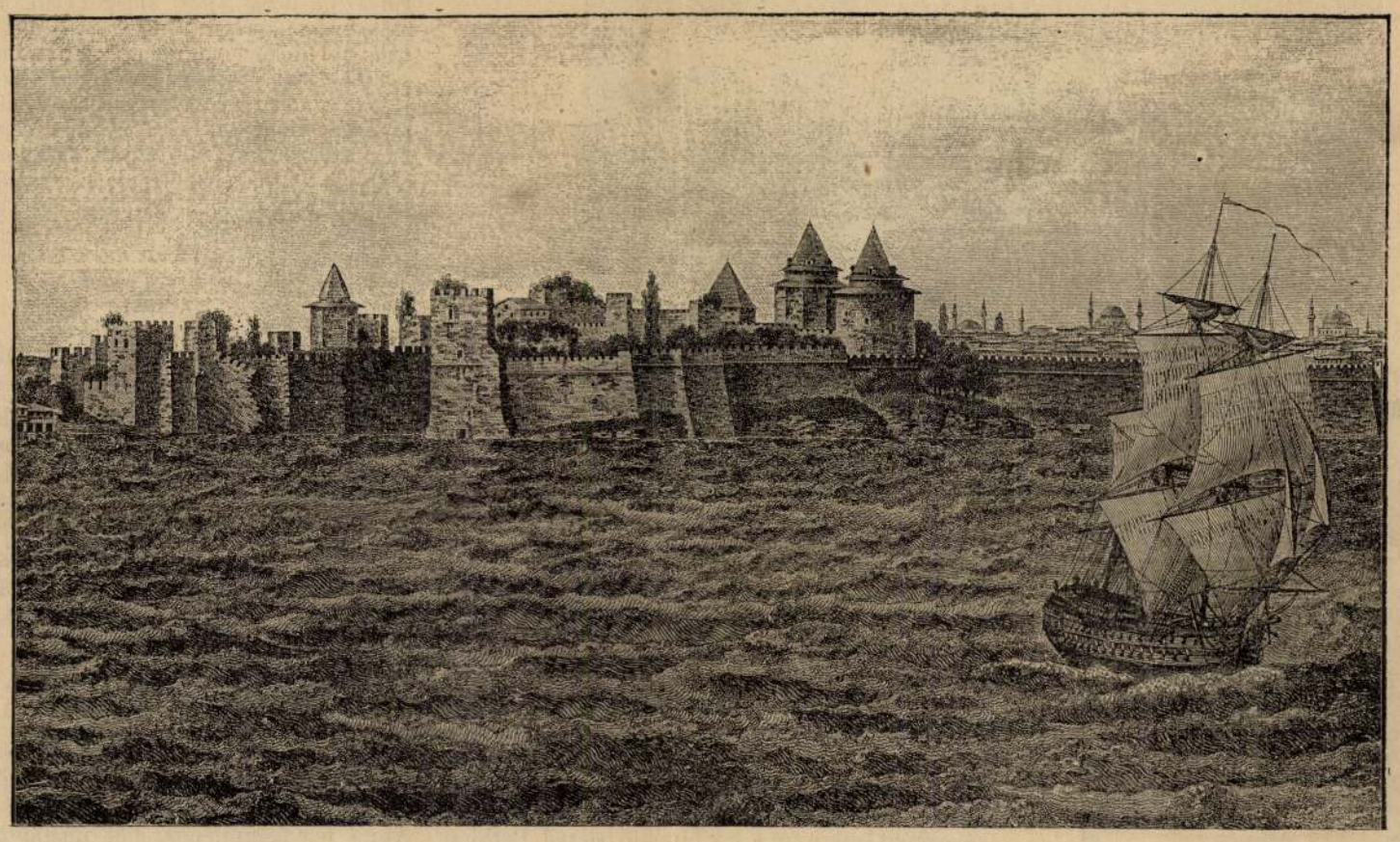

A JEDIKULA KONSTANTINÁPOLYBAN.

uton leteszi s a dolgok folyásának üdvösebb irányt ád. Csoda-e, ha ily töprengései nem voltak alkalmasok arra, hogy elsimítsák az ellentéteket s feledtessék a történteket? Az udvari pártban ideges nyugtalankodás vett erőt, s rendszeresen ismétlődött a hir, hogy Béldi serget gyüjt s készül kiindulni Háromszékből. S bár e hirek merő koholmányok voltak, olyan futás kerekedett az országban, hogy párját kell keresni. Magáról Telekiről irja egy krónikás, hogy ő hitte, hogy Béldi ellene indúl, s kurucz hadakat vont Kővár környékére, hol őket etette, itatta, úgy hogy egy részeg bujdosó elibe állva igy szólitotta meg: «Azt mondják uram, Kd azért oly jó pártfogónk, hogy félelemben van Béldi uramtól?» Teleki tréfával felelt s egy lovat ajándékozott a bujdosónak, hogy elhallgattassa.

De Béldi azért nem mozdult ki bodolai magányából, bármint tüzelték is hivei és alvezérei, kik készen álltak a cselekedetre, ő beérte lapos, loyális nyilatkozatokkal, melyekben ártatlanságát bizonygatja, s bevárta, mig Apaffy érte küldte Székely Sámuel hadnagyát, hogy Bodolát czernirozza s Béldit, gróf Csákyt, Damokos Tamást stb. kézrekerítse. Ekkor pedig hű feleségétől s két felserdült fiától bucsut vevén, Bodoláról éjnek idején távozott. Külön utakon mentek, egy része a Bodzán, a más az Ojtozon s csak a havasokon túl egyesültek s vonultak Bukarest felé. Ámde úgy látszik, hogy már az ország határán túl szakadás állott be az emigrácziőban. Csáky elismerte volna Béldit fejedelemnek, de kikötötte, hogy a római kath. vallás ellen hozott törvényeket eltörülteti s a jezsuitákat beengedi Erdélybe. Béldi erre nem állott rá, s a két pártra oszlott emigráczió csalódva haladt Konstantinápoly felé.

Csakhogy ez a konstantinápolyi látogatás nem nagyon hozta zavarba az erdélyi udvart, melynek már volt annyi gyakorlata, hogy tudta, mivel kell a portánál minden trónkeresőt legyőzni. A mint Béldi elindulásáról értesült az udvar, rögtön Bethlen Farkast utnak menesztette 80,000 tallér ajándékkal oly czélból, hogy Béldi befolyását a portánál kellőleg ellensulyozza. A kivánt eredmény el is lett kellőleg érve, mert Béldiék beidéztetvén, a vezér leszidta őket, ámítóknak, csalóknak nevezte, s ruháiktól, pénzüktől, megfosztva a Jedikulába záratta. Bethlen Farkas személyöket is kérte, de a porta ezt megtagadta, csupán azt engedte meg, hogy levelezéseiket átkutathassa.

S most Béldire is ütött a végzet órája. A lefoglalt levelezések alapján boldog-boldogtalant elfogattak s Déva, Szamosujvár, Fogaras börtönei ismét megnépesültek. Bodola várát földig széthányták, keresve Béldi kincsét, míg Béldinét két fiával, Dáviddal és Kelemennel Szamosujvárt tartották fogságban, holott csak annyi bűne volt, hogy egyszer a fejedelemasszonyról azt mondta: «Inkább szokott a Kdhez, mint a Ngodhoz». Természetesen a Béldiért kezességet vállalt urakon is jót rántottak, igy gr. Csáky Istvánnén 9000 frtot, Dániel Istvánon 8000-et stb.

Talán még tovább is tartott volna az üldözés, ha Béldi Pálnak 1679 végén a Jedikulában bekövetkezett halála véget nem vet mindennek. Ennek a hirtelen halálnak okát sokáig találgatták. Némelyek azt hiszik, Csáky étette meg, mint versenytársát, mások, hogy Székely László az erdélyi udvar tudtával. De szerzőnk legvalószinübb feltevése oda megy ki, hogy bánatában érte szélhüdés.

Bármint történt is, sok zavarnak, és viszszavonásnak vetett véget Béldi halála, s habár benne a történetiró — végzi Deák Farkas, — nem találja meg azt a nagy embert, a kit keresett, de történetében annyi szép vonást lel, hogy gyönyör forrásává válik élete tanulmányozása.

EGYVELEG.

* **Brühl szász miniszter** hagyatékában többek közt 1500 párokat, 800 szép hálókabátot, 1570 pár csizmát s 2100 pár czipőt találtak. A nevezetes férfiu cselédsége 187 személyből állott, köztök 12 apród czimmel, a konyhában 16 szakács és 34 kukta volt. A legközönségesebb ebéd 30 tálból állott, de nem ritkán 80—100-ból. Még a pástétomot is postán hozták Párisból.

* **Ritka okok a félelemre.** Tycho de Brahe hires csillagász elájult, ha nyulat vagy rókát látott, László lengyel király elszaladt, ha almát pillantott meg. III. Henrik angol király nem tudott egy szobában lenni macskával, még ha nem is látta azt. Rotterdami Erasmus, a kitünő tudós, lázat kapott, ha halra nézett. Verulami Baco elájult a holdfogyatkozás láttára. II. János moszkvai nagyherczeg asszonyok, Guise lovag rózsák láttára ájult el. Medicis Mária, XII. Lajos neje, a virágokat nagyon szerette, de a rózsákat utálta.

* **Aczél vasuti kocsikat** készítenek Ausztráliában. A hengeres alaku kocsik átmérője 9—10 láb s hossza 20 láb lenne. Hogy nagyon meleg ne legyen, bensejét vastag nemez borítékkal vonják be. Az aczél-kocsik készítésének főczélja az összeütközésekből származó szerencsétlenségek elkerülése, mivel az aczélkocsi nem törik össze, legfelebb behorpad vagy megreped.

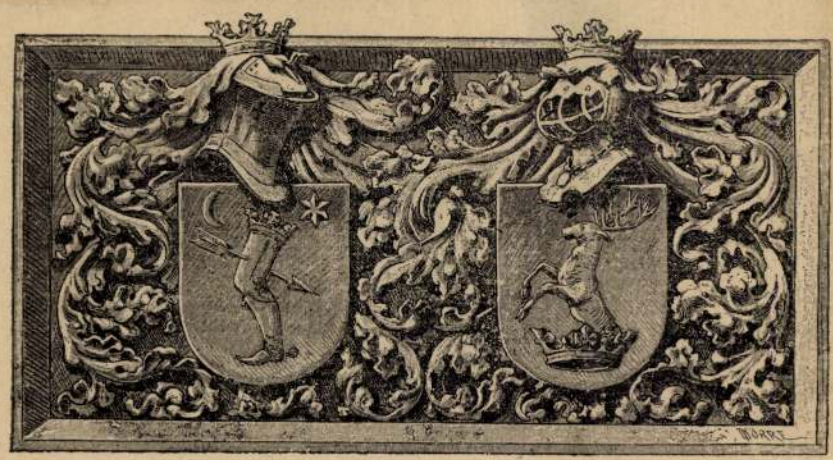

A BÉLDI ÉS VITÉZ CSALÁDOK CZIMEREI.

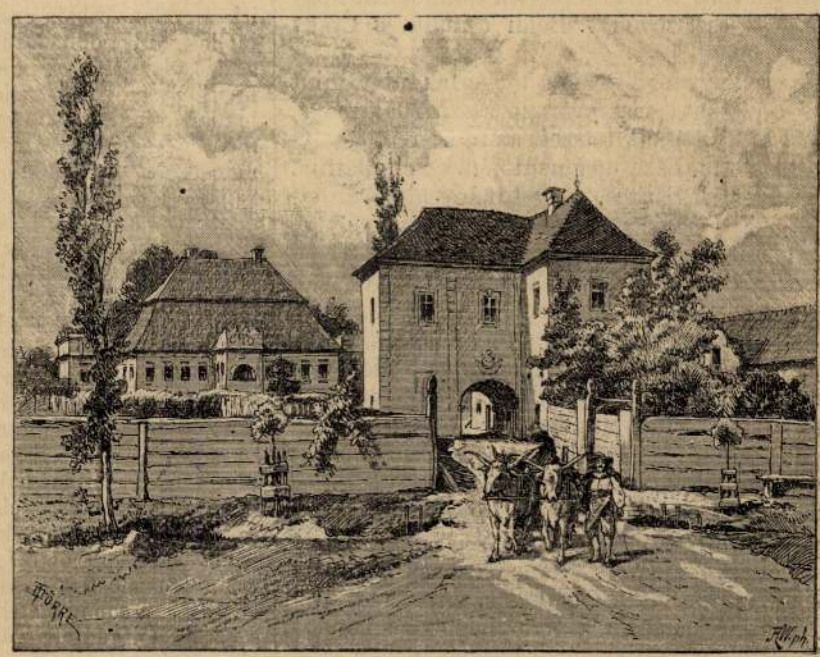

A BÉLDIEK UDVARHÁZA BODOLÁN.

A FOGARASI VÁR KÜLSEJE ÉS UDVARA. XVI—XVII. SZ.

Ger Erd

A Fogarasi vár

Fogaras vára

Döme Tivadar rajza

Repr.

Om VII. 403. l.

62. Fogaras, g. k. fatemplom.

1839. „cum Eccl. Lig. ad S. Paresceviam Martyrem." (Schem. Munk. p. 25.)

1868. szenteli fel a kőtemplomot. (Schem. Munk. 1870. p. 21.)

(Bseg m)

Domfaep

Fogarasi ref. templom
gótikus
klenodiumok leírása
rajzai.
templom alaprajza,
részletek, külső kepe
Torony felirata, fejfák.

Debreczeni László 1931

28–31. l.

Több ezüst kanonja,
egy ezüst serlege 1694
és egy ezüst (aranyozott
helyhez van.

Fogaras vára

Fogaras vára.

Pesti Hírlap Naptára 1941. 124.(

Oldal

Tóth Imre és *Halászy Jenő:* A pozsonyi úti ref. templom ..... 86—87
Tozzi Mario: Tengerész ..... 220—221
Udvary Pál: Anya gyermekével ..... 32—33
Ungváry Sándor: Gulácsy és én ..... 176—177
Vaccaro Giuseppe: „Sandro Mussolini" tengeri üdülő telep Cesenatico-ban ..... 8—9
Vastagh Éva: Kuruc trombitás ..... 260—26
Vaszary János: A Dunapart, Parkban, Golgota ... 32—331
Velencei XXI. Biennale Magyar Pavillon részlete ... 62—63
Velencei XXI. Biennale. Olasz pavillon ..... 62—63
Velencei XXIII. Biennale: Részletek a magyar pavillonból ..... 216—217
— Részletek a külföldi pavillonokból ..... 222—223
Vigh Ferenc: Beethoven ..... 176—177
Wien. A Szent Pál-legenda baloldali része a Stefanskirche Singer-Tor-ján ..... 102—103
Zombory Lajos: Pihenőben ..... 230—231

1918— FÁGÁRAS.

I. Apafi Mihály erdélyi fejedelemsége idején, a XVII. század második felében, több ötvösről esik szó a fogarasi várban,[1] ahol a fejedelem többnyire udvart tartott. Egyikük a pénzverőnek élén állott.[2] Arról is tudunk, hogy Bornemissza Anna fejedelemné részére 14 latos ezüstből dolgoztak.[3] Céhet is alkottak. Ennek bizonysága a fennmaradt céhpecsét.[4] Munkáikat csak mesterjegyekkel jelölték s néha azokkal sem. Igy az erdélyi ötvösmunkák nagy tömegéből egyelőre csak igen keveset sorozhatunk ide fogarasi származásúként. Ezeket azonban, úgy vélem, némi joggal azoknak tekinthetjük,

In der 2. Hälfte des XVII. Jh., während der Herrschaft des Fürsten von Siebenbürgen Michael Apafi I. werden mehrere Goldschmiede in dieser Burg, wo er meist Hof hielt, erwähnt,[1] ~~auch~~ seiner als Leiter der Münze.[2] Auch das ist bekannt, daß sie für die Fürstin Gegenstände aus 14 lötigem Silber arbeiten mußten.[3] Sie haben auch eine Zunft gebildet, denn ihr Zunftsiegel ist uns erhalten geblieben.[4] Ihre Arbeiten bezeichneten sie nur mit Meisterzeichen, manchmal auch gar nicht, und so können aus der großen Menge von siebenbürgischen Goldschmiedewerken vorläufig nur wenige

Von + 7

mert nagyon is valószínű, hogy olyan ötvösművek, amelyeket a fejedelem, annak neje vagy a bizalmas tanácsosa, Teleki Mihály 1670—1680 táján készíttettek, az udvari ötvösök kezéből kerültek ki. Jóllehet tudjuk, hogy a fejedelmi udvar állandóan foglalkoztatta a többi erdélyi városban levő ötvöscéhek mestereit és így elsősorban a kolozsváriakat.[5] Mégis meg akarom kísérelni a nagytömegű erdélyi jegyek tisztázását.

unter dem Namen Fogarasch eingereiht werden. Die Wahrscheinlichkeit besteht aber, daß solche Arbeiten, die der Fürst, seine Gattin oder sein vertrautester Ratgeber Michael Teleki um 1670—1680 machen ließen, von den Hofgoldschmieden verfertigt wurden. Obwohl andererseits bekannt ist, daß der fürstliche Hof sehr viel Goldschmiede auch in anderen Städten Siebenbürgens ständig beschäftigt hat.[5]

[1] Szádeczky Béla : I. Apafi Mihály udvartartása, I., 40. — [2] Archaeologiai Értesítő 1877, 307. (Thallóczy L.) — [3] Vide Nr. 1. — [4] Turul 1930, ΠΓ (Mihalik S.). — [5] Novák János : A kolozsvári ötvöscéh a XIIII. századig. Kolozsvár, 1913, 57.

F. sz. *Lf. Nr.*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*

Fogarasi ötvösek

Kőmagyoby. 114. l.

Fogarasi Antalné Mihály M.D.6

festő

erdélyi templomok mennyezetét festette a 17. sz-ban.

Erdélyi ref. templomok és tornyok. Kolozsvár 1929 15

M.D.K.

Fogarasi Balthazár és András,
kútfúrók

végezik el a rosenaui vár kútfúrási munkáit 1623-1640 között.
(Bethlen Gábor uralkodása idején.)
Az e munkálatokkal kapcsolatos elszámolások a városházi jegyzőkönyvekben ma is megvannak. (Az alant mű Függelékében teljes egészében közölve.)

Gross, Julius-Kühlbrandt, Ernst: Die Rosenauer Burg, Bécs, 1896. 27. old.
Függelék: 67-69. old.

Fogarassi Béla

Vedres Márk eszméinek, magatartásának alakulásában szerepet játszott Fogarassi Béla halála is.

Heitler László: Vedres Márk.

Látóhatár 1971/1-2 153 old.

Dr. Halász Márta (1905. Kiskőrös, ref.), bölcsészetdoktor, algologiai
yel (Tuzson professzor),
ári Dunaág Bacillária-
oz szükséges volt, hogy
métlődő gyüjtések alap-
jtést végzett éspedig a
rti növényzet epiphytái,
bevonatok) Bacillária-
131 fajt és varietást,
ksári Duna-ágra nézve;
. Vizsgálatai eredményé-
Botanikai Szakosztályá-
1937. évi XXXIV. köt.
Tejér m.) phytoplancton-
a kiterjedő rendszeres
ából azonban évekre ki-
munkálatait tehát még

vanyai). Ebben különösen ügyelt arra, hogy az „irásos" bizonyítás kialakulását a történeti valóságba (társadalmi, kulturális fejlődés) realizálva vizsgálja a fejlődés folyamán. Vizsgálat tárgyává tette továbbá az összes hazai latin nyelvű forrásokat grammatikai és stilisztikai szempontból egyaránt, a XIII. század végéig, annak megállapítására, hogy beszélhetünk-e külön magyarországi latinságról ezekben a századokban? Manitius megállapításával szemben arra az eredményre jutott, hogy erről csak a XIV. századtól kezdve lehet szó. A magyar „irodalmiság", a magyarországi latinság kiterebélyesedését (és speciálisan magyarrá válását) a magyar társadalmi fejlődés üteme határozta meg és siettette, a nyugati „hatáshullámok" csak az ösztönzést adták.

Dr. Győry János (1908, Budapest, róm. kat.), bölcsészdoktor, okleveles középiskolai tanár, a Magyar Szemle titkára, Budapestről (Eckhardt professzor), 400 pengő kutató ösztöndíjjal, „Étude sur la chanson de Roland" című francia nyelvű irodalomtörténeti művét rendezte sajtó alá, amely munka három és fél évi tudományos kutatásainak eredményeképen E. Droz, Paris kiadói jeggyel meg is jelent. Könyvéről több ismertetés jelent meg.

Andreas Fogarasi

I N F O R M Á C I Ó

Szeretettel meghívjuk a kiállítás megnyitójára az Ernst Múzeumba 2008. május 16-án 18.00 órára
We cordially invite you to the opening in the Ernst Museum on 16 May, 2008 at 6 p.m.

Megnyitja | Opened by: ERHARDT Miklós, képzőművész | artist

A kiállítás 2008. június 29-ig látható.
Nyitva tartás: kedd–vasárnap 11–19.

The exhibition is open till 29 June, 2008
Opening hours: 11.00 – 19.00 from Tuesday to Sunday

Ernst Múzeum
H–1065 Budapest, Nagymező utca 8.
www.mucsarnok.hu
info@mucsarnok.hu

Támogatók | Supporters

OKM bm:uk osztrák kulturális fórum

Médiatámogató | Media supporter

Art-magazin

ERNST MÚZEUM BUDAPEST

MŰCSARNOK

Andreas Fogarasi: Információ (2008), Courtesy of the artist and Georg Kargl Fine Arts, Vienna

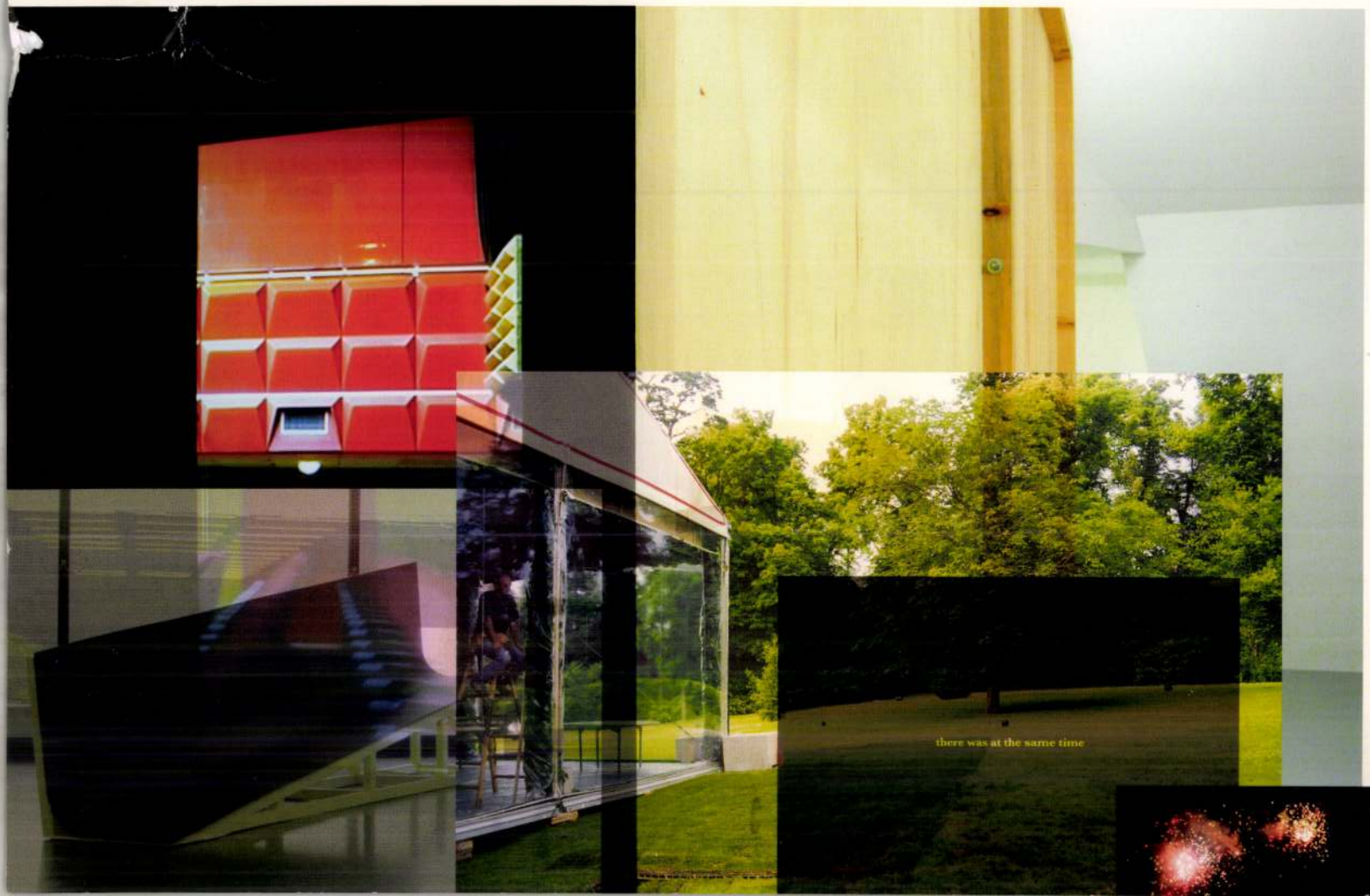
there was at the same time

FOGARASI GERGELY Finom lebegés című tárlata július 23-ig, minden nap 10-től 18 óráig tekinthető meg a Nádor Galériában (V. kerület, József nádor tér 8.).

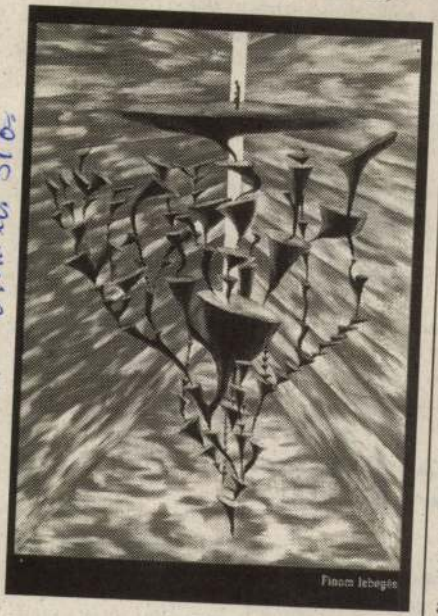

Finom lebegés

Népszabadság, 2000. VII. 10. 31 o.

SZÍNHÁZMŰSOR

Lézerszínház: Mike Oldfield 3D (fél 8). **Madách Kamara Színház:** Sors bolondjai (8).

tot. A Cubanismo ugyanis manapság emblematikus képviselője annak a latin-amerikai zenei hullámnak, amely az észak-amerikai és európai dzsesszes, punkos zenei vonulatok vagy a távol-keleti, afrikai ritmusok és dallamok előretörése után manapság mindinkább kezdi meghatározni nemcsak a világzene, hanem az ennél jóval nagyobb közönséget vonzó populáris zene jellegét is. „A latin Dél nyomul Észak felé" – jellemzi tömören a helyzetet Mandel.

A muzsikus-menedzser részt vett a tavaly ősszel Berlinben rendezett világzenei konferencián, ahol nagy teret szenteltek a zenei áramlás eme új irányának. Szóba kerültek természetesen az okok is: egyelőre úgy látszik, kimerültek a korábbi stílusirányzatok, nem tudnak újat hozni. És a dél-amerikai, főként a kubai hagyományokból táplálkozó zene (sok más elemmel, például az arabbal is vegyülve) szinte tobzódik abban, ami a tegnapi ízlésvilágban még háttérbe szorult: a dallamosságban. Ritmikája, egzotikuma pedig éppúgy vonzza az „északi füleket", mint a korábbi irányzatokéi. Vannak persze zenén kívüli hatások is, amelyek ezt a folyamatot erősítik. Például politikaiak: Kuba ismét a figyelem középpontjába került, és nemcsak a kis Elian amerikai vagy szigetországbeli családi elhelyezése körül kirobbant, szinte már hisztérikus jogvita miatt. A nyugati értelmiség várakozásokkal tekint az előbb-utóbb föltartóztathatatlan

A Mária Valéria-telep egy korabeli fotón FORRÁS: BUDAPEST LEXIKON

ték. A Nemzetközi Gyermekmentő Szövetség otthonának bölcsődéjében tíz csecsemőre vigyáztak, óvodájában ötven, napközi otthonában harminc gyermeket gondoztak.

A hivatalos szervek próbálták megnyugtatni a nélkülözőket, hogy csupán néhány esztendőt kell átvészelniük, és aztán lassan egyenesbe jutnak. Ez azonban nem így történt. A harmincas-negyvenes években, több mint két évtizeden át maradt híres-hírhedt nyomornegyed a Mária Valéria-telep. A korabeli lapok járványfészeknek, a város szégyentelepének bélyegezték, ahol a szegénység, a nyomor mellé a bűn is letelepedett. Hírhedtek lettek a telep fiataljai is, akik rettegésben tartották a szomszédos kerületek – elsősorban Kispest és Pesterzsébet – tánciskoláit, szórakozóhelyeit.

A Budapest Lexikon lakonikus rövidséggel zárja a telep történetét. Így ír: A 91 barakkból álló 816 egysejtű lakást 1957-ben bontották le. Mint ismeretes, itt épült fel a József Attila nevét viselő lakótelep.

Kiss György Mihály

PEST-BUDA SZÁMOKBAN

559-es összeírás

gazdái voltak az ál-
k, hogy állandó gon-
gazdasági összeírváso-
zázad második felébe
) már jó két évtizede
a török újabb össze-
ni, hasonlóan a koráb-
aságát őrizte meg szá-
l ezek az adatok hoz-
fél évtizede meg-
hatjuk vizsgálat
ilyen volt a

lakosság, ellentétben a zsidósággal és a koptokkal, sőt a betelepülők is túlnyomórészt keresztények.

Különösen szembeszökő a zsidóság képviselőinek tömeges távozása Budáról. Káldy-Nagy Gyula joggal állapíthatta meg: „Éppen az ő szökésük jellemzi legjobban a magyarországi török uralom első évtizedét." Ez olyannyira így van, hogy nem csupán a budai lakos zsidóságra volt jellemző a szökés, hanem azokra is, akik úgymond „vendégként" éltek Budán. Őket 1546–1547 során írták össze. Ami számunkra különösen érdekes, hogy a defter rögzítette előző lakóhelyüket is:

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 16

ESTI HÍRLAP

Fogarasi György
najvnnyvés

1021

Tiszakürtön az idén is megrendezték a népi díszítők, faragók, festők táborát. Képünkön Fogarasi György fegyverneki nyugdíjas egy parasztasszony portréját faragja

Kultúrn

Az El
Magyaro
gével szi
olimpiai
se javára

A NOB
ván állam
zottság el

HÉT HÓNAP — 200 MILLIÓ KÖBMÉTER

Vízrekord Budapesten

KUTAK, HÁLÓZAT, TÁROLÓK

Budapest vízfogyasztása az idén kiugróan magas volt; az év első hét hónapjában

mintegy 200 millió köb-

év azonos időszakáénál. Ennek oka, hogy részint több ezer új lakást kapcsoltak be a hálózatba, részint pedig sok forró

„Egyedül az elviselhetetlen, hogy semmi sem elviselhetetlen."

A Belvárosi Művészek Társasága
tisztelettel meghívja Önt

FOGARASI GERGELY

Finom lebegés

című kiállításának megnyitójára
2000. július 6-án csütörtökön 20 órára

Performance

KECSKÉS PÉTER
és
BOLVÁRI CSABA

A kiállítás 2000. július 23-ig
tekinthető meg, minden nap 10 - 18 óráig.
1051 Budapest, József nádor tér 8. T.: 266-3543

FOGARASI GERGELY - Finom lebegés - olaj, vászon, 80 x 60 cm - 1999

NÁDOR GALÉRIA

H-1051 Budapest, József nádor tér 8. • Telefon: (36-1) 266-3543 • Fax: (36-1) 317-4113

KÉTSZERESEN BÉRMENTESÍTVE
2000 - 7 - 3

Belvárosi Művészek Társasága BUDAPEST
Downtown Artists' Society BUDAPEST

Új Művészet -
Szerkesztősége részére

Bp. Nagymező u. 4
1065

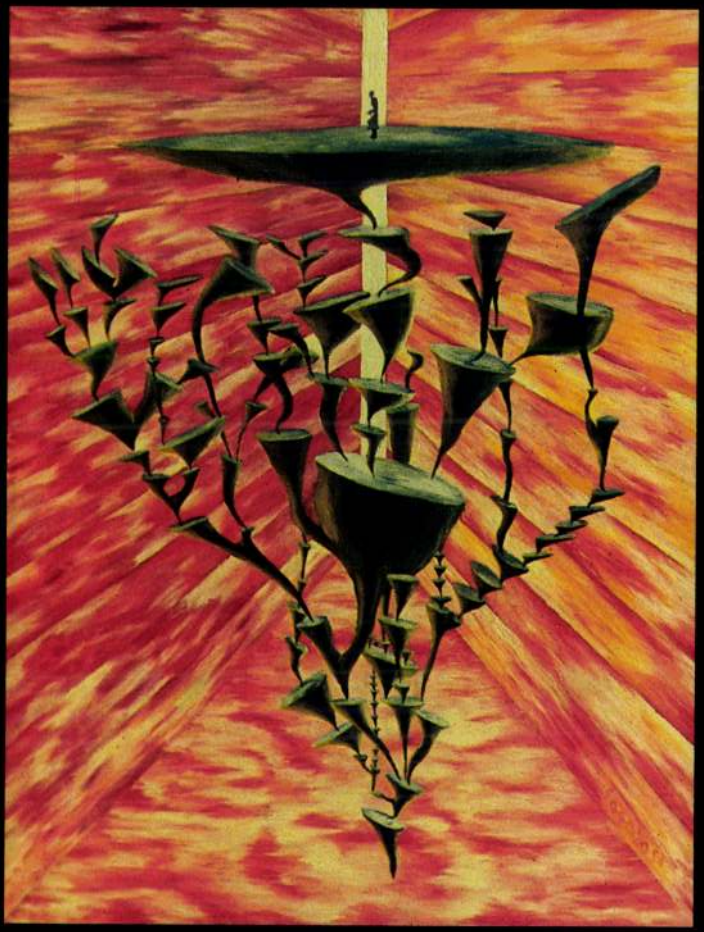

Finom lebegés

Fogarasi György, pásztorgó

Tiszakürtön az idén is megrendezték a népi díszítők, faragók, festők táborát. Képünkön Fogarasi György fegyverneki nyugdíjas egy parasztasszony portréját faragja

-:- (fénykép) -

2.

Esti Hírlap, Bp. 1979 aug. 16

Fogarassi György

MDK

"Édes álom"

"Tanulmányfej"

e fafaragásokon kivül

~~Önarc~~ "Önarckép"-ét is kiállitották.

B.T. :Megyei képzőművészeti kiállitás Törökszentmiklóson.
TISZAVIDÉK. 1958. ápr. 10.

Fogarasi Gyula épitész M.D.K.

Résztvett a több célu mezőgazdasági üzemi épület szerke zeti vázának tervezésre kiirt tervpályázaton.

24 ezer forinttal dijazva.

Két tervpályázatról döntött az Épitésügyi Minisztérium

Magyar Nemzet 1963 junius 11. 3.1.

Fogarasi György festő

ECSETTEL ÉS FÁVAL

Fogarasi György festményeit állították ki a fegyverneki Új Tükör klubban. A naiv festő „Ecsettel és fával" című kiállítását a budapesti Ganz—MÁVAG Művelődési Otthonban tekinthet-[illegible] portréi is eredeti [illegible]ral tükröznek.

46.

–: Kózműv. elő

Új Tükör

dec. 21.

XX 11/51

nényc
kínlódik a
zás" bilincsei-
ppen — arról,
a népgazda-
Bizám György
út 7. — 5000

hoz,
anyámna
Ez volt a n
szaemlékezése
a jelen is sok
lumba, mégp
Lehotka Gáb

Fogarasi György fotó

Kézilabda NB I/B

Amatőrök a profikkal szemben

Igazán szélsőséges évet zár 1993-ban Jászberény női kézilabdasportja. Az év elején, akkor még Lehel SC néven szereplő együttes anyagiak hiányában visszalépni kényszerült az NB I-es bajnokságtól. A nyár végén aztán a Tanítóképző Főiskola vállalta a felnőtt csapat és az ifjúságiak versenyeztetését is, s döntőnek bizonyult, hogy a város önkormányzata 400 ezer forinttal támogatta a JTKF DSE működését. A megszűnés veszélye által fenyegetett sportág életben maradt, sőt az új csapat NB I/B Keleti csoportjában a negyedik helyen zárta az őszi szezont. A bajnokság első felének értékelésére Ugrin György edzőt kértük:

- Viszontagságos év volt az idei, s csak a lányoknak és az anyagiakat biztosító főiskolának, önkormányzatnak köszönhető, hogy a kézilabda megmaradt Jászberényben. A tavaszi teljes zűrzavar után tulajdonképpen csak Debre és Fekete maradt meg a régi csapatból. Hozzájuk csatlakozott néhány ifjúsági játékos, és nagy örömömre többen olyanok is jelezték - Pesti Edit, Zsibók Györgyi -, hogy vállalnák az edzéseket, akik néhány éve már nem kézilabdáztak. Igazán az ő elszántságuk volt az az erő, amely arra kényszerített bennünket, hogy harcoljuk a csapatért. Szerencsére a főiskola és a város vezetése is mellénk állt, s így teljesen amatőr alapon szerveztük meg az új csapatot. A bajnokságra nagyon jól fel tudunk készülni, hiszen augusztusban még nincs iskola, s mivel játékosaink zöme tanuló, sokat tudtunk edzeni. Szerencsés helyzetben vagyok, mert a lányok csak a legvégső esetben hagytak ki edzést, pedig van olyan is, aki kisgyermekes anyuka. Nagyon sok előkészületi mérkőzést vívtunk a felkészülési szakaszban, egyre jobban összeállt a társaság. A többi csapatról nem sokat tudtunk. Célkitűzésünk a középmezőny, a 6-8. hely volt. Jó sorsolást kaptunk, s a bajnokság elején azonnal négy mérkőzést nyertünk. A folytatásban aztán a mezőnyből kiemelkedő váci, kiskunhalasi és derecskei együttesek ellen nem volt esélyünk, de ellenük is tiszteséggel helytálltunk. Sajnos a bajnokság vége felé, amikor már nem tudtunk annyit edzeni, közeledett a vizsgaidőszak is, hullámzóvá vált a lányok játéka. Két olyan mérkőzést vesztettünk el - a sasadiak és a füzesabonyiak ellen -, melyeken reálisan pontot vagy pontokat kellett volna szereznünk. Úgy érzem, hogy a lányoknak túl nagy megterhelést jelentett az őszi sorozat, s a végére mind fizikailag, mind szellemileg elfáradtak. Ráadásul Gergi Erna sérülése is sújtotta a csapatot. Ezzel együtt a profi és félprofi együttesek ellen így is a vártnál jobb eredményt értünk el.

Munkában a berényi védelem

A játékosok közül a két kapus, Lenhardt és Zsibók teljesítményét emelném ki. Ők jól kiegészítették egymást. Mérkőzésről mérkőzésre hozták magukat. A mezőnyjátékosok meglehetősen hullámzó teljesítményt nyújtottak. Mindenkinek voltak jó szériái, majd gyengébb meccsei. Ez persze abból is adódik, hogy nagyon fiatal a csapat. Azt hiszem, tavasszal nehezebb dolgunk lesz, mert kedvezőtlenebb a sorsolásunk. Januárra tervezünk egy többnapos szlovák edzőtábort síeléssel egybekötve, s ennek anyagi fedezetét saját zsebből a játékosok állják. No és persze azt sem szabad elfelejteni hogy ifjúsági csapatunk is jó kezekben van. Koncz András Lányai a Heves megyei ifi és a Jász-Nagykun-Szolnok megyei felnőtt bajnokságban edződnek. Eredményeik jók, s több tehetséges játékos is van közöttük. Ez pedig a jövőre nézve is biztató lehet.

A Keleti csoport őszi végeredménye: 1. KSC Derecske 22, 2. Füszért SE Kiskunhalas 20, 3.Váci Forte SC 18, **4. Jászberényi TKF DSE 12**, 5. Postás SE 11, 6. Tököli KSK 10, 7. Siroki Vasas 9, 8. Sasad SE (240:244) 8, 9. Füzesabony SC (244:274) 8, **10. Túrkevei VSE (198-234) 8**, 11. Debreceni Medicor SE 5, 12. Debreceni SI 1 pont.

Asztalitenisz

Sz. Tisza SE–Nagykálló 8-10

Az őszi szezon utolsó mérkőzésén a listavezető mindjárt az elején ráijesztett a hazaiakra. Páros számban mindkétszer alulmaradt a Tisza, de az egyéni találkozón Fehér és Csiszár még ki tudott egyenlíteni. Innen azonban a kállóiak öt mérkőzést nyertek az érthetetlenül lebénult hazaiakkal szemben.

A 2-7-es hátrányról sem sikerült felzárkózni, bár a nyolcadik egyéni találkozót Lesskó nyerte az ifjúsági Tamási ellen, de Fehér Hodásztól, Csiszár pedig Gulyástól kapott ki két sima szettben. Így 3-9-re alakult az eredmény és már csak idő kérdése volt, hogy a vendégek mikor érik el a két pontot eredményező 10. győzelmet. Erre azonban még várniuk kellett, mivel Tóth János győzött az ifjúsági Tamási, majd meglepetésre Sallai ellen is. Sajnos hiába diadalmaskodott színvonalas összecsapáson Lesskó az addig veretlen Hodász ellen 2-1-re, a tizedik győztes mérkőzést a nagy NB I-es rutinnal rendelkező Gulyás László aratta Fehérrel szemben. A csapat 18-án Makó ellen még lejátssza a hóvihar miatt elmaradt mérkőzését, de a középmezőnynél feljebb már nem zárhatja az őszi szezont.

Öttusa

Három aranyérmes lesz

Az egyik legsikeresebb, legeredményesebb magyar sportág hagyományosan az öttusa. Nem mellékes tehát, hogy milyen módosításokat „követtek el" a szabálykönyvben.

Lausanne-ban ülésezett a Nemzetközi Öttusa Szövetség (UIPM) Végrehajtó Bizottsága. A tanácskozásról dr. Török Ferenc, a magyar szövetség elnöke, az UIPM alelnöke számolt be.

– A Végrehajtó Bizottság azokat a javaslatokat tárgyalta meg, amelyeket a Technikai Bizottság a közelmúltban Budapesten terjesztett elő. Az indítványok közül a legfontosabb, hogy január 1-jétől életbe lép a légpisztolyos lövészet az eddigi robbanófegyveres helyett.

A viadalokon mechanikus és gázpisztolyt is lehet használni. Az új fegyverek beszerzésére a nemzetközi szövetség egyszeri támogatást nyújt a tagszövetségeknek. A Magyar Öttusa Szövetség 3600 svájci frankot kap, amely hat-hét pisztoly megvételét teszi lehetővé.

Elfogadtuk a Technikai Bizottság javaslatát, amely szerint lövészetben az 1000 ponthoz 172 kört kell teljesíteni, egy kör 12 pontot ér. A versenyeken egy táblára csak egy lövést lehet leadni. Véglegessé vált, hogy 1994. szeptember 23. és 25. között Budapest rendezi az old boy világbajnokságot, a junior vb-nek július 26-31. között a spanyolországi Toledo ad otthont. A felnőtt világbajnokság nyitott kérdései tisztázódtak, örömmel mondhatom, hogy az angol házigazdákat sikerült meggyőznünk a közös tárgyaláson, így majdnem biztos, hogy a vb előtti selejtezőt mégis lovaglással együtt rendezik meg. Az utolsó szám a futás lesz.

Korábban ugyanis csak négyszámos, lovaglás nélküli előselejtezőt akartak. Az augusztus 11-16. közötti sheffieldi felnőtt vb-n három-három számban avatnak bajnokot, tehát a férfiak és nők egyéni versenyében, a hagyományos csapatversenyben és a váltóban. A váltó vb-re nem lesz külön selejtező viadal – mint ahogy azt a Technikai Bizottság javasolta –, hanem a vb csapatversenye lesz a válogatás alapja.

A stafétában indulhat a házigazdák együttese, az amerikai–afrikai zóna legjobbja, az ázsia–óceánia–ausztráliai régió legjobbja, valamint a vb első kilenc csapata. Így alakul ki a 12-es mezőny – fejezte be dr. Török Ferenc.

Szűcs Lajos ötvenéves

Szűcs Lajos világválogatott (egyben ferencvárosi és magyar válogatott) labdarúgó 50. születésnapja alkalmából szombaton 16 órakor dedikál. Az esemény színhelye az Elektromos Népfürdő utcai sportcsarnoka, ahol a kiváló egykori fedezet gálamérkőzését láthatják az érdeklődők. Szűcs Lajos maga válogatja össze „barátai csapatát", melyben ismert egykori klasszisok kapnak helyet. A Szűcs-gárda a László atya vezérletével pályára lépő Napsugár nevű csapat ellen futballozik, de feltűnnek a csarnokban a színész-újságíró válogatott „egyesített erői" is.

Vorobjov és Donika ellen

Azon túlmenően, hogy az UTE–Lehel HC hokimeccs mindig tartogat valami meglepetést, külön érdekessége a mai találkozónak, hogy a tavalyi jászberényiek, a védő Donika és a góllövőlista idei rangelsője, Vorobjov egykori kenyéradóival néz farkasszemet.

A lilák kedden váratlanul pontot vesztettek otthonukban a székesfehérváriak „merénylete" folytán, így csaknem biztosra vehető, hogy ma este „harapni" fognak a rangadón. A két egykori lehelesen kívül az Ancsin testvérek Jánosa és Farkas tartozik még a Megyeri úti nagyágyúk közé. Mindezt figyelembe véve, a látogatóba induló Lehel HC bizonyára felkészült az idén döntőre sóvárgó Dózsából. A jászberényieknél Szelihov derékpanaszai miatt hagyott ki néhány edzést, ám most nem engedheti meg magának csapata azt, hogy nélküle vegye fel a küzdelmet. Szépen alakul a három sor formája, azonban meg kell szabadulni az alapozás során kialakult görcsösségtől, nem utolsósorban a kínálkozó ziccereket könyörtelenül be kell ütni!

A Lehel HC vezetői és játékosai egyaránt nem számítanak sima mérkőzésre, de a heti felkészülésüket úgy irányították, hogy a vidéki győzelem - amely ezúttal a fővárosban jönne össze - ne álljon messze az együttestől.

Tenisz

Kinder Kupa két hétvégén

A tél beálltával sem kell szomorkodniuk a fehér sport szerelmeseinek, hiszen a Szolnoki Ifjúsági Tenisz Egyesület szervezésében fedett pályás teniszverseny zajlik két hétvégén a megyeszékhelyen. Péntektől vasárnapig a lányok mérkőznek egymással három – L12, L16 és N3 – korcsoportban, azt követően – december 17-19. között – pedig a fiúkra kerül sor ugyanilyen kategóriákban. A versenyszámok zárt tizenkét táblás rendszerben zajlanak, mivel az eseménynek a Bercsényi úti Tűzoltócsarnok ad otthont, ahol csupán egyetlen pálya áll az ifjú teniszezők rendelkezésére, melynek talaja parkettából készült. Külön érdekessége a lányok viadalának, hogy a versenybíró Váradi Erika, a teniszszövetség verseny- és csapatbajnoki adminisztrátora lesz. A nevezési díj 900 forint, ezt a helyszínen kell befizetni. A helyezettek oklevelet és tárgyjutalmakat kapnak, valamint szállásköltség-hozzájárulást.

Mai műsor

Kosárlabda, NB II. Középcsoport: Szolnoki TE–MAFC 17.00, Olajbányász II.–ÁF DSE 18.30, mindkettő Szolnok, Tiszaligeti Sportcsarnok.

Idegenben szerepelnek a Lehel HC jégkorongozói Budapesten az UTE csapata ellen.

Ökölvívás

Magyar-ír csata Debrecenben

Pénteken (17 óra, Oláh Gábor utcai sportcsarnok) az év utolsó jelentős ökölvívó-eseményének ad otthont Debrecen: az ír válogatottat fogadja a magyar együttes. A csapattalálkozó folytatása a két ország közötti hagyományosan jó ringkapcsolatnak, a két kesztyűs legénység legutóbb a barcelonai olimpia előtt mérkőzött meg. A Londonderryben lezajlott csatát a magyarok nyerték, és saját „fiai" sikerét várja a debreceni mérkőzésen is Szántó Imre szövetségi kapitány.

A szakvezető elmondta, hogy a tavalyi nyári ötkarikás játékok óta mindkét gárdában változás történt, például az íreknél két barcelonai döntős is átment a profik táborába. Budapesten és Dublinban is már az 1996-os atlantai olimpián bevethető csapatok kialakítása folyik. A fiatalítás ellenére azért a magyar válogatott alapemberei továbbra is a régi meghatározó egyéniségek, mint amilyen például a világ- és Európa-bajnok, a legutóbbi Eb-n bronzérmes Kovács István, aki az 54 kg-os kategóriában először bokszol válogatott csapattalálkozón. Ellenfél nélkül maradt viszont az Európa-bajnoki ezüst- és bronzérmes Lakatos Pál, és nem hoznak a zöld szigetről vetélytársat az olimpiai harmadik helyezett Béres Zoltánnak sem.

Nagy tudású rivális ellen bizonyíthat ugyanakkor Bognár László, aki az 1991-es Európa-bajnok, az idén Bursában Eb-bronzéremig jutott Paul Griffinnel lép szorítóba. Bognárnak lenne miért törleszteni, hiszen az ez évi törökországi Eb-n éppen Griffin állította meg az előbbre jutásban.

A szövetségi kapitány kiemelte az 51 kg-ban várható csatát is, amely slágermérkőzést hozhat, hiszen a vendégek részéről a világbajnoki bronzérmes David Kelly szerepel, míg a házigazdák képviseletében a 19 éves feltörekvő tehetség, Farkas György áll a kötelek közé. Az még kérdéses, hogy a 81, illetve a 91 kg-ban hoznak-e ökölvívót az írek, és nem tudni, kivel mérkőzik majd az Eb-bronzérmes Szabó Lóránt, illetve az Eb-harmadik, Barcelonában bronzéremig jutott Mizsei György (a 48 kg-on kívül üres kategória lesz a 60 és a 75 kg).

A várható magyar szereplők: Farkas György (51 kg), Kovács István (54 kg), Bognár László (57 kg), Petrovics János (63.5 kg), Szabó Lóránt (67 kg), Mizsei György (71 kg), Hart Péter (plusz 91 kg).

Évadzárás a labdarúgó megyei I. osztályban (II.)

Tegnapi számunkban a megyei első osztályú labdarúgó-bajnokság élmezőnyének teljesítményét értékeltük, ezúttal pedig a középmezőny csapatait vettük górcső alá. Több „nagynevű" egyesület gárdája is a második hatos tagjaként várja a tavaszt, így nem elképzelhetetlen, hogy jelentős változások történnek a nyári zárásig. Ám az őszi eredmények kitörölhetetlenül megmaradnak a labdarúgás történelemkönyvében, tehát nem árt, ha az érdekeltek komolyan számon kérik a történteket.

7. TÓSZEG

17 8 4 5 28-24 20

Felemásra sikeredett ez az ősz a tószegiek számára, s ez nem is igazán helyezésükre érvényes, hiszen ilyen előkelő helyen talán még sohasem álltak. Gyengébb kezdés után úgy tűnt, talpra áll Rózsavölgyi László csapata. Még azt a bravúrt is véghezvitte, mely csak igazán keveseknek sikerül, nyerni tudott Szászberken. Aztán jött az Újszász elleni találkozó, azt követően pedig a bíróbojkott. Hogy ez mennyire sokszorozta meg az együttes tagjainak erejét, nem tudni, de tény, több bravúros győzelmet aratva, az utolsó négy mérkőzésen 7 pontot szerezve az előkelő hetedik helyről várhatja a folytatást.

8. MARTFŰ

17 8 4 5 28-26 20

Remek rajtot vettek a sokak által titkos favoritnak tartott martfűiek. Fiatal edzőjük, Kardos Mihály keze munkája egyre markánsabban megmutatkozott, s bár sokszor nem nyújtottak szemkápráztató játékot fiai, küzdeni tudásuk meghozta a győzelmet. A hetedik forduló után mindössze egyetlen ponttal álltak a listavezető mögött, és semmi jele sem mutatkozott annak, hogy a hajrára teljesen szétesik a gárda. A hazai pontvesztést a Tószeg ellen még mindenki kisiklásként könyvelte el, ám Kisújszálláson, majd a Rákóczi ellen már olyan összeállítási gondokat kellett megoldania Kardos Mihálnyak, hogy az is csoda, pályára lépett csapata. A vereségek egy csapásra a középmezőnybe penderítették az együttest, ahonnan aztán már nem is tudott feljebb kapaszkodni. Az tény, a kompletten pályára lépő Martfű a csoport egyik legerősebb tizenegye, bárki ellen képes nyerni, ám a szakosztályon belüli gondok a legjobbakat is megviselik. Ennek isszák most levét!

9. JÁSZAPÁTI

17 8 3 6 22-21 19

Hét forduló után mindössze kettő(!) ponttal előzte meg a sereghajtót a tavalyi NB III-as együttes. Teljesen szétesett, önbizalom és hit nélküli társaságnak tűnt ekkor az apáti legénység. S lássanak csodát, a következő hét fordulót 13(!) ponttal, 13-2-es gólkülönbséggel zárták. Már-már elérhető közelségbe került számukra akár a dobogós helyezés is, amikor előbb Jászalsószentgyörgyön, majd Tószegen szenvedtek váratlan vereséget. Hiába nyertek aztán a zárófordulóban, ez csupán szépségtapaszként hathat. Többre képes ez a gárda, s ezt tavasszal be is bizonyíthatja. Feltéve, ha nem csak Németh, illetve Tóth góljaira számít, hiszen a többiek eddig összesen hat találatra voltak képesek!

10. RÁKÓCZI

17 7 4 6 19-20 18

A tavalyi NB III-as gárda az első három fordulót kivéve az egész őszi szezon alatt a hetedik-tizedik hely között ingázott, így azt kell mondani, közel ötvenszázalékos teljesíménye reális. Egy kicsit azonban mégis hitetlenkedünk, s ez annak köszönhető, hogy többször produkált váratlan eredményt. Többek közt legyőzte a listavezető Újszászt, nyert Martfűn, pontot szerzett Jászapátiban és Alatytyánban, de kikapott otthon Jászboldogházától, Tószegtől, valamint alulmaradt Jászalsószentgyörgyön is. Erre a szélsőséges teljesítményre nem lehet magyarázatot találni. Nagyon úgy tűnik, ha Bárányt nem voltak képesek lefogni az ellenfél védői, nyert a Rákóczi, ha kikapcsolták, legjobb esetben is döntetlen lett az eredmény.

11. KUTE

17 6 4 7 31-30 16

A szezon előtt sokan akár nagy összegben is fogadtak volna arra, hogy a kunszentiek végig harcban lesznek a feljutásért. Erre tessék, a középmezőnynek is csak a végén kullognak a zöld-fehérek. Régen látott sérüléshullám tizedelte meg a keretet, melyek következtében szinte soha nem léphetett pályára két egymást követő mérkőzésen ugyanaz a tizenegy. Mindezt jól alátámasztja az a tény is, hogy a csapat 31 gólján 12(!) játékos osztozik, s közülük Határ egymaga kilencet szerzett. A vereségek hatására maradék önbizalmát is elvesztette az együttes, melynek egyetlen célja az volt, hogy ne kerüljön behozhatatlan hátrányba a tavaszig. Ezt többé-kevésbé teljesítette is a gárda, így egy jó alapozással akár az élmezőny nyomába is eredhet.

12.SZÁSZBEREK

17 5 5 7 14-15 15

A szezon kezdete előtt azt írtuk, soha ilyen nehéz idény nem vár Laki Imre csapatára, mint ezúttal. A mester szerencséjére néhány mérkőzés után két új csatárra sikerült szert tennie, akik maradéktalanul beváltották a hozzájuk fűzött reményeket. Kiss és Móra 10 gólt szerzett, ezzel egy híján sikerült egyenlegben tartani a kapott és adott találatok számát. Hogy tavsszal mi lesz? Az edzők megyei doyenjét nem féltjük, bizton kitalál valamit, amivel a szászberkieket ismét bent tartja az első osztályban.

(Gelei József)

Sportnap

A Felszabadulás Úti Általános Iskolában idén is megrendezték a hagyományos sportnapot. Az alsósoknak sorversenyeket, játékokat állítottak össze a nevelők; a felsősök ügyességi versenyen mérték össze tudásukat (futás, távolugrás, magasugrás, lövészet, sakk, kézilabda, futball). A versenyszámok között a szülők készítette süteményt fogyasztották el a gyerekek.

Rajzpályázat

A művelődési házban rendezték meg a természetvédelmi pályázatra beérkezett rajzok kiállítását. Az ötlet kategóriában I. helyezést ért el Fodor Attila 6. a osztályos, a kivitelezés kategóriában Somodi Enikő 7. b osztályos tanuló; mindketten a Felszabadulás úti iskolába járnak.

Könyvtár-támogatás

A könyvtárban az olvasók száma gyarapodott az idén, hiszen sokan nem tudják megfizetni a napi újságot, megvenni a könyvújdonságokat. Az intézmény önkormányzati támogatásból jelentős összeget fordít a könyv- és folyóiratállomány gyarapítására. Az árak azonban magasak. Ezért is hozták létre a könyvtári védegyletet, az így befolyt pénzből is könyvet vásárolnak. Vannak, akik pénz helyett kiolvasott könyveikkel támogatják az intézményt, társaikat.

Iskolai rajzpályázat

A világtakarékossági napra meghirdetett rajzpályázat sikeres volt a Felszabadulás úti iskolában is, ahol az ötletes munkák közül a zsűri Szarvák Gabriella 2. b; Holup Éva 6. a; Sándor Szilvia 8. a osztályos tanulóknak ítélte az első díjat.

Kiegészítés

A Fegyvernek és Vidéke ÁFÉSZ tagjai közül azok, akik nem rendelkeznek teljes részjeggyel (500 Ft) 1993. december 31-ig egészíthetik ki azt, ha tagsági viszonyukat továbbra is fenn kívánják tartani.

Karácsonyi műsor

December 11-én 10 órakor és 12-én 15 órakor lesz a Felszabadulás úti iskola tanulóinak karácsonyi műsora a művelődési házban, a Dózsa György úti iskola pedig december 17-én tartja előadását, majd diszkóra várja tanulóit.

Találkozó

December 18-19-én országos CB-s találkozó lesz a művelődési házban.

Téli szünidő

December 20-án az adventi családi délutánon Karcagi Nagy Zoltán lép fel a szülőknek, nagyszülőknek rendezett családi rendezvényen. December 22-én, 23-án, 24-én, 27-én, 28-án videofilm-vetítés lesz 14 órától kicsiknek – szintén a művelődési házban. December 30-án 9-13 óráig előszilveszteri gyermekdiszkó lesz 7-16 éveseknek, míg a felnőtteket másnap várják.

Az oldalt szerkesztette: Daróczi Erzsébet
Fotó: Korényi Éva

Működőképes önkormányzat jövőre is

Huber Ferenc polgármester

A képviselő-testület megalakulása után megfogalmazta programját. *Huber Ferenc* polgármestert az eltelt három év eredményeiről is kérdeztük:

– Milyen fejlesztések voltak eddig?

– Felújítottuk a meglévő belvízrendszert, és folyamatosan készülnek a szikkasztóárkok. Befejeződött a vízmű rekonstrukciója. 1915 méter vízvezetéket fektettünk le hat utcában. Az utak építéséhez a lakosok 3,8 millióval járultak hozzá, így 8,8 kilométer hosszú út épült meg 13,3 milliós önkormányzati támogatással. Ezzel a szilárd burkolattal ellátott út 55 százalékra emelkedett a nagyközségben. Lakossági segítséggel 10,7 km járda épült meg, így a község felén mindkét oldalon van járda.

– Fizettek-e helyi adót a lakosok?

– Igen. Hatszáz forint kommunális adót, a vállalkozók pedig átlagos állományi létszám után fizetnek, évenként 200 forinttal nő az összeg. Az elmúlt három év alatt a lakosok 23 millió 192 ezer forintot fizettek be közműfejlesztési hozzájárulásként, azaz megelőlegezték hat évre az adót telefonra és úthálózatra. Ezért köszönet illeti a lakosságot, ezt jelentős eredménynek tartom.

– Említette a vízhálózat építését. Van-e még ellátatlan terület a községben?

– Igen. Még közel 8,5 km hosszú hálózatot kell megépíteni, ez 220 lakást érint. Ha ez megépül, akkor minden háznál lesz víz.

– Mennyi most a munkanélküli önöknél?

– A munkanélküli-ráta 17 százalékos. A helyi vállalkozókat éppen ezért kedvezményes bérleti díjjal, működésük feltételeinek gyors kialakításával is segítettük. Kinder-tojásösszeszerelő üzemünk foglalkoztatja a legtöbb embert. Jelenleg 180-an kapnak jövedelempótló támogatást, tizenketten ápolási díjat, s ugyanennyi átmeneti segélyt.

Tüzelőkölcsönt százegy lakosnak fizettünk, valamint 108 iskolásnak és 60 óvodásnak adtunk térítésidíj-támogatást. Tíz ifjú házasnak segítettünk 982.500 forinttal, s 534 ezerrel az OTP-törlesztési támogatást, s huszonketten kapnak méltányossági közgyógyellátási igazolványt.

– Milyenek az oktatási intézmények feltételei?

– Javultak a feltételek, az intézményeknek a központi támogatáson felül önkormányzati támogatást is adtunk, így zavartalanul működhettek. Az óvodában az egész napos ellátást elsősorban a szociálisan rászorultak részére biztosítjuk.

Az iskolákban a nyelvoktatás tárgyi feltételei adottak, személyi feltételeknél ez nem mondható el. A Dózsa György úti iskolában jelenleg is folyik a gazdasszonyképzés.

– Milyen beruházások várhatók jövőre?

– Megkezdjük a rendőrségi épület építését, mely 10 millióba kerül. Tízmilliót fordítunk jövőre a lakossági útépítésre is. A vízműberuházás befejeződött, jövőre a szennyvíztelep beruházása kezdődik meg, megvan az ígérvényünk arra, hogy jövőre megkapjuk hozzá a támogatást is.

Az Arany János út – Sóút összekötő szakasza is megépül, melyhez részben pályázaton nyertük el a pénzt. Mindehhez 13 millió forint hitelt is kell felvennünk.

A beruházásokra közel 50 milliót fordítunk majd.

Jövőre is takarékos gazdálkodásra törekszünk, hogy működőképesen adjuk át az új önkormányzatnak a községet. Ezért ehhez – ugyanúgy mint eddig – éves tervet készítünk, s így a folyamatos gazdálkodás is biztosított lesz.

– Mit vár 1994-től?

– Miután befejeződött a kárpótlás, a földkiadás, így várom, hogy az új vállalkozók beinduljanak. Remélem, a termelőszövetkezet gondja a konzervüzem miatti hitelteher miatt megoldódik. Ha ez rendeződne, sokat javulna a helyi foglalkoztatás.

Bízom abban, hogy működőképes önkormányzatot tudunk átadni, s remélhetőleg újraindul a konzervüzemi termelés is.

Elkészült a vízműtelep

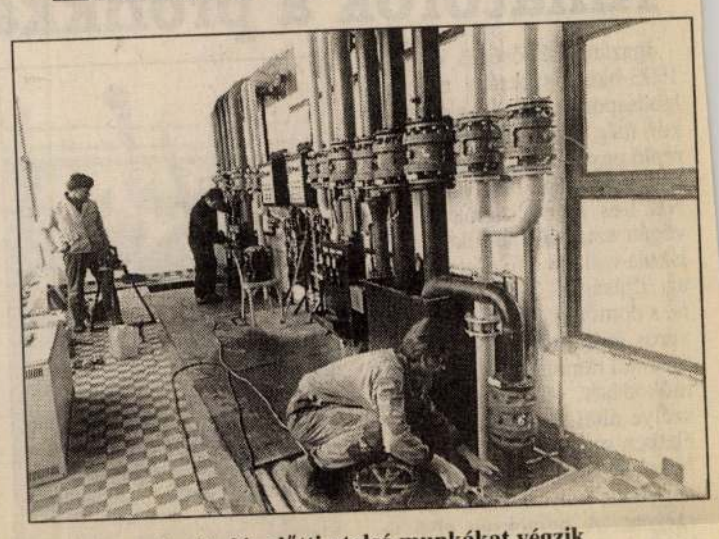

Az átadás előtti utolsó munkákat végzik

A Fegyverneki Építőipari és Szolgáltató Kft. 1991. január 1-jén alakult. Korábban költségvetési üzemként dolgoztak. *Nida Imre* ügyvezetőtől megtudtuk, hogy elsősorban magas- és mélyépítéssel foglalkoznak, emellett lakossági javításokat is vállalnak, de nyílászárógyártással, -értékesítéssel is foglalkoznak.

Idén végig volt munkája a vállalatnak, mind a 26 alkalmazottat tudták foglalkoztatni. Az elmúlt két évben veszteségesek voltak, ez lesz az első nyereséges évük. Megerősödésük függ attól is, hogy lesz-e folyamatosan munkájuk, hiszen korábban 145-en dolgoztak a jelenlegi 26-tal szemben. A létszámleépítést az építőipari munkák elmaradása miatt kellett végrehajtaniuk. Szeretnének a helyi beruházásokban 100 százalékkal részt venni. Az ügyvezető bízik abban, hogy a külső (más településen) beruházások elvállalásánál is lehetőséghez jutnak. Ha jövőre is nyereségesek lennének, akkor megerősödnének annyira, hogy eséllyel pályáznának egy ilyen munkára.

Idén két nagyobb beruházásuk volt. Az egyik a vízműtelep rekonstrukciója, mely közel 40 milliós beruházás volt. Célja az egészségesebb és a teljes település ellátását biztosító vízkiemelés volt.

A beruházással a gépészeti technológiát teljesen lecserélték, így megoldódott a nyersvíz vas- és mangántartalmának kiszűrése, s folyamatos lesz a bakteorológiai tisztítás is. A teljes rendszert számítógép vezérli, s az ott dolgozók körülményei is javultak.

Ezzel párhuzamosan megkezdték a település vízhálózatának a bővítését is. Két kilométer új vezeték épült a Hunyadi, Sziklai, Martinovics, Szivárvány és Árpád utcákban. Itt a lakossági bekötések is megkezdődtek. A gerincvezeték beruházási értékének 65 százalékát az önkormányzat, 35 százalékát az ott lakók finanszírozták, s őket terhelte a gerincvezetékről való lakásbekötés költsége is.

Jövőre a vállalat szeretné elnyerni a szennyvíztisztító telep építésének munkáit is. Ez egyrészt referenciamunka is lenne, másrészt munkásfelvételt is jelenthetne. Nida Imre bízik abban, hogy sikerül bejutniuk más településekre is, mert a szakmai irányítás és a technika adott ehhez.

A kitüntetett festő

Fogarasi Györgynek kulturális tevékenysége elismeréseként „Fegyvernekért" díjat adományoztak a képviselők.

Fogarasi úr elmondta, hogy 75 évesen is fest még. Paraszti családban született, tizenketten voltak testvérek. Édesapja földműves volt. Tizenöt évig Bánhalmán laktak, ott járt iskolába, majd borász lett. Az hasonlít egy kicsit a művészethez is – mondja. Könnyű rákapni, és nehéz leszokni róla. (Gyorsan lekopogja, hogy ő nem esett kísértésbe borászként.)

Sopronba került, majd a többi borászatot is bejárta. Akkor az volt a szokás, hogy minden bortermő vidéket fel kellett keresniük a tanulóknak. Miután ezen a vidéken nincs szőlő, nem tudott szakmájában elhelyezkedni, így közhivatalnok lett az akkori tanácsnál.

A háborús évek Tiszaburán érték volna, de mint mondja, nagyon félt a háborútól, így családjával együtt a Dunántúlra ment. 1945. április 22-én jött vissza Fegyvernekre. Cséplőgéphez járt el dolgozni, majd '49-ig az adóhivatalhoz került. Most már nyugdíjas éveit tölti.

Először nyolcévesen kezdett el rajzolni palatáblájára. Első rajza egy hintó volt, mely nagyon tetszett tanítójának is.

Ezután „becsületes" munkával kereste a kenyerét, így a rajzolás megmaradt hobbinak, szenvedélynek. 1957-ben vette ismét a ceruzát a kezébe, s megörökítette négy fiát is. Szereti a családtagokat rajzolni, kedvence a portré.

Sopronban Mende Gusztáv festőművésztől grafikát, Budapesten pedig Kohári Emilnél aktalakrajzot tanult. Ők indították el ezen a pályán, amiért örökké hálás lesz nekik. Addig csak rajzolgatott, de tőlük az arányokat, a szakmai fogásokat is elleshette.

Legszívesebben – mivel azt tanulta – grafikát készít. Szerinte az a műfaj az, ahol a legjobban le lehet mérni az ember tehetségét, tudását, mert ott nem lehet „hazudni". Az olajnál lehet, mert ha nem sikerül eltalálni a színt, rákeni a másikat, s meg sem látszik. A grafikánál nem lehet melléhúzni, ott határozott vonalakat kell alkotni. Kedvenc témái közé tartozik a paraszti élet megörökítése is. A grafika mellett szobrászattal is foglalkozik, kertjében található néhány – általa készített – emberalak.

Alkotásai „egy ülésből" készülnek, olyankor nagyon izgatott, s amíg nincs kész, addig nem tudja letenni.

Fiai közül senki nem követte a rajzolásban. Ennek mint apa nagyon örül, hiszen neki sem ez volt a kenyérkeresete. Nem tudta vállalni a művészek nélkülözését, inkább a biztosabb utat választotta, s így tenne ma is.

Közel harminc kiállítása volt a környéken, több képét a helyi polgármesteri hivatalnak ajándékozta.

Helytörténeti kiállítás

A községszépítő egyesület 1988. május 1-jén nyitotta meg a helytörténeti kiállítást, melyet *Késmárki Zoltán* kezelt. A gyűjtemény néhány hónapja új helyre, a könyvtárba költözött. A kiállítás anyagában jól reprezentálja azokat a munkákat, amelyeket a helyiek végeztek. Van itt fából készült nagygereblyétől kezdve a magasságot mérő sorozólécen, kukoricamorzsolón át a kutyaoltó kalodáig sok minden. Az 1008 darabból álló gyűjtemény döntő többsége ellenszolgáltatás nélkül került be. A kézművesszobában disznóperzselőt, vasalót, mozsarat, mángorlót, mosóteknőt is láthatnak az érdeklődők. A másik helyiségben köcsögök, vízhordó edény mellett régi pénzek is vannak.

A gyereksarokban bölcsők, kiságyak idézik a múltat. Az udvaron tűzoltóautó, locsolókocsi, gazdasági hintó, szekér, járom.

Egy tanyaudvaron egy török kori leletet is találtak, a bronzedényben azonban utoljára meszet oltottak.

„Fegyvernekért" díjas

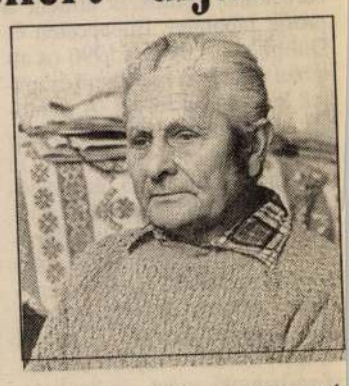

Kubicsek Istvánnak a sport területén kifejtett munkájáért adományozta a fenti díjat a képviselő-testület. Sokáig szobafestőként dolgozott, mert apja is az volt, nála tanulta ki a szakmát. Később Szolnokra került, majd haza, a gépállomásra, s '75-ben a csecsemőotthonból ment nyugdíjba. A sporttal 1940-ben került kapcsolatba, s egészen 1957-ig focizott a helyi csapatban, akik akkor még a megyei I. osztályban szerepeltek. Amikor abbahagyta az aktív sportolást, a csapat mindenese lett, s az ma is. Szabad idejében sokat nézi a sportközvetítéseket, a foci mellett kedvence a kézilabda és a jégtánc.

M.D.K.

Fogarasi Gyula

A " Vasuti perontető" tervpályázaton megvétel
Társtervező : Nieder Iván- Szincsák József

Magyar Épitőmüvészet 1967/1. 6-8.l.

Fogarasi István

Csónakház

IV.ik Képzőművészeti, Fotóművészeti Kezdőgyesági és Bélyegkiállítás. K. 1936. december

7 l.

XVIII—XIX. század.

206

FOGARASI János barangjutó

1796

Fol. Hist. 19. 135.

Fogarasi Tárcf

diszitőfestő

Budiparrajzisk

1935-36. 33 l.

Fogarasi József

diszitő festő

l. Budapest rajziskola

1934-35. 21. l.

Exp. 19

Vásárlattam az irodai javadalomból.

Bp. 939. szt. 19.

L. Szerencsi

Fogarasi Asztalos Mihály

Biró J.: M.müvészet és erdélyi müvészet. Cluj, 1935. 22.l.- Debreczeni László erdélyi müemléki vázlatai és jegyzetei. 1928-1937. Kézirat az Erdélyi Ref.Egyházkerület tulajdonában, Cluj.122.l. - Gerevich T.: Erdélyi m.müvészet. Erdély. 1940. 159.l. - Kádár J.: Szolnok-Doboka vm. monografiája. V.k. Dés,1901. 364. l. - Kelemen L.: Erdélyi m.mennyezet festményeink a XVII.sz. végéig. Müvészeti Szalon/Kolozsvár/,1928.6-7. sz. 9.l.

F ~~Ecsedi Asztalos~~

~~Istvánné~~ Ual.

mics

Céd

Fogarasi Asztalos

Mihály Antal

festőasztalos.

1675. Apaffy Mihály fejedelem költségén készítette az ördöngös-füreti (Szolnok-Doboka vm) ref. templom festett famennyezetét.

J. Szolnok

Kádár/~~Dol~~ Doboka

V. k. 364. l. vm.

monografiája

V. k. Dés, 1901

7 táblával.

I–XX + 1.–384. l.
I–VII. képes tábla

Pozsony,
Stampel Károly
1892

II. Első rész: A város középkori topográfiája,
1300–1526. A régi régi nyomokkal
54 rajzzal, valamint a könyben mellé-
kelt 4 táblával

I–XVI + 1.–451. l.
I–II képes tábla

u. o.
1895

~~Kovecdi Asztalos István~~

és Fogarasi Asztalos
Mihály

Ördöngös füves 1675
festett famagerek
l. J. M. műveinek és
Biró Erdélyi 22. l.
műveinek. Cluj. 1935
szerint

Kath. Pelágia
Prot. Viola

CSÜTÖRT.

20

Kath. Timót és Mau.
Prot. Teofil

PÉNTEK

21

Kath. Tamás aps.
Prot. Tamás

SZOMBAT

22

Kath. Zenó vt.
Prot. Zenó

51

Izr. 16. S. Vajekhi

~~Csesdi Asztalos István~~

és Fogarasi Asztalos

műhely

1675-ben Készítette

az Ördöngösfüresi

ref. templom festett

famennyezetét.

Debreczeni László 1935

122. l. erdélyi műemlékei vázlatai és jegyzetei.

1928-1937.

Kézirat az Erdélyi Ref. Egyházkerület tulajdonában, Cluj

Ida Strauss Ballsley.

Fogarasi Asztalos Miklós
és Ecsedi Asztalos Johán

Mészi István 1675-ben az
ördöngösfüzesi ref. tem-
plom festett famennyezete
és.

Debreceni László 1935

122. l.

Y.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Fogarasi Antalos

Mihály

famennyezetfestő

XVII. sz.

Gerendely 159 l

eirch T.

ill. művészet

Gerendely. 1940.

Fogarasi Asztalos Mihály

Ecsedi Asztalos Istvánnal festette az ördöngösfüzesi ref. templom famennyezetei 1675-ben

Kelemen Lajos: Erdélyi magyar mennyezetfestményeink a XVII. század végéről. Művészeti Szalon (Kolozsvár) 1928. III. évf. 6-7. sz. 9. l.

~~Esedi Asztalos István~~

Fogarasi Asztalos István festette az Ördöngös füresi ref. templom faennyezetét 1675 ben

Kelemen Lajos: Erdélyi magyar ennyezetfestőnemzetek a XVII. század végéig. Művészeti Halon (Kolozsvár) 1928. III. évf. 6-7. sz. 9. l.

Fogarasi Asztalos János
(Asztalos János)

fogarasi

l.

Bíró Erdőmérnöke.

102. l. Bp. 1941.

A-ban indikalva

XIX.

Fogarasi Asztalos

János

Mihály ?

l.

Asztalos János

fogarasi.

alatt is

NYOMTATVÁNY

IRÓGÉP

NYIREGYHÁZA, BETHLEN-U

Európa lapkerpető

Budapest

Visegrádi u. 36.

nek töve bennt a föld mélyében van, villám-czikázásos szögleteket képezének egy helyen, másikon meg szétágazának, — mig a felsőbb részen a Duna ágyából kiemelkedő sziklák párhuzamosan futottak össze, itt ott keresztezve hatalmas tömböktől, s kiterjedésökben csaknem egy mértföldet foglalván el.

Különös volt e látvány, de nem felséges. A Duna, mely máskor mint a megszorult oroszlán hánykódott hatalmas hullámzásban egyik szikláról a másikra, most meghunyászkodottan, kigyó módjára siklott el morajtalanul azok mellett, mintha csak egy kis folyó gázlójánál állt volna az ember; természetesen azon különbséggel, hogy a mederből kavicsok helyett folyó szélességü sziklák meredeztek ki.

Ez időtájban történt itt a kisérlet dynamitrobbantással a feneken, de biz az csak kis darabkákat dobott a felszinre fel; hogy sikere legyen a felrobbantásoknak, nagyobb méretüeknek kell lenniök.

Maga a «Tri-Gule», melynek oldalfalai rég szét porlódtak, három magányos bástyából áll. Kettője rom; az alsóban sok ideig pénzügyőrök tanyáztak s onnan lestek a csempészekre; most már az is el van hagyatva. Ezzel szemben a szerb oldalon is volt egy erősség. de annak mostan még a helye sem látszik. A törökök alatt épült mind a kettő, a Dunán való közlekedésnek megakadályozására láncczczal zárván el a folyamot; mintha bizony a «Jutz» arról nem gondoskodott volna eléggé. Másik képünk a «Kazán előtti részt» tünteti föl. A Duna balpartján a Kárpátok, a jobbon a Balkán sziklás végnyulványai néznek egymással farkas-szemet.

A Stirbecz mindnyájának fölébe emelkedik s mintegy lenézve őket, merészen tekint bele a Duna tükrébe. — Itt a sziklás hegygerinczek közt fészkelnek a keselyük oly nagy számban, a minőben talán sehol. Reggelenként egész fellegekben hagyják el szikláikat s fiaiknak prédát hozni, bekalandozzák az egész vidéket. sőt átszárnyalnak Erdélybe is egész a Retyezátig. Itt van hazája a szakálas sasoknak is. Egyszer oly korán elhunyt feledhetetlen trónörökösünk egy ornithologiai lapban azt állitá, hogy Magyarországon sehol sem tanyázik a szakállas sas. Erre Hofmann Ottó plavisevicsai postamester azzal felelt, hogy a «Kazán» felett elterülő Kárpátokon fészkeikben fogott két gyönyörü «Gyphaitus Barbatus»-t küldött fel Bécsbe ő fenségének.

Emlitésre méltó még a vidéknek legnagyobb kalamitása is. Tavaszszal, mikor a jégzajlás ideje van, a «Kazán» a zajlást rendszerint megakasztja és elzárja. hol is a jégdarabok toronymagasságig torlódnak össze, a folyton érkező jégtáblák pedig a dagadó viz árjától visszatolatnak nem csak a közeli falvakig, hanem a «Tri-Gule»-n felül egészen Szvinyiczáig. Négy mérföldre utak, utczák. jégtáblákkal vannak borítva s a legnagyobb életveszélylyel jár a közlekedés.

Itt a szabályozás a Duna homok-lerakodásának kitisztázására fog szorítkozni, de már a «Kazán» szájánál, melyet harmadik képünk ábrázol, ott fogja találni a «Gornikát», a «Kazan» kitátott szájának a fogát.

Alibégnek megvan a «Babagája», a Kazánnak meg a «Gornikája». Mind a kettő a Duna mély medrének kellő közepéből kiemelkedő sziklahalmaz. Az első a viz kebeléből merészebben magasabbra tornyosult ki, mig a második már nagyobb vizállásnál a fölszinen meg sem látható s igy sokkal veszélyesebb, mint amaz, tekintve azt, hogy a Duna szélessége csupán 150 méternyi.

A Dunán levő összes szigetek a magyar államei, a «Gornika», mint egymagában kiálló szikla Szerbiához tartozik. Szerb halászoktól van elfoglalva, kik oly nagy mennyiségben fognak itt halat, legkivált tokot, hogy egy halászati évre 500—600 aranyból álló árendát fizetni érdemesnek tartják.

Beljebb a Kazánban van gróf Széchenyi Istvánnak emléktáblája, mellette a «Ponyikova» gyönyörü viz-esésével s lejebb a «Veteráni» barlang. A folyam itt már örvényben kereng s mélysége arányban áll szélességével.

Ez az ugynevezett «Kliszura» felső része, mig negyedik képünk a «Dubovai Kazánszorost», a Kliszura alsó részét mutatja, hol a folyam szélessége a 100 métert már nem haladja meg. Lejebb kitágul ismét, de a Kárpátok s a Balkán sziklái még egyszer és utoljára összeszorítják, azután rendes szélességben nyomulhat a Duna tovább a Vaskapu felé.

NYILVÁNOS PARKOK NEW-YORKBAN.

A virágnak harmatra, az embernek üdülésre van szüksége. Ugy a testi, mint a lelki betegségre leghathatósabb gyógyszer a természet élvezése. A mezei virág illata ambra, a friss széna belélegzése nektár a tüdőnek. Az üde erdei levegő álmot varázsol a szemre és bágyadtságot a testre. De az álom és bágyadtság csak futó átmenet, mert utána felfrissül, új erőt nyer a test, a lélek.

A városban lakóknak, különösen a gyermekeknek és munkásoknak legnagyobb élvezet, ha a zárt utczasorokból a balzsamillatu erdő berkeibe, vagy pázsittal bevont völgy ölébe mehetnek. Itt üdülést és egyuttal szórakozást találnak.

New-York a nyilvános sétahelyekben napról-napra gazdagabb; a népesedéssel egyidőben nagy számmal keletkeznek a sétaterek.

A praktikus amerikai a természet bájait sem veti meg és napi ügyeinek lebonyolitása után a zöldbe siet.

A legszebb és leglátogatottabb sétatér New-Yorkban a hirneves «*Central Park*», melyre méltán büszkék lehetnek a yankeek. Erdő, hegy, völgy gazdag szinpompában váltják egymást. A nagyszerű tó, melyen még gőzhajó is jár, — à la Balaton, — vizesés, cseppkő-barlang szinte kápráztató gyönyörűséggel hat a szemre.

Pedig milyen ronda, sziklás, homokos térség volt e park ezelőtt 31 evvel. Csupa mocsár, ingovány. És most a parlag sivatag telve van idylli helyekkel. A kertészet művészete látszik minden lépten-nyomon. E nagyszerű park tervezője a magyar eredetü *Asboth Sándor*, honvédezredes volt.

A Central Park (központi sétatér) terjedelme óriási. Hossza $2^1/_2$ mértföld, szélessége $1^1/_2$ mértföldre terjed. Délről az 59-ik utczától a 110-ig utczáig, keletről az 5-ik Avenuetól (körut) a 8-ik Avenueig nyulik; majdnem a Harlem hidig. Átlagos terjedelme 840 hold és ebből 15 hold a gyalogjáróknak, 8 hold a lovaglók részére és 25 hold befásított sétatér az üdülőknek van fenntartva. E helyen 10.000 ember kényelmes ülőhelyet talál. A gyermekeknek a *Play* vagy *Ball Ground* (labdázó-hely) nevü, 10 holdnyi területtel biró tisztás áll rendelkezésre, hol naponként ezrével ugrál, futkos, cziczázik és labdázik a virgoncz «young America.» A kedélybeteg a terjedelmes erdő sűrűjébe vonulhat; a szerelmespár az árnyas csalitokban háboríthatlanul cseveghet; a zöld viz sima tükrén száz számra repül a csólnak. Minden koru és rangu lény itt bő élvezetet találhat.

A kocsik a *Bridle Roads* és *Carroussel* homokos terén egymást kergetik; a *Dairy*-ben (étterem) tejet és fagylaltot adnak a fáradt sétálóknak.

A látványosságok közül első helyet érdemel az «*Obelisk*» Cleopatra tüje, melyet az öreg Vanderbilt, drága pénzen, egyenesen e czélra készült külön hajón hozatott Egyiptomból. Nem sokkal kisebb, mint az Eiffel-torony. Tele van ákom-bákommal.

A «*Marble-Arch*» (márvány boltozat) nagyszerű ékessége a parknak. Barna márványból készült tunnel, mely alatt a halk szó is rezgő visszhangot ad. A belsejében pihenő-padok is állanak.

A «*Mall*» az előkelő világ promenádja. Itt áll a csinos faragványokkal ékitett zene-pavillon és három érczszobor. Az egyik a nagy britt költőt, Shakespearet fennkölt állásban ábrázolja. Ezt a város az örökbecsű Hamlet megteremtőjének 300-ik évfordulója alkalmával emeltette. A másik szobor Scott Walter edinburghi utánzata, mely a New-Yorkban élő skótok ajándéka; a harmadik emlék egy indiai vadászt kutyájával életnagyságban állít a szemlélő elé.

A «*Casino*» új-kori stylben épült nyárilak, hol hétköznap sörrel is szolgálnak az eltikkadt toroknak. A «*Terrace*» terméskőből épült medencze, szökőkutakkal. E medenczéből biztos lépcsők vezetnek a föld alá, hol művészileg festett falak és szőnyegekkel ellátott terem van; itt a vasárnapi tilalmat kijátszva: iszszák az árpa levét. A Terrace-ról és Esplanade-ről gyönyörü kilátás nyilik. Az 5-ik Avenue, mely a legszebb tere New-Yorknak, innen szabad szemmel látható.

A Central Park ez oldalán terül el az «*American Museum of Natural History*» s e mellett a milliókat érő «*Menagerie*» (állatkert), hol a világ minden állat-csodái összpontosítva vannak.

Az állatkert egy magaslatán áll a «*Bethesda Fontaine*». Ez egy carrarai márványból készült bibliai alak, mely egy nagyszerü vizmedencze talapzatán áll. A Bethesda Fontaine, egy szárnyas angyal kitárt karokkal áldást hint a vizre, melynek sziklájára szállt; balkezében a szüzesség és tisztaság jelképét: a liliomot tartja. A főalak mellé négy kis alak a mértékletesség, a tisztaság, egészség és békesség symboluma csoportosul. A modell 8 láb magas, a kis alakok 4 láb magasak. E szobormü Miss Emma Stebbins eszméje után készült 1864-ben Rómában.

A «*See*» (a tengerszem), mely a Reservoir (vizvezeték) kivételével $43^1/_4$ hold területet foglal el, regényes szint kölcsönöz a parknak. Háromszor változtatja szinét naponként. Nyáron a csolnakázás, télen a jégsport nagyban járja. E tengerszemet a vidékkel vashidak és egy függő hid köti össze. A szikla, rónatájak, vizesések, melyek a hidon túl láthatók, mindenkinek, kiben a természet csodája iránt némi érzék honol, élvezetet és gyönyört nyujthatnak.

A függőhidon át a «*Ramble*»-hez juthatni. Ide érve bármennyit látott az ember, bármennyit utazott, olyan hangulatot érez, a milyet lelke akar, óhajt. A séta-utak gazdag faültetvényekkel vannak befásítva, mellette berkek, csalitok hivólag kinálkoznak. A szem elé táruló látványok nagyszerüek; erdőkoszoruzta hegy, virágos völgy, csörgő patakok, melyeknek lassú moraja oly csodás érzést kelt, a mit csak hivatott költők tudnak hiven tolmácsolni. A hidakról elénk táruló látványok minden leirást felülmulnak. S ezek annál csodálatosabbak, mert tudjuk, hogy mind e természeti szépségeket a mérnökök kalkulálták és a kertészek teremtették.

A tengerszem baloldalán a «*Schiller Monument*» áll, melyet 1859-ben a németek emeltettek. Minden nemzet igyekszik, hogy népfajának az új hazában is emeljen oszlopot, csak a magyar nem. Pedig milyen szépen venné ki magát *Kossuth Lajos* érczszobra az Union Squaren, hol 1850-ben a yankeek előtt örök emlékezetü szónoklatát tartotta. Hiszen a Kossuth Lajos által hirdetett eszme: az egyenlőség, szabadság és testvériség az Egyesült-Államokban fennen hirdetett ima, mely mint angyal, gyors szárnyakon repült a hatalmas államon keresztül, s a yankeek szivében maradandó nyomot hagyott.

A «*Belvedere*» kiválóan szép magaslat, melyről az egész vidéket szemlélhetjük. Terrasszszerü emelvényen a baloldali parkot teljes pompájában láthatjuk, míg jobboldalon a hatalmas Hudson és a kies vidék, melyen falvak és szigetek egymást felváltva panoráma-szerüen mutatkoznak

A Central Parkot szépség tekintetében a sok nyilvános sétatér közül egyik sem mulja fölül, hanem azért lehetetlen, hogy a «*Battery*»-t fel ne említsük. Ez a park a város alapitásával kapcsolatban van; a monda York herczeget állítja alapítójának. A város déli végén, majdnem az öbölnél fekszik, honnan felséges kilátás nyilik az East Riverre. Gőz-vitorlás hajók egész raja ing-ring, mozog. sípol, fütyöl, bömböl száz-félékép en, éjjel-nappal, középen, jobbról és balról. Itt fekszik a «*Castle Garden*», hol a bevándorlók partra lépnek. 1710-ben e sétatér volt az előkelő világ üdülő helye, de most már inkább a Central Parkot keresik fel.

A «*Bowling Green*», nem messze a Broadway központjától, gonddal ápolt kert, impozáns szökőkutakkal és szobrokkal. E sétatér mellett laktak Lord Cornwallis, Lord Hawe, Sir Henry Clinton és Washington kormányzásuk ideje alatt. III-ik György ércz lovas-szobra, mely e helyen állt, a forradalom alatt szétromboltatott.

A «*City Hall Park*» szintén a Broadwayn fekszik s ez a legterjedelmesebb a belső városban fekvő kisebb parkok között. A City Hall (városháza) és a Court House (törvényszék) e sétatér mellett áll.

Szép még a «*Madison Square Park*», mely az elegans 23-ik utczában van. E sétatér müvészileg van parkirozva; nagy müvészektől készült szobrok és szökőkutak hintik sugaraikat. Az emlékkövek között Seward H. Williamé a legszembetünőbb. Egy darabig a Bartholdi hírneves szabadságszobra, mely mos Bedloes Islandban terjeszti a világosságot, szintén itt foglalt helyet.

Majd mindegyik Avenuet egy sétatér szeli keresztül, melyek között a legszebb a «*Riverside*

vagyis Liána. Rápolti Barnabás ur, városunk leendő képviselője, megkérte kezedet. Továbbá: neked is került vőlegény, Sárika, Krámer számtiszt ur személyében. Az eljegyzés majd a követválasztás után fog nyilvános ünnepélylyel megtörténni. Imé leányok, boruljatok kebelemre, s köszönjétek meg, hogy boldogságotokról igy gondoskodtam.

Hanem Liána nem borult a kitárt karok közé. Duzzogva fordult félre, s gömbölyü vállacskáit megrántva mondá:

— Nekem nem kell Rápolti. Olyan csunya azzal a nagy szakállával.

Sárika megölelte atyját s szomoruan mondá:

— Köszönöm gondoskodását, édes apám. De én nem akarok férjhez menni. Hadd maradjak én itt, édes apám mellett.

Galiba János, a kit a bő mértékben hajtogatott boros poharak s a nap eseményei igen felizgattak, nagy mérgesen kiáltott fel:

— Ördögadta leányai, hát ki parancsol itt, ki az ur a háznál?

Juszti néni odasugott Liánának.

— Ne szólj semmit, kedves leányom. Van még idő. Eligazítok én mindent. Majd beszélünk Tivadarral.

Azután fenhangon folytatá:

— Kedves sógor, nem lehet igy ajtóstól rohanni a házba. Ilyen dolgot meg kell fontolni. Majd értekezem én a leányokkal, hiszen most ugy meg vannak lepetve, hogy válaszolni sem tudnak.

— No hát jól van, — mondá János ur, de annak kell történni, a mit én akarok!

(Folyt. köv.)

DUBOVAI KAZÁN-SZOROS.

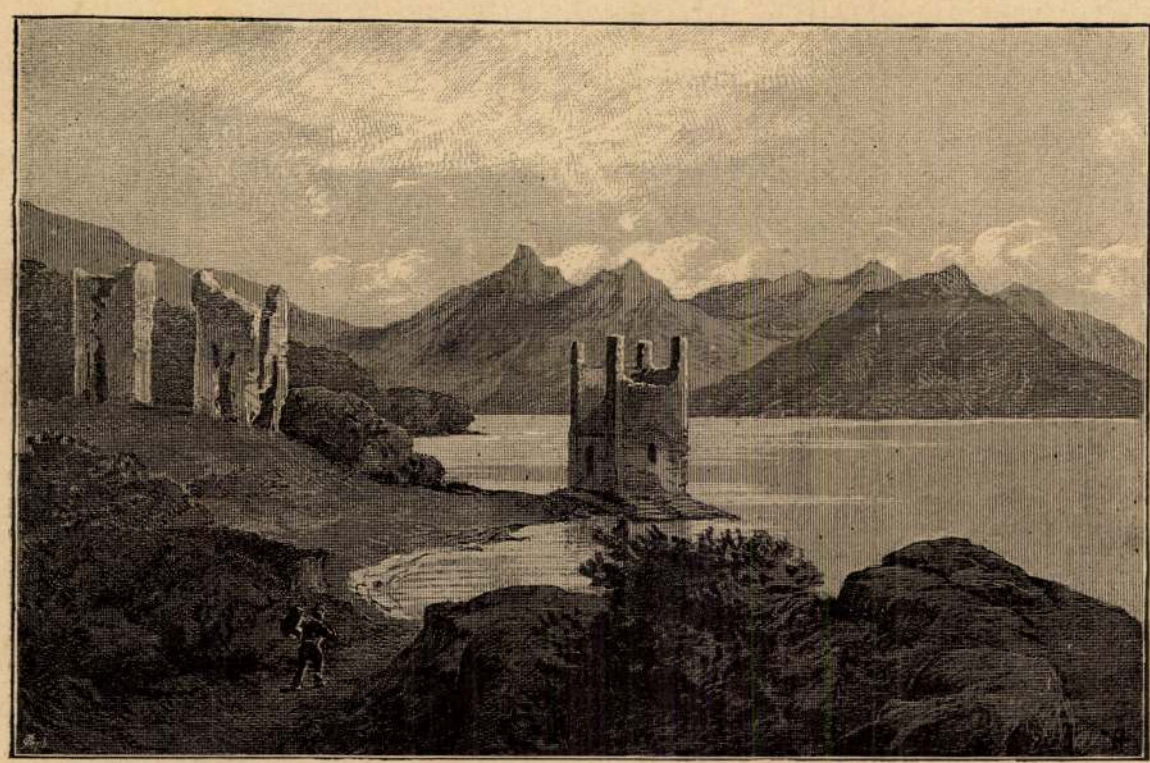

«TRI-GULE».

KÉPEK AZ AL-DUNÁRÓL.

AL-DUNAI KÉPEK.

Tiz éve mult annak, hogy az európai nagyhatalmak berlini kongresszusa monarkhiánkra ruházta azt a nevezetes tisztet, hogy Közép-Európának közlekedési fő-erét, a Dunát keleti alsó folyásában a hajózási akadályoktól megszabadítsa s nagy fontosságu hivatásának betöltésére alkalmassá tegye.

Mert ott, a hol az Alsó-Duna Kazánnál megszükül, le majd egészen Turn-Szeverinig, a hatalmas folyó télen egyáltalán nem, nyárszakán is csak magasabb vizálláskor vala nagyobb kereskedelmi hajókkal járható. A mint a viz kissé megapadt, az árukat sekélyebb járatu apró hajókra kellett átrakni, vagy épen tengelyen szállítani e helyen, a mi rendkivüli idő- és pénzpazarlással járt, sőt a forgalmat némely árukra egészen is lehetetlenné tette.

Az u. n. conference à quatre, vagyis az ottoman birodalom, Románia, Szerbia és monarkhiánk megbizottjai között folytatott tárgyalások megállapitották a szabályozás részleteit is, melyeknek alapján a magyar kormány megkapta a törvényhozás fölhatalmazását arra, hogy az óriási munkát megkezdhesse. Az előmunkálatok már be is fejeztettek s már legközelebb megindulnak a műszaki miveletek, a robbantások, a meder mélyitése, a bukkanó zsilipek épitése, a Duna medrébe belenyuló szirthegyek eltávolitása s a sziklazátonyok törése, melyek között, különösen az u. n. Vaskapunál, ma még magas vizállás mellett is csak rendkivüli vigyázattal haladhatnak a hajók a viz alatti szirtekben még Széchenyi István gróf idejében vágott szük sikátoron.

Az Al-Duna e szabályozásával, mely a magyar állam költségén történik s melynek fedezésére az államnak addig, mig a költség fedezve lesz, joga leend az átkelő hajóktól mérsékelt dijt szedni, — hazánk is belép amaz országok sorába, a melyek egy-egy tekhnikai nagy munkával, minő a szuezi földszoros áttörése, az alpesi vasutak óriás alagutjai stb., országokat hoztak egymáshoz közelebb s élénk forgalmat teremtettek ott, a hol annak utjába a természet legyőzhetetlennek látszó gátakat emelt.

A nemzeti dicsőség is megnyeri a maga részét e munkával a beláthatatlan anyagi haszon mellett, melyet az aldunai zátonyok, szorosok, sziklapadok, zuhatagok szabályozása a világforgalomnak s első sorban hazánk forgalmának hozand. S épen azért időszerünek látszik, ha e nagy munka kezdetén egy pillantást vetünk az Al-Dunának e szóban forgó részére.

Kedvező alkalom nyilik erre épen most, a midőn *Fogarasi Nagy Miklós* «Aldunai Kliszura» czim alatt egy nagy diszalbumot készül kiadni, mely a Báziástól a Vaskapuig terjedő Dunarészt ismerteti 20 szinezett képpel s leiró szöveggel. Az ő rajzai után mutatunk be mi is a jelen alkalommal négy képet az Al-Dunáról, melyekhez a következő magyarázó szöveget bocsátja rendelkezésünkre.

A *Tri-Gule* (Három golyó) alatt terjeszkedik ki a Duna zuhatagainak egyik legveszedelmesebbje, a «Jutz». Még nagy vizálláskor is kifog a leggyakorlottabb s jártasabb hajóson is, kis viz idején pedig teljes lehetetlenség azon keresztül hatolni, ugy annyira, hogy a személyszállitó kis hajók Orsovától csakis a «Jutz» aljáig, Tiszoviczáig teszik meg utjokat, s ott ki is kötnek, tengelyre bocsátva az utasokat, árukat.

1887-ik év őszén rendkivüli kis vizállás volt, meg is szünt több hétre a hajóközlekedés Drenkova és Orsova között. Az egyedüli közvetitő a sziklás part oldalába vágott Széchényi-ut volt. A «Jutz» veszedelmessége ekkor mutatkozott valójában. Alsó részén a nagy sziklák, melyek-

vakand-turás a lomniczi csúcs előtt. Csak Sárika fogadta szivesen; elbeszélgettek az otthoni egyszerü emberekről, a kis házról, a mint megujult, szépül; arról a sirdombról a mártonfalvi temető ákáczfái közt, melyben a Sárika édesanyja nyugszik, s melynek gondozását Sárika Lászlóra bizta. Igy szövődött, igy maradt fenn köztük valami szives, bizalmas viszony, mely mellett enyhült boldogtalanságuk érzete.

Mikor Sárika eltávozott a szobából, Liána odament Juszti nénihez, s nyakába borulva suttogá:

— Oh kedves néni, Tivadar tegnap este vallomást tett.

Juszti néni anyai csókot illesztett a lány fehér homlokára.

— Tudtam, édes leányom, tudtam. Az én szemem nem csal. Ugy-e, megmondtam ezt már régen? És te mit válaszoltál neki?

Mit mondtam volna mást, mint hogy én is szeretem?

— Okosan édes leányom. Miért okoztál volna neki fájdalmat? És beszélj el mindent, mit mondott tovább?

— Azt mondta, hogy én vagyok egyetlen szerelme, boldogsága! nálam nélkül nem tudna élni. De most még nem kérhet meg, mert büszke szülei kitagadnák; azok valami báróleányt akarnának elvétetni vele. De nem sokára nagykoru lesz, akkor átveszi öröksége egyrészét, és, és — oh kedves néni, ugy dobog a szivem, ha erre rágondolok.

— Mindig sejtettem én, kedves Liánám, hogy reád valami nagy szerencse vár. Nagyságos asszony lesz belőled, igazi nagyságos asszony. És ezt nekem köszönheted. Én neveltelek ki, én oktattalak, hogy miképen viseld magadat Tivadarral szemben. Oh én jártas vagyok az ilyenekben, nagyon jártas. Önzetlenül tettem, mert nagyon szeretlek. Nem kivánom, hogy megháláld, nem én. Hanem az mégis jól fog esni, ha majd ott ülök a hintóban nagyságos Bodrogszeghy Tivadarné asszony mellett jobbfelől.

Mig ők igy áradoznak, építik a légvárakat, addig Krámer ur Galiba Jánosnál tisztelgett, s miután Rápolti ur szives ölelések között eltávozott, előadta szive szándékát. Nevezetesen, tekintve azt a mély tiszteletet és becsülést, melyet az igen tisztelt családnak ugy nagyja, mint apraja iránt az első pillanat óta szivében hordoz, a kisasszony kezét megkérni bátorkodik.

— A Liána kezére már előjegyeztetett, — szólt komolyan János ur.

Krámer ur egy pillanatra meghökkent, de csakhamar tovább folytatta:

— Oh kérem, az nekem mindegy. Én a büszkén pompázó rózsa mellett ép annyira becsülöm a szerényen meghuzódó ibolyát is, és boldognak fogom érezni magamat, ha e szerényen illatozó virágot, Sárika kisasszonyt, kebelemre tűzhetem.

A számtiszt urnál nem hiányzott a m. kir. ész, hamarosan kiszámitotta, hogy bár Liána sokkal szebb, de a hozományt sokkal tulhaladó igényei is vannak. A szép feleség igen nagy luxus. Azért csak jobb Sárika mellett maradni, a ki jó gazdasszony és otthon ülő.

A költői szavakra, melyeket egy számokkal foglalkozó uri embertől nagy méltánylással kellett fogadni, János ur is kellő tisztességgel felelt:

— Tisztelt uram, habár önkegyed csakis a közszemélyzethez tartozik, mindazonáltal ajánlatát elfogadom. Azonban a dolog egyideig köztünk maradjon, mivel egy esemény áll küszöbön, s csak annak lezajlása után lészen a kettős eljegyzési ünnepély megtartható. Addig is azonban szivesen látott vendégül tekintetvén szerény házamnál.

Krámer ur megelégedett a válaszszal, s számtalan hajlongások közt, miután a hölgyeknek alázatos kézcsókjait kérte átadni, eltávozott.

A mint Galiba János egyedül maradt, majd szétpattant keblén az ezüstgombos dolmány a nagy boldogságtól.

— Tehát most már minden rendben van, — kiáltott fel. A leányok sorsa eligazodott. Liána előkelő asszonyság lesz, no, Sárika is megelégedhetik szerencséjével. Megszabadulok a gondtól. Még csak a Pista van hátra. Igaz, hogy, mióta ujra beadtam az iskolába, csak olyan korhely, akasztófáravaló, mint volt, — de hát megvan benne az apja esze s a követ sógora majd embert farag belőle.

Bekiáltotta a cselédet, s megparancsolta, hogy küldje be a kisasszonyokat. Azok csakhamar meg is jelentek. Juszti néni, a ki nélkül semmi sem történhetett, mint erős tartalék sorakozott a Liána háta mögé.

— Leányok, — kezdé János ur patriarkhai kenetteljességgel, — ma nagy szerencse érte házunkat. Szólok először is hozzád, Juliska

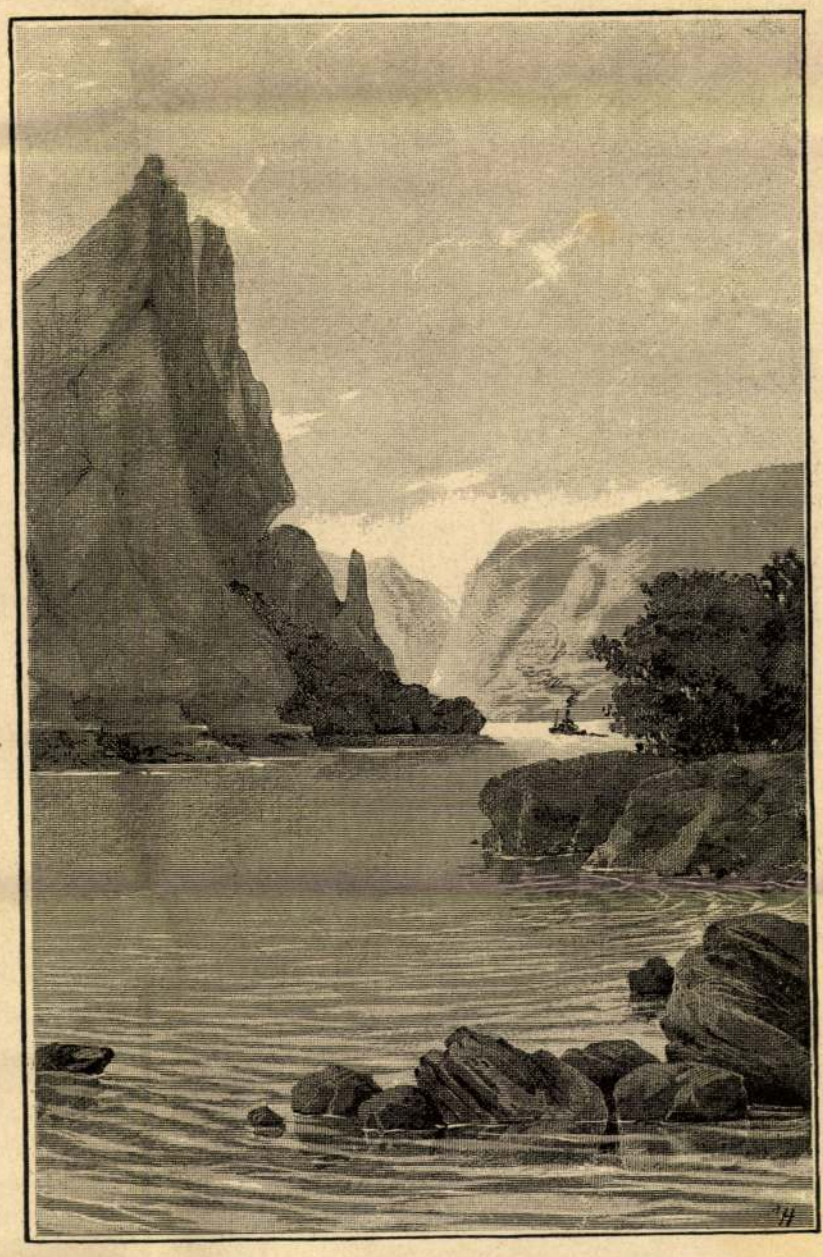

GORNIKA.

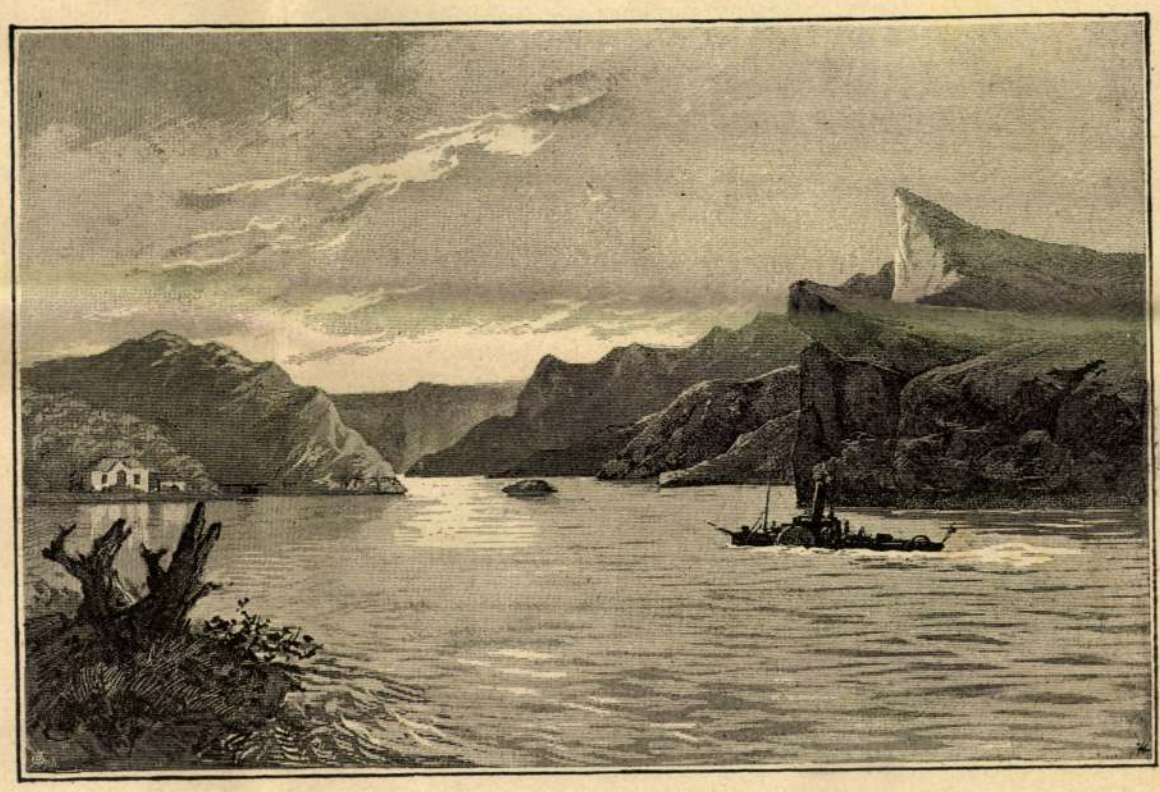

KAZÁN ELŐTT.

KÉPEK AZ ALDUNÁRÓL.

S ha idegen volt is, kit sujtott a vér-tett,
S magyar és rokon volt, a ki törvényt sértett:
A szenvedőt fogta még akkor is pártul,
S az igazságszegőt eldobta magától.

Mig Mátyás ura volt szép Magyarországnak,
Magyar is ura volt széles e világnak:
A *nagy emberekre* átszállt ragyogása,
És a *kicsinyekre* — két keze áldása.

Sirhatott az ország, mikor eltemette;
Egész fénykora mind ott feküdt mellette
Urnak urasága, pórnak nyugodalma,
Mindezt eltakarta Mátyás király halma.

* * *

Hajh! Te fényes csillag! Én vezércsillagom!
Kit ragyogni láttunk fényes regghajnalon,
Azt hittük, hogy *Mátyás fényét* látjuk ujra:
Egy boldogabb kornak jeléül kigyúlva.

A kihez reményink sugárait köttük,
S dicső nagy hazárul álmodtunk fölöttük,
Multunk fényét láttuk visszavarázsolva —
— — Mért kelle lehullnod? Hová tüntél? Hol vagy?

— — Sürü, nagy homálytól szemem elsötétül:
Nem látok egy nyomra jövendők ködétül:
Egyik sirkőtül a másikhoz vándorlok:
S utánna töprengek: mi minden elporlott!

Fényes multunk szélnek átadott pozdorja: —
Dicső Mátyás hamvát a vihar széthordja.
Ha mi nem keressük, tán Ő keres minket,
S porszemei hazánk sorsán aggni intnek.

Vajha e szent hamvból jutna minden szivbe
Egy porszem, mely minden honfit egyesítne,
Egy nagy gondolatban uj életre kelve:
«*Mi földön idvezit: az a hon szerelme.*»

Jókai Mór.

A GALIBA JÁNOS SZERENCSÉJE.

— elbeszélés. —

Irta: BIHARI KÁLMÁN.

III.

Megtörtént tehát szerencsésen és sikerrel a leánykérés, bár az eredeti volt, hogy sem a kérő, sem az apa nem említették, hogy a két leány közül melyikről van tehát szó? Nem is volt szükséges azt említeni. Ki emlegette volna Sárikát a család disze, virága, a kedves, elragadó Juliska mellett?

Szegény jó Sárika! A ki mindenkiért tűr, dolgozik, mindenkinek kedvét keresi s a kihez mindenki olyan háládatlan. Még azt a kis szeretetet is megtagadják tőle, a mi egyetlen jutalma, boldogsága volna az ő szerény, türelmes, áldott jó lelkének. Haragusznak rá okos voltáért, igazmondásáért, józan belátásáért, meg talán azért is, hogy soha nem tudják megharagitani.

El is mondja a Juszti néni számtalanszor: ebből a leányból nem lesz soha semmi! Pedig ez nagy szó olyan világban jártas asszonyságtól, mint a Juszti néni, a ki jelenleg nemzetes Galiba János uram házában a földi gondviselés szerepét játssza. Juszti néni távoli rokon a Galiba-családdal, azonban boldogult férje után, a ki valami törvényszéki irnok volt, «tekintetes asszony»-nyá emelkedvén, megvetette a csizmadia-pereputtyot. No hiszen megjárta volna János ur, ha valamikor beállít vala az ő házához, megkötni az atyafiságot. Bezzeg hamar megtalálta volna a kijárást. Azonban nagyot változtak az idők. Juszti néni özvegyen maradt, s a piczi nyugdijacska épen arra való volt, hogy nem vették volna fel a szegények házába. Galiba János pedig megkapta a nagy örökséget, igy hát a tekintetes asszony megalázta magát, s midőn Galibáék Portelekre beköltöztek, fölkereste őket s csakhamar elfoglalta uralkodói székét a házban, mint a belső ügyek kormányzója, a leányoknak a műveltség helyes utjára vezetője.

— Meglássa, János sógor — szokta mondogatni a derék nő, — milyen uri kisasszonyokat nevelek én ezekből a lányokból! Nem lesz párjuk az egész városban. Csak ide kell bizni, a kezem alá. Magam is olyan voltam lánykoromban. Főispánok fiai szaladgáltak utánam.

A János sógor oda bizta. Nem is mert beleszólani a Juszti néni dolgaiba, örvendett, ha elmenekülhetett a bőbeszédü asszonyság magyarázatai elől. Az ő napjai kávéházban, olvasókörben, kártya-asztalnál folytak le, az estéket többnyire csak akkor töltötte otthon, mikor Juszti néni valami nagy dáridót rendezett. Mert ehhez aztán értett a tekintetes asszony, kivált most, hogy nem az ő költségére ment.

De hát hiába volt a jó asszonyság minden igyekezete, Sárikán nem fogott a szép szó. Még arra sem lehetett rávenni, hogy fölvegye az elegans toiletteket, melyeket a Juszti néni műértő utasitásai szerint a város első szabónője készitett. Megmaradt az egyszerü polgárias öltözet mellett. A zongorához a világért le nem ült volna. Ha gavallérok jöttek a házhoz, alig lehetett becsalni, talált foglalkozást künn a konyhában, a kertben. El is mondogatta Juszti néni:

— Ezt a hamupipőkét sem teremtette az Isten egyébre, mint hogy valami falusi csizmadia vagy asztalos felesége legyen.

Vajjon mi oka lehetett Sárikának, hogy az ilyen szavakra halavány arcza mélyen elpirult..?

Hanem arra jó volt Sárika, hogy végezze a szakácsnő és szobaleány teendőit; Juszti néni is kifejezte néha megelégedését, mikor Sárika bevitte a pompás, illatos kávét, mig a tekintetes asszony még az ágyban heverészett.

Bezzeg a Juliska, — vagyis bocsánat e parasztos névért: a szép Liána! Ugyanis Juszti néni nagyon «gemein»-nak tartván a Juliska nevet, Liánának keresztelte el a szép leányt, igy hiják most az ösmerősök. Már ő benne igazán gyönyörüsége telhetett a kedves néninek. Sohasem mondta volna senki, hogy egy falusi mesterember szurtos hajlékában nőtt fel. A feslő bimbó gyönyörü rózsává fejlődött. A kávéházban a fiatal óriások szentül állitották, hogy Liána a legszebb leány a városban, s erős fogadásokat tettek, hogy ki fogja a győzelem pálmáját elnyerni. Csak akkor szünt meg a vetélkedés, mikor Bodrogszeghy Tivadar, a város első gavallérja, a ki anyai ágon mágnásokkal is rokonságban volt, egész határozottan kezdett udvarolni. Ilyen vetélytárs előtt hátrált az arany ifjuság.

Egymást érte a Galiba-háznál a mulatság, vagyis Juszti néni szerint: a «szuháré». Hiába, a világosságot nem kell véka alá rejteni, ilyen szép leányt ki kell állítni a világ elé, hadd csodálják, hadd bámulják. A város előkelő körei eleintén nevettek a csizmadia-lányon, később irigyelték. A második farsangon Liána a legelegánsabb bálokba is hivatalos lett, a helybeli lap nevét a bálkirálynők között emlegette, s az ifjuság, a mint mondani szokás, csak ugy bomlott utána.

Mig az ügyvéd ur János bácsival a jövő légvárait rajzolgatja, nézzünk be a nappali szobába, vagyis — bocsánat — a szalonba. A szép Liána az ablaknál ül, himzőráma van előtte, ugy tesz, mintha dolgoznék. Juszti néni elveti magát egy kényelmes fotellben, s nagy buzgalommal olvassa «Rocambole feltámadását.» Sárika valami befőzni való gyümölcsfélével pepecsel.

Látogató jelenik meg. Magas fiatal ember, vékony szikár termettel, a mely már a természettől is hajlongásra látszott alkotva lenni. Pápaszemet visel, himlőhelyes arczát vörhenyes szakáll övedzi. Egyéb nevezetes nincsen rajta, legfelebb az, hogy most erősen kicsipte magát, fekete szalonruhájáról csak ugy árad a benzin-illat.

Ime, előttünk áll Krámer ur, a porteleki m. kir. adóhivatal egyik számtisztje.

Krámer ur udvariasan kezet csókol Juszti néninek, Liánának, azután Sárikára keríti a sort, de az előre kijelenti, hogy az ő keze a befőttcsinálással összeczukrozódott. Erre Krámer ur szellemdusan jegyzi meg:

— Annál édesebb lesz.

Miután Krámer ur elmondja a legfrisebb pletykákat, előadja, hogy játszottak tegnap a szinészek, mi lesz a mai előadás: bátorkodik megkérdezni, szerencsés lehet-e itthon tisztelhetni a házi urat? S miután e szerencséről biztositják, ismételvén ujra a kézcsókolásokat, a János ur szobájába távozik.

Elmenetele után csengő kaczaj tör ki Liána piros ajkairól.

— Ugyan mit akarhat ez a paszulykaró, hogy olyan ünnepélyes arczokat vág?

— Meglássátok, leányok, — mondja Juszti néni tapasztalatdusan, — ez a fiatal ember leányt kérni jött.

Liána ismétli a vidám kaczajt.

— Krámer, leánykérőben! No ez nagyszerü! Csak nem bolondult meg, hogy annyira elbizta volna magát, a miért egyszer-máskor szükségből elfogadtam tánczosomnak. Egyébiránt, — teszi hozzá ajkpittyesztve — lehet, hogy Sárikáról akar a papával beszélni. Hát az lehet.

Sárika bántódottan néz rá a gúnyos szavakra, de nem felel semmit.

— Igazad van, szól Juszti néni, az lehet. Sárikának jó szerencséje volna. Van hét-nyolczszáz forint fizetése, s végre is, tekintetes czim illeti.

— Kedves néni, — szól Sárika, — én nem akarok férjhez menni. De ha valaha volna, a kit én szeretnék s a ki engemet szeretne, nem nézném, milyen fizetése, milyen czime van, hanem követném a szegénységbe is, lennék szorgalmas segitő társa, és becsületes munkánk után megáldana a jó isten.

Liána megrántotta gömbölyü vállait e beszédre, de Juszti néni nem állotta meg kifakadás nélkül.

— Mondom, hogy parasztvér, az anyja vére. Ez a leány csakugyan műhelybe való.

Sárika jobbnak látta a kiméletlen sértéseket szó nélkül hagyva, eltávozni. Bement kis szobácskájába, mely egyedül látta titkolt könnyeit, egyedül volt tanuja fájó sóhajtásainak. Megállott a kis muskátli-bokor előtt, melyet még onnan, a kis faluból hozott el magával, melyhez annyi emlék csatolta. Hiszen Szabó Lászlóval együtt helyezték cserépbe, ő csomagolta be gondosan, hogy az uton kár ne essék benne. S kis bokor él, virágzik és Sárika nem adná oda semmiért sem. Eszébe jut róla az a szegény, lenézett, az a derék, becsületes fiatal ember, a ki szerelmében megcsalva, épen olyan szerencsétlen, mint ő. Csak ama kis bokor előtt vallhatja be, hogy ő szeret, régóta, titokban; szereti azt, a kit nővére eldobott magától, nem is szeretett soha.

Szabó László is megfordult néha-néha Porteleken. Galiba János nagylelkü volt, eladta neki házát részletfizetésre, s a fiatal ember ott csinos műhelyt rendezett be magának. Üzlete egyre jobban fellendült, a szomszéd faluból is őt keresték föl, ha valami érdemesebb munka akadt. De hát mind ez nem tette boldoggá az ifjut, még mindig sajgott szivében boldogtalan szerelme. Ha meg meglátogatta az urrá lett családot, Liána jóformán rá sem nézett, Juszti néni be sem bocsátá az előszobából; zsenirozta az ilyen közönséges ismeretség. No hiszen János ur csak elfogadta, meg is kinálta egy-egy pohár borral, de oly magas hangon beszélt vele mostani hatalmáról, tekintélyéről, a közügyek terén kivivott érdemeiről, hogy a jámbor ifju ember ugy érezte magát vele szemben, mint valami

Fogarasi Nagy M.

rajzoló, litogr.

Erdélyben 1850 körül

J. Die

Bielz Graphik in

18, 27. l. Sieben-

bürgen.

Sibiu-Hermannstadt

1947

Két nagy alakú

erdélyi tájképet (Nagy-

szeben és Hátszeg) ké-

szített, melyeket Halle

J. Beisben litografál

n. o. 18. l.

507 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Ung vm. főispánja a vár tatarozása tárgyában javaslatot kér.

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat s

Utóirat s

Másolta:

Összeolv

Nagy Miklós

Kőszfehérvár és Körjöke
rajzolta Nagy Miklós
Kőrösfve. Az ornajtükre
1862. 73. l. novége 75 l

Fogarasi Pál

Az Akadémiai Kiadó emblléma-pályázatán az egyik harmadik díjat nyerte.

Magyar Grafika, 1968. 4. sz. 49. l.

Fogarasi Balay
Mihály
Szalui farsaras
1752

l - J: A
Birodgermezei

89. l.
Teleki - kastély.
Bp. 1938

Fogarassi György

épitész

1756-1772 közt épi-
tette a szentmiklósi
(Csik m.) rk. templomot
a középkori templom
helyére.

M. i.

Endes/Csik - Gyergyó
Kászon - Székek

343, 351. l

(Csik m.) ~~Földjének~~ és népé-
nek tört.
1918-ig.

Bp. 1938

304/1981

fenti épitette 1771-
1776. a csíkrontamási
rk. templomot.

u. o. 343 l.

25.	Várpalotai lignit
	" szárított lignit
26.	Homokterenyei szén / Vilmos bán
27.	Budapest Székesfőváros Gázmüvei
	darabos és dió koksz fü

Fogarassy György

a IV. megyei képző- ipari és népi díszítő-
művészeti kiállításon képei szerepeltek.

Szabó János: Megyei kiállítás Marótban.

Szolnok Megyei Néplap, 1942. máj. 6,

Fogarassy György.

Mezőtúron, a megyei amatőr képző-ipar és népi díszítőművészeti kiállítás-on műtárgyai szerepeltek.

Sz. J.: amatőr művészek szerepszereplője.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1974. máj. 6.

D

Fogarassy Irénke

l.

Vámossy Klára

A harai bábjátek

Ajs. 1941. Fi. l.

Fogarassy János

Művével részt vett a Nemzeti Szalonban rendezett Arcképkiál ítésen.

U. 930. XI. 19.

MDK

Fogarassy János

Feleségem, of.

~~Törzstagok kiáll. N.Szal. 1941. cápx.~~
Arcképfestők. N.Szal. 1930. okt.

ményeire vonatkoznak. Az egyik körülmény: az ikon több évszázados hagyománya Velencében; Bellini, amikor ékesszóló elbeszéléssé, Alberti-féle „istoriá"-vá alakítja a PIETÀ-t, a közelnézeti beállításban tovább őrzi az ikontradíciót. A másik és a reneszánsz helyes értékelése szempontjából még fontosabb körülmény az a versenyhelyzet, rivalizálástól szikrázó atmoszféra, amelyben az új képtípus színre lép. Belting könyve, kissé akadémikus előadásmódja ellenére, sokat megéreztet abból a légkörből, amelyben a mai értelemben vett művészeti élet kellékei nélkül *élt* a művészet. A tanulmányban szereplő avantgarde mesterek, Mantegna, Bellini és Antonello da Messina művei nem egyszerűen hatottak egymásra, hanem mint manifesztumok, ars poeticák, kihívások és válaszok a kihívásokra feleseltek egymással. Példákon látjuk, ahogy a festő ambíciója az égig nőtt: felülmúlni az ókori mintaképeket, túlhaladni a közvetlen elődökön, fölébe kerekedni a kortársaknak, plasztikusabban festeni, mint ahogy a szobrász farag, és beszédesebben szólni, mint a költő teszi, mindezt a célt egyszerre maguk elé tűzni nem sokallották. A műhelygyakorlatban így kaptak értelmet azok a művészeti ágak rangsorolásáról folytatott viták („paragoné"-k), amelyek az esztétikai gondolkodás fejlődéséhez valóban vajmi kevéssel járultak hozzá.

Pieter Brueghelnek nem volt hazájában egyenrangú vetélytársa, amikor a KERESZTELŐ SZENT JÁNOS PRÉDIKÁCIÓJÁ-t festette. A Szépművészeti Múzeumban őrzött képének csak szűk értelemben vett ikonográfiai előzményei vannak, de nincs előzménye sem a színpadi rendezettség árnya nélkül színre vitt tömegjelenetnek, sem a nézőközelbe hozott erdőbelsőnek, amivel Brueghel először töri meg a panorámatáj manierista konvencióját. A festmény elemzéséhez a Corvinának nem kisebb tekintélyt sikerült megnyernie, mint Jan Białostockit (szomorú, hogy a nagyszerű tudós korai halála miatt ilyesmire többé nem lesz lehetőség), aki elöljáróban megígéri: *„szigorúan ragaszkodom a tényekhez, hogy elkerüljem a megalapozatlan vélekedéseket és hipotéziseket"*. Az ígérethez híven több bizonyíthatatlan portréazonosítást is elvet, annál határozottabban érvel a téma különös időszerűsége mellett. A kép dátuma, 1566 ugyanis a katolikus- és spanyolellenes mozgalom jeles esztendeje, amelynek gyakori eseménye, a városon kívül tartott „bozótprédikáció" Szent János prédikációjának protestáns reinkarnációja. Az újtestamentumi epizód klasszikus megfogalmazása a németalföldi festészetben – a stilizáltság szintjéről az intenzív jelenvalóság szintjére emelése – akkorra esett tehát, amikor értő befogadásához a legjobbak voltak a feltételek.

A fenti kettőhöz hasonlóan kulcsmű Vermeer allegorikus képe, A FESTŐMŰVÉSZET is. A bécsi képtár festményéről írt könyv szerzője, Fogarassy Miklós nem „céhbeli", a művészettörténet területén tudtommal ez egyetlen munkája. Helyénvaló azonban, ha ezen információ nyomán netán feltámadó snobériánkon úrrá leszünk. Ez a könyv a beleérző – ami valami egészen más, mint a belemagyarázó – műelemzés kivételesen szép példája, egy remekmű szelíd, kitartó faggatása abból a rokonszenves alapállásból, amikor nem azzal a témával foglalkozik valaki, amellyel érdemes, hanem amelynek ellenállhatatlanul a vonzásába került. Fogarassy célkitűzése szinte misztikusnak tűnik: *„analóg szellemi és lelkiállapot birtokába jutni, mint amikor a festő festette a képet"*. Ha ennek a célnak az elérését objektíven igazolni képtelenség is, a kívánt szellemi és lelkiállapot birtokbavételének illúzióját hihetően sikerült felkelteni, ennek eszközéül pedig olyan csiszolt, árnyalatgazdag, a gondolatok késztetésének könnyedén engedelmeskedő értekező prózát használ, amilyet céhbeliek és céhen kívüliek egyaránt csak kevesen.

„Az elidegenedés mint művészi probléma", középpontban Manet 1869-ben készült REGGELI A MŰTEREMBEN című festményével – ez a tárgya Werner Hofmann tanulmányának, amelynek *Pantheon*-beli megjelenését mindössze két év választja el az 1985-ös német kiadástól. A cselekmény elsorvadása, az *„egyedüllét peremélményének"* kifejezése, az emberalak csendéleti elemmé válása, a montázsszerű komponálás persze nem először itt tárgyalt kérdései az immár másfél évszázados modern művészetnek. Újabb és újabb felvetésének azonban nem utolsósorban így, egy reprezentatív alkotás erőterén belül folytatva a vizsgálódást, a lényeget az árnyalatokban keresve, van értelme. Elnagyoltnak a fejtegetésből csak azt a részt érzem, amely a *„profanizált ikon"* XVI–XVII. századi ősei után kutat. Mert lehet ugyan egy Terborch-életképben hatásos pél-

FOGARASSY Miklós

Tátrai Vilmos rec. Holmi,1990.8.

Foga rasi Lás zló M.D.K.

Mü ei a kiállitáson

A vecsési képzőmüvészeti szakkör kiállitása

Pest megyei H irlap 1964. noember 4, 4, 1.

Fogarassy Péter írásban (ill. kisdobos)

Nagybátonyban gyermekrajz-pályázatot hirdettek „Nógrád megjelenik a Tálcaföld" címmel, melyre beküldött rajzáért jutalmárdsba részesült.

Nógrád, 1974. május 30.

MDK

Fogarassy és Tatorján épitész, nagybányai gör.kat. templom épitésének vezetése

Vállakozók Közlönye. Bp.1908. aug. 5. 9 l.

rep jutott. Éveken át fa-munkákat végzett, például az új országház belső kiképzésénél. Akkor hódított teret nálunk is a felszabadító ige: jogot és becsületet szerezni az anyagnak, amelyből az otthon készül. Buzgón, s mert ismerte anyagát, tehát eredményesen is dolgozott tervelő lakásberendezőink sorában. Végre Erdélybe került, ahonnan már oly sok kincset hozott Huszka, Körösfői, Nagy Sándor. Egy évtizeden tervezett s épített Marosvásárhelyt s annak környékén. Lám, ottjártában látnia kellett ezernyi példán, hogy a nép az új elv értelmében valóban modern. Szorgalmasan nézegette, mit csinál a székely ember kőből, fából, agyagból. S látnia kellett azt is, hogy az anyagszerü megmunkáláson és szerkezeten túl még valami ad sajátos ízt és varázst ezeknek az alkotmányoknak: egy ősies jellegü élet, amely a havasok aljában régi időkből maradt fönn s bár halódik már, gazdag jelenségei még tanulmányozhatók. Anyagot, való igaz, anyagszerűen kell megmunkálni. De vannak ennek fajai és fajtái, variánsai s árnyalatai. Ezt keresve, meglepő gazdagságra akad az ember Erdélyben. Micsoda egy iskola annak, aki valóban művész!

A tanulságokat ezekből a valóban hazai tényekből nem egy művészünk vonta le: Körösfői és Nagy Sándor, Zrumetzky, Kós. Lechner is nem egyszer mutatott rá e kincsesházra. Toroczkai-Wigand pedig hosszu sorokat rajzolt le s maga is ott munkálkodván, abba a helyzetbe került, hogy ugyanezen székely emberek számára mindjárt terveljen, építsen is. Ha kell: megyeházát, ha kell: falusi iskolát; városi emberek számára kertes hajlékot, a kis község számára parasztkaszinót, avagy bikaistállót. Serényen építgette hazánk Keletén azoknak formanyelvén az otthonokat, akik számára dolgozott.

De a havasok is végződnek valahol; nem Erdély az egész ország. Van Budapest is. És Toroczkai-Wigand azelőtt is, s Marosvásárhelyről a fővárosba visszatelepedve, most is pesti urakat, úrasszonyokat rendez be s lát el hajlékkal. (Ebből is van mutató az albumban.) Persze, hogy az aszfalt mellé nem lehet molnár-praktikájú fakötésekből formálni lakóházat. Ha Wigand csak ezt csinálta volna, rosszul tette volna. Elvet és érzületet, az anyag és a cél pietását érvényesíteni: tágabb, okos dolog s művészünk így cselekedett. Innen azok a kedves, meghitt hajlékok, villák, bútorok, amelyek a székely tanulságok után, de pesti éghajlat alatt teremtek. Végig kell lapozni ezeket az albumokat, hogy e művészet zamatosságát s mégis finom hajlékonyságát megismerjük.

Aki pedig a tövekre kiváncsi, amelyeken e bokréta nyílt, az magának a művésznek meleg és szép írásából tanulhat meg mindent, abból a szövegből, amelyet a „Cserényes Házak"-hoz csatolt s amely mint írásmű is méltó ahhoz, amit a szerző mint építész és etnografus adott.

A férj

Elbeszélés

Irta Kádár Lehel

Sós valamelyik délután észrevett valamit. Hogy az asszony gondosan darabokra szaggat egy fehér papirlapot. Aztán marékra fogta az egészet és belehajitotta a kályhanyílásba. A tűz mohón harapott bele a szeletkékbe és egyszerre föllobbant a láng. Sugárja rávilágitott az asszony arcára és Sós úgy találta, hogy különösen csillog a szeme. Úgy, mint menyasszonykorában, amikor titkok igéretével volt teli a levegő.

Néhány pillanatig birkózott fölbuggyanó érzéseivel, aztán erőltetetten nyugodt, egykedvű hangon megkérdezte:

— Mit dobott a tűzbe?

Az asszony fölrezzent, mintha álomból rázták volna föl. Az arcát egy pillanatra valami félős árnyék futotta el. De erőt vett magán és ugyanazzal a szárazsággal felelt, mint az ura:

— A Neumann számláját. Napok óta magamnál hordom.

A férfi úgy tett, mintha kielégitette volna a válasz és csak ennyit mondott:

— Az ilyesmit jó mindig megőrizni.

Alig várta, hogy elmenjen az asszony. Amikor egyedül maradt, magára zárta az ajtót. Kinyitotta a felesége fiókját és kirakta az asztalra az irásokat. Tudta, hogy pontos, rendes, polgárian józan és számító, aki elteszi az utolsó mosócédulát is. A keze sietve bontotta föl a papiroscsomók kék szalagját és szétlapozta az irásokat. Csupa közömbös levél, barátnők, rokonasszonyok banálisan unalmas mondatai. Aztán képeslapok, újévi köszöntők, mindenféle színes, rikoltó ostobaságok, amit csak azért őriz meg az ember, mert kár azért a mozdulatért, amibe eldobásuk kerül.

Hosszú keresés után megtalálta a számlákat. Egy kopott faskatulyában őrizte őket az asszony. A skatulyára csókolódzó galambpár volt égetve, s a fődele szürke lett a sok nyitogatástól.

A férfi idegesen markolt a cédulák közé. A harmadik fogásra megtalálta azt, amit keresett: A Neumann számláját. Közömbös, kusza üzleti betük sorakoztak rajta és közömbös szóval beszéltek egy polgári háztartás apróságairól. Sós mégis úgy érezte, hogy azok a betük hozzámarnak a lelkéhez. Mintha mindegyik egy-egy gúnyolódó száj lett volna, mely nevetve beszélt arról, hogy az asszony, a kivánatos, szépséges, imádságos szemü asszony alkonyodáskor, vagy délelőtt mellékutcák sikátorait járja. Fátyol van az arcán és óvatosan surran be egy kapu alá, ahol valaki várja...

A keze ökölbe szorult, a homlokát veriték borította el. A számlát kivette a többi közül és a tárcájába tette. Aztán gondolkozni kezdett. Hogy mit tegyen, mit csináljon? Érezte, hogy körülötte nem tiszta a levegő. Valami történt, vagy valami történni kezd. A csend, a hallgató, ásító félhomály mintha ólomköddé változott volna és ráfeküdt a tüdejére. Megnyomta vállát, elfullasztotta lélekzetét. Vonaglott a nehéz súly alatt. Erőlködött, hogy alakot tudjon adni gondolatainak, de nem sikerült. A bizonytalanság bódította, marcangolta. Eddig csak annyit tudott, hogy az asszony, az őszinte, egyenes, becsületes asszony nem mondott igazat.

— Hazudott, — mondotta elkeseredéssel. — Hazudott!

A brutális szó mint az ököl, úgy vágott bele a csendbe. Úgy érezte, hogy megreccsen ez a sűrű, tit-

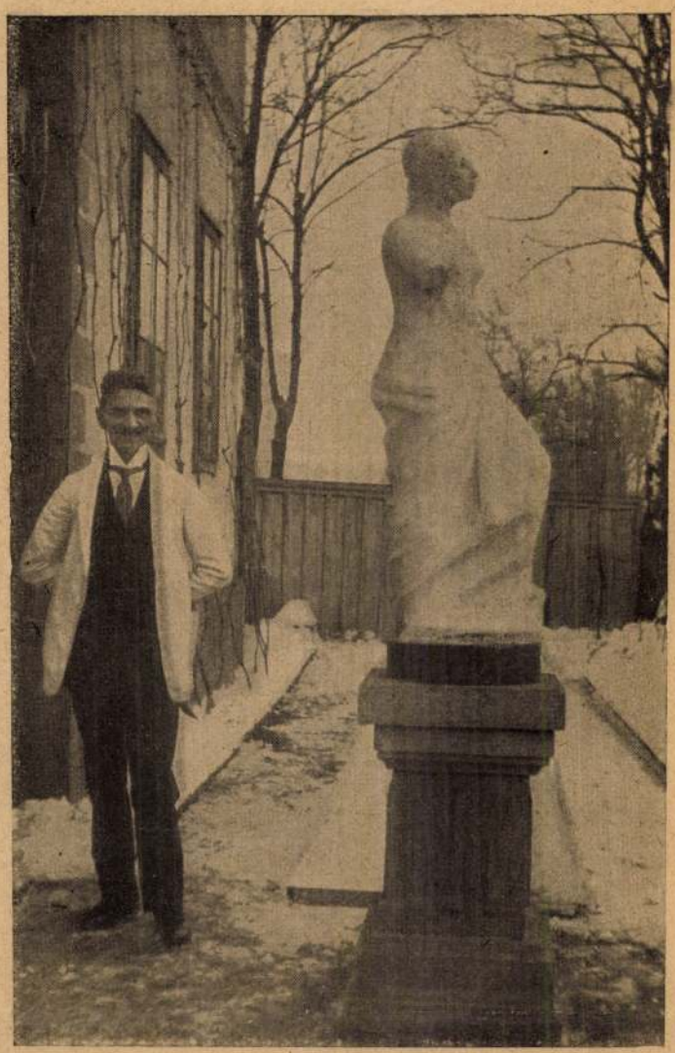

A milói Vénusz hóból. A kőbányai művésztelepen mintázta Fogarassy Viktor

kokkal, fogadással, rejtegetéssel teli levegő s egy rés hasad bele. A résen keresztül mintha asszonya szilhuettjét látná, ahogy valakinek a vállára hajlik szerelmesen. Valakire ráborul, akit nem ismer, de aki van, aki eljött, hogy ellopja tőle...

Az első pillanatban tagadni próbálta. De aztán eszébe jutottak a tények. A regények mindig hazugsággal kezdődnek és igazsággal fejeződnek be. Úgy, mint nála legénykorában. És emlékezni kezdett. Elmúlt, eltemetett históriákra, diszkrét történetekre, miknek egyik hőse ő volt valamikor. És azok is úgy kezdődtek, mint ez. Egy asszony, egy tiszta, imádságos nézésű asszony valamelyik őszi délután hazudott az urának. És fátyolos arccal besurrant legénylakára és kacagva beszélte:

— Egy kicsit gyanakodott, de elhitte mégis. Tudja, nagyon bízik bennem...

Végigremegett rajta a sok emlék. Úgy érezte, büntetni kezd a mult. Ő is így bízott az asszonyában, őt is meglopja most, mint a régi asszonyok a férjüket. Az izmai megfeszültek, mint a fölajzott ijj és erős lépéssel kezdte végigmérni a szobát. A kandallóban izzott a parázs és vörösre rajzolta a szőnyeget. Egyszerre megtorpant. A sugárzás egy fehér pontot világított meg. Ott hevert a szőnyeg sarkán. Kis papiroszelet volt, abból a cédulából, amit az asszony a tűzbe dobott.

Mohón vetette rá magát. Odahajolt a kályhához. A parázs éles világot vetett a papirosra, melyen alig száradt tintavonások szarkalábja feketéllett. Merev, kutató szemmel nézte, bámúlta, aztán felhördült:

— Férfiírás!

Nem tudta elolvasni, olyan volt, mint a hieroglif, mely nagy titkot takart. Érezte, hogy ez a papirrongy egy darabja ennek a titoknak.

A tárcájába tette. Oda a Neumann számlája mellé. Aztán fölgyújtotta a villanyfényt és kizárta az ajtót. Leült egy zsölyébe és várt. Az asszonyra.

— Leszámolok vele, — mondotta nyugodtan.

Az asszony mosolyogva jött haza. A novemberi hideg pirosra csókolta az arcát. A szeme csillogott, mint a szentjánosbogár. A szája szinte kínálta a csókot. Meg volt lepődve, amikor itt látta az urát:

— Maga itthon van, Géza?

— Itthon. Fáj a fejem!

Az asszony gondoskodó kézzel hozta a vizet. Aszpirint kerített és unszolta, venné be hamar. A férfi szinte szívta minden mozdulatát. Ritmikája száz meg száz finomsággal mutatta termetét. Egy pillanatig azon gondolkozott, hogy mit mondjon neki. Valami nagyot, kíméletlent. De csak ennyit tudott:

— Mondja, csakugyan a Neumann-féle számlát égette el maga?

Az asszony nyugodtan nézett szemébe:

— Azt. De minek kérdi?!

— Mert nem szeretem az ilyen gondatlanságot...

Most már majdnem bizonyos volt, hogy valami történt. Csak azt nem tudta még, hogy mi és kivel. Érezte, hogy ott játszódik le az egész a háta mögött, de mire megfordul, szétrebbennek. Kínos, ideges állapot volt. A bizonytalanság őrölte idegeit és nem hagyta nyugton. Ha a kávéházba ment, úgy érezte, minden szem rá szegződik és az emberek suttogva beszélik az ő szégyenét. A kaszinóban elhallgattak a beszélők, ha belépett és otthon, a házban a szomszédok utána lestek.

Már sokszor azon a ponton volt, hogy véget vet mindennek. Vagy leborul az asszony elé és könyörögni fog. De a fegyverállvány előtt megfogta kezét a bizonytalanság és nem engedte szólni, amikor beszélni akart az asszonyával.

Hetekig tartott ez az állapot. Egy délután, amikor az asszony nem volt otthon, megberrent az előszoba csengője. Valami hajtotta, bujtogatta, hogy kimenjen. Már rátette a kezét a kilincsre, amikor érdes férfihang verődött be hozzá:

— De csak a nagyságos asszonynak adja oda... Másnak nem szabad...

Egy perc múlva már a kezében volt a levél. A borítékon határozott írással a felesége neve. Gondolkozott, hogy mit tegyen. Fölbontsa? Joga van hozzá, de mégis restellte. De később mégis rászánta magát. Elővette zsebkését és óvatosan kibontotta a ragasztást.

Égő férfivallomás reszketett a betűk hátán. Mintha csak ő írta volna valamikor a más asszonyának. Csupa vágy, csupa sóvárgás minden. És a végén ez a két sor:

— Ne hitegessen annyit, édes! Jöjjön, ahogy igérte. Jöjjön el holnap este hatkor. Várom...

Sós nagyot sóhajtott. Úgy érezte, megkönnyebbült. Még nem történt semmi, csak akart. És most már tiszta előtte minden.

A harag meg a szégyen egyszerre lángoltak föl benne.

— Elválok tőle, — mondotta. — Menjen!

A hangja sírásba fulladt, ahogy kiejtette. Aztán óvatosan leragasztotta a levelet. Rágyújtott egy szivarra és várt. Kábultan, teli izgalommal.

Az asszony megint nevetve jött. Muzsikát hozott

Uj Idők 1917. XXIII. 12. sz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Fogarasi Mária

NÉPSZAVA
1964 ÁPR 25.

1021

DIPLOMAMUNKÁJUKON DOLGOZNAK az Iparművészeti Főiskola ötödéves hallgatói. Képünkön: Fogarasi Mária V. éves ipari formatervező formatanulmányt készít

(MTI — Foto — Sziklás Mária felvétele)

Ki ér többet? Rezsó vagy Mariska

»*Mindannyiunknak* — írja —, *akiket az emberi jogokért való küzdelem lelkesít, a nők társadalmi egyenjogúsításáért kell küzdenünk, amivel karöltve fog járni a mai társadalmi rendnek átalakulása is.*« 1906-ban még nem volt szocialista ország sehol a világon, de volt már marxizmus, amely megmutatta az utat ahhoz is, hogy a nők valódi hivatásukhoz méltóan, a társadalmi életben egyenrangú félként szerepeljenek. Dr. Pataj Sándor így ír: »*Gyávaságnak kell bélyegezni a férfiak azon eljárását, hogy ilyen törvényt alkottak — mert hiszen eddig csak férfiaknak áll módjában törvényeket alkotni — és így beismerték a gyöngeségüket.*« A továbbiakban, humorosan ugyan, de így szól: »Nem szégyellni való dolog-e az, amit szó nélkül tűrni vagyok kénytelen, hogy dr. Gál *Rezső* ügyvédi irodát nyit mellettem és így versenyre

számára nyújtott lehetőségek. *Sok asszonyt és leányt a meglevő előítéleteken túl azért sem tudtak volna alkalmazni, mert közülük több írástudatlan került ki, mint a férfiak közül.* 1909-ben hazánkban négymillió 24 évnél idősebb nő élt. Közülük mindössze 1 600 000 tudott írni, olvasni.

Statisztikákat nézek, amelyek mutatják, hogy hol dolgozhattak nők, mi az, amit rájuk bíztak. Kétségtelen, hogy évtizedek óta hazánkban *a pedagógiai pálya volt az egyetlen talán, ahol sok nő dolgozhatott — főként az elemi iskolák alsó tagozataiban.* A postánál is sokan működtek asszonyok és lányok közül, s volt még néhány gyár, igen sok varroda, ahol asszonyokat alkalmaztak és aztán külön kategóriaként, mint széles kereseti lehetőség, a cselédsors. De még itt is, mint ahogy *dr. Máday Andor* egy 1899-ben készült könyvében ki-

Fogas Mária

Fogas Mária és Juhász Mária ügyes rajzolók. A feladatot rendszerint jól megoldják. Kinek a rajza lesz majd szebb? Ezt a többiek döntik el

pénzelőleget osszanak. Éljenek ezzel a lehetőséggel valamennyi szövetkezetben. Bebizonyosodott: a tagok munkakedvére az összes ösztönzők közül a rendszeres pénzelőleg hat leginkább. Ahol pedig annyira alacsony a pénzrészesedés, hogy pénzelőleget nem vagy csak kis összegben tudnak fizetni, az összermésből nyújtott prémiummal igyekezzenek kedvező hatást elérni.

A zöldségtermesztésben a legtöbb helyen az értékesített mennyiség után írják jóvá a munkaegységet, illetve a készpénzt. Valóban itt ez a megoldás vált be a legjobban.

Növekszik azoknak a jól gazdálkodó tsz-eknek a száma is, amelyek a munkaegység rendszert közvetlen pénzdíjazással váltják fel. A pénzdíjazás bevezetése azonban csak ott eredményes, ahol ennek a gazdasági és személyi feltételei már létrejöttek, vagy rövid idő alatt megteremthetők. A pénzdíjas szövetkezetekben sem szabad megfeledkezni a tagok terve a jogosnál magasabb részesedési arányt állapítottak meg. Ennek a legtöbb helyen az lett a következménye, hogy nem maradt takarmány a közös állomány számára, és rosszabbul jártak azok a tagok, akik a részesedésből kimaradtak. Egyetlen szövetkezetben se engedjük meg, hogy a tagság pillanatnyi egyéni érdekeit fölébe helyezze, előbbre valónak tartsa jövőbeli, tartós érdekeinél, és azokat a közös gazdaság rovására érvényesítse.

Tsz-eink körülményeik mérlegelése alapján maguk döntenek a legalkalmasabbnak vélt munkadíjazási formákról. Ez azonban nem zárja ki, hogy helyes tanácsokkal segítsük őket. A tanácsadás során továbbra is két fontos követelményt tartsunk szem előtt. Egyrészt, hogy az anyagi érdekeltség fokozásával szövetkezeteink egyre többet termeljenek, egyre több árut adjanak az országnak; másrészt, hogy tovább erősödjenek gazdálkodásuk szocialista és nagyüzemi vonásai.

CSIZMADIA ERNŐ

MDK

Fogarassy Ödön

Ködös este, vf.

Őszi mese, vf.

Erdős hegyek, vf.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. N.Szal. 1922. máj.

lo l.

MDK

Fogarassy Ödön

M.Rajztanárok Orsz.Egy.kiáll. Magyarság.
1922. V.28.

Süttő /Komárom/

R.k.templom, homlokzati toronny
felett tábla szerint Batthyány
Félköríves szentély, kétboltsz
Tájhátteres Szt. Lipót-oltárké

/Esztergom vármegye. MVE V. Bp. é. n.

Fogas P.

neve említve

„25 év politikai plakátjai a KKI kiállításában"

Magyar Nemzet 1970 április 14
4. old.

Fogas Péter

— A gyászoló család tudatja mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy **Fogas Péter** grafikusművész 42 éves korában elhunyt. Temetése 1986. március 26-án, 3 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. ×

Magyar Nemzet 1986. III. 22.

MDK

Fogassy János,
Benkhard Agost tanár növendéke.

Ilonka.
Vázlat. 11.l.

Az Ernst Muz. Helikon Kiállitásai. OMKK Föisk.Növ.Munk.
kiállitása. Bp.1923 márc. Kat. 1o,11.l.

Fogas Péter

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SÖRGYÁRI DOLGOZÓ
Budapest

1971 FEB 27

1021

Fogas Péter grafikája

vállalta
munkát, i
szú hónap
letesen el
szem a vo
ra, amiko
visszakapt
tíz évig n
öreg masina".

A gép a régi kapacitással, hibátlanul látta el feladatát. Tehát én is felteszem a kérdést, miért nem üzemeltetik?

Hallottam olyat is, hogy hálózatról veszélyes az üzemeltetése, és baleseti szempontból állították le. A Dieselmotorral hajtott saját aggregátorral (ami szintén be van építve a gépbe) üzemelhet? Szerintem az édesmindegy,

tetted így, hogy a Diesel-motorral hajtott áramfejlesztő csak ott használják, ahol nincs hálózati csatlakozás. Széntelepünkön ilyen csatlakozás mindenütt van.

Tehát ésszerű, gazdaságos és üzembiztonságos a hálózati csatlakozással való használat. Hiszen így üzemelt 9 éven keresztül. Tehát én is kíváncsi vagyok, miért lett a gép leállítva?

A mi pénzünk is b

Levélrészlet:

Az FTC Elnökségének, valamint sportolóinak nevében ezúton szeretnék köszönetet mondani Önöknek azért az önzetlen támogatásért, amelyben Clubunkat részesítették.

Harót János,
az FTC elnöke

A söripar dolgozói érdeklődéssel figyelik az FTC-pálya építésének minden szakaszát, hiszen 1 millió forinttal járultak hozzá az építkezés költségeihez.

Az első nagy öröm immár melengeti a szurkolók szívét. Az építők átadták a 14,8 millió forint költséggel felépített új klubházat. Az új létesítményben két tanácsterem, négyszobányi szertár, 10 iroda az adminisztrációs munkák végzésére, 27 férőhelyes szálloda, orvosi rendelő, könyvtár, sakk-játékszoba és labdarúgóöltözők, büfé és játékszoba áll a sportolók, vezetők és szurkolók rendelkezésére. Az építés költsége mégis soknak tűnik. Ezt az magyarázza, hogy a klubház alagsorában lesz az egész sportkombinát energetikai központja és ezt már most meg kellett építeni.

A klubház felépítésével lezáródott a 46 millió forint beruházással felépülő sporttelep építésének első szakasza. A második szakaszt a klubházhoz közvetlenül kapcsolódó körlelátó építése jelenti. A körlelátón 30 ezer szurkoló fér majd el. A még távolabb jövőben a lelátók magasítására is sor kerül, így újabb 1 ezer szurkolónak jut hely. A 30 ezer nézőnek helyet biztosító lelátóról 1973 tavaszá biztathatják a Ferencváro csapatát a szurkolók. Felme rült a kérdés, hogy esetle már előbb is szurkolhassana a csapatnak az új pályán h netán kevesebben is. Ennek lehetőségnek a megvalósítás az építkezés műszaki problémáitól függ. Ezt még ne elemezték részletesen.

A lelátó építésének a mu kálatai elkezdődtek. A ré lelátó bontása és a bont anyag elszállítása 2,5 mil forintot emészt fel. Egyelőre bontás is részleges, hiszen „A" lelátó alatt még ott va nak a birkózók, a kézilabó zók és több más szakosztá Nekik a bontás előtt hel kell keresni, hogy ne legy törés a munkájukban. Ig

Fogassy János

szül. Ujszentannán
1897 dec. 19. Rk.
3-ad éves rajz ~~tanuljelolt~~
tanítójelölt
1919 nyári tanf.

Benkhard ~~[illegible]~~ nőcsa-
dike

Képzőm. Győrk. Szf. kiásl.
1923 márc. (Ernst Aux.)

Ylonka
Várlat

DOLCI (ejtsd: *dolcsi*), *Carlo*, firenzei festő, * Firenze 1616, † u. o. 1686. Jacopo Vignalinál, Matteo Roselli egy tanítványánál tanult. A XVII. sz.-ban a legkedveltebb firenzei festők egyike, kit ma kevésbbé becsülnek, noha modorossága mellett nem minden egyéniség nélkül való. Főleg tükörsímán festett, édeskés és szentimentális kifejezésű szentek, Mária és Ecce homo félalakjairól híres. Közülök az Orgonán játszó Szt. Cecilia (Drezda), finom színeivel, meleg chioroscurójával a legismertebb. Ugyanitt még a Kenyeret tartó Krisztus a kehellyel. Bécsben (Kunsthist. Mus.) levő képei: Az őszinteség allegóriája (liliomkoszorúzott, ég felé néző nő félalakja, kezében vértől csepegő szív), Madonna az ölében álló gyermekkel. Münchenben: A gyermek Jézus virágkoszorúval a kezében, Magdolna, Szt. Ágnes, Ecce homo. Legtöbb képe Firenzében az Ufflzi, Pitti és Corsini képtárakban. Kevés történeti képe közül a legismertebb: Szt. András a vesztőhelyre menet letérdel, hogy a keresztet imádja (Pitti). Egyike volt kora legjobb arcképfestőinek: Önarckép, Claudia főhercegnő (Uffizi, ez utóbbi Bécsben is), Ifjú arcképe (Pitti).

DOLLMANN, *Georg von*, német építész (1830—95), Klenze (l. ott) tanítványa, II. Lajos bajor király udvari építésze, a ragyogó bajor királyi kastélyok, a rokokó Lindenhof, a romantikus Neuschwanstein és a versaillesi mintára épült Herrenchimsee alkotója.

DOLMEN, nagyméretű faragatlan kövekből rakott, szabadon álló, de eredetileg gyakran földdel borított őskori sírépület. Jellemzők a lefödésre szolgáló kőtömb óriási méretei. Legsűrűbben Bretagneban maradtak fenn, ahonnan a D. elnevezés is ered (l. *Őskori művészet*).

DOM, a püspöki vagy érseki székesegyház megjelölése. A latin *domus* szóból származik. A franciában a

FOGARASSY JÁNOS

39 Feleségem olajf. Mgtul.

Magy Artelejt Tár

1930. okt.

(N. Szal)

MDK

Fogaradsi Ödön

polg.isk. rajztanitói oklevelet kapott

Képzőm. Főisk. Évk. 1915-16. 49 l.

MDK

Fogarassy Ödön
illusztrációk

Gregusz Pál:Karl János: A magyar tájak élete. Természetrajz a gimn. és leánygimn. 2. oszt. számára. Bp. 1947.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SÖRGYÁRI DOLGOZÓ
Budapest

1970 DEC 5-
1021

SAJTÓNAP

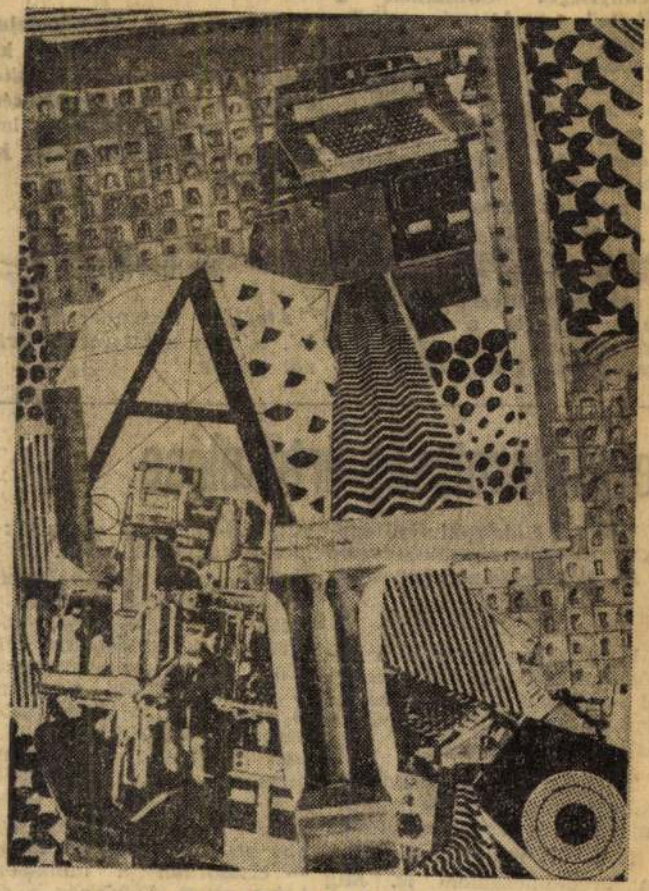

Fogas Péter grafikája

Fogas Péter

mellett a választék bő-
e is lehetőség adódott.

A kirendeltségekre dec
ber első napjaiban nag
mennyiséget szállítanak
„Stella" egyiptomi pal
sörből. Ezt a márkát a
gyasztók már ismerik,
vállalat eddig nem fogl
zott árusításával.

Most azonban nagyobb mennyiséget sikerült belőle beszerezni, és így a folyamatos szállítás biztosított.

A kirendeltségeken nagy gondot kell fordítani arra, hogy a „Stellá"-ból minél nagyobb mennyiséget terítsenek, de ugyanakkor a különböző egységeknek csak annyi sört szabad kiadni, amennyi az ün-

ben a „Stellá"-t a többi importsörtől elkülönítve kell jelenteni.

ÚJ ÖLTÖZŐ

Átadják: december 15-ig a IV. telepen a tatarozott férfi-női öltözőt.

vezeti bizottság értékelése

**ri Vállalat Kőbányai Gyáregy-
ga elkészítette a szakszervezet
t. Az alábbiakban részletesen**

Ugyanekkor azonban a főzőházak nem tudták teljesíteni vállalásaikat, és a II-es telepi palackfejtő is túllépte a palacktörési százalékot.

Teljesítették megtakarítási vállalásaikat a IV-es palackfejtő és a kőbányai erőtelepek.

Fejlődést mutat a szocialista brigádmozgalom is. Míg 1969-ben 70 brigád 754 taggal, 1970-ben 71 brigád 764 taggal vett részt a mozgalomban. A tak, 193-an pedig elnyerték a „Kiváló dolgozó" címet.

A dolgozók élet- és munkakörülményeiről szólva, az értékelés megállapítja, hogy 1969-ben 4,5 százalékos, 1970-ben 4 százalékos bérfejlesztés volt a vállalatnál. Az átlagnál is magasabb bérfejlesztést kaptak — a többi között — az ezer forint alatt kereső havidíjas kisegítők.

A túlórák száma a beszámolási időszak második évében kis mértékben növekedett — elsősorban a munkaerőhiány miatt. Főképpen a sörüzemeknél volt szükség túlóráztatásra, mert a folyamatos üzemet másképp nem le-

MDK

Fogarassy Ödön
illusztrációk

Gregúss Pál-Karl János: A magyar lakóház és tajéka. Természetrajz a gimn. és leánygimn. I. oszt.számára. Bp. 1947.

Fogas Péter

Szerzői világkonferencia 1976
plakátjával szerepel Fogas Péter.

Kovács Gyula: VI.Nemzetközi Plakát Biennálé,Varsó.
Művészet, 1976. október - 21.oldal.

Fogas Péter

kérten a kiállításon

Jubileumi Plakát kiállításon
Bp. Szépművr. Múz. 1975.

Fogas Péter

levegőszennyeződés elleni feltaláló plakátja emlékére

Magyar Nemzet 1974 január 23 4.old.

Fogas Péter
grafikus

Részt vett a Varsói Plakát
Biennálen.

Sinkovits Péter: A Varsói Plakát Biennálé.
MŰVÉSZET, 1972. október-november - 51. oldal

Fogas Péter, iparművész,
grafikus

Nyilatkozata művéről.

(norvég): kendőris, mint bölcső-

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 12.

Fogassy János
Dunapart, grafika

Magyar egyetemi és főisk.hallg. orsz. szövetségének
kiáll. 1923. 9 l.

MDK

Fogassy Ödön, festöm.

Az élö szegedi pikturát képviseli.

A Szegedi Fészek Klub reprezentativ kiáll.-a.
II. rlet: Szegeden élö müvészek csoportja.
Képzömüvészet.193r.34.sz. 224.l.

Fogassy Ödön

Tájképe a Szegedi Képzőm.Társ.tav.tárlatán.

Délmagyarország,935.IV.14.

Ogassy Ödön

Tájkép a Szegedi Nápolyban. Tűzs. kőr. tétjutáni.

Dalmagyarország, 977.IV.14.

Fogassy Ödön

Szerepel művével
a Szegedi Képzőm.Egyesület tárlatén.

Szegedi Uj Nemzedék,935.IV.14.

Fogassy Ödön

a művész megörökitette Móra Ferencet.

/1955/

Magyar Hirlap 1979/167/6

Apró Ferenc: Móra a képzőművészetben

MDK

Fogassy Ödön

Kanyargó Maros,
Füzes,
Margareták,
Arckép, mgt.

Magyar Művészek szegedi reprezentatív kiállítása. 1930. Kat. 60.l.

Forisk 1916.
megszüntetésére
MROE-ja
Tanácsköztársaság illusztrál
korszak
is neve szegedi festő

Fogassy Ödön

Müvei kiállitásokon: N.Szalon.1922. máj.x/MROE/: Ködös este, Őszi mese, Erdős hegyek, vizf. - Alföldi Müvészek Egyes. 1928. jun. I./Szeged/: Maros torkolat, Bucsuzó napsugarak. - 1928.dec.II. /U.o./: Füzes, Tiszapart, Boszorkánysziget. - Szegedi Fészek Klub. 1932. Szeged 50 éve c. kiáll.: részvétel. - Szegedi Képzm. Egyes. 1934.márc.-ápr.: Napsütéses erdő, Őszi hangulat. - 1936.: Bucsuzó sugarak, of. ; Erdei tisztás, Erdei patak, Erdei vizmosás, Erdőrészlet, grafikák. - 1938.ápr.-máj.: Erdei patak, Erdei mosás,of.

Munkácsy Céh. 1930.okt./Szeged/: Kanyargó Maros,Füzes,Margaréták, Arckép.

Képzőmüv. 1930. 34.sz. 224. l. /A szegedi Fészek Klub reprez. kiállitása./ - Képzm.Főisk.Évk. ~~1932-33. 82.xx~~ 1915-16. 49.l. - 1932-33. 82.l. - Msg. 1922. máj.28. /A MROE kiállitása./ - Müv.2. 1937. 10.sz. 116.l. - Némedy Gy.: Szeged képzőmüvészete. Várm.Szociogr. I. Csongrád vm. Bp .1939. 419.l. - Rokt. 1937. 7-8.sz. 116.l. /Hirek./- 1943. 1.sz. 8.l. /Személyi hirek./- Szini Z.: F.Ö.: Huzalmunkák gyüjteménye. Szeged,1937. 400 ábra, 60 l. /Könyvism./ Rokt. 1937. 7-8.sz.104. l.

< Fogassy Ödön >

könyve

Szini I

( ) Huszaloumtrák gyűjteménye. Szeged, 1937.
400 ábra, 60 l.
Könyism. Szini Zoltántól

Rajzoltatás. 1937
7-8. n. 104. l

l. Fogassy Ödönt is!
[illegible] arom

kéziratokat,könyveket

Minthogy kult
ken van,századik kiá
meg,hogy augusztus kö
utánban nyolc gócponto
tus 30-tól Zalaegerszeg
szeptember 20-tól Eszter
tól Soroksáron, szeptembe
Téten,szeptember 27-tól K
rend szerint Czegléden tar
6-ig a századikat.-A fővárc
összeköttetése miatt Czeglé
rekvéseink iránt érdeklődök
gyobb számmal látogassák.-

Szövetségünk az egye
öltve lelkes kitartással sz
és gazdasági kiállitások ho
ber látókörét,tudását széle
mes versenyre serkentett ez
jubileuma alkalmával törekv
Vezetőségnek meleg köszönet
az ősz folyamán Budapesten
ink sikerét szives közremük
ditani méltóztassék.-

Maradtunk őszinte ti

Fogarasi Ödön

1912/12 - 1913/14, 1915/16 II., 1916/17

Ferkèpzomfoiskèvk

82. l.

Fogarasy Ödön

dísd

Múveszet 1937.10.7

116-l.

78.

80. PLATÁNÁG EGY SZÁRNYNAK TÖREDÉKÉVEL.

Dombormű töredéke. Márvány. Magassága 23 cm. Szélessége 29 cm. Vastagsága 8·6 cm. A domborműnek csak felső bal sarka maradt meg; néhány kisebb sérülés van a leveleken és a dombormű keretén. Rómából való.

A gondos, de kissé száraz kidolgozás Hadrianus uralkodásának idejére (K. u. 117—138) vall. Római munka.

Paul Arndt: Relieffragment mit Platanenast. Hellenistisch. Original.

81. ZEUS ÉS A KIS DIONYSOS.

Dombormű töredéke. Márvány. Magassága 39 cm. Szélés-

Fogassy Ödön
festő Szeged

Vród
2

ln.
Némedy Szeged 419. l.
Képző művészete.
Varga. Szociogr. I.
Csongrád m.
1939

Fogassy Ödön
rajztanár?
Reged

l.

Rajzoktatási
1937-7-8.sz.
116-l.

Hirek

MŰVÉSZETI ORSZÁGOS FELÜGYELŐSÉG
Érk. 1925 évi julius 16. n.
2114 25

F.Ö. Szegedi
Polgári isk. tanárképző
intézeti tanár
tanárvizsgáló bizottság
tagjává (kiszemelésére)
nevezték ki

15-ig a Mezőgazdasági Múzeum földszinti cs
A kiállításon való részvétel egyéb feltételei a k

Budapest, 1925. július 10.

A Faluszövetség Széchenyi

Bejelentem, hogy a Budapesten 1925. au
kiállítás .....
s kérem fenntartani fedett helyen ..... *m²*
területet egész időtartamra, illetve a .....
ciklusokra. Helydíjban egyidejűleg befizettem ....
és azokat kötelezőleg elfogadom.
Az eladott tárgyak azonnali elvitelének megenge
A rendezőség helyezze-e el a tárgyait? .....
Főleg minő tárgyai kerülnek bemutatásra? .....

Kíván-e kedvezményes vasúti jegyigazolványt?
A kiállító neve és foglalkozása: ...
..... *Lakhelye:* ...

Fogassy Ödön

l.

Rajzoltatás

1943. IV. évf. 1.-4. 8. l.

Szemléltető kirak

~~[illegible]~~

(Gép-vers- és szépírás vizsgáló bizottság tagja lett)

Szegeden

zatán semminemü változtatást tenni nem
adozó párkányok tagozatait és egyéb va-
en, - formában - fogom kijavitani, hely-
vagyis, ahogy azok voltak. Továbbá bá-
a Nagytekintetü Müemlékek Országos Bi-
revételeiket velem közölni kegyesked-
at a legnagyobb készséggel minden erőm-

másul vételét mély tisztelettel kérve,

a legalázatosabb szolgájuk

Guzsadinovics József

Munkácsy Cék

Fogarty B.

1930 okt. (tegyed):

Kanyargó Maros
Füzes
Margaréták
Arckép

Fogarassy Ödön

1922. máj. MROE

ki 11. Nemzeti szalonban

Kőlőcsete, vízf. 10000.–

Őszi mese, vízf. 8000.–

Erdő hegek, vízf. 6000.–

Wisniowicze h. n. V. 2.

Fogassi Ödön

Szeged.

Maros torkolat

Bécsújvár napsugarak

Alföldi Nemz. Ew.

Szeged 1928 I. 1 un

ztári csekkszámlája javára 7,000.000 P,

ruár 25.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Melly József s.k.

Ügyosztályvezető.

Fogassy Ödön

Szeged, Apponyi t. u. 25

Füzes

Tiszapart

Boszorkány sziget

u. ar

dec.

Szeged 1928. II

tisztelt Barátom!

[illegible] az 1942 évi [illegible]
[illegible] vallási és közoktatás-
[illegible] 54/942 III/[illegible] rendeletével
[illegible] felhatalmazásával [illegible]
[illegible] nyugta mellékelve
[illegible] az alapítványváltozási
[illegible] megadni

13

Igaz tisztelettel

[illegible]

Fogassy Ödön

szegedi művész

Ezt vett az alábbi kiállitáson:

50 éve c. kiáll.

Szeged 1932

Szegedi Tőzsde Club

Fogassy Ödön
festő

Napsütéses erdő
Őszi hangulat

szeretettel kérem tőle.

Szeged 1934 márc. 6.

Zsó titkár kezéhez a Nagy
Budapest, 1946. évi május

A hivatalos másolat hitelé

irodavezető.

Fogassy Ödön

festő

Erdei liszlás, rajz?

Erdei patak vagy vízf.

Bíborló sugarak, of.

Erdei virmosás } rajz

Erdőrészlet } v. vízf.?

u. a

Szeged 1936

minisztert tanác

gy a 127.690 számu csakkszámla terhér
emlékek Ország s Bizottsága részére
i emlékművek fenntartási és egyéb mi-
napra pótellátmány címén 147.340 mil-
egyvenhétezerháromszaznegyven milpen-
titkár kezéhez, a m.postatakarékpénz-

946.évi május hó 22.én.

A miniszter rendeletéből:

Dr Pogány Károly s.k.

miniszteri tanácsos

elől:

217

Fogassy Ödön

Szeged 26, 28, 27

Erdei patak, of
Erdei mosás, of

U. a / Szeged 1938/6. évf-ben

gesehen habe und nach wenigen Tagen zu-
rückstellen werde.

Mit dem Ausdruck vorzüglicher
Hochachtung und besten Dankes

ergebenst

Hans Tietze

Assistent f. d. General-Konsulat

Fogel

Méltatás

Forgács Éva: Magyar textilkiállítás Aalborgban.
Művészet, 1978. november - 22. lap.

Fogel Ch. /Christopff/, asztalos legény

Győrben 1674-1699 között megfordult a ztalos legények jegyzéke származási hely szerint: "~~xxxxxxxx~~ Nerlingen, Schwaben: Fogel Ch." 127. old

~~Batxxi~~ Batári Ferenc: Asztalos legények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüveségének történetéhez 93. old

Arrabona, 9. - Kantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri Múz. ~~xxxxxxxx~~ Évkönyve

Christopff Fogel,asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből,1685 után:"Christopff Fogel Tieschler gesell Von Nerliengen aus Schwoben landt". 107.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Evkönyve

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Fogel, Christoph, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke: "Fogel, Christoph, Nerliengen, Schwaben, 1691". 115.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmíves céhének történetéhez. 93.old

Arrabona, 9.- Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Fogel Ernő diszlettervező

A Fővárosi Operettszinházban bemutatott, Szilágyi László és Szántó Mihály: "Gróf Romeo" c. darabjához készitett diszletterveket.

Kálmány Jenő: Voronoff a középkorban c. Szinházi Élet. Bp. 1931. febr. 8-14. XXI. évf. 7. sz. 14-16. lap.

M.D.K.

Fogel Lőrinc, ceri ács

neve 1786-ban egyszer szerepel az adóösszeírásban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 325. old.

FOGEL Lőrinc egri ács . Egerben 1785-ben egy izben szerepel az adóösszeirásban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit

Fogel Mária textilművész

Bélaháza, a Mumbácsy-terem-ben had fiatal iparművész munkáz-ik be máj. 2-án, kártűk van a művészi is.

Nagyrád, 1944. ápr. 30.

Fogel Mária textiltervező

Szombathelyen megnyílt a III. Fal és Tértextil Biennálé, melyen szerepel műve.

Borecky Lóránd: A III. Fal és Tértextil Biennálé.

Kritika, 1974. 10. 31. old.

Fogel Mária

Rövid vett a Szombathelyi
Savaria Múzeumban rendezett
III. Tal és textil Biennálé
Berecz János cikke
Kritika 74/10 30.0.

Fogel Mária textilművész

a Derkovits-tehetsége megnyitotta a főiskolát 2-3 évi befejezett vagy most végzett gyermekek kiállítása, melyen tízes-tizenkettes munkája, háztól gyapjúból készült művészi falvédői és takarói szerepelnek.

Molnár Zsolt: Fiatal iparművészek bemutatója.

Magyar Hírlap, 1974. febr. 22.

Fogel Mária

Szabó Verona és Kuchta Klára pályakezdő fiatal müvészek szerepelnek a szombathelyi Savaria Muzeumban rendezett III. Fal és Tértextil Biennálén.
Vadas József "Kapucnik a májusfán" cimmel ismerteti a kiállitást. A textilkollázst készitő Fogel Máriáról és ifju müvésztársairól azt mondja, hogy müveik arról vallanak, hogy ezek a fiatalok élni tudnak a nem akármilyen lehetőséggel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 31.
XVIII. évf. 35. sz. 13. lap.

Fogel Mária textiltervező ipaművész

a Szombathelyi Gal-ér textil biennálé a Savaria Múzeumban megnyílt. – A biennálé erdővel az „Textilrealitás – textilszcelizmus" témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a műhelyi törekvéseket. – Jelen van – a textilművészet fejlődésének lőkorából ittmaradva az anyagnak a megmunkálásának az örömére is. Fogel Mária a fonalnak különböző állapotait tesi üveg alá megmutatva önmagukban való – és önmagukért való szépségüket. (emlitve).

Torday Aldi: Fal a falon.
Népújság (Heves), 1984. aug. 4. 8. old.

Fogel Mária

Attilnőtlen

Fiústol Sporminőszek Bemutatója, Derkovits A. Bp 1974

Fogel Mária

Fogel Mária,Kecskeméti Sándor,Koller Éva,
Droppa Judit,Péter Vladimir és Szimay Lajos
fiatal iparmüvészek alkotásaiból rendezett
kiállitást nyitották meg V.1.-én Békéscsabán
a Képcsarnok Vállalat Munkácsy-bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974/12o 8.o.

Fogel Mária iparművész

munkái gerepelnek a

Borsodnádasdi Munkácsy Teremben

május 2.-án nyíló kiállításon

május 1

14. old.

Fügel Mária, iparművész

szerepel.

Székely András: fiatal iparművészek a Derkovits Teremben Ny.

Népszabadság, Bp. 1974. febr. 5.

Fógel Mária

Rešt vesz a kiállításon

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. jún – júl.

Fogel Mária ipari munkás

Fiatal ipari munkásnőt kiállítása miatt meg ma a Derkovits-terembe, ahol munkái szerepelnek: textilszövése mutatja, hogy hány féle árnyalat van a fehértől a feketéig. (Szabó)

Esti Krónika II.

1974. I. 24. 20.00 Telefi 1.1 V.

Fogel Mária, Textilművész

L: Szenes Zsuzsa

Vadas József: Festett textil

13

Élet és Irodalom Br. 1984 júl. 27. XXVIII/30

Fogel Mária

Falikép len és pamut
applikáció
200×120 cm

III. Fal és Tértextil Biennálé
Szombathely Savaria kiáll.
1974. Jul – Szept

Fogel Mária, textiltervező iparművész

a 8. szombathelyi Fal- és Tértextil-biennálén látható a graffiti, azaz a grafika megújítása, – mely nem új keletű a művészetben. A biennálé egyik a textilpszichi – textilkalimuszi témakör megfogalmazásával próbálta irányítani a művészi törekvéseket. – Jelen van – a textilművészet fejlődésének korszakokat átívelve – az anyagnak, a megmunkálásnak az örökös is. Fogel Mária a fonal különböző állapotait tesi üvegalá, megmutatva önmagukban való- és önmagukért való- szépségüket. (szöveg).

Torday Aliz: Fal a falon.
Népújság (Tolna), 1984. júl. 14.

Fógel Márta

"Textilgrafika" cimmel rendezett kiállitásról Vadas József ir "Zsákbagrafika" cimmel. Kritikája során elsőként Kokas Ignác, Schaár Erzsébet és Varga Imre csupán müvészetük iránya szempontjából szerepel, a tárlaton nem vesznek részt. A Nemzeti Galéria kiállitásán a résztvevők neve mellett, munkájukról is beszámol: Dobrányi Ildikó, Fógel Márta, Perczel Erzsébet, Péreli Zsuzsa, Polgár Csaba, Sajnovits Sándor, Széchenyi Lenke, Szenes Zsuzsa, Szilasi Anna, Szilvitzky Margit, Temessy Ildikó, Vető Márta.

A "Zsákbagrafika" c. kritikát lásd: Szilvitzky Margit nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 13. lap.

Fogel Márta

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Miskolc, 1975. jún - júl.

Fogel Michael

Káforaszó mesterként nyert oktatást az 1791/92-es tanévben a pécsi normális iskola rajzosztályán.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútor-művészet a 18-19 század fordulóján, Budapest, 1972

681

Debrecen Ferenc József út 17.

A FÖLDBIRTOKRENDEZÉS
PÉNZÜGYI LEBONYOLITÁSÁRA
ALAKULT SZÖVETKEZET
BUDAPEST,
V. ker. Széchenyi-utca 2., II. em. 2.

ELNÖKI TITKÁR.

Szegel Vuk aly
özv. Tatz
1820
Alló ház alakú épület
osztrukkal, szőlő és
zenélő szerszám
Árv. Szűcs
1935. VIII.
7 3 m.
157 l

Fogel (Vogel) Péter, ötvös. 1650—54-ig Rheter Ferencznél (l. o.) tanulta az ötvösséget. A brassai ötvös czéh 1661-ben avatta mesterré. Meghalt 1676 szept. 13-án.

Gyárfás Tihamér: Régi brassai ötvösök. *Erdélyi Múzeum.* 1908. 385. l. — *U. az:* A brassai ötv. tört. Brassó, 1912. 51, 115. l.

Fogel Zoltán, grafikus, 1936-37.
iparművészeti szakoklevelet nyert

Iparművészeti Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1941.
34 l.

Nógrádmegyer /Volt/ 4

emlit, amelyiknek talapzata
szerelvényt sorol fel. Az 17
és pluviale közül - melyeke
my-családok 1784-ben adomány
birtokában, az 1818 évi Canc
számon. A peróchián őriznek
XVIII. századi kéziratot, ar
sive Protocollum Memorabilia
et aliorum Resolutionum...
Andrea Demets Oppidi Stae Ma

Irodalom: Mocsáry I. 273 l.

R.kat.plébánialak.

~~A paróchia~~ 1796-ban

Községi Tanácsház.

Története: Épült a Luchkov

MDK

Fogel Zoltán, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Fogel Zoltán
grafikus

Sz.: Bp 1916 jul. 24
Iparm. Isk.

1934-41

tanár: Helbing

Fogel Zoltán

grafikus

Iparm. Isk. Évk.
1930-34. 45. 7.

118. kép. *Sienai festő, XIV. sz.: Kris*
a keresztre megy.

Fa, tempera, 76·5 × 30·5 cm.
Hátoldalán festés nyomai.

SIENAI FESTŐ, XV. század eleje
Remeték élete (119. kép)
Fa, tempera, 78 × 82 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.

Fogelhueber MDK

pozsonyi vár ácsmestere

1612 máj 23-án felhatalmazást kát Felső-Ausztria területén mind nnemő épületfa beszerzésére a pozsonyi vár helyreállitásához.

240.o. 767. sz.

Bottló Béla: Müvészettörtáeti regeszták a királyi határozatokból és rendeletekből.
Müv. Ért. 1960. IX. évf. 3. sz. 237-244.o.

M.D.K.

Fogelton János, pesti orgonakészítő

1833-ben készíti a szikszalmi r. k. templom orgonáját.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája,
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 326. old.

FOGELTON János pesti orgonakészitő. A szihalmi rk. templom orgonáját ő készíti 1833-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Foght, Alex MDK

Festő.

1884 évben lépett a Zsolnay-gyár szolgálatába.

73.o. 9. jegyzet.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

MIK

Foght Axel

festő

A Zsolnay-gyár művészi munkáiban közreműködött

1884-1885.

65.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.

Pécs. 1959.

FOGL kőfaragó

ld. Baranyai Helytörténetirás, 1989. 534.p.

Bólyon dolgozott az rk. templomban 1853-ban

MDK

[1]15645. Fogl Emil, épitész.

Magyar Styria kötögyár/VI., Csengery -u. 54./ a VII., Dongó-utca 12 sz.a. lakóház és gyár.

Magyánépitéai engedélyek Budapesten. Vállalkozók Közlönye. Bpest.1907 máj. 29 5.l.

MDK

Fogl Emil épitész

em.épület

Magánépitési eng.Bp. Épitő Ipar.1908.máj.31. 232 l.

M.D.K.

Fogl Emil, építész

arra fáradozik, hogy Erzsébet királynénak emlékezetére, a Svábhegyen, arról a királynénak emelésére szentelt tartózkodóul, egy kisebb méretű zsinagóga építtessék hozadokozásból.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.

Jan. 31. sz. 5. old.

M.D.K.

Fogl Emil, építőmester

véczi cs. Szapáry Pál
réáltanoda-utcai családi
házának pallótaszerű teljes
átalakítását és berende-
zési munkáit.

Vállalkozók Lapja, BP. 1903. XXIV. évf.

szept. 30. sz. 4 old.

Fogl Emil

opuleni + 1925

U. 4093

Szamata sirok, lesenezeistvándi,

Leletei VI. 133.

Fogl Emil

epilog

U. 4101.

Zólyomi városi Könyvtár

X. 172

F o g l István kőmüves
/Kassa, 1805./

M Ü V É S Z E T
XII. évf. 1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

Fogl István, kőművesm.

1810 szept. 30.-án hatósági felszólitásra megvizsgálták a Glosesék által alapitandó kassai kőedénygyárat. Részbeni átépitést javasoltak. 295.o.

Mihalik Sándor: A kassai második Kerámiagyár. 285.o.

Folia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőmüv. Alap. Kiadóváll. Bp.

Fogl J ózsef kőfaragó M.D.K.

pécsi mester.

az 1849-ben lebontott kapsovári káplna helyére kés szitett kutmedencét.

Zádor Mihály: Kaposvár, Bp. 1964. 149.l.

M.D.K.

Fogl József

A sportvilágban Fogl III. néven ismert futballista szabad idejében festéssel foglalkozik. Egyik fénykép Fogl Józsefet festőállványa előtt munkaközben ábrázolja, ezenkivül öt festményének fényképrepr.-ját mutatja be a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1930. márc. 30.-ápr. 5.
XX. évf. 14. sz. 72-73. lap

M.D.A.

FOGL Lőrinc kőműves mester

Vörösvár (Vas m.)

a legény

1952

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. I 6. l.

M. D. K

FOGL Mihály kőfaragó

1809-ben Pécsett polgár

Agghaiy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 196. l.

Foglár

MDK

~~FOLGÁR~~ GYÖRGY kanonok

Épittette az egri volt jogakadémiát.

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p.65.

Képzőművészeti Alap kiadványa.

M.D.K.

Foglár Bernát kőműves

Valner József kőműves mester segédjeként tűnik fel Egerben, majd mint kőművest az adóösszeírások 1756-66 között folyamatosan említik.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemlékei topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 326. old.

FOGLÁR /Fogler/ Bernát egri kőmüves, aki Wallner J. egri kőmüvesmester segédjeként 1752-ben tünik fel Egerben, majd mint kőmüvest 1756-66 között az adóösszeirások folytatólagosan emlitik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

FOGLÁR Ferenc egri orgonás. Kisvárdán az rk. templom orgánájának javitására tesz ajánlatot 1806-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Foglár Ignác „orgonakészítő"

nevét egy 1792-ben kelt irat őrizte meg, melyben Kassa város kitéríti őt, hogy a dóm orgonáját – melynek megjavítására városunkban nincs megfelelő szakértő – vele megreparáltathassák, mert tudják, hogy ez egri szerzés egykor orgonáját is szakszerűen rendbehozta.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemlékei topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

267. old.
+326. "

FOGLÁR Ignác egri orgonakészitő /orgonás/.
Egerben 1790-95 közötti adóösszeirások emlitik. Kassa város 1792. évi megkeresésére a kassai dóm orgonájának megjavitása céljából Kassára utazik. A kömlői orgona javitására 1793-ban tesz ajánlatot.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

SIMON FOGRAX
ein Zimmermann

MDK

P.tjkv.I.k.340.f. 1696.febr.10.

FOGLER, Paul, pozsonyi tanítóképző

P. F., Jöjjetgyerek, † 45 éves korában, Pozsony, 1846 junius 4. (1846, 47 k.l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Foghteőrő János
ötvös 1603

érzékenyvain
állítólag

Janko László:
Győri ötvösök a 16-19.
században.
Győr szemle
1936. 98. szám. 101. l.

1285

Foktövy János

ötvös Erzekujvári

neve az érsekujvári

számadó 1623-ban kiadott

rendszabályzatban fordul elő

Jankó azonosnak hiszi

a győri ötvös ~~[illegible]~~ ötvös-tanoncai 1603-

ban szereplő Foghteövö

Jánossal.

Jankó László:

Győri ötvösök a 16-19.

században.

Győri Szemle

1936. 98. l.

Foghtevő János

évszám, 1603, nem szövött

l.

Jankógyűrű. 7. l.

Foghtörő János, ötvös 1603-ban ~~Esztergomban~~. Érsekújvárott

Rómer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 798. l.

RL 2.

Fogl Emil
műépítész

U. 4101

† 1925 márc. 31.
Budapesten.
Több fővárosi épületet
épített, Ő tervezte
és kerdonnyerte a
mill. kiállítási Ő
budavárát.

Magyarország 1925.
ápr. 2. (Halálozás.)

vászon alapon, sárga és zöld pamutszál, [illegible]

virág-
mbok.
in drei
agyar-
irágtő-
Süd.
irágtő.
Rot.
agyar-

792. **Terítő,**

selyemszövet, csűrlős osztású alap, rózsaszálakkal. XIX. sz. k. — DECKE, Seidenstoff, Rosenzweige auf rautenförmig gemusterten Grund. Mitte XIX. Jahrh.

793. **Selyemszövet,**

ibolyaszin alapon, sárgával, pálmacsucsmustra. Török. — SEIDENSTOFF, Palmwipfelmuster. Türkisch.

794. **Lepedőszél,**

lenvászon, széles recebetét, ritkán kivarrott díszítéssel: virágtövek közt szarvasok. XVIII. sz. v. — LEINTUCHBESATZ, Leinen mit breiten Netzeinsatz. Ende XVIII. JH.

795. **Főkötő,**

vászon alapon, színes selyemhímzéssel, sávokban stilizált virágdísz, végén vert selyemcsipke. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle, mit bunter Seidenstickerei. Von Klöppelspitze besetzt. Oberungarn.

796. **Főkötő,**

vászon alapon, színes pamuthímzéssel, sávokban rozetták sora. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle mit bunter Baumwollstickerei. Oberungarn.

797. **Főkötő,**

vászon alapon, pamuthímzéssel, rozetták és szívidomok között stilizált galambok. Felsőmagyarország. — HAUBE, Baumwolle mit bunter Stickerei aus Wolle. Oberungarn.

798. **Főkötő**

Fogl István, építő. Kassán 1805-ben nyert polgárjogot.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. *Művészet.* 1913. 283. l.

H 1822. a kassai kálvária Magdolna-kápolnáját javította, amiért 410 frt 43 kr-t és anyagot kapott.

Lyka: MM. 388. l. –

Wick B.: A kassai kálvária tört. k.o. 1927. 29. l.

plébános idejében 1820-ban már ismét istentiszteleti célokat szolgált.

A Kálvária történetére vonatkozóan van egy okmányunk, amely a Magdolna kápolna javitására vonatkozik. Ezen 1822. julius 8-án kelt iratban Fedák János consul a későbbi városbiró[1] jelentést tesz a tanácsnak a kálváriai alap összegéről s azokról az anyagokról és pénzbeli kiadásokról, amelyeket a Magdolna kápolna kijavitása igényelt. E jelentés a következő:

„3033.

Magas Tanács!

Mivel ugy kegyeskedet intézkedni, hogy a javitandó szt. Magdolna kápolnának tervét és költségelőirányzatát az én kötelességem bemutatni, hogy a javitás rögtön megkezdődjék s egyben az összes kiadásokat a Kálváriahegy pénztára viselje, ennek kapcsán Majoros Márton úr általam ilykép tájékoztatva, mint a Kálváriahegynek kurátora, a mellékelt jelentést terjesztette be, amelyből ennélfogva megtudható, milyen az alapitványi tőkéknek az összege; alázattal jelentem, hogy ez a számadások szerint 410 forint 43 krajcárt tesz ki. Kapott pedig Fogl István kőmüves és mester az anyagiakon kivül, amelyek 6 öl kőből, 32 hordó mészből, 1500 téglából, 1000 esőlevezető cserépből és 62 szekér homokból állanak, bele nem értve ebbe a városi ácsok által teljesitendő ácsmunkát és alig véve számitásba a faanyagot, 210 frt. és 9 krajcárt, amit a 2190. sz. alatt kegyesen hozott határozat kapcsán alázatos készséggel beterjesztve, maradok

Kassán, 1822. julius 8. napján

legalázatosabb szolgája:

Fedák János m. p.

consul."

Az eredeti szöveg:

Amplissimus Magistratus!

Dum Planum et Sumptuum projectum restaurandae Capellae S. Magdalenae A. Magistratui pro obligamine meo praesentasse dignabatur gratiose disposuisse, ut reparatio haec

[1] Fedák János 1835—1846-ig volt városbiró.

Wick Béla dr.
A Kassai Kálvária története

illico suscipiatur, una vero omnes sumptus Cassa Montis S. Calvariae ferat, in hujus nexu Dominus Martinus Majoros per me eotenus informatus, qua dicti Montis Calvariae Curator, adlateratam exhibuit instantiam, qua proin sciri valeat quae sint, fundationalium Capitalium Summae huc juxta rationes constituere f. 410 xx 43 demisse refero, percipit autem Murarius et Magister Stephanus Fogl absque materialibus in 6 orgiis lapidum, 32 vasis calcis, 1500 tegulis, 1000 imbricibus et 62 curribus arenae consistentibus, huc non intellecto asciariales labores per Cittis Asciarios superandos et ligneis materialibus in calculum haud sumptis f. 210 xx 9 quibus in nexu latae sub No. 2190, gratiosae determinationis obsequiose insistuatis persevero.

Cassoviae, die 8. Julii 1822.

Humillimus servus:
Joannes Fedák m. p
consul.[1]

Ezen okirat felzetén még a következő tanácsjegyzőkönyvi megjegyzés olvasható:

„Hogy a Kálváriahegyen lévő szt. Magdolna kápolna javitására megkivánt költségek kellően fedezhetők legyenek a parochialis egyház felügyelő urát, aki egyszersmind a mondott Kálváriahegynek is kurátora, arra utasitjuk, hogy az előrebocsátott célra Janitsár József urnál kölcsönbe elhelyezett kétszázhetvenkét forintnyi tőkét kellő időben mondja fel. 1822. julius 22-én. — E jegyzőkönyvi kivonatot elküldte Metz 1822. julius 22-én."

Az eredeti szöveg:

„Ut in restaurationem Capellae S. Magdalenae in Monte Calvariae situatae requisiti sumptus debite tegi valeant, Dnum Ecclesiae Parochialis Inspectorem, qua tamen simul dicti Montis Calvariae Curatorem eo inviari, quo praemissum in finem Ducentorum Siptuaginta Duorum flrorum Capitale, apud Dnum Josephum Janitsár elocatum, de tempore edicat. Dto 12. Julii 1822. — Extractum Protocolli expedivit Metz 21. Julii 1822".[2]

---

[1] Kassa-városi levéltár.
[2] Kassa-városi levéltár.

FOGLYOS MARGIT

A Pamutkikészítőgyár fiatal textiltervezőinek kiállításán szerepel. Ez első nyilvános szereplése. Hat éve a Dési-Huber rajzszakkör tagja.

„Textiltervező" repr.

Vincze Dóra: Bemutatkozó.

Textilélet, 1971. nov. 20.

Fogolyán András

Gyermekfelvétel

Gyermekfelvétel

Gyermekfelvétel

Gyermekfelvétel

IV. Képzőművészeti, fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállitás, Bp. 1936, december, 7 l.

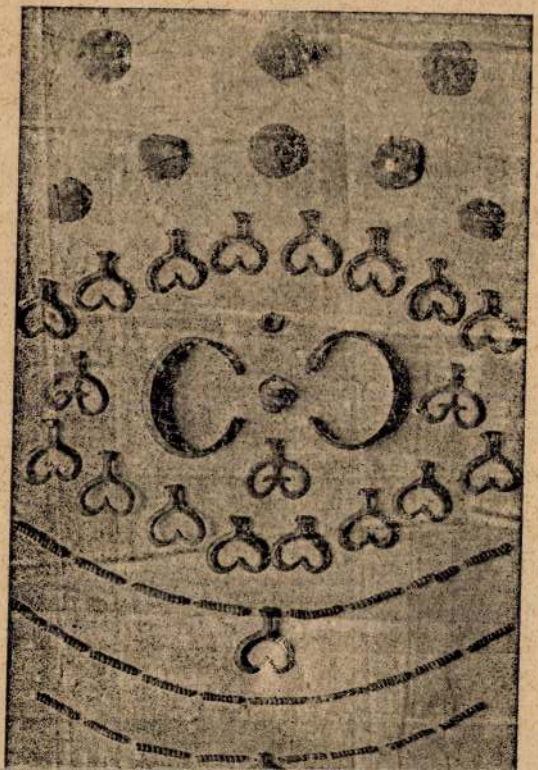

Fogt Ferenc
ácsmester

l.

Lukcsics - Pfeiffer:
A veszprémi püspöki vár a katolikus restauráció korában.
Veszprém, 1933

Luversz püspök vár
1881.

Fogt József
ácsmester

l.

Luvcsprpřísprvár

U.O. 190. l.

FOGT József ácsmester

Strakovits Sebestyénnel tervezte és épitette a balatonkenesei ref.templomot,1820

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. : OMvH, 1993 83.

62,81, 113,126

Fogt Péter

Jezs

Egy kis fiúi arckép helén
a Szír felirat:

„In Oel gemacht von
Peter Fogt (vag Frogt?)
aus Venedig, jetzt zu
Gr Carisa im Ungarn
1839."

SZERDA 18	
CSÜTÖRTÖK 19	
PÉNTEK 20	
SZOMBAT 21	

POLDIACÉL

FOHÁT János gyöngyösi rézmüves. Miskolcról, ahól öt évig lakott 1817-ben jön Gyöngyösre, ahol a városi tanácstól letelepedési engedélyt kér.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Fogl, Ulikály
tafa óra

Kikiáltási ár pengóben

2403. KANDALLÓKÉSZLET. Bronz, tűzben aranyozva. XVI. Lajos ízlésben. (Álló-óra és 2 karosgyertyatartó.) . . . . . 32.—

2404. ÁLLÓ-ÓRA. Ütőszerkezettel. Bronzveretes mahagonifatokban, alabástrom oszlopokkal. Készítette: Franz Onnitsch in Pettendorf. XIX. sz. eleje. (Csekély hibával.) . . . . . 70.—

2405. JÁTÉKDOBOZ. Fényezett mahagonifatokban. (Kártyatartók, dominó-, sakk- és malomjátékkal.) . . . . . 30.—

2406. UTI ÍRÓDOBOZ. Fényezett paliszanderfa, rézveretekkel. (Hibás.) . . . . . 8.—

2407. FALI ÓRA. Feketére fényezett fatokban, aranyozott díszítéssel, ütőszerkezettel. Michael Fogl, Totis. XIX. sz. eleje . . . . . 60.—

2408. FIÓKOSSZEKRÉNY. Fényezett diófa, miniatür kivitelben . . . . . 12.—

2409. FÉNYKÉPTARTÓ. Bőr, selyembéléssel . . . 4.—

2410. V. FERDINÁND KÉPMÁSA. Olajminiatür, keretben . . . . . 10.—

2411. ÁLLÓ-ÓRA. Bronz, alakos dísszel. Louis XVI. stílusban . . . . . 700.—

2412. LÁDÁCSKA. Fényezett diófa, berakott és festett díszítéssel. XVIII. század . . . . . 70.—

		Kikiáltási ár pengőben
2370.	MOZSÁR. Bronz, XVII. század	45.—
2371.	SZAMOVÁR. Nikkelezett réz. Hozzá tálca és csésze. Orosz	50.—
2372.	NAGY HAMUTÁL. Vörös márvány, bronz kutyával	18.—
2373.	ÁLLÓ-ÓRA, ütőszerkezettel. Készítette: Ferendy London, XVIII. század	30.—
2374.	SÉTABOT. Nád, faragott elefántcsontnyéllel .	15.—
2375.	SÉTABOT. Nád, faragott elefántcsontnyéllel .	15.—
2376.	KANDALLÓKÉSZLET. Bronz. (Álló-óra és két karosgyertyatartó.)	260.—
2377.	VÁZA. Bronz, domború díszítéssel	15.—
2378.	LEGYEZŐ. Teknőc, brüsszeli csipkével . . .	20.—
2379.	ÁLLÓ-ÓRA. Fényezett diófatokban, ütőszerkezettel	60.—
2380.	BURNÓTSZELENCE. Réz, vésett bibliai jelenettel. Németalföld, XVIII. század	8.—
2381.	BŐRÖND. Tehénbőr	75.—
2382.	KANDALLÓKÉSZLET. Louis XVI. stílusban. Fehérmárvány és bronz, alakos díszítéssel. (Álló-óra és 2 karosgyertyatartó)	350.—
2383.	DISZKOSZDOBÓ. Bronzszobor	40.—
2384.	BŐRÖND. Tehénbőr. Bogner-gyártmány . .	65.—
2385.	MOKKAKANÁL. Fém, zomácozva, 6 darab.	

Fogl Mihály

tatai órás

Oszlopos óra,
tatai múzeum
XIX sz. 1. fele

Tml

ESZTERGOM

Városháza

RMV 12, 81 l.

Fogl Mihály

tatai órás

1810 körül-

Empire álló óra,
alabástrom oszlopokkal,
tükörlappal, lebegő gl-
ricával ábrázoló ingá-
val, faragott és vert díszű.
Magassága 61 cm.

Magyary Zoltán dr

A tatai piarista
rendház és múzeuma.
Bpest, 1938. 55, 56. l.,
XXIX tábla.

Fogl Miklós

1) Faliórás. Biedermeier stílusban, arany szubrokainlapjain jelzés: Michel Fogl in Tottis. XIX. sz. elején. Magassága 58 cm, szélessége 58 cm.

2) Faliórás. Biedermeier-, fekete-arany szubrokon, körszemes keretben. Jelzése: Michel Fogl in Tottis. Mérete: mag. 53 cm, szélessége 43 cm.

Magyary Zoltán dr.

A tatai piarista rendház és múzeuma, Bpest 1938. 56. l.

3.

4.

Fogl István
épitén
l. 1805. kap
polgárjogot kaszán

LykaMagyMűI300-50
388 l.

Fogl Istvan

kőműves

1805. Stephanus Fogl murarius hujas catholicus caelebs fidejubente Francisco Pottinger die 22. Februarii.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. Művészet 1913.

283. l.

catholicus, origine ex civitate Glacen. in Silesia-
Borussica arte sua pictor assumptus, ius concivili-
tatis [illegible] ambendi, [illegible] Emerico Novelli [illegible]

Fogl István

Kassai könyves

1822

l.

Wickkassaikáhána

29.l.

~~Szent István - Tárulat~~ II. 175.

Fogl
Lláb. IV. 11.

FOHL KÁROLY • Született: 1950-ben Pécsett • Iskolái: 1964–68. Pollack Mihály Építőipari Technikum, Pécs. 1969–74. BME Építészmérnöki Kar • Munkahelyei: 1974–80. Heves Megyei Tanácsi Építőipari Váll. 1980–81. Panoráma Szálloda és Vendéglátó Váll. 1981–86. Heves Megyei Tanácsi Építőipari Váll. tervezési osztályvezető. 1986-tól EGERTERV • Fontosabb munkái: Eger, Tárkányi B. u. 10. Orlandini-ház rekonstrukció 1981 (Komáromi Péterrel). Eger, Tihaméri lakótelep garzonház 1985. Eger, Csebokszári ltp. 16 tt-es gimnázium ajánlati terv 1985. Eger, APEH székház 1988. Szilvásvárad, Óvoda 1989 • Lakcím: 3300 Eger, Szarvas Gábor u. 5. • Telefon: 36/17-115

Egri Építőn Kö. Kiill.
Br. 1991

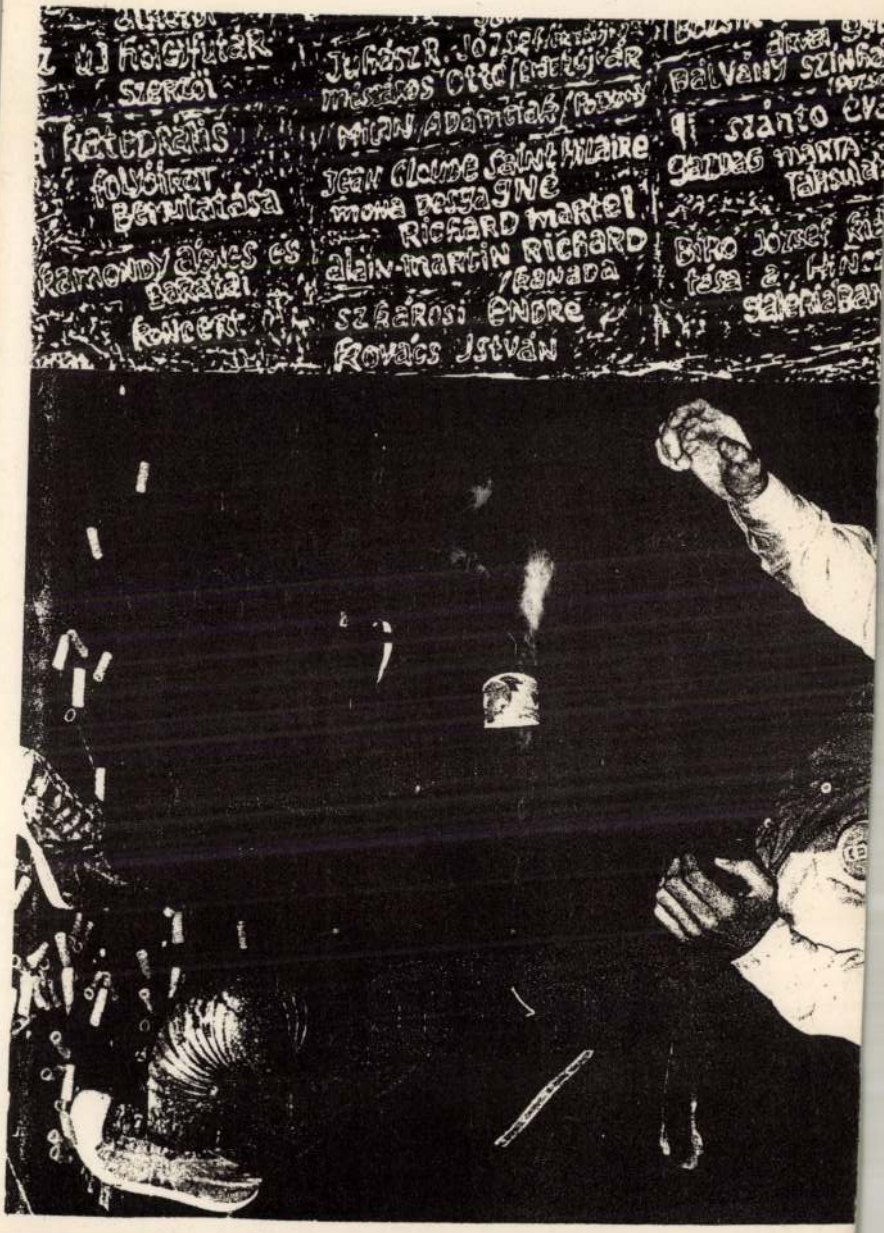
Katedrális
Folyóirat
bemutatása
Harmonyd ábrás és
barátai
koncert
Juhász. József
másodszor
Otto/mitgjár
Mihn Adamiak/Kanada
Jean Claude Saint Hilaire
mona Bergagne
Richard Martel
alain-martin Richard
/Kanada
szárosi endre
Kovács István
Bálvány szinfa
szántó
gaudag marta
Bíró József
tása a
Sajtóházban

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II/96 l.

Név: Folnszerald Antonius

Foglalkozás: üveges (Vitriarius

Szárm. hely: Pécs (Quinque Ecclesiae)

Hitfelekezet: R.K. Csal. állapot: nős

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1794. II. 24

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Ő Foichtinger Károly

festő

Lukecsics-Pfeiffer

a verpréni plébánián

a katolikus szentmise

rácio kérdése.

Verpréni

1933

Luvesz pringvár

190 l.

Foidl Elemér

okl. épitész

l.

Irsy László

Te én hazám —

az én vázam —

Bp. é. n.

37. l. mellék

X

Foietti Edgár

festő

meghalt Budapesten

1930. máj. 6. 46 éves

korában

U. 3207

Pesti Napló

1930. máj. 7.

(Gyászjelentés.)

Österreichische Kunsttopographie I

" " XX

Westfalen 42. Stadt Bocholt 1

Topogr. Böhmens 25. Prag:Hradsc

" " 26. " "

" " 43. Elbogen

Neuss: Kunstgabe ~~des Vereins für~~ 1

Hartung: Italienische Gotik

Nagy Imre: Csiki Pantheon

Balogh: Csikborzsva monográfiája

Némethy: Budapesten feltárt római

Iványi: Dominikánus levelek a körm

Bierbauer: Mai magyar épitészet

Iványi: Cimeres levelek a keszthel

Kiss Pál: Marosvásárhely története

Foigt Frigyes, ötvös, l. *Voigt F.*

D

Forth

kem műbci, 1809

1. Egerjesy V. 1929

114. l.

a bécsi hadilevéltár ve. vonatk. térképeinek jegyzéke.

Szeged, 1929

Lippai Gáspár:

Mellig látható s kissé jo
disztik; szemöldöke, hegye
barna. Szillája sötétzöld
nek köröjé ~~xxxx~~ szalag, pi
gomb olvasható meg. Felis

Volo Solidus
perenne

s a kép körül:
Caspar Lippaij de Z
Rg. M. Cons: Cam: et

Vászon, méretei 18·2 : 14·
Gr. Csáky László ajándék

Toronyórák
LEUTWYLER F. E.
BUDAPEST, VII., Kazinczy-utcza 31.
KÉSZIT városházak, templomok és nyilvános épületben szükségelt órákat. Különleges gyártmány rajzeszközök, phis. mü- és tanszerekben. Feszmérő-javitások stb.

PERICH KÁROLY
épület- és műlakatos
UJPEST,
Erzsébet-utcza 5. sz.
TELEFON-SZÁM 14—15.

Magyarország legrégibb és legnagyobb fényképészeti czikkek szaküzlete.

PEJTSIK KÁROLY
BUDAPEST
IV. kerület, Városház-utcza 1. szám
(Kossuth Lajos-utcza 4, Standard-palota).

Alapittatott 1868.

Nagy választéku raktár minden e szakmába vágó czikkekből. — Laboratoriumhasználat, utmutatás és nagy árjegyzék díjmentesen.

Amateurök fölvételeinek előhivása és további kidolgozása a legcsinosabb kivitelben, olcsó árakon. — Tervrajzok sokszorositása.

SZEGFÜ ÉS MÁRTHA
FÉRFI-SZABÓK
BUDAPEST, IV., Váczi-u. 20.
Magyar disz, polgári és egyenruhákat a legjobb kivitelben készitenek.
Épitészek és mérnökök szállitói.

Mayerberg István

Nagyszombat
Tyrnau

Sodronyfonat-, szövet- és szita-áru gyáros

Drathgewebe-, Geflecht- und Siebwaaren-Fabrikation

ifj. Krumpholz Mihály

pala- és cserépfedő

BUDAPEST, VII.,
Rózsa-utcza 18/a sz.

ASCHER ANTAL FIAI

AGYAGKÁLYHA-GYÁR
BUDAPEST
II., KAPÁS-U. 53.
SAJÁT HÁZ

Ajánlanak mindennemü **agyagkályhákat** a legolcsóbb árakon. Ugyanott mindennemü **terem- és szobakalyhák** mindenféle rajz, forma vagy szinben pontosan és jól készittetnek. Elvállalnak uj épületek egész berendezését, épugy javitásokat és öreg kályhák áthelyezését.

Virágcserepek nagybani gyártása.

HÖRCHER és TÁRSA

ÉPITÉSI VÁLLALAT = = Telefon 37—45.
BUDAPEST, V., Honvéd-u. 14 A
HÖRCHER-féle szab. sikvasbeton-menyezet.
Egyedüli hordképes szerkezet azonnali száraz hasznavehető menyezetek lőállitására.
Szab. DE BRUYN-féle gypsztáblafalak és menyezetek. RABITZ szerkezetü válaszfalak, födémek, templom-boltozatok.
Szabadon függő saját rendszerünk szerint REFORM-TÉGLA VÁLASZFALAK.

FOITTIN ÉS NEY

szobrászok * Telefon 443
Budapest, Lónyai-utcza 27.

Készit gypsz-, kő, és faszobrász-munkákat, stukko-mennyezeteket, stukkolustro és műmárvány-munkákat és minden e szakmába vágó munkákat. Költségvetésekkel és tervekkel szivesen szolgálunk. Vidéki megrendeléseket gyorsan s pontosan eszközlünk.

Építészek és vállalkozók figyelmébe

Költségvetés, méretkimutatás, hetibérlap-nyomtatványokból magyar szöveggel raktárt tart a "PÁTRIA" irodalmi vállalat és nyomdai r.-t BUDAPEST, IX., Üllői-út 25. sz. (Köztelek.)

100 iv 3 korona 40 fillér, 1000 iv 28 korona.

41293 — "Pátria" r.-t. nyomása, Budapest.

Magyar Pályázatok
1904/5 II. évf. 1.-12.

Foittin Nándor +

1930-as években már nem élt

über das Leben dieselben konnte nichts in Erfahrung gebracht werden...

1.) Halász bákhe látképe
kőtáblával

ismert plakettjei

2.) A mezőgazdasági múzeum plakettje. " látképével

3) Az Omagh plakettje domain folyóval és látképével

4) XI. Pius pb. (1925) ~~látképen Mikó és Tóth Sándor busztjai~~
és még 34

-223.

Ilk Pomagyerom 222. l.

Húszár - Procopius

F. és Ney tolerárok bányái u. Ey
gepe, kő, fatolz. malerem
1900-as évektől
mindenféle, stukkolva gerlatot
mű marvás munkákat

T. 1024.

város és vár, balra a Duna mentén
i, a háttért pedig hegyek képezik.

ICEGRAD.

: 1. Vestung és befejezése:

2: 11.2 cm.

Foittin Sándor

1.) merőgardasapi múzeum látképe barok-renecaince- és gothikus rész / udvari részlet / mélyített mezőben. Jobbra fent FOITTIN N. 306 x 210 m/m Bronz.

2.) A Parlament déli részen levő egik fogaró látképe mélyített mezőben – háttérben budai hegek és a Margit híd látszik. Alól a körzeten LOGGIA AZ ORSZAGHÁZON jobbra fent MINT: FOITTIN N: 390 x 280 m/m

3.) Halászbástya látképe a Mátyás templommal / keleti / mélyített mezőben. Jobbra lent egy király szobrok felirás MÁTYÁSTEMPLOM BUDAPEST E. a zöldes rost egy fekvő sub- alól a közepen FOITTIN N. 338 x 241 m/m

1925 Anno Santo

XI Pius

Hl. 1 percent és annak [illegible] Jovas, mélyítő 2 [illegible] egyig

Rejtett Tibor gyl. rendelte

Pax hominibus bonae voluntatis.

Foittin Sándor

Gábor
Gross Lajos
Hegyvári Adorján
Klein Jenő
Haydi Henri
Zdyczfalvi Lőte Eva
Kanzaps K
Kabotka Kreipl
Kojner Antal
Lányi Jenő
Lux Elek di medaglie
Lóránthegy di medaglie
Lóránthegy di medaglie
Henrich Sándor
Mennyiségi
Mandsch Gyula
Gabo Bes.
Hempel Károly
Oláh Antal
Rubletzky
Rocken Elsa
Szuhodovszky
Szőcs Manó
Somogyi
Sauberbrunn Sándor
Sikeódy Dániel

Kellch
Sóvári Jakab
Tokajiné Aurélia
Tenkács
Vajda
Vaszary Aspelé
Wendelényiné Jozsef
Cyme collezionista
Jsanabe
Jenőcsi
Jenőcsi
Jenőcsi

Fojtán László fotóművész grafikus

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 OKT 27

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

1021

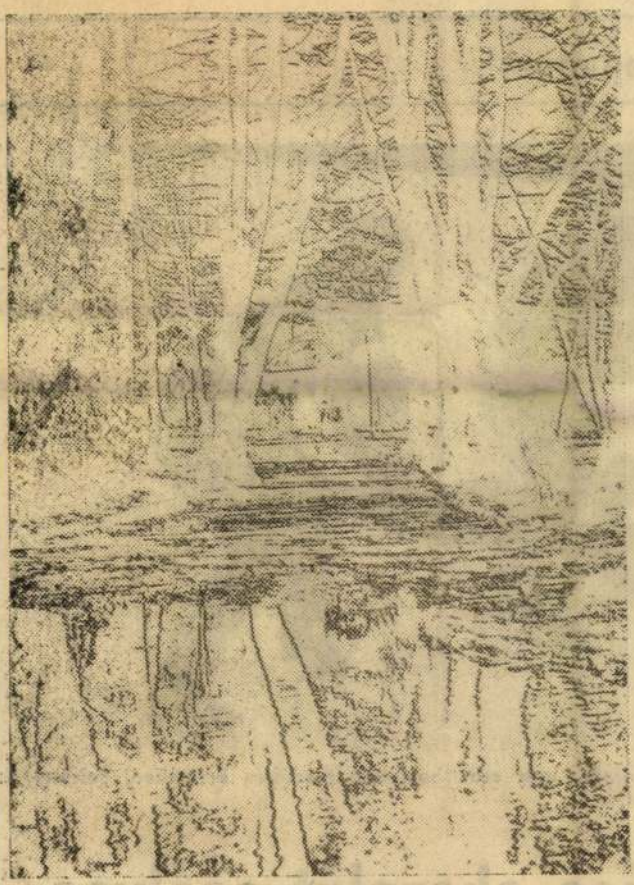

Tükröződés — Fojtán László fotográfikája

AK-MAGYARORSZÁG 1

Nagydíj

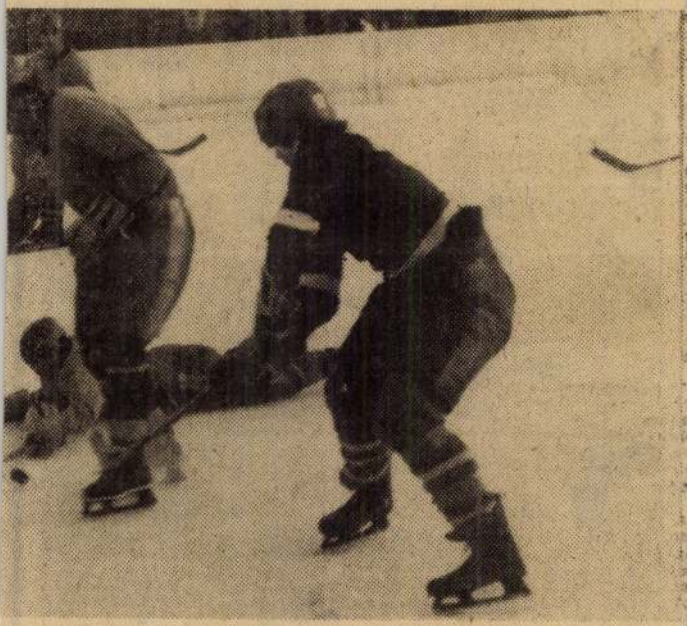

a tornán, igaz csak bemutató mérkőzés keretében. Felvételünk szült.

šice abszolút esélyes

MDK

Fojtmajer János, üveges

kassai céhmester 1715-ben

Wick B: A kassai szt.Rozália-kápolna története.
Kocice 1935. 89X. 1.

K a s s a

Fojtovich József festő
szülőhelye/XVIII.sz.második f.

M Ü V E S Z E T
XII.évf.1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

F o j t o v i c h József festő
/Kassa,1786/

M Ü V É S Z E T
XII.évf.1913.
283.
"Kassán polgárjogot nyert müvészek"

Fojovich Endre festő

vád

Szász Béla:

Kolozsváron megalapult az Erdélyi Képzőművészek Szövetsége.

Függetlenség

1940. okt. 20.

BUDAPEST
40 X. 20-1
Y.ILEY

Fojnicai kazula

és Mátyás király
trónkárpitja

lásd.

Benedetto da Maiá-
no csonagjában.

LECHNER ÖDÖN

Fojnicai Ruhula

Lacroma szigetére kerülnek.

Koronázási misemondó ruha. A Boszniában levő fojniczai ferenczrendi kolostorban becses egyházi ereklyét őriztek, egy díszes casulát, melyre Mátyás

1886. 113. l.

király és Beatrix királyné czímere van himezve. Valószínű, hogy a nagy király ajándékozta Tomasevics Katalin bosnyák királynénak. A misemondó ruha a XV. század ilynemű munkáinak remeke. Ő felsége értesülvén ez ereklyéről, fejedelmi bőkezűséggel megszerezte a zárdától, haza hozatta s a budavári királyi palota kápolnájában helyezteti el, hol külön szekrényben fogják őrizni. Ő felsége határozott kivánsága, hogy e templomi öltönyt «koronázási casula» néven őrizzék és kizárólag csak a magyar királyok koronázásakor használja az ország primása. A nemzeti kincs elhelyezésére a kellő intézkedéseket már megtette Maszlaghy Ferencz prépost és Supp Ferencz budai várkapitány.

A casula ki volt állítva 1885-ban Budapesten, a magyarországi árvizkárosultak javára gr. Károlyi Alajos palotájában rendezett műipari és történelmi kiállításon, s Ipolyi Arnold püspök akkor azt írta róla: «Nem képzelhetünk ennél minden tekintetben megfelelőbb magyar koronázási diszcasulát, s nincs az a megadható ár, melyen azt a koronázási klenodiumok közé ne kellene megszerezni.» Az aranyszövés, sötét zöld vonalakkal egy vázát mutat, virág és gyümölcs füzérekkel, mig a casula középpontján, fent a háton, a magyar birodalom nagy koronás czímere áll elénk vörös, fehér, zöld stb. színben szőve, Ma-

gyarország s tartományai czímeret, a negyedik paizsban mutatva; ennek középső szívpajzsán a Hunyadi-ház hollója látható. Hazánk czímerével ellátott ily becses műtárgy, kivéve a Korvinák már fakult és rongált köteteit, egy sem maradt ránk. Valószínü, hogy Florenczben készült, de a budai udvar művészei által festett minta után. Egy szakértő fejtegetései szerint: ily túlnyomólag s határozottan heraldikai czimeres diszítményű öltöny eredetileg csak a király, az udvari méltóságok, a heroldok stb. számára udvari ünnepi fényes köntösül szolgálhatott. De másrészt valószínű, sőt kétségtelen, hogy ily fejedelmi ruhák szövetei alkalmilag a fejedelmek által az egyházaknak ajándékoztattak, s ezen díszpalástaik szöveteiből készültek a díszcasulák. Erre szt. István, szt. László ismeretes casulái világos példát szolgáltatnak. A fojniczai casula, Magyarország nagy czímerével, lehetett királyi palást, de leginkább lehetett akár herold, akár hadi zászló, a melyet azután valamely nevezetesebb szereplése után ajánlott föl a király az oltár szolgálatába.

A CORVIN MÁTYÁS-FÉLE CASULA.

Koronázási új klenodium.

Hazánk koronázási klenodiumai igen becses műdarabbal szaporodtak. Ő felsége a király megvásárolta a fojniczai zárdában (Boszniában) őrizett Corvin Mátyás-féle miseruhát s egyúttal elrendelte, miszerint e casulát használják a magyar királyok koronáztatása alkalmával s őrizését a budavárlaki plébános gondjaira bizta.

Épen tiz éve, hogy az árvizkárosultak javára 1876-ban gr. Károlyi Alajos palotája termeiben hazai mű- és történeti emlékek kiállitása nyilt meg. A műszerető látogatók emlékében még elég élénken él a kép, melyet egyházi és világi főuraink mesés értékü kincsei, székesegyházaink és templomaink arany-ezüst szerelvényei, történeti nevezetességü családaink ékszerei, drága öltönyei, fegyverei és disz-butorai alkottak.

Megkésve, a kiállitás tartamának vége felé érkezett meg a magyar históriai öltözetdarabok egyik legbecsesebb példánya, mely nagy feltünést keltett. Hire, hogy Corvin Mátyás korából létezznék egy a nagy király czimerével ékitett diszes casula Boszniában, megelőzte ugyan a fojniczai sz.-ferenczrendi zárda becses öltönyét fővárosunkban, a mennyiben *Kállay* Béni volt szerb főkonzultól évekkel ezelőtt érkezett tudósitás a magyar történeti társulathoz, hol eleinte csakugyan kétkedve fogadták a hirt. Hogy miért? igen egyszerü a felelet. A nemzeti kegyelet és kritikát ritkán ismerő hagyomány a történet kimagasló alakjainak nevéhez szokta fűzni a multból reánk maradt emlékeket. Hány templomot említ a nép vidékenkint, melyekhez sz. István király nevét köti, holott a szóban levő épületek századokkal később, jobbára a csúcsíves műizlés styljében emeltettek. A szakférfiak sok csalódás árán tanulva, nem igen szoktak lelkesedni oly hirekre, melyek nagy királyainktól származó műdarabokról értesitenek.

Ez esetben örvendetes módon csalódtunk. A kétkedve vett hír nemcsak hogy alaposnak bizonyult, de minden várakozást felülmulva, a műtárgy szépsége és érdekes volta bámulatba ejtette a szakférfiakat.

Ipolyi Arnold beszterczebányai püspök volt az első, a ki a «*Századok*» juniusi füzetében közzétett terjedelmes tanulmányában sietett a többi műkincs között ismertetni a szövő-ipar eme kiváló termékét. Álljanak itt az ő leirásából idézve a következő szavak: «Hogy most a szerzetesek a konzul közbenjárására ide küldötték, nemcsak minden kételyünk megszünt, de mondhatjuk: soha sem hittük volna, hogy az eddig látott e nemű tárgyak után még ily öltöny létezzék, mely Mátyás király hasonló alkotásait és műizlését oly híven, jellemzőn s fényesen legyen képes szemünk elébe varázsolni. Akár csak udvara legszebb királyi díszöltönyét és nem csupán egyházi ruhát látnánk magunk előtt. — A nehéz aranybrokát-szövet azon kor legszebb renaissance izlésű mintázatai egyikét állitja elő. Az aranyszövés sötét zöld rajzvonalakkal képezett mintázatban egy nagy renaissance vázát állit elő, két griff-alakú stylizált madárral oldalán, gyönyörű virág- s gyümölcsfüzérekkel, ghirlandokkal; míg a casula középpontján fent a háton, a magyar birodalom nagy koronás czimere áll élénk vörös, fehér, zöld, stb. színekben szőve, Magyarország s tartományai czimerét, a négyzett pajzsban mutatva, melynek középső szívpajzsán a Hunyadi-ház hollója látható, mely itt rendes fekete színe helyett sötétzöldes s aranynyal van szőve. A czimer körül még egy nagyszerű koszoru van képezve ezüst kötésekkel. Mig a casula másik oldalán a hasonló renaissance ékitmények közt oly cherub-vagy angyalfők láthatók, mint rendesen a XVI. századi czimerpajzsokon, alúl vagy felül vérttartó consolék, polczok stb. minőségében, alakíttatni szoktak.»

Ipolyi imént idézett leirását két képünk elég érthetővé teszi. Az első ábra a casula hátlapját tünteti elénk, mig a következő rajz a miseruha sokkal rövidebb és keskenyre nyirt előrészét ábrázolja *Klösz György* fényképi felvétele után, mely az említett 1876. évi műipari és történelmi kiállitás alkalmából készült.

A miseruha hátsó fele mintegy 1·30 méter hosszú és 1·03 méter széles. Csak a vállakon és előrészén vehető észre a felfoszlott aranyszálakból, hogy a XV. század második felétől, vagy végétől kezdve, a mikor készült, sokat viselték. Első pillanatra feltünik a szakember előtt, hogy a szövet eredetileg nem templomi öltözet anya-

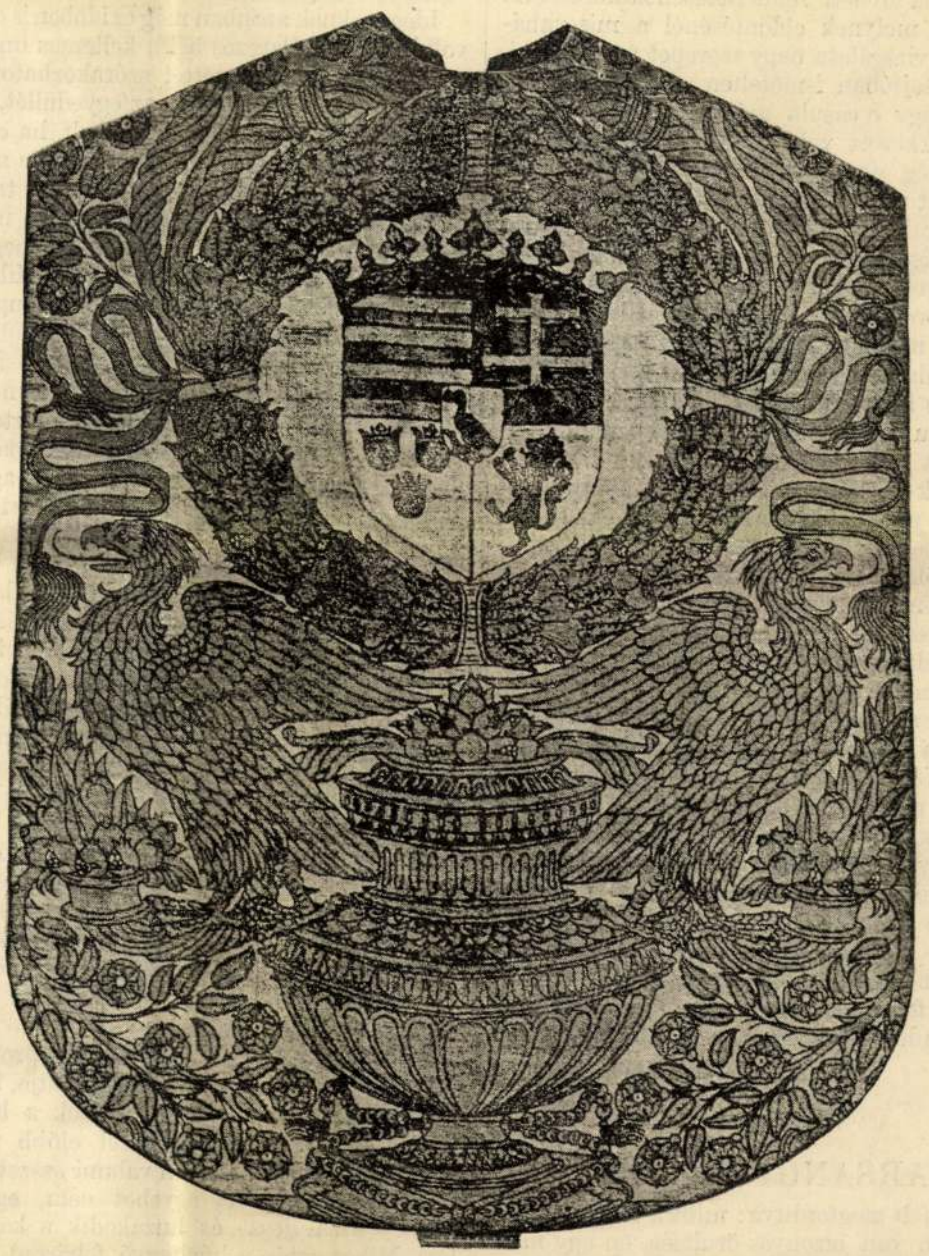

A CORVIN MÁTYÁS-FÉLE CASULA HÁTSÓ RÉSZE.

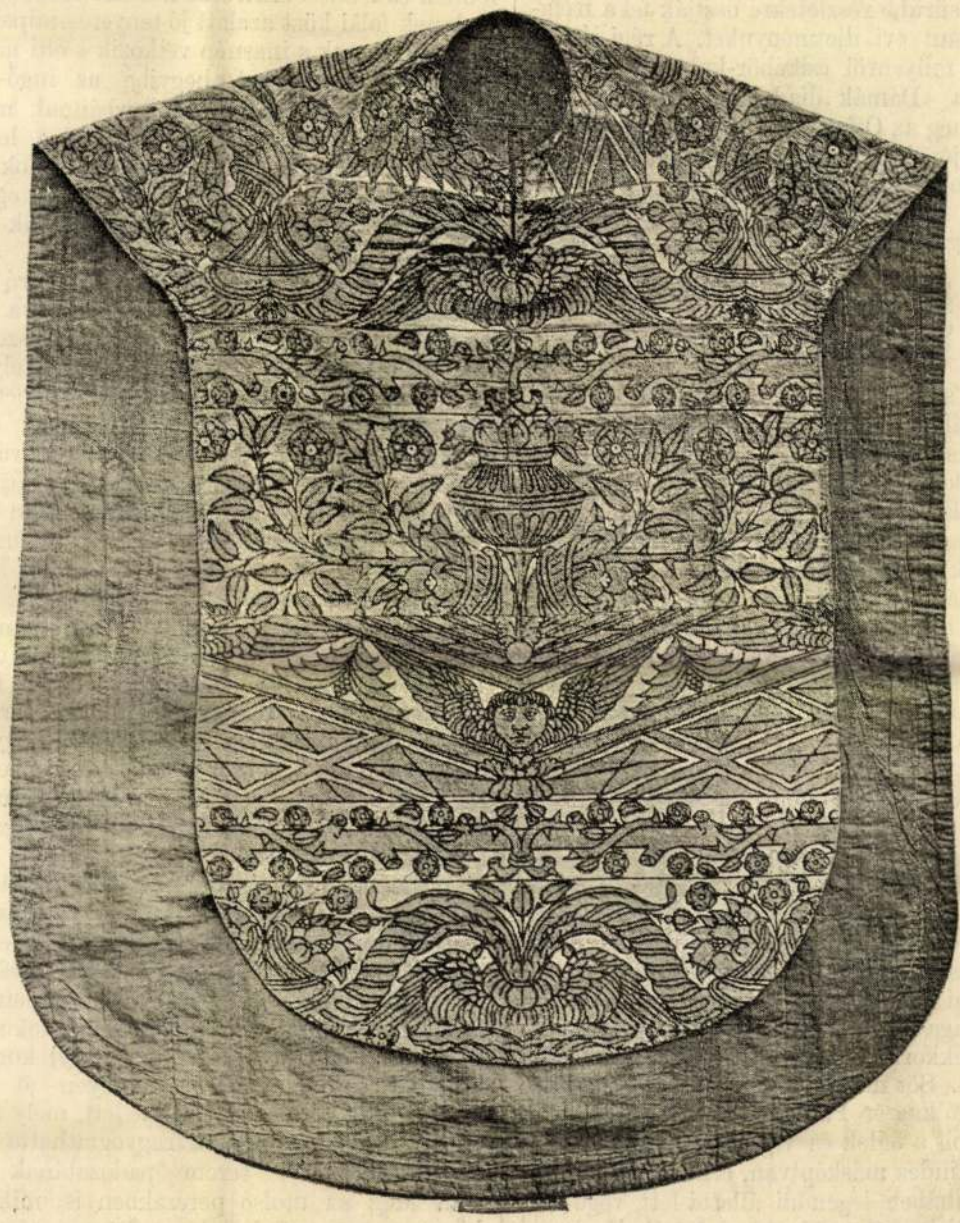

A CORVIN MÁTYÁS-FÉLE CASULA ELŐRÉSZE.

gául volt szánva. Behatóbb kutatás körébe tartozik a szövet eredeti rendeltetésének kérdésével foglalkozni, melynek eldöntésénél a miseruhának beható vizsgálata nagy szerepet fog játszani.

Azon, a sajtóban ismételten előfordult hirrel szemben, hogy e casula már a fővárosba Bécsből le is érkezett volna, sietünk megjegyezni, hogy ez még nem történt meg s valószinüleg csak pár hét mulva fog megtörténni.

Jelen soraink czélja csupán a képek rövid kommentálása, hogy e lapok t. olvasóinak első sorban kedveskedjünk a Corvin Mátyás-féle — mostani koronázási — miseruha jellemzésével.

Egyuttal megjegyezzük, hogy a nagy közönségnek alkalma fog nyilni e becses műtárgyat közszemlére kitéve láthatni. Nevezetesen a nemzeti muzeum igazgatósága a miniszterelnökséghez intézett feliratában e nagyértékü történeti műdarabnak néhány hétre való átengedését kérte, hogy mielőtt őrzése helyére jut, a muzeum régiségtárában kiállítható legyen.

Végül fölemliteni tartozunk, hogy a casula megszerzésének és koronázási czélra való használatának eszméje legelőször *Ipolyi Arnold* lelkében merült föl. Ime itt idézzük szavait: «De nem is képzelhetünk ennél minden tekintetben *megfelelőbb magyar koronázási diszcasulát* sem, s nincs az a megadható ár, melyen azt *koronázási klenodiumaink közé ne kellene megszerezni!*»

A kiváló műiró ezen ohaja most, tiz év mulva beteljesedett. Ő felsége a király ritka liberalitásának és nagy nevü elődei emlékéhez való nemes ragaszkodásának köszönhetjük, hogy a Corvin Mátyás-féle miseruha, a kora-renaissance textilművészet e valóságos remekmüve, hazánk számára megmentetett. Adja Isten, hogy a fenkölt lelkületü fejedelem utódainak koronázásakor sok évszázadon keresztül használtassék!

Dr. Czobor Béla.

FARSANGI KÉPEK.

A régi tételt megfordítva: mint a hogy minden rendszerben van bizonyos őrültség, ép ugy minden örültségben is van bizonyos rendszer, de az őrültségek minden rendszerének betetőzése a farsang és ennek koronája, a húshagyó. Ma már azonban az emberek sem hajlandók annyira, mint régen, egy adagban venni ki bolondságuk részét az évből és előnyösebbnek tartják magokra nézve, ha apróbb, de sürübb részletekre osztják fel a tréfaistennek szánt évi illetményüket. A régi jó farsangoknak, milyenről csikóbőr-kulacsos poetánk emlékezik a «Dámák diadalában», se hire, se pora. Sőt még az Offenbachi operett jámbor párisi rézöntőjének kupléja sem zsong többé fülünkbe, a mint a pirosra sült puha fánkot patyolatfehér kötényü szakácsok annyi műértelemmel forgatták a jobb napokban, mondván:

«Irulj-pirulj, irulj-pirulj,
Sülj meg szép sárgán,
Csak arra vigyázz,
Hogy zsirba ne fúlj.»

Vannak, szó sincs róla, ma is vannak feles számmal bálok, melyekben egy talpalatnyi téren mozogni nagy dolgot ád az embernek, vannak álarczos és körmenetek, süstörög még a zsirban a vajjal locsolt porhanyós kürtös kalács és a forró fánk, húshagyói tréfák és inkognito mondott gorombaságok is meg-megakadnak olykor a sajtó szürő-szitáján, de tudja isten, valami ossiáni köd borong ma mindezeken, a kornak nincs többé az a duhaj kedve, mint hajdan s főkép az álarcz pajkos Momus-istene ránczolja össze savanykásra szája szögleteit. «Uram, ön untat!» hangzott a mult heti operabálon egy elegáns kis lunette mögül valami tolakodó kiváncsihoz. «Nos aztán? volt rá a felelet. Hát nem vagyunk-e álarczos bálban?»

Az álarczos bálok dicsőségének tetőpontja voltakép a második császárság korára esik, a mikor Párist az arany és a milliók láza tartotta izgalomban, s ez a láz ráragadt Európa más nagyvárosaira is. A *bals masqués et parés*-k, a Lepelletier-utczai operabálok, s a boeuf gras zajos vigsága a maga boulevardi álarczosaival, valóban megértek ekkoriban egy kis kirándulást a világ fővárosába. Sőt még a böjt is az érzékiségében tulcsapongó kaczér Párisnak csak egygyel több alkalma volt a bálok és vigságok ujrakezdésére. Ma már mindez máskép van, a hizott ökör bizonyos tekintetben legendai állattá lett, vége szakadt a féléjeken át tartó utczai kovályégásoknak, s bizony az utczai álarczosok számát is könnyű volna ma megszámitani.

Idegeneknek azonban még ez időben is egy neme volt a párisi álarczos bál a kellemes unatkozásnak. Egy ideig élvezettel szórakozhatott a jelmezek különféleségén, de az egyedüllét, az unalom érzete hamar lelkébe fészkelt, ha csak egy-egy dévaj débardeuse vagy bohemienne meg nem könyörült rajta, fülébe zugván valami titokteljes mondatot, melynek értelmén aztán féléjszaka törhette fejét, hogy a másik felét meg «bájos ismeretlen»-ének kutatásában töltse. Mikor aztán a kiürült teremben csak itt-ott lézengett még néhány leálczázott báli vendég, a fölvert por köde szürkén ült meg a gázlángok csillárain s rohant mindenki a ruhatárba, ilyenkor néha nem valami kellemes körülmények közt történt a bál elhagyása, főleg ha nedves idő volt, s kocsi nem levén kapható, a fáradt bálozók nagy része álarczos jelmezében, gyalog volt kénytelen hazavonulni.

Különösen a húshagyó s általában a hamvazó szerdát megelőző három nap szokott hagyományos szaka lenni a féktelen dévajkodásnak. Álarczos-menetek a legképtelenebb kosztümökben és maszkokban, hamis orral, óriási fejekkel, ördögnek és bolondnak öltözve, s elváltoztatott hangon beszélve, egy mozgósított bolondok házának látványát nyujtják. A bolondság védő palástja alatt ilyenkor sok szabad, a mi más körülmények közt nem volna helyén, mert az álarcz ép oly szent és sérthetlen öltönydarab, mint a török jasmak. Sok maró igazság, velőig ható élcz röpül el ilyenkor, sőt egy-egy marok *confetti* is, mint például Antwerpenben szokás, hol a húshagyóban egész confetti-záport rögtönöznek álarczos nők a balkonok tetejéről az elvonuló álarczos-menet nyakába.

Egészségére váljék némely kis provincziális városnak, mert jó gyomrukat tanusítja, hogy még nem romlott el egészen gusztusok a húshagyói körmenetekhez. Már hetekkel előbb nem egy suhancz kerít valahonnan valami összetört, roncsolt lárvát, vagy ha egyebet nem, egy hamis orrot, s azzal ijeszt és huzakodik a kapuközökben. Mikor aztán a húshagyó felvirrad, s már a jó korai órákban megkezdődik a háznál a sütés-főzés, kivált ha szép télutói verőfény is kedvez az időnek, óriási áradatban csalja ki a hömpölygő népet az utczára az ebédutáni kommóczió s a látványosság izgató vágya. Ott állnak, toporzékolnak, élczelődnek és lökdösődnek órák hosszat a redout előtt, melynek falai közt azalatt jó tenyeres-talpas külvárosi legények s inasnép vetközik s ölti magára a kibérelt jelmezeket, hegyibe az ingó-bingó pulykafővel, csikóskalappal, turbánnal, melyek tarka látványosságban vegyülnek el a lobogós gatyák és ingujjak, óriás pupok, potrohok, gargantuai fejek és gólyalábak közt, míg egy-egy kibukkanó fejet az ablakon hangos hurrák és hólabdacsok üdvözölnek.

Majd felszedelőzködnek a készen váró ökörszekerekre, s egy-egy czigánybandát fogva közre, megindulnak vidám hegedü- és klarinetszó mellett, hangos ostorpattogtatások közt, melyekkel a lovaslegények űzik magok előtt a népet, míg a gyalogszerrel levő kvártélycsináló, az ördög, hosszú kilógó nyelvével, takaros kis szarvaival, a legnépszerübbik minden jelmezes alak közt, nem épen kiméli a rendcsináló husángot, sem a kéretlenül osztogatott baraczkokat az eléfurakodó fejekre. Igy haladnak végig a városon riadó kiáltozások, fel-felhangzó zene, kaczaj, gúny, szitok, sirás hangjai mellett, fekete sárrá kavarva az olvadó februári havat, melyből mindenkinek jut a közönségből nemcsak csizmájára, hanem arczára is. Feltárulnak az ablakok a házsorokon s a tömötten összedugott fejek, mint a hogy a veteményes kofa köti csokorba össze az ízletes piros és fehér korai retket, — minden képzelhető szinben és frizurában tarkázva szoronganak a a függönyök mögött.

A húshagyó egyszersmind a gyermekbáloknak is kedves és boldogan őrzött napja emlékezetünkben. Mennyi édes emlék ragad vissza az első bál izgalmai közé, melyet papirszeletekre csavart fürtjeink oly komoly előkészületekkel vezettek be. Kivasalva, rendesen összehajtogatva feküdt már az ágyon a báli ruha, de még mennyi komoly és ünnepélyes metaformozis, melyen át kellett menni, míg a hernyóból pille lett, mely zománczos szárnyait pompázva ragyogtathatta a frissiben beeresztett terem padozatának tükörén. Még az utolsó perczekben is, mikor már künn a bérkocsi indulásra készen várakozott, komoly és ünnepélyes aggálylyal jött el a derék tánczmester, hogy a körmagyarnak, vagy «lance»-nak valamelyik kétes figuráját elpróbáltassa. Hej de sokszor kellett újra fel- s lehuzni a gyönge narancs-szeszszel szagosított kényelmetlen fehér keztyüt is, hogy bele ne dagadjon a szokatlan kéz, mig az ájulásig szorító czipő kaptára üttetve tágult. A mama titkon egy forintot csusztat zsebünkbe; ez habfánkra való; valaki erősen bibelődik nyakkendőnk megkötésével — nem tudjuk ki — figyelmünket egészen az ujdonatuj kabát veszi igénybe, a szemközti tükörből, melynek szabása határozottan nem tetszik: «Ah! ez az Ollósy szabó, ez egy valódi fuser.» S már-már pityergősre áll az idő-mutatónk, ha idejekorán belénk nem szorítja a rívást a megszégyenítő szó: «Ördögadta! Hát ilyen legények vagyunk! Hamar Tinka, Minka, Iluska, Tercsike, nézzétek ezt a gavallért!» S azok a rossz leányok bizony majdnem szégyent tettek férfiasságunk ébredező önérzetén.

De megkezdődött a bál. Összegomolyodó, zavartan ugrándozó, meg szétengedő sorok, a szülők boldog mosolya pamlagaik szögletében, az öreg tánczmester fel-felhangzó vezényszava, a mint sajátságos poroszos kiejtésével ismételgette: «jopp láb, palláb, jopp láb, megint palláb» — mindez csak úgy összefolyt a limonádés viztől kavargó fő kuszált képzete előtt. Kotillon-ordókkal tele rakva, mint egy generális sétáltatja itt is ott is magát egy-egy éberebb fiucska, mások azonban már-már alig állják a dicsőséget, hunyódó szempillákkal egészen más feleleteket adnak a csintalan kis tánczosnők kérdésére, kik kaczagva bujnak össze. Vegre itt is — ott is feltünik a kerevetek sötétebb zugaiban egy-egy álomtól legyőzött alak, felcsuszott gallérral, lecsuszott nyakkendővel; az utolsó négyesre már nincsenek vis-á-vis-k, ott dőlnek el magyarjaink, nem engedve a költögető rázásnak, mint ledöntött kalászrendek. Egyet-egyet leteritve a téli meleg felöltővel, bajjal czipel ki cseléd, teremszolga vagy a mamája, ott kinn aztán feltuszkolják a kocsi ülésébe, s édes álmaik megszakítása nélkül kerülnek boldog öntudatlansággal a vetett ágyra.

A SZERB BÉKE-BIZTOS.

A szerb-bolgár viszály kiegyenlítésére és a béke megkötésére kijelölt értekezlet, mint a napi lapokból olvasóink is tudni fogják, Bukarestben ültössze. Ez értekezletnek, melynek feladata volt a béke-tárgyalásokat a nagyhatalmak határozata értelmében s a szultán jogai fentartásával vezetni, szerb részről Mijatovics a tagja, kinek képét itt veszi az olvasó. Mijatovics diplomácziai pályája nem mai keletü, mint londoni szerb követ is Viktória királyné udvaránál, ismertté tette magát, csak utóbb is a «Times»-ben alapos czikkeket közölt Szerbia helyzetéről s átalában igen művelt és tehetséges, 40—50 év közötti férfi, ki több európai nyelven folyékonyan beszél. Hazájában főleg mint pénzügyminiszter tüntette ki magát, a kereskedelmi szerződések megkötésé-

Fojnicai karula

Lisd

Uxa. 262.1.

Második rész.

Az 1939/40. tanév II. félévében tartandó előadások és gyakorlatok.

M. D. K.

FOJTOVICS József festő Kassa

1786-ban nyert polgárjogot

Kassán

Garas XVIII. sz. 218. l.

M.D.K.

FOJTOVICS József festő

Gavas XVIII. № 143, 218,

Fojtovics József festő

KASSÁN POLGÁRJOGOT NYERT MŰVÉSZEK: 1786. Die 9. Junii Josephus Fójtovics professione pictor, romano-catholicus ex hoc (t. i. Kassa) oriundus fidejubentibus Georgio Unghvary et Ioanne Podhraczky assumpsit ius concivilitatis.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. Művészet. 1913. 283. l.

[illegible], egy [illegible] az [illegible] az [illegible]
[illegible] reális kozáelmen[illegible] [illegible] egyvesat magyarázza
is, hogy e tanulmányokban a kritikai hangot,
csaz[illegible]eteleket és megállapításokat sokszor visszaszorítja egy másfajta hang. Az író örvendezése az,
afölött, amit nem tud — talán nem is akar —

Fojtovics József, festő. 1786 jún. 9-én vették fel a kassai polgárok sorába.

Kemény Lajos: Kassán polgárjogot nyert művészek. *Művészet.* 1913. 283. l.

Fok Ferenc [festő]

MDK

Jövő héten kosztják ki az V.Világifjusági Találkozó képzőművészeti kiállitásán dijat nert alkotők okleveleit:

I. dijat n ert: Miskolczi László festő
Reggeli hangulat c. képe

III. " " Fok Ferenc - Tájképével és
Mohácsi Ferenc - Havas eső c. olajfest
Blaski János - Olvasztárok c. képével.

Somogyi Árpád Arató fiu c.bronzszobrá
Bán István táncoló fiatalokat ábrázoló gobelinjével.

Hat magyar képzőművész VIT dijat nyert,

Esti Hirlap,II.évf.196.sz. 1957.aug.23.pé.
2.oldal

Kolca Vendel festő. MDK.

Neve most először megemlítve!

Debitzky I. y A mai lelkészünk jelen esetben portrénak ősi kiadása."

Dunántúli Napló 1943 X. évf. nov. 7 6.

Fóka Vendel bőrgyári szobrász

MDk.

Neve megemlítve. Liszt F. mellszobrán dolgozik.

„A pécsi és horvátországi képzőművészek kiállítása".

Dunántúli Napló. 1954. XI. évf. nov. 19. 4. l.

MDK.

Tóka Vendel szobrász

Gipsz „leányfeje" szép alkotás.

Debitzky J.: A mag. Képzőmű. pécsi csoportjának őszi kiállítása"

Munkáltató Napló 1953. X. évf. nov. 7-6. l.

71.

le. D. K.

FOKASZ Theodoriszt építész

Lenin szobor- és Tanácsköztársaság emlékmű-pályázat (építészet és térrendezés) III. díj.

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

Le. D. K.

FOKASZ ~~Theodos~~ Theodosicusz épülő

Lásd mű:

Tamás Dezső – Fokasz

V/1. épület lépcsőrendszer (1954.) Restaurálás

Csemba Dezső: A Gubacsi-hidfői lakóépület

magyar Építőművészet 1956 (V.) 4. sz.

103, 104. l

Fokasz Teodoziusz épitész M.D.K.
Tatabánya

Kohóhabsalak középblokkos tipus lakóházak adaptálója

tervezők: Csordás Tibor és Árkai István

adaptálat: xxxxxx

Magyar Épitőművészet 1961 5.sz. 15.l.

MDK

Fokasz Theodosis

görög építész

tervezte a XII. Alkotás utca 33 alatti négyemeletes öröklakásos házat.
(tervrajz repr.)

(G.): Öröklakás.)
Érdekes Ujság, Bp. 1958. november 1. 4. l.

Theodoziusz Fokász MDK

építész

A Tanácsköztársaság-emlékmű tervpályázatán az építészeti és térrendezési megoldás három hatezr forintos III. díjat Fekete Ede és Skoda Lajos és Theodoziusz Fokász -, valamint Gebhardt Béla pályamunkái kapták.

Műterem 1958 I. évf. 6. sz. 41. o.

Teodóziusz Fokasz MDK

építész

Skoda Lajos - Teodóziusz Fokasz /építészek/
Segesdy György - Mészáros Mihály /szobrászok/:
"A Lenin-emlékmű tervének részlete "
2 repr. 15.o.

A Tanácsköztársaság emlékmű terve.
19.o.

Aradi Nóra: Két pályázatról
Múzeum 1958 I. évf. 5. sz. 12/6-19.o.

MDK

Fokasz Teodizosz

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

Fekasz Teodoziusz épitész M.D.K.

Székesfehérvár, Ady Endre ut és Horváth István utca

környékénke tervezője és adaptálója.

Társtervező: Beresztyánkői L. Márton I. II.

Beépitési te v szerzője: Beresztyánkői L. Korampay A

Magyar Épitőmüvészet 1962 /5. 57.l.

Fokasz Teodoziusz épitész M.D.K.

/LAKÓTERV/

Székesfehérvár Czsa György téri lakótelep tervezője és adaptálója

Társtervező: Borostyánkői L. Tervay H. Márton I. II.

Beépitési terve szerzője: Borostyánkői L.

Magyar Épitőművészet 1962 /5. 57.l.

FOKI MÁRTONY, tobákos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 2./ III. tobákos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

FOKI MÁRTONY, tabakos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mesterairól.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ l./ V. tabakos. 266.old

U.VARGA MARIANNA: Mesterembarek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Fokvári Iván

Szentendrei Theatrum étterem. Építész Simon Ferenc, ~~ex~~ statikus Kovács János, belsőépítészek Simon Ferenc, Garajszky József, Fokvári Iván. Ismertetés, képpel.

Magy.Ép.Ip. 1971.1.sz. 16.1.

Fokvári János

Palócz Sándorral és Kiyyósi Ágnessel megvitatták a korszerű házai irodabútortervezés alapjait.

F. Anggyal J.: Korszerű irodabútorok. – Ipari Művészet, 1967. 2. sz. 73. l.

Fokvári Iván

S.F.: Szentendrei Theatrum étterem. Építész: Simon Ferenc, statikus Kovács János, út-terep-közmű: Perniss István, belsőépítészek: Simon Ferenc, ifj. Fokvári Iván, Garajszky József. - Ismertetés, képekkel.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.

34-36. l.

Fekvéri János

Született Budapesten 1933-ban. Az Sportművészeti Főiskolát 1958-ban végezte el, mestere Vasics Antal volt. Legjelentősebb munkái: Hegyeshalmi vasúti átkelő.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

10

Fekvári Iván

Hajdúpoborszói SZOT-üdülő (Debrecen 1959), Keszthelyi diákszálló (1960), ipodabúor-szerzői tanulmányterve, kiviteli tervei (1965)

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

10 l

Fokvári Iván, [belsőépítész?] MDk

Részt vett az új bútorok tervezésében.

— : Bútorkiállítás 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1956. szept. 29.

Fokvári Iván belsőépitész

Keszthely , Mezőgazdasági Akadémiai kollégium belsőépitésze,

Éptiész-tervező: Módos Ferenc,

Magyar Épitőművészet 1965/4. 42-47.l.

MDK

Fokvári Iván

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcs. 1965.

M.D.K.

Fokvári Iván
ipárművész

Forgatható íróasztalszéke látható
a táblaton.

Szovács Zsuzsa: Az V. Ipaművészeti Kiállítás bebőépítésére ...
Művészet, 1966. április – 26 lap.

M. D. K.

FOKVÁRI Iván

4000 fonvintos 11. díj

„Díszterv": Szent Róbert

Értékelték a telefonfülke tervpályázatot

Magyar Nemzet 1962. junius 20. 3.l.

Fokvárc Ivám
iparművész

Sziluetteket és fotelekat mutatott be

Vadas József: Kísérletek és kísérlet,
Művészet, 1971. február – 39 lap.

Fokvári Iván, belsőépítész

MDH

A Telekis utcában épülendő 12 emeletes irodaház tervét készítette el Csáky András, Fodor Béla építész és Fokvári Iván belsőépítész.

Fenyik Flóra: Tárgyalás a parazsán megült

4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1964. ápr. 25.

Fekvári Irény M.D.K.

Résztvett a budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Beresnyei Pál, Bönyő András, Fekete György, Csorba Zoltán, Marossy Ferenc, Halmágyi Sándor, Kelemen Edéné, Kulcsár Istvánné, Kigyóssy Ágnes

Magyar Építőművészet 1963/2. 6-7.l.

Fokvári Iván belsőépitész M.D.K.

Moszkvai KGST Székház irodabutorai

repr.

Magyar Építőművészet 1966/6. 50-51.l.

Fokvári Iván

Moszkvai KGST székház iroda-berendezésének mobiliái (1969), Mezőgazdasági Vásár Chemizolási pavilon (1968). Munkák az NDK-ban: Drezdai Zenekar, laboratórium stb.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

101

FOKY ÉVA

VAS NÉPE

VAS N

Tiszavirágok a Képtárban

● Merklin T.

Ki gondolná, hogy a rovar szó a *rovátkolt barom* kifejezésből származik; nyelvújításkorabeli műszó, amely először a *robar* alakot öltötte fel a két szó első szótagjának összevonása után, s később módosult így, hogy *rovar*. Ezzel a kis nyelvtörténeti ízelítővel vezette be dr. Vig Károly biológus, megyei múzeumigazgató-helyettes Foky Éva „Insecta (=rovar)" című kiállítását, amely kedden délután öt órakor nyílt meg a Szombathelyi Képtárban.

Vig Károly természetesen nem a művészet, hanem a természettudomány felől közelítette meg a képeket, megragadva az alkalmat, hogy a képtárlátogató közönség figyelmét felhívja arra: a rovarok az élővilág legnagyobb fajszámú és legnagyobb alaki sokféleséggel bíró csoportja, s eddig bár körülbelül egymilliót (!) leírtak közülük, még számtalan ismeretlen... „Az ember alkotó képzeletének a rovarok mindig is tárgyai voltak — mondta a biológus — így a művészet, ezek a képek is segíthetnek, hogy friss kíváncsisággal, befogadó emberként, érzékenyen közeledjünk a parányi élőlényekhez." Illetve egyáltalán az élőlényekhez, akikhez nem mindegy, hogyan viszonyulunk, hiszen „a Földet a gyermekeinktől kaptuk kölcsön, s úgy kell majd átadni, hogy bolygónk számukra is élhető legyen..." (A megnyitóbeszéd után fiatal zenészek adtak elő stílusos és hangulatkeltő balladát egy darázsról, valamint egy légyről, akinek a lelkébe gázoltak...)

Foky Éva képei az intézmény aulájában, a „Keresd a nőt!" kiállítás mögött kaptak helyet. A *tiszavirág* nevű rovar életének egy pillanatát ábrázolják: amikor épp elhagyja álcáját.

A különböző színekben megfestett sorozat alatt egy szalagon szöveg fut — Móczár László „Rovarok közelről" című könyvéből való —, amelyből megtudhatjuk, hogy a tiszavirág pár órás kérészélet után meghal, és teteme visszahull a vízbe, amelynek iszapjában korábban lárvaként éldegélt.

— Általában úgy rajzolok, hogy kérek a múzeumból egy rovarpéldányt, s azt ízeire szedem... Tiszavirág nem volt, úgyhogy kerestem egy könyvet, amelyben megtalálhatnám a rajzát, így akadt a kezembe Móczár László munkája. Nagyon megfogott ez a szöveg — mondta Foky Éva, aki a Képzőművészeti Főiskolán végzett, most 26 éves, és a Szombathelyi Bábszínház bábkészítő műhelyében dolgozik, valamint rajzszakkört vezet az MMIK-ban. S hogy miért kezdett el rovarokat rajzolni? Középiskola után a Savaria Múzeumban dolgozott egy évig preparátorként.

— Szeretném abbahagyni a rovarok rajzolását — mondta Éva —, vannak új témáim, de nem tudok elszakadni ettől. Mindig jön hozzá valami új. A téma önmagát fejleszti.

Foky Éva az „Egy néhai poszméh sziszifuszi gesztusa" című installáció előtt

A „légtornász" megszületésénél az ember is jelen van — vajon társ vagy ellenség?

efektetési Ingatlanforgalmazási és Vagyonkezelő Rt.
ami Privatizációs és Vagyonkezelő Rt. *megbízásából zártkörű*
s pályázatot ír ki a **Magyar Állam tulajdonában** *és a* **Honvédelmi**
sztérium *kezelésében lévő* **alábbi ingatlanok értékesítésére**
hatályos jogszabályokban foglalt tulajdonszerzési korlátozások
figyelembevételével:

és	Hrsz.	Funkció	Elhelyezkedés Hrsz.	Azonosító szám
	048, 022/7.	**Táncsics M. laktanya**	Markazi út	001-1
	048.	**Lőszerraktár**	Tatármező	001-4
	0119, 0117/2, 1613, 709/1.	**Laktanya**	Alsóvadász	305-1
ba	4531.	**M. raktár**	Kazinczy utca	018-3
d	2122, 0309/1.	**Laktanya**	Attila utca	031-1
d	0313, 0314.	**Gyakorló tér**	Kiskunfélegyházi út	031-5
d	0392/1.	**Gyakorló tér**	Bokros	031-8
háza	05/2.	**L. raktár**	Derekegyházi utca	036-1
ár	1971/1.	**Raktár**	Kinizsi utca	039-3
vár	0626/4.	**Dr. Pogány laktanya**	Gabonás völgy	042-11
vár	0626/3.	**Társadalmi klub**	Gabonás völgy	042-12
3	063, 0219.	**L. raktár**	Aldebrő-Vécs	580-2
3	501/4.	**Lakótelepi klub**	Kossuth utca	580-3

A pályázattal kapcsolatban érdeklődni, az egyes **ingatlanok adatait** és a **pályázat jelentkezési lapját tartalmazó tájékoztatót** megvásárolni az

- **OTP Ingatlan Rt. központjában**
  1066 Budapest, Mozsár u. 8.
  Tel.: 06-1/332-5312

valamint az alábbiakban felsorolt Területi Igazgatóságain lehet:

- **Baranya megyei Területi Igazgatóság**
  7624 Pécs, Hungária u. 12.
  Tel.: 72/227-599
- **Bács-Kiskun megyei Területi Igazgatóság**
  6000 Kecskemét, Petőfi S. u. 3-5.
  Tel.: 76/328-165
- **Békés megyei Területi Igazgatóság**
  5600 Békéscsaba, Wlassich stny. 3.
  Tel.: 66/444-121
- **Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Területi Igazgatóság**
  3501 Miskolc, Uitz B. u. 1.
  Tel.: 46/358-075
- **Csongrád megyei Területi Igazgatóság**
  6722 Szeged, Tisza L. krt. 58.
  Tel.: 62/312-981

FOKI Éva

AS

Szombathelyen született.	**1970**	Born in Szombathely.
a szombathelyi Derkovits Körben rajzolt Masszi Ferenc irányítása mellett.	**1986-1988**	Drew under Ferenc Masszi's guidance at the Derkovits Circle in Szombathely.
A Magyar Képzőművészeti Főiskola sokszorosító-grafikus hallgatója.	**1990**	Studies reproductive graphics at the Academy of Fine Arts.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK — **SOLO EXHIBITIONS**

Szombathely, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ	**1992**	Szombathely, Community Center

Geboren in Szombathely.	**1970**	Nata a Szombathely.
Zeichnete sie unter der Leitung von Ferenc Masszi.	**1986-1988**	Studiava il disegno nel Circolo Derkovits Il suo professore Masszi Ferenc.
Studiert sie Vervielfältigungsgrafik an der Hochschule für Bildende Künste.	**1990**	Studentessa dell' Istituto delle belle arti nella facoltà di grafica.

EINZELAUSSTELLUNGEN — **ESPOSIZIONI PERSONALI**

Szombathely, Komitatszentrum für Kultur und Jugend	**1992**	Szombathely, Centro di Cultura della gioventu del Comitato

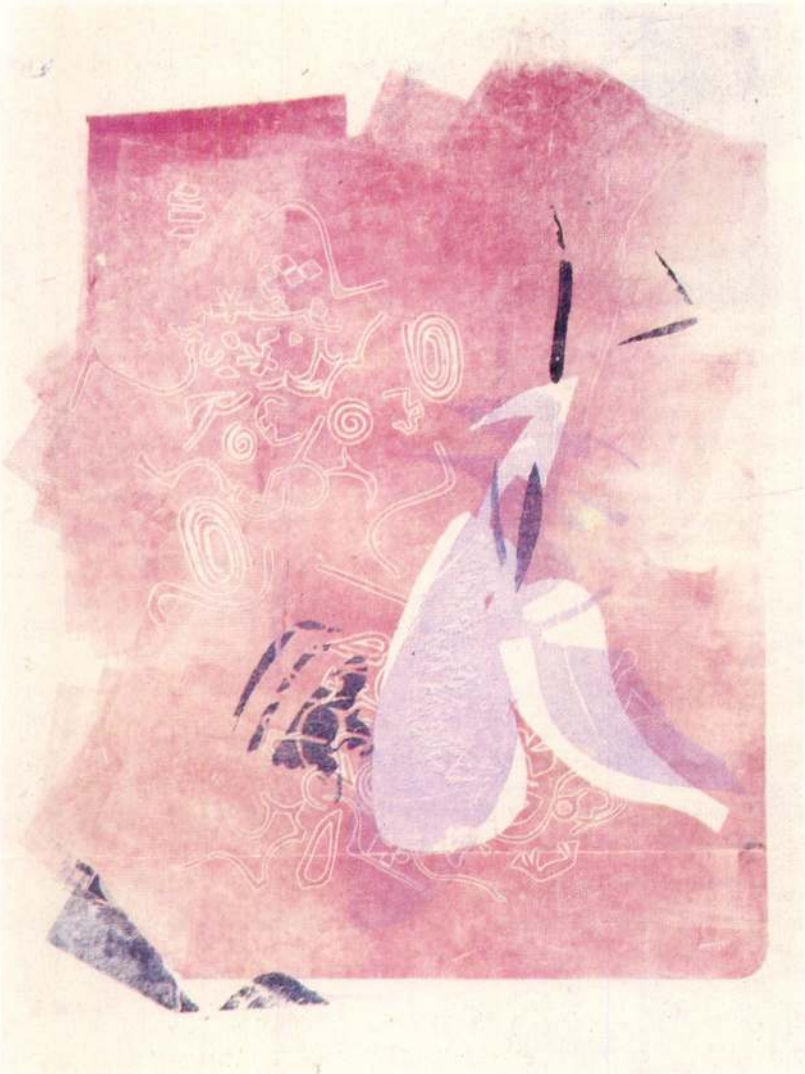

DARÁZS I.
1992. SZÍNES MONOTYPIA, PAPÍR

WASPE I.
1992. COLOUR MONOTYPE, PAPER

WESPE I.
1992. FARBIGE MONOTYPIE, PAPIER

VESPA I.
1992. MONOTIPIA A COLORI, CARTA

DARÁZS II.
1992. SZÍNES MONOTYPIA, PAPÍR

WASPE II.
1992. COLOUR MONOTYPE, PAPER

WESPE II.
1992. FARBIGE MONOTYPIE, PAPIER

VESPA II.
1992. MONOTIPIA A COLORI, CARTA

DARÁZS III.
1992. SZÍNES MONOTYPIA, PAPÍR

WASPE III.
1992. COLOUR MONOTYPE, PAPER

WESPE III.
1992. FARBIGE MONOTYPIE, PAPIER

VESPA III.
1992. MONOTIPIA A COLORI, CARTA

M.D.K.

Foky Ottó

Körmendi Judit : "Titán baba és a többiek" cimmel ir a Pannonia Filmstudióban müködő rajzfilm rendezőkről Foky Ottó és Nepp József művészekről, akiknek két Fesztival-nyertes filmjük az "Ellopták a vitaminomat" és "Bizonyos jóslatok" c. került bemutatásra.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1968. aug. 31.
35. sz. 10. lap

Foky Ottó bábtervező

■ Foky Ottó bábtervező kiállítása a Vigadó Galériában tekinthető meg január 10-ig.

Népszabadság, 1988. jan. 5.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK (MŰCSARNOK)
MEGHÍVJA ÖNT

FOKY OTTÓ

BÁBFILMTERVEZŐ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
1963 AUGUSZTUS 23-ÁN DÉLUTÁN 6 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND

PLESZNIVY KÁROLY

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK FŐTITKÁRA

FÉNYES ADOLF TEREM BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30

3673 fnyv 1

Foky Ottó

MDK.

Foki Ottó

Idegenforgalom 1967 jan.

MDK

Foky Ottó, ~~bábfiú~~ bábtervező

Foky O. kiáll. 1963. aug. Fényes Adolf terem

MDK

Göndör Bertalan

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

Foky Ottó, bábtervező

MDK

Bizonyos jóslatok c. bábfilmje
kiírásban díjat nyert.

D.M.: Újszerű rajzfilmek a televízió
képére 6

Népszabadság, Bp. 1968. dec. 23

MDK

Fóky Ottó bábtervező

Bábjaiért Aranygalamb-díjat kapott hírében.

— : Kulturális hírek 7

Népszabadság. Bp. 1968. nov. 26.

Foky Ottó M.D.K.

Rajzfilm-tervezés

Ellopták a vitaminomat

Z ay László: A soknevű névtelen

Ünnepélyes rajzfilm-bemutató lesz februárban

Magyar Nemzet 1967. jan. 8. 10.l.

Fóky Ottó, bábtervező MDK.

Nepp Józsefet köszöntötte
az Ellentétek a vitaminokmat
c. filmet.

D.M.: Tíz új magyar rövidfilm egy műsorban 9

NÉPSZABADSÁG, 1967. jan. 31.

Sokay Oszkár, kőbányavezető

MDK

Az egy bányászok mi c. kőbányák kőbányát tervezte.

—: Magyar Ifjúság.

2

ESTI HÍRLAP, 1966. febr. 11.

Foky Ottó bábtervei

Spanyol. Vall. temetői

→ Gotza Géza ifj.

MŰVÉSZET 1985/10/8

Foky Ottó, bábfigurák

MDK

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

MDK.

Foky Ottó

Kiállitásáról hiradás

Békésmegyei Népujság 1966 jan.15.

M.D.K.

Foky Ottó

"A magyar bábok egyik kiváló tervezője" fényképét munka közben hozza a lap abból az alkalomból, hogy az uj bábfilm készitéséről filmet vesznek fel.

"Belépés csak TV-nézőknek" c.
Film Szinház Muzsika, Bp. 1965. julius 23.
IX. évf. 3o. sz. 15. lap

M.D.K.

Fekty Ottó
falumúvész

1964-ben kapta a
Munkácsy díjat.

Domanovszky Ottó: Egy Munkácsy-díjas
falumúvész
Művészet, 1966. február - 31 lap.

M.D.K.

Foky Ottó bábtervező-iparmüvész

A Munkácsy-dij III. fokozatával tüntették ki,- irja a lap "Müvészeti dijak 1964"- cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 3. VIII. évf. 14. sz. 12. lap.

MDK

Feki Ottó, bábtervező

A börzsönyi tanya.

(cs. benkó): Angyalföldön épül az ipar-
művészet palotája 4.

EST! HIRLAP, Bp. 1969. aug. 30.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Foky Ottó bábtervező

Kiállítása nyílt a Fényes oldal terében. 36 éves.

A főiskolán a mintapadi Jókainszakon tanult: Oláh Gusztáv, Varga Mátyás, Z. Gáts György, Mikólik Pál tanítványa volt.

Magyar Hírlap 1963 IX. 7

MDK

Foky Ottó, bábtervező

Bizonyos jóslatok c. bábfilm bábjait tervezte.

(f.t.): Jó mulatást, 68! 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 11.

mak

Foki Ottó és Macskássy Gyula grafikusok
közös munkája

az ötletes grafikailag jól megoldott
napiőrtető. Ábra a 25. old. Transzlektró.

Lengyel Lajos: Külkereskedelmi Propaganda-
nyomtatványainkról.
Magyar Grafika 1961, 5. évf. 1 sz. 17. l.

Foky Ottó, iparművész
bútortervező

MDK

A Munkácsy M.-díj III. f.-t
kapta.

–: Ma délelőtt kiosztották az 1964-es
művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, 1964. ápr. 2.

Fokty Otó, bábtervező

A manipulációs történetet bemutató bábfilm bábjait tervezte.

-bel-: Gombostű bolíviensz cenzúrájában 2

ESTI HIRLAP, 1964. márc. 6.

FOKI Ottó bábtervező M.D.K.

Kiállítása műveiből

Ötszáz kiállítást rendez idén a Műcsarnok

Magyar Nemzet 19 3. január 18. 4.l.

Foky Ottó, grafikus

MDk

Fémvonalas művekkel szerepel.

Tamás István: Tárlat a stúdióban

8.:!

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 24.

Toki Otto pszichológus, képzőművész
fájdalmas tervezésnek foglalkozik

Sárdi Ferenc: fájdalmas
szépérzék

Szabad Föld 1970 XII. 20

Feky Ottó M.D.K.

Sike r có bábfilm

Uj magyar rajz-bábfilmek

Magyar Nemzet 1963. február 28. 4.l.

Folly Ottó, filmbábtervező

MDK

Kiállítása nyílik aug. 23-án
a Fehérvár Adolf Teremben.

– : Kulturális hírek

9.

NÉPSZABADSÁG

Bp. 1963. aug. 23.

08

MDK

Foky Ottó

Foky Ottó /bábfigurák/ résztvett a IV.Orszg. Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959 Dec. 18 - 1960.Jan. 31.Kat.

MD

Foky Ottó

Repr.

IV.Országos Iparmüvészeti Kiallitas.Mücsarnok.
Budapest 1959.Dec.18 - 1960.Jan.31.Kat.

Fokey Otó, ipari művész
bútortervező

MDK

A navigáció története c. ujnemű
bútorfilm elkészítésében vett részt.

– : Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. máj. 23.

Falu Ottó
„Táblaverő"

M.D.K.

A Munkácsy Mihály díj II. ik
fokozatát nyerte el.

– : Pluck

Művészet, 1964. junius – 44 lap

Foky Ottó, bútortervező MTA

A fényes tolvajt teremben rendezett kiállításáról keserű kritika egyik megnyilatkozása.

G. M.: Foky Ottó kiállításáról — még egyszer 2

ESTI HIRLAP, 1963. szept. 4.

Foky Ottó bábfilmtervező és rendező

A Balázs Béla-dij II. fokozatával tüntették ki.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. ápr. 4.
XIV. évf. 14. sz. 2. lap

Foky Ottó, bútortervező MDk

A fényes Adolf Teremben rende-
zett bútorkiállításnak nagy sikere volt.
Nyilatkozatok terveiről.

Bernáth Mária: Intergáltozott fejű
szárok 2

EST/ HIRLAP, Bp. 1963. okt. 9.

MDK

Foky Ottó

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1968 jan.29.

M.D.K.

Foky Ottó

Az animációs filmek kategoriájában külön díjat nyert "Ellopták a vitaminomat" c. filmjével. "Miskolc, 1967" cimmel Körmendi Judit ír a miskolci Rövidfilmfesztiválról.
/A cikk nem jelzi, hogy a müvész maga rajzolta illetve tervezte-e a filmet, de általában a rajzfilmek alkotói vagy önmaguk, vagy munkatársaikkal együtt tervezik, vagy rajzolják filmjeiket./

Film Szinház Muzsika, Bp. 1967. juni.2.
XI. évf. 22. sz. 14-15. lap

Feky Ottó bábtervező M.D.K.

Munkácsy-díjjal kitüntetve

/ filmbábuk tervezése /

Kiosztották az 1964-es művészeti díjakat

Pest megyei Hírlap 1964. április 3. 5.l.

Fokey Ottó, bábtervező 1104

A Munkácsy M.-díj III. f.-t kapta.

-: Kiosztják az idei művészeti díjakat

9. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 3.

Foky Ottó
bábművész

M.D.K

Bábkiállításával nagy sikert aratott.

Fedor Ágnes: fellenez a vitrinben
Nők Lapja, 1963. október 5 — 8 lap.

Foky Ottó, bábtervező MDA

Ismertető.

Cs. M.: Foky Ottó kiállításáról 2.

ESTI HIRLAP 1963. aug. 28.

Foky Ottó

bábfigurájának (vadászati kiállítás)
felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1971.8.számát (
15. l.

Foky Ottó, könyvvező MDK

Kiállítok a fényes Adolf Teremben.

(fényképek)

— : Budapest 2

ESTI HIRLAP Bp. 1963. aug. 24.

Foky Ottó, bábtervező

MOK

Kiállítása nyílik aug. 23-án
a Fényes Adolf Teremben

— : Kis Hírlap 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. aug. 21.

Feky Ottó festő M.D.K.

Munkácsy Mihály-díjjal kitüntetve 3. fok

Filmbábuk tervezéséért

Kosztették az 1964. évi müvészeti díjakat

Magyar Nemzet 1964. április 3. 2.l.

Feky Ottó M.D.K.

" filmbábuk tervezésében elért eredményeiért"

Munkácsy-díjjal kitüntetve.

Domanovszky Endre Gyűjtő hat Munkácsy-díjas iparművész

Magyar Nemzet 1964. április 17. 4.l.

Fóky Ottó bábtervező

MDK

Bohóciskola címmel bábfilmet tervez.

—: A Pannónia filmstúdió új filmjei

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 23.

Foky Ottó

Bábtervező iparművész. Munkásságáért, a filmbábúk tervezéséért a Munkácsy Mihály-díj III. fokozatát kapja.

érdekes.

Népszava, 1964 ápr. 3. 2. lap.

Fahy Otto
kőbányavező

M.D.K.

A Munkácsy Mihály díj III. fokozatát nyerte el 1964-ben.

—: Az 1964 évi művészeti kitüntetések és díjak
Élet és Irodalom, 1964 április 4 – 9 lap

Faby Otto

Ma nyílik az 56. velencei filmfesztivál

Kié lesz az Aranyoroszlán?

Velence, mint ilyentájt hagyományosan, mozisztárokra vár. Kik érkeznek az idén a lagúnák városába? – ez az igazi kérdés. Pedig volt idő, amikor sokkal fontosabb volt, milyen filmek sorjáznak egymás után, miről szól a mozi, miféle kulturális és társadalmi tartalmakat hordoznak a filmek.

Ez már a múlté? Talán így is lehet mondani, de ez nem csak Velence és a velencei filmfesztivál gondja. A sokat emlegetett probléma, mely szerint az amerikai kommerszdömping, a szórakoztatóipar „remekei" elárasztják Európát, „megölik" a nemzeti filmgyártást – lett légyen szó egykor komoly filmművészettel rendelkező országról, Franciaországról vagy Itáliáról, netán kisebb államról, amely azért kiemelkedő alkotásokat produkált, mint Magyarország –, tehető felelőssé ezért. Legalábbis a filmszakma így magyarázza, ha úgy tetszik, így nyugtatgatja magát.

Mindenesetre a nagy fesztiválok azért igyekeznek önmagukra találni, igyekeznek kiválogatni azokat a filmeket, amelyek meghatározzák az eseményeket. A velencei rendezőség az idén 88 játékfilmet és 38 rövidfilmet válogatott a filmszemle mezőnyébe, s a rendezők közt húszan vannak, akikről úgy mondják, elsőfilmes alkotók. Persze nem titok, az „elsőfilmesek" közt tartják számon a neves színészt, Antonio *Banderast*, aki rendezőként valóban csak most mutatkozik be a Crazy in Alabama című filmmel szeptember 9-én. A film főszerepeiben Melanie *Griffith*, Rod *Steiger* látható.

A fesztivál – versenyen kívüli – nyitódarabja Stanley *Kubrick* Eyes Wide Shut című, angol–amerikai koprodukcióban készült filmje lesz, amelynek főszereplőit, Nicole *Kidmant* és Tom *Cruise-t* várják a premierre. Az erotikus, és már születése pillanatában is sok vihart kavart Kubrick-film valószínűsíthetően a fesztivál alaphangját és alaphangulatát igyekszik megadni. Hasonlóképpen versenyen kívül mutatják majd be szeptember 5-én Velence egyik „hazájáró" kedvencének, Woody *Alennek* az új alkotását, amely a Sweet and Lowdown címet viseli, s főszerepeit Sean *Penn* és Uma *Thurman* játssza.

Ugyancsak ma vetítik — s ez már versenydarab — Joe *Johnston* filmjét, melynek címe October Sky. A fesztivál második napján lengyel, francia, amerikai és olasz mozidarabbal ismerkedhet a zsűri és persze az érdeklődő közönség. Sajnálatos, hogy magyar alkotás nem szerepel a játékfilm kategóriában. Talán enyhíti a szomorúságot, hogy a rövidfilmes versenyprogramban a fesztivál utolsó napján bemutatják *Kenyeres* Bálint Zárás című művét, amely a Cinema Veríték produkciójaként a Duna Műhely és az Ilforg Stúdió közreműködésével készült.

A filmfesztivál nyolctagú zsűrijének, amely majd szeptember 11-én dönti el, kié is lesz idén az Aranyoroszlán, a bosnyák filmrendező, Emir *Kusturica* a vezetője, aki tavaly díjnyertes volt Velencében.

Velencében hagyományosan életműdíjjal jutalmazzák a filmművészet egy kiemelkedő alakját. Az idén a „komédia királya", Jerry *Lewis* veheti át az elismerést. A most 73 esztendős komikus pályáját varietékben, a rádió és a televízió kabaréadásaiban kezdte Dean *Martin* partnereként. A híres kettős első filmje, a Barátnőm, Irma épp az idén ötven éve született. Volt idő, amikor kritikusai „erőszakos hatásvadászatnak" nevezték színészetét, mondván, „nincs egyetlen természetes mozdulata, fintora sem..." Utóbb azonban, s ezt bizonyítja most a velencei elismerés is, rádöbbentek, Jerry Lewis színészetének épp az elrajzolt, groteszk vonások adják meg természetességét. **(róna)**

Az idei életműdíjas Jerry Lewis A lóképű (1967) című film főszerepében MAGYAR NEMZET – ARCHÍV

Diana-évforduló Nagy-Britanniában

Emlékezés a „nép hercegnőjére"

Emberek ezrei adóztak kedden a két évvel ezelőtt elhunyt *Diana* hercegnő emlékének virágcsokrokat, meleg hangú üzeneteket aggatva fel a londoni Kensington-palota kerítésének vasrácsára.

Minthogy a walesi hercegnő tragikus halálának második évfordulóján nem volt semmilyen hivatalos megemlékezés, britek és külföldiek a Kensington-palotánál, a néhai hercegnő egykori lakhelyénél gyűltek össze. Jó néhányan már hétfő este óta a palotánál virrasztva emlékeztek a „nép hercegnőjére". A palotához elzarándoklók között ott voltak azok is, akik hosszú hónapok óta kampányt folytatnak, hogy állítsanak hivatalos emlékművet Dianának. Egyesek szerint a királyi családnak kellene szobrot vagy domborművet állítania a palotánál, mások Tony *Blair* miniszterelnököt sürgetik, hogy kormánya kezdeményezze a lépést, írta az MTI.

A párizsi gépkocsi-szerencsétlenség második évforulóján nem tartottak hivatalos istentiszteletet sem, mint amilyent tavaly tartottak a királyi család, a brit kormányfő és felesége részvételével. A királyi család tagjai, *Vilmos* és *Henrik* herceg is a skóciai Balmoralban tartózkodnak, ahol a vasárnapi istentiszteleten mondtak imát a néhai hercegnő emlékére. A Buckingham-palota az évforduló előestéjén hozta nyilvánosságra, hogy amint betöltik 18. évüket, Diana fiai irányítják majd az édesanyjuk által létrehozott Diana hercegnő jótékonysági alapot.

Mona Lisa mosolyának titka

Fogcsikorgató modell

Egy olasz orvos azt állítja, hogy megfejtette Mona Lisa moso-

Fiatalítás Madame Tussaud panoptikumában

William herceg a kívánságlista élén

Liz Taylor hazatért a kórházból

NÉVNAP

Egyed, Egon és ***Zádor***
nevű olvasóinkat köszöntjük.

Az Egyed görög, latin, magyar név, jelentése: pajzshordozó. A ritka nevek között található, de az egyház jeles személyiségei között megtalálni. Boldog Assisi Egyed szerzetes volt, akit rendtársai a nagy szemlélődés testvérének neveztek. Ünnepét április 23-án tartja az egyház.

Az Egon germán, ószász, középnémet eredetű név, jelentése: híres, fényes, fegyver. A művészvilágból Kemény Egon Erkel-díjas zeneszerző, a nagy közönségsikert aratott Valahol Délen című operett, számos daljáték és gyermekeknek írt kórusmű szerzője. Az irodalomban Egon Erwin Kisch prágai születésű német író, újságíró ismert tulajdonosa e névnek.

A Zádor szláv és magyar eredetű név, jelentése: erőszakos. A ritka nevek közé soroljuk, nálunk nem honosodott meg.

Magyar Nemzet-est a Bartók-házban

Magyar Nemzet-est lesz szeptember 3-án, pénteken 18 órától Budapesten, a Bartók-emlékházban (II., Csalán utca 29.). Vendégeink: *Hámori* József, a nemzeti kulturális örökség minisztere, *Jankovics* Marcell, a Nemzeti Kulturális Alapprogram elnöke, *Csukás* István költő-meseíró, *Cakó* Ferenc animációsfilm-rendező, *Foky* Ottó bábtervező-rendező és *Bergendy* István zeneszerző-zenész. A rendezvényre korlátozott számban a helyszínen kaphatók belépőjegyek – elővételben – 200 forintért.

Ünnepel a honi katonai térképészet

Habsburg Ottó, a Páneurópai Unió elnöke és felesége, valamint az Oldenburg hercegi pár kedden a Magyar Honvédség térképészeti hivatalába látogatott. A vendégeket Cseri József ezredes, a térképészeti hivatal főigazgatója tájékoztatta az intézet működéséről, majd körbevezette őket a magyar katonai térképészet 80. évfordulója alkalmából kibővített szaktörténeti múzeumban

VAJDA JÓZSEF FELVÉTELE

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS

	SZERDA				CSÜTÖRTÖK				PÉNTEK			
	ÉNY	DNY	ÉK	DK	ÉNY	DNY	ÉK	DK	ÉNY	DNY	ÉK	DK
Fronthatás	HIDEG	HIDEG	HIDEG	HIDEG	KETTŐS	KETTŐS	KETTŐS	KETTŐS	NINCS	KETTŐS	NINCS	KETTŐS
Éjszakai/nappali hőmérséklet	11/21	12/22	12/20	14/23	10/18	12/20	11/17	9/19	9/19	12/17	8/18	13/16

Időjárási körkép

	Szerda		Csütörtök		Péntek	
ATHÉN	felhős	28	napos	29	napos	29
BÉCS	változó	23	zápor	22	zápor	23
BRÜSSZEL	napos	23	napos	26	napos	26
ISZTAMBUL	zápor	26	zivatar	25	napos	26
JERUZSÁLEM	derült	33	napos	33	napos	33
LONDON	napos	24	napos	26	változó	25
LOS ANGELES	derült	24	változó	23	változó	23
MIAMI	derült	24	változó	23	változó	23
MOSZKVA	változó	21	változó	20	derült	18
NAGYVÁRAD	változó	24	zápor	24	zápor	22
NEW YORK	borult	23	változó	25	változó	28
PÁRIZS	napos	26	napos	26	napos	27
POZSONY	napos	23	zápor	22	változó	24
PRÁGA	változó	23	zápor	23	változó	23
RÓMA	derült	29	derült	29	zivatar	23
SYDNEY	változó	21	napos	21	változó	21
UNGVÁR	változó	24	zivatar	23	napos	23
ÚJVIDÉK	változó	25	zivatar	24	zápor	25
VANCOUVER	derült	20	változó	23	változó	25

Napkelte: 6 óra 03 perc
Napnyugta: 19 óra 24 perc

Vízhőmérséklet

Balaton	20 fok
Fertő-tó	18 fok
Velencei-tó	20 fok
Szelidi-tó	20 fok
Adriai-tenger	25-27 fok
Égei-tenger	27-28 fok
Fekete-tenger	25-27 fok
Földközi-tenger	23-28 fok
Atlanti-óceán	18-23 fok

Széljelentés (Beaufort)

Balaton	3-4 / 6-7
Fertő tó	3-4 / 6-7
Velencei-tó	3-4 / 6-7
Tisza-tó	3-4 / 5-6

Fontosabb telefonszámok

Orvosmeteorológia	(120 Ft/perc)	06-90304612
Távolabbi kilátások	(120 Ft/perc)	06-90304631
30 napos előrejelzés	(120 Ft/perc)	06-90304628
Széljelentés		06-60505055
Balatoni élőszavas táj.	(180 Ft/perc)	06-90490015
Speciális tájékoztatás	(240 Ft/perc)	06-90504001

Készítette: OMSZ

Pollenjelentés

A várakozásoknak megfelelően még tovább emelkedett a levegő pollen koncentrációja. A parlagfű pollenje Győr kivételével mindenhol elérte a magas szintet. Az allergén penészek légköri koncentrációja igen magas. ÁNTSZ INFO

SZEPTEMBERI TÁVPROGNÓZIS

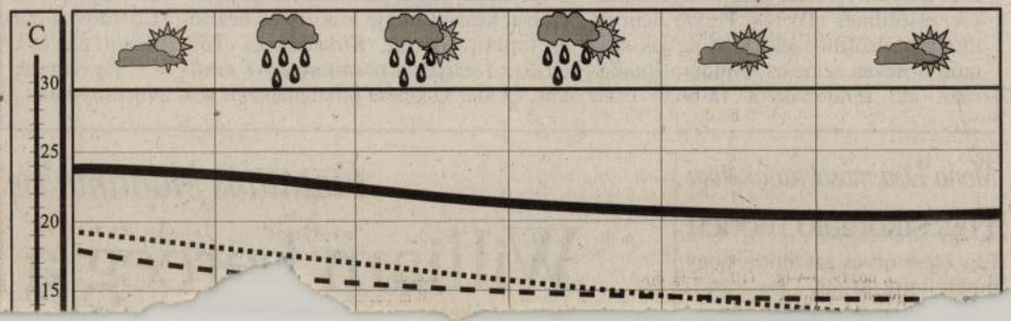

Foky Ottó bábtervező

Kb. 2000 bábut tervezett: A Pannónia Filmstudió számára.
Grafikával is foglalkozik.
Tanító vet. – Elvégezte Iparművészeti Főiskola díszítőtervező szakát. Tanárai: Z. Gál László, Olsay. Filmjei: Vetkőzőkarsa, Sibak, Hi-galam-balaud, Hi lenne ha, Szeretem az állatokat, Bölcső és ár és kolódig

Vitt. ifjúsága, 1963, nov., Zoldal

Foky Ottó, iparművész

□ FOKY OTTÓ iparművész, a Pannonia Stúdió műteremvezetője sok, nagy sikerű bábfilm tervezője és rendezője kiállítást rendezett Balatonfüreden, ahol bemutatja bábuit az érdeklődő közönségnek.

□-: Foky Ottó ....

2.

Esti Hírlap, Bp. 1977 aug. 2.

Fokey Ottó, bábművész

L:Tevan Margit

KIváló és érdemes művészek 5.o.

Népszabadság, Bp. 1977 ápr. 1.

Foky Ottó, bábkészítő

A tévémesék népszerű hőse, Mirr-Murr kandúr a képernyő után már könyvben is új kalandokra indul. *Csukás István* Oriza-Trizsnyák című könyvét *Foky Ottó* bábfiguráinak fotói színesítik. Manófalvi Manó

—: Mirr-Murr könyben

Esti Hírlap, Bp. 1977-márc. 3.

2

Faky Ottó

Az ily téve mai bábfigurával a kisfilmeket most forgatják a Panónia Filmstúdióban Faky Ottó rendezésében.

—: Ily téve mai

Tihor, 1977 October 2 – 43 lap

Foky Ottó, bábtervező-

Makk Mari bábfiguráit tervezte.

-: Bábfigura a gyerekek egészségéért 9.

Népszabadság, Bp. 1978 jan. 10.

74.

Foky Ottó

Mező Ferenc: "Macskák, lovak, Nyulacskák" cimmel gyermekek számára készült könyveket ismertet. Közöttük Csukás István: "Oriza-Triznyák"c. Móra kiadványt Foky Ottó "müvészi bábfotói" illusztrálják.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. okt. 8.
XXI. évf. 41. sz. 10. lap.

Foky Ottó

A szegedi Bartók Béla Müvelődési Központban Eifert János fotókiállitása julius 28.-ig, a Balatonboglári Kápolna Tárlaton Morvay Zsuzsa kerámia- és Stefániai Edit zománckiállitása augusztus 1.-ig,
a Studió Galériában Bálint Ildikó és Szunyoghy András grafikusok, valamint Pusztai Agoston szobrász kiállitása augusztus 7.-ig,
a Kulturális Kapcsolatok Intézezének Kiállitó termében Diskay Lenke grafikus kiállitása julius 27.-től,
Balatonfüreden Foky Ottó bábfilmtervező kiállitása julius 22.-től tart nyitva,-mint a kulturális eseményeket ismertető rovatában a lap közli.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. juli.23.
XXI. évf. 3o. sz. 8. lap.

Foky Ottó, bábtervező

megemlítve.

A. Lőrincz: Múzeumi meghívó

6

Esti Hírlap, Bp. 1977. dec. 9

Foky Ottó, bábtervező

bábfilmet készített.

2.

–: Magyar filmek Finnországban

Esti Hírlap, Br. 1979 ápr. 17.

Foky Ottó, bábtervező

d: Bródy Vera.

P. Kiss Juliana: Vitéz lánc

7

Népszabadság, Bp. 1978 febr. 15

90

Foky Ottó, bélyegtervező

A posta hollóját bélyeg mintázta.

Pintér István: és szólt a holló...

M. 9.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 7.

Fowy Otó, bábtervező 7 Dk

[Fokry (?) Otó]

A hajósás történetét bemutató bábfilm bábjait tervezte.

—: Új magyar kisfilmek 10.

NÉPSZABADSÁG, 1964. febr. 26.

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
a Vigadó
Galériába

FOKY OTTÓ

bábtervező művész
kiállításának
megtekintésére

◆

Megtekinthető:
1987. december 15-én
14 órától
1988. január 10-ig
hétfő kivételével
naponta 10.00–18.00 óráig

Foktövy János ötrösmester

Györi Szemle 1936. 101.

Cikk a györi ötrösökről

Foktövy Márton
érsekujvári ötvös
a XVII. században

vőd

J:)
Thaim 25.l

Érsekujvári
régi ötvös-
munkák.
Kézirat
MOB
irattár.

BUDAPEST
42 VI. 1-1
62

Fókusz Galéria

Meghívó

A FÓKUSZ GALÉRIA

II. kiállítására

A HALADÓ MAGYAR MŰVÉSZET KERESZTMETSZETE

Megnyitás: 1947. évi március hó 8-án, szombaton déli 12 órakor

A kiállítás megtekinthető március hó 8-tól 19-ig, naponta 10—5 óráig, vasárnap 10—2 óráig

Március hó 9-én 12 órakor Szegi Pál előadást tart: Eredmények és kísérletek, A mai magyar festészet keresztmetszete

Tárlatvezetést 1947. évi március hó 16-án déli fél 12 órakor dr Pogány Ö. Gábor tart

VITADÉLUTÁN

A legnevesebb művészeti írók és kritikusok résztvételével, a reális és absztrakt művészeti irányok képviselői között, március 12-én, szerdán délután 5 órakor és március 19-én, szerdán délután 5 órakor. Belépődíj 2 forint

FŐKUSZ GALÉRIA

HETÉNYI TIBOR — HEGEDŰS LÁSZLÓ

BUDAPEST V, SZTÁLIN-TÉR (VOLT ERZSÉBET) 3. FÉLEMELET (BEJÁRAT A CZIRÁKY-KÖZBŐL)

MAGYARORSZÁG 8 FILLÉR

Nyomtatvány

Dr Pepe

Világ t. Szerkesztőségének, ~~úrnőnek~~ úrnak

BUDAPEST

VIII ker. Rákóczi út utca tér 54 sz.

2370.47. Független-nyomda, Budapest.

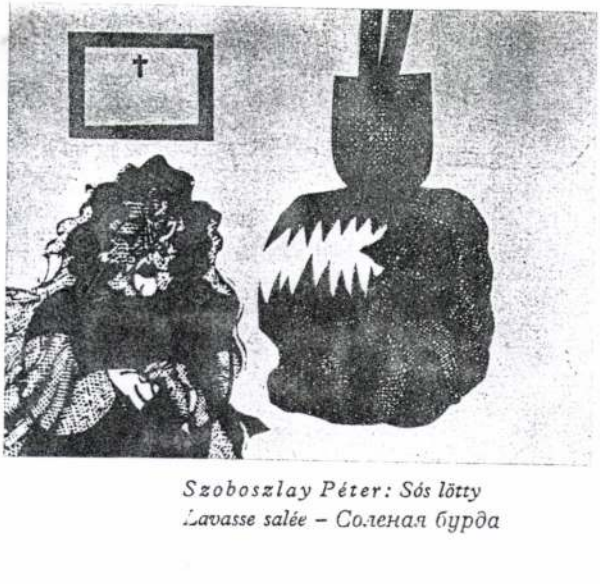

Szoboszlay Péter: Sós lötty
Lavasse salée – Соленая бурда

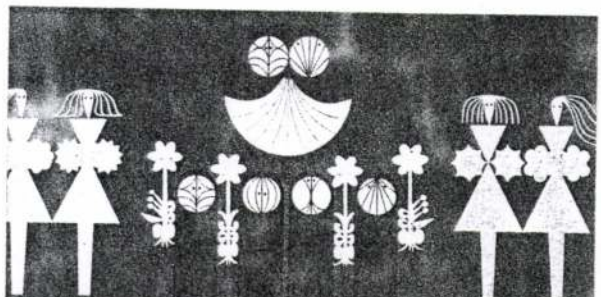

Richly Zsolt: Szvit – Suite – Сюита

Szoboszlay Péter: Sós lötty
Lavasse salée – Соленая бурда

Foky Ottó: Így lövünk mi
C'est ainsi que nous tirons
Так стреляем мы

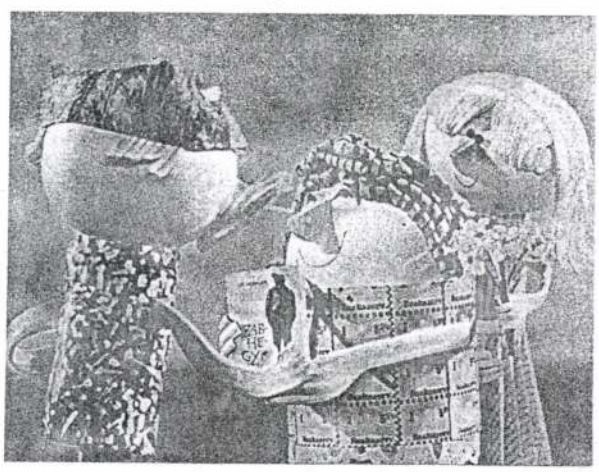

dekoratív üressége között. Vajon mi indíthat alkotót arra, hogy a művészi ábrázolás két szélsőséges irányzatát egyidőben művelje? Miért rándul át a grafikus egy számára más, idegenebb területre, és ott a stílusától is idegent produkálva szakít a magyar festészet minden hagyományával?

Mivel két igazság nincs, valamelyik poharában bor helyett víz van. Hogy melyikben, azt döntse el az idő, magamnak már eldöntöttem.

Dr. Sáry Gyula

Architektonikus szobrászat Vilt Tibor kiállítása

„Meg kell teremteni az egyensúlyt az ember és környezete között." Le Corbusier-nek a jövő városáról mondott alapvető gondolata akár mottóul is szolgálhatna Vilt Tibor legújabb törekvéseihez. Valóban, lakótelepeink éhezik ezeket az egyensúlyt teremtő jó köztéri szobrokat. Modern plasztikáink lennének hivatva a már meglevő épületeink monoton egyensúlyát, forma-unalmát feloldani, ill. készülő új városrészeink házgyári szabványrendjét enyhíteni. Legyenek összekötők, emberi léptékteremtők a magasházak és az utca járókelői között. Szervezzék, osszák, dekorálják a teret, legyenek az alakuló városképek szerves, elengedhetetlen és megmásíthatatlan részei. A nagy plasztika meghatározói közt a szobrász és a közönség korábbi szempontjai mellett és helyett is mint feltétlen figyelmet érdemlő odakapcsolódik maga az új architektúra, amely nemcsak egyetlen épületet, hanem a lakótelep, az új városrész, az építészeti környezet egészét is jelenti. Az „architektonikus terekkel való kapcsolat"-ra gondol Vilt Tibor is, mondván „ma a képzőművészeti termelés nem lakberendezési, vagy múzeumi gyakorlat és igény. A méretek növekedése, az indusztria a tömegek mozgásának, egzisztenciális létének organizálása és organizáltsága a szobrászatot újra utcai világításba állítja."

A jó architektúra a maga számára egyaránt követel és kizár – s ezt a legjobb szobrászok sem felejthetik el. Igaz, jó együttesek a tervezés első perceitől együtt haladó munkában születhetnének. Ennek megszervezése az elkövetkező idők feladata. Vilt Tibor előtte jár gondolatban e kollektivitás gyakorlatának. Nem foglalkozik már meglevő architektonikus együttesek áthangolásával, technikában sem a megszokott, lehetőségeink megszabta utakat tapossa. Alumínium, vas, beton, üveg egyaránt anyagul szolgál szobrainak. Ma is ugyanaz a fáradhatatlan kereső, akinek 1925–26-ban a Szinyei Merse Társaság, a KUT kiállításain bemutatkozott, s ami „Európai iskolá"-s tevékenységét is jellemezte.

Mostani kiállításán az 1950-es évek lehetőségei közt született kisplasztikák („Ketrec", „Közöny", „Portré") már csak ízelítőként szerepeltek. Nem kaptak helyet a Madách portréval jelezhető nagysikerű arcképek, és nem utalt a kiállítás korábbi épületplasztikáira sem. A művész új oldalról, kollektív alkotásként, együttesekben keresi a szobor helyét, értelmét, rendeltetését korunkban. Korábbi kisbronzainak expresszíven megmozgatott gazdag formavilágát m az architektonikus rend, a higgadt mor mentalitás hangsúlyozása követte. A rá j lemző lágyan alakított, dinamikus formál 1964-től a „Satu és szobor", „Állvány szobor" kis bronzvariánsokon a statikus é tettség szorította ki. Ugyanazok a sztere metrikus elemek, amik a „Közöny" 19 ben formált férfiarcában expresszív indul tal találkoztak, kimért elemi rendbe soroló tak a hatvanas évek második felére. A Vele cei 34. Biennálén már monumentális mér tekbe fogalmazva jelentkeztek („Merengő „Galambduc", „Dorottya"). A pszichiku vizsgálata helyett most a művészt az emb és környezet nagyobb léptékű viszonya fo lalkoztatja.

Szobrai – korai, Rómában töltött é (1928–31) ellenére – egyáltalán nem épiten a szépség esztétikai örömére, sőt, szinte et idegenkedve, inkább némi maliciával figye az embert; a zengő lantú Orfeusz szobra se hat az érzelmekre – inkább a konvencioná címek és a már-már építészeti elvontsá kompozíció paradox ellentétére figyelmezt Vilt Tibor architektonikus szobrai új töme és térviszonyokat ébresztő általános jelzése „Kategóriák"; sokszor anyagukban (beto vas) is az építészethez kapcsolódnak. folyamatában az új épülettervekben megny vánuló szobrászibb formajátékra való töre vessel éppen ellentétes irányú. A műfajkat góriákat ledöntő modern művészeti forr része.

Vilt Tibor a külső tér mellett a belső, anyagú plasztikai gazdagításával is kísérlet zik. Üvegből próbál összeállítani monume tális műveket, nagy reliefet; elképzeléseit üveglapok szoros egymásmellettiségébe épülő kompozíciókban realizálja. Ezek a m vei a zene és az építészet fokozottab absztrakciójához még inkább közelítene („Duna", „Zene"). Üvegszobrairól a mű vész maga így vall a műcsarnoki katalógu előszavában: „A plasztikai mű szimbiózi ban él az architektúrával. Üvegplasztikái ennek a gondolatmenetnek semmiképpe sem dekoratív megjelenítései. Szerszámol amelyekkel talán a továbbiakban megoldhat a szobrász ilyenfajta igénye."

Bajkay Ev

A Pannónia Stúdió művészetéről

Van valami sorsszerű abban, hog Szántó Piroska tárlatával azonos időben vol a Műcsarnokban a Pannónia rajz- és báb filmstúdió kiállítása. Ugyanis a harminca évek végén a Szocialista Művészek eg csoportja – rajzolók, festők, irodalmárok színészek – azt tervezgették, hogy meg teremtik a magyar rajzfilmet. Mint yezet rajzolóra, Szántó Piroskára számítottak Hosszas tanakodás és kutatás után úgy dön töttek, hogy elsőnek a „Kis kakas gyémán félkrajcárja" című mesét kellene megfilmesí teni.

Az alakuló Pannónia Filmstúdió mit sem tudott az egykori tervekről, melyekre jósze rivel maguk a Művészcsoport-beliek sem emlékeztek. Az első magyar rajzfilm mégis a „Kis kakas gyémánt félkrajcárja" lett

Művészet 1970. nov.

Macskássy Gyula időtálló, páratlan lelenényű alkotása.

Azóta eltelt húsz év, s most rangos seregzemlén mutatták be rajzaikat, bábjaikat. Megismerhettük a világ egyik legnagyobb, kétségkívül legheterogénebb stúdióját. Több mint 160 emberrel dolgoznak, s ebből húsz olyan tervezővel büszkélkedhetek, hogy bármelyikre önálló filmgyárat lehetne építeni. A Pannónia munkásságát nemzetközi zsürik közel félszáz fesztiváldíjjal tüntették ki. Népszerűségük nemcsak otthon tette közkedveltté filmjeiket, a nyugati és keleti közönség egyaránt szereti, elismeri művészetüket.

Érdeklődésük rendkívül széles skálát ölel el. Készítenek mozi- és televíziós filmeket, valamint iskolai oktatás kiegészítésére szánakat is. Kifejezési formájukban a báb-, rajz-, s egyéb animációt egyaránt magas szintű megfogalmazásban alkalmazzák. Működési területük felöleli a publicisztikai munkásságtól a legelvontabb képzőművészetig mindazt, ami a mai embert foglalkoztatja. A páratlanul gazdag spektrumnak van néhány olyan közös jellegzetessége, mely minden más nemzetétől megkülönbözteti a magyar rajz- és bábfilmművészetet. Alapvetően: a rendkívül igényes képzőművészeti gondolkodás; a mélységes humanizmus; az érzelgősségmentes, szikár igazmondás és a világ művészetével való feltétlen lépéstartás. Mindez a magyar népművészetből ismert bővérű színekben, s kifogyhatatlan, mégis mértéktartó díszítőkedvvel valósul meg.

Az amerikai gyárakban egy-egy vezető rajzoló mellett alárendeltként dolgozik a többi munkatárs, a többnyire jól bevált séma szerint készült valamennyi alak. A televízió nézői megfigyelhetik, hogy a kedves Turpi úrfi, vagy a Foxi Maxi rajzi, képi megoldásai között, trükkjeiben, ötleteiben alig van alapvető különbség. A nem túl igényes rajzi megoldás inkább az irodalmi humorú szöveget szolgálja.

A Pannóniában a kiindulás sohasem irodalmi, hanem képi. Jóllehet kiváló írók gyakran társulnak munkájukhoz, de olyan írókkal dolgoznak együtt, akik maguk is a látványból indulnak ki, képekben gondolkoznak. Hivatkozhatunk, mint példára, a „Pirospettyes labdá"-ra, mely Velencében 1965-ben Arany Oroszlán-díjat nyert. A film a közkedvelt ifjúsági író, Hárs László és a korán elhunyt, felejthetetlen tehetségű Csermák Tibor rajzolóművész közös munkája volt.

Az igényes képzőművészeti megoldásra iskolapélda a gyár legutóbbi nagy sikere. Mamaiaban Arany Pelikán-díjat nyert 1970-ben Reisenbüchler Sándor „A nap és a hold elrablása" c. alkotása. A magyar—orosz szakos tanári diplomás rajzoló a filmművészeti főiskola rendező tanszakának elvégzése után került a Stúdióba, s már egy díjat nyert, Miskolci Nagydíjat, 1969-ben. Minden filmjét teljesen egyedül készíti, mert úgy érzi, ez biztosítja az egységes mozgás-dramaturgiát. „A nap és a hold elrablásá"-nak volt olyan fázisa, amelyhez egy másodpercnyi vetítéshez 15 000 rajzot kellett készíteni! Az égbolt ezernyi különböző, ragyogásában mozgó csillagot ábrázolta.

Reisenbüchler filmje Juhász Ferenc versének megvalósulása, mégsem hangzik el benne egyetlen szó sem. Az alkotó maga állította össze a zenéjét, Bach, Vivaldi, Bartók, Orff és más nagy zeneszerzők muzsikájából. A másfél évig készült produkció, túlzás nélkül állítható, a század egyik jelentős remeke. Minden kockája olyan kimunkált grafikailag, hogy bizvást közölhető lenne albumban is. Kiteljesedni mégis a mozgásban, a film igazi anyagában tud a mű. Együtt rezeg a vers minden hangjával zenéje, képe. Mégsem költészet, hanem film, a javából.

A rajzfilm mozgó képzőművészet. Indulásakor az amerikai karikatúra humorát és az amerikai illusztráció szentimentalizmusát örökölte Disney-től. A második világháború után azonban ezt a művészetet, szükségképpen, újjá kellett teremteni. Úgy tűnik, erre a népi demokráciák művészei nagy kedvvel vállalkoztak. A lengyel, a cseh, a jugoszláv s nem utolsósorban a magyar rajz- és bábfilmek lényegesen elütnek a megszokottól. Humoruk nem kispolgári; sohasem megrajzolt kabaré, hanem képi telitalálat: a mondanivalójuk pedig rendszerint mély és elgondolkodtató.

Gondoljunk csak a kifogyhatatlan humorú Gusztáv-sorozatra, melyet annyira szeretnek külföldön is. Az esendő ember hibáit viszi nemegyszer abszurd ötletekkel kifejezett helyzetekbe. A látott gyarlóságok önvizsgálatra indítják a nézőket, s talán egy picit meg is javulnak, míg mulatnak rajta.

Vérfagyasztó telitalálat a „Koncertisszimó". Gémes József remek, elegáns ecsetjárású képekben vonultatja fel a hangverseny gyülekező közönségét. Estélyiruhás hölgyeket és frakkos urakat. Művelten olvasgatják a műsorfüzetet, látcsöveznek, akad azonban későnjövő is. Végre megtelik a terem. Közben felsorakozott a katonazenekar is, szerényen, ahogy képzett muzsikusokhoz illik. Hozzák hangszereiket. Szuronyokat, géppuskákat, ágyúkat, rakétakilövőket. Amikor a finom, frakkos karmester beint, a nézőtérre irányított fegyverek egyszerre dördülnek el.

Hibát követnénk el, ha a forgatókönyvet mesélve akarnánk érzékeltetni a filmek erényeit. Legfőbb értékük, s ez igen megbecsülni való, hogy milyen hajlékonyan alkalmazkodik a képi megjelenítés a mondanivaló egészéhez. Gémes például a franciásan nagyvilági modorú Koncertisszimó után megalkotta a „Díszlépés"-t, amelyben a színes katonai parádét bővérűen, előbbi munkája visszafogott színeivel ellentétben a témához illően, ropogósabban jelenítette meg.

Szoboszlay Péter „Sós lötty"-e a legmodernebb képzőművészeti montázsok és grafikák eszközeivel fejezi ki a végtelenül közérthető és közérdekű mondanivalót. Dargay Attila a „Variációk egy sárkányra" játékos meséjében ízlésnevelő is, mikor az amerikai mesefilmek édeskés és giccsesen szép modorában indít, s átvált a legszellemesebb rajzokra. 1968-ban Ezüst Pelikán-díjjal jutalmazták.

Kovásznai György „Átváltozások"-ja volt talán az első olyan film, mely el kívánt szakadni a karikatúrától, s kiszélesítette a

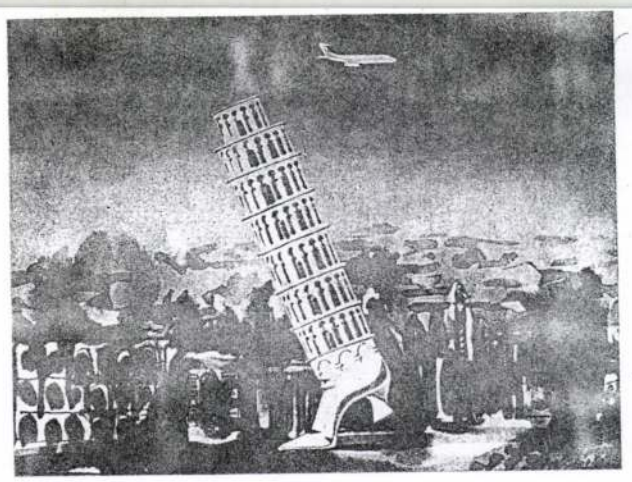

Jankovics Marcel: Air India

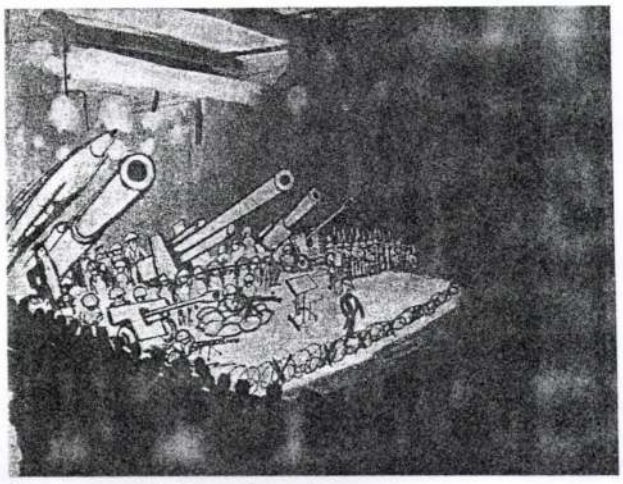

Gémes József: Koncertisszimó
Concertissimo
Концертиссимо

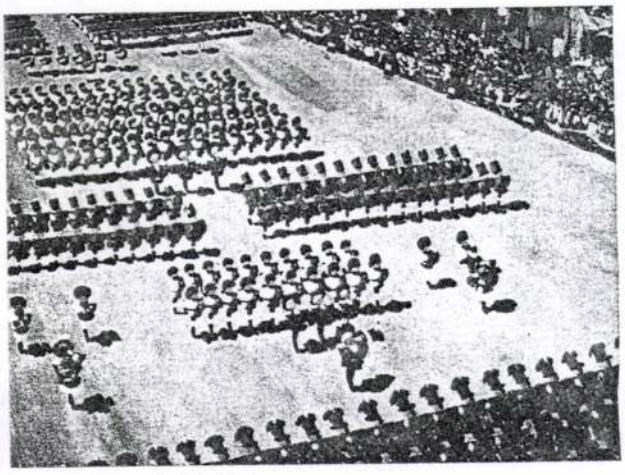

Gémes József: Díszlépés
Parade – Парад

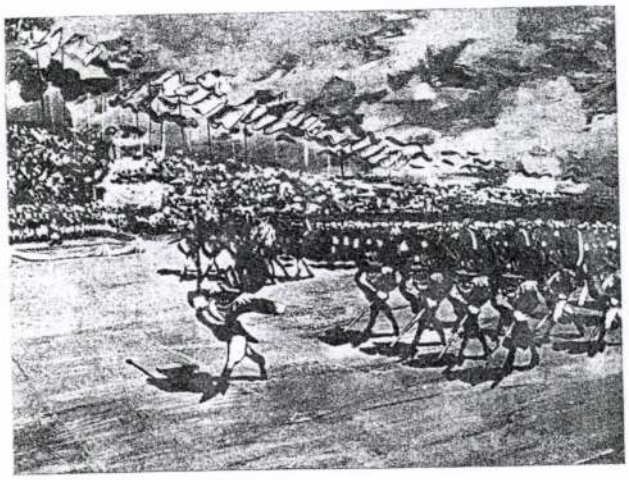

Csáki-Maronyák József: Távirat a frontról
Télégramme du front
Телеграмма с фронта

képzőművészeti eszközök felhasználását. 1965-ben Mannheimben Arany Dukáttal jutalmazták.

A fiatal Richly Zsolt a népművészethez nyúl, de nem népieskedve. Kodály—Ady „Felszállott a pává"-ját filmesítette meg, például, s nem méltatlanul a klasszikus szerzőkhöz. Az ugyancsak ifjú Macskássy Katalin édesapja utódja a szakmában, de hangja teljesen önálló. Örkény egyperceseiből láttunk tőle egyet, s oly kiválót, hogy érett művésznek is becsületére válnék. Dramaturgiai, képalkotó, szín- és formaérzéke egyaránt kitűnő, komponálókészsége példamutató.

Macskássy Gyula, egész sor fesztiváldíj nyertese, ma is a gyermekfilmek legigazibb alkotója. Húsz év alatt generációk sora mondta kedvencének hőseit.

Nepp József a gyár egyik motorja. Neve nem csak rajzolóként, de mint szövegíró, zeneösszeállító, rendező is megjelenik. A Gusztáv-figura az ő műve, Jankovics Marcellal együtt gondolták ki. Jankovics a legkisebb feladatból is tud remeket alkotni. Mivel a gyárnak sok külföldi megbizatása van, az Air India légiforgalmi társaság reklámfilmjét is elkészítették. A nyolcperces hirdetés a lélegzetállító képi lelemények olyan bravúrja, mely szavakkal csak oldalakon kifejtve lenne kifejezhető. A világot átrepülő gép útját, a társaság szolgáltatásainak előnyét egyidejűleg fejezi ki, meglepőbbnél meglepőbb asszociációkkal, formákból és jelentésekből kialakítván a lényeget. Ha bizonyítani kellene, hogy korunk a képi kultúra felé halad, legfőbb okból azért, mert időnk feladataink sűrűsödése miatt egyre csökken, s mert a kép sokkal gyorsabban és érzékletesebben informál, mint a szavak: ezt a filmet lehetne bizonyítékul felmutatni.

Nem hagyhatjuk említés nélkül Macskássy—Várnai alkotó kettősének sajátos humorát sem. A „Ceruza és Radír", a „Kis ember nagy város" (1969. Amerikai Kékszalag Díjjal kitüntetett munka) és a többi filmjük mind a felnőttekhez szól gyermeki humorral, nagyon is érett gondokról.

Szabó-Sipos Tamás is mestere a közéleti problémák megvilágosításának. Az új gazdasági mechanizmusról szóló televíziós sorozataiban munkatársként megnyerte magának tudományunk, közéletünk számos személyiségét, akiknek neve szakértőként szerepel is okos, lényeglátó filmjeiben. Ötletes rajzot, montázst, animációt, mindent felhasznál, hogy kristálytisztán állítsa elénk az elvont gondolatokat is.

A kitűnő rajzfilmek mellett sikeres bábfilmek is készülnek a stúdióban, ami nem kis részben a Munkácsy-díjas Foky Ottó érdeme. Emlékezetes kísérlete volt a hajtogatott, plasztikus papírfigurák alkalmazása az „Így lövünk mi" című szatirájában. A szakszervezeti asszonytárs szakszervezeti bélyegekből készült ruhát visel, az éber portás csupa szemből készült, a rakétát pingálással díszítő lányka pedig tortapapír főkötőcskét és kötényket. Foky az anyagok szerelmese. Tervezés előtt maga elé szórja gombgyűjteményét, paszomány-kincseit, szövethalmaza tárházát, s ebből merít ihletet. Bűbájos „Én, az egér" című állatmeséjét mégis igazi egérrel, igazi kamrában, igazi macskával forgatta. Hogy a valóság mégis mesévé áll össze, az Tóth János operatőr érdeme, ak egyenrangú képzőművészként alkot Fokyval.

Nem hallgathatjuk el, hogy ennek a kiváló művészeti intézménynek a kialakulásához kevés lett volna az alkotók tehetsége, ha nincs egy olyan szervező erő a segítségükre mely megteremthette ezt a stúdiót. A nagy műveltségű, ragyogó pszichológiai adottságokkal rendelkező vezetőjükre, Matolcsy Györgyre gondolunk. Érti, segíti munkatársait, nem riad meg semmi szokatlantól sokféle munkát biztosít nekik, hogy ne fásuljanak bele az egyhangú feladatba. Fiatal lelkes, fáradhatatlan.

Sajnos, nálunk szinte hagyomány, hogy értékeinket tékozoljuk. Sokkal több megbecsülést érdemelne a Pannónia Stúdió is. Úgy véljük, a nagysikerű műcsarnokbeli kiállítás arra ösztönöz, teremtsük meg a Rajz- és bábfilm múzeumot, melyhez diafilm árusítás és vetítő is csatlakozhatna. Esetleg a készülő Várszínház kihasználatlan nappali idejében. Kultúránk iránt érdeklődő külföldiek és művészetkedvelő magyarok számára egyaránt érdekes lenne — hiszen a műcsarnok-vetítések is állandóan zsúfoltak voltak.

Kritikánk, sajtónk sem bánik érdeméhez méltóan ezzel a nálunk oly magas színvonalat elért művészeti ággal. Olyan közhangulatot kell teremtenünk, s erre a múzeum alkalmasnak látszik, hogy jogos büszkeségünk ne maradjon véka alá rejtett kincs.

Révész Zsuzsa

MŰVÉSZET

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG:
ARADI NÓRA, D. FEHÉR ZSUZSA, ÉK SÁNDOR, GÁBRIEL FRIGYES, POGÁNY Ö. GÁBOR

Kiadja a Lapkiadó Vállalat. Budapest, VII., Lenin körút 9—11. Telefon: 221-285. Felelős kiadó: SALA SÁNDOR igazgató
Felelős szerkesztő: POGÁNY Ö. GÁBOR * Szerkesztő: SOLYMÁR ISTVÁN * Műszaki szerkesztő: SÜTŐ LÁSZLÓ
A szerkesztőség címe: Budapest, V., Szent István tér 15. Telefon: 125-022
70.2656 Athenaeum Nyomda íves mélynyomása, Budapest. Felelős vezető: Soproni Béla igazgató
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (Bp., V., József Nádor tér 1.) és a postahivatalokná
Lapunk példányonkénti eladási ára 12,— Ft. Előfizetési ára fél évre 72,— Ft. Csekkszámlaszám: egyéni 61 280, közületi 61 066

INDEX 25 602

Foky Ottó

D Foky Jenő

Nobair

1897

Ennek 1930. 83. f.

Északitáka

Fahy Ottó
grafikus

A Munkácsy-díjas művész a hajlogatott papírfigurákat alkalmazott az „Ugyanúgy lehetünk mi" című metszetében. Bibliás „Éva, az egy más állatmese.

Révész Zsuzsa: A Pannonia Studió.....
Művészet, 1970.november - 46.lap

M.D.K.

Fáky Ottó
iparművész

Mihaszna kacsog", „Didergő király"
„Vetkőztársak", c. bábmű

Révész Imrza: Bálfelmyeink képzőművészeti problémái
(Művészet, 1962. november – 34 lap

Fahy Ottó

grafikus

„Így lövünk mi" (repro)

Művészet, 1970. október - 48. lap.

Fehy Otto

Ghusárok „Capriccio"-jának hőseinek variációit Fehy Otto teremtette meg.

Menyhárt László: Az agy mozija, avagy.....
Müvészet, 1975.szeptember - 16.oldal

Fohy Ottó
bábművein

M.D.K

„A Szentgallen kaland", a „Siker"
„Szeretem az állatot" című filmek
báb alakjait szinálta.

Szatmári Gizella: Gondolatok Fohy Ottó bábkeverő iparművész kiállításával kapcsolatban

Művészet, 1963. december – 42 lap

Fáy Otló
bábművész

M.D.K

Bölcsőtől az iskoláig c. film hőse
A Gyám. Siker című filmből
Vénet harcos

repro

Szatmári Gizella: Gondolatok Fáy Otló bábtervező gyár
művész kiállításával kapcsolatban

Művészet, 1963. december — 44 lap

Fohy Otto
festőművész

M.D.K

A Fényes Adolf teremben rendezett kiállítást. A „Vetkőztatósak" a kis „Elvett" a „Szent Gallen-i kolduló" a „Sosem volt királyfi" a „Sikeres" című film díszlettervezője.

Rövid ismertetése: Fohy Otto kiállítása a Fényes Adolf teremben
Művészet, 1963. december – 42 lap

M.D.K.

Foky Ottó bábtervező

A„Mi lenne ha?" c. rajzfilm Pesti Pista nevü főszereplőjéről a beszámoló elmondja, hogy a "társadalmi tulajdon védelmében szót emelő és a "Csendes pesti éjszaka" c. bábfilm után még jónéhány... bábfilm főszerepében.." láthatja majd Pesti Pistát a közönség.
Pesti Pista fénykép repr.

/P.J./: Uj rajz és bábfilmek c. beszámolója. Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. okt. 23. III. évf. 43. sz. 28. l.

Feky Ottó

M.D.K.

Bábmüvészeti kiállitása a Fényes Adolf-termmben.

E müfajnak legkiemelkedőbb müvésze.ha zánkban

Mintegy lo esztendeje a szaká ban dolgozik, külföldön jobban ismerik ,mint itthon.

Díjat nyert:Erfurtban, Lipcsében, Londonban,Poznanban

Reklámgrafikák: Tungsram, Hungarofruct

Magyar Nemzet 1963. szeptember 3. 4.l.

/

Foky Ottó M.D.K.

Bábjait ,mint grafikus papiron tervezi és csak aztán kerül sor a kivitelezésre.

Szent Gálleni Kaland bábfigurái.

" Piker" c. bábfilm.

Domanovszky György: Báb,baba,bábu

Magyar Nemzet 1963. szeptember 3. 4.l.

M.D.K.

Foky Ottó

"A bölcsőtől az első osztályig" c. bábfilm bábfiguráit tervezte. A filmet a Pannonia Filmstudióban forgatták.
A Hirek c. rovatban fényképfelvétel ~~mellék~~ egy sorozat báburól.

Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. julius 15. IV. évf. 29. sz. 39. l.

MDK.

Foky Ottó

Igy lövünk mi c. bábfilmjéről

Filmvilág 1966 szept.7.

.MDA.

Foky Otto

Egy levünk mi c. bábfilmjéről

Filmvilág 1965 szept.7.

MDK

Foky Ottó

bábfigurák

4. Orsz. Iparművv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

Fóry Ottó

Részt vesz a kiállításon, játékterveket

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún – júl.

Toky Ottó, bábkerező

L: Márk Gábor

Sz. J. J. : Arany Mekor – dijak 12.

Esti Hírlap, Bp. 1977 ápr. 23.

98

Fekete Ottó

Hadfogságban babákat faragott. „Jó karácsonyt nekünk!" c. filmjében fatuskó-jelenetes – szikrán pattogó fekete-fehérben ekek, az állami magyar-állapotai, a mindennapjainkban élő és szeretteinkkel szemben arcnélkülivé szétszórtak ölelik át-tartott kezeik. (szubjektív) elvegyítve szélfújta szélkeltetésre szolgálnak a babák a „Babafilmben". A babák az emberekben alterszegai, mélyek különösen alkalmasak az emberi élet mindennapiságának ábrázolására. (szubjektív) „Babafilm" (szepi.)

Vadász József: A mozgófilmek állóképeiről.

Filmvilág, Budapest, 1977. márc. 1.

Foki Ottó

Mező Ferenc: "Mesék a közösségről" cimmel ir Csukás István: „Egy kis csacsi története" c. gyermekek számára készült kiadványról, melyet Foki Ottó illusztrált. Ugyancsak gyermekek számára készült Janikovszky Éva: "Már óvodás vagyok" c. kötete, Réber László illusztrációival. Mindkét könyv a Móra kiadónál jelent meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. okt. 16. XX. évf. 42. sz. 10. lap.

Fehy Attila
bábfilmrendező

Méltatás.

— : 1977. április 4.
Tükör, 1977. április 10–24. lap.

Fóky Ottó
bábtervező

MDK

Figuratervezője volt a Szent Galleni kakaród, a Vetélytársak, Szeretem az állatot című bábfilmeknek.

Szatmári Gretta: Gondolatok Fóky Ottó . . .
Művészet, 1963. december. —

MDK

Foky Ottó, kőbányai

Egy iparművész csoport vezetője.

— : Prizma 13, Hetek, Három plus kettő, 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 29.

MDK

Foky Ottó

V. Orsz. Iparm. kiáll. Műcb. 1965.

Foky 0.Ottó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
1963 AUG 28.

1021

Foky Ottó kiállításáról

A Fényes Adolf-teremben rendezték meg Foky Ottó bábfilmtervező bemutatóját. A fiatal művész munkásságának jelentős része van abban, hogy új bábművészetünk egyre inkább megtalálja e különleges műfaj sajátos formanyelvét, s magas művészi szintű teljesítményekre is alkalmassá válik. Foky Ottó bábjai (illetve a munkatársaival együtt készített filmek) figyelemre méltó sikereket arattak külföldön is — a londoni fesztiválon a „Vetélytársak"-at a legjobb játékfilmnek minősítették, s a poznani reklámfilm-versenyen értékes díjat nyert egyik kisfilmünk.

A kiállításon felsorakoztatott bábfigurák első pillantásra talán különösnek látszanak — villanydrótból a lábak, műanyagszivacsból a szakáll, bizarr fejformák (retek-, körte-, nudlifejek stb.) —, de azonnal nyilvánvaló, hogy itt nem holmi különlegesség-hajhászásról van szó. Minden, a sűrített jellemzés, a karikirozás, a szatíra eszköze. S ezért elhitető erejű, meggyőző a stilizálás is. A hatásos ötletek, a humoros, komikus elemek: „iparművészeti rangon" érvényesülnek. A tárlat közönsége derűs, mosolygó arccal nézelődik, s elégedetten, emlékezetes élményekkel gazdagodva távozik.

Foky Ottó azonban — minden elért jeles eredményét számbavéve is — pályája kezdetén álló művész. Természetes, hogy a nagy példaképek ösztönző hatása még fellelhető (Trnka!), s az is nyilvánvaló, hogy művészi formanyelve még nem teljesen szuverén.

Cs. M.

a washingtoni tervezet
mogatására ma *afrikai, ázsiai és nyugat-indiai szervezetek képviselői a négerek egyenjogúságát követelő kérelmet nyújtanak át az amerikai nagykövetségen.* Szombaton ugyanebből a célból tüntetőmenet vonul a nagykövetség elé.

Az angol televízió nézői egyébként a washingtoni tüntetésnek a *Telstar* közvetítésével maguk is szemtanúi lesznek.

Hetvennégy aláíró

Washington, augusztus 28.

Az Egyesült Államok fővárosában három újabb állam — *Marokkó, Dahomey* és *Kamerun* — diplomáciai képviselői írták alá az atomfegyverkísérletek megszüntetéséről kötött moszkvai egyezményt. Ezzel 74-re növekedett az egyezményt Washingtonban aláírók eddigi száma.

Fáklyás tüntetés

Koppenhága, augusztus 28.

Az atomleszerelésért küzdő dán mozgalom tagjai tegnap este *fáklyás tüntetést rendeztek a francia nagykövetség épülete előtt,* miközben a nagykövetségen *Pompidou* francia miniszterelnök vacsorát adott *Krag* dán kor-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Foky Ottó

NÉPSZAVA

1965 MÁR 7.

1021

Holczinger minden mennyiségben

Az ember azt hiszi, káprázik a szeme: akármerre néz, mindenütt csak Holczingert lát. Holczinger kicsiben és nagyban, minden minőségben és mennyiségben, jókedvűen és morgósan, jellegzetes vörös hajával, rendetlenül.

— Néhány napja kezdtük el forgatni a Bohóciskolát, az operatőr Jávorszky László, a díszlettervező pedig Magyarkuti Béla — tájékoztat Foky Ottó, aki egyben rendezője, tervezője és mozgatója bábjainak.

— A történet főhőse Holczinger, a IV/B-ből. Érdekessége, hogy alapötletét szó szerint az »életből lestük el«. Holczinger valóban él, valóban IV. általánosba jár, és valóban bohóc akar lenni.

Holczingernek éppen jelenése van, az ajtótól a katedráig kell elmennie, igaz, csak tíz centimétert, de ez bábfilm nyelven, illetve bábfilmkészítési időben csaknem kétórás munkát jelent. Így, amíg Holczinger és társai a tíz-tizenötperces cselekményt eljátsszák, amíg elkészül a 185 jelenet, két hónap is eltelik. Egy Holczinger nem is állná a sok átfestést, öltözetést, ezért kellett belőle tíz darabot készíteni.

(tóth)

(Jentetics László felvétele)

Okyan-
vidéki
ves, —
épület-
tanuló-
fiatalok
tást és
mun-
csot és
ositunk.
7. Kő-
általá-
vi bi-
-16 éves
itkezési
. ápr.
entkező
talános
állított
jelent-
staror-
dapesti
fiata-
n as
É. V.
tályán
p. V.,
pár u.

Gyár
Bpest,
130.)
hani-
beta-
—
erész

Gépkocsivezetőket, autó-motorszerelőket, éjjelőröket, valamint megfelelő, képzettséggel rendelkező menetirányítót azonnal felvesz a Földművesszövetkezeti Szállítási Vállalat, Budapest, XIII., Dráva u. 9—11. sz.

Azonnali belépésre felveszünk: építész technikusokat, sépírónőt, tetőfedő, központi fűtésszerelő, hőszigetelő és tetőszigetelő szakmunkásokat, — szállító munkásokat, — segédmunkásokat. Szakmunkásoknak szerszámhasználati díjat fizetünk, munkásszállás nincs. — Házkezelési Igazgatóság központi műhelye, Bp. V. ker., Bástya u. 12.

Többéves gyakorlattal rendelkező állatorvost keresünk állati szervek begyűjtésével foglalkozó osztályvezetői állás betöltésére. Levelek »Export 5994« jeligére kérjük a Felszabadulás téri hirdetőbe.

jeligére, Pécs, Sallai u. hirdetőbe.

1 db 6 HP erős Diesel-motor szívattyúval együtt eladó. Győrszentiván, Kossuth u. Műletics.

Síbi-szívattyú eladó. XVI. ker. (Rákosszentmihály), Akácfa utca 39.

Lottón nyert Luna villany varrógép eladó. 473—535/41, — Kárpáti.

BÚTOR

Bútorvétel! Hagyatékot, hibás rekamiét, garnitúrát, hálószobát, hármasszekrényt, lakásfeloszlatást, varrógépet, ágytollat, ruhaneműt. 339—197.

Veszek! Hálót, kombináltat, rekamiét, hagyatékot, ágytollat, ruhaneműt, porcelánt, limlomot, készpénzért. 336—966.

Vásárolunk hálószoba bútort, kombináltat, háromajtót, rekamiét, hagyatékot, feloszlatott háztartást. 336—027.

koszorúslányi ruhák, keppek, szmokingok, vidékre is. Bp. V., Bástya utca 27, Kálvin térnél. Telefon: 185—132.

JÁRMŰ

Wartburg Camping, 15 000 km-rel eladó. Megtekinthető szerdától: Sashalom, XVI., Szabadság útja 27, Boros.

Volga, gyönyörű karban, 60 000 km-t futott, előkészítő eladó, szombaton 10-től, Balzac utca 30. előtt.

1000 Wartburg kitűnő állapotban eladó. VIII. Kisfuvarozó u. 11, Keresztury.

rek a kiadóba.

Elcserélném szoba hallos rózsadombi lakásomat, két szobás budai megfelelőre. Reggel 9-ig 352—900.

Egyszoba hall, légfűtéses komfortos lakásért adok egyszoba komfortos, központi fűtésű és egyszoba alkóv félkomfortost. — »Megegyezéssel 1743« jeligére a kiadóba.

Szombathelyi belterületi szoba konyhás, gázos főbérleti lakásomat elcserélem budapesti hasonlóra. — Érdeklődni: Csári, Kispest, Vörösháderő 28. Hétfő, szerda kivételével 16—20 óráig.

házam,
van. Vál
»Szeretette
1695« jel
adóba.

23 éves,
csinosnak
vák nő (
3 éves kis
társaság
ezúton ke
férfi ismer
zsaság célj
gyermek ne
11110« jelig
szabadulás
tőbe.

VEG

Szobafestést kisiparos, g
fizetéskönnyí
Telefon: 29

Foky Ottó
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
1963 AUG 24

1021

BÁBOK

A Fényes Adolf-teremben nyílt meg Foky Ottó bábfilmtervező kiállítása. A tárlat bemutatja azokat a bábfigurákat, amelyeket a művész bábfilmekhez, reklámfilmekhez készített. Első képünkön: figurák a Siker című filmből; második képünkön: figurák a Dizőz és a görlök című reklámfilmből.

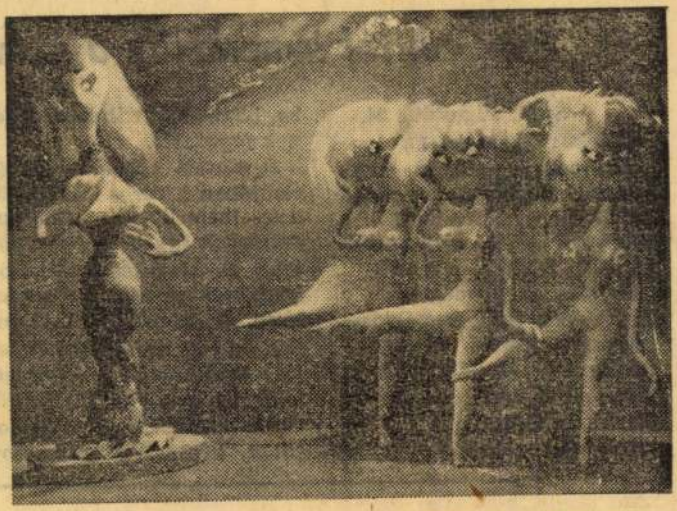

(MTI-foto — Bojár felv.)

Szabad
POLITIKAI NAP

Hruscsov holnap érkezik Brio

Ma Splittel ismerkedik a szov

Split, augusztus 24.
Márkus Gyula jelenti:

Hruscsov kéthetes jugoszláviai magánlátogatásának ötödik napján, ma reggel, a gyönyörű Adria-parti fürdővárosba, *Splitbe* érkezett.

A szovjet vendéget és a kíséretében levő személyeket jugoszláv részről *Alexander Rankovics alelnök* kíséri. *Tito* elnök ugyanis tegnap délután, a dubrovniki repülőtérről már elutazott Brioniba, hogy *előkészítse vendégének fogadását.*

A szovjet kormányfő programjában a város hajógyárának megtekintése szerepel, *amelyben egyebek között tartály- és kereskedelmi hajók készülnek szovjet megrendelésre. A jugoszláv hajógyárak 1966-ig 25 különböző hajót szállítanak a Szovjetuniónak, mintegy 125 millió dollár értékben.* A gyárlátogatás végeztével Hruscsov

HAVANNAI LAP

Milyen i

Foky Otto

Októb. és
szerda

1960. aug.

FOKY OTTÓ:
A telhetetlen méhecske
(rajzfilm)

Major Tamás: „Igazi kis mesterek ...”
ülőhelyen

Fokry 640. festő, bábjátéktervező MOK

Nyilatkozata a mesekönyv-illusztrációk-ról.

Él: „A lehetetlen méhecske" c. rajzfilmből: Repr.

Major János: Igaz, hogy ez macska vagy nem igaz? 12-13

Család- és iskola, br. 1960. augusztus XI/8

Foky Otto

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1983 OKT. 9.

1021

Esztergályozott fejű sztárok

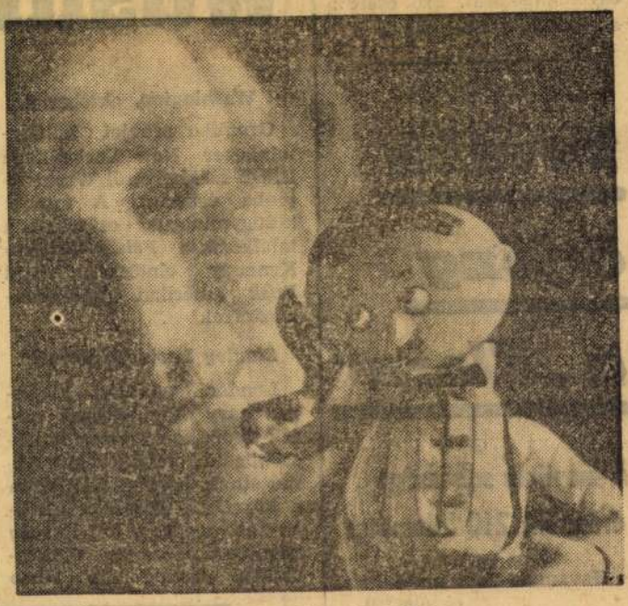

Foky Ottó egyik bábja.

Vannak külföldi sztárok, akiknek a nevét s küllemét előbb ismeri a mozilátogató közönség, mint filmjeiket. Most ritka kivételként magyar mozihősökkel is ez történt. Pedig ezeknek a filmfiguráknak nincs olyan megnyerő külsejük, mint amilyenek a képeslapok oldalain csábítgatják az olvasót. Fejük esztergályozott, faragott, csiszolt, festett, drótkezüknek csak négy ujja van és legtöbbször az egész film folyamán nem változtatják meg faarcuk kifejezését.

Természetesen a bábokról van szó, amelyek a Fényes Adolf-teremben a közelmúltban rendezett kiállításon oly nagy sikert és elismerést hoztak tervezőjüknek, *Foky Ottónak*. Két vendégkönyv telt meg a gratuláló, köszönő aláírásokkal, s legalább minden oldalon egy bejegyzés, így, vagy hasonlóan fogalmazott: „Miért nem szerepelnek ezek a csodálatos kis figurák magyar filmeken?" „Miért játsszák ezeket a filmeket ilyen ritkán?" „Több bábfilmet!"

— Keveset gyártunk, s azt se nagyon forgalmazzák a mozikban — mondják a *Pannonia Filmstúdióban*.

— Tavaly volt az első esztendő, amikor tervszámaink 900 méter, tehát három bábfilm készítését tették lehetővé. Technikai kapacitásunk is meglehetősen rossz. Művészi invenciók dolgában azonban nincs hiány. *Imre István* rendező és *Foky Ottó* tervező vezetésével külön bábfilmes stábunk volt akkor is, mikor évi egy filmet csináltunk, most is ők dolgoznak, mikor hármat készíthetünk, de egy kis technikai segítséggel évi ötöt is tudnánk csinálni.

— Mi az akadálya?

— Természetesen a tervelőirányzat. Eddig mi magunk sem gondoltuk, hogy ilyen igény mutatkozik, azt akartuk, hogy az évi három film legyen igazán jó. Ám, ha többre van igény, nagyon szívesen csinálnánk többet, mert csak ez adna lehetőséget a művészi kísérletezésre is.

— A stúdió kérésére — mondják a MOKÉP-nél — megpróbáltuk hét rajz- és bábfilmüket egy műsorban bemutatni. Az *Öcsi*, *Peti* és a *Gépembernek* azonban nem volt sikere. Nem azért, mert ezek a filmek rosszak, hanem arról van szó, hogy a közönség nehezen vált jegyet olyan összeállításhoz, amelyben csak rövidfilmeket láthat. Most visszatérünk ahhoz a módszerhez, hogy egy-egy játékfilmhez kapcsoljuk a báb- és rajzfilmeket is.

Nézzük a kimutatásokat. A Babák és bábok tavalyi film, július-augusztus-szeptemberben huszonnyolc budapesti mozi játszotta, keskeny változatban pedig Budapesten és Pest megyében hatvankét alkalommal vetítették. A Sikernek szeptemberben volt a bemutatója, októberben öt budapesti mozi játssza majd.

Ha arra gondolunk, hogy ezeket a bábfilmeket ráadásul gyenge, vagy már lefutott nagyfilmekhez kapcsolják, akkor érthető a közönség véleménye: miért érzi ismeretlennek a kiállításon látott bábukat. A mozik vezetői például többnyire nem is ismerik előre azt a báb- vagy más kisfilmet, amit játszani fognak. Ha már a közönség — és a kritika — így felfedezte az esztergályozott fejű sztárokat, jó lenne, ha a gyár egy kicsit többet törődne saját filmjei forgalmazásával és főként propagandájával.

Bernáth László

és gazdasá
továbbfejles
kérdéseit,
terjedő id
összehangol
szakosítás

Tovább örjöng a „Flora"

A hurrikán sebessége óránként 210 kilométer

Havanna—Port au Prince, október 9.

Tovább dühöng a Flora nevű hurrikán. Haiti egészségügyi és népjóléti minisztere közölte a *Reuter* tudósítójával, hogy a vihar következtében elhunyt mintegy négyezer ember közül

eddig 2500 személyazonosságát állapították meg.

A termésben bekövetkezett pusztulás óriási csapás az ország gazdasági életére, *a hajléktalanok száma meghaladja a százezret* — közölte a miniszter.

A világsajtó jelentette, hogy Kubában *Castro* miniszterelnök személyesen ellenőrzi a mentést. Tegnap a kormányfő Oriente tartomány északnyugati részén kétéltű járműre szállt.

A megduzzadt folyó fának sodorta a járművet,

amely süllyedni kezdett. A környékbeliek azonban biztonságos helyre vontatták a süllyedő kétéltűt.

Életveszélyes kalandja után a kubai miniszterelnök folytatta szemleútját. A lakosságnak megígérte, hogy

vonaton és teherautón élelmiszert és gyógyszert küld,

amint lehetséges. A szállítás legfőbb akadálya a hidak pusztulása — mondotta.

Kuba két keleti tartományában

a hurrikán elpusztította a termést.

Santiago és Camagüey vidékéről 60 ezer kubai hagyta el otthonát. Guantanamóban legalább *tízen vízbe fulladtak.*

A hurrikán jelenleg a Bahama szigetek felé tart. A havannai meteorológiai intézet szerint a rettenetes Flora sebessége ugyan csökkent, de — még mindig 210 kilométer óránként.

Washington, október 9.

Gromiko szovjet külügyminiszter New Yorkból, az ENSZ székhelyéről Washingtonba érkezett. A szovjet külügyminiszter csütörtökön találkozik a *Fehér Házban* Kennedy elnökkel, majd *Rusk* amerikai külügyminiszterrel.

Stanley Levinson jelenti:

Londoni politikai körökben nagy érdeklődéssel várják *Gromiko* és *Kennedy* küszöbönálló találkozóját. Rámutatnak, hogy a találkozón *a következő kérdések kerülhetnek szóba: a két ország együttműködése az űrkutatásban, esetleg egy közös*

Országjáró k a magyar kato

Moszkva, október 9.

A *Czinege Lajos* vezérezredes, honvédelmi miniszter vezetésével a Szovjetunióban tartózkodó magyar katonai küldöttség szerda reggel Moszkvából repülőgépen *Jerevánba,* az Örmény Szovjet Szocialista Köztársaság fő-

A VÍZIPÁLYA

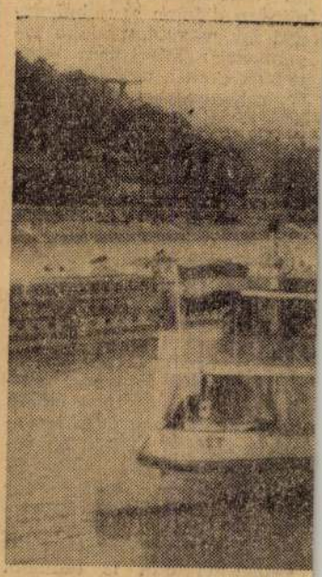

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FILM SZINHÁZ MUZSIKA

1968 AUG 31
Foky Ottó

1021

KISFILMESEK

Titán baba és a többiek

TALÁLKOZÁS EGY KÜLÖNÖS ALKOTÓCSOPORTTAL

Foky Ottó

Két évvel ezelőtt a Pannónia Filmstúdióban szövetkezett egy bábtervező-rendező, egy forgatókönyv író és egy operatőr: *Foky Ottó, Nepp József* és *Tóth János*. A szövetkezés eredményei két bábfilm, s mindkettő fesztiválnyertes: az „Ellopták a vitaminomat" és a „Bizonyos jóslatok". A tervező-rendező és a forgatókönyv író pályájuk kezdete óta az animációs filmekkel jegyezték el magukat, az operatőr azonban tulajdonképpen játékfilmes, aki csak időnként ruccan át a bábok világába.

A szálak még 1950-re nyúlnak vissza, amikor Foky Ottó Tóth Jánossal engedély nélkül ügyködött a főiskola pincéjében. Téli tájat akartak fotografálni. A havat naftalin helyettesítette. Persze meggyulladt. Majdnem leégett a főiskola. Így kezdődött. Ez a múlt. Később a dzsessz szeretete újra összehozta őket. Tóth János operatőrnek csodálatos magnója és hangosító berendezése van. Nála találkoztak időnként muzsikát hallgatni. Időnként, amikor elhallgatott a zene, beszélgettek; elképzeléseikről, problémáikról. A sok beszélgetés, tervezgetés eredménye lett az alkotói közösség és a két díjnyertes film.

Minden munkát közösen végeznek. Az operatőr Tóth János beleszól a forgatókönyv-írásba, időnként Foky Ottó is a felvevőgép mögé áll, Nepp József viszont a rendezésben, a bábmozgatásban is közreműködik. Nemegyszer heves vitákra kerül sor. Az időnkénti feszültség oka —, mint ők vallják — az, hogy az operatőr avantgardista, neki vannak a *legvadabb elképzelései*, a forgatókönyvíró popularista, vagyis mindig *közérthetőségre* törekszik, a rendező viszont a villámhárító szerepét tölti be, neki mindig sikerül megtalálni a *közös nevezőt*.

— Mi hozta az animációs filmesek közé a játékfilm-operatőrt?

— *Felüdülési vágy* — mondja Tóth János. — *Az ember a gyerekkori álmait, vágyait mentheti át ide, azokat, amelyek a játékfilmnél nem valósíthatók meg. Itt az alkotás örömének olyan légkörében részesülhet az ember*, amely játékfilmnél elképzelhetetlen.

Fehér asztal mellett ad interjút az alkotó hármas (Foky Ottó, Tóth János és Nepp József)

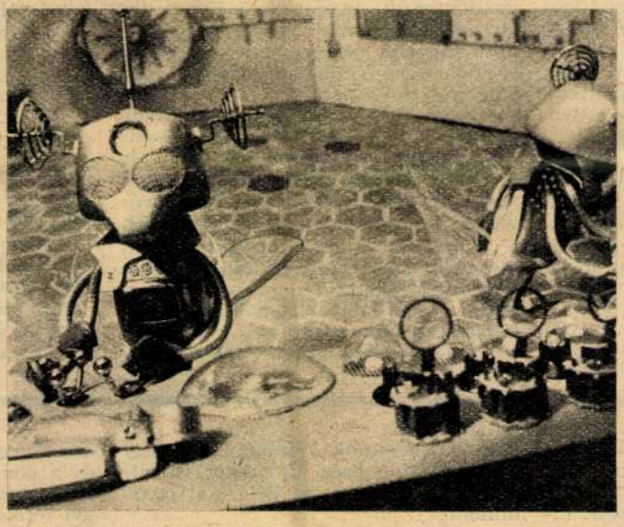

Két jelenet a fesztivál-nyertes „Bizonyos jóslatok" című filmből

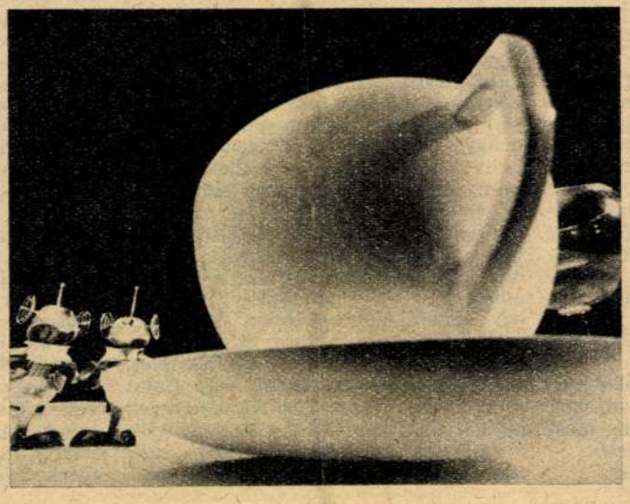

Igyekeznek mindig mást, valami újat létrehozni. Állandóan tele vannak ötletekkel, amelyeknek mindegyike más és más megvalósítási módot igényel. De hogy melyik tervüket valósítják meg legközelebb, az nem tőlük függ. Amelyik könyvüket elfogadják. Szeretnének *egy egész estét betöltő science fiction filmet is forgatni, „Titán baba" címmel*. Ez élő szereplőkkel kombinált, animációs film lenne. Az alapötletet a Tv „Ki miben tudós?" vetélkedője adta. Hősei 8—10 éves gyerekek, akik félelmetes tudói „szakmájuknak". Egyikük biológus, a másik fizikus, a harmadik matematikus és így tovább. Öten vannak. Egyikük lány. Szuper-gyerekek. A lakótelepi gyerekek nyers erejükkel sanyargatják ezeket a kis tudósokat. Végül is a kislány a babáját robotbabává alakítja át, „aki" aztán megszelídíti a kis banditákat.

Önkéntelenül felmerül a kérdés, hogy végül is hárman együtt, milyen stílusirányzatot képviselnek? A választ Nepp József fogalmazza meg:

— *Hármunk elképzeléseinek összeötvöződéséből — mindig: egyénit.*

Körmendi Judit

lekedet egyszerre. Olyan izotóp, amely két ember viszonyát egy egész életen át újra és újra be tudja sugározni.

Akkor hát mi aggaszt? Mi hullat örömöm mézébe minduntalan morzsát, valahányszor csak darabom jövőjére gondolok? Először is — hogy a csomó jobban kicsüngő zsinórját csípjem köröm közé — a megszerkesztés bonyolult, több síkú és több rétegű volta. Valamirevaló munkáimat eddig az jellemezte, hogy cselekményük huszonnégy óra leforgása alatt jutott el a végkifejletig. Ezúttal az alapanyag: egy megyei pártbizottság öt-hatórás tárgyalása évek és helyszínek sokaságát ötvözi össze, s nemegyszer az emlékezés háromszoros, sőt: négyszeres burkát kell lefejtenünk, hogy a lényegig jussunk. Nem divatból — muszájból, s azt a kockázatot is vállalva, hogy a folyamatos cselekvés így újra és újra megtörik.

A feladat ugyanis, amelyet magam elé tűztem, egy több ismeretlenes egyenlet megoldása volt. Arra az ijesztően ellentmondásos kérdésre kerestem feleletet, hogy régi emberekkel és mai emberek idejétmúlt nézeteivel hogyan lehet mégis naponta létrehozni a merőben újat? Mi ennek az ára? És mert súlyos ára van, valóban a „szent őrültek"-e kissé patetikusan fogalmazva az a rohamcsapat, amely a jövő erődjét ostromolva szükségképpen a saját testével tölti meg az ostromárkokat?

Elpusztítójuk nem tőr és nem is pisztoly — papiros. Abban az értelemben, hogy mostanság annyi a rendelet, jogszabály és ilyen-olyan utasítás, hogy megszegésük nélkül hovatovább már moccanni se bírunk. Ezen az alapon aztán bárkit bármikor meg lehet fogni és el is lehet intézni, ha az illető valóban dolgozik is, és nemcsak megjátssza a munkát. További csapások vagy ha úgy tetszik: zátonyok közéletünkben a csupán formájukat változtató sémák, a felelősség áthárítása, a késleltetett, jobban mondva hidegre tett megtorlás a bírálókkal és a „nyughatatlan lelkekkel" szemben. És így tovább, egészen addig, hogy a tényekre az előítéletek kényszerzubbonya húzatik rá, és ha baj van, csakis a tények hibásak, nem a logika. Ember legyen a talpán — egy mai Kolhaas Mihály, Heinrich v. Kleist emlékezetes regényéből — aki ezzel a százfejű sárkánnyal a harcot vállalni meri.

Az
nak
tikus
az i
akár a berserkerek meztelensége. A viking hajósok legvitézebb, halálmegvető harcosait hívták így. Ezeket valami láz, valami szent kábulat fogta el, valahányszor csak harcba szálltak. Egy szál vászoningben, pajzs és páncél nélkül és mindig külön hajón, hogy a közönséges harcosokat meg ne találják sebezni révületükben. A hagyomány szerint csak megölni lehetett őket, de legyőzni soha.

Ennek ellenére előttem se világos — majd csak az előadáson fog kiderülni — vajon hőse-e avagy áldozata főszereplőm makacs, csak-azért-is hivő bátorságának, amellyel úgy járja végig kálváriáját, hogy a viszontagságokba csaknem belepusztul. Épp ezért, ha a sors jóvoltából három kívánságom teljesülhetne, Marton Endre számára teremtő türelmet, a szereplőknek állhatatos vállalkozó kedvet, jómagam számára pedig elfásulás nélküli figyelőképességet kérnék, hogy a függöny legördülése után jogosan mondhassam: dixi et salvavi animam meam.

Szeretem a színházat, hiszek a játékban, örülök, ha ismerős jellemek, indulatok és konfliktusok, valóságos világom elevenedik meg a színpadon, de el tudom fogadni és szeretni tudom a játékos képtelenséget, az álmokat és képzeletet is. Kíváncsian és tárt szívvel figyelem a festett világot — és az az érzésem, hogy a nézők többsége ugyanígy érez. Valamikor, gyermekkoromban sokat nevettem azon az adomán, hogy az egyszeri ember elmegy a színházba, ahol Shakespeare valamelyik királydrámáját adják. A színen már alaposan pusztít gyilok és tőr, hulla, hulla hátán, amikor az asszony szipogni kezd. Az ember azonban rámordul: „Mit bőgsz, Sára? Először is nem igaz. És ha igaz, mi közünk hozzá???"

Az igazi néző, és gondolom, valóban a legtöbb ember az — átélve, játszva, belülről figyeli a színházat. És ez a színház hatalma és veszélye is. Az író, a színész, a rendező kicsit varázsló is, elbűvölhet, felizgathat, elaltathat, félelmes vágyakat és indulatokat válthat ki az emberből. Ezért sokkal elfogódottabban, gyávábban, sokkal nagyobb izgalommal és sokkal ritkábban merészkedem színpadi művet írni, mint prózát. Pedig az igazi szerelem (gondolom, nagy titokban, minden írónak igazi szerelme), a színpad. Az élővé, igazán hússá-vérré váló hősök, és a helyszínen reagáló, síró, nevető nézők találkozása. Persze vágyaim nem adnák alább az Otellónál, a Romeó és Juliánál... Tragédiákat szeretnék írni, halhatatlant, fenségeset, évszázadokig fennmaradót. Gondolom, ez a jámbor álmodozás olyan bocsánatos bűn, mint azé a kollégámé, aki minden héten szeretne ötöst találni a lottón, de addig sem jut el a valóságban, hogy három harmincért meg merné venni a szelvényt... Én sem fogok tragédiát írni. A színdarab, amit a közelmúltban befejeztem (most néhány jelenetét még javítgatom), vígjáték. Címe: Interurbán. Szereplői mai emberek. Mondanivalója: ...istenem, az, amit annyiszor elmondunk valamennyien, hogy milyen megvetendő dolog a protekció, a talpnyalás. Különben, engedjék meg, hogy ennél többet még ne áruljak el. Remélem, aki látja majd, velem együtt fog méltatlankodni, felháborodni, izgulni, a szerelem és az igazság pártjára állni... és ha a harmadik felvonás után a függöny összecsapódik, úgy érzi, jól mulatott. Esetleg azt mondja majd a férj a feleségnek: „igaz volt és közöm van hozzá".

---

majd kicsikarni belőlem? Nem a számodra szükséges igazságot, hogy kötélként dobhasd a nyakamba? Tegyük fel, ti győztök. Hát most tágítsuk tovább azt az igazságot! Mi lesz akkor, ha egyik elvtársad ül itt, egy afféle megtévesztett, egy ilyen Klinda Gyuri, vagy olyasvalaki, aki másként képzelte el a jövőtöket, mint te? Vagy egy harmadik, akivel összezördültél egy rossz fogalmazás, egy hatalmi torzsalkodás miatt: már volt rá példa elég! Tessék — előtted egy elvtársad! Mi lesz azzal az abszolút igazsággal, amit tőlem követelsz? Ugye, most hallgatsz?! Mért kívánod tőlem, hogy én ne azt az igazságot akarjam, amire nekem van szükségem? (Hollai hallgat; ingerülten.) Még van időd, még gondolkozhatsz. Mért nem segítesz rajtam?

Hollai: Csak magamon tudok. Elárultam, igazad van. De egy eszmét mégsem azok képviselnek, akik visszaélnek vele.

Halmágyi: Most már nem rólad van szó! Rólam, rólam, rólam! Igazad van, önmagamat akarom igazolni. És most még mindig én vagyok az erősebb — nem engedem, hogy felkössenek!

Hollai: Köztünk, Halmágyi, van egy lényeges különbség. Én akkor is vállalom az életemet, ha belé kell pusztulnom.

*

Ennyi az idézet. Ezzel próbáltam érzékeltetni, mit is akar mondani színjátékom.

Akár eddigi színpadi írásaimban, ebben is az abszolút és a szükséges igazságról, a hitről és a hittel való visszaélésről, az elvhűségről és a köpönyegforgatásról beszélek. S úgy érzem — lehet hogy tévedek — „Az ürügy"-ben gondoltam igazán végig, amivel eddig csak próbálkoztam. S mint a többiben egy másik ember élete, jövője volt a tét — a „Záróra" színpadán a feleség, a „Hátsó ajtó"-ban egy elárult kis teremtés, „Az ördög ügyvédje"-ben egy szent hírében elhalt ifjú — végeredményben itt is egy ember megszerzéséért folyik lényegében a vita, a harc, az árulás, az árulásra való felbújtás, a visszaélés, a zsarolás. Ez az ember: egy fiatal munkás, egy reiner Tor, Klinda Gyuri, akinek alakjához Kilián György volt a modellem. De csak modellem, akár „Az ördög ügyvédje" Gregor Pistájához Kaszap István. A sorsa más — és ez a döntő! Gregor István fölött győz a hatalom ereje. Erdélyi atya. Halmágyi főfelügyelő nem tudja magának és szemléletének megszerezni Klinda Gyurit.

Most is — akárcsak előző színjátékomban — a cselekmény ihletője, majd magva egy régi esemény; annak motívumait dolgoztam fel. „Az ürügy" a Sallai—Fürst-ügy emberi és társadalmi tanulságaira épült. De ahogy „Az ördög ügyvédje" nem volt kulcsdráma, úgy ez sem az. A valóság annyi mindennel segíti, táplálja a képzeletet, hogy felhasználhattam, szabadon — semmi történelmiséghez nem híven —, a magam állandó, csökönyösen visszatérő mondanivalójának szolgálatára.

„Az ürügy" címe eredetileg „Gyorsított eljárás" volt, a Vígszínház tűzte műsorára. A körülmények azonban úgy alakultak, hogy elsőként a veszprémi Petőfi Színház mutatja be. Örülök, hogy azon a színpadon találkozik vele először a közönség, ahol nemrégiben Madách Mózesével, Németh László, Sarkadi Imre darabjaival ismerkedhetett meg.

D

Fölbe Mihály

festő - Mohácson

részt vett az alabbi

kiállitason.

Magyarság

1943. márc. 19.

(Képzőművészeti kiállitás

Mohácson.)

EGYETEMI NYOMDA
ÍZEUM - KÖRÚT 6.

anyi Gyula úrnak

osi-u. 16. BUDAPEST

MDK

Folbe Mihály

Képzőművészeti kiáll. Mohácson. Magyarság 1943. márc. 19. 9.l.

5

Fölbe Sándor festő Mohácson részt vett az alabbi kiállitason.

Magyarság 1943. márc. 19.

(Képzőművészeti kiállitás Mohácson.)

MDK

Folbe Sándor

Képzőmüvészeti kiáll. Mohácson. Magyarság 1943. márc. 19. 9.l.

M. D. K.

FOLBERTH, Johann szobrász, asztalos
Segesvárott

1772. Szászfehérlakos, ev. templom, oltár
1774. Szászsáros ev. templom, oltár
1792. Ecel. ev. templom, oltár
Riomtalva ev. templom, oltár

Agghásy: Barokk szobrászat... Bk. 1958.
I. 146., 196. e.
II. 70., 238., 260. e.

SALA 33 - (Pitt. 15-27)

15 Terre arate.
16 Melagrani e pere.
(propr. privata).
17 Quiete.
18 Vaso con rose.
19 Anguria sul piatto.
(propr. privata).
20 Il Pedale a S. Margherita.
21 Zoagli - Il pino.
22 Pera e drappo rosso.
23 Zoagli dalla finestra.
24 Via Aurelia.
25 Marina di Massa.
(propr. privata).
26 Pesche e pera.
(propr. privata).
27 Strada per Quercetta.

SALA 33.

(Pitt. 1-14)

PITTURE.

Tosi Arturo.

Nato a Busto Arsizio il 25 Luglio 1871. Partecipa, invitato, alle più importanti Esposizioni nazionali ed internazionali fra le quali la Biennale di Venezia, la Quadriennale di Roma e le Mostre organizzate dalla Biennale all'estero. Vincitore del primo premio di 100 mila lire alla Quadriennale romana del 1931, aveva già vinto il Premio Brera nel 1921. Risiede a Milano.

1 Ospedaletti - Marina.
2 Zoagli.
(propr. privata).
3 Volt di Carett
(propr. privata).
4 Ciliege e statua.
(propr. privata).
5 Natura morta, con statuetta.
6 Forte dei Marmi.
7 La Madonnina.
(propr. privata).
8 Rose.
(propr. privata).
9 Viale degli Ulivi.
10 Fichi.
(propr. privata).
11 Il grano verde.
(propr. privata).
12 Anguria.
(propr. privata).
13 Porcarola.
(propr. privata).
14 La messe matura.
(propr. privata).

Folbert György
faszerész
1816 k. Szászerd
(Magyarkirályföld)

és

Sigerus, Emil

Die siebenbürgischen
Sgraffiati-Gefäße
Korrespondenzblatt
1912. 50. l.

MDK

Jonnas Folckh, ötvöstanuló
1661 márcz 5.-én szegődött inasnak.

Jonnas Folckh körmöcbányai lakos és Ötvösmester fia, kit 4 évre szegődtet Bürtsch János /Hansz Carll B./ 1665 ápr. 9-én szabadult fel.

Mihalik Sándor: Beszterczebányai ötvösök a XV-XIX. sz.-ban. Muz. és Kvt. Ért. 1918. 41-53. l.

M.D.K.

FOLK István kőfaragó

Győrszigeten

1757. Nyalka, r. k. templom, szobrokért

40,– forintot kap

Agghásy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

L. 196. l.

A kondásnővérek csöndes, szép éneke

P. Szabó Ernő

Kevesen tudják megőrizni szellemi-erkölcsi függetlenségüket, szervesen építeni életművüket a trendek, a divat, a pénz manipulálta kortárs művészet világában. Ha kivételeket keresünk, az elsők között gondolunk *Földi Péter* festőművészre, akinek képein a föld közeli világ olyan természeteséggel jelenik meg, amilyen magától értetődő törvények irányítják eme egyszerre valóságos, egyszerre mesebeli világ lényeinek életét.

A Földi-képek a hetvenes évek második felétől a magyar festészeti és grafikai tárlatok állandó szereplői, a stúdiókiállítások, a salgótarjáni rajzbiennálék és tavaszi tárlatok, az egri akvarellbiennálék díjazottjai. Művei eljutottak – egyéni és kollektív bemutatók keretében – európai, elsősorban francia, német és holland városok galériáiba is. Az alkotó 1978-ban Derkovits-ösztöndíjat, 1987-ben Munkácsy-díjat, 1993-ban Magyar Művészetért díjat, 1999-ben Magyar Köztársaság Arany Érdemkereszt kitüntetést kapott, tagjává választotta a Magyar Művészeti Akadémia.

Mi a titka az 1949-ben Somoskőújfalun született művésznek? Pontosabban annak, hogy művészete egyszerre értékelhető magasra szakmailag és érzik magukénak képeit a „laikusok" is, ami manapság igen ritkán történik meg? Talán az, ahogyan a Szinyei Szalonban rendezett tárlat címadó alkotása – A kondásnővérek éneke II. (Disznók a Komor-lyuknál) – is jelzi: az állat és az ember kapcsolatának konkrét, a leggyakrabban pontosan megjelölhető helyszínhez, időponthoz kötődő mozzanatai jelennek meg a festményeken; a kompozíciónak, a különös színvilágnak köszönhetően a történés általános érvényűvé, ha úgy tetszik, példázattá válik, részévé a kortárs magyar művészeten belül – és azon túl is – különös figyelmet érdemlően gazdag, sokszálú egyéni mitológiának.

Földi Péter: Vetésforgó, 1995–96, plaj, vászon, farost

Családi emlék ihlette A kútásó az égre néz című festményt, a népművészet tárgyformálását idézi a Bőrrosta, gyermekkori arcok bukkannak fel A fájós lábú meg a nővére című kompozíción, ahogyan azonban egyik kritikusa írja: Földi „ecsetje nyomán a szűk élettér kozmikussá, tág érvényességűvé válik". Színei egyre intenzívebbek, egyre tisztábbak, a festékréteg néhol különösen erős plasztikai hatást kelt, az álom, a megfigyelés és az emlékezés olyan termékeny találkozásának az eredményeként, amelyre időnként a gyermekrajzoknál csodálkozhatunk rá.

Magyar Nemzet 2005. aug. 3. 15. o.

bi-titok **15.25** A szerelem ösvényei **16.30** Szerelemhajó **17.30** Anita, a bűbájos bajkeverő **18.30** Tények **19.00** Jó barátok **19.30** Aktív **20.15** Columbo **22.05** Csillagok útja **22.40** Megúszni egy gyilkosságot **0.25** Jó estét, Magyarország!

Kossuth: **5.00** Reggeli krónika **8.04** A BBC világhíradója **8.19** Mindennapi tudomány **9.04** Napközben **12.00** Déli harangszó **12.02** Déli krónika **12.40** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykönyv **13.05** Vendég a háznál **13.30** A református egyház félórája **14.04** Zene-szóval **15.05** Szóljon hozzá! **16.00** Délutáni krónika **16.15** „Magyarországról jövök…" **17.05** Digitális **17.45** Kék bolygó **18.00** Esti krónika **19.00** Szülőföldünk **19.30** Sportvilág **19.49** Mese **20.04** Aranyemberek. Patay Pál régész **20.35** Alexandria 3. **21.05** Szülőföldünk **22.00** Késő esti krónika **22.30** Mérleg **23.04** Nagy mesterek – világhírű előadóművészek

Petőfi: **6.03** Kívánságreggel **8.45** Sportreggel **9.00** Délelőtt **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.00** Verkli **14.00** Zeneszerda **16.01** A rádió dalszínháza **17.00** Csúcsforgalom **18.01** Gyöngyhalász **19.04** Új generáció **19.30** Szalmaszál **20.30** Lelátó **23.15** Nagy visszatérők **0.10** Éjszaka

Bartók: **6.03** Muzsikáló reggel **8.30** Pódium **9.10** Carmen **10.05** Társalgó **11.00** Magyar zeneszerzők **11.40** Europolisz **12.06** Hangverseny délidőben **13.28** A Melos vonósnégyes lemezeiből **14.05** Rádiószínház **15.00** Inga Nielsen operaáriákat énekel **15.40** Hitélet és történelem **16.05** Muzsikáló délután **17.00** Kulturális hírek **18.05** Szvjatoszlav Richter hangversenyeiből **18.59** Ez van! **19.45** Rézfúvós kamarazene **20.05** A Kölni Musica Antiqua játszik **21.00** Kapcsoljuk a La Roque d'Anthéroni Etang des Aulnest (Franciaország) **22.05** Zilahy Péter versei **23.00** Dzsessz **0.05** Notturno

Mediterrán ciklon hatására változékonyan alakul a Kárpát-medence időjárása. Nyugat felől tovább növekszik a felhőzet. A Dunántúlon többfelé, másutt elszórtan várható eső, zápor, zivatar, nehol felhőszakadás, jégeső is lehet. Az északira forduló szél megerősödik. A csúcshőmérséklet keleten 29, 34 fok között lesz, máshol azonban kevésbé meleg idő várható.

Vízhőmérséklet				*Városok időjárása*	
Duna	20-25 °C	Északi-ten.	10-18 °C	Budapest	28 °C
Tisza	25-27 °C	Balti-ten.	16-20 °C	Bécs	25 °C
Rába	21-25 °C	Atlanti-óc.	17-24 °C	Pozsony	25 °C
Balaton	25 °C	Adriai-ten.	27-28 °C	Kassa	28 °C
Velencei-tó	26 °C	Fekete-ten.	25-28 °C	Ungvár	27 °C
Tisza-tó	25 °C	Égei-ten.	23-27 °C	Kolozsvár	28 °C
Fertő-tó	23 °C	Földközi-t.	23-29 °C	Temesvár	32 °C
Szelidi-tó	25 °C	Vörös-ten.	27 °C	Zágráb	26 °C

Orvosmeteorológia: Kezdődő hidegfronti hatás.

Légnyomás: süllyed.

Hőmérsékleti szélsőértékek Magyarországon:

Min: 6.5 °C Nyíregyháza 1965
Max 38.6 °C Keszthely 1952

Csillagászati adatok

Napkelte	5.24
Napnyugta	20.15
Holdkelte	3.03
Holdnyugta	19.59

Készítette:

OMSZ

www.met.hu

mából. A **Hermina** a hősnő Hermann női változata.

Ezen a napon történt:

Kolumbusz Kristóf olasz tengerész – a spanyol király szolgálatában – három hajóval elindult felfedezőútjára (1492). – Felavatták a milánói Scalát, a világ egyik legismertebb operaházát (1778). – Klapka György felszabadította Komáromot az osztrák ostromzár alól (1849). – A Rákóczi-szabadságharcban a tízezer főnyi kuruc sereg Trencsén alatt vereséget szenvedett a Heister tábornok vezette osztrák csapatoktól (1708).

Ezen a napon született:

Gárdonyi Géza író (1863); – Dolores del Rio mexikói színésznő (1905); – Martin Sheen amerikai színész (1940).

Ezen a napon halt meg:

Beregszászi Pál rézmetsző, rajztanár (1865); – Katona Lajos folklorista (1910); – Joseph Conrad lengyel származású angol író (1924); – Ignotus (Veigelsberg Hugó) kritikus, költő, író, a Nyugat egyik alapítója (1949).

FORRÁS: MTI–SAB

Folk Märton

mobrair XVIII. 12

Igor

läid Volk M.

alatt is!

KUNSTBIBLIOTEK
MELOMIT

Müemlékek Országos Bizottsága
Nagyságos dr. Genthon István úrnak,
B u d a p e s t , Iparmüvészeti Múzeum
---------- U n g a r n

NELOMIŤ
KUNSTBEILAGE

Folkema Jakab, rajzoló és rézmetsző; szül. 1692-ben, megh. 1767-ben Amsterdamban, ahol egész életén át működött. Magyar vonatkozású műve II. Rákóczi Ferencz arczképe, emblemákkal gazdagon díszített négyszegletű széles keretben. Rézmetszet, 4.-r. Felirata: Francois Rákóczy / Prince de Transsilvanie. / Jelzése: J. Folkema del. sculp. 1739. Hankiss J.: A m. génius. Bp. é. n. 70. l. (Képpel.)

Nagler, G. K.: Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1837. IV. 393. l. — *Peregriny János dr.:* A Magyar Történeti Képcsarnok lajstroma. Budapest, 1894. 77. l.

1793-ban) + Mányoki Á. festm. után rézre metsz.

protestáns tudósok, részint az olasz építészek és más művészek, s az élénk diplomáciai életben tevékenykedő, minden nemzetbeli követek révén. Alig volt ebben az időkörben oly mozgalmas udvar egy külföldi diplomata számára, mint a Nyugat és Kelet között biztosan álló, kis Erdély fejedelmi udvara. S a szellem történetírói számára sem kevésbbé érdekes ez a kis ország, ahol a kétségtelenül uralkodó magyar nép maga mellett ősi kiváltságaikkal engedte élni a székelyeket (ezek is magyarok, még pedig a javából, de valószínűleg már a honfoglalás előtt is itt voltak) s a szászokat, a »három nemzetet« alkotván velük ; s a tordai gyűlés, amely 1568-ban a művelt világon először hozott törvényt a vallásszabadság eléggé általános védelmére.

A szabadságharcok szoros láncban függnek össze egymással. Egyiknek sem lehetett — talán soha nem is volt — az a célja, hogy végkép szakítson az osztrák tartományokkal, hiszen ezekkel együtt kellett volna kiűzni a muzulmán megszállókat. Mindegyik bizonyos pontig sikerrel járt, mert mind a Bocskai István által a hajduk élén vezetett háborúk, mind Bethlen Gábor és I. Rákóczi György háborúi olyan békekötésekkel végződtek (Bécs, 1606, Nikolsburg, 1628, Linz, 1645), amelyek a vallásszabadság biztosítása mellett elismerték Magyarország jogait. Mindegyik szabadságharc mintegy a megelőzőktől vesz jogot a maga igazolására. Thököly Imre után mostoha fia, II. Rákóczi Ferenc fog fegyvert ; a kuruc-labanc harcok végén újra szabadságjogok elismerése következik — papiroson, mert az elnyomatást Bécs makacs korlátoltsággal újra meg újra megkísérli, így gyöngítvén a monarchiát és önmagát is.

Az eddigi küzdelmek sem voltak a szó szoros értelmében vett vallásháborúk. Minden magyar vezetőférfiú elismerte — nyiltan vagy önmagában —, hogy az ország vallási megoszlását nem lehet megszüntetni, de egyébként is a nemzet ügyeiben bármelyik protestáns szabadságharcos épúgy nem gondol a katolikusok megsemmisítésére, mint a buzgó katolikus, sőt tanult teológus, Rákóczi Ferenc a protestánsok hátraszorítására. Sőt az ő szabadságharcában, amely már a török kiűzése utáni időre, a XVII. és XVIII. század fordulójára esik, protestáns magyarok küzdenek a szűzmáriás lobogó alatt s először alkotnak egységes frontot a főurak és a bocskoros jobbágyok, a magyarok mellett a »gens fidelissima«, Rákóczi ruténjei és a Felvidék szlováksága. Kiérzik

Folytonos f.
1692 – 1767.

II. RÁKÓCZI FERENC

Mányoky Ádám (1673—1757) festménye után Folkema J. (1692—1767) rézmetszete

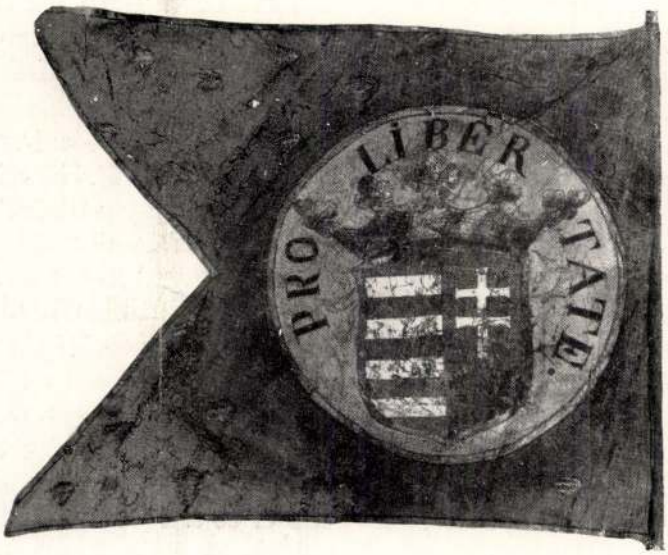

RÁKÓCZI
ZÁSZLAJA

Hankiss Jo. l.

Folkema J.

II. Rákóczy Ferenc:

Mellig, kissé jobbra, hadi jelvényekkel ékesített díszes keretben. Hosszú gündör haja vállaira omlik, tapisza kipödrött szakála leberetvált. Vértbe van öltözve s palástját vállravetetten viseli. Felirata a kép alatt két sorban:

„François Rakóczy
Prince de Transilvanie"

s alól jobbra: „J. Folkema del. et Sculp. 1789."

Rézmetszet, méretei a keretnek 20.6 : 16.4 cm.

Metszette: Folkema J.

Ltsa 3721.

Folkema Mátyás

Századok 1904. 637-653 o.
Szendrei J.: A kassai Rákóczi ereklye

Folkmann György

N. Szal. 1929. jún.

Felvő ablak,
kroki

MDK.

Folkmann Györgyi festőművésznő

A Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlat.

Képzőművészet 1929. 21. sz. 144. l.

MDK

Folkmann Györgyi

Fekvő akt, kroki

N. Szal. tavaszi kiáll. 1929. jun.

6 l.

MDK

Folkmann Györgyi festő

Műveivel résztvett a Nemzeti Szalon tav. tárlatan.

Cikk: A Nemzeti Szalon tav.tárlata.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Foky Otto

KÉPES UJSÁG

1963 SZEP 21.
1021

BÁBFIGURÁK MŰVÉSZE

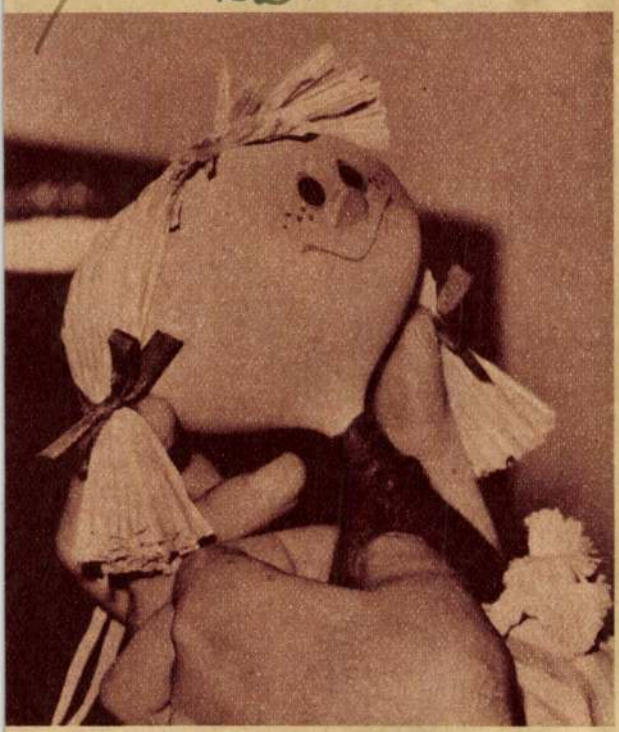

Itt Kati babát látjuk a művész kezében
(Fotó: Hunyady)

Sok látogatója van a budapesti Fényes Adolf-teremben a fiatal bábtervező művész, *Foky Ottó* „gyűjteményes" kiállításának. Szándékosan idézőjelbe tettük a gyűjteményes szót, mert ez a rendkívül tehetséges ember még negyvenesztendős sincsen. 1956-ban került ki az Iparművészeti Főiskoláról, s azonnal bábfigurákat kezdett tervezni a *Pannónia Filmstúdió* bábfilm-csoportjában. Kezdetben még követte nagytehetségű, világhírű csehszlovák példaképét, Jiri Trnka professzort, de hamarosan megkísérelt a saját lábán megállni.

Kísérlete kitűnően sikerült, a különböző híradók és a tárlat látogatói meggyőződhettek róla: *kivételes tehetségű alkotóművésszel* van dolgunk. Ellenállhatatlan jellemhumort sugároznak roppant mulatságosan megszerkesztett figurái. Foky Ottó olyan titok birtokában van, mint csak a legnagyobbak: *meg tud nevettetni bennünket!*

Alakjai nem szorítkoznak a beporosodott mesevilág szereplőinek feltámasztására, hanem a mai életünk jellegzetes karaktereit is ugyanolyan biztonsággal kelti életre, formázza fába, alumíniumba, raffiába, vászonba, viszkóza-szivacsba. Remekek a reklám filmjei.

Kár, hogy a MOKÉP meg a HUNGAROFILM elég mostohán bánik a lelkes, fiatal bábművészcsoporttal! Nem elegendő, hogy (a külföldi országokban évi átlagnak számító 14—15 bábfilm helyett) évente csak két-három darabot rendel meg tőlük! Nagyobb bánatuk az, hogy amikor elkészülnek a filmjeik, egyszerűen nem is vetítik vagy egyheti vetítés után leveszik a műsorról. Rejtély, hogy miért tesznek így velük.

Úgy szeretnék szabadjára engedni a fantáziájukat! Úgy szeretnének kísérletezni, hogy minél több kifogástalan, jó mű kerülhessen ki minél hamarább a kezük alól! Csoda-e, ha az évente rendelkezésükre bocsátott körülbelül kilencszázméternyi filmszalagon nem tudtak még igazi, nemzetközi feltűnést keltő remeket alkotni? Mi csöppet sem csodálkozunk. Inkább azon, hogy a mostoha bánásmód ellenére is kaptak már különféle fesztiválokon elismerő okleveleket. Itt van például a televízió, szinte mást sem hallunk feleletként, ha kritizáljuk műsoraikat: nincs mit vetíteni! Foky Ottóék például örömmel vállalnák egy TV-bábstáb megszervezését és akár havonta elkészítenének egy bábfilmet, amit vetíthetne a TV is és a mozik is műsorukra tűzhetnék. Ki az a vakmerő lélek, aki tiszta lelkiismerettel ki merné jelenteni, hogy a magyar nézők nem szeretnek nevetni vagy hogy elegendő „nevetnivalóban" részelteti őket a MOKÉP?! Hát akkor? Ne hagyják az illetékesek szinte egyhelyben topogni ezeket a robogásra-született embereket...

A művész és kedvencei: a bánatosan-foltos Riska tehén és bűbájos szőszi „ápolónője": Rozika

Hunyady József

mester 21

Fónay Márta

Petress Zsuzsa és Vámosi János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Foky Ottó

ESTI HIRLAP
1963 SZEP - 4

uett a zeneszerető közönség.

Foky Ottó kiállításáról — még egyszer

1021

E hasábokon elismerően foglalkoztunk Foky Ottó bábfilmtervező művészi eredményeivel — a Fényes Adolf teremben megrendezett sikeres bemutató alkalmával.

A rövid méltatás nem fukarkodott a dicsérő szavakkal. Többek között megállapította a tehetséges fiatal művészről: része van abban, hogy új bábfilmművészetünk magas művészi rangú alkotásokra alkalmassá válik. Ám, mellékesen, felemlítette azt is, hogy Foky Ottó „pályája kezdetén álló művész", s hogy „művészi formanyelve még nem teljesen szuverén".

A Magyar Nemzetben Domanovszky György — a kiállítás rendezője — éles visszautasítással reflektál. Iróniksan citálja a fent idézett megállapítást, s cáfolja, mondván: „Foky Ottó már a főiskola elhagyása után kereste önálló kifejezésmódját", nem áll „pályája kezdetén", és formanyelve „teljesen szuverén".

Az az érzésünk, hogy e kategórikus ellenvéleménynek vannak gyenge pontjai. Például: az, hogy Foky Ottó „már a főiskola elhagyása után kereste önálló kifejezésmódját" (amit természetesen elhiszünk), még nem jelenti azt, hogy meg is találta. A cikk egyébként, szinte minden bekezdésében utal arra, hogy a fiatal művész ma is keres-kutat, bizonyos „megérzése" van, de „az még nem mindig tudatos benne", ilyen meg amolyan „törekvése van" stb. A pályakezdő művészre jellemző attitüdöket jól jellemzi Domanovszky György — de akkor miért állítja mégis, hogy „nem pályakezdő"!

Azután a formanyelv szuverenitása! A vak is láthatja, hogy a fiatal művész munkássága sok szállal kötődik Jiri Trnkához, a nagy cseh bábművészhez — amit persze, nyilván nem kifogásolunk, hiszen jó mestertől szerzett okulást —, de miért kell ezt letagadni?

Foky Ottónak nem teszünk jó szolgálatot azzal, hogy „szuverén formanyelvvel" rendelkező, kiforrott, érett művésznek tituláljuk. Eddigi eredményei — kétségtelen — megérdemlik az elismerést, a dicséretet. De további fejlődését nyilván hátrányosan befolyásolhatja, ha idő előtt „mennybe menesztjük". Nemegyszer előfordult, hogy tehetséges fiatal művészeket épp a mértéktelen ajnározással rontottunk el. Ne tegyük többé!

Cs. M.

20-án összeül Főváros Tanácsa

A végrehajtó bizottság mai ülésén a Fővárosi tanács első félévi pénzgazdálkodásával és az év első hat hónapjának jelentősebb beruházásaival foglalkoztak. A szokatlanul hosszú tél elég sok gondot, nehézséget okozott a gazdálkodó vállalatoknak, a beruházóknak és a kivitelezőknek egyaránt. Ennek ellenére az első félévben számos értékes beruházással gyarapodott Budapest.

Az első félévben ezen kívül forgalomba állítottak *huszonegy villamos motorkocsit, 185 autóbuszt, két városnéző autóbuszt, hat mikrobusz-szerelvényt és 84 új taxit. Számottevően bővült Budapest üzlethálózata is.*

MILYEN LESZ AZ IDŐ

A Meteorológiai Intézet előzetes előrejelzése csütörtök estig. Napos idő. Kisebb felhőátvonulások, legfeljebb néhány helyen eső, zivatar. Mérsékelt északnyugati szél. A legmagasabb nappali hőmérséklet csütörtökön 23—27 fok között lesz. Budapesten ma délelőtt a hőmérséklet 23 fok.

Adenauer búcsúlátogatása Párizsban

Hivatalos jelentés szerint *Adenauer* nyugatnémet kancellár szeptember 21-én és 22-én búcsúlátogatást tesz *De Gaulle* francia államelnöknél.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Foky Judit

1966 NOV

NÉPMŰVELÉS

Az elmúlt négy évben már hagyományossá vált **Gyermekrajz Kiállításon** zömmel rajzok szerepeltek, de idén fafaragások, bábok, kerámiák, festett textilek, agyagszobrocskák, alumíniumdomborítások, vasmunkák, gyertyák, szalma és spárgafonatok is láthatók. A Fővárosi Tanács és az Iparművészeti Múzeum által rendezett kiállítás valószínűleg az idén is **országos körútra** indul. Képünkön Foky Judit tizenkét éves kislány **Terv és báb** című munkája.

Különös ha[illegible] tékfilm, csak normál változa[illegible]

A Noszty fiú esete Tóth Marival, színes, magyar játékfilm, széles normál és kenkeny változatban.

Szent Péter esernyője, színes, magyar—cseh játékfilm, normál és keskeny változatban.

---

nyelvművelés

S-sel vagy sz-szel?

hangzik, ahogy le van írva: **stabil, stáció, stagnál, státus, stampedli, stangli** stb. E szavak latin, ill. német eredetűek. A fentebb idézett kétféle ejtésű szavak azonban a görög nyelvből származnak. Az ógörög nyelv nem ismeri az **s** hangot, az említett szavakban eredetileg **sz** hangzott. Nyelvünkben azonban — a latin és német jövevényszavak mintájára — e szavakban is az **s** hangú ejtés terjedt el.

Folkmayer Tibor [epítén?]

Újszerű város, modern falu

KÉSZÜLÉS AZ URBANISZTIKAI VILÁGKONFERENCIÁRA

Hírül adtuk: a HABITAT '76 *urbanisztikai világkonferencia* előkészítő munkáiban a többi között részt vesz Magyarország is.

Az ÉVM tavaly pályázatot hirdetett olyan javaslatokat tartalmazó pályaművekre, amelyek mind a hazai, mind a nemzetközi gyakorlatban hasznosíthatók.

— A pályázat egyebek között a világkonferencia politikai és szakmai vitájára, a lakások és a szolgáltatások mennyiségi és minőségi színvonalának megteremtésére és emelésére, városi és falusi települések fejlesztésére, a köztük levő egyenlőtlenségek csökkentésére és az erőforrások gazdaságos felhasználására irányul — mondja *dr. Körmendi Klára*, az ÉVM osztályvezető-helyettese.

— Sokan pályáztak?

— Huszonegy pályaművet kellett a bíráló bizottságnak értékelnie. Minden pályázó igyekezett *sokoldalúan feldolgozni* a témáját és több pályamű a nemzetközi bemutatás lehetőségén túl *újszerű, hazánkban is kiválóan hasznosítható módszereket tartalmaz a* településfejlesztésre és a környezetvédelemre.

— Az elsődíjas mű miről szól?

— *Folkmayer Tibor, Lantos Lajos* mérnökök és *Mikecz Tamás* közgazdász készítette a *városfejlesztési modellt*. A modell azért újszerű, mert eddig csak városrendezési és egyes városrészekre vonatkozó terveket alkalmaztak.

Sokoldalú, a jövőbeni lehetőségekkel is számoló városfejlesztési elképzelések eddig nem láttak napvilágot.

A nyertesek a modellt szülővárosuk, *Nyíregyháza fejlesztéséhez* szeretnék a közeljövőben felhasználni.

— Milyen érdekes pályaművek érkeztek még?

— Az egyik például *a korszerű falusi telepalakításról és a faluszerkezetről szól:* a lakó- és a gazdasági területeket két útrendszerrel köti össze és választja szét a pályázó. Kulturált, bár viszonylag költséges megoldást tartalmaz a javaslat.

A városok aerodinamikájáról is készült pályamű, amely a városok szellőzésének és szellőztetésének gondjairól szól, a megoldásra ad javaslatot.

Az épületek magassága befolyásolja a légáramlást, tehát ezt is figyelembe kell venni *a különböző magasságú házak* megtervezésekor.

★

A Magyar Urbanisztikai Társaság mai ülésén *dr. Körmendi Klára* tart előadást Az emberi településekkel foglalkozó HABITAT '76 világkonferenciával kapcsolatos magyar pályázat értékelése címmel.

(p. j.)

(p. j.): 4.

EST 4.

Mind gyakrabban láthatók országútjainkon azok a sárga színű speciális, kisebb-nagyobb kamionok, amelyeket *„Tetra"* felirat díszít. A bábolnai mezőgazdasági kombinátból szállítanak kelletőtojásokat, naposbaromfit vagy 16 hetes tojójércéket.

A „Tetra" a bábolnai állattenyésztés márkáját fémjelzi nemcsak az országban, hanem *már világszerte.* A márka egyidős a bábolnai iparszerű hús- és tojástermelés létrejöttével. A szó görög eredetű, *„négy"-et jelent.* A kombinát baromfitenyésztési vonalaira utal, de egyúttal a bábolnai *állattenyésztési programra* is, arra, hogy négy állatfajtával: lóval, baromfival, sertéssel és juhhal foglalkoznak.

A „Tetra-járatok" *menetrendszerű pontossággal* közlekednek [illegible] bolna és a Ferihegyi repülőtér között is. Több európai országba, például az NDK-ba vagy Franciaországba, és valamennyi közel-keleti és afrikai országba ugyanis *légi úton* szállítanak. Több légitársasággal működnek együtt, s csupán erre az évre több mint 500 különjáratot rendeltek.

Végre szakítottam Viktóriával.

Esztergom és Dorog között ismerkedtünk meg. Nem tulajdonítottam neki különösebb jelentőséget, sőt, eleinte kifejezetten ellenszenvesnek találtam.

— Viktória vagyok — vihogott ártatlan arccal, a fiatalokra jellemző magabiztossággal. Micsoda modor! Legalább a vezetéknevét is mondaná.

vasbeton specialista

Folly Róbert, épitészmérnök ;

sz. 1889 jun.7. Brennbergbányán /Sopron m./. 1913.nyert oklevelet a bpesti müegyetemen. Ezután magán épitészeti irodában dolgozott, majd katona lett és végigszolgálta az első világháborut. 1920-24. a müegyetem hidépitési tanszékén volt adjunktusi minőségben dolgozott, majd önállósitotta magát, mint tervező és tanácsadó mérnök. 1949. az Ipartervhez került,1953. a Középülettervezőhöz helyezték át,1955. ismét visszakerült az Ipartervhez. Mindenkor főleg statikával foglalkozott. Fontosabb művei: a veszprémi viadukt, a város-

Nally Róbert, építészmérnök :

---

sz. 1889 jún.7. Brandsbergben

/Bayern n.\. 1913.nyárt oklevelet

a bécsi műegyetemen. Szülőn ma-

gán építészeti irodában dolgozott,

majd Kutama lett és végig szolgálta

az első világháborút. 1920-ig a

műegyetem tudósítói tanszékén

adjunktusi minőségben dolgozott,

majd önállóságra vágyott, mint szem-

tanúja és

tanúsága mérnök. 1922. az Ipar-

tanyban került,1923. a Közgazdaság-

tudományos Helyettesek él,1926. is-

mét visszakerült az Ipartanyhoz.

XXXXXXXXXX Miután 5éles vizsgá-

latot tettünk. Szerteágb mu-

tatt a vonzóréni vizsgák, a vezon-

lődi viadukt, IV.dij a Boráros-téri hid tervpályázatán, a polgári Tiszahid, két hid a Hernádon, egy a Sajón, stb. 1930. a mohácsi fogadalmi templom, 1933. a városmajori rk. templom statikai terveit készitette.

A hakirodalomban is
szerepelt.

Пер-ропорт в б.№ 1/4 "Продаж 1961 -
-ного товариства "Автомобіль" п
ли Ук "Подорож в Німеччину" п
Німеччині Інститут "Ост" мо
"Ст Голосмотр в "Згодї" Інститут

Folly Róbert

Dunántul /Pécs/.1930.
jan.21. /A mohácsi fogadalmi templom alapozási munkáit befejezték./
- Folly R.: A m.müvészet szerepe az európai kultura megujhodásában. Építőmunka. 1934. 1.sz. 16-18.l.-
MÉM. 1941. 12.sz. 391.l. /A mohácsi fogadalmi templom, képekkel./-
MN. 1952.jan.17. /Felajánlások Rákosi Mátyás 60.szül.napjára./ -
Rimanóczy Gy.: Az uj városmajori rk.templomról. TésF. 1933. 4-5.sz. 106.l. - és önéletrajzi adatok.

Polly Robert

Minéraux (Téos, 1930?

jan.21. \A mobosai fogadalmi temp-
lom alapozási munkát befejezték.\

- Polly R.: A magyarországi nagyob-
ba gurónyos kőtömb megújhodása.
Építőmunka. 1934. 1.sz. 15-18.l.-
MOMK. 1941. 13.sz. 301.l. \A monde-
ni fogadalmi templom, lépcsőfel.\-
MM. 1952.jún.17. \Tel.jazaisok Ma-
kos Mátyás 60.szül.napjára.\ -
Mizsnédszky Gy.: Az uj vérosmajor
tk.templomról. Téme. 1933. 4-5.sz.
100.l. - Az ősrétszigi adatok.

Folly Róbert

terverte az uj vá-
rosmajori templom
vasbeton kerettend-
szerét 1932-ben

Rimanóczy Gyula:
Az uj városmajori r.k.
templomról. Terv és For-
ma. 1933. 4-5. sz.
106-l-

1033
10

zágos Bizottságának

B u d a p e s t .

Nagyméltóságu Vallás és Közoktatás-
930. és 340-4-50/1931. számu rende-
emlékek Országos Bizottsága könyv-
ezeimhez utalványozott 2.000 P. és

Folly Róbert

vasbeton specialista

Cikke: A magyar művészet szerepe az európai kultúra megújhodásában.

Epitőmunka

1934. 1. szám

16–18. l.

Folly Róbert
építész cikke

~~Árkay Aladár~~

róla

Folly Róbert

A magyar művészet szerepe az európai kultúra megújhodásában.

Építőművészet
1934. 17. l.

/111.4.

Folly József
szobrai

Schoen A.: Szfv.-i kórhá-
l. tak és emberbarát-
intézmények kápolnái

Tanulmányok Ap.
ünnepéből. VII. 36. l.

Kamaraerdei Szeretet-
otthon kápolnájában
Jézus szive és Szt. József
szobrai F.-től
1930-as évben +
szobr. műhely a József u.-ban

akart lemondani róla. Hiába hivatkozott NAGY PÁL arra is, hogy neki már nyugdíjaztatása óta ígértek új hivatalt, valamint arra, hogy a *Nemzeti Újságot* 1839-től 1846-ig szerkesztette — amely utóbbi állítása egyébként, mint a fentiek mutatják, nem felelt meg a valóságnak. Mikor 1847-ben egyenesen a király elé viszi kérését, az elrendelt új helytartótanácsi tárgyalás ismét ránézve kedvezőtlen véleményt ad. Mégpedig éppen azt a váltótörvényt használja fel terve meghiúsítására, amelynek alapján a megyék a kormány nyílt sajtótámogatását kifogásolták. A határozat szerint az új hivatalos *Melléklap* „a váltótörvényszéki hirdetményeket illetőleg a fennálló törvény világos rendeletével meg nem egyeztethetnék és a létező hírlapok Felségedtől nyert szabadalmi jogaik megmásítása nélkül életbe nem léptethetnék."[6]

Így azután nyilvánvaló időszerűsége ellenére NAGY PÁL terve végleg megbukott. A kormány szolgálatában álló sajtó érdekei úgy kívánták, hogy magyar hivatalos lap ne jelenjék meg. Az eszme csak 1848-ban valósult meg először, amikor a független magyar minisztérium megindíttatta a „*Közlöny*"-t. De a félbenmaradt kezdeményezés sze-

[5] SZEMZŐ PIROSKA: A „Pester Zeitung". Budapest, 1941. 15. l.
[6] Helytt. ltár. Rev. Libr. 1847. 11—57.

Folly Józsefné

Bpest. 1940. szept.
" 1942. jan.

Folly Józsefné özv. szobrász
üzeme, VIII. József-u. 15.
336-767

Egyházi
és Egyházközsé-
kedő

7

Folli Lajos MDK

Játszó japáni gyerekek

Miesarnok 1877. dec. 16.

Folly Irén

okl. építőmérnök

mint. Budapest 1916.

Oklevelet nyert 1941

József nádor 1940/41

178. l.

XIV.

Az 1940/41. tanévben oklevelet szerzett végzett hallgatók.

Sorszám	Név	Születési		Az oklevél	
		hely	év	keltének éve	száma
	I. Mérnökök.				
1	Aradi János Zsigmond	Nyíregyháza	1913	1941	441
2	Árkay Rudolf	Budapest	1911	1940	416
3	Benedek Pál	Budapest	1910	1941	436
4	Bodor László	Pápa	1914	1940	409
5	Cziglina Vilmos	Budapest	1915	1941	424
6	Czitronyi István	Oravicabánya	1917	1941	448
7	Demjén András	Hajdúszoboszló	1910	1941	438
8	Dénes György	Budapest	1918	1941	435
9	Dobos István	Gyula	1910	1940	417
10	Érszegi László	Orosháza	1917	1941	421
11	Fábián Tibor	Budapest	1915	1941	428
12	Fischer László	Arad	1912	1941	442
13	Forstner István	Kispest	1916	1941	449
14	Földvári László	Káló	1918	1941	422
15	Fülöp Lajos	Tótvázsony	1913	1941	425
16	Füves István	Komárom	1917	1941	434
17	Gilde László	Sarkad	1915	1941	431
18	Gombás Lukács	Kisújszállás	1915	1941	420
19	Goszleth István	Budapest	1912	1940	419
20	Honti Gyula	Budapest	1917	1941	433
21	Ivánka István	Nagyszőllős	1914	1941	437
22	Kinczel Ede	Budapest	1917	1941	429
23	Király Lajos	Hódmvásárhely	1913	1940	415
24	Kiss János	Budapest	1916	1941	443

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Az oklevél keltének éve	Az oklevél száma
25	Klement Károly	Pápa	1912	1940	412
26	Korényi Gyula	Nagybecskerek	1916	1941	446
27	Láng Gábor	Budapest	1918	1941	439
28	Lehel Jenő	Balasagyarmat	1917	1941	430
29	Murai Gyula	Budapest	1916	1940	410
30	Néveri Imre	Guta	1907	1940	418
31	Pap Zsigmond	Szolnok	1913	1940	408
32	Pátkay Imre	Budapest	1913	1940	413
33	Rossmann Frigyes	Nagybecskerek	1917	1941	440
34	Sipos Tibor	Szászrégen	1915	1941	432
35	sarkadi Szabó István	Sarkadkeresztúr	1918	1941	423
36	Szabó József	Bihardiószeg	1904	1941	427
37	Szalmássy Ede	Budapest	1913	1940	411
38	Szendrő István	Budapest	1911	1941	445
39	Szilas Tibor	Gombos	1913	1941	426
40	Szlachányi Ákos Béla	Vác	1910	1940	414
41	Vámos Tibor	Budapest	1915	1941	447
42	Zoldán Ernő	Nyíregyháza	1914	1941	444
	II. Építészmérnökök.				
1	~~Biró Ferenc~~	Kolozsvár	1917	1941	203
2	~~Feczkó István~~	Kolozsvár	1917	1940	185
3	Folly Irén	Budapest	1916	1941	188
4	Fülep Sándor	Budapest	1918	1941	196
5	Harmat Imre	Mezőtúr	1915	1941	204
6	Kacziba Ferenc	Csongrád	1910	1941	187
7	Keviczky Samu László	Szabadka	1916	1941	199
8	Kiss Ferenc	Budapest	1918	1941	200
9	Klenovits Pál	Budapest	1918	1941	191
10	Moll Vilmos	Kolozsvár	1914	1941	201
11	Pászti Károly	Bácstopolya	1917	1941	190
12	Pelikán József	Budapest	1913	1940	186
13	Reischl Péter	Budapest	1918	1941	189
14	Risztvey Tibor	Kassa	1913	1940	184
15	Rohringer László	Kassa	1918	1941	197
16	Sallay Imre	Budapest	1918	1941	192
17	Simkó Károly	Locse	1899	1941	202
18	Takács Gyula	Budapest	1918	1941	193
19	Thier Szabó Felicia	Budapest	1918	1941	198
20	Tóth Kálmán	Nagykároly	1916	1941	194
21	Tóth Sándor	Kisdobsza	1914	1941	195
22	Váczy-Hübschl Antal	Budapest	1912	1941	205

József nádor 1940/41.

Folly Irén, épitész MDK

Váci alállomás tervezője.

repr.

MagyÉp 1945-55.

G. Folly Irén, építészmérnök

Egry József festőművész badacsonyi villáját, édesatyja Folly Róbert tervezte. Ezt megvásárolták Emlékmúzeum céljaira. G. Folly Irént bízták meg az átalakitási munkák elkészitésével. Galériás, kétszintes kiállitóhelyiséggel kell bővíteni. 51. old

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1968. évi munkájáról 39. old.

A Veszprémmegyei Múzeumok Közleményei. 8/1969. Veszprém. 1969. Alföldi Nyomda. Debrecen

G. Folly Irén, építészmérnök

D Follert Ferenc

Eszék 1824

belgi L:A m.

l. Sägmühlenpar

zbi. l

Ert.

BP

1938

FOLLÁRD BARNA

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P-9765

9.o.

örültem, hogy kitünőségükről val
sőt, megerősödött. Igy együtt kü
kötet sokrétü, változatos, mégis

Természetesen, nagyon köszö
hogy amit leveledben emlitesz, (t. [u
tottad. Hogy messze vagyok? A fe
jómagam nem vagyok barátjuk – ha
Pesten laknék. Nagyon szivesen k
nyelvi hibát, mely még a versekb
nem is nyelvi, a "mint egy elves
/ellenedre is/ különösen kedves
idején, mikor megjelent s levele
de aztán a levélirás megakadt s
annyira emlékszem, hogy "égi háb
"leborul", ilyenfélékből kacsalo

FOLLÁRD BARBARA

MAGYAR HÍRLAP 2000. VIII. 1

Follárd Barbara és Varga György kiállítása

(MH) A Goethe Institut galériája két fiatal művész, Follárd Barbara és Varga György első önálló kiállításának ad teret egyszerre augusztus 2-a és 26-a között. Varga György a standard alakú festővásznak, a sorozatgyártott tárgyak összefüggő felületté szervezéséről ismert, melyeknek rendjét, jelentését különböző módokon zavarja, kérdőjelezi meg. Follárd Barbara munkájának centrumában a fény szeriális alkalmazása áll. A színek interakciójával is operáló festményeinek líraiságát most apró tárgyak változó sorozatainak fotogrammja, számítógépes, többrétegű, átfestett képeinek könnyű, ironikus szemantikai játéka váltotta fel.

MDK

Folkner László
fafaragó

Szerepelt a "Béke és a népek barátsága" kulturális szemle képzőmüvészeti kiállitásán Győrött.

szép kiállitásu dobozával a II. népmüvészeti dijat nyerte el. /Az első dijat nem osztották ki./

Barabás László: Uj tartalom és formakeresés. Kisalföld 1962.máj. 10.

FOLKUSHÁZY Pál ? Egerfarmoson épitendő vizimalom /2 db/ terve 1820-ból fönnmaradt.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

POST

(a mohácsi fogad. templom alapozási munkáit befejezték)

A pécsi ciszterci öregdiákok jótékonysága

Pécs, jan. 20. — A Ciszterci Diákszövetség pécsi osztálya vasárnap délelőtt 11 órakor az Alma Materben választmányi ülést tartott, amelyen adminisztratív és karitatív kérdéseket oldottak meg. Virág Ferenc megyéspüspök, elnökölt a gyülésen, aki a lelkes ciszterci tanítvány ragaszkodó, meleg szeretetével köszöntötte a választmányt és kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhúnyt ügyvezető alelnökről, Buzássy Ábel főigazgatóról, majd az egyesület nevében üdvözölte Kiss Albin dr.-t, az új ciszt. reálgimnáziumi főigazgatót, aki a választmány felkérésére az elárvult ügyvezető alelnöki állást vállalni szíves volt.

Kiss Albin dr., nemes lelkének elökelőségével és hódoló alázatával hajtja meg az Alma Mater zászlaját a megyéspüspök magas személye előtt, aki nagyarányú elfoglaltsága mellett is apostoli lélekkel végzi az elnöki teendőket és az intézet büszkeségei, az öreg diákok előtt, akik fenkölt lelkük sugallatát követve, vesznek részt az egyesület eleven, áldozatos munkájában.

Böröcz Marcell dr. titkár, ismertette az országos közgyülés jegyzőkönyvét, amely szerint az egyesületnek több, mint kétezer tagja van összesen az országban. A mult évben 6 ezer pengőt fordított diákjóléti célokra.

Ezután Losonczy György postatitkár, egyesületi pénztáros tett jelentést és kedvező jelentése folytán a választmány abban a helyzetben volt, hogy az anyagiakkal küzködő, érdemes, törekvő, fiatal ciszterci diákok segélykéréseit meghallgathatta és teljesíthette. A választmány ez alkalommal ezer pengőt adott az ifjú, szegénysorsú, ciszterci diákok, egyetemi és főiskolai hallgatók támogatására és vállalta a pécsi Szent Mór kollégium katolikus egyetemi és főiskolai internátus egy szobájának berendezését. A választmányi gyülés a megüresedett választmányi tagsági helyek betöltésére Jakab Béla dr., püspöki tanítóképző intézeti igazgatót és Tóth Lajos posta és távirda tanácsost jelölte.

Majd megbeszélték a legközelebbi baráti összejövetel kérdését, amelyre minden volt ciszterci tanítványt ezúton is meghívnak. Az összejövetel napját, helyét és óráját előre közli majd a választmány.

A hadiemlékérem megszerzésének módja

Pécs, jan. 20. — Baranyavármegye vitézi széke a hadi emlékérem megszerzéséhez szükséges tudnivalókat az alábbiakban ismerteti:

A hadiemlékérem elnyeréséhez szükséges nyomtatványok jelenleg a Vitézi Széknél és február 1-től minden dohányárudában vásárolhatók. Az ürlap ára 10 fillér. A tényleges szolgálatban álló közszogálati akalmazottak kérvényüket közvetlen hivatali főnöküknél nyujtsák be, aki azt tudomásulvétel és láttamozás után Pécsett a polgármesterhez, vidéken pedig a községi illetve körjegyzőhöz juttatja. A nem közszolgálati alkalmazottak (ügyvédek, orvosok, magántisztviselők, iparosok, kereskedők stb.) kérvényüket Pécsett közvetlenül a polgármesterhez (Decleva Jenő dr. mindennap d. e. 11 ½1 óráig veszi át a kérvényeket. Városháza, III. em. 85. sz.) a vidékiek pedig közvetlenül a községi illetve körjegyzőhöz juttatják.

Hogy milyen okmányokkal kell igazolni az igényjogosultságot, az a kérvény ürlapokból vehető ki. Nemcsak a szolgálati beosztást és teljesített tényleges háborús szolgálatot kell igazolni, hanem a forradalom vagy megszállás alatt hol tartózkodott, mi volt az alkalmazása, vagy foglalkozása. Azt, hogy milyen okmányokkal igazolta a kérvényező igényjogosultságát, azt a kérvény elfogadására hívatott hatóságok az okmány igazolás rovatába beírni tartoznak. Vagyis ezt a rovatot a hivatali főnök, vagy polgármester, vagy jegyző tölti ki. Ennek megtörténte után az okmányokat a kérvényező visszakapja. A kérvény elintézése után a háborús emlékérmet a kérvényező értesítés után az előírt térítési összeg lefizetése mellett a Vitézi Széknél átveheti, vidéken ott, hol kérvényét benyujtotta.

Mindazok, akik kérvényüket nem az előírt ürlapon nyujtották be, azok ügye elintézésre nem kerül, miért is új kérvények terjesztendők be.

A kérvényezők figyelmét felhivja Baranyavármegye Vitézi széke arra, hogy két féle kérvény ürlap van és pedig zöld színű azok részére, akik a hadrakelt seregnél vagy a mögöttes országrészben tényleges katonai szolgálatot teljesítettek és fehér színű azok részére, akik sebesültek, betegek és hadifoglyok érdekében fejtettek ki működést. Fehér színű ürlapok töltendők ki hadiözvegyek és hadiárvák által, valamint mindazon polgári egyének által, akik a hadrakelt seregnél, vagy a mögöttes országrészben a fegyveres erő érdekeit előmozdították (közigazgatás, posta, távirda, vasút, hadi ipar stb.).

Felhivom a kérvényezők figyelmét arra is — az adminisztrációs munka megkönnyítése végett, — hogy kérvényüket lehetőleg tömegesen nyujtsák be, kimutatás kíséretében. (Posta, vasút, pénzügyigazgatóság, állami, vármegyei, városi szervek stb. községekben lehetőleg többen.)

A kérvényezőknek szívesen ad útmutatást a kérvény benyujtására úgy ,a város (III. em. 85.), valamint a Vitézi Szék (Városháza I. 53.) és a vármegyei alispán mellett működő népgondozó kirendeltség (Siklósi-utca 15.) A hadiemlékérem csekklap száma: 64.052. Ilyenek a Vitézi Széknél igényelhetők.

A DUNÁNTÚL szerkesztőségének telefonszáma 949

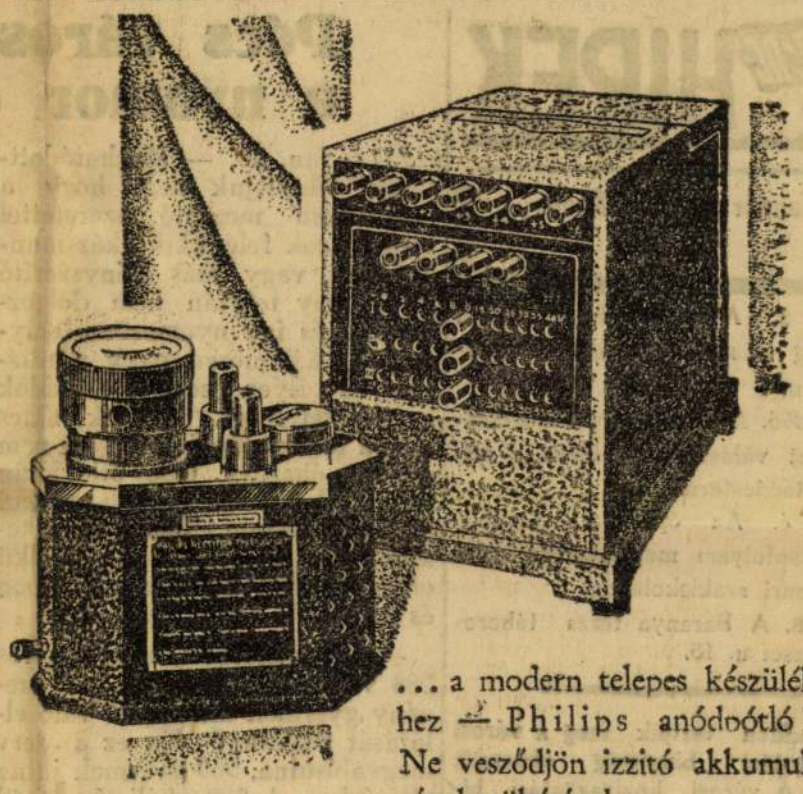

Modernizálja készülékét!

... a modern telepes készülékekhez — Philips anódtöltő kell. Ne vesződjön izzitó akkumulátorának töltésével. .. ..

Philips kistöltő automatikusan tölti az izzitótelepet. .. ..

Uj erőt kap a készülék — közvetlenül a hálózatból fog működni és — mindez havi 12 pengőért.

Kérjen kereskedőjétől ismertetést!

PHILIPS KISTÖLTŐ

A mohácsi fogadalmi templom alapozási munkálatait befejezték

Mohács, jan. 20. — Az elmult év augusztus havában a mohácsi katolikus hitközség elhatározta a fogadalmi templom építésének megkezdését. Ennek alapják kiírták a versenytárgyalást s az építkezést ugyancsak hitközségi határozattal Márovics és Ludwig pécsi vállalkozóknak adták ki, akik azt október 8-án megkezdték.

Az alapozási munkálatok október 8-ától kezdve a mai napig szakadatlanul folytak s január 16-án fejeződtek be, a szentély alatti fűtőház vasbeton padmalyának az elkészültével.

Márovics és Ludwig cég Árkay Aladár budapesti műépítész tervei alapján az alapok kiásását és azok traszirozását október 8-án kezdette meg s az első napon 1 főpallér, 3 férfi, 1 kőmíves, 1 ács dolgozott. 9-én már 10, 11-én pedig 20 ember emelte ki a földet az alapokból, melyek 3 m. 40 cm. mélységig mentek le a földbe. A földkiemelés október 23-áig tartott, mikor megkezdették a csömiszölt betonlapok öntését a kisebb terhet viselő falak alatt. Itt mindenhol 80 cm. magas betonréteg jött s ezzel november 2-ára a vállalkozó már készen lett. Ezen időszakban dolgozott a legtöbb ember az alapozásnál. Összesen 45 férfi, az egyéb szakmunkásokon kívül. A torony is 80 cm. egyszerű beton réteget kapott s erre 120 cm. magas vasbeton réteg jutott. A templom közepén elhelyezett alapkő a torony alapjának pontosan a mértani középpontjába került és egészen eltemették a vasbetonrétegbe. November 3-án a torony alapvasalását a hitközség hiány nélkül vette át, november 6-án pedig a torony vasbeton alapozását is megkezdték. Ezen hat napig dolgoztak, mert csak november 12-én fejezték be. Ennek befejeztével a kupola alatti alapfal betonozását kezdi meg a vállalkozó, amellyel november 26-án lesz készen. Alig hogy ezt befejezték, a hitközség és az építési bizottság elhatározása alapján a földszínéig megkezdik az alapok felhúzását. Ezt november 27-től december 12-éig építik. Közben megkezdik ugyancsak a szentély alá tervezett fűtőház földmunkáját s mikor a kőmívesek befejezik a templom alapjainak falazását, hozzálátnak a fűtőház alapfalainak kiépítéséhez december 15-án. Hogy az időjárás viszontagságaitól megóvják az alapokat, körösköru! vasbeton koszorúval látják el 30 cm. magasságban, amelyet december 13-án kezdenek meg s a szentély falazásával csaknem egyidőben, december 28-án fejezik be. A rossz időjárás következtében most rövid szünet állott be, de január 7-én ismét munkához látnak s a szentély alatti fűtőház vasbeton menynyezetének munkálatait s a templom körüli földréteg elsimítását, a templom belsejének feltöltését január 16-án befejezik.

A fogadalmi templom alapfalai most már teljesen készen állanak s a munka első részlete befejezést nyert.

Erre a vállalkozó kimutatása szerint 1900 köbméter dunakavicsot, 300 köbméter nagyharsányi zúzott kavicsot, 2 vagon meszet, két és félvagon betongömbvasat, 2500 métermázsa portlandcementet, 150.000 drb téglát, 150 köbméter dunai falázó homokot használtak fel.

Az építési terveket Árkay Aladár műépítész készítette, a vasbeton munkálatok terveit Folly Róbert okl. mérnök vasbeton specialista, az építést Márovics és Ludwig cég mérnöke Varga Jenő mérnök vezette s az ellenőrzést a hitközség részéről Schmidt Károly a róm. kath. hitközség elnöke eszközölte.

Mivel a vállalkozó végszámlája csaknem 70.000 pengő,

a tervező műépítész tiszteletdíjával és egyéb költségekkel a mohácsi fogadalmi templom alapozási munkálatai mintegy nyolcvanezer pengőt emésztettek meg.

Ez az összegyűjtött pénznek több mint háromnegyed része, úgy hogy egyelőre a fogadalmi templom továbbépítéséről szó sem lehet. A templom legjelentősebb szerkezeti részei vasbetonból készülnek, amelyeknél részletépítkezést nem lehet csinálni. A kupola pedig maga legalább 200.000 pengőt igényel. Ennek előteremtésére pedig Mohács városa a mai gazdasági viszonyok között a maga erejéből képtelen. A rendelkezésre álló és összegyűjtött tőke elfogyott s ilyen körülmények között minden valószínüség szerint évek mulnak el, míg az építkezés folytatására sor kerül.

HIREK

Január 21. — Kedd
Agnes

D. u. 5. A városi közigazgatási bizottság ülése a városház tanácstermében.

D. u. ½6. A pécsbaranyai múzeumegyesület választmányi ülése a városház tanácstermében.

Este 6. Az építőipari továbbképző tanfolyam megalakulása a fa és fémipari szakiskolában.

Este 8. A Baranya törzs táborozása József u. 15.

— **Kedden tartják meg a városi közigazgatási bizottság elmaradt ülését.** A városi közigazgatási bizottság január 14-ről elmaradt ülését holnap január 21-én, kedden délután 5 órakor tartják meg a városház I. emeleti tanácstermében, Vitéz Keresztes-Fischer Ferenc dr. főispán elnöklete alatt.

— **Mohács a gimnázium megépítéséhez államsegélyt kér.** Megemlékeztünk arról, hogy Margitay Lajos dr. polgármester az elmult héten Budapesten járt a mohácsi reálgimnázium ügyében s ott tárgyalásokat folytatott a szent Ferenc rend Szüz Máriáról elnevezett tartományának főnökével, P. Vinkovich Péterrel. A tárgyalások a megfelelő mederben folytak s a legteljesebb megállapodásra vezettek. Ezek szerint Mohács város vállalja a kastély átengedését, annak egy emelettel való felemelését a tornacsarnok és a rendházhoz szükséges épületek átalakításának költségét, a tanárok fizetésének egy részét is, ami az első beruházásnál mintegy 4—500.000 pengőt igényelné s évente körülbelül 15.000 pengő terhet jelentene. A város ezek fedezésére kérelemmel fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy adjon Mohács városának a gimnázium létesítéséhez megfelelő államsegélyt. Ettől az államsegélytől függ most a mohácsi gimnázium sorsa.

— **Népművelési előadás az Ágoston téri leányiskolában.** Szerdán délután 6 órai kezdettel tartja az intézet tantestülete hatodik népművelési előadását, mely alkalommal Hantos Béla a demokráciáról értekezik. Az előadáson a Makár utcai népművelési énekkar özv. Mironné áll. tanítónő vezetése alatt régi magyar népdalokat énekel. Az igazán szép és értékes előadásra a szülőket és az intézet barátait ez úton is meghívja a tantestület.

— **A nőegylet babos bálja.** A jótékony nőegylet tagjai ma délután értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy február 2-án, vasárnap tartják meg a nőegylet nagy bálját. Elhatározták, hogy úgy az asszonyok, mint a leányok babos karton ruhában álarccal jelennek meg az estélyen. Az álarc csak a babos ruhában (Kalikóban) megjelenteknek a kiváltsága. Az urak álarc nélkül jelennek meg. A bálra külön meghívókat küldenek. Itt említjük meg, hogy a vasárnapi nőegyleti teauzsonna rendkívül jól sikerült, úgy, hogy a termek zsúfolásig megteltek.

Pécs város közönsége a nyomor enyhitéséért

Pécs, jan. 20. — Meghatódottsággal állapítjuk meg, hogy a társadalom megértő szeretettel fordul azok felé, akik akár munkahiány, vagy más kényszerítő körülmény folytán nem dolgozhatnak és így nyomorban sinylődnek. Különösen nagy a részvét az ilyen szegény családok gyermekei iránt, akiknek nincs meg a rendes táplálékuk, sőt nem egyszer éheznek. Ötlet-ötlet után merül fel, miként lehetne segíteni az ilyen szerencsétlen gyermekeken. Ma délután egyik jólelkü olvasónk járt a szerkesztőségben és az alábbi tervet adta elő:

— Nem lehetne-e, hogy a város 288 virilistája naponta két szegény gyermek élelemmel való ellátását vállalná? Ha ez a terv megvalósulna, 560 gyermek jutna ellátáshoz. A 288 virilistán kívül bizonyára akadna még 500 olyan család, amely egy-egy gyermeknek tudna adni naponta lélelmet. Ezzel tehermentesítenék a népkonyhát, amely így fokozottabb mértékben állhatna rendelkezésére a felnőtteknek.

A magunk részéről kissé nehézkesnek tartjuk a terv kivitelét, közöljük azonban a tervet, mint a társadalom jó szívének megnyilatkozását.

Az illető előkelő állású úriember, aki a tervet felvetette, a maga részéről felajánlotta naponta három gyermek élelmezését. Nem gondoljuk, hogy a közölt tervet eredeti formájában meg lehetne zökkenés nélkül valósítani. Azért valami haszna mégis lehet abból a szegény gyermekek számára. A Dunántúl készségesen vállalkozik arra, hogy a jószívű családok által az élelmezés felajánlását továbbítja olyan gyermekek részére, akik arra valóban rászorulnak. Minden ilyen irányú felajánlást nyugtázunk és a megfelelő helyére továbbítjuk.

Más oldalról a munkanélküliség enyhítésére azt ajánlják, hogy a szinház ma kevésbbé fontos támogatása helyett, a költségvetésbe illesztett tekintélyes összeget, vagy annak legalább egy részét, fordítsák munkaalkalmak teremtésére.

A tuniszi vasuti katasztrófa, ahol 20 ember meghalt és 25 súlyosan megsebesült

— **A pécsi szociális misszió teadélutánja.** A szociális missziótársulat pécsi szervezete szerdán, január 22-én műsoros teadélutánt rendez Káptalan utca 2. sz. alatt levő helyiségében 5 órai kezdettel. Belépőjegy nincsen, a kötelező teajegy megváltása 60 f. A szervezet ezúton hívja meg tagjait és azok ismerőseit idei első teadélutánjára.

— **Zarándoklat Pécsről Máriazellbe.** Több helyről felmerülő óhajnak engedve, a szoc. missziótársulat ez év július havának első napjaiban, zarándoklatot tervez Máriazellbe. A szép terv azonban csak az esetben válhatik valóra, ha az előmunkálatokat már februárban megkezdhetik, melynek leglényegesebb kelléke a pontos létszám bejelentése. A szervezet tehát ezúton szólítja fel mindazokat, kik zarándoklatán résztvenni óhajtanak, hogy ebbeli szándékukat, — saját érdekükben, — a misszióban mielőbb bejelentsék. Jelentkezőket a szervezet minden szerdán felvesz délután 3—5-ig, Káptalan utca 2. sz. alatt.

— **A Máriatelepen** (Balaton mellett) **telket vásárolt közönséget** felkérik, hogy közös érdekeik tovább intézése végett címüket a kiadóhivatalban átadni szíveskedjenek.

— **A Pius kollégium Jézus Szíve templomára** adakoztak (44. közlemény): Rull Ferenc 10, Péchy Gedeon 20, Molvay és Hoffmann család 100, Brantusa Vince 20, Orbán Ferenc 5, Gyurkár Ferenc 5, Báró Inkey Pál 80, Kis István 5, Teőke Margit 30, Puchlin Lajosné 45, Mayer István 25, Aronffy Tivadar 5, Romaisz Ferenc 80, Hal Pál 40, Szarvas Károly 5, N. N. 20, N. N. 50, N. N. 50, N. N. 10, Kiss Márton 45, Herman Sándor 5, Korpádi József 40, N. N. 40, özv. Csengery Istvánné 10, Nyessey József 5, Egy Jézus Szíve tisztelő 100, N. N. 30 pengőt, N. N. egy szép ünnepi miserihát, K. K. 6 drb. aranyékszert, I. I. egy aranygyürüt, N. N. egy arany karkötőt. A kegyes adományokat hálásan köszöni és 24 drb. megrendelt, egyenként 100—100 pengős templomablak árát a kegyes jótevők jóindulatába tisztelettel ajánlja a Pius kollégium igazgatósága.

— **Műkedvelő művészet a pécsi zárdában.** A pécsi nőzárda tanítónőképző növendékei és a gyakorló iskola kis tanulói Tordai Anyos: Margit királyleány ifjúsági szinjátékát olyan sikerült előadásban hozták színre vasárnap és hétfő délután, hogy az már a művészet határán mozog. A mai előadást végignézte Virág Ferenc megyéspüspök is. Az egyes szereplőkről csak a legnagyobb elismerés hangján lehet írni. Így a Margit királyleány szerepében meglepő ügyességgel mozgott a kis Deák Ilonka, azután a tanítónőképzősök Kayser Irma, Mair Edit, Rónaky Mária, Szabó Ilona, Garai Ilona, Denkinger Irma játékát nem lehet eléggé kiemelni és megdicsérni. De a többiek is Hoszdovich Zsuzsánna, Piller Ilona, Gogl Auguszta, Garai Julia, Lay Márta, Mikola Irma, Lay Erzsébet, Wotroba Anna, Bach Gabriella, Sabacz Mária és Ilona, Pfeningberger Livia, Horváth Manci, Ondreikovicz Marian. Elter Anna és Kánon Rózsika egytől-egyig beilleszkedtek az együttesbe. Mégis a legteljesebb elismerés a rendkívül finom érzékre valló stilusos rendezést, a legapróbb részletre is kiterjedő figyelmes betanitást illeti és ez úgy sejtjük, a melegszívű Vörös M. Valéria érdeme. Haksch Ilona, Kozma Katalin és Garai Ilona különösen a ruhák izléses elkészitésében tüntek fel. A közönség nagy elismeréssel adózott a szép darab rendkívül ügyes előadásáért.

— **Eljegyzés.** Chvalina Rezső pécsi forgalmi adóhivatali ellenőr eljegyezte Kohler Máriát Szentlőrincről.

— **Eljegyzés.** Révész Klári és Pollák Elemér jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

— **A szociális misszió szegénygondozó szakosztálya** karácsonykor kiosztott 514 m. ruhaanyagot, 165 drb. női és férfi felsőruhát, 20 új és 28 használt leánykaruhát, 30 drb. férfi, női, gyermekfehérnemüt, 45 vállkendő és sált, 108 P legnagyobbrészt új harisnyát, 4 p. cipőre való anyagot, melyet fel is dolgoztatott, 35 p. új és hordott cipőt, 3 p. sár, illetve hócipőt és 20 p. tutyit; 11 kalapot, illetve sapkát, 35 drb. vermekholmit, azonkívül több nyakkendőt, ridikült, zsebkendőt, keztyüt, lábszárvédőt, szörmegallért stb. Kiosztásra került ezenkívül 30 kg. cukor, 5 kg. kakaó, 15 család élelmiszert, 8 tüzelőt és 35 szegény pénzsegélyt kapott. A kiosztott adományok összértéke 3026 P 86 f-t tesz ki. Legutóbbi kimutatásunkból tévedésből kimaradt Szlepcsánné neve, ki kabátot és cipőt ajándékozott s a pécsi urinők Mária kongregációjának nagylelkű adománya, honnan a szervezet 50 drb. új gyermekfelsőruhát, illetve fehérnemüt és sok használtat kapott a karácsonyi kiosztásra. A jó Isten áldja meg a szegények nemeslelkű pártfogóját, kik jótékony adományaikkal karácsonyi örömet szereztek. Hálásan köszöni Martinovits Ernőné, elnök.

— **Áramszünet.** Áramszünet lesz építkezés miatt f. hó 22-én, szerdán reggel 8 órától délelőtt 10 óráig Imre utcán, Siklósi, Cinderi utca nyugati részén, Majláth utca keleti részén, Alsó Malom utca déli részén, továbbá párhuzamos út keleti részén és környékén.

— **Hat középiskolát végzett fiatal leány,** perfekt a magyar és német nyelvben gyermekek mellé ajánlkozik vidéki keresztény uri családhoz. Cim a misszióban, szerdán délután 3—5-ig Káptalan u. 2. sz. a.

Folly Róbert, MDK

építész

Mályi téglagyár.

Tervezők: Forgács Ernő, Kovács Tibor
Folly Róbert, Zug János.

3 repr.

MagyÉp 1945-55.

Folly Róbert
építész

Egry József elképzeléseinek megfelelően
készítette a Balinformiat idő-
modern épület terét.

Rácz István: A badacsonyi Egry terasz
Művészet 1969. november - 15 lap.

Folly Róbert
építész

Egy képeinek gyűjtője és a művész barátja volt. Gardag levelezést folytatott a művésszel és ebből sétes ukinek a badacsonyi házépítés befejeréséről.

Rácz István: A badacsonyi Egy ember művészet, 1969. november – 15 lap

Folly Róbert
épitész

M.D.K

A veszprémi viadukt alkotója,
ő szerette Egry Badacsonyi mű-
termes házát

Lakai Tóth János: Egry József halála
Művészet, 1969. április – 14 lap

MDK

Folly Róbert mérnök

A mohácsi Fogadalmi Templom mellékszerkezetét tervezte. Repr.391.old.

Irod.: A mohácsi Fogadalmi Templom.

Magyar Épitőmüvészet.1941. 12.sz. 391.l.

Folly Róbert

MDK

A veszprémi völcshidat tervezte.

117.o.

Repr. 118.o. 34. ábra.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Folly Rébert

MEK

A Borárros téri /Petőfi-/híd épitésére kiirt pályázaton /1929-30/ megvettét:
Folly Róbert, valamint
Beke József, Frigyes Sándor és Rerrich Béla,
továbbá Dr. Ritter Mór és Hajós Alfréd tervét.

70.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidéptés története. Bp. 1960.

Folly Róbert,épitész

Egry József,festőművész villáját tervezte Badacsonyban Ezt vásárolták meg emlékmúzeum céljaira. Leányát,G. Folly Irént,~~xx~~épitészmérnököt bízták meg az átalakitással. 51.old

Éri István: Beszámoló a Veszprém Megyei Múzeumi Igazgatóság 1968.évi munkájáról 39.old.

A Veszprémmegyei Múzeumok Közleményei.8/1969.Veszprém.1969.Alföldi Nyomda.Debrecen

Folly Róbert MDK

A Polgári Tisza-hid.

A vasbetongerenda-hid terveit Folly Róbert készitette. A medernyilás vasszerkezetét és a vasbeton pályaszerkezetét Dr. Mihailich Győző tervezte.

Az alaépitményt és az ártéri hidakat a Zsigmondy Béla r.t. és Széchy Endre vállalata épitette Bándy Árpád vezetésével.

77.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magy ar hidépités története. Bp. 1960.

M. D. K.

FOLLY R. építész

Veszprém új országházi bír.

Szőcs László: Építészeti stílusok.

Bp. 1954. 136. o.

Folly Róbert

városmajori templ. belső épit.

Tér és Forma, 1933 VI.lo3

Fally Robert építészmérnök
egy Joseph festőművész budapesti
műtermelakását tervezte meg a mű-
nök.

Tamás István: egy múzeum és egy kőnap.
Népszabadság, 1943. szept. 2.

Folly Róbert

Orkay Bertalan és Folly Róbert
közös munkája, az 1933-ban bé-
szült Városmajori templom.

P. Szűcs Julianna: Az időjárás csapdája
Milvérzet, 1977. december - 2 lap.

Folly Róbert

A városmajori templom merkerele 5 metszőt vasbeton kereszttartóra, melyet Folly Róbert terveett.

Pantaidánló: Árkay Bertalan (1901-1971.)

Magy.Ép.mlv. 1972.5.sz. 60-61.l.

Folly Róbert, építész

A budaörsi Lőry-kúrat terveszte.
(Az épületről: fénykép.)

Tamás Istvánné: Lőry múzeum és egy könyv M.S.

Népszabadság, Bp. 1973. szept. 2.

Folly Róbert

a veszprémi viaduct
építőjének emlitve

Nézsnava 1972 augusztus 12
10. oldal

Felly Róbert építész N.D.K.

Völgyáthidalás Veszprémben.

Bp. -kelenföldi autóbuszgarázs

Kampis Antal: A képzőművészetek története 770.l.

A Kultura Világa Bp. 1963.

7

HOLLY RÓBERT
épitész

A veszprémi Betekints-völgy feletti viadukt tervezője. 1938.

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956. Müszaki kiadó. 235. l

Folly Róbert, mérnök (1889 -)

tervezte a veszprémi völgy-
áthidalást és a Budapest-Kelen-
földi omnibusz-garázst.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

360. old.

Tolly Róbert, építész

L: Csaba Rezső

Z. Csaba László: Az Építő munka ~~művészet~~ 6-7

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/6

FOLYOVICS Miklós
Nagyenyed, ?
iparművész

Banner Erdély

-6

Miután Szent István h
legyőzték, sor kerülhete
vezésére, és Szent Istvá
püspökség, valamint a ká
papi utánpótlás megszerv
becsülettel eleget tette
san elterjedt. Szimbólik
adat, amivel Gellért éle
nép énekéről tudósit a s
énekéről Walter mesteren
terjedelmesen, ahogyan a
alapra odafigyelve, azt
társai gyorsan felhúzták
és boltiveit, gregorián

Folnagy György
ács
1621, 1632. Kolozsvár

Bal Hel 123. l.

Balogh H.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Folnagy György

ácsm.

Kolozsvár 1621.

l. J. M.

Balogh Sátormyok.

56. l. Bp

1935

BUDAPEST. 1936.

MOK

Follner József antalos („von Nána")

1827. Bakonynánai templomépítkezésben vétetett.

Faller Jenő: A bakonynánai r. k. egyház templomépítkezése. Zirc, 1939. 10. lap

Folnesics József

Fleischer: Bécs. 42.l.-

Meller S.: Az Esterházy-képtár tör-
ténete. Bp. 1915. 180.l. - Szépmüv.
1941. 206.l. /o.z.: A vallás-és
közoktatásügyi miniszterium vásár-
lásainak kiállitása az O.M.Szépmüv.
Muzeumban./ - Ujházy I.: A bécsi
Kunstacademie-ra beiratkozott ma-
gyarok névsora. 1726-1881. Kézirat.
Szépmüv.Muz.Adattár. 1947/1925.sz.-
Varju-Höllrigl: Ernst Lajos m.tört.
gyüjteménye. M.Nemz.Muzeum kiállí-
tásai. VII. Bp. 1932. VII/II.21.

Felszabadulás idején

Életrajzok: Sebes, Gy.J.-

Mailer S.: Az Szovjetunió-beli bor-
bevetés. Tp. 1913. 140.l. - Szepmúv.
1948. 206.l. /o.s.: a vallás-és
közoktatásügyi miniszterium vezér-
igazgatók kiállítása az O.M.Szépmű-
múzeumban./ - Ujhegy I.: A bécsi
Kunstakademia-ra beiratkozott ma-
gyarok névsora. 1728-1881. Miskolc.
Szepmúv.Múz.Adattár. 1947/1029.sz.-
Vertju-Molitvigi: Most Lajos m. tört.
Szülőszobám. K.Szem.Múzeum Kiállí-
tása. VII. sp. 1952. VII/II.21.

Folnesich József

Budáról, 1830-ban 17éves

sz. 1813 Budán

Folnesich József, Budáról, főiskolai tanár és író fia, 17 éves korában, 1830 jún.-ban iratkozott be és többszöri megszakítással 1836-ig r. hallgatója volt a tört. festészeti, szobrászati és rézmetszési szakosztálynak.

Toldy Ferenc arck. lőmyomat Szépmű kur

lásd Fleischer Béla 42. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 853.

Folnesics

Kultuszminisztérium
vásárlásainak,
kiáll (szépm. ügyr.)
1938 jul. – 1940. aug.
Toldy Ferenc, kö-
nyvnek.

1941. (4.o.)

II. az.

Folnesics

Jesto.

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

Toldy Ferenc könyvei

22 l.

1937	OKTÓBER
Vasárnap **17** Hedvig	**Franck** kávépótlékkal ízesített Kneipp-malátakávé *nem luxus*
Hétfő **18** Lukács	
Kedd **19** A. Péter	
Szerda **20** Vendel	FEJFÁJÁS ELLEN BERETVÁS PASZTILLA
Csütörtök **21** Orsolya	
Péntek **22** Kordula	
Szombat **23** Ignác	**ZAMAKO** a legjobban bevált gyermektápliszt. Kérjen kóstolómintát. Krompecher, Bp., Nádor u. 15

Folnesics József festő

A Mű Est kept

180 db.

Meller S.: Az Esterházy-képtár tört.

Bp 1915

Europa

Film-, könyv-, Lapterjesztő és Könyvkiadó

Budapest

V. Rothermere-u. 12

Folnesics József

Geb. in Ofen. Maler
17 J. alt.

1822-23. Bécsi akadémia
Ujhely J.; a bécsi

Künstacademiere
beiratkozott magyarok
névsora
1726-1881.
Kézirat.
trapm Neur. Adattár
1947/1925 t.

~~Bronzvéso, tokos VI. 129~~

Folnesics József

szül. Budán, 17 évs

1830

Bécsi akadémia
könyv

Kutasi-féle Kőrajz-gyűjtemény V.172

Folnesics

l.

Vallós Konstantin

VII/II. 21.

M. N. Nem. múz.

VII

1932

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai hel
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazda

Én tehát felveszem a harcot, ama
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizmu

„Istenért, Kir

Folnesics, graf. MDK

Toldy Ferenc"irodalomtörténetünk atyját"

ábrázoló könyomat.

CZ.: A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak Kiáll. az.
O.K.sz.Kuz.-ban.
Szépművészet. 1941. 206.1.
8. n.

MDK

Folnesics

Toldi Ferenc arcképe, kréta

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

22 l.

MDK

Felnesics

Toldy Ferenc, irodalomtörténetirásunk atyja, kőnyomat

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Múzeumban. Szépművészet 1941. 206.l.

MDK

Folnesics,

Toldy Ferenc. Könyomat.

A V all. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat. 11.1.

Foltelipa Jakob

valószínűleg azonos Jacopo (Jakup) Woltelini építőmesterrel; 1560–1561 a zigetvári várban dolgozott:

H. Takács Mariomna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

1141

Foltellipa Jakob

Kőfaragó 1561-ben Szigetvárott dolgozott.

H. Takács Marianna: Magyarországi udvarházak és kastélyok, Budapest, 1970.

2418

FOLTELLINO, Anthonio az egri vár superintendánsa, Egerben 1555-ben a pozsonyi kamarától szolgálataiért fizetséget kap.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

ifj. FOLTIN Bruna müvészt.

Szirmai Zoltán: Lelkész lanyunk fiatal doktora.
=Evangélikus Élet, XLIX. évf. 36. sz. 1984. sept. 2. 4. p. ill

kötettel és a kiadás elő-
ződik. Ezek mintájára adtu
Paulinorum három kötetét.
magyar képzőművészet tört
kiadtuk az 1945. év és az
tári iratait, de ez a sor
szettörténeti meggondolás
ható.

A Kutató Csoport kez
arra, hogy - a muzeumokka
tások kezdeményezésével és
ruljon a hazai művészettö
nak a feltárásához és leh

Foltin I. MDK

mérnök

A II. világháboru után hidak uj jáépitése teren szerzett érdemeket.

A közuti hidosztályon dolgozott.

78.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

ÁPRILIS ELSEJE...

Szent György havának első huszonnégy órája a beugrató tréfacsinálók vidám süreti napja. Külön törvénye is van ennek a napnak, melyet versben örökitettek meg gondtalan idők alkalmi poétái:

„Beköszöntött április,
Bolond, aki járja is,
De sértődni nem szabad,
Mert a mosoly: elszalad!"

Ezt a szabályt örök időkre hozták, tehát érvényes ma is, amikor letünt ugyan a hires beugratások vidám korszaka és valószinüleg csak elvétve hallunk majd egy-egy „nagyobbszabásu" áprilisi beugratásról. De ezeket hálásan kell fogadnunk, nemhogy zokon vennünk, mert mégis csak kizökkent a napi gondos-bajos életünkből ez a ritkán látott vendég, az áprilisi bolondját járatás. Tessék mosolyogni, legalább április elsején! Szelidek ezek a beugratások, ártatlanok, születnek azért, hogy egy-egy röpke, egészséges kacajt fakasszanak a csörgős sapkás áprilisi bolond tiszteletére s azután eltünjenek megint hosszu időre.

A régi pogány Róma szülötte ez a szokás — mondják egyesek — mert április elsején volt *Dea Vitulának*, az öröm istennőjének az ünnepe, amikor bizony nem hiányoztak a tréfás és ravaszul kiagyalt mulatságok. Mások szerint onnan ered, midőn Jézust éppen április elseje körül *Hannas* főpaptól *Kaifáshoz* küldték, onnan *Pilátushoz, Herodeshez* és ismét vissza a római helytartóhoz. Az ide-oda küldözgetés lenne az áprilisjáratás alapja. Némelyek ugy tartják, hogy ősi kelta szokás maradványa, amikor is április kezdetén bohó, vidám tavaszi ünnepeket ültek.

II. Henrik és *Medici Katalin* fiának, *IX. Károly* francia királynak egy rendeletére is találunk hivatkozást. *IX. Károly* ugyanis 1564-ben április elsejéről január elsejére helyezte át az ujév kezdetét és mivel abban az időben fokozott mértékben volt szokásban az ujévi ajándékozás, a rendelet után az emberek januárban az áprilisi, áprilisban pedig a januári ajándékokkal biztatgatták egymást. Némelyik nép az április járatást annyira tulzásba vitte, hogy például Hollandiában és a Skandináv államokban *pénzbüntetést kellett a rászedettnek fizetnie.*

*

A legérdekesebb magyarázatot a kelta mitológia nyujtja. Ime igy szól: „Volt egy *Thisassy* nevü óriás s ennek egy *Schathi* nevü leánya. Az óriás *Thisassy* az Azenekkel vivott csatában elesett. (Az Azenek, az északi hitrege istenei és istennői voltak.)

— Ezért megfizetek én nektek — mondotta a szép *Schathi* s felöltve atyjának fegyverzetét, Asgardba ment, ahol az Azenek laktak. A várkapunál felszólitá a hős *Schathi* az Azeneket, hogy vivjon meg vele, akinek bátorsága van. De az istenek nem akarának harcolni az ifjú leánnyal és *Balder*, a Tavasz istene kidugta fejét az ablakon és igy szólt hozzá:

— Jöjj Schathi! Tudjuk, hogy mi járatban vagy. Férjet keresel magadnak szép leány és eszedben sincs a bajvivás! Jól van hát. Válassz magadnak közülünk, de csak egy feltétellel teheted ezt meg. Az Azenek ahhoz fognak nőül adni, akinek lábai neked legjobban megtetszenek.

Schathi, a bosszut kereső szép leány lassan elfeledte nagy haragját. Kedvére vala e mondás és elhatározta, hogy mindenképpen *Baldert*, a Tavasz daliás, ifju istenét választja magának. Az Azenek ekkor mindnyájan leheveredtek a földre, letakarták magukat pajzsukkal és csak lábuk látszott ki. A leány odament hozzájuk és rámutatott két karcsu lábra: „Ez Balder! Ő lesz a férjem!", mondá, de jaj, mily csalódás, a karcsú lábak tulajdonosa nem *Balder* volt, hanem a gyülölt *Niord*, a borus idő, eső istene, s igy ennek felesége lett *Schathi*. Felvették az Azenek közé és a tavaszi esőzések istennőjévé választották.

*

A középkor leghiresebb tréfájának Jó Fülöp király mókáját tartják, amit udvari bolondjával járatott 1466 április elsején. A király előző nap megparancsolta udvari bohócának, hogy másnap járasson vele bolondját, különben lefejezteti.

A király beváltotta szavát. Másnap poroszlók vitték a remegő bohócot a király elé.

— Bolond! — kiáltotta méregtől kipirosodva a király — április elseje eljött, de te nem járattad velem a bolondját! Ezért vérpadon halsz meg. Halálra itélek és elrendelem, hogy azonnal végezzenek ki!

Óriási kacaj fogadta a királynak ezt az áprilisi tréfáját, de... a szegény udvari bolond élettelenül esett össze a vérpadon.

— Megölte az ijedtség! — kiáltották az udvariak szörnyülködve és Jó Fülöp **király is megrettenve sietett oda kedvencéhez** és sirva borult a mozdulatlan bohócra. Ez azonban hirtelen talpra ugrott és a meghökkent király felé tartotta csörgő sipkáját:

— Adj ide Fülöp néhány aranyat, mert mégis én járattalak meg és nem te küldtél engem az áprilisba!...

*

De nézzük csak, mi történt Veszprém vármegyében a negyvenes években. Az egyik megyei közgyülésen a vármegyei főorvos egyszerre fölemelkedett a helyéről:

— Engedje meg méltóságos főispán ur, hogy részletes jelentésemet fölolvassam.

A karok és rendek unatkozva dőltek hátra székeiken, de mindannyian fölélénkültek, mikor a derék főorvos a „Cholera asiatica" ismertető tulajdonságait kezdte részletesen fejtegetni az ülés hallgatósága előtt. Abban az időben ugyanis éppen tiz esztendeje nem volt kolera az országban.

— Mi lesz ebből? — mormogta az alispán. — Mi lesz ebből, mormogták a tisztelt karok és rendek. De az öregur türelmesen folytatta. Terjedelmes orvosi jegyzőkönyvezések, szakértői megjegyzések, végtelen deák-citátumok röpködtek a már sok vihart látott zöld asztal fölött. Előbb lassan, terjengősen, majd sietséggel, hadarva, egy özönviz sebességével zúdulva el a közgyülési terem fölött.

A főispán, egy fiatal mágnás, kényeskedve megszólalt:

— Köszönet az élvezetes munkálatért, de ha tudnunk szabad, miért tetszett mindezeket tudtunkra adni?...

A sok sikert megért főorvos ámulva nézett a főispánra és hebegett: „De... hiszen Méltóságod parancsolta..."

— Én??!...

— No igen, hisz' itt van a hivatalos irás is kérem...

S a piros bugyellárisból kihalászott egy gyürött megyei végzést, mely vastag, litografált tintával volt megirva. Tartalmazta pedig ezeket: „Tekintetes Surányi János megyei főorvos ur felszólíttatik, hogy Salpeter berlini orvosdoktor most megjelent munkájáról, a „Cholera asiatica"-ról a legközelebbi közgyülésre terjedelmes jelentést terjesszen a bizottság elé..."

Mire azonban a megyei jegyző fölolvasta ezt, a karzatról már kiáltozások hallatszottak: „Április elseje... április elseje..."

A derék öreg doktor bácsi pedig hosszu hónapokon át érezhette ennek az április elsejének kellemetlen hatását. A tréfacsináló neve sohase derült ki.

*

Április csörgős sapkás nevető bolondja, jöjj el most is egy napra legalább, deritsd fel borus életünket. Fojtsd nevetésbe, vidámságba ezt a napot, mint régi kalendáriumok boldog áprilisait!

Sz. J.

Szőnyeg, takaró, átvető, paplan, vászonáru és menyasszonyi kelengyék hihetetlen olcsó árban
Grünfeld Testvérek, Bálvány-utca 8.

Kinevezés:

A földmivelésügyi miniszter a Szeged és Szegedvidéki Füszerpaprikatermelők Szövetségének választmányába *Tukats* Sándor főispánt, dr. *Pálfy* József kormányfőtanácsost, Szeged polgármesterét és dr. *Kiss* Ferenc ny. miniszteri tanácsost, a Kalocsa és Kalocsavidéki Füszerpaprikatermelők Szövetségének választmányába dr. *Farkas* Géza Kalocsa polgármesterét, vitéz *Kemény* József káptalani számvevőt és *Győke* József bogyiszlói főjegyzőt az Érsekujvár és Érsekujvári Füszerpaprikatermelők Szövetségének választmányába pedig *Ölvedi* Jánost, Érsekujvár polgármesterét, vitéz *Simonfalvy* Ferenc gazdasági felügyelőt és *Nagy* Vencel Szent Benedekrendi jószágkormányzót, gazdasági főtanácsost az 1940., 1941. és 1942. évek tartamára kinevezte.

A belügyminiszter *Janosovszky* Gyula belügyminisztériumi számvevőségi dijnokot belügyminisztériumi, *Szalay* Zoltán intézeti számvevőségi dijnokot intézeti, *Kántor* Loránd rendőrségi számvevőségi dijnokot rendőrségi, *Kiss* László vármegyei kisegitő munkaerőt vármegyei, *Ágotha* György rendőrségi számvevőségi dijnokot rendőrségi, *Peresztényi* Pál és *Jávorszky* Jenő intézeti számvevőségi dijnokokat intézeti segélydijas számvevőségi gyakornokká nevezte ki.

A kormányzó a belügyminiszter előterjesztésére dr. *Holota* János országgyülési képviselőt miniszteri tanácsossá kinevezte.

Jó étvágy

fontos feltétele a rendes emésztés. Ezért szükséges naponta a legalább egyszeri székletételről gondoskodni. Biztosan és enyhén hajt: DARMOL

Eljegyzés:

Heincz Magdát (Rozsnyó) eljegyezte *Perneczky* Géza okl. gépészmérnök (Budapest). (Minden külön értesités helyett.)

Liszievicz Edithke és *Marosváry* János m. kir. utászfőhadnagy jegyesek (Budapest).

Szabó Mihály épitési anyagkereskedő leányát, *Gizikét* eljegyezte traskóczi *Rimár* István okl. épitész, épitőmester. (Külön értesités helyett.)

Férfikelengyét csak a készitőnél, *Némethy* Ferencnél, Váci-utca 33. (Piarista-ház) szerezzük be. (Telefon: 783—545.)

Legujabb frakkok, szmokingok, zsakettek kölcsönzése. Teichner, Királyi Pál-u. 7. T: 185—796.

Házasság:

Lendvai József rk. kántortanitó (Ujfehértó) és *Bayer* Margit tanitónő (Pécs) március 30-án tartották esküvőjüket a pécsi Pálosok templomában. (Minden külön értesités helyett.)

Halálozás:

Székely Katalin 17 éves korában elhunyt. Temetése április 1-én lesz Üllőn. Az elhunytban Székely Ferenc, az Üllői Hitelszövetkezet elnöke leányát gyászolja.

J. *Tóth* János, a székesfővárosi tanitói kar ifjatal, tehetséges tagja 28 éves korában meghalt. *Krajnyák* Gábor kanonok temette el nagy részvét mellett. A temetésen az iskolafentartó hatóságot *Urbányi* C. József felügyelő képviselte.

Csütörtökön este a zirci apátságban elhunyt dr. *Czilek* Balázs Alajos, a hittudományi főiskola igazgatója. A nagyműveltségü teológiai tanár 1867-ben született Bécsben és 1885-ben lépett a magyarországi cisztercita rend kötelékébe. Hosszabb idő óta betegeskedett és életét a zirci Erzsébet-kórházban fejezte be. Tanári és tudományos működése főleg a szerzetesjog terére terjeszkedett ki és ebben egyike volt a legelismertebb szaktekintélyeknek. Szombaton reggel 8 órakor mutatták be lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot, délután 5 órakor pedig a földi maradványait végső nyugalomra helyezték a zirci felsőtemetőben az ország minden részéből összegyült rendtársai és Zirc lakosságának őszinte részvéte mellett.

Az esztergomi Simor Szeretetházban e hét keddjén hunyt el *Foltin* János szentszéki tanácsos, ny. bajtói plebános, életének 81., áldozópapságának 57. és nyugalomba vonulásának 13. évében. Csütörtökön temették el nagy részvét mellett.

Özvegy *Iránnyi* Barnáné, született *Misley* Ilona, az egykori szlovenszkói tiszáninneni református egyházkerület 1933-ban elhunyt püspökének özvegye március 30-án hajnalban Göncön elhunyt. Temetése április 1-én, hétfőn lesz Göncön.

Báró *Wasmer* Gizella március 27-én, életének 84-ik évében meghalt. Temetése márc. 30-án volt a farkasréti temetőben. Az engesztelő szentmiseáldozat április 1-én 9 órakor lesz az egyetemi templomban.

Ifj. *Buhász* Ferenc müegyetemi hallgató márc. 28-án 19 éves korában elhunyt. Temetése márc. 31-én d. u. 4 órakor lesz a X. ker. Ujköztemető halottasházából. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmisét ápr. 2-án fél 9 órakor a tripoliszi Szent Mihály-plebániatemplomban (XIII., Gyöngyösi-ut) mutatják be.

Szombaton délután temették el a Kerepesiuti temetőben a székesfőváros által adományozott diszsirhelyen *Szigeth* Gábort, a Gázművek helyettes vezérigazgatóját. Temetésén résztvett *Varga* József iparügyi miniszter, a főváros tisztikarának nagyobb küldöttsége, dr. *Morvay* Endre alpolgármester vezetésével. *Kun* Attila gázgyári igazgató mondott bucsubeszédet.

— **(A Szent István Akadémia)** IV. osztálya 1940 április 5-én, pénteken délután 6 órakor a Szent István-Társulat kistermében felolvasó-ülést tart. Az ülés tárgyai: 1. *Kadic* Ottokár rendes tag: A Mussolini-barlangban végzett ásatások eredményei. 2. Báró *Andreánszky* Gábor rendes tag: A Földközitengervidék növényzetének biológiai spectrumáról.

— **(Baranyai Lipót a klasszikus műveltség értékéről.)** A *Klasszikus Műveltség Barátai Egyesületének* (Parthenon) intézőbizottsága üdvözölte *Baranyai* Lipótot, a Magyar Nemzeti Bank elnökigazgatóját abból az alkalomból, hogy a legutóbbi tisztujitó közgyülés őt egyhangu lelkesedéssel a társaság elnökévé választotta. *Praznovszky* Iván ny. rk. követ és meghatalmazott miniszter, egyesületi alelnök üdvözlő szavaira válaszolva *Baranyai* Lipót rámutatott azokra a szálakra, amelyek őt a Parthenon társaság által ápolt szellemi világhoz: a latin-görög tanulmányokon alapuló humanisztikus kulturához évtizedek óta hozzáfűzik. Baranyai Lipótnak az intézőbizottság nevében *Huszti* József egyetemi nyilvános rendes tanár, az Országos Közoktatási Tanács ügyvezető elnöke mondott köszönetet.

Kabátok
tiszta gyapjuszövetből **női**
Ballon-kabátok
elsőrendű kivitelben **női** és **férfi**
Kész ruhák
női, gyapjuszövetből, selyemből és egyéb anyagokból legujabb divat szerint
Pongyolák
gyönyörű kivitelben, óriási választékban
Olcsó szabott árak! Kivitelben legjobb!
Fábián József
divatháza
I., Krisztina-körut 8/10.
(Széll Kálmán-tér sarok).

— **(A Katolikus Népszövetség)** központi helyiségében IV., Veres Pálné-utca 9. hétfőn, április 1-én hét órakor dr. *Gyulai* Ernő kir. törvényszéki biró, orvos, „Felbontható-e a házasság" cimen tartja meg előadását, melyet vita követ. Vendégeket szivesen látnak.

— **(Tavaszi könyvaukció.)** Az Árverési Csarnok Lónyay-utcai épületében április 1-én és 2-án állitják ki azt a rendkivül értékes bibliofil könyvanyagot, amely a tavaszi aukción kerül kalapács alá. Különösen müvészeti kérdésekkel foglalkozó könyvekben van nagy választék, sok a szépirodalmi mű és igen értékes példányok kinálkoznak a régi magyar és klasszikus irodalom kedvelői számára is. Gazdag az aukció szép kötésekben és metszetes müvekben. A kiállitást április 3-án és 4-én árverés követi, amelyek délután fél 4 órakor kezdődnek. Katalógus a helyszinen áll rendelkezésre.

— **Akinek bélműködése rendetlen és ezért gyakran fáj a gyomra, mája duzzadt, emésztése leromlott és étvágya megcsappant,** annak reggelenként egy-egy pohár természetes „Ferenc József" keserűviz csakhamar szabályozza a székletét, előmozditja az anyagcseréjét, élénkiti a vérkeringését és megjavitja a közérzetét. Kérdezze meg orvosát!

— **(Dr. Hankiss János előadása.)** A MANSz és a Népmüvelési Bizottság „A nő a háboruban" cimü előadássorozatában pénteken este érdekes felszólalások hangzottak el. *Domokos* Lászlóné, az Uj Iskola igazgatója azt fejtegette, hogy a mai időkben nemcsak a gyermek nevelésére, hanem a felnőttek további önmüvelésére is szükség van. Dr. N. *Szanathy* Angela az 1939. évi honvedelmi törvények a nőkre vonatkozó rendelkezéseit ismertette. Ezután dr. *Hankiss* János debreceni egyetemi tanár rendkivül érdekes előadást a nő hősiességéről. A magyar anyának arra kell törekednie, — mondotta —, hogy gyermekét olyan magyarrá nevelje, aki szereti a békés munkát, de ha kell, nyugodtan teszi le a szerszámot és teljesiti hazája iránti kötelességét. Végül az elnöklő *Algyay-Hubert* Pálné bejelentette, hogy a MANSz április 6-án délelőtt 11 órakor tartja évi közgyülését, délután a Vigadóban lesz a Tormay Cecil emlékünnep, ahol a megnyitó beszédet gróf *Teleki* Pál mondja.

Csillárt vegyen béreljen részletre is **VOGEL** csillárüzem üzleteiben Mária Terézia tér 1 Károly-körut 28

— **(Bartóky József emléke.)** *Bartóky* Józsefnek, a kiváló irónak, a földmivelésügyi minisztérium egykori nagynevü államtitkárának emlékét kegyeletes ünnepséggel eleveniti fel a *Szarvasi Öregdiákok Szövetsége*, amelynek első elnöke volt. Az emlékünnep szombaton, április 6-án este 8 órakor lesz az Alkotmány-étterem (Vilmos császár-ut 68) különhelyiségében.

— **(A Sajtókamara választmányi ülései.)** Az *Országos Magyar Sajtókamara kiadói* főosztályának választmánya a kamara tanácstermében április 10-én, szerdán délelőtt féltizenegy órakor, ugyancsak április 10-én déli féltizenkét órakor tartja ülését a kamara tanácstermében az *ujságirói* főosztály választmánya. Mindkét választmány a folyó ügyeket, a tagfelvételeket és az esetleges inditványokat tárgyalja. Az Országos Magyar Sajtókamara *igazgató-választmánya* szerdán déli félegy órakor ülésezik ugyanitt.

Tiszta gyapju öltöny mérték után **150** pengőért **Blum** és Testvére angol ruhaszabóság IV., Váci-utca 33. Piarista-palota

TÁTRA MATLARHAZA
GRAND HOTEL ESPLANADE
120 szoba időszerű kényelemmel, fürdőszobás lakosztályok telefonnal, pazar közös helyiségek. Zene, tánc, sitréner, lift. Pansio P 9.—től. Felvilágosítást ad: Hucskó Mihály, Rákóczi-út 17. és Tátrafürdő iroda, Dorottya-u. 7.

A lovak díjazása a mezőgazdasági kiállításon

Szombaton, a mezőgazdasági kiállítás első napján tartották meg a különböző lócsoportokban a birálatokat. Az eredmény a következő:

Az angol félvér ének csoportjában I/a dijat nyert Reck Géza, I/b dijat Teleki Tiborné grófné, I/c dijat Ferenc bajor királyi herceg, I/d dijat a csordási uradalom, I/e dijat a pannonhalmi főapátság ménje, csoportdijat dr. Geist Gáspár és a Schöler uradalom; a teljeskoru angol félvér kancák csoportjában az Ia és Ib dijat a Schöler-uradalom, Ic dijat Polgár András, Id dijat Zsengellér József kancája nyerte, a fiatal angol kancák csoportjában az Ia és Ib dijat a Schöller-uradalom, Ic dijat Roszival Ernő kancája nyerte.

Az arab ének csoportjában Ia dijat nyert Albrecht, Ib dijat Monus Imre ménje nyerte, csoport dijat nyert Podmaniczky Endréné báróné ménese.

A Nonius ének csoportjában Ia dijat nyert Kondacs András, Ib dijat Albrecht, Ic dijat Juhász Gyula, Id dijat a Kisszállás uradalom, Ie dijat Karkus János ménje, a Nonius kancák csoportjában első dijat kapott Nagy Ernő kancája.

A Lipicai ének csoportjában Ia dijat nyert Biedermann László, Ib dijat a jászóvári prépostság gazdaságának ménje, csoportdijat kapott Biedermann László.

A nehéz hidegvérü lovak csoportjában Ia dijat kapott gróf Festetics Sándor, Ib dijat a Mezőgazdasági Ipar Rt. béruradalmának ménje.

Ezeken kivül még sok II., III. dijat és elismerő oklevelet nyertek az érdemes tenyésztők lovai. Az egyéb csoportokban hétfőn és kedden lesznek a birálatok.

MÄRY melltartó
mégis csak a legjobb
Mindenütt kapható

— **(Az Egyesült Női Tábor az árvizkárosultak javára)** április 2-án, kedden este hét órakor a Pesti Vigadóban műsoros magyarruha bemutatót rendez. Bevezető beszédet dr. *Felkay* Ferencné mond, a magyar ruha nemzeti jelentőségéről *Abrahám* Dezsőné beszél, a ruhákat, amelyeket társaságbeli hölgyek mutatnak be, vitéz *Ottóffy* Ottóné ismerteti. A műsoron közreműködnek *Kultsár* Irma szavalóművésznő, *Komáromy Katz* Rózsi táncművésznő és *Bardocz* Dénes énekművész. A százötven tavaszi és nyári ruhából álló bemutatót dr. *Szalay* László irányitja. Belépőjegyek kaphatók az Egyesült Női Tábor központi irodájában (IV., Eskü-ut 6. Tel.: 188—302), valamint a Magyar Háziipari Központ kiállitásán (Kecskeméti-utca 12—14) 1—5 pengős árban.

* **Emlékeztetjük a hölgyeket,** hogy a hasznos és nagy érdeklődést keltő villamos főzőbemutatók Honvéd-utca 22. szám alatt hetenkint szerdán délután 5 órakor, továbbá hétfő, csütörtök és péntek délelőtt 10 órakor kezdődnek. Program: különleges linzer, leveles vajastészta, gombafánk, hal- és husételek.

Békésszentandrási magyarperzsák, Torontáli stb. szőnyegek az olcsóságárol elismert
Klein Ödönnél
IV., Kossuth Lajos-utca 2. szám.

Előnyös megbizásaim vannak Mátyásföldön
első 1-2-3 szobás (komfortos) családi házakra 2—300 négyszögöles köztelekre, kedvező feltételekkel.
Puskásné, Barcsay-utca 7.

Biztos megélhetést nyujtó
spediteur cég kitűnő ügyfelekkel P 3000.-ért átadó.
Érdeklődések «Jövedelem 600».
Árató hirdetőirodába, Erzsébet körút 14.

KERESEK azonnalra elegánsan bútorozott egy (esetleg kettő) szobás, teljesen különálló
GARZONLAKÁST
fürdőszobával. Ajánlatok „Csak elsőrangu" jeligére Tenzer hirdetőjébe, IV., Szervita-tér 8.

Villamosgyár keres
vevők fogadására 50 év körüli négy középiskola végzettségü öskeresztény, lehetőleg németül beszélő
nyugalmazott állami tisztviselőt.
Részletes ajánlkozás életleirás, fizetési igények, vagyoni viszonyok feltüntetésével „Megbizható 7478" jeligére Blockner J. hirdető irodájába, Városház-utca 10.

Hustalan napok husételei
A Népművelési Bizottság előadásokat rendez a GÁZMŰVEK VI., Vilmos császár-út 3. sz. alatti bemutató-termében április 1-én hétfőn, 3-án szerdán és 6-án szombat délután 5 órai kezdettel a juhhús gazdaságos, változatos és ízletes felhasználásáról. Belépődíj nincs, ruhatár díjtalan. Kóstoló.

Folytatták a lengyelországi okmányok közzétételét

Berlin, március 30.

A *Német Távirati Iroda* szombaton folytatta a lengyel külügyminisztériumban talált okmányok közlését.

Potocki washingtoni nagykövet 1939 január 16. jelentése azt a beszélgetést tartalmazza, amelyet *Bullitt* amerikai nagykövettel folytatott a lengyel nagykövetségen, ahol *Bullitt* őt felkereste. *Bullitt* elmondotta, hogy január 21-én Párisba utazik, *egész „utibőrönd" instrukcióval és direktivával* Ezeknek a direktiváknak a tartalma a következő: 1. *A külpolitika megélénkitése Roosevelt elnök vezetésével,* aki élesen és kétséget kizáróan elitéli a totális államokat. 2. Az Egyesült Államok *hadikészülődései tengeren, szárazon és levegőben,* amelyeket gyorsitott ütemben hajtanak végre s amelyek *1250 millió dollárt* emésztenek fel. 3. Az elnöknek az a határozott nézete, hogy *Franciaországnak és Angliának véget kell szakitania a totális államokkal való minden kompromisszumos politikának;* ne bocsátkozzanak velük semmiféle megbeszélésekbe, amelyek bárminemü területi változásokat céloznának. 4. *Erkölcsi biztositék* a tekintetben, hogy az Egyesült Államok *felhagynak elszigeteltségi politikájukkal s háboru esetében hajlandók aktivan közbelépni Anglia és Franciaország oldalán.* Amerika hajlandó egész pénzerejét és nyersanyagát rendelkezésre bocsátani.

Lukasiewicz párisi lengyel nagykövet előtt Párisban februárban Bullitt kijelentette, hogy előrelátható az Egyesült Államok részvétele a háboruban Franciaország és Anglia oldalán, természetesen *csak bizonyos idővel a bonyodalom kitörése után. Bullitt* nagykövet ezt igy fejezte ki: „Ha háboru törne ki, akkor bizonyára *nem kezdettől vennénk részt benne, de mi fejeznők be*". Március 25-én *Bullitt* közölte *Lukasiewiczcel,* hogy utasitást adott *Kennedynek,* az Egyesült Államok londoni nagykövetének, keresse fel *Chamberlain* miniszterelnököt és kategorikusan hangsulyozza a Lengyelországgal való kapcsolat fontosságát.

Gróf Edward *Raczinski* londoni lengyel nagykövet 1939 március 29-én jelentést küldött *Kennedy* amerikai nagykövettel folytatott beszélgetéséről. *Kennedy,* akinek nézete itteni legmértékadóbb tényezőkkel folytatott beszélgetésekre támaszkodik, kijelentette, hogy *meggyőződése szerint Lengyelország, ha elszánná magát a fegyveres ellenállásra Németországgal szemben, különösen Danzig tekintetében is, maga után vonná Angliát is.* Ha ellenben maga Lengyelország is határozatlan lenne, a kormány békülékeny elemei ezt felhasználnák arra, hogy *Nagybritanniát eltéritsék attól, hogy kötelezettséget vállaljon irányunkban.*

G. *Potworowski* stockholmi lengyel követ 1939 április 15-én *Hudson* angol kereskedelmi miniszter stockholmi látogatásáról küldött jelentést. *Hudson* annak szükségét sugalmazta, hogy *Németország felé szüntessenek meg minden nyersanyagszállitást.* A svédek erre értésére adták, hogy *meg akarják óvni semlegességüket* és ha háboru esetén Németország lenne ura a Keleti tengernek, *nem vonhatnák ki magukat az alól, hogy Németországnak ércet szállitsanak.*

Jan *Wszelaki* lengyel kereskedelmi tanácsos Varsóba küldte feljegyzéseit *Kennedyvel,* az Egyesült Államok londoni nagykövetével 1939 junius 16-án folytatott megbeszéléséről:

1. Németország gazdasági helyzetével kapcsolatban hangsulyozta a nagykövet, hogy az ő véleménye szerint *Németország még hosszabb ideig teheti tönkre a világot fegyverkezési kiadásokkal* és hogy tulajdonképen *nincs más választása, mint a háboru,* amely legalább kilátást nyujt arra, hogy *követeléseit erőszakkal érvényesiti.* Erre való tekintettel Németország — ha sarokba szoritják — nem fog visszariadni a háborutól.

2. A nagykövet nyomatékosan kijelentette, hogy a nyugati hatalmak *a csőd felé haladnak, ha a fegyverkezések mai állása még sokáig tart.*

3. Lengyelország az *egyedüli* Kelet-Európában, amelynek fegyverkezésére és katonai értékére teljes bizonyossággal számitani lehet. A nagykövet egyetértett abban, hogy a legfontosabb a készpénz és azt a nézetét fejezte ki, hogy Angliának, ha ebben a tekintetben most korlátozza segitségét, *később tizszer annyit kell majd kiadnia, hogy ugyanazt a hatást érje el.* Hozzátette még, hogy találkozik a miniszterelnökkel és lord *Halifax*-szel és előttük *hangoztatni fogja annak szükségességét, hogy Lengyelországnak azonnal készpénzzel siessenek segitségére.* (MTI)

TÁRSASÁG

Bölcsészleányok tea-estje. A Tudományegyetem bölcsészettani karának leányhallgatói vasárnap este fél 9 órakor rendezik szokásos tavaszi tea-estjüket az Esterházy-utcai Tisztviselő Kaszinó termeiben.

Pázmány táncestély. Az idei rövid farsang miatt a hagyományos Pázmány táncestélyt *(Szent István Bajtársi Szövetség II.)* husvét után, április 6-án tartják meg a Tisztviselő Kaszinó II. emeleti helyiségeiben. A hölgybizottságban a legismertebb bálozó hölgyek vesznek részt. A rendezőség élén *Bozóti* Róbert és ifj. *Kerekes* Dénes állanak. Meghivó igényelhető: IV., Egyetem-utca 3. (Telefon: 182—179.)

Egyesületi és társadalmi hirek

A keresztény magyar asszonyok pártszövetsége április elsején d. u. 6 órakor a Városház-u. 14. sz. alatti párthelyiségében tartja legközelebbi taggyülését Kasics Margit főv. biz. tag elnökletével. Az értekezleten Petrovácz Gyula „Magyar élettér" és dr. Ujfalvy Emőné „A hulladék értéke a nemzetgazdaságban" cimmel tart előadást.

Az Országos Tüzharcos Szövetség budapesti főcsoportjai április 2-án, kedden este 8 órakor bajtársi vacsorán gyülnek össze a Tisztviselő Kaszinóban, Esztterházy-utca 4.

A Budapesti Orvosok Szövetsége április 1-én, hétfőn este hét órakor a Szent Gellért-gyógyfürdő zenetermében taggyűlést tart. A taggyűlésen megvitatják dr. Bilkei Pap Lajos egyetemi magántanárnak a „Budapesti gyógyfürdők és gyógyforrások rendelése az orvosi gyakorlatban" cimmel tartott előadását.

A Kir. Magy. Természettudományi Társulat kémiai szakosztálya április 2-án, kedden este félhét órakor ülést tart, amelyen Náray-Szabó István és Plank Jenő tart előadást.

Az Erdélyi Férfiak Egyesületében (Rákóczi-ut 15.) április 2-án este fél 7 órakor nagy érdeklődéssel várt előadást tart Ajtay Endre ezredes, Mátyás király fekete seregéről.

Az Aquinoi Szent Tamás Társaság április 3-án, szerdán este hat órakor a Központi Papnevelő Intézetben felolvasó-ülést tart. Az ülésen Ferenczi Zoltán és báró Brandenstein Béla tartanak előadást.

Dr. Weber Vilmos, a berlini egyetem nyilvános rendes tanára „Entwickluug des römischen Weltreichs" (A római világbirodalom kialakulása) cimmel németnyelvü előadást tart április 3-án délelőtt 12 órakor a bölcsészettudományi kar VIII. számu tantermében. Érdeklődőket szivesen látnak.

A Virágkedvelők Egyesületének április 4-én, csütörtökön délután fél 5 órakor tartandó ülésén dr. Okályi Iván, a kertészeti akadémia rendkivüli tanára tart előadást a fal mellé való gyümölcsfákról.

A Szent István Akadémia IV. osztálya április 5-én, pénteken d. u. 5 órakor a Szent István Társulat disztermében tartja felolvasó-ülését. Kadicz Ottokár „Mussolini Barlangban végzett ásatások eredményei" és báró Andreánszky Gábor „A Földközi-tenger vidék növényzetének biológiai spectrumáról" cimmel ad elő.

A Műegyetemen rendezett idegenforgalmi szaktanfolyam keretében április 2-án este 7 órakor Németh Aladár „A vendéglátó ipar" cimmel tart előadást.

Az Uránia Sielő és Turista Társaság Hungária Siosztálya klubhelyiségében (Szent István-körut 18., II.) április 2-án este 9 órakor bemutatják Balassa Ferenc és Wilczek József „Tél és nyár a napsütéses Kárpátalján" cimü filmjét.

— **(Megjelent a „Jelenkor" áprilisi száma.)** *Katona* Jenő, a lap felelős szerkesztője „Epilogus" cimmel a legutóbb lezajlott hadi események ismeretlen szabadsághősének szentel vezércikket. *Meszlényi* Zoltán püspök a „Lateráni béke és az Egyház hivatása" cimmel ad nagyvonalu tanulmányt. *Preszly* Elemér Babics Mihályról rajzol portrét. *Bölöny* József, *Gogoják* Lajos, báró *Wesselényi* Miklós, *Erős* János és Francois *Mauriac* nevét találjuk még a nivós folyóiratban, amelyet most is a szokásos gazdag rovatok egészitenek ki. A „Jelenkor" előfizetési ára egy évre 4 pengő, egyes száma 20 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IV., Váci utca 36.

— **(A multheti keresztrejtvény megfejtői közül nyereményben részesültek):** *Öt üveg Szent Erzsébet tápsör:* Jeney Istvánné Budapest. *1 csomag kártya:* Tóth Károly Budapest. *1 Brunhuber utalvány:* Aczél István Budapest. *1 Cadeau utalvány:* Czinder János Budapest. *1 futurit tálca:* Dr. Keresztes Miklósné Budapest. *2—2 doboz Nivea krém:* Frászt Lujza Sümegcsehi, Füle Ernőné Budapest. *1 Lysoform csomag:* Hoffmann Istvánné Zalaegerszeg. *1 doboz Ovomaltine:* Gyulay Etelka Budapest. *1 üveg Kormelita cseppek:* Osterer Rudolf Budapest. *1 Léber utalvány:* Herpich Ilona Budapest. *1 le Rosier utalvány:* Baross Stefánia Budapest. *1 doboz Noseda puder:* Jakóts Bertalanné Budapest. *1 Liebner utalvány:* Horváth István Budapest. *1 Kotsis utalvány:* Brettschneider Ágostonné Budapest. *1 Sidol csomag:* Miskolczy Andorné Budapest. *1 kis kép:* Falböck István Tiszafüred. *1—1 havi Képes Krónika előfizetés:* Bartók Lajos Budapest, Csányi Béláné Budapest, Dietz János Galyatető, Dudrik József Budapest, Keresztessi Sándor Budapest, Kertész Erzsébet Budapest, özv. dr. Klasz Pálné Budapest, Lantos Ferencné Pécs, Lehoczky Katalin Szegi, Nagy Dénes Csopak, Pálvölgyi Rezső Vecsés, özv. Pastinszky Józsefné Budapest, dr. Perényi István Budapest, Ring Béla Budapest, Sidó György Budapest. *1—1 negyedévi Uj Élet Regénytár előfizetés:* Klement Károlyné Budapest, Rattay Béláné Budapest, Regele Zoltán Budapest, Réthy Árpád Kistarcsa, Roller Ferenc Vác, Siegler Endréné Budapest, Stoklász Mátyás Budapest, Staud Zsuzsa Budapest, Ströbl Irén Budapest, Székely Mária Budapest, Szémán Pál Budapest, Széni Józsefné Budapest, Szirch Antalné Budapest, Várhelyi Ferenc Rákosliget, Vyszkocsil István Rákospalota: *1—1 könyv:* Péchy Ernő Budapest, Szederkényi Nándor Budapest, Széles László Budapest, Tóby Ervin Budapest, dr. Uhlwurm Ödön Budapest.

CSILLART Meteor csillárgyárnál vásároljon: Podmaniczky-utca 27. József-körut 44.

— **(A szilasbalhási római katolikus egyházközség SZI-BA sorsjátékának nyereményjegyzéke.)** Keskenyfilmvetitőgépet nyert: 1281, hizottdisznót: 9832, 11111, kerékpárt: 8430, irógépet: 2675, gramofont: 4986, varrógépet: 1622, 6535, 10 méter vásznat: 737 1005 1009 2034 5515 5563 6167 6583 12679 14912, egy órát: 1197 4933 5017 5418 6954 8347 8585 8968 11635 14017, 5 kg. kockacukrot: 1086 3365 4086 4029 6251 6292 6347 7602 11871 12062 13444, egy darab Noseda-féle fenyőszappant: 0803 1515 1649 1922 1938 2237 2342 3378 3383 3781 3792 4383 4447 4478 4573 4868 5168 5322 6708 6810 7804 7821 7927 8377 8524 8538 8685 8704 8706 8839 8763 8685 9276 9290 10107 10520 10927 10825 11000 11156 11163 11568 11856 11771 12384 12839 12892 12984 13085 13138 13168 13195 13208 13319 13339 13949 14062 14153 14172 14855, két-két beretvaszappant: minden 9-el végződő sorsjegy, 10—10 képeslapot: minden 05-el végződő sorsjegy. Féléves előfizetést egy szépirodalmi heti lapra: minden 34-el végződő sorsjegy. Szépirodalmi könyvet: minden 12-vel végződő sorsjegy. 3—3 üveg „Karmelita cseppek"-et: minden 87-el végződő sorsjegy. Az egyházközség csak ajánlott levélben beküldött sorsjegyekért vállal felelősséget. Az összes tárgyakat vidékre a nyertesek költségére szállitja. Egyes kisebb tárgyakért történő jelentkezéskor ajánlatos megfelelő bélyeget mellékelni a szállitási költségre.

— **Nehéz lélegzésre hajlamos, elhizott egyének számára,** akiknél a rendszeres és könnyü székürülés fokozott fontossággal bir, a természetes „Ferenc József" keserüviz csaknem nélkülözhetetlen háziszer, mert hatása gyors és biztos, enyhe és kellemes. Kérdezze meg orvosát!

Megyeri lóversenyek

Vasárnap, március 31.

Az *Urlovasok Szövetkezete* ma folytatja husvétkor megindult tavaszi meetingjét. A nevezések kissé jobbak ugyan, mint az első két napon, de még mindig meglátszik rajtuk az idei munkahiány következménye. A helyzet jellemzésére megemlitjük, hogy az első *„gyepnapot"* az alagi munkapályán még csak az elmult csütörtökön tartották meg. A vasárnapi program mindamellett elég érdekes versenyszámokat fog lebonyolitani. Elsősorban a *Czárán János-emlékverseny* érdemes a megemlitésre, mert ez a futam a *Rákosi-dij vigaszversenyének* mondható. Jelöltjeink:

I. *Limanova—Crataegus*
II. *Irun—Fék*
III. *Nepita—Regulus—Ravasz*
IV. *Pandora—Baka—Minek?*
V. *Virtus II.—Pattogó—Desperado*
VI. *Furmint—Padisah—Fruska*
VII. *Vásárfia—Pók II.—Samaritanus.*

Rugónélküli sérvkötő
gumiharisnya, haskötő
Kádár József Budapest, VI., Nagymező-u. 6. Teréz-templommal szemben.

Szombat, március 30.

Részben meglepő, de alapjában véve sok realitással lefutott versenyek voltak napirenden. A *Nemzetközi* versenyben ugy *Kuno,* mint az erősen lefogadott *Pika* helyezetlenül futottak. Kuno nyilván nincs top-kondicióban, Pika debüje pedig kudarccal végződött. Megemlitést és egyben elismerést az *Erich U.-dij* nyerője, *Negus II.* érdemel első sorban, amely igen komoly és jó négyéves. Ez a formája: 1.27.8-as időben valóban magasra becsülhető és ismételten csak sajnálni lehet, hogy ez az egyelőre legjobb négyéves nincs nevezve az *Ügető Derbyre.*

A részletes eredmények a következők:

I. **Háromévesek versenye.** 1. Füzitői m. **Dana B.** (2) Jónás, 2. Adam the Harvester (p) Feiser, 3. Bakony M. I. R. (6) Marschall, Fm.: Fegyene, Bakanesos M. I. R., Boglár M. I. R. Könny. Tot.: 10:32, 13, 12. Befutó: 86.

II. **Amateurverseny.** 1. Cinkotai m. **Buzavirág C.** (2) Deutsch, 2. Sabazia (3) Bader A., 3. Ohio (1½) Lébi Gy. Fm.: Álom, Démon, Lucifer, Miss Magyarország, Gulliver, Toti. Küzd. Tot.: 10:34, 13, 13, 13. Befutó: 1—2:63, 1—3:61.

III. **Nemzetközi mechanikus-handicap.** 1. Vasmegyei ist. **Doba** (2) Kreiter, 2. Orgona (6) Vári, 3. Epilog (16) Baik. Fm.: Botond, Móric, S. (dsq), Minor, Peter Pilot, Csákány. Tot.: 10:32, 17, 23, 32. Befutó: 326.

IV. **Nemzetközi verseny.** 1. Fáy I. **Jósnő** (2) Kovács II., 2. Csalafinta (6) Jónás, 3. O-Ha (5) Zwillinger. Fm.: Soci, Pika, Bakafántos, Danilo, Bicskás, András, Kuno. Küzd. Tot.: 10:55, 20, 24, 15. Befutó: 1—2:211, 1—3:69.

V. **Handicap.** 1 Stauffer E. **Ritola** (12) Kovács J., 2. Dajka (4) dr. Siró, 3. Árvalegény (1½) Feiser. Fm.: Etelka, Ják, Cserebogár, Brigád-Kürtös, Oculi, Elsőm, Divat, Agyafurt, Drégely, Carthago, Leuke. Küzd. Tot.: 10:733, 62, 15, 17. Befutó: 1—2: 2016, 1—3:1530.

VI. **Erich U.-dij.** 1. Lónyay I. **Négus II.** (3) Benkő, 2. Rozmaring (3) Raymer, 3. Detto (10) Jónás. Fm.: Várta, Urilány, Décse, Csipkerózsa, Sirocco, Dulcinea, Edömér, Ursus, Ripacs. Küzd. Tot.: 10:58, 15, 17, 41. Befutó: 1—2:128, 1—3:1664.

VII. **Handicap.** 1. Doák S. **Maedy Fia** (4) Kovács II., 2. Imréd II. (14) Marschall, 3. Volga (8) Benkő. Fm.: Szirén, Bajadére, Paléc, Nina, Vakares, Maya, Ali, Nikla, Előljáró, Napsugár, Biztos, Paprika. Könny. Tot.: 10:52, 26, 26, 39. Befutó: 1—2:259, 1—3:205.

VIII. **Beszterce-dij.** 1. Szabolcsi m. **Szabolcs** (4) Zwillinger, 2. Dalma J. F. (4) Jónás, 3. Éltes (5:10) Raymer. Fm.: Zala, Gyémánt, Quarnero, Holandjanin, Elszánt, Willy, Dália, Kálmán. Küzd. Tot.: 10:142, 18, 14, 13. Befutó: 1—2: és 1—3:293.

IX. **Handicap.** 1. Bader A. **Zeppelin** (3) Feiser, 2. Gyémánt II. (p) Kovács J., 3. Bazsarózsa (3) Földi. Fm.: Tűzes, Alpár G., Tibor, Hableány, Csalárd, Pungyur, Apród of Pamuk. Küzd. Tot.: 10:34, 15, 15, 15. Befutó: 1—2:115, 1—3:66.

X. **Oltvölgyi dij.** 1. Nerhaft I. **Előkelő** (p) Tul., 2. Zsémbes (3) Kovács J., 3. Bankrabló (6) Kreiter. Fm.: Csapodár, Rianó, Váratlan, Négus, Orgona II., Rollo, S. Pistá. Könny. Tot.: 10:21, 12, 18, 18. Befutó: 1—2:38, 1—3:46.

FONTOS A MEGBIZHATÓ SZAKÜZLET ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH TISZTA GYAPJU, FÉRFI ÉS NŐI SZÖVETEK IV, PETŐFI SÁNDOR-U. 3. (Udvarban)

M.D.K.

Foltinovszky Ignác. gyöngyösi ácsmester

építi 1830-ban a heves-megyei r.k. templom tornyát.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája,
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

326 .old.

FOLTÝN Ferenc

Schiller Gérával kapcsolatban

említi:

Ladislav Šaučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 26.

FOLTÝN František (Ferenc)

A párizsi Abstraction-Création egyesületben dolgozott, Kassáról vali eltávozása után.

Ladislav Šaučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 25.

FOLTÝN František (Ferenc)

1921–1924-ben álmennetileg Katzán élt.

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 25.

Foltýn Ferne

Bodnyik Sándorral és Schiller Géza-
val kapcsolatban említi:

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom
Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 26.

Foltyn Ferenc

Bortnyiskal és Schillerrel a korszak művészete gyakorolt hatásáról tex emlitést

Ladislav Čaučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 26.

FOLTÝN FERENC

Kerít Krón Jenő és Csordák Lajossal

kapcsolatban említ.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 44.

Feltyn Ferenc

Bánatos gyerek,

olaj, 1923.

Repr.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. Z 16.

Földyn Ferenc

Részeges, olaj, 1923.

Ladislav Snučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

Foltýn Ferenc

Házikerk, olaj, 1922.

Repr.

Ladislav Saučin.axx Výtvarné umenie na východnom-~~Sl~~
Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

Fellyn Ferenc

Asszony gyümölccel,

olaj, 1923.

Repr.

Ladislav Saučin. Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

Foltyn Ferenc

Csendélet korsóval és kőtárcsa, olaj, 1923.

Rgr.

Ladislav Saucin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 216.

FOLTÝN FERENC

Nevét Schiller Gérárd kapcsolatban említ.

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. ✓2.

FOLTÝN FERENC

Az 1920-as évek második felében el-
hagyja Kelet-Szlovákiát.

Ladislav Laučík: Výtvarné umenie na východnom
Slovensku. 1918–1938. Košice 1964. 16.

FOLTYN, Valentinus dictus épitész

JAKIMINSKA, Grazina: Magyarok Lublinban a XVI. század második felében és a XVII. században. = A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1989-1990 (1991) 194.p.

(1) H ⊘ I — U

Liasse J. Cotte 31.

Sachent tuit que je Herman Chessel enfeme et daudet de chaud de mon Seigneur de Dut de Doms confesse
avoir en et prean de Jehan Chouste Bourgeois, ditail des heritaiges de mon dit S. la somme de huit cens vingt huit
francs quatorze sols tournois aux termes ensuivant par lesquels ouvrages dessus dits je mes sans rebelle et defaut pour moi
du seigneur et pour plus ayslem est de calme en cuis rolle de pedemy ou les heritaiges sont assis et aussi de toute
des ses jusques au jourd'huy de mon dit Seigneur sont et demeurent de quel jour de septembre lan
cccc et deux. De la quelle somme de huit cens vingt huit francs je me tiens pour content et bien payé et en quitte
mon dit seigneur sondit Bourgeois heritiers et tous autres ausquels en appartient. Tesmoing mon seel
et signe manuel cy mis le tiers jour de may l'an de grace mil quatre cens et trente

Herman

B 115

FOLTINOVSZKY, Ignác gyöngyösi ácspallér. Építi a hevesugrai rk. templom tornyát 1835-ben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Folty Irén

III.e.ép. hallg. 1938-39. Kotsis-tanszék.

Bérházépület csoport az V. kerületben. Technika 1940. 170-172 l. alaprajzzal.

Folty Pál

fametsző

1891

Elmisk 1930. 83. l.

~~Mária ábrázolás I. 43.~~

1905. január 14.

Feltérjesztés: a Déván fekvő hunyadmegyei kört. és rég. társulat múzeuma számára a tervezett új pénzügyi palota építése esetén a jelenleg pénzügyigazgatóságnak használt Magna Curia átengedése tárgyában a pénzügyminiszterhez intézett kérés pártolása kéretik. (1009/1904.)

FOLTÝN, FRANTIŠEK (FERENC)

Nyugat-Szlovákiában született, 1918-tól Pelsőrácfalusban élt. 1941-ben Párkányban közös kiállítása volt Gustáv Mallý és Janko Alexy festőkkel.

Tomáš Štrauss: Anton Jasusch a vznik výtvarnej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava 1966. 30. l.

FOLTÝN F.

Nevét Schiller G.-val kapcsolatban említi, ahi megjelentette képeit a „Perinbóz" c. lapban.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a vznik východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 32. l. sélj.

FOLTÝN, FRANTIŠEK (FERENC)

Opilci (Részegek) 1923. o. v.

76 x 90

Reprodukcie

Tomáš Štraus: Anton Jatusek a Krok východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov.
Bratislava, 1966. 23. l.

FOLTÝN FRANTIŠEK (FERENC

nemá Kmetty Jánossal pó Fikányi Lajossal rejtvényben említi:

Tomáš Štraus: Autor Janosch a zrod výtvarnoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 34 s.

6

Foltýn, František

cseh festő, a cseh megszállás
első időében Kassán dolgozik.
Első párisában még expresszio-
nisztikus, majd a permanens
valóság formavilágától egyre
jobban az absztrakt felé tá-
volodik. Kassára Párisba megy,
ahol ma végleg élete művészi
teljesítését.

Bragyányi Kálmán, Festő-
művészet Szlovenszkón. Kassa
1931. 85 l.

FOLTZ, grafikus

--

A szigligeti várrom.-Rochbok rajza után Foltz acél metszete.-Fekete rajz. 8.old

Ős megadá Szigliget varátMOLNÁR AURÉL-tol 8.old

Mázsák, Múzeumi Magazin. 1970. 2.sz. Bpest

Foltz, rajzoló

MDK

Metszete Győrről 1860 körül. Érdek felől ábrázolja a várost. 321. old.

Gazdag László: Győr város térképei 297.o.

Arrabona.7.1965. A győri Múzeum Évkönyve.Győr.1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda.Győr.

Foltz Pál

nevét az Orsz.Mintarajztanoda Morelli Gusztáv vezette
Fametsző Szakosztályának növendékei közt említi

Rónai György: Gondolatok művésznevelésünk intézményesítésének centenáriumán.Művtört.Ért.1971.3.sz. 211.l.
204-212

Foltz Pál fametsző M.Dk;

·z Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben c. to-
·gráfiai munka fametszeteinél Morelli munkatársa

Patakyné Molnár Zsuzsa:Morelli Gusztáv 149.l.
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963

Az Osztf

Foltz Pál

fametsző

1886 – 1899

Évinek 1930. 83. l.

Morelli G. tanítónál

Szegedkezett az

O-M. Mon. is. kép

fametsző elkészben

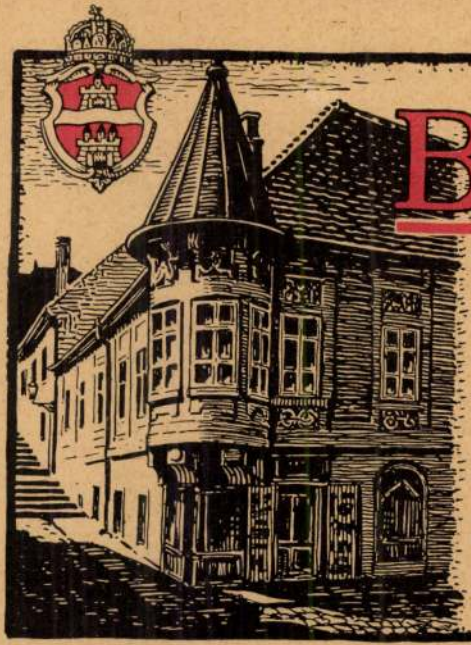

A RÉGI BUDAPEST

ALT-BUDAPEST
L'ANCIEN BUDAPEST
THE OLD BUDAPEST

I. SOROZAT
FOLGE
SERIE
SERIES

Kiadja a Műemlékek Országos Bizottsága. — Herausgegeben von der Landeskommission der Baudenkmäler. — Edition de la Commission des monuments historiques. — Edition of the Commission of artistic monuments.

Folvi István, szabósegéd

Az 1872-es soproni sztrájk alkalmával Nagyváradra küldött levelükben szerepel, mint akinaek címére küldjenek pénzt. Címe, Sopron, Varkerület 78.sz. 39.old

László Ernő: a soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

D Folyovich Miklós Endre

vizfestményével vett
vázlat a kalotaszegi tájak
képrom. kiállításán.

Jánosházy György:
Kalotaszeg a múl-
ban.
Kolozsvári Szemle
1944. 152. l.

(CÉGT.: FARAGÓ JENŐNÉ)
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 49. I. 4
TELEFON: 224-290

T.

Európa Film-,Könyv-,Lapterjesztő és
Könyvkiadó Rt.

Budapest.
V.Visegrády-u.36.IV.

Folyóirat Erdély és magyarországi kép és ipartörténeti kiállítás résztvevője

Párizsban, 1922. VIII. évf. I. k.

476. l.

Kultúrkép könyv

MDK

Folyovits Miklós Endre, ép.-mérn.
Kolozsvár.

az utolsó választm.ülés óta rendes tagul jelentkezett.

Az O.M.Ipart.Társ. választm.ülés 1916.jan.8.
MIP.1916. 3-4.sz.

Fohyovics Tibor

1908/9 ē.

Ferkèpzomfoiskèvk

82. l.

vészeti központ szerint váltakozik. Velence szívesen használja díszül színes üveglapjait és a gyöngyházat. Firenze a színes kőmozaikot, Milánó, valószínűleg német hatás alatt, a gyöngyház- és teknőshéj-berakást. Fafaragás, intarzia és festmények díszítik a gazdagabb darabokat. Sőt a Milánóban virágzó fegyverművesség is érezteti hatását és a tausírozott vasat is díszül alkalmazzák. Formailag legszebbek a nyugodtvonalú, finom milánói C.-ek. A nagy délnémet művészeti központok is, fejedelmeik gyűjtőszenvedélyétől támogatva jelentős művészi tevékenységet fejtettek ki C.-ekben. Eleinte olasz minták után dolgoztak, de a XVII. sz. folyamán egészen egyéni műveket hoznak létre. A díszfák közül majdnem kizárólag az ébenfát használják, melynek sötét színével, a gazdag, trébelt ezüst dísz, a teknőshéj-berakások, a vésett díszű elefántcsont betétek és a borostyánkő arany színe nagyon szép összhangot adnak. Gyakori itt is a festett, alakos dísz. Leggazdagabb a ránkmaradt délnémet C.-ek közül a pommerániai díszszekrény (l. o.). Igen szép az Iparművészeti Múzeum tulajdonában levő, ú. n. gödöllői tabernákulum (l. o.). Németalföldön is Németország modorában dolgoztak, németalföldi mesterektől vésett elefántcsontlapok és nemes faberakások fordulnak gyakran elő. Franciaország, midőn a XVI. sz. véres polgárháborui után, a XVII. sz. elején XIII. Lajos, ill. Richelieu bíboros kezdeményezésére a művészetek felé fordul, egészen külföldi mesterekre van utalva. A Németországból és Németalföldről betelepített művészek éppen úgy, mint később a Mazarin által meghívott olaszok, eleinte saját nemzeti művészetüket

FOMBREGALI, Giovanni. 1552-ben Eger eröditményein dolgozott./A.N.B./

Maggiorotti, 435.

L.A.

Architetti e architetture militari. Vol. II. L'opera del genio italiano all'estero. Serie IV. Roma, 1934

FÖNAGY Béla építtet

Löcse, állami főgimn. 1913-1915

Szörényi 1996 116.

csillagképjelzésekkel manipulálva.
„Íme a magyar – éljen a magyar", ünnepeljünk! Elekes ironizál és fintorog, de nem bántóan. Műve a fent és lent egyszerre való megélésének lehetőségét hordozza. Ez a

?????
?????
?????

Fonagy Béla

epitesz

Élet. arch.

kalkerv. lapok
ar 50 sou

Valjnbal Bécsben.

1929

341. l.

EILIGE D

Mü

(Lauche

KARL W. HIERSEMANN

BUCHHÄNDLER UND ANTIQUAR

LEIPZIG

KÖNIGSTRASSE 29

POSTSCHLIESSFACH 163

FERNRUF Nr. 71976

FREI

Fónagy Béla

Általános Ker- és Biztosítási Részvénytársaság
II. Retek u. 79 sz. 4 emeletes bérház
fenti terverte

Építő Ipar – Építőművészet.
1929. 159. l. (Magánépítési engedélyek.)

tése homályos, a pillér mérete és
i, hogy belső elhelyezésében került
Pécs felé mutatnak. Amennyire a
ípítani, a lábak jellegzetes állása, a
általában a ruha kezelése a Pécsett
szobrászműhely gyakorlatával áll
sfejlődés szempontjából a székes-
ıfehérvár apostolai között helyez-
:s. A gyulafehérvári és a jáki apos-
erevich Tibor rámutatott, kiemelve
sságait, egymáshoz való viszonyát.[1]
ket összekötőkapocsnak foghatjuk
Pécs, illetve Gyulafehérvár és Ják)
l fennálló kapcsolat eddig kellően

i még erősen alá vannak rendelve
nak, a szobrász nem bontja fel a
rchitektonikus tag szerepének meg-

Fónagy Béla, épitész;

Középiskoláit u.ott végezte. Mé
ván latin tanár, Arany János ba
leforditotta latinból Vitruvius
tőmesterének az "Épitészetről"
tura civile"/ és ezt a forditás
egyetemen 1896. nyert épitészm
Miksa mérnök cégének szolgálat
ott. Az utolsó években az össze
ben - egy szentpétervári épitke
néhány hetet Szentpétervárott é
sitotta magát és ez évben terve
füreszgyárát és lakótelepét. To
állomás épülete, a debreceni uj
hizlaló, Budapest főváros (számára
sz.alatt levő iskolákat,
u.21. más fővárosi kislakásos

Rónay Manótól
Ügyeletb. adatok

sz. 1875 febr.17. Máramarosszigeten.
nyolcadik
g gimnazista korában - Szilágyi Ist-
rátja és tanártársa, felszólitására —
mesternek, Julius Caesar hires épi-
c.könyvét /"Decem libri de architec-
/1898/
át később a MMÉE kiadta. A bpesti mü-
érnöki oklevelet. Ezután Schiffer
ába lépett és tizenegy évet töltött
s magasépitések vezetője volt. Köz-
zési pályázat előtanulmányai céljából -
s Moszkvában töltött. 1907. önálló-
zte és kivitelezte a szolyvai fatelep
további önálló munkái: a pécsi vasut-
Bika-szálloda, a nagytétényi sertés-
épitette
a Lajos u.3.és a Márvány
házat, a Budafoki-uti főgyüjtő-csator-

szövarch 20.- 213 lap

Fónagy Béla.

1921-ben"Belvedere" néven kiállitó helyiséget létesitett,ahol ismeretlen fiatal müvészek munkáit mutatták be, akik közül többnek ő volt a felfedezője.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Fónagy Béla

Szegedi épitkezés.

Épitészet és Iparmüvészet, 1912. 11.sz. 13-14. 1.

Fonagy Béla, művészeti író

Született Szabadkán 1875-ben, elhunyt Budapesten 1935-ben.
1921–1924 között a Belvedere Kiállítóhelyiség igazgatója. Évekig Németországban és Párizsban élt.

Herceg Ibolya: Jegyzetek,
Kritika, Budapest, 1976. aug. 12. old.

Fónagy Béla

műveiszeti író

l. Ujváltsl.

287. l.

ü v e k j e g y z é k e

e k:

Fónagy Béla

művészettörténész

l.

E. G. I. 332. l.

1 Hugó pk.		Görög E. Mária Izraelita Nizan 9
CSÜTÖRTÖK 2 Paulai Fer.		Protestáns Áron Görög Titusz Izraelita Nizan 10
PÉNTEK 3 Fájdalmas Sz.	mosás	Protestáns Keresztély Görög Nikéta ap. Izraelita Nizan 11
SZOMBAT 4 Izidor pk.	1936 Április 30 nap	Protestáns Izidor Görög József Izraelita S. Zav.

Nap kelte 5 óra 46 pk. — Nyugta 18 óra 33 pk.

Ø Foltz, Ph.

I. Ferencz József. 10390.

Egész alak, áll, kissé jobbra néz és az aranygyapjas rend öltözetét és jelvényét viseli. Jobbkezével balfelé mutat, hol Ferencz császár lovas szobra látszik; jobb kezével pedig, melyben kesztyüjét is tartja, a diszes márványasztalra támaszkodik, hol a császári korona, jogar és irat tünik szemünkbe. Fölül félrevont függöny lóg. Felirata a kép alatt két sorban:

Franz Joseph I.
Kaiser von Oesterreich c. c. c.

alól balra: Gemahlt v. PH. FOLTZ
és jobbra: Galvanographirt v. LEO SCHÖNINGER in München
legalól balra: Eigenthum v. L. SCHÖNINGER u. G. BALDI
Mit Vorbehalt gegen Nachdruck.
középütt: Gedruckt v. W. Wick.
jobbra: Verlag v. G. BALDI in Salzburg.

Galvanogr., mér. a rl. 74.7:51.9 cm.
Szn. 276-99
647-99-5.

Foltz

grafikus

Derecsényi – Csatkai:

Sopron és

125. l.

környéki műemlékei.

Derecsényi D.: Magyar

műemlékek topográfiája.

II. k. Bp. 1953.

Foltz

1. Egyházm. Lap

1881. 130. l.

248ю 700

Foltz F.

acélmetsző

Rohbock rajzai után

készült metszetei az alábbi

műben:

Rohbock II.

Gyűjtő czímszalag.

Hradeki hámor.

Szigliget a Balatonnál.

Sopron.

Pécsvárad.

Rohbock - Hinfalvy:

Magyar és Erdély czímerei

Lépelbaum. II. k. Darmstadt,

1863., III. k. u.o. 1864

Foltz F. acélmet. 25

Roh Hunf III.

A Csukhegy Brassónál
Földvár romjai [Er-
délyben].

A fejéregyházi templom
Erdélyben.

Fónagy Béla, épitész; sz. 1875 febr.17. Máramarosszigeten. Középiskoláit u.ott végezte. Még nyolcadik gimnazista korában - Szilágyi István latin tanár, Arany János barátja és tanártársa, felszólitására - leforditotta latinból Vitruvius mesternek, Julius Caesar hires épitőmesterének az "Építészetről" c.könyvét /"Decem libri de architectura civile"/ és ezt a forditását később /1898/ a MMÉE kiadta. A bpesti müegyetemen 1896. nyert épitészmérnöki oklevelet. Ezután Schiffer Miksa mérnök cégének szolgálatába lépett és tizenegy évet töltött ott. Az utolsó években az összes magasépitések vezetője volt. Közben - egy szentpétervári épitkezési pályázat előtanulmányai céljából - néhány hetet Szentpétervárott és Moszkvában töltött. 1907. önállósitotta magát és ez évben tervezte és kivitelezte a szolyvai fatelep fűrészgyárát és lakótelepét. További önálló munkái: a pécsi vasutállomás épülete, a debreceni uj Bika-szálloda, a nagytétényi sertéshizlaló, Budapest főváros számára épitette a Lajos u.3.és a Márvány u.21. sz.alatt levő iskolákat, több fővárosi kislakásos házat, a Budafoki-uti főgyüjtő-csatorna egy részét, a Szabó-utcai /első/ autobusz-garázst. Szarejevoban tervezte és épitette az Igazságügyi Palotát. Épitette továbbá a balatoni makadám körutat, a bpesti Millennáris Sportpályát, a pécsi Pius-internátust és főgimnáziumot, végezte a Kapos- és Nádor-csatornák kotrási munkálatait, Pécs és Szombathely városok csatornázását, épitette a Székesfehérvár-sóstói katonai gázgyár- és léghajós-telepet. A háboru után főleg lakás-átépitésekkel és helyreállitásokkal foglalkozott. 1950. - 75 éves korában - vonult nyugalomba. Épitészeti munkássága mellett élénk közéleti tevékenységet fejtett ki: 1910. egyik alapitója volt a Radikális Pártnak, valamint a VILÁG c.napilapnak, alapitója és elnöke volt a az OMIKÉ-ben létesitett Mübarátok Körének, ahol Fényes Adolf, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Herman Lipót, Gárdos Aladár, Zádor István, Beron Gyula és Barta Ernő művészek dijtalanul képeztek ki egy egész fiatal művészgárdát. 1915. a Szimbolikus Nagypáholy megbizásából ujjáépitette Mezőlaborc /Kőmüvesfalva/ háboruban elpusztult épületeit és felépitette a Bókay-gyermekkórházat.

/Rónay Máriának adott személyes közlése. /1952/

Rónay Mariától ügyelt. adatok

Pénzügy Béla, építőmester, 1872 febr.17. Kőrmenetszervezőtanár.

Kőszegi-olajút vágyerő, vízvezeték-szerelő - Szilágyi Istvánné latin tanár, Arany János barátja és tanítványa, a felszabadítóháború lefordította latinból Vitruvius-könyvet. Julius Cassar birsa építőmesterének az "Építészetről" c. könyvét /Deszem Ilyi de architecture civile"/ és ezt a fordítását /1889/ a Magyar Mérnök- és Építészegylet megjelentette. A lipcsei műegyetemen 1898. nyert építőmérnöki oklevelet. Tanítása Schiffer Miksa mérnök cégénél szolgálatba lépett és tizenegy évet töltött ott. Az utolsó évben az osztrák-magyar-szerb-olasz szentgyörgyi építőanyag-gyár vezérigazgatója volt. Kőszeg - egy szentgyörgyi építőanyag gyártmányai előállítói mérnöke lett Szentgyörgyrőt és Moosavárban telepett, 1907. Szálláolitta magát és az évben tervezte és kivitelezte a szolnyai fatelep fűrészgyárát és lakótelepét. Tervezett Szálló vendéglőt a pécsi vasutállomás épületére, a debreceni nagy piac-csarnokot, a nagytétényi szeszfőzőt, Budapest régiónak szánt a Balos u.-ban a Mérnök u.-ban, az alatt lakó lakóházat. Ezen tervezett villanyos mozgatta Budapest-nyt fűrészfűrészgyár-ban vézett, a Szabó-utcai /első/ autóbusz-garázst. Szerződésben tervezte és építette az Igazságügyi Palotát. Építette a bécsi mű-vasban Kőszeg, a Szilágyi Erzsébet Gimnázium, végezte a Kupa- és Mátyás-gyorsmérő kutrészi munkálatait. Tőke és szombathely vízvezeték csatornázását, építette a Szélesfehérvár-szálló vízmű gépházát- és lépcsőházat. A budapesti műegyetemen tanársegéd volt a Hajtóművek Tárgyalószobát. 1907 - 75 éves korában - vonult nyugalomba. Építőanyag munkásságát illetik szerkezetei tervezésének felelős 1910. egyik alapítója volt a Radiátorok Gyártása, valamint a VIKÉ csapológyára, alapítója és elnöke volt a az OTKÉ-ben lefektette Kőszeg, abol Tanyes Adolf, Magyar-Szerbiában Gusztáv, Szemes Lipót, Gerdes Aladár, Tábor Istvánt, Szerb Gyula és Berta Ernő műveszek díjtalanul vegyesztek vi egy ezüst fiatal művészeknek. 1918. a Szimbolikus Magyarország megbízásából ujjépítette Mezőfalvára /Kőszegvasvár/ Szborzsa gimnazium épületét és felépítette a Bánó-gyermekotthont.

/Bánó Mátyás adott szemléjen "Nemzére. /1909/

nem kerültek. A Nádor-huszárokból tíz ember takarmány-sarczon járva eltévedt, vagyis — a mi sokkal valószínűbb — valamely útszéli korcsmában nagyon mélyen nézvén a pohár fenekére, széles jó kedvében Új-Arad helyett Lugos felé indult. Itt, mint már említettük, az osztrák sereg utóvédét tevő gyalogság kisebb csapatai czirkáltak. Egy ilyennel tűzött össze ama huszárság, s mi alatt a két fél egymásban nem igen sok kárt téve, erősen lövöldözött, a menekülők kocsisora szerencsésen odább jutott, holott ha a lovasság véletlenül a czirkálóknak útját nem állja, az útasok az ellenség kezébe kerültek volna. A részint Uj-Aradról, részint Világosról elmenekült csapatokból természetesen tüzérség nélkül igen tekintélyes számú és erejű testet lehetett volna összeállitani, mely az ellenség hátában működve, kedvezőbb körülmény kifejlődéséig még sokra képes lett volna. Figyelemre méltó körülménynek tartjuk, hogy az Erdélyen át Törökországba menekültek közt *aránylag* sokkal több közember volt, mint tiszt, miből azt kell következtetnünk, hogy a nagy tömeg ösztönszerüleg a szökésben kereste a bajból való menekülés egyedüli módját, míg a tisztikar többsége fenékig kiürítette a keserű poharat.

Bem seregének maradékai nem hagyták el a haza szent földjét. A székelyek oly nyugodtan tértek vissza tüzhelyeikhez, mintha valahol hosszu fegyvergyakorlaton lettek volna, a mint 1848 előtt tenni szokták, csakhogy most egyik századból alig ért haza négy ember. Ezen okból maradt figyelmen kivül *Schwarzenberg* Ödön herczeg erdélyi katonai és polgári kormányzó azon javaslata, hogy a régi székely gyalog határőrezredek, sőt még a székely huszárezred is, ujra felállítassanak. Az előlegesen megejtett helységenkénti népszámlálásokból kitünt, hogy *az előbbeni székely határezredek létszámának 96 százaléka elveszett a hadjáratban*. Ezen számítás nem mondható átlagosnak, mert csakis az 1848-iki létszám alapján történt, melynek eredetije a kolozsvári főhadparancsnokság irataival Bécsbe került.

Puchner nemcsak a létszám fogyatkozása miatt, hanem leginkább azért pártolta a régi székely határőri rendszer eltörlését, mivel szerinte egyetlen egy székely sem maradt meg nála, a mint ezt eleinte várta és remélte, hanem mindannyian a rebellis Bem seregéhez szegődtek.

Augusztus 11-ike után, vagyis azon időben, mikor a temesvári csata szerencsétlen kimenetelének hire Aradra eljutott, Erdélyben egységes haderőt alkotó tömegek a mi részünkről már nem voltak együtt, de azért különösen a szőllősi katasztrófa hirére a sokat szenvedett országban mégis 40—50 ezer harczedzett embert nyolcz nap alatt könnyen össze lehetett volna állítani, mely haderő zöme kizárólag a székelység soraiból került volna. Csakis ezen harczias nép tartásának köszönhető, hogy a neki vadult ellenséges csapatok Bem kivonulása után nem igen mertek garázdálkodni. A Törökországba jutott egyes csapatrészek utóbb az egész világon elszéledtek. Angliában 1853-ban még a komáromi várból oda került közkatonák is találkoztak, és a woolwich-i arzenálban több tüzér dolgozott, kik a hires Freudenreich-féle vörös sapkás ütegben szolgáltak.

Bárhol és bármily körülmények közt, — csekély kivétellel — a magyar katonaság híre és neve egyforma tiszteletben részesült. Nem hiába vonta kétségbe az orosz vezérkar főnöke a pozsonyi tárgyalások alkalmával fölmerült azon nézetet, hogy az invazionális sereg megérkezésének hírére az ellentállás rögtön meg fog szűnni. Mint a következés mutatta, Berg gróf kétségei valónak bizonyultak. Kivánatos lenne, ha mindazon adatok, melyek az augusztus 11-ik utáni rövid korszakra vonatkoznak és eddigelé kevésbbé ismeretesek, minél előbb napfényre jussanak, hogy az azon időből még fenmaradt élő tanuk hozzájárulásával az akkori helyzetet mennél teljesebben meg lehessen ismerni.

Régi honvéd.

Ragács Gyulat- szent-miklósi fényképész fölvétele után.

A TÖRÖK-SZENT-MIKLÓSI LEÁNYNEVELŐ-INTÉZET.

TEMPLOMSZENTELÉS A PUSZTÁN.

Hajdan tengerfenék volt ez a síkság. De nemcsak a történelemelőtti korban borította víz; száz, sőt ötven évvel ezelőtt is hullámok járták az év kétharmad részében, a Tisza rakonczátlan hullámai. Ott kanyarog ma is ez a szeszélyes folyó; vízmosások és sárgán iszapolt földrepedések jelzik tavaszi és őszi kalandozásainak útját, de messze vidékek termőföldjeiből nem csinál többé mocsarat.

Magas töltések húzódnak mellette kétfelől, s e töltéseken belől rengeteg erdők sötétlenek. Az embernek, mikor erre utazik, kedve jön kiszállani a vasúti kocsiból s a sivár, napsütötte puszta rekkenő heve elől ezekbe az ezüstös lombú erdőkbe menekülni, hol hűvös árnyékot, friss és fűszeres illatot, vadregényesen árnyékos sikátorokat, más egyéb feltételeit sejti az erdei hangulatnak.

De mindig akad útitárs, a ki megmagyarázza, hogy milyen más erdő ez, mint a minőket másfele megszoktunk! Ennek az erdőnek nincsenek útjai, nincsen száraz talaja, nincsenek bokrai és illatos füvei, vad virágai. Azok a vastak derekú füzek, melyek mérföldek hosszában kisérik kétfelől a Tisza folyását, ingoványban és mocsárban nőttek nagyra. Nincs ott hűs levegő, éltető ózon, fűszeres erdei illat; poshadt gőzök gomolyognak ott, nyirkos nyálkák láthatatlan pókhálója tapad az arczunkra és maláriát szív magába szorongó tüdőnk. Azok a szép, vastag törzsű fák pedig mind rohadtak belül, nincs egyebük a külső kérgüknél, annak a háncsa él az egészből és táplálja a koronájukat. Odvaikban valami piszkos barna lisztes por, vagy sár halmozódik rakásra; ha megbolygatják, miriád féreg és bogár nyüzsög bennök, a környékükön pedig sűrű raja zümmög a szúnyogfajok végtelen sokaságának.

Mind oly dolgok, melyek alaposan elveszik kedvünket a kalandozástól e berkekben, sőt szivünk mélyéből megsajnáljuk mindazokat, kiknek kedvtelésük úgy hozza magával, hogy évenként többször látogatásokat tegyenek bennök. S ezek alatt nem az erdészeket és favágókat értem, a kik bölcsen meg szokták várni, mig beköszöntenek a deczemberi fagyok. Hanem a vadász polgártársakat, kik a kacsa, bíbicz, gém, szárcsa, vagy vízicsirke kedvéért csónakon járják be a füzek tisztásait, s mit sem törődnek vele, ha a partos helyek kiállnak is az apadó vízből, s a nyári nap hevétől fejlett gőzök biztosan meghozzák a harmadnapos hideglelést. «Különbözők a gusztusok», mondja Puskin; «az egyik ember rímeket keres, — a másiknál legfőbb a kacsales!»

A töltéseken túl ám nyoma sincs többé a vizivilágnak. Művelés alá vett sík földek terülnek el éjszak, dél és nyugat felé, és semerre sincs pereme a látóhatárnak. A pusztára leér mindenütt az ég, mint egy nagy üvegharang; egy nagy kört látunk magunk körül mértani pontosságban, s egy teljes félgömböt felettünk, mely e kört betakarja. Hogy a föld kerek, ilyen nagy pusztán lakó népek jöhettek legelőször erre a gondolatra, s bár e látásnak semmi köze a csillagászati tapasztalatokhoz, közvetlenségével mégis beférkőzik tudatunkba, s a tanult bizonyítékoknál sokkal hathatósabban hiteti el velünk, hogy igen, ez a mi anyaföldünk egy végtelen nagy kerek valami.

S ha elgondolja az ember, hogy az a darab, mely szemünkbe így egyszerre befér a földből, annak a töltésnek köszöni létezését, melylyel a Tiszát szabályozták, akkor áldani kezdi a kezet, mely e töltéseket emeltette. Ha idejében nem fogott volna munkához, szakasztott olyan lenne most ez a vidék, mint Szatmárban az ecsedi láp. Azt a Kraszna szokta évenkint kényére-kedvére elönteni, a hányszor akarja és így valami hat négyszög mérföldnyi területet tesz hasznavehetetlenné a haza földjéből.

A Krasznának segítenek a Soóspatak, a Homoród és a Balkán nevű vizek, melyek hol szerény patakok, hol folyamokká dagadnak, s egy évezred óta tartják távol ama vidéktől a czivilizácziót. A Krasznát most akarják a nyiri dombok tövében elvezetve, s töltések közé szorítva Naménynál nekivinni a Tiszának, a patakokat pedig a szatmár-vetési országút mentén Vetésen felül a Szamosba vezetnék a belvizekkel együtt.

A Tisza-menti ártereket hasonló élet-halál harcz után lehetett csak elperelni a víztől. Nem csoda, hogy városok nem keletkezhettek e vidéken; nem csoda, hogy 8—10 mérföldnyire terjedő foltok vannak, hol fehéren kell hagyni a térképet, mert lakott helységek nem találhatók. Ezt az óriási darab területet nem is volt elég egyszer venni birtokunkba, amaz ezer év előtti honfoglaláskor. Csak a környéke lett akkor a miénk, az emberé, a belsejében a víz s annak hatalmasai uralkodtak. Sőt mikor a víztől megszabadították, még akkor sem lett egészen a miénk; akkor következett egy új korszak, a sár korszaka. Hogy ez mit jelent, kevés ember tudja, s a ki nem tudja, nem fogja elhinni, milyen az a pusztai sár. Csak olyan bizony, hogy sem őszszel, sem tavaszszal, legalább is 4—5 hónapjában az évnek, mig meg nem fagyott, vagy ki nem száradt a föld belső nedvessége, ezzel a vidékkel közlekedni évtizedeken át nem lehetett. Mind oly viszonyok és körülmények, melyeket tudni szükséges, hogy az ember megértse, miként történhetett, hogy egy olyan termékeny rónaságon, oly tejjel-mézzel folyó földön olyan kevés ember él, s az is csak egy-két nagy birtok cselédsége?

Természeti viszonyoknak kellett hozzájárulniok, hogy oly nagy területek juthattak ott egy kézbe. Olyan időben, mikor gondolni sem lehetett rá, hogy itt valaha művelés alá alkal mas terület fog képződni, történtek a királyi adományozások; akkor kapta rengeteg uradalmait az egri egyházmegyei főkáptalan is, megszakitás, földarabolás, beékelődés nélküli óriási tagban — úgy, a mint az uratlan vizek területe szétterjedt a pusztán.

Most, a kiszáradt medencze termőföldjein széttekintve, szinte megdöbbentő hallani, hogy 108,000 holdon, tehát közel 11 négyszögmérföldön, a főkáptalan birtokán, nincs más emberi lak, csak nehány major, és nincs más lakos, mint cselédség, és az ennek parancsoló tisztikar. S ez a puszta szomszédos Debreczen város 17 □ mérföldnyi határával, az ennek harmadát tevő nagy Hortobágygyal, hol ismét csak nomád életet élő pásztorok tartózkodnak, s tavasztól őszig húzódnak és vonulnak alá és fel a jószágaikkal. Télen pedig több napi járó földre

olyan az a vidék, mint Szibéria bármelyik hómezője.

De mégsem! A czivilizáczió egymásután aratja diadalait ma már ezen a vidéken. Csatornák és zsilipek épültek, melyek a vadvizeket, a föld tavaszi és őszi nedvességeit összegyüjtik és levezetik a Tiszába. Töltést emeltek és útat építettek keresztben és hossszában a pusztán, s a nedves hónapokban is biztosítva van a közlekedés. Végül kiépült a füzes-abony—debreczeni vasut, s annak ohat-polgári szárnyvonala, és ez az egymástól derékszögben szétágazó két vasút végre a művelt világ egyik rendes részévé tette e német fejedelemségeket felülmuló területeket, vagy ha kiépülésének rövid évei óta még nem tehette is, valaha egészen azzá fogja tenni, ezt nem nehéz megjósolni.

Az egri főkáptalan, mely e vasút létesítéséhez is oly nagy összegü törzsrészvény jegyzésével járult, egymásután létesít pusztáin oly kulturális intézményeket, melyek a pusztát kivetkőztetik eredeti vad jellegéből. A vasút töltései mellett ott állnak a távíró póznák, az őrházak, az állomásépületek, s az állomások mögött a hasonnevü majorok, «Puszta Szent Margita», «Koponyatanya» és «Folyás», s ezek mindegyikén van már iskola. Margitán plebánia is, épülőben levő szép nagy templommal és paplakkal, melyeket a főkáptalan alapított és építtetett.

A folyási román stylü templomot azonban, melynek f. é. július hó 26-án volt a felszentelése, nem a káptalan, hanem *Pánthy* Endre, egri nagyprépost, cz. püspök és a székes főkáptalan javainak főkormányzója emelte.

A jótékony főpap Szent Annáról nevezte el e templomot, s Anna napján is szentelte föl. Régen elhunyt édes anyjának, kit szintén úgy hívtak, állított ezzel századokra szóló kegyeletes emlékjelt.

Három-négy ezerre lehetett tenni azok számát, kik a folyási templom fölszentelésére háromnégy vármegyéből, Borsodból, Hevesből, Szabolcsból és Hajdúmegyéből összesereglettek. És nemcsak a föld népe jelent meg gyalog, szekereken és vasúton, hanem ugyane megyék és több város hatóságai és értelmisége is.

A templomszentelés ünnepét az alapító aranymisés főpap ünnepeltetése előzte meg a kasznári lakban. A küldöttségek sorában a török-szent-miklósiak voltak a legelsők. Pánthy Endre évtizedekkel ezelőtt az ő plébánosuk volt, s annyira megszerette azt a várost, hogy mint főpap a legelső megtakarított százezer forintjából egy leánynevelő intézetet építtetett, a messze vidékeken elterjedt hirü *török-szent-miklósi zárdát.* Egy emeletes kettős szárnyú s környezetéhez képest tekintélyes épület ez. Négyszáz leány jár ez intézetbe és nyer oktatást a paulai szent Vincze apáczáktól; van 40 bentlakó növendék is.

A szent-miklósiak hálával gondolnak volt plébánosukra, s hogy e hála nem üres szó, meglátszott a küldöttség nagy számán. Több százan voltak, kik megjelentek üdvözölni a főpapot, s igen díszes és nagyértékü misező kehelylyel lepték meg, melyet Réthay Gyula, a mostani plébános nyújtott át. Az apáczák remek himzésü misemondó ruhát készítettek s azt adták át, növendékeik közül pedig magukkal vittek hat kis leányt, s ezek albumot adtak át, a zárdában 14 évi fennállása óta tanított növendékek neveivel.

Ezután következett az egri főkáptalan küldöttsége, melyet Begovcsevics Róbert püspök vezetett. A lelkészkedő papságot Balásy Ferencz, a magyar tud. akadémia levelező tagja vezette. A szomszédos puszta-szent-margitai anyaegyház hiveivel Frank Károly plébános tisztelgett. A főkáptalani egész tisztikar személyzetét (családostul) Vassita központi kasznár vezette s ő tartott a nevükben beszédet. Az uradalmi bérlők nevében Gröber Ferencz egri nagykereskedő és bérlő beszélt.

A tisztelgők közt voltak és beszédeket mondtak: Melczer Gyula borsodi alispán, Ónody Géza s Melczer Gyula borsodi képviselők, Dobos Imre szabolcsi, Ferenczi Elek hajdumegyei főszolgabirák és az egri cistercita rend Kosuba Domokos igazgató vezetése alatt. Tíz órakor indult meg a menet a templom fölszentelésére, Palásthy Pál esztergomi cz. püspök, Pánthy nagy prépost manuductora vezetése alatt.

A templom román stilben emelt diszes épület, egy mesterségesen készített dombon, öt percznyire a majortól, egy kis facsoport és a vasút töltése között emelkedik.

Épen elegendő arra, hogy a pusztai lakosságot befogadhassa, most azonban igen természetesen az ünnep hivatalos tagjai s a küldöttségek számára is alig jutott benne hely.

Ragács Gyula fényképe után rajzolta Dörre Tivadar.

A FOLYÁS PUSZTAI RÓM. KATH. TEMPLOM.

Maga a nép, mely több ezer főnyi tömegben sereglett össze, részint a templom körül, legnagyobbrészt azonban szemben a templommal, a a vasúttöltésen innen helyezkedett el egy nagy szekértáborban.

Rendkivül érdekes látványosság volt ez a kép; festői csoportok voltak láthatók tarka szinekkel viritó ünnepi öltözetekben; voltak sátrak, mézeskalácsosok, laczikonyhák, bormérések, többfelé szólt a czigányzene, és sűrű nagy csoportok bámulták az ökörsütést. Volt ezenkivül sok taraczkdurrogás, és hogy az ünnepi hangulat teljes legyen, a fölszentelés után pénzt is szórtak a nép közé.

Délben kétszáz teritékü lakoma volt, számos kedélyes felköszöntővel. Később megjelentek a czigányok, s miután a ponyvával fedett nagy sátor egyik részéből kihordták az asztalokat, egész tánczvigalom kerekedett.

A szép ünnepély bizonyára sok ideig emlékezetes fog maradni az abban résztvettek előtt.

DÉRI GYULA.

EGYVELEG.

* **Fagyott hús.** Egy Új-Zeelandból jött fagyott hússal terhelt hajó nem rég jéghegyekkel ütközött össze s ezért elindulása után csak 12 hóval érkezett meg Londonba. A hosszú utazás mellett is a hus teljesen használható állapotban volt, sőt némelyek még finomabbnak mondták, mint a frissvágású húst.

* **Önkéntes munkás.** A nem rég Nápolyban elhunyt Galliera herczeg milliomos volt. Atyja halála után azonban lemondott rangjáról, Ferrara nevet vett föl, vagyonát jótékony czélokra fordította és munkás ruhát öltvén fel, kenyérkeresővé lett.

* **Óriási teknők.** A thalaxian nevü óriási tengeri teknősbékák legnagyobbikának teknője 2 m. hosszu, $4^1/_2$ méter széles s 850 kgr. nehéz volt. A legnagyobb osztriga teknők egyike Párisban a St. Sulpice templomban van, mint szentelt viztartó, ezt Velencze köztársaság ajándékozta I. Ferencznek, 1 m. hosszu s 220 kgr. sulyu. Óriási teknős van még a British-muzeumban is, melyet tizezer forint értékünek tartanak.

* **Gabona-király.** A legnagyobb gabonatenyésztő jelenleg egy Guazone nevü olasz, kinek Argentinában 26.700 hectár területü szántóföldje van, melynek művelésére több ezer munkást tart s ezenkivül 3500 vasuti kocsival szállíttatja gabonáit.

* **Régi keresztény templom Algirban.** A franczia közoktatási miniszter már régebb idő óta ásatást rendelt el Algirban, Tigzirt Rusucurruban, hogy az ott egykor fennállott régi bazilikát kiássák. A franczia mérnökök által vezetett mű már majdnem teljesen be van fejezve és pedig meglepő eredménynyel. A pompás épület részben még ép. Három hajóból áll és 9 nagy oszlopos karzatja van. A földön levő pompás mozaikok egy része még sértetlen állapotban van. A falakon bibliai mondások és más irások kivésve. Vannak a falakban képek is, igy Ábrahám a mint feláldozza a fiát, stb. Szakértők szerint e templom az ötödik századból való és az arabok inváziója után valószinüleg a tűz rombolta szét.

* **Nyugalomba tett ágyu.** Dower mellett századok óta volt egy régi bronz ágyu, melyet a katonák gunyosan «zsebpisztolynak» neveztek. Ezt az ágyut egykor a hollandiak ajándékozták Erzsébet angol királynőnek s ma is látható rajta a holland felirat, a szabadság és győzelem jelvényei mellett. A hagyomány szerint a maga korában kitünő ágyu volt, 7—8 angol mérföldre ment lövése. Most új ágyut tesznek helyére s a régi ágyut, mint történeti emléket, a doweri várban helyezik el.

* **A Ferencz-József-földet,** az éjszaki sarkvidéknek 1873-ban felfedezett szigetcsoportjait, most részletesen akarja kikutatni egy Jackson Frigyes nevü angol, ki azt hiszi, hogy innen legkönnyebben juthat el az éjszaki sark felé. Expedicióját, mely a legujabb vivmányokat is tekintetbe veszi, egy Harmsworth Alfréd nevü dúsgazdag angol látja el teljesen a költségekkel.

* **Furcsa igazságszolgáltatás.** Khinában nem rég végeztek ki egy apagyilkost, de egyuttal vele együtt egykori tanitóját is, csupán azért, mivel roszúl nevelte őt.

* **A gőzmozdonyok** készítése Europában ma már annyira előrehaladt, hogy naponkint 15 gőzmozdonyt állitanak elő, egy évben 6400 darabot, melynek mintegy harmadrésze Angliára jut.

* **A Delphiben fennállott hires Apollo-templomot** a franczia k most már teljesen kiásták s rendkivül sok érdekes műemléket találtak ott, legközelebb egykorú attikai dombormű csoportozatot, mely körmenetet ábrázol. A görögök nagyon izgatottak, hogy a franczia társaság titokban végzi ásatásait és a műkincseket Görögországból elviszi.

* **A Ganges folyó** szentsége hindu jóslatok szerint a jövő évben megszűnik s helyébe ezentúl a Narbudda folyó lesz a szent folyó.

Fónagy Béla építész

PALETTA

A COMPAGNIE PÁL FRENÁK Társulat holnap és holnapután 20 órától Fred Bigot techno-elektroakusztikus zenéjével Tricks & Tracks címmel ad táncestet a Trafóban (IX. kerület, Liliom utca 41.). Előadja *Christine Merli, Jantner Emese, Juhász Kata, Gergely Attila, Zambrzycki Ádám, Pascal Giordano* és *Frenák Pál.*

A SZENT ISTVÁN EGYETEM tanára, *Keszthelyi Tibor* mától változatos programokkal várja az érdeklődőket a Nógrád megyei Jákotpusztán. Az első két napon a gazdálkodásról, a táj történelmi múltjáról, az állattenyésztés lehetőségeiről esik szó az egyetem Dél-cserháti Ökológiai Tájközpontjában. A hét végére húsvéti programokat terveznek. Mivel az időjárás befolyásolja a tanya megközelíthetőségét, indulás előtt a 06-35-384-715-ös telefonszámon célszerű érdeklődni.

SZÍNHÁZMŰSOR

Budapest Bábszínház Játszó-tér: Párnamesék (10). **Bárka Stúdió:** A Nagy Hűhaa (7 – Sámán Színház ea.). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** Honderű (7). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** Örömállam (fél 8). **Buda Stage:** Talkshow: Kepeskrónika (fél 8). **Fővárosi Nagycirkusz:** Mindenki cirkusza (3). **Játékszín:** A Manderley ház asszonya (7). **József Attila Színház:** Légy jó mindhalálig (7 – Szendrő J.-bérl., 4. ea.). **Kamra:** A Stuttgarti Tri Bühne vj. (5, fél 9 – német nyelvű ea.). **Komédium Színház:** Stílusgyakorlat a 301-től (7). **Korona Pódium a Pesti Vigadó Kamaratermében:** Miniszterein k költői – Vendég: Rockenbauer Zoltán (Latinovits Zoltán- és Ruttkai Éva-bérl.). **Madách Színház:** Hotel Menthol (7 – a Budapesti Operettszínház vj.). **Madách Stúdió:** A tribádok éjszakája (fél 8). **Madách Kamara Színház:** Páratlan páros (7). Élelem bére (22.30). **Mikroszkóp Színpad:** KeLet ez nekünk? (fél 8). **Merlin Színház:** Kvartett (7 – a veszprémi Petőfi Színház vj.). **MU Színház:** Robinzon-torzó (8). **Nemzeti Színház:** Balkáni gerle (7). **Várszínház:** Magyar Elektra – Szép magyar komédia (7). **Lézerszínház:** Missa Luba 3D (fél 8). **Operaház:** Cosi fan tutte (7). **Erkel Színház:** Angelica nővér. Bajazzók (7 – Fodor/6. bérl.). **Radnóti Színház:** Anconai szerelmesek (7). **Stúdió K Színház:** Zenekatasztrófa (fél 8). **Szkéné Színház:** Kórház Bakony (21.30). **Thália Színház:** A boszszú (7 – a Magyar Fesztivál Balett ea.). **Új Színház:** Cseresznyéskert (7). **Vidám Színpad:** Paprikás csir- [illegible] Varázsi mama (7 – Péday bér[illegible]

Limlomból született a műfaj

A lapok gót betűi bűvölték el a művészt

Lexikonlapokra készítette grafikáit Zicherman Sándor kárpátaljai festőművész, akinek rendhagyó műveiből ma nyílik kiállítás a Haas Galériában. A pictura texturalisnak keresztelt műfaj hangzásában gyermekkori kanalas orvosságra emlékeztet, valójában – hogy újabb italt keverjünk a dologba – unikum a hazai festészet egén.

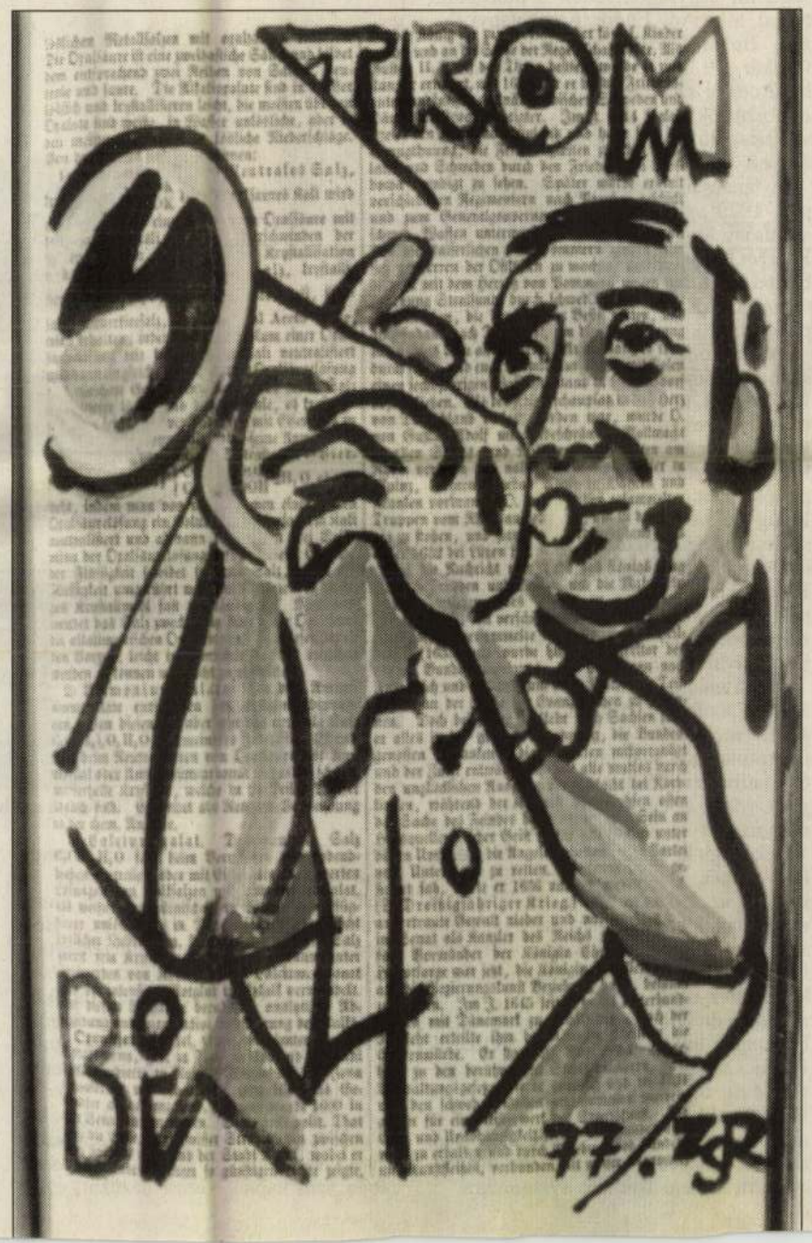

Hoppá, örvendezhetett valamikor 1964-ben Zicherman úr, bár az orosz nyelvi közegtől a „goppá" felkiáltás sem lett volna idegen egy új műfaj feltalálásának ürügyén. A huszonkilenc éves művész épp egy szemétdomb mellett állhatott ekkor, kezében a lomtalanítás során kidobott Brockhaus Conversations Lexikon 12. kötetét szorongatva. A könyv gót betűvel szedett lapjai valósággal megigézték a fiatalembert, kisvártatva pedig megszületett a pictura texturalis, melyben a szöveg afféle szövött háttérként szolgál.

Zicherman Sándor 1935-ben született Ungvárott, később Leningrádba került, ahol monumentális festészet szakon fejezte be a „Muchina" Iparművészeti Főiskolát. Innen nézve kicsit furcsának tűnhet későbbi vonzódása a huszonötször tizenöt centiméteres lexikonlapokért, de a művészek szinte közhelyszerűen kísérletező alkatába talán belefér ez is. Dolgozott Moszkvában, Permben, Rigában, Szamarában, Togliattiban, felvették a Szovjet Képzőművészek Szövetségébe. A négyévenkénti összorosz és össz-szovjet kiállításokon mint festő, grafikus, szobrász, keramikus és gobelinszövő szerepelt, majd fordított egyet életén, és 1989-ben repatriált Budapestre.

A Haas Galériában megtekinthető kiállítás anyaga egy része annak a több száz lexikonlapra rajzolt fekete-fehér és színes képnek, melyet Zicherman 1964 és 1978 között készített. Műveiben az ősi asszírbabiloniai ékírásos emlékeket idéző sztéléktől a legmodernebb megoldásokat tükröző játékos, figuratív és nonfiguratív alkotásokig számtalan megoldással találkozhatunk, írja róla egyik kritikusa.

Meg néhány hasznos definícióval, ter-

Európa a szentendrei Malomban

A szentendrei MűvészetMalom minden bizonnyal Kelet-Közép-Európa egyik legjelentősebb művészeti központja lesz a jövőben – fejezte ki reményeit Domokos János, az intézmény igazgatója.

A szentendrei festészet kezdeteit bemutató jelenlegi tárlatot májusban kortárs kiállítás követi: mintegy két hétig láthatjuk majd a település testvérvárosaiban élő művészek munkáit. Június elejétől már a rendszerváltás tíz évének fotói közt sétálhatunk – a történelmi pillanatokat *B. Müller Magda* Balázs Béla-díjas fotóművész kapta lencsevégre. A tervek szerint lesz jubileumi tárlat a művésztelepen ma dolgozó művészek munkáiból, fotókiállítás Szentendre városáról, fiatal képzőművészek nemzetközi fesztiválja – ismertette a terveket *Farkas Ádám,* a Szentendre Művészetéért Alapítvány kuratóriumának elnöke. A szeptemberi Időhíd fesztiválon – a „mesterek és tanítványok" tematikára felfűzve – a kortárs magyar zene, film, tánc és képzőművészet alkotásait kínálják.

A Malommal immár együvé tartozó Teátrum a változások mellett is hű marad a hagyományokhoz. A harminc-egyedik évébe lépő szentendrei színház június végén utcabállal ünnepli az évad kezdetét. A Városháza udvarán mutatja be a Katona József Színház társulata Nestroy Talizmán című darabját, de itt vendégeskedik majd Quenaue Stílusgyakorlatok című remeke, a Közép-Európa Táncszínház, a Szegedi Nemzeti Balett, *Bozsik Yvette,* a Sámán táncegyüttes és a Kassai Thália Színház is – számolt be a programról *Békés András* rendező, a Szentendrei Teátrum szülőatyja, aki most is oroszlánrészt vállalt a kínálat összeállításában. T. Jones Négyhangú operája, Britten Szentiváneji álma, valamint a Vérszipoly című vámpírkomédia viszont azt fogja megmutatni, hogy az új Malom nem csupán a képek, hanem a kortárs, illetve az újszerű felfogásban előadott zeneművek és színda-

Az elrekvirált páholyház története

Száznégy éve áll a budapesti páholyház a Podmaniczky utcában, amelyet mindössze huszonnyolc esztendeig használhattak a szabadkőművesek. Elvette tőlük a Tanácsköztársaság, elvette Horthy, államosította Rákosi, és nem helyezte vissza tulajdonukba az 1990 utáni demokratikus Magyarország egyetlen kormánya sem. Most egy kanadai üzletember tulajdona.

A magyarországi szabadkőművesség legálisan a kiegyezés után, 1868-tól szerveződhetett újjá. A legalizálást követően az akkor már nem titkos (bár a kívülállók számára mindvégig titokzatosnak tűnő) mozgalom virágzásának indult, 1886-ra tizenkét skót rítusú és huszonöt úgynevezett szimbolikus páholy működött az országban, s a két irányzat ebben az évben Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy néven egyesült. Ez a közösség vásárolta meg 1893-ban a tagok pénzéből a Podmaniczky utca 45. számú telket, még ebben az évben megjelent a tervpályázat a nagypáholy lapjában, a Keletben, s 1894-ben a beküldött tizenkét terv közül már ki is választották megvalósításra Ruppert Vilmosét. A győztes tervező szintén szabadkőműves volt, a Régi Hívek páholyának tagja – tudjuk meg *Keresztessy Csaba* épülettörténeti dolgozatából.

Az építkezés 1895 májusában indult, s mindössze egy év kellett, hogy a háromemeletes székházat teljesen felépítsék. Már 1896. május 21-én felavatták a nagyszentélyt a harmadik emeleten, s a többi helyiséget is birtokba vették. Ez lett Európa legnagyobb és legszebb szabadkőműves-székháza.

A nagypáholy zavartalanul működött az új épületben 1919-ig. Ez alatt a huszonhárom év alatt harminc intézményt hoztak létre a szabadkőművesek a társadalom javára, többek közt a Mentő Egyesületet, a Vakokat és Süketeket Gyámolító Intézetet, a Nyomorék Gyermekek Otthonát, az Anya- és Csecsemővédő Intézetet, a Gyermekbarát Egyesületet, az Ingyenkenyér és Ingyentej Egyesületet, nemibeteggondozókat, klinikákat. Olyan szellemi nagyságok lettek a mozgalom tagjai, mint Ady Endre, Kosztolányi Dezső, Heltai Jenő, Benedek Elek, Jászi Oszkár. A Tanácsköztársaság azonban betiltotta a szövetség működését, bár a népbiztosok közül többen is páholytagok voltak, például Kunfi Zsigmond, Pogány József.

A tanácsdiktatúra után néhány hónappal, 1920 májusában a Gömbös Gyula alapította Magyar Országos Véderő Egylet (MOVE) foglalta el az épületet. És benne is maradt 1945-ig, társbérletben az Országos Tisztviselői Betegsegély Alappal (OTBA).

A második világháború végén a szabadkőművesek felkeresték a Nemzeti Bizottságot, hogy visszakérjék a huszonöt évvel azelőtt elvett székházat, és működési engedélyt szerezzenek. Nem kellett sokat vitatkozniuk. Visszakapták a páholyházat és legalizálták őket. Az épület ugyan megsérült a háborúban – ráadásul egy ideig a Nemzeti Parasztpárttal is osztozniuk kellett rajta –, de a New York-i Ehlers páholy anyagi támogatásával (ennek tagja volt például George Cukor filmrendező), és a vagyonos tagok hozzájárulásával felújították.

Talán még be sem fejeződött a helyreállítás, amikor 1950. június 12-én az ÁVH megszállta a házat. „Messziről megmutatták Kádár János belügyminiszter betiltó rendelkezését – meséli *Jobbágyi György,* az egykori szemtanú, később nagymester –, és kizavartak bennünket. Volt ott egy kisegítő testvér, egy vendéglős, akinek a felesége istenien főzött, mindig az ő főztjét ettük este. Ők bent maradhattak az épületben, mert ott volt a szolgálati lakásuk. És sikerült a tiszteket is úgymond megfőzniük, finom vacsorát készítettek nekik, s az ávéhások cserébe megengedték, hogy néhány relikviát kihozzanak. Így kimentették például Deák Ferenc arcképét, amelyet később negyven évig őriztem, hasonlóképpen Deák Ferenc kalapácsát, szertartáskönyveket és még sok mindent. Rendszerváltás után, amikor újraéledhettünk, kerestem a házaspárt, de nem akadtam a nyomukra."

A szimbolikus nagypáholy fővárosi székháza építésének évkörében FORRÁS: BUDAPEST A MILLENNIUM SZÍNPADÁN

Kiszely Gábor A szabadkőművesség című könyvében rablásnak nevezi az ávéhások akcióját, maradhatunk is ennél a megfogalmazásnál. Az épület a Belügyminisztériumé lett, s az útlevélosztály működött ott, egészen a kilencvenes évekig. Az értékes berendezés múzeumokba került, a belső tereket, például a harmadik emeleti nagyműhelyt irodákra osztották, s a díszes mennyezeti freskókat álmennyezettel takarták el.

A szabadkőművesek pedig dolgoztak tovább illegalitásban. Eljött a rendszerváltás, ám a kárpótlás és a privatizálás lázában sem kapták vissza házukat, ezért pert indítottak a Belügyminisztérium ellen. Első fokon 1994 decemberében meg is nyerték, másodfokon és harmadfokon azonban elveszítették. A bíróság arra az egészen lehetetlen indokra hivatkozott, hogy a mai Magyarországi Szimbolikus Nagypáholy nem jogutódja (!) az 1950-ben beszüntetett nagypáholynak. A szervezet 1990 utáni legalizálását összetévesztették az újraalapítással, holott az illegalitásban működő szabadkőművesség ebben a tekintetben nem hasonlítható az ötvenes években beszüntetett, majd a rendszerváltáskor újjáalakult pártokhoz. Amelyek viszont kaptak székházakat.

Horn Gyula miniszterelnöksége idején kilencvenkilenc évre, egyforintos bérleti díj ellenében visszakaphatta volna az államtól a nagypáholy is székháza bérleti jogát, de elvi okokból ragaszkodtak a tulajdonjoghoz. Így aztán az állam inkább eladta a házat a Postabankon keresztül. Egy kanadai befektető vette meg, aki információink szerint szállodává szeretné alakítani. Az átalakítás alatt persze az eredeti belső tér helyreállítását kell értenünk, ami a beruházóra nézve már csak azért is kötelező, mert a ház 1999-ben, talán az utolsó pillanatban, műemlék lett.

Csordás Lajos

FONTOS Sándor

SZUROMI Pál: Családi szövetség. = Vásárnapi Hirek, VIII. évf.14.sz.1992 április 5. 9. p. ill.

Szeged, Móra Ferenc Muzeum Képtára, 1992

A rejtett szépségek mestere:Feren

Jelenkor, 1940/21.sz.11.

Aláírás:Oltványi Imre

1 Malonyay Dezső:A fiatalok.Bp.19

2 Lyka Károly:Festészetünk életün
háborúig.Bp.1953.

3 Rózsa Miklós /1874-1945/ művés
tója, ügyvezető művészeti igaz
magyar impresszionista festész

4 Réti István:Ferenczy Károly.Nyu
Merse, Ferenczy, Thorma.Magyar

5 Petrovics Elek:Ferenczy Károly
1925.

FONTOS Sándor

(l.z.): Fontos Sándor: Harlékin. = Vasárnapi Hírek, VIII.évf.9.sz. 1992. március 1. 9.p.ill.

HÍVÓ

MERSE JENŐ

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter

45-kor leplezi le a Kassa thj. sz. kir.
kakaslomniczi báró Berzeviczy Vince
és a kassai Nemzeti Szinház homlok-
ett emléktáblát.

magyarországi Rákóczi Múzeum kassai
történeti osztályává alakított
n"-t nyitja meg.

isra tisztelettel meghívom.

Dr. POHL SÁNDOR

polgármester

ITOGRAFIA

Fonó Ernő

okl. építőmérnök

X. Bánya u. 13-15

Tel. 348-153

Budapest. 1972 jan.

FÓNAGY Béla épített

VI. Podmaniczky u. 45. Szimbolikus
Nagypáholy helyreállítása 1946.

Mv Szle 1995 22.

A családi anyagi támogat
Schickedanz Albert Karlsruhét
alkalmazást. Több helyen említ
ajánlásával került Karl Tietz
semmi utalás sincs, hogy mikér
Bécsbe érkezés időpontjának bi

---

bizonyítékot arra, h
tanévre visszatért v
hogy 1866 júniusa má
kezdete. - Persze eg
ekkor még csak átutá
adatok feltűnő módon
Schickedanz csak az
Karlsruheban, és csá
dolgot két évre.

[21] Ceruzás életrajzi
tulajdonában. a 19.
Berichten Hochstädte
Schrödteré.

[22] Ld. a 11. jegyzet

[23] Uo. Ezek szerint
tévesek,mert Schicke
összeomlása miatt és
Magyarországra. Ekkc
Tokajba, tehát Tokaj

[24] Gaál; VU XXXV. 18
leszármazottak tula

MDK

Fónagy Béla

Müvészet V.évf. 1906. 353-365.

Fónagy Béla, műkereskedő, író (1875-1935).

A háború után a Belvederében állított ki Molnár C. Pál. Fónagy Béla örömmel vállalta a bemutatkozással járó valamennyi anyagi és szervezési gondot, sőt ő lett névadója is. Fónagy azon töprengett, vajon ilyen bandák, mindennapi szóval, mint Molnár Pál, ismerik-e azt, aki szavait hozzák. Ekkor anyám írott évszett hálából az ő Contat nevét ragasztottam a Molnár névhez. Molnár-Contat! De hogy fogják ezt a jó magyarok kiejteni? Fónagy döntött, elég lesz a „C" betű! Az ön neve ezután Molnár C. Pál!"

Tóth Ervin: A névadó.
Magyarország, 1984. jan. 22. 26. old.

Fónai József
faparagó népművésznek, a Rozmaring T. Sz. gépkocsi vezetőjének két önálló kiállítása is volt a közelmúltban: a visegrádi pinceklubban és a Petőfi Sándor Művelődési Otthonban.

Népművelés 1973/8 45 old.

Fónay Tibor
rajztanár

Rajzoktatás
1944. V. évf. 3 m.
30. l.

asítottam a vezetésem alatt álló mi-
II. és Csekkosztályát, hogy ez össze-
rnak /:Cime: Nyirbátor, minorita rend-
armincezer:/ papirkorona bélyegille-
ki.-

megfelelően és sürgősen értesitendő.
október hó 22-én.-

A miniszter helyett:

h.államtitkár.-

gának,

Budapest.-

Foncsár Iván

fazekas

1715-ben. Aradon

D.)

Lakatos (Arad tört.

II. k. 203. l.

Arad, 1881

Fonda Flemik

bútortervező

1911–13.

Elmúlt 1930. 83. l.

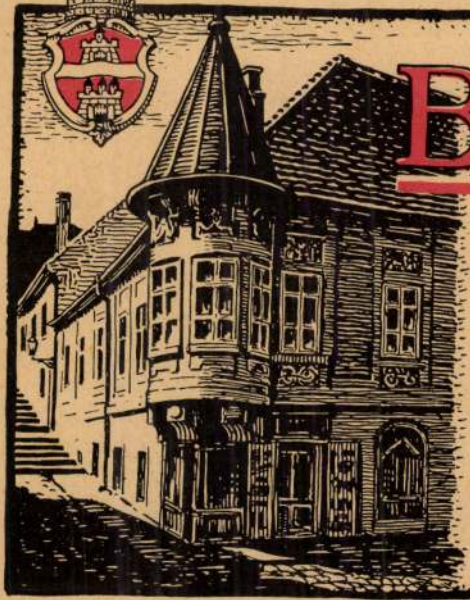

A RÉGI BUDAPEST

ALT-BUDAPEST
L'ANCIEN BUDAPEST
THE OLD BUDAPEST

I. SOROZAT
FOLGE
SERIE
SERIES

Kiadja a Műemlékek Országos Bizottsága. — Herausgegeben von der Landeskommission der Baudenkmäler. — Edition de la Commission des monuments historiques. — Edition of the Commission of artistic monuments.

Ø Fonda Henrik

szül. Fiume, olasz festő

A Salon d'Automne tagja -

ának

Ed Dict. II. 41. l.

A MA

MÉRNÖK- ÉS I

KÖZL

FELELŐS

EDVI ILL

térképgyűjteménye
Fahlas a

Fonder

Geographische Karte (1805)
v. Temesvarer Banat ...
(Czermak-Gelbötz) Sperjesy (1929 K.)

8-l.

A bécsi hadilevéltár
m. vonatk. térképei-
nek jegyzéke megjel.
1929

MDK

Fonféder Éva

Folyó, vizf.

MIEFHOE kiáll. 1943.

Fonó

Friedmann Ernő

építész

— **Névmagyarosítás.** *Friedman* Ernő okl. építész a belügyminiszter engedélyével családi nevét *Fonó*-ra változtatta.

Pesti Napló

1936. nov. 27.

Lásd Fonó Ernő alatt is

10, 20,

2, 3,

12½

Friedmann Ernő
építész

l.

MMÉEÉvk

1934. 205. l.

épitész
UDAPEST,
I., Sajó-u. 2.

1909. é
Szerkeszt
PALÓCZI ANTAL é
o o XIII. ÉVF
ÁRA 3
Megrendelések kizárólag la
ján, a pénz előleges beküldés

ozsa-utca 25. sz.
LEFON 22—76.

:: :: :: :: karbantartó vállalat. ::

Mérnöki iroda.

t lakatostelepe
st,
ca 4. szám.

Készit minden ezen szakmába vágó munkákat, v
fütés, légszesz és **vizvezeték szerelők ré**
séges lakatos-munkákat, u. m. **hideg é**
tartályokat kivánatra hegesztve is; **specialista**
készitésében. Tervek és **költségvetések di**

Magyar királyi államvasu

180240/909. sz.-hoz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága **Varas villamosvilágitási berendezésének** szállitására ezenne pályázatot hirdet.

A szállitandó tárgyak mennyisége és minősége, vonatkozó feltételek az ezen szállitásra vonatkozó „Sz tételek"-ben, Műszaki leirás"-ban, „Költségszámitás"-ban elosztási kimutatás"-ban, tervvázlatokon s a 122291/1 „Általános feltételek anyagok és leltári tárgyak szálli füzetben vannak feltüntetve.

A szabályszerüen kiállitott aláirt és ivenként eg bélyeggel ellátott ajánlatok a cég pecsétjével lepecsétel és „Ajánlat 180240/909. sz.-hoz Varasd állomás villamo berendezésére" felirással ellátott boritékban elhelyezve le **1909. évi augusztus hó 17-én déli 12 óráig** a államvasutak gépészeti főosztályánál (Budapest, VI, A 73—75. sz., IV. em.) nyujtandók be, vagy oda posta ut dendők.

Az ajánlat végösszegének **5%**-a bánatpénz gyan pénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban latoknak fent jelzett benyujtási határideje előtti napon óráig a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál

A versenytárgyalás a magy. kir. államvasutak gép osztályában (VI., Andrássy-ut 75. sz., IV. em.) **1909. év**

Fonó (Friedmann) Ernő

FONÓ ERNŐ : DRÉHER-HAGGENMACHER SPORTKÖR KLUBHÁZA

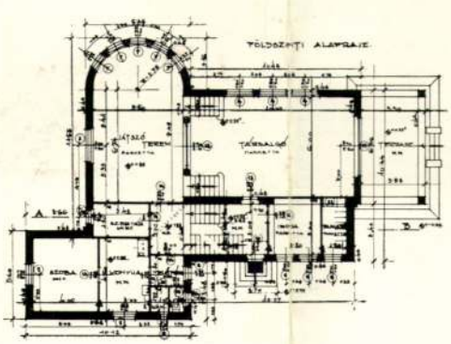

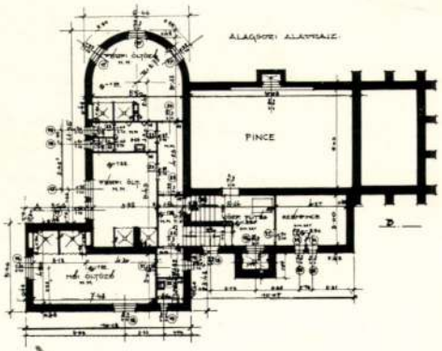

E. FONÓ : KLUBHAUS
MAISON DE CLUB
CLUBHOUSE

D.
Györgyfalvy magyépítő II. művezető

II. k. 1938

Dr Szentiványi
a Müeml.Orsz.
IX.,Hő

H. BÁRÁNY ILA: BÉRLAKÁS HALLJÁNAK RÉSZLETE

I. H. BÁRÁNY: TEILANSICHT DER DIELE EINER MIETWOHNUNG — PARTIE D'UN HALLE DANS UN LOGEMENT À LOUER — HALL OF A SERVICE FLAT

FONÓ Ernő müépitész M.D.K.

az Iparterv ny. mérnöke nov. 9-én meghalt

Halálozás

Magyar Nemzet 1962. november 9. 6.l.

MDK

Fonó Gyula

e.a: A modern grafika képes atlasza. Magyar Müvészet
1928. 404 l.

5.52.

Fonó Gyula

MAGYAR MÜVÉSZET
1928. 404

(e.a.: A modern grafika képes atlasza.)

1927. Firenze graf. kiáll. anyaga

70%-át viselte az örökös tartományok 30%-ával szemben, annak ellenére, hogy az 1685. évi hadjárat Bécsnek és az örökös tartományoknak védelmét szolgálta volt. Ha figyelembe vesszük az akkori csonka Magyarország és az akkori örökös tartományok területi és vagyoni arányviszonyát, akkor látjuk csak, hogy mennyire sokszorosan volt túlterhelve Magyarország anyagi teherviselési képességét tekintve az örökös tartományokkal szemben.

Egy porciót 5 garassal, vagyis 25 krajcárral számítva csak Sopron és Vas megye többet fizetett a területén táborozó német katonaságnak fél év alatt 720.000 forintnál. Ebben az összegben természetesen nincsenek benne azok a kártevések, amelyeket a katonaság rablása és zsarolása jelentett. A pénz akkori vásárlóerejét tekintve, ez igen-igen hatalmas összeg volt.

Igen szemléltető Károlyinak a számítása. Az 1686. évi megterhelést véve alapul, átszámította a teherviselési arányt az 1886. évi Magyarországra és Ausztriára. Pedig az 1686. évi terhelés a magyarságra nézve sokkal jobb volt az előző évinél, mert míg Magyarország ebben az évben csak 80.429

Forró Gyula
~~Jesto~~ Graf.
i vizf. vett vett az
alábbi kiáll. magyar
csoportjában.

Cat Firenze 1927

94. l.

sok alkotóeleme és tulajdonsága, ugyan
pecséteken érzékelhetjük sokszor a kor o
miatt képtelenek vagyunk a fejlődés k

Ha a Nagy Lajos-kori magyar pé
a szempontból vizsgáljuk, úgy elsősorb
átmenetre kell felhívni a figyelmet. U
a király nevének kicserélésén kívül m
által bevezetett pénztípusnak. Egyedül
plasztikus vésése mutat arra, hogy az el
ismétléséről van szó (CNH 62). A tová
olasz trecento hatásnak a garasokon jele
jellemzi. A firenzei liliom helyét a g
magyar címerrel díszített pajzsa foglalja
dekoratív túltengését — bár motívumait
lően világos és áttekinthető rendszerb
kifejezőbb a Szent János-ábrázolás is a
súlyozott realizmusa értelmében (CNH

A leglényegesebb változást Lajos
lapján Ker. Szent János helyét a nemzet
Ikonográfiai szempontból ez a változás n
megszabott jellegzetes járulékaival jele
díszíti dicsfényes, koronás fejét, jobbjába
válláról három gombbal összefogott palá

Fonó Lajos

Zugligeti táj

Koppányi táj

Munkácsy-Céh I. kiállitása. Nemz. Szal. 1928. nov.
29 l.

MDK

Fonó Lajos, festő

Felhős táj. Tempera.

Fév.Kpt. MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 9.1.

Fonó Lajos

MDK

Faragó parasztgyerek
Törökkoppányi patak, olf.

Nemzeti Szalon1928. ápr.
Tavaszi Szalon

Fonó

Kerepel a műszaruk téli tárlatokon

Magyarság 1937 I. 23

Fonó Lajos

83-84. Zugligeti táj, olaj

R.Szal. 374. kiáll. 1927. márc.

1.

11

Fonó.

Illúve szepel a Munkácy-
Cék első kiállításán.

8 órai Ujság, 1928. Nov. 11.

Fonó Lajos

Zugligeti táj

Munkácsy Céh első kiállítása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1926.katalogusa 29 lap

Fonó Lajos

Koppányi táj

Munkácsy Céh első kiállítása a Nemzeti Szalonban Budapest, 1928.katalogusa 29 lap

Faró Lajos.

Munkája szerepel a Szinyei-Merse Pál-Társaság kiállításán, a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1927. márc. 25.

MDK

Fonó Lajos

Gyümölcsszedők, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

MDK

Fonó Lajos

Zugliget, of.

M.táj- és életképfáll. 19-20. sz.

München. 1927. jan.

FONÓ LAJOS

Nagybánya művészete (katalógus)
Magyar Nemzeti Galéria, 1996

490
Szöveg : 257,

MDK

Fonó Lajos

Csendélet.

Az Ernst-Múzeum Kiáll.CXV. A Munkacsy-céh
III.reprezentativ kiáll.Bpest.1930.Nov.hó
Kat.15.1.

MDK

Fonó Lajos

Gyümölcsszedő, of.

Art áláll. OMKT. Mcs. 1929. dec. 18. 1.

MDK

Fenó Lajos festőm.

a nagyjában három csoportra osztható irányzatok ama csoportjába tartozik, mely Réti István és Rudnay által teremtett légkört alakította az akadémián.

F.L. két érdekes tájjal szerepel.

Rábinovszky Márius: "Tavaszi Szalon" a Nemz.Szal.-ban./A Szinyei Társ.II. Tav.Szal.-ja./
Képzőművészeti Figyelő. 600.l.

Fonó Lajos

MDK

Gyümölcsszedők, olf.

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

Fonó Lajos MDK

Zugliget, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállítás

Fonó Lajos

Müvei kiállitásokon: OMKT. 1925-26. Akt-kiáll.: Gyümölcsszedők, of. - 1927.jan. M.táj-és életkép kiáll.: Zugliget, of. - Sz.T.Tav.Szal. 1926. /N.Szal./: Félakt, of. ; Ősz, Terefere, Olvasó fiu, rézkarc. - 1927./U.o./: Zugligeti táj I-II. of. - 1928. /U.o./: Faragó paraszt gyerek, Törökkoppányi patak, of. - Munkácsy Céh. 1928. /N.Szal./: Zugligeti táj III., Koppányi táj.- 1930.nov./Ernst Muz./: Csendélet.- M.Képzm.Sz.Sz. 1947.márc.-ápr./r. Mücs./: Felhős táj, temp. x

É-G.I.332.l. - KUT.1927. 4-5.sz. 24.l. /Aba Novák V.érdekes vállalkozása./ - Varga N.L.: A rézkarc. Bp. 1935. 132.l.

Képzm. Műk. Egyc. 1932-33. 82.l.

zedék jóformán nem is ismeri, hiszen utoljára 1911 november—decemberében rendezett Kernstock munkáiból nagyszabású retrospektiv kiállitást a Művészház s azóta alig talalkoztunk e nagy mesterünk munkáival hazai tárlaton. Ha a kiállitás rendezőségének sikerül a mester jórészt magánkezekben levé munkáit lehetőleg teljesen egybegyüjteni, a Kernstock-kiállitás legnagyobb szenzációja lesz az idei művészeti szezonnak.

Szőnyi István gyüjteményes kiállitása. Mint értesülünk, az idei — nagyon mozgalmasnak és érdekesnek igérkező művészeti szezonban — Szőnyi István is gyüjteményes kiállitás keretében fog bemutatkozni Budapest közönségének. Szőnyi egyike ama ritka progressziv művészeknek, kik szinte egy csapásra arriváltak a legelsők közé, a fiatal mester méltó módon való felvonulása elé érthető kiváncsisággal néz tehát nemcsak a magyar műszerető közönség, de az egész magyar művészvilág is, melynek körében Szőnyi István egész külön megbecsülésnek és rokonszenvnek örvend.

Aba Novák Vilmos érdekes vállalkozása. Nem mindennapi vállalkozásba fogott Aba Novák Vilmos, a kitűnő festőművesz, a KUT érdemes tagja: festékgyárat alapitott. A művészek legjobban tudják, mennyi bajuk volt — különösen az utóbbi időben, a háboru után — a rossz külföldi festékekkel; nos, Aba Novák egy csapásra segitett ezen a mizérián, mikor évek hosszu során keresztül folytatott kisérletek és személyes tapasztalatai alapán, egy vegyész-kollégájával összeállva, maga kezdte csinálni magának a szükséges festőanya-

Kut. 1927. II. évf. 4–5. sz. 1923

Életrajzhoz

got. Aba Novák kisérletei oly fényesen sikerültek, hogy művésztársainak rábeszélésére nem tartja meg magának kitünő „recept"-jeit, hanem nagyban gyártja most már a maga „találmányát" és nemsokára forgalomba is hozza. A kitünő művész erről az érdekes vállalkozásáról az alábbi sorokban értesiti a művészvilágot: Aba Novák Vilmos ez uton értesiti a kollégákat, hogy 4½ év óta saját maga által használt és kipróbált festékeinek összetétele alapján abszolut megbizható, kitünően száradó, színálló és teljesen homogén konzisztenciáju festékeket hozott forgalomba. E komoly készitmények, melyeknek nyersanyagát a leggondosabb vegyi vizsgálat ellenőrzi s melyekért ugy egyéni, mint festői integritásával a legmesszebbmenőleg szavatol, a külföldi készitményeket minden tekintetben felülmulják, áruk viszont amazokénál átlag 30%-kal olcsóbb! Az eddig gyártott szinek: Alizarin krapp, sötét X. tubus 3, kremsi fehér X. tubus 1.10, kadmium citrom X. tubus 3.60, világos 3.20, orange 3.20, rouge IX. tubus 4.50, rouge X. tubus 6.50, normazöld világos X. tubus (uj kékeszöld szinkreáció 3, chromoxyd, tüzes X. tubus 3, ultramarin sötét X. tubus 1.50 pengő. A többi használatos szinek az ősz folyamán kerülnek forgalomba. Megrendelések, postai és értékküldemények Fleischer-Fonó Lajos kollégához, IX., Soroksári-ut 38, V. em. 2. ajtó intézendők. A festékek a főiskolában is kaphatók (Mátyásnál). Vidéki megrendelések utánvéttel. — Eddig az értesités és mi a magunk részéről csak annyit teszünk hozzá, hogy olyan sikert kivánunk Aba Novák-nak, a gyárosnak, mint amilyen megérdemelt sikere volt eddig mindig a művésznek.

A szerkesztésért és kiadásért Dr. Rózsa Miklós főszerkesztő felelős. Kiadja a Képzőművészek Uj Társasága. Nyomtatta az Általános Nyomda, Könyv- és Lapkiadó Részvénytársaság Budapesten.

1927
4
1923
1922

Fonó Lajos

Faragó parasztpárok
Törökkoppányi palak
olaj.

Nemzeti Szalon
1928.

Tavaszi Szalon

Hadsereg.

E lapon az 1784, az
1840. évi uhlánusok szemlélhe

középütt: Dl
jobbra: No.

a kép alatt: Uhlanen.
alól balra: F. l'Allemand.
jobbra: Gedr. bei Joh. H
legalól középütt: Wien bei J.
nen Krone.

Szines kny., mér. a
F. l'Allemand: Die k.
zweyer Jahrhunderte, J. Berma

Forró Lajos

festő

Zugligeti táj I. olaj.
Zugligeti táj II. olaj.

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1927

Hadsereg.

E lapon elől egy l
kerész (II) és ⌊ egy utász (

⌊ jobbra

Aquarell, mér.

107-95

Fonó Lajos

Ősz, vérkarc
Terefere, vesk.
Olvasó fiú, vesk.
Felakt, olaj -

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1926.

Sor-szám	A belépő alapító, vagy rendes tag neve és állása	L

Fonó Lajos festő

Műcsarnok Sorozat szám 38.

1925-ben art kiáll. 189 V

1927. magyar táj. 740 V

Tabla nejvaudovlaiksi III. 110

Forró Lajos

Okult. 1925-26.
Akt kiáll

Szumőlas tradíció,
of

1927. M. táj –

Zöldiget, of

Erős ra magyarítva

Fleischer Lajos, sz.1889 aug.5.Bpest
Glatz

musa nélkül.

FONÓ *Lajos*, festő és grafikus. * Budapest 1889 aug. 5. A bpesti József-műegyetemen vegyészmérnöki oklevelet szerzett, azután a képzőm. főiskolán Glatz Oszkárnál s azonkívül Patkó Károlynál és Aba Novák Vilmosnál tanult. Festményeivel és karcaival 1925 óta vesz részt bpesti tárlatokon. Egy festékgyár vezetője Budapesten.

Ex gy. I. 332 l

Aba Novákkal
közösen festékgyárat
alap. 1927-ben, majd
vezetője lett

Tányér, vigyázó VIII. 148.

Fonó Lajos

festő

Élt, 1928

Fleischer Lajos

nevén

megírni

477

Lerek

.

yet,
alról jövő napsugarak világit~~ják~~ anak
oltokat képeznek. Bozótos előteré-
hová balról egy megfordult föld-
nemez kalap, piros mellény, ing és
száma tizenhat. Közülök a két leg-
ól van, törzse korhadt~~hak látszik~~. Az
ora: „Paál László 1869".

5 cm.
jteményéből 1907. márczius 20-án C.J.
Kifizettetett 1908. április hó ~~18-án~~.
: május 8-án (1001-908). – Az elszá-
ius 4-ki 11525 szvsz. a. (911-911). –

a törö
ülhet
szám
vánság
hetetle
b a há
ek elvi
t.
ytatás
y a véd
z a pa
ott F
ni.
lott s
védele
közvet
helye

I. Forráshely

Mik. Szeat 1889.

vol

Vörös Vándor Lajos

A nézkart. Szeat.

1935. 132. l.

sége rászakadt. Érthető tehát, ha a nép nyomasztó anyagi helyzete
›zzájárult ahhoz, hogy a magyarországi csonknak népe csak bizonyos
ıi korlátok közt tudott résztvenni az 1686-os hadjáratban.

És nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a dolgok irányítását
en tartó bécsi kormányzatnak nem is volt célja, hogy a magyarságnak
djáratokban oly szerep jusson, amely az abban való részvétel mértékét
nösebben kidomborítja. Bécsben úgyis azon az állásponton voltak
dvar publicistái, hogy Magyarország a felkelések következtében el-
tette szabadságát. Utóbb úgy vélték, hogy Magyarországot Lipót
;yver jogán, »jure belli« kormányozhatja, minden alkotmányos gátlás
ül, tekintettel arra, hogy az országot hódítással szerezte vissza.

Ebben a bécsi légkörben, amelyet a magyarsággal szemben való
matlanság mérgezett s amelyet az abszolutizmus újabb bevezetésének
ılapozási vágya fűtött, nem igyekeztek módot nyujtani ahhoz, hogy
ıgyarság zárt egységként s önállósága kétségtelen látszatával vegyen
: Buda visszafoglalásában s általában az egész felszabadító folyamatban.

Látjuk tehát, hogy a magyarság egész az 1684-ben megindult fel-
adító háborúig évszázadokon át hozott kiszámíthatatlan tömegű vér-

Fleischer Fono Lajos festő
l. Fono
IX. Torokvár út 38

MKSz 1947

Forró Lajos

a Munkácsy Céh 1928.
évi kiállitásán több N-tel
tájképpel szerepelt

Ingligeti táj
Koppányi táj

1930 nov (Trust)

Csendélet

M. Képzm. Sz. f. 1947 nár. ép.
(M. Mint)

Felhős táj, temp

Deseö Ádám családi képgyűjteménye

X. 81.

Fonó László MDK

Unalom

Fogadalom

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

FONÓ LÁSZLÓ

Unalom.
Fogadalom.

Téli kiállitás képes tárgymutatója.Műcsarnok 1937.

MDK

Fonó Margit

Női arckép

KUT 3. kiáll. Ernst Muz. 1926. márc. 16 l.

Foto Seidner.

Fenyő Lipót és Fia cég pavillonja
Tervezte: Fonó László.

Kepzőmuvészet
1934, 127 c.

Fonó László

HÍREK

OPÓLIUM. Az ország valuta-
att a kormány úgy rendelkezett,
festékárukat csak korlátolt meny-
essen behozni. Ezért a művész-
l egyetértően elrendelte, hogy
ket csak oly művészeknek szabad
, akik valamely akreditált művé-
etnek tagjai. A rendelet arról is
ogy ilyen külföldi árut csak négy
en vásárolni. Ez a rendelet több
sérelmes. A művészek részéről sé-
mert nem minden érdemes mű-
edett egyesületbe és így megesik,
nagyon is érdemes művészek nem
nélkülözhetetlen külföldi festék-
ábbá konkrét esetek bizonyítják,
egyesületek meghiúsítják a rende-
it. Tudniillik tagdíjhátralékban

KIÁLLÍTÁSI NAPTÁR. *Május 19.* Nemzeti Szalon: Sportkiállítás. *Június 3—4.* Beküldés a Nemzeti Szalon Tavaszi Tárlatára. *Június 9.* Nemzeti Szalon: Tavaszi Tárlat.

FELHÍVÁS. A Szövetség azon tagjait, akik nem tartoznak egyetlen akreditált művészeti egyesülethez sem, jelentkezésre kéri fel a Szövetség igazgatósága. A Szépművészeti Múzeum ugyanis a Szövetség tagjai részére száz szabadjegyet engedélyezett, oly tagok használatára, akik csak a Szövetség tagjai és akreditált egyesületekbe nem iratkoztak be. Ezeknek névsorát a Szövetség beterjeszti a Szépművészeti Múzeum igazgatóságához, így tehát ajánlatos, hogy a szövetségi tagok írásos bejelentéseiket mielőbb juttassák el szentgyörgyvári Gyenes Lajos szövetségi igazgatóhoz: Budapest, Lipót körút 7. A Szépművészeti Múzeum által engedélyezett szabad belépés vonatkozik a Hopp-Múzeum keletázsiai gyűjteményének és

Fonó László

festő (kisposztó)
Szigligeti
u. 17.

1937. téli
Kualom
Fogadalom

Műcs. kiáll. 1937 tól
Pipics 112. l.

. 1548. Esterházy-Schatzkammer im Kunstgewerbe Budapest.

zata és udvara. Carlo Justi műve, 1801—1807.

Korda 1801—1807. Plan von Carlo Justi.

) ref. templom. 1722.

gróf Rhédey Zsuzsanna címerével, 1754.
műve).

eztalos János műve, 1699.)Kalotaszeg).

széke. Kőfaragó Benedek műve, 1646.

: Reformierte Kirche. 1772.

Kirche von Hadad. 1754.

Kirche von Vista)Gegend von Kalotaszeg). 1699.

~~eformierten Kirche in der Farkas-Gasse zu Kolozsvár~~

erten Kirche in der Farkas-Gasse zu Kolozsvár. 1561

műve. 1801—21. Lebontották 1936-ban.

~~on Anton Alföldi, 1801—21.~~

zlete. Ugrai László műve, 1792—96.

Forró László

Fenyő Lipót és fia az egy pavillonja a budai Normafa-úton. Fenti terve az épület és a modern kislakás lakószobájának terve is.

Képzőművészet

1934. 127 l.

9—

vel. 1675–1757

199. Rosalba Carriera követője, XVIII. sz: vői arckép, két szalaggal. Papír, nagytell. 42 x 34 cm.

hebung des Ordens Szepeser Domherr und Oberdechant. F. schrieb die Werke: *Mineralogia magni Principatus Transsylvaniae seu ejus metalla, semimetalla, sulphura, tolia, lapides et aquae, Dissertatio de Shumpia, Dissertatio de ferro et farraris Hungariae Transsylvaniae.*

Friebeisz, Franz, Journalist, geb. 1828, gest. 1891, schuf sich als Übersetzer französ. Werke und als Redakteur eines Modeblattes einen Namen, geriet aber später derart in Vergessenheit, dass er sein Leben als Gerichtsexekutor fristen musste.

Fried, Géza, kommerzieller Fachschriftsteller, geb. 1876 in Tisza-Ujlak, absolvierte die höhere Handelsschule und begann seine kommerzielle Tätigkeit als Sparkasse - Buchhaltungspraktikant und ist derzeit Sekretär der Munkácser Volksw. Bank und Redakteur des polit. Wochenblattes *Munkács*, in dem er besonders kommerzielle und volksw. Artikel publiziert. Auch auf gesellschaftl. Gebiete entfaltet F. als Sekretär des Munkácser Kasino, der dortigen Kinderschutzliga und des Landesvereines Ungar. Kaufleute eine rege Tätigkeit. An dem Handels-Lehrkurse für Mädchen trägt er die doppelte Buchhaltung vor.

Friedmann Bernhard, Kriminalist, geb. am 10. Okt. 1843 in Nagyvárad, machte seinen Namen als schneidiger, scharfsinniger Verteidiger in Kriminalangelegenheiten berühmt. Von seinen jurid. Werken verdienen insbesondere: *Hazai bányászatunk nemzetgazdasági statisztikai szempontból* (Unsere heimischen Bergwerke vom nationalökonomisch-statist. Standpunkte, 1866), *A népbirák és esküdtszékek intézménye* (Die Institution der Volksrichter und Geschworenengerichte, 1876), *A felebbvitel bünügyekben tekintettel a közvetlen szóbeliségre* (Die Berufung in Kriminalangelegenheiten mit Rücksicht auf die unmittelbare Mündlichkeit, 1878), *Észrevételek a magyar bünvádi eljárási javaslat irányeszméi felett* (Glossen über die Richtlinien des Entwurfes des ungar. Kriminalverfahrens, 1889) Erwähnung.

Friedmann, Elias, jüd. Theologe, geb. am 11. Dez. 1860 in Alsó-Méra, besuchte mehrere Talmudschulen und war bestrebt, sich auf autodidakt. Wege auch weltliche Bildung anzueignen. In seinen Werken: *A zsidó vallás a modern korban* (Die jüdische Religion in der modernen Zeit, 1899), *A vártán* (Auf der Warte, 1902), *Der Zionismus im Geiste des Judentums* (1905), *A magyar zsidóság egységes szervezete* (Die einheitliche Organisierung des ungar. Judentums, 1911) und in seinen zahlreichen Artikeln verfolgt F. die Tendenz, die destruktive und retrograde Richtung im Judentume zu bekämpfen, die beiden Strömungen im Schosse des Judentums: Orthodoxie und Neologie einander näher zu bringen. Dieser Tendenz dient auch die von F. 1912 gegründete und mit grosser Ambition und Hingebung redigierte Halbmonatsrevue *Israel.*

Friedmann, Ernst, Rechtsgelehrter, Kriminalist, geb. 1. Okt. 1883 in Budapest, absolvierte seine jurid. Studien in Budapest und Berlin und legte 1908 die Advokatursprüfung ab, worauf er in Budapest eine Advokaturskanzlei eröffnete. Nach zweijähriger Advokaturspraxis wandte F. sich 1911 dem Staatsdienste zu und wurde dem Kultus- und Unterrichtsministerium zugeteilt, in dem er an den Vorarbeiten für die Reform des juri-

Friedmann Ernst

dischen Unterrichtes und die neue Universitätsorganisation teilnahm, 1912 zum Ministerialkonzipisten und kurz darauf auch zum ausserordentl. Professor an der Kassaer Rechtsakademie ernannt wurde. Im Jahre 1913 wurde F. zum Staatsanwalt befördert u. dem Justizministerium zugeteilt. Seit 1907 ist er Redakteur der Revue *Büntetőjogi Értekezések* (Strafrechtliche Abhandlungen), in der er, ebenso wie in anderen jurid. Fachschriften, eine intensive schriftstellerische Tätigkeit entfaltet. Seine zahlreichen, gründlichen Studien und Essays umfassen die wichtigsten Fragen der Kriminalistik, Strafrechtsreform, des Gefängniswesens, Kinderschutzes, Pressrechtes. Selbständige Arbeiten und Brochuren: *A büntetőjogtudomány föladatkörének kibővüléséről* (Von der Erweiterung des Aufgabenkreises der Kriminalwissenschaft, 1906), *Conservativismus és haladás a büntetőjogban* (Konservativismus und Fortschritt im Strafrechte, 1907), *A határozatlan tartamú ítéletek* (Die Urteile unbestimmten Inhaltes, 1910), *A jogi oktatás reformja* (Die Reform des jurid. Unterrichtes, 1911), *A magánjogi korlátozott beszámithatóságról* (Über die privatrechtliche beschränkte Zurechnungsfähigkeit, 1911), *A büntetés átalakulásáról* (Über die Umwandlung der Strafe, 1912).

Friedmann, Margit, Malerin, geb. 1893 in Budapest, absolvierte ihre Kunststudien in Budapest und München und trat im *Nemzeti-Szalon* 1911 zum erstenmal vor die Öffentlichkeit.

Friedrich, Eugen, Philosoph, (Schriftstellername *Frederik*) geb. am 23. Mai 1850 in Pest, absolvierte seine Studien an den Universitäten von Pest, Bern und Jena und wurde in Budapest zum Dr. juris promoviert. Selbständige Werke: *A lét birálata* (Die Kritik des Seins, 1892), *Az agyrémeknek és az álomlátó elragadtatásoknak eredetéről és természetéről* (Über die Herkunft und die Natur der Visionen und Extasen, 1892), *Álláspontom és a divatos szervezeti leszármazástan, illetve a kiválási elmélet ellen irányzott egyes ellenvetéseimnek alapgondolatai* (Mein Standpunkt und die moderne Abstammungslehre, respektive die Grundgedanken meiner gegen die Evolutionstheorie gerichteten einzelnen Einwendungen, 1893), *Értelem és szenvedély* (Intellek und Leidenschaft, 1894), *Mi a Isten?* (Was ist Gott?), *Az emz beri értelem hivatása* (Der Berudes menschlichen Intellekts, 1896)f *Létünk legnevezetesebb kérdései és a művelt embernek kiválóbb társadalmi létfőltételei* (Die wichtigsten Fragen des Seins und die bedeutenderen gesellschaftlichen Daseinsbedingungen des Kulturmenschen, 1899).

Friedrich, Theodor, Journalist, geb. 6. Okt. 1862 in Budapest, wo er auch die jurid. Studien absolvierte und 1886 das Doktorat der Rechtswissenschaften, 1888 das Advokatendiplom erlangte, ohne jedoch jemals die Advokaturspraxis auszuüben. Noch als Rechtshörer trat F. 1883 in den Redaktionsverband des *Pester Lloyd*, dem er seither ununterbrochen angehört. Er war nahezu 15 Jahre lang Leiter der Reichstagsrubrik dieses Blattes und schrieb als solcher auch zahlreiche Leitartikel über die innere Politik Ungarns. Seit 1907 ist er in der volksw. Rubrik des *Pester Lloyd* — der ihm übrigens auch zahlreiche treffliche Feuilletone zu verdanken hat — tätig. Als Korrespondent der *Leipziger Illustrierten Zeitung*,

Sz. 1908-ból

FRIEDMANN FONÓ *Margit*, festő, Budapest 1891 jan. 6. Tardos Kenner Viktornál tanult a bpesti képzőm. főiskolán, azután Münchenben képezte magát. 1911 óta állít ki Budapesten figurális képeket.

Egy. I. 355 l

Peinzugnimister, m. Rir. VIII. 129.

Fonó Margit

Művei kiállításokon: N.Szalon. 1914.dec.: Leányfej, of. - 1919. egyházmüv.kiáll.: Madonna, of. - OMKT. 1918.tav.: Parasztlány, of.- KUT. 1926. márc.-ápr./Ernst Muz./: Női arckép.

É-G.I. 355.l./Friedmann cimszónál./ - Képzm.Főisk.Évk. 1932-33. 83.l. - Krücken-Parlagi. I. 356.l. - Sz-Sz. 502.l. /Korábbi bibliográfiával./

Festő

Friedman Margit, festőnő; szül. 1893-ban Budapesten. A képzőművészeti főiskolán tanult, ahol Révész Imre és Tardos-Krenner Viktor voltak mesterei. Azután egy ideig Münchenben is képezte magát. 1911-ben a Nemzeti Szalon jubiláris tárlatán állított ki először.

Nemzeti Szalon Almanach. Budapest, 1912. 167. l.

Laid

Festő Margit

alatt is.

Sz. Friedmann Margit

1914. dec. kiáll. Ismeretlen talon
Leányfej, olaj. 200.—
1919. egyházmův. kiáll. u.o.
Madonna. olaj.

Migazzi Kassély, aranyosmaróti

V. 162.

Sz. Friedmann Magit

Munkanap
1918. Lev. könyv. 108.

Parasztlány, of

II. 41

Akadémia, II. Tud.

Vert. 1926 nápr
(Ernst)

Női arckép

Kőkeresztrádió aug. 17.

754/ 1405 sz. (Szpest, 1405 aug. 15. 418 sz. a)

A m. kir. közlemi int. igazgatósága aug. 18-án szívesen

látja a rádió-szerelő szakfolyam hallgatóit. (Sudomásul. VIII. 18.)

Friedmann Margit

1908/9 - 1909/10

2.

Ferkèpzomfoiskèvk

83. l

diadalmasan jelenik meg. Őszintébb hatásúak A. ez alkotásánál a római S. Pietro in Montorióban, III. Gyula pápa rokonainak síremlékén, valamint a mellette levő fülkékben látható alakok és a Villa di Papa Giulio gyermek-kútja. Jelentékenyebb A. építőművészeti tevékenysége. A barokk palotastílus kifejlődésében jelentékeny része van. Szereti a rusztikát, mellyel az épületek sarkait, nyílásait keretezi, sőt a féloszlopokat is rusztikával tagolja (a firenzei Pal. Pitti udvarán). A nyílásokat erőteljes foglalattal veszi körül, a díszítést lehetőleg elhagyja. Palotái így méltóságteljes, kissé komoran nehézkes hangulatúak. Rómában a Pal. Ruspoli és a Collegio Romano hatásos udvara legjobb művei. Firenzében a Pal. Pitti udvarán kívül számos palotát épített és ő emelte az Arno fölé a Ponte Trinitát, amely úgy művészileg, mint technikailag mestermű. A S. Spirito kolostor udvara változó ives és gerendás árkádjaival szintén jelentékeny alkotás. Luccában, Volterrában és Sienában is épített. *Trattato di Architettura* címen elméleti munkát írt, mely azonban csak töredékesen maradt reánk.

AMPHIPROSTYLOS, görög templomtípus, amelynél csak a két keskeny oldal van oszlopsorral szegélyezve, a hosszoldalak nem. A ritkább típusok közé tartozik (Ilissosmenti ión templom Athénben).

AMPHITHEATRUM, szószerint kettős színház, a rómaiaknál a bajvívók közti és a vadállatokkal való küzdelmek megtartására szolgáló építmény. Ősalakjának az a fából készült A. tekinthető, amelyet Julius Caesar emeltetett Rómában, s azután a játékok befejeztével lebontatott. Később nemes anyagból épült s gazdag kiképzést nyert. Az A. rendesen elliptikus alaprajzú volt, közepén folyosóval körülvett s elkerített arénával, amelyen

110

Friedmann Magit

festő

szül. 18[illegible].

Zrd

Krick. I. 356. l.

Sajátkezűleg tépte
ki a szülési
évszámot az ide
mellékelt jegyzőkönyvből.

Kehely Franciscy Ferencz mosóczi ötvös-
tól a mosóczi ev. templom-
ban VI. 13.

Friedmann Margit

festőnő

L.

Szuadry-Szentiványi

582.l.

Geszteneyés h. n. VII. 159.

Friedmann Margit

Fonó Margit néven

állt ki.

régebben Friedmann Margit néven, mióta Fonó nő alatt

állt ki.

Bécs. Oper 1891 jan. 6.

Marasztoni Jakab:

Derékig, jobbra, festőállvány é
dőre, tajtsza s szakála, melyet csa
Jobb kezében ecset van, melylyel a
és palettát tart. Ingének széles
csokorra kötött, melléuye kivágott
háttérben megyszinü függöny
dó sorban: „J. Marastoni Pest

Olajfestés vászonra, mé
Marastoni Jakab ajá
M. Kept. 34

Friedmann Margit

szül. Budapesten [illegible]
jan. 6. vjr. - Polg. iskolai
végzett. -
1909/10. I. másodosztálybeli
rendkívüli növendék
a Kajzl-iskolában
Tanára: Kremser Viktor.
1909/10. II. félév. 2. osztály
Tanára Kremser Viktor -

Neugass festo.

19. sz.

VI. 349.

Sz. Friedmann Mafik

Pest.

VI. Andrássy ut 33.

Münchner

1918. tav.

Procurator V. 264.

Fónod Károly

Fónod Károly szőv. kertészeti fő-
intéző, XI. Sasadi-út 22. 256-377

Bptávb 1940 szept.
– 1942 jan.

BUDAPEST
1930 MÁR. -4 17
N 62

MDK

Fent János, festő

Akvarell
Hold kelte
A bodajki Kálvária hegy.

Nemzeti Szalon.-Őszi Tárlat. 1931 szept. Kat.

M.D.K.

Fonta László

Résztvett a "Korszerü iskolabutorok"tervpályázaton / Tantermi asztal és szék / repr.

Magyar Építömüvészet 1964/4. 10-11. l.

.P.K.

Forte László

Köszönet a "Korszerű iskolaügyért" tanvpályázatom
\ Tantermi eszközi és szók \ repr.

Magyar Szitkűvészet 1964\a. 10-11. I.

Fontana

~~Fontana, Domenico~~

~~Giovanni~~

~~tradimento~~

Hesselthaler

rém

Kovács 1678-

2

l.

Budavári 1936 ajánlás

21. l.

256. cof. 1 emlékkönyv,

leíró lapok, Spam. kar

Df 1936

valóremulaz meg e heten meg-
a közel jövőben szállítani fogja
formatum 18 x 24 cm., de legrövidebb

vagyok

kézvéges szolgája

Dr. Szőnyi Ottó

jogakad. tanár, miniszt. igazgató
bécsi lev. tag

MDK

Fontana

Schoen 1946, 6 l.
Bp.Szfv. Tört.Muz.kiáll. Buda, Óbuda, Pest 1800 előtt.
1946

HDK

Fontana János mérnök

[redacted] emlékiratai: (Budát ábrázoló) térképe.

— ts.: A budavári Szent Miklós-torony műemlék és környékének városképe. Városi Szemle, Bp. 1927. 111 9. l.

M.D.K.

FONTANA

Ostromkép Budáról (1686)

Rézm.

Nessenthalerrel

Építés- és Közlekedéstud. Közl. 1957. 1-2. sz.
Pogrossy Béla: A Királyvárad 42. l.

Fontana

MDK

1686 évi budai városképe.

149. o. 158. jegyzet.

Csemegi: Budavári. 1955.

Fontana

MDK

Repr: Az 1686-os ostrom./Fontana-Nessenthaler/

rézmetszet.

132.o. 115. kép.

Borsos -Sódor - Zádor: Budapest. I?///// Bp. 1950.

M.D.K.

Fontana, Andrea, olasz kőműves mester

1552. júniusában érkezik az egri vár építtetéséhez.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája,
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 326. old.

M.D.K.

Andreas Fontana

Az új kőmüves mester 1552-ben. Olasz.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 176.o.

Az egri Múz. Évkönyve. I. Eger, 1963

M.D.K.

Fontana

Andreas Fontana Mester 1552 aug 27-én Bécsbe megy ,metr beteg és a török közeledik.Kőfaragóinak és kőmüveseinek nagy része is vele megy.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.176.o.

Az Egri Múz.Evkönyve.I.Eger.1963

M.D.K.

Andreas Fontana

Az 1552.évi számadás részletesen közli e kőmüves mesterrel való megállapodást,melyet Oláh Miklós egr egri püspökkel,mint kancellárral,kötött.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.181.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.I.Eger,1963

M.D.K.

Andreas Fontana

Kőmüves mester csoporban 1552 nyarán csak k
két kőfaragó van Hyeronimus
Bernardus v. Bernaldinus Coronas és Benedictus
Stffh.

Détshy Mihály:Munkások és mesterek az egri vár
épitkezésein 1493 és 1596 között.I.közl.188.o.

Az Egri Muú Évkönyve.I.Eger,1963

Fontana, Andreas M.D.K.

1552-ben érekző olasz mester a várépitkezésen

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár
épitékezésein 1493 és 1596 között 176.l.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Az Egri Muzeum Évkönyve I. 1963.

Fontana, Annibale

építész, rézbár, arany-
mű- és ékszerész
szül. 1540, † 1587 Milá-
no. Michelangelot
követő manierista művész
Az ANIB jelzésű ezüst-
edény tulajdonjog
Magy. Nemzeti Múzeum

Giambattista Castaldo, Erdély
katonai parancsnok
nak emlékérme.
5 változata

M: 6. l.
M. Nemzeti Múz. Kassay 42—47
olasz emlékérmek. 115. l.
Ig. 1946. (Dr. i. ércérmek, kézirat.)

MDK

Fontana

Némedy, Josef: Fontana,s u. Juvigny's Pläne der Belagerung Ofen's im Jahre 1686. etc. Pest 1853.

K. D. K

Fontana

Kehset Budavár 1688

Művért. 1952 Zolnay László: A XIII-XIV. sz-i budavári királyi szállásbely 25.l.

MDK

Fontana Antonio kőmives inas, kőmives legény

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám.298.l.

FONTANA, Antonio. 1542-ben néhány magyarországi várat erősitett meg.

Maggiorotti, 435.

(L.A)

Architetti e architetture militari. Vol. II. L'opera del genio italiano all'estero. Serie IV. Roma, 1934.

Fontana, Carlo

Budinis, C.: Gli artisti italiani in Ungheria. Róma, 1936. XXIII, 107, 123.l. - Rados J.: M.kastélyok. M.ország müvészeti emlékei. IV.k. Bp. 1939. 41.l. /Kép./ - Thieme-Becker. XII.k. 170-74.l.

Fontana, Carlo
architetto
Budinszky XXIII.l.
C.:
197.123.l.

Gli artisti italiani in Ungheria.

Roma, 1936

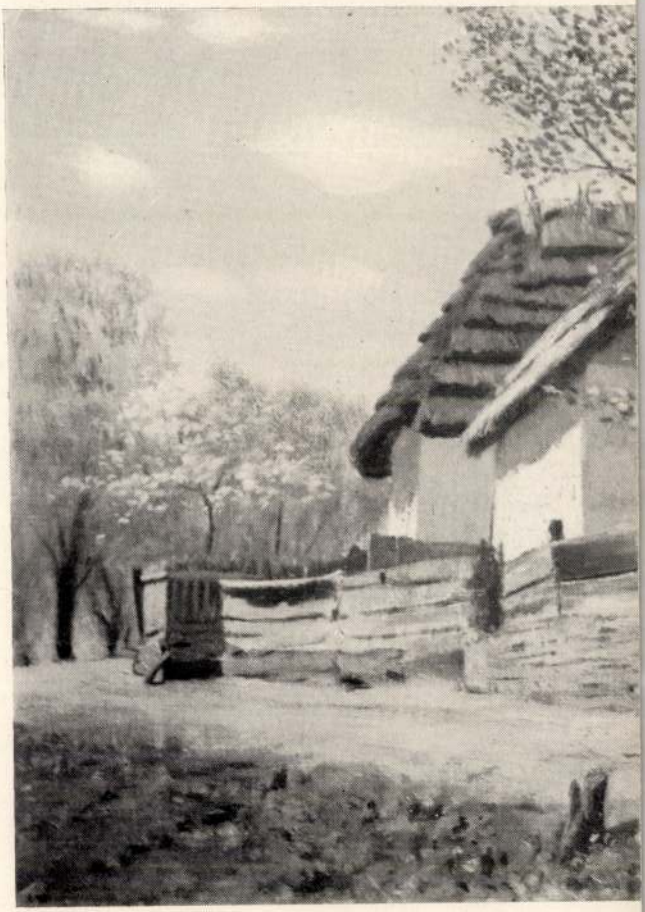

Fontana Carlo

epitéir

Budinis

xx 111, 107, 123-l

dupl

Márok poldány

.8

lásához – kiadott meg

or. 65 fil. –

65 fillérl

Jelvetben

– nov. 30 Moises s. K.

I. Fontana, Carlo

Thieme-Becker

XII. k.

170-74. l.

Sz. 1634 Brüciate

+ 1714 Roma

(feb. 5.)

Szó szerint magyar-

országi alkotói-

sokról

Fontana, Carlo

2. nincs szerzőtársa a könyvben

l. J: M.

Radoskastély II. k.

41. l.

Morbáz művészeti emlékei. IV. k.

Bp. 1939

Csáktornyai és várpalotai kastélyok képe

Mittel schwebender Futto. Wien

dnadrágos fiuval, a nő gyümölcskosara mellett a földön
nintázójegy. Bécs, 1755 k. — Obsthändlerin, Porzellan,
sitzend, vor ihr ein Knabe mit Huhn. Wien, um 1755.

ies porcellánszobrocska, álló helyzetben, mellette szőlős-
it Hund, farbige Porzellanfigur, stehend, mit Trauben-

orcellánszobrocska, álló helyzetben, kecses mozdulattal.
nabe mit zwei Hasen, farbige Porzellanfigur, stehend.

lak buzakévével, négyzetes talapzaton, benyomott kis
Sommer, weisse Porzellanfigur, mit Korngarbe. Wien,

lánszobrocska, rokokó talapzaton, Niedermeier mintája.
ırbige Porzellanfigur, auf Rokokosockel. Wien, um 1765.

án, lábára tekerődző kigyóval. I mintázó jegy benyo-
— Frau mit Storch und Schlange, weisses Porzellan.

ıncsoport, fa tövében ülő férfialak, poharába a térdelő
ntázó jegy. Bécs, 1760 k. — Holzfäller mit Mädchen,
l, daneben ein Mädchen knieend, in sein Glas einen
Wien, um 1760.

ıcsoport, sziklán férfi- és nőalak kagylós köpenyben,

Fontana, Giovanni Domenico

M.D.K.

lucca festő, rézmetsző és építész a XVII. sz. végén működött. Mint katonai építész megrajzolta Breda 1686-ban ostromát, melyet körül szerző keltűt ismertet. Az egyik francia, olasz és német szöveggel és ajánlással, 8 rézből összeragasztva (77x154 cm), metszette Elias Nossenthaler, - a másik csak olasz szöveggel (35.5 x 58.3 cm), metszette a jelzés szerint „Baltisaro Falla", akiről nincs közelebbi adat.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 78-82, 83, 102. ~~old.~~ 169. old.

XXXIII. t. LIV. t

Fontana, Felix

mulós kémikus, aki amber anatómiáját nemzéktelő figurái láthatók az Orvostud. Múz.-ban a Semmelweis house. (II. József apródja volt)

Látókalap, M. Kiss Pál, Hanai Kálmán.

958

MD K

Fontana János, mérnök.

Marsigliénél sokkal,pontatlanabb térképe hitelt nem érdemel.

dr. Lux Kálmán: A budavári Szent-Miklós torony.
MMEE Közlöny. havi füzetei. 1925. II.évf. 4-6 sz.
46-51.l.

M.D.K.

Fontana-Wesserthaler nyomán készült rézmetszet

17.) Buda 1686-ban északi madártávlatból.

Budapest székesfőváros történeti múzeuma kiállítása: Buda, Óbuda, Pest (1800 előtt) Budapest, 1946. 6 lap.

FONTANA, grafikus

4.sz.kép.-Dzsamiva alakitott középkori templomok /Részlet Fontana Budát ábrazoló 1687 évi metszetéről.-Fekete repr. 98.old

GERŐ GYŐZŐ: Hódoltságkori kutatások Baranyában 95.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

FONTANA, Domenico

olasz hadmérnök rézmetszete Buda ostromáról

egykor Weiszberger Miklós gyüjteményében

B.NAGY Anikó: Városképek Pest-Budáról : Metszetek a Budapesti Történeti Muzeumban. Uj Müvészet, I. évf. 3.sz. 1990 10.p.

ból rengeteg ismerettel, fényképpel és könyvvel megrakodva hazaérkezett, félig tréfásan mondta magáról:

— Úgy teleszíttam magamat, mint a víziló vízzel.

A Párizsban töltött hat hét volt életének az utolsó boldog időszaka. Mire hazajött, a konjunktúra elmúlóban volt és következett a gond. 1924 novemberében Szervita-téri új helyiségében nyílt meg a Belvedere. Megnyílt, de az első kiállítása után mindjárt be is csukódott. A fiatal művészek előtt, akiket Fónagy bocsátott szárnyra, kitárultak az addig finnyáskodó kiállító helyiségek, de az, aki az utat megnyitotta számukra, hajléktalan lett.

Az elhelyezkedési kisérleteknek keserves esztendei következtek. Akik messziről tanúi voltak ennek a puszta életért való viaskodásnak, megrendülve emlékeznek reá. Fónagy valósággal megsokszorozta magát. Mindenféle munkát elvállalt és minden vállalt feladatnak emberül megfelelt. Művészeti előadássorozatokkal kisérletezett, nyelvi tanfolyamokat rendezett, könyveket fordított magyarra (egyebek között E. T. A. Hoffmann „Elixiere des Teufels"-ét). Szakfolyóiratainkba már azelőtt is dolgozott (a háború előtt Lyka Károly „Művészet"-ébe), most a „Magyar Művészet"-nek és a „Nyugat"-nak írt művészeti tanulmányokat. Éber László meghívta az akkoriban készülő „Művészeti Lexikon" munkatársának, s Fónagy imponáló módon mutatta meg, hogy az ilyen természetű munkásság mennyire megfelel képességeinek. A művészet minden korszakában, ágában és fajában való tájékozottsága, a szakirodalomban való járatossága, szorgalma és alapossága megbecsülhetetlen munkaerővé tette. A lexikon első kiadásában a címszavaknak kevés híján a kétharmadát ő írta, köztük a tanulmányszámba menő terjedelmes cikkeknek egész sorát. Később egyéb lexikonokba is dolgozott.

Mindezzel a munkálkodással sem tudta azonban jövőjét biztosítani. Pedig végtelenül szerény igényű volt s utolsó külföldi útjain a szegény diákok mindenről lemondó igénytelenségével élt. Ekkor kezdett benne rögeszmévé erősödni az a régi keletű rettegése, hogy az utcára kerül és az éhhalál vet véget életének. Baráti közbenjárásra sikerült 1929-ben az Országos M. Bibliographiai Központhoz bejutnia napidíjasi alkalmazásban. A szakadatlan izgalom, amelyben élete nagy részét töltötte, a bizonytalan jövő miatt való nyugtalanság siettette benne az érelmeszesedés folyamatát. 1934 nyarán állapota már nagyon elromlott: nehezére esett a beszéd és a bénulás jelei kezdtek mutatkozni tagjaiban. Munkára alkalmatlan lett és elvesztette nyomorúságos kis állását.

Mindennel leszámolva, a halálra készült. Megírta végrendeletét és benne a Szépművészeti Múzeumra hagyta értékes művészeti könyvtárát. De ez a régi és dédelgetett óhajtása sem teljesülhetett. Aukcióra volt kénytelen bocsátani áldozatos fáradsággal gyüjtött és annyira szeretett könyvtárát. Az élete valójában ezzel az aktussal ért véget.

Elek Artúr

Főszerkesztő: Dr. Majovszky Pál
Felelős szerkesztő: Dr. Oltványi-Ártinger Imre
Főmunkatárs: Dr. Lázár Béla
Felelős kiadó: Török Sándor
Magyar Művészet. 1935. 10. szám. Szerkesztőség: VII., Erzsébet-körút 7. I.

Nyomatott a Lorilleux Ch. és Tsa gyár festékével

Az Athenaeum r.-t. mély- és könyvnyomása

készülő holnap, az európai és a távolkeleti népek művészete egyformán érdekelte.

Olaszország után megjárta Németországot, egy ideig Bécsben élt, azután hazajött. Itthon akkoriban volt megszerveződőben a Társadalmi Múzeum. Szántó Menyhért miniszteri tanácsos Fónagyot hítta meg munkatársának és nagy hasznát vette Fónagy ismereteinek és a múzeumvezetés dolgaiban való otthonosságának. Az intézet időnként kiállításokat rendezett és azokon Fónagynak bő alkalma nyílt rendezői ízlésének megmutatására.

A világháború mozdította ki ebből a biztos jövővel kecsegtető helyéből Fónagyot, minekelőtte véglegesítésére került volna a sor. Már túl volt a negyvenen, amikor a sorozás katonai szolgálatra alkalmasnak minősítette a köpcös kis embert, aki minden inkább volt, mint katonás jelenség. Könyvei, itthon és idegenben gyüjtött műtárgyai közül ragadta ki a háború. Utóbb elbeszélte, hogy mikor a a frontra vitték, a közeli halál képzetei között ebben a gondolatban talált megnyugvást:

— Akármi lesz velem, én Olaszországban éltem.

Életveszélybe azonban nem került. Az olasz fronton jó hasznát vették olasz tudományának. Tolmácsul használták. Hadnagyi csillaggal tért haza a háborúból. A Társadalmi Múzeum csukva volt és számára egyhamar ki sem nyílt. Tevékenységre vágyódó természete munkaterületet keresett. Néhány tehetős jóembere összeadta a tőkét a „Belvedere" című kiállítási szalón megnyitásához. A Váci-utca egy keskenyhomlokú házának első emeletén nyílt meg a „Belvedere." Kicsiny helyiség volt, tekintélyes mélységű terem, amelynek első felét jól megvilágította a homlokfalat helyettesítő hatalmas ablak.

A „Belvederé"-ben elemébe került Fónagy. Aki ott látta először, legvonzóbb alakjában ismerte meg. Eleven volt, beszédes, idegesen fürge és csupa lelkesség. A „Belvedere" első kiállítását Körösfői Kriesch Aladár hagyatékának bemutatására szentelte. A kegyeletnek gyöngéd sugallása volt ez. Kegyelet egy nagy művész iránt, akinek emlékét a kortársak sietve igyekeztek elfeledni.

A „Belvedere" következő kiállításai megmutatták, hogy Fónagy Béla kidolgozott programmal fogott ebbe a vállalkozásba. 1921 volt az idő, a háborútól és a forradalmaktól feldúltak a lelkek. Már megindult a kiállítások évadja, de a fiataloknak nem jutott benne helye. A fiatalok művészetét politikai jelszavakkal igyekeztek kompromittálni: röviden bolsevista művészetnek nevezték. Fónagy sohasem ártotta magát a politikába, azért nyugodt lelkiösmerettel adott hajlékot kiállítási szalónjában a fiataloknak. Bátran, sőt merészen vonultatott föl termében olyan tehetségeket, akik egyebütt reménytelenül zörgettek volna. Nem egy fiatalnak Fónagy lett a fölfedezője. Ő juttatta itthon először a gyüjteményes kiállítás nyilvánosságához a francia internáltságból alighogy hazakerült Szobotka Imrét, majd Kmety Jánost, Patkó Károlyt, Derkovits Gyulát, Egry Józsefet, Schönberger Armandot, Molnár C. Pált a festők közül; a szobrászok közül pedig Varga Oszkárt, Csorba Gézát, Schönbauer Henriket (a legnagyobb magyar szobrászi tehetségek egyikét), Gádor Istvánt, Cser Károlyt, Fémes-Beck Vilmost, Bokros Birman Dezsőt.

És nemcsak kiállította munkáikat, hanem valóságos propagandát szervezett köréjük. Barátait, itéletére hallgató ismerőseit vásárlásra beszélte rá s az inséges idők elé reménytelenül néző fiatalok anyagi helyzetén is segíteni igyekezet. Megható, amit a szerencsétlen Derkovits Gyuláért tett. Egy Bécsben élő magyar ember személyében maecenást szerzett neki, támogatót, aki hosszabb időn át gondoskodott anyagi szükségleteiről. Derkovitsnak és feleségének Fónagy hagyatékában maradt levelei a tanúi ennek a ritka viszonynak. A többi kiállító fiatalnak is barátja volt; nemcsak segítője, hanem tanácsadója is olyan esetekben, amikor ismereteire, a világ művészetében való tájékozottságára és tapasztalataira szükség volt.

Még soha példa erre a magyar művészeti életben nem volt. S Fónagy abban az időben vállalta ezt a nehéz szerepet, amikor az ismeretlen tehetségeknek gyámolítóra a legnagyobb szükségük volt, amikor munkáiknak bemutatására senki sem vállalkozott és a hivatalos hatalmak megvetően fordultak el tőlük. Fónagy Béla a magyar művészetnek ebben a nehéz korszakában, — az 1921 októberétől 1924 októberéig terjedő három esztendőben — fontos küldetést töltött be. És betöltötte önzetlenül, sőt a maga keveséből áldozva, igazi hozzáértéssel, helyes ösztönnel és jó ítélettel kiállító művészeinek megválogatásában. Életének ezért a háromévi munkájáért is megérdemelte volna, hogy a hivatalos hatalmak végül, mikor a betegség már nyomorékká tette, ne a szegények házában hagyják meghalni.

A Belvedere működésének három esztendeje művészetünk konjunktúrás időszaka volt. Bármily szerény keretek között működött is, Fónagynak tisztes megélhetést biztosított, sőt lehetővé tette azt is, hogy amire a háború kitörése óta nem volt módja, külföldön tölthesse szabadságidejét. Így járta meg 1921-ben és 1922-ben Németországot. A következő évben (1923) hat hetet Párizsban töltött. Első franciaországi útja volt ez, mint nem egy kortársának, akit a háború előtt Itália foglalt le magának. Mikor Párizs-

MAGYAR MUVESZET

1935.

A cikk elején l. a komplex példányban

co

Fontana, Giovanni Domeni
/János Domonkos/

Ambrózy Gy.: A m. csatakép.
Bp. 1940. 88.l. - Arch. Közl. 1877.
XI.k.l.f. 55,56.l. - Árv. Csarnok
103.sz. aukció-katalogusa. 7.l.
121.sz. /Terv Budavár ostromához
1686-ban, rézmetszet./ - Banfi, F.:
Buda és Pest erőditményei 1686-
ban. Tanulmányok Bpest multjából.
Bp. 1937. - Bubics Zs.: Cornaro
Frigyes velencei követ jelentései.
Bp. 1891. /Képpel./ - Buda vissza-
foglalása 250.évfordulójának em-
lékkiállitása. Leiró lajstrom.
Iparmüv. Muzeum. Bp. 1936. 21.l. -
Dudan, A.: La Dalmazia nell'arte

Rotherham's Gravel Pension
Fund Committee

Tuesday 8th November.

Mr. Jones. 88,1. - Affd. Kirk. 1.47.

Mr. Kelly. 55,55,1. - Left.Overall

Lord. Mr. Mayor. Underwood. 7.1.

List. Mr. Mayor. Underwood \ - Short.1.

Lord. Mr. Mayor. Underwood \ - Short.1.

Mr. Kelly. Left overall majority 1 (Mr. Kelly).

Mr. Tomlinson is the next Vice-Chairman.

Mr. Lord. - Mr. Mayor. Underwood \ - Carried.

Mr. Jones. Mr. Mayor. Underwood \ - Mr. Kirk abstained.

Footpaths and Bridleways:

Mr. Kirkpatrick. Mr. Tomlinson.

Proposed by Mr. Tomlinson, Seconded by Mr. Jones.

Mr. Kirk. Mr. Tomlinson. Mr. Mayor.

italiana. Milano, 1921. 407,408.l.-

Eperjessy K.: A bécsi hadilevéltár

m.vonatkozásu térképeinek jegyzéke.

Szeged, 1929. 64,65.l. - Fehér J.A:

Bpest szfv.temetőinek története.

Bp. 1933. 49.l.mellett, 99.l. -

Gárdonyi A.: A pesti városfal.

Historia. 1929. 4-5.sz. l.l. -

U.a.: Buda középkori helyrajza.

Tanulmányok Bpest multjából. IV.k.

Bp. 1936. 59,82.l., XVIII,XIX.t. -

Hadtört.Közl. 1939. 78,79.l. -

Horváth H.: A hajdani királyi vár.

A Mügyüjtő. 1927. 94-96.l. /Kép-

pel./ - U.a.: H.Heinrich Faust

és a bécsi gobelinek. Tanulmányok

Italiana. Milano, 1921. 407,408.l.-

Szerjasay K.: A bécsi hadilevéltár m.vonatkozású térképeinek jegyzéke. Szeged, 1929. 64,65.l. - Pebér J.A.: Egyet.nyv.tanszéknek térképeiről. Gp. 1935. 49.l.mellékl. 99.l. -

Gárdonyi A.: A pesti vérvarázs. Hiatoria. 1930. 4-5.sz. 1.l. -

U.a.: Buda körképei helytörténete. Tanulmányok Budapest multjából. IV.k. Gp. 1936. 30,82.l.; XVIII.,XIX.k. - Budavár.Kézi. 1939. 76,79.l. -

Horváth E.: A budai kitelyi vár. A Milenium. 1927. 24-26.l. /Térpel./ - U.a.: H.Heinrich Ferenc és a bécsi sobaiinek. Tanulmányok

Bpest multjából. I.k. Bp. 1932.
69,73,74.l. - Jajczay J.: Buda
visszafoglalásának emlékei. III.
1936. 337.l. - Károlyi Á.:
Buda és Pest visszavivása 1686-
ban. Bp. 1886. 163,210.l. -
Károlyi-Wellmann: Buda és Pest
visszavivása 1686-ban. Bp.1936.
XVIII, 117.l. - Kelényi B.O.: Buda
és Pest grafikus ábrázolásai a
visszafoglalás korában. 1683-1718.
Főv.Könyvt.Évk. VI. 1936. Bp.
1937. 109,131,143.sz. - Kremmer D:
Pest-Budát ábrázoló német metsze-
tek. Bpest Régiségei. X.k. Bp.1923.
140,145,146,148-150,157,166,172,

Sport multiéboi. I.K. Sp. 1977.

60,73,74,1. - Jaloszy 1.: Suda

vissaloglaiéhkek emléket. MM.

1956. 347,1. - Kéx Károlyi A.:

Suda és Tost vissaviséa 1686-

ban. Sp. 1984. 163,210,1. -

Károlyi-Wajlmann: Suda és Tost

vissaviséa 1686-ban. Sp.1978.

XVIIX. 119,1. - Kaiserg R.O.: Suda

és Tost gróflius kbrnolásai a

visszafoglalás korában. 1683-1716.

MTv.Könyvt.Évk. VI. Kéx 1956. Sp.

1957. 109,131,146,ss. - Kummer S:

Post-Budát komszalá mémet motesé-

tek. Budapest Régiségei. K.L. Sp.1923.

140,145,146,148-150,197,156,172.

207.l. - Littke A.: Buda-Pest a tö-
rök uralom korában. Bp. 1908. 16,32
l. mellett képek. - Lux K.: A bu-
dai kir.vár képe I.Mátyás korában.
MMÉE Közl. 1917. 276.l. - Majláth
B.: A tört.kiállitás kalauza. Bp.
1886. 236-238.l. - Medriczky A.:
Bpest régi fürdői. Bp. 1942. 47.l.-
Muz.és Kvt.Ért. VII.k. 27.l./Kép./,
- 252.l. /Kép./ - Némedy,J.: Fon-
tana's und Juvigni's Pläne der Be-
lagerung Ofen's im Jahre 1686, etc.
Pest, 1853. - U.a.: Die Belagerung
der Festung Ofen in den Jahren
1686 u.1849. Pest,1853. /Képpel./-
Némethy L.: Nagybolgogasszonyról

u.a.: A budavári Szt. Mihály-torony. MMÉE Közl. 1925. 5.l.

BOY.I. - Little A.: Mude-Post a to
TOK uretem verkbem. Bp. 1903. 16. 32
l. melléklet kérdés. - Lum K.: A Du-
dat Kir.vár kége I.Mátyás korában.
MUNZ Ednl. 1917. 276.l. - Majlath
G.: A régi.vitéziség maradva. Bp.
1880. 238-239.l. - Podmanicky Ky:
Pest vége Budát. Bp. 1942. 49.l. -
Nyr.és Ert.Pst. VII.k. 77.l./Kép./
- SZE.J. /Kép./ - Szendy J.: Tor-
ténelmi és mai Jövőjük Pécs és Ka-
locsa Orszi.a im Jahre 1526. etc.
Pest. 1857. - U.o.: Die Belagerung
der Festung Ofen im den Jahren
1686 u.1849. Pest.1858. /Kép./ -
Szentkiy I.: Nagybirgoszonyiói

nevezett bpestvári főtemplom tört. 2.bővitett munkálat. Esztergom,1876. 14,51.l. - U.a.: Török mecsetek Budán. Bp. 1878. 7,8,14,23,48,51, 75,81,85.l. - Rupp J.: Buda-Pest és környékének helyrajzi tört. Pest, 1868. 121,122.l. - Schoen A.: Bpest szfv.Tört.Muzeumának kiállitása. Buda,Óbuda, Pest 1800 előtt. Bp. 1946. 6.l. - Siklóssy L.: Sváb hegy. Bp. 1929. 19.l. - Sz-Sz. /Korábbi bibliográfiával./ - M.Takács M.: A budavári Mátyás-templom. A Nagyboldogasszonyról nevezett koronázó főtemplom. Bp. 1940. 18.l. /Képpel./ - Uxa,J.: A buda-

Thieme - Becker XII. k. 181. l. -
Tört. Képcsarnok lajstroma 1907. 58. l. -

vári kir.kápolna és a "M.kir.udvari és várplébánia" tört. Bp. 1934. 77,78,123,124,127,147,149.l.

Fontana

l' Arv. Cam. 103. anke. Ed

7.l. 121. 4.

Tero Budavár
ostromára 1686-ban

rézmetszet

Fontana, Giovanni

l. Banfi F.:

Buda ci Pest

erödítménye" 1686.

(a lexikon anyagába
beosztott cikke
Banfi Florionak)

125. l

Tanulm. Bp. megtalál

1937

Hol jelent
meg a
cikk?

Giovanni Domenico
Fontana vaza

Wessenthaler J.

vines
cea

metrete.

Budavara 1686 ki
ostroma ci vinatopla
lása

Repr

Bubics Zigmond.

Cornaro Frigyes vé-
lencei követ jelen-
tései. Bp 1891.

Lieppel

Á S

s Bizottsága

E.-u.10/.

felsoroltak részére kérem a vasuti
nyesitését, illetve kiállitását.

ott érv. iáll.dij.	Térités összege	Érv.bélyeg száma	Jegyzet
4.-	20.-		
4.-	20.-		
4.-	20.-		
4.-	20.-		
4.-	20.-		
4.-	20.-		

Fontana, Dominico

épitéz

l. Dudan. A:

La Dalmazia nell'arte italiana. Milano 1921

407, 408. l.

MOBKR.

2067. lel

MÚZEUM MLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
658-1908
ÉV/N

A m. kir. vall. és közokt. min
a. kelt s a bpesti IX. ker. m.
dőletének másolata.

Utasitom az áll
Bizottsága irodai butorzatána
/66/ K. t ~~a bizottság~~ báró For
a bizottság
elnökének hivatalos nyugtatvá
mellett, fizessen ki, s tárc
naplóban kiadáskép számoljon

Fontana, Dominicus

1687

l.

Egyházy K. 1929

64. 65 l.

A bécsi kadiczoltári m. orszk. tárlójának leírása

kezd, 1929

Fontana Dóra

Dorottya

l. XVII. 27.

Fehér Volán Antónia

Budapest székesfőváros
Nemetőnők tőrténete
Bp. 1933. 49. l. mellett
99. l.

TÁK

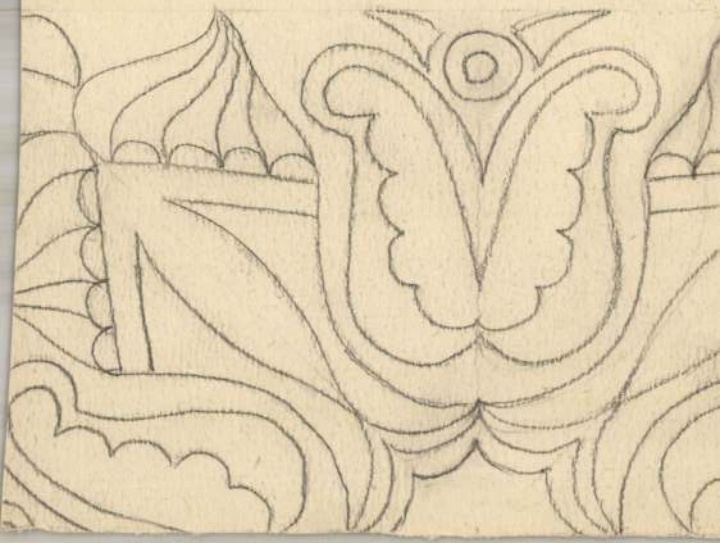

Fontana

1686-ban budapesti
terrajza.

Lad
=

Gerdonyi Albert dr.
A pesti városfal.
Historia. 1929. 4-5.
N. 1. l.

RECEPTEK.

Sajtos piritott makaróni.

Fél kiló Globus makarónit használati utasitás szerint megfőzünk, kevés vajjal átkeverünk. Vajban piritott rántást tejjel felereszt ünk, felforraljuk és azután sóval, reszelt szerecsen dióval izesitjük. Reszelt sajtot keverünk hozzá és a makarónival átforgatjuk. Vajjal kikent tüzálló edénybe öntjük, reszelt sajttal meghintjük és kevés darabos vajat rátéve forró sütőben aranysárgára piritjuk.

Paradicsomos makaróni, v. spaghetti.

Fél kiló Globus makarónit vagy spaghettit használati utasitás szerint megfőzünk, kevés vajjal átkeverünk. Finomra vágott kevés vereshagymát vajban mepiritunk, Globus paradicsompürével és kevés vizzel felereszt jük, sóval, törött borssal izesitjük. Felforraljuk és a makarónival átforgatva, reszelt sajtot hozzákeverve forrón tálaljuk.

Sonkás kocka.

Fél kiló Globus kockatésztát használati utasitás szerint megfőzünk és lehütünk. Finomra vágott sonkát 5 dkgr. vajjal és 3-4 tojás sárgájával elkeverünk. 2 deci tejfölt teszünk hozzá, izlés szerint megsózzuk. Összekeverjük a tésztával és a habbá felvert tojásfehérjével. Vajjal kikent tüzálló edénybe tesszük, kevés zsemlyemorzsával meghintjük és némi darabos vajat rátéve, középforró sütőben kb. 20-25 percig aranysárgára sütjük.

Fontana János

l. Gárdonyi A

Buda középkori lelőhelyei

Tanulmányok Bp múltjából. IV. 1936.

59, P. 82. l

XVIII. tábla

XIX. tábla

~~82. l.~~

Fontana János Domonkos, luccai, cs. hadimérnök és rajzoló a XVII. század második felében. 1686-ban részt vett Buda ostromában, s erről a franczia Juvigny-el együtt egy rézmetszetű műlapot adott ki, mely Caprara Eneas tábornoknak van ajánlva, s nemcsak az ostrom változatos részleteit, de az egész vár, város és környékének hű távlati képét és alaprajzát tünteti fel.

Bubics Zsigmond: Magyarországi várak és városoknak a M. N. Múzeum könyvtárában létező fa- és rézmetszetei. Budapest, 1880. VII. és 8—9. l. — *Budapest Székesfővárosi Múzeum katalogusa.* Budapest, 1907. 35. l. — *Divald Kornél:* A régi Buda és Pest művészete Zsigmond és Mátyás király s a Jagellók korában. *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye.* 1901. 324. l. — *U. az:* Budapest művészete a török hódoltság előtt. (Művészeti Könyvtár.) Budapest, é. n. 98. l. — *Némethy Lajos:* Budavárának régi helyrajza. *Arch. Ért.* 1885. 67. l. — *Rómer Flóris Fe-*

(építész)

1687. jki

(Merhach: darta képe)

Tero Budavár ostromáról

1686. ban (réznm.)

(Aro Claro. 10 3. ankét)

Bécs 1686-i ostr. és

vitéz tyl. (Mercu-

thaler medaillon)

11 kulm. lap

(Tört. kép.)

a bécsi kis

vár 1686.

(u. a. mellette)

Caprara generális kedvence

(hadi mérnöke 1686.

lothringiai báró)

1686. ap. Komarom.

bécs mérnöki vár, magyar

vár alapr. rangot kap

Fontana

l.

Haddorf. Köpf.

1939. 78, 79. l.

1014

1

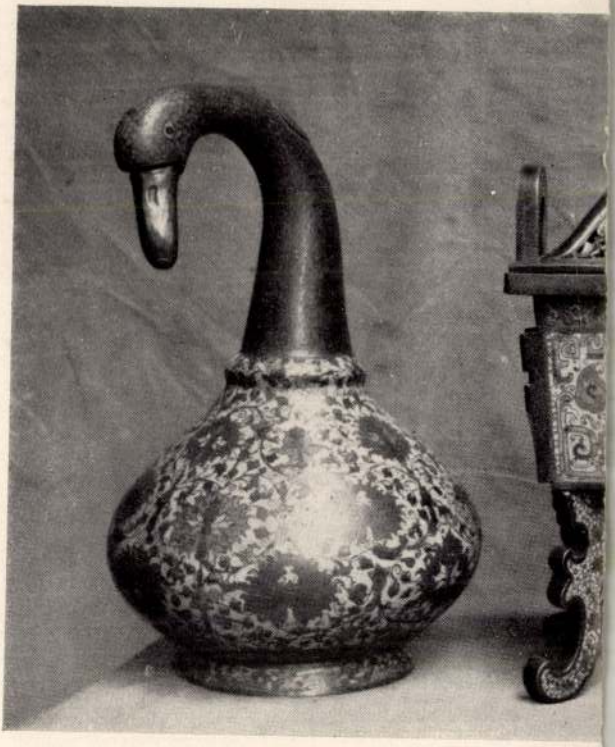

1101

Fontana

l. tradíciónk

Horváth Henrik:
A hajdani királyi
vár. „Magyarország"
1927. 94–96 l.
képpel.

~~H. a.~~ H. H. Faust és a
~~bécsi~~

dinamikáját meggyőzően érzékel
Wettin-nek magdeburgi síremlékén
tartása anatómiailag épp oly le
töredéknél.[81])

A somogyvári tövishúzó teste,
Óbudáról, sőt bizonyos fokig még
racionálisan van visszaadva; ell
— hogy Paracelsus egyik nagysz
adámita, nem pedig a szidérikus rét
az érzékvilág követelményei má
mértékben érvényesek.

A tövishúzó motívuma kiv
szobrászművész tudását a kimond
való törekvésnek már meglehetőse
Éppen azért tarthatta magát a gö
lépésétől az antik kultúra alkon
változatban a korai és érettköz
kivált az antik kultúrörökség irá
bíró időkben újra és újra nagyob
von Wettin-nek a Magdeburg-i dó
a körülbelül ugyanabból az időből
utalunk a pármai és freiburgi s
teljességéhez tartozik, hogy ezt a
renaissance előestéjén Brunellesc
battistero bronzkapujához kés
is az egész olasz renaissance

Fontana, Giovanni Domenico

~~Horváth H.~~

~~Első~~ H. H. Faust és a bécsi gobelinek.

Tanulmányok Szed I.

1932

69. l. 73. l.

74. l

Fontana

írod

Jajczay János dr

Buda visszafoglalásának emlékei.

MAGYAR MUVESZET

1936. ~~336~~ 8

337.

Giovanni
Fontana Domenico
hadmérnök

erő
2

Károlyi Árpád
Buda és Pest
visszavivása 1686-
ban. Bp. 1886. 163. l.
210. l.

Fontanát 1686. áprilisában komáromi mérnökké nevezték ki, mamban mint alezredesi rangot kapott.

u. o.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Fontana D.

mérnök - alezredes

l. okt.

olyi - mann:

Kárwell XVIII. l.

117. l.

Buda és Pest visszavívása 1686-ban

1936

A művészet barátaihoz!

A Képzőművészeti Társulat
1932. évre belépő
új tagjainak
azon rendkívüli
kedvezményt nyujtja,
hogy a belépési nyilatkozat aláírása
és a 24 pengő tagdíjnak lefizetése után
azonnal kiszolgáltatja
Évkönyveinek egy kötetét,
ajándék gyanánt.

Ezenkivül az 1932. évre kiváltott tagsági jegyet
azonnal érvényesíti
az 1931. év hátralévő napjaira is, mely korlátlan szabad belépést biztosít a tagjegy tulajdonosának a december havában nyitva lévő
téli kiállítására is

Fontana, Johannes
Dominicus

l

élyi B.O. Budai és Pest
ikus

Kel ~~Apo~~ grafikai várolás
sai a
109, 131, 143. sz
vissafoglalás
korában. 1683-
1718.
Fő kat. tok

VI. 1936.
1937

Fontana Pest-Budai

mint D. aláírnok

erős

Krempreinetmetszetek

140, 145, l, 146,
148, 149, 150 l. 157. l.
166. l. 172. l. 207. l.

Bp Régiségei

X. 1923

HELYSÉG

BUDAPEST.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

festm

KOR

ŐRZÉSI HELYISÉG

Kath. Gyűjt. mús.

TULAJDONOS

ell. N. mús.

MÉRET

TÁRGY

Női arckép.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Olajfestmény.

FÉNYKÉP, RAJZ

Fontana János

hadi mérnök

Buda - Pest térképe felett.
Részlet ( ) 1686-i ostroma alkalmával készült térkép

Repr.

Little Aurél:

Buda - Pest a török uralom korában
Bp. 1908. 16 l.
mellék.

Buda ingyen felső - Fontana Rezerő. Repr. - 2. db. 32. l. mellék.

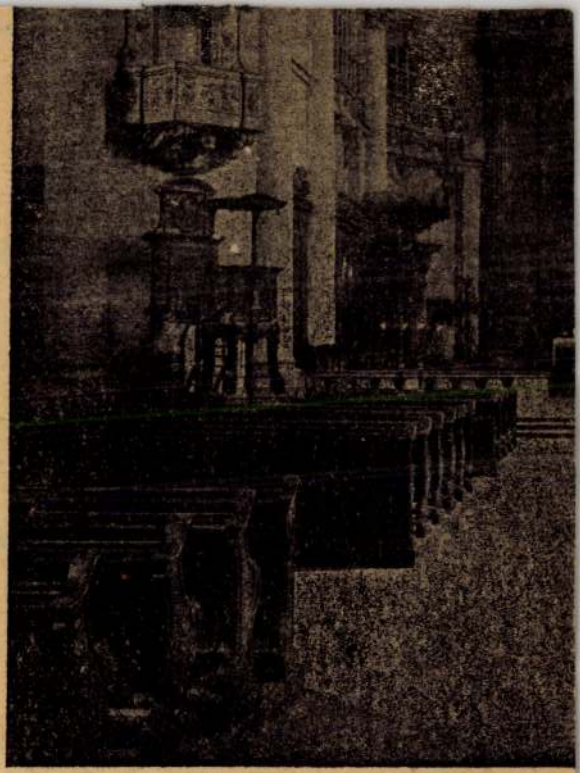

A váci székesegy

kép c

Fontana János

vród 1686

Lux Kálmán dr.

A budai kir. vár kége
I. Mátyás korában.

MMÉE Kojl 1917

276 l.

Üvegablak: Krisztus siratása. Félkörös felső lezárással, feliratával, csak sárga festékkel. 1500 körülről. 30×23 cm.

A Kaza mellett Margitpalváról. Vétetett a műkereskedelemből 193. -ben.

Fontana Tanis Domokos

es más hadmérnök
felvételei alapján
metszette Bécsben 1687-
ben:
Wesenthaleler E.
vésnetző

Grundrisz vnd Prospectio
der Königlichen Residenz
Statt Ofen | wie solche den
2. Septembris 1686. durch
die Kayserlichen Waffen |
mit sturmender Hand |
eingenommen worden.
Uppner a szöveg olaszul és
franciául. Rézm. 770×
1538 mm. Ostromrép fentiektől.
A kép 11 külön lapból áll.
B.A.
Majláth Gróf kiáll. 236–
238. l.

Kalauza. 1886

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

t e r G y u l a Urnak,

z.biz.Elnökének,

Budapest.

sztus hó 17-én, 555 sz.a.kelt be-

kozással van szerencsém Möller Ist-

hérvári, vajdahunyadi, óraljaboldogfalvi

iát 189 K.10 fillérre érvényesitve

Fontana

l

Medricky Andor

Budapest régi fürdői. Bp. 1942

47. l.

Officina

Fontana - metszet VII. 27

Mus Kst. Eb

Fontana

Fontana

Fontana-féle ostromkép VII. 252

Mus. cs. Kl. Ed.

Fontana Janos Dóme

vród
2

L.)
Nemethy Nagybolda-

14. l. 51. l.
alkotásról nevezett egyházi
főtéplom tört.
2. köv. munkálat.
Esztergom 1876

Brewster Hildebrand Elisabetta. *

1 *Paesaggio fiorentino.*

Crespi Ernesto. *

2 *D' autunno.*

Funi Achille.

3 *Venere innamorata.*
4 *Studio di nudo.*
5 *Nudo di schiena.*
6 *Fanciulla velata.*
7 *Giovane sposa.*
8 *Marina.*
9 *Paesaggio.*
10 *Fiume.*
11 *La casa rossa.*

Marussig Pietro.

12 *Due cugini.*
13 *Paesaggio.*
14 *Ponticello.*
15 *Bambina che legge.*
16 *Laveno.*
17 *Igea.*
18 *Danzatrice orientale.*

Fontana Dáme

cs. miesnok

cród

2

Neinedly Lajos

Török mecsetek

Budán, Bp. 1878.

7. l. – 8. l. 14. l. – 23. l.

48. l. 51. l. – 75. l. – 81. l.

85. l.

Fontana D.

vöd

Németh Lajos: Török mecsetek Budán. Budapest 1878. 13, 14. l. 23. l. stb.

dupl

Tud. Gyüjt. 1826. II, 127. l. — Th B. Kstlex XXII. 362 l.

LANDZELL JÓZSEF (1807—1873) kőrajzoló Bécsben. A magyar szabadságharc eseményeiről Zeilnes és Zalder rajzai után „Der Feldzug in Ungarn 1848-49" c. alatt litografált képsorozatot adott ki. Önálló magyar tárgyú műlapjai: 1. Nádori eskü. Nov. 12-e 1847. Tervezte és kőre rajzolta L. J. A keretben az összes magyar vármegyék címerei, legfelül a magyar címer. — 2. A második magyar parlamentáris minisztérium. Bécs, 1867. 3. A magyar nemzet kitünő emberei a jelen századból. — Bibl: M. T. Kpcs. Graf. Gyüjt. — Th B. Kstlex. XXII 366, 1,

LANZEDELLI KÁROLY, kőrajzoló Bécsben a 19. század közepén. Magyar tárgyú kőrajzai: „Ungarische Nationaltrachten" c. sorozat és a „Jelenetek a magyarországi 1848-49.-iki hadjáratból". Magyar kiválóságokat ábrázoló litográfiákat is készített, mint Gróf Teleki László, Csáky Manó, Gróf Széchenyi István, stb. — M. T. Kpcs. Graf. Gyüjt.

LENCSÓ MIHÁLY címerfestő és könyvnyomdász Budán a mult század negyvenes éveiben. Győrött született 1807 ben. Váczon halt meg 1883-ban. 1844-ben kiadta az egyházi méltóságok címeinek

Fontana János Domokos

császári építész

erről

Rupp Jakab

Buda-Pest és
környékének helyrajzi
leírása. Pest 1868

121. l.
122. l.

~~Manchesteri városi könyvtár~~ III. 88.

Szepességi ruthén formák.

történelmére nézve, mihelyt a részl

Lehetséges, hogy ennek

ez az összefoglaló történeti dísz

illeszteni, melynek középkori sza

bizonyítottam, nagy befolyása és

fentartásában, a mely nélkül az

nem is teremthet.

Forbáts Jakab
Mestek Egy
Bánda szlamonak
1686.
Kerd
Szlatkóczy Andráné
Forbáts Ap.
1929. 19. f.

8.

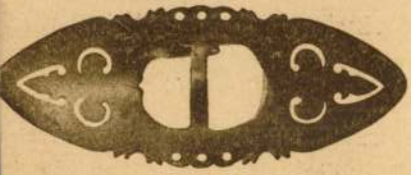

11.

ommegye.

– «opaszok» — csattjai, részben
; a legrégibbek a bronzkor con-

uthén pásztor diszítésének és itt
és emelkedik; megtartja azonban

aragott merítőedények fülén
or remekel, leginkább a román-
kivált a nagy merítőkanalak
liszítések találhatók, a melyek a
nekkel látszanak rokonoknak.

rencz: Adalék a budai várnak a törökfoglalás előtti helyszineléséhez. *Arch. Közl.* 1877. I. f. 54, 55. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar viselet tört. fejl. Budapest, 1905. 4. l. — *Tergina Gyula dr.:* Buda visszavételének emlékérmei. *Századok.* 1884. 601. l. — *Tört. Képcsarnok* műtárgyainak leíró lajstroma. Budapest, 1907. 58. l. — *Vasárnapi Ujság.* 1879. 86. l.

Fontana, János Domokos

Sz - Sz

Fontana

vrsta

Uxa. 77, 78, 123. l.
124. l. 127. l. 147. l. 149. l.

a budavári kir. kápolna
és a „M. kir. udvari
és várplébánia" Tört.
1934

Második rész.

Az 1939/40. tanév I. félévében tartandó előadások és gyakorlatok.

Fontana Lanos

U. 1707

Budapest: Szép. Akadémia

ny.

ük, hogy a nagym. vallás- és
er úrnak 1916 évi szeptember
ata alapján a m. kir. honvéd
Orsz. Magy. Szépművészeti Mú-
i táblázatban kitüntetett gra-

lebbi megjelölés	Értéke K.	f.
Nő:		

Fontana Giovanni Domenico

festő, rézmetsző, osztrák szolgálatban hadiépítész

Lucca-ból származik.

17. sz. végén

„Török csatáról (Mohács?) készült metszete ismeretes 1687 jan. 8. dátummal".

Thieme-Becker

XII. k. 181. l.

Fontana, Giov. Dom.

nösy 46; A III

Ambrosoata, 88. l.
kép. 1940

A török hadjárat befejező eseményeit illusztráló olasz mesterek száma talán kisebb a németekénél, de művészi értékben és hitelességben semmivel sem maradnak alattuk. Általánosan elfogadott nézet, hogy a Buda visszafoglalásáról készített legjobb és leghitelesebb rajz olasz mester műve. A luccai Giovanni Domenico Fontana,[377] Enea Caprara generális, udvari haditanácsos mérnöke készítette. A maga nemében tökéletes s a nagy eseményt fellengős attributumaitól megfosztva a maga valóságában ábrázolja. Igaz, hogy tökéletes perspektívája mellette eléggé rideg, műszaki ízű ábrázolás s ezért a hevülő képzeletű német rézmetszők nem is reá támaszkodnak, hanem a régi, idejétmult Siebmacherhez ragaszkodnak.[378] Fontanától a mohácsi csata ábrázolása is ismeretes.[379]

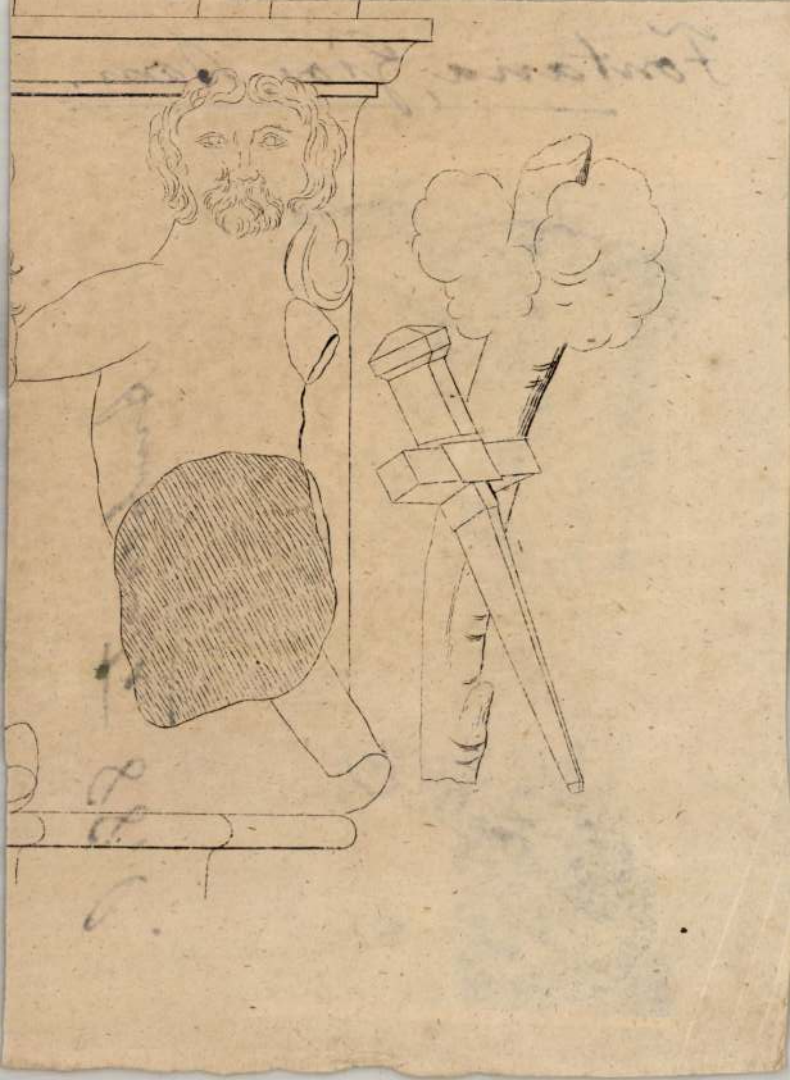

Fontana

L.

Arch. Köl-

1827. XI. k. 1. f.

55, 56.

Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. Budapest.

1400 IV. 17	Egyenleg	7457
	Átvitel	

Fontana Károly, pozsonyi születésü ötvöslegény. 1854—58-ig Ehrenhoffer Mihály (l. o.) pozsonyi mesternél tanult. Felszabadulása alkalmával egy aranybrocheot készített, amit a czéh jónak talált.

Mihalik József: Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből. *Múzeumi és Könyvt. Ért.* 1911. 153. l.

Fontana Károly

örökösei

L.

Szendrey-levelezés

520.l.

dultan áll és szembe néz.
aljában kardját fogja. Feje
i egyenruhát visel. Haja,
ke őszbevegyült. Nyakra-
jas-, mellén pedig a szent
lagját, valamint a katonai
ánya, vállra vetett prémes
gon zsinórzott, magasszárú
át szolgálati jelvény övezi,
ját vetette át, oldalán kard
tővel letakart asztalon két
y van. A koczkás padlózatú
k kilátás. Az égbolt felhős.
m. — Lelt. sz. 625. — Értéke
th-féle ereklyemúzeumból. —
tokat l. a 62. lapon az 593
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
elt tudomásul vette az 1896
9–96).
ad tok. 1907 : VII. 42. *Isme-*
agyarország nádora.

Fontana, Carl, porovnání čtvrů-
legeiny V. 153.

Mus. is Rot. Ét

M.D.K.

Johannes Dominicus Fontana festő, rajzoló

1686 utáni rajza nyomán metszette Elias Nessenthaler a budai várpalota alaprajzát 1687-ben.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. 2 köt. 1. köt. 37. old.
2. köt. 15 old. 10. á

~~old.~~

M.D.K.

Johannes Dominicus Fontana: rajzoló

1686 után készült rajza alapján metszette Elias Nessenthaler, a budai várpalota északi nézetét 1687-ben.
1530 x 760 mm.

Ugyanezt tölti körbe nevű, azonos évszámokkal a budai várpalota nyugati nézetét.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. 2 köt.

1. köt. 37. old.
2. " 34. old.
33.-34. á.

Fontana, D. G.

Gül Baba sírjáról készült metszetre hivatkozik (képpel)

Molnár József: Gül Baba ~~sír~~ türbéje. - Műemlékvédelem, 1970.4.sz.227-230. l.
227, 229. l.

MDK

Fontana mérnök rajza, Nessenthaler I. metszete

Budavár 1686-i ostroma és visszafoglalása

Némedy, Joseph: Die Belagerungen die Festung Ofen in den Jahren 1686 und 1849. Pest 1853.

Ø Fontana, Joannes Franciscus

l.

För. Könyt. Evk

V. 1935 126, 127. l.

7.56.

tmetszetén szemközt az ajtó-
A lap alján az alaprajz van adva.
in Belgrad.

a papirosnak 29.8: 24.5 cm.

Fontana Domenico

MK

Rézkarc. Buda 1686 évi ostroma. Buda déli erőditményeinek képzeletbeli ábrázolásával.
Sign: D./omenico/ F./ontana/.

45.o. 109. szám.

/Dr. Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 és XVI.o. Bp. 1937.

Fontana /Joannes Dominicus/ [redacted]

A sok Buda-ostromképek közt az ő északi ábrázolása kiválik.

15.o.

/dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86. és XVI.o. Bp.1937.

Fontana

Fontana-Nessenthaler két, Budát ábrázoló metszetének részletét közli:

Gerő Győző: A török városkép kialakulása.
Budapest, 1971. 6.sz. 37-39. l.

Fontana, D.

MDK

Repr.: A Buda visszafoglalásáért vivott ostrom 1686-ban.
Részlet Fontana-Nessenthaler réz. metszetéből.

61.o. 50. kép.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

Fontana, Johannes Dominicus

MDK

Rézkarc: Le plan et perspective de la ville Royale de Bude...II. Septembre , ~~1684~~ L'an 1686..."
Sign: Johannes Dominicus Fontana - E./lias/ Nessenthaler fac Viennae /16/87.
Buda és Pest ostroma északi madártávlatból.

51.o. 131. szám.

/dr. Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86. és XVI.o. Bp.1937.

Fontana Domenico MDK

Rézkarc :"Vera pianta.... 1686"
Buda ostroma nyugati madártávlatból.
Sign. Cauata dal disegno spedito dall'Ingegniore Domenico Fontana... ...

54.o. 143. szám.

/Dr. Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1937.

MDK

Fontana, Giovanni Domenico

Horváth Henrik dr.: A hajdani királyi vár. A Műgyűjtő 1927. 4. sz. 94-96.l. képekkel.

MDK

Fontana, Domenico Giovanni hadimérnök
1678

Budavisszafoglalása 1936.

Klinczko Ladomér, körállatorvos

V. 61.

Fontana Carl Johann Maria

1686. apr. 20. – Carl Johann Maria Fontana, kais. ingenieur und wohlbestellter oberleitenant, Johann Kleinwachter von Wahlenberg, des Johann Kleinwachter von Wahlenberg, kais. Hauptmann-Ingenieurs, Witwe.

Köröll Beerben 1686. apr. 20.

Starzer V.B. No 8126.

Övdisz, honfoglaláskori V. 176.

Fontana (Karl) Károly

11150.
Beis 1686 okt. 31. ein unglückl.
Karl Fontana, 33 Jahre alt,
Kais. Ingenieur und Obrist
leutnant im benefiziatenhaus
in der Einfaltstrasse, an einer
empfangenen wunde vor Offen
(Buda), darauf erfolgte.
wundfieber laut Dr. Ilmers
Zeugnis

A:
Starzer / VI. B. № 11150.

Quellen zur Geschichte
der Stadt Wien. Bd. VI.
Wien, 1908.

FONTANELLA, Urchangel, rozsnyói kőműves-segéd

A. F. Mauergesell, † 19 éves korában, Pozsony, 1847 szeptember 17 (1847, 800 l)

Preßburger Zeitung
(Gutthan)

Fontanella Sándor, dalmát festő; szül. 1832-ben Zárában. Az 1850-es évek elején Bécsben végezte festészeti tanulmányait.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 87. l.

Fontanella Sándor

dalmát festő

L.

Kudrey - Kutiványi

520.l.

Ismeretlen festő.
A XIX. századból

625. József nádor:

~~Honvédtörzsdesi egyen~~

(~~honv~~ (festő

Egész alak, ~~áll~~, jobbra) ~~né~~
kardját fogja. Feje elől kopasz, haja, n
Nyakravalója felett ~~mint~~ az aranygyapja
jelvényét és szalagját, valamint a kator
vetett prémes mentéje és nadrágja gazdag
tyús, derekát szolgálati jelvény övezi,
át, oldalán kard és tarsoly lóg. A piros
és a háttérben függöny ~~köti le figyelmün~~
kertre nyilik kilátás. ban. égből felhős.

Vászon, méretei 69: 42.2 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

625

M.D.K.

Bartolomeo della Fonte,

firenzei humanista

több külföldi gyűjteményben levő Corvin-kodexét sorolja fel a szerző. Hogy Mátyással kapcsolatban állott, azt Firenzében 1489. szept. 16-án Johannes Morenushoz írt levelének egy részletével bizonyítja („... a Matthia Corvino rege te praesente mihi mandata sunt...")

Balogh Nolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 549 old.

Fonte Bartolomeo

A corvinának egy latin kéziratában / ~~Modena~~, München Állami ~~Este~~-könyvtár, Cod. lat . 341/ az első tábla belsején egy beragasztott egykoru papirlapon 33 soros versben saját kezével leirja a kézirat tartalmát.

71-72. o. 114. szám

Frakn°i Vilmos - Fügel József - Gulyás Pál -

Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l. 80. kép.

Fonthana András

várépítő XVI. sz.

l.

V.: a XVI. sz.-i

Pataki várépítés

103. l.

M. országos.

a Bécsi M. Tört. Intézet

Évk. I. Bp. 1931.

Thieme-Becker

nem ismeri

Fonthana András

1551-ben Beisküt küldik Egerbe, hol többed magával a vár erődítési dolgoik Giovanni Maria irányítása mellett.

Pataki Viktor dr. Az egri vár élete. Eger, 1934. 19. l.

lett volna, ha azt a birodalmi rendek ténylegesen meg is adják.

Azonban — amennyire megállapítható — ennek az igéretnek csak mintegy egynegyede teljesíttetett s a szolgáltatások értéke nem haladta túl a 7—800.000 forintot. Mint már említettük, a burgundi, a westphaliai és az alsó-szász kerület mit sem adott a rá kivetett rendkívüli segélyből. Az osztrák kerület részei pedig, Lipót örökös tartományai, oly keveset adtak, amely még saját védelmükre sem lett volna elegendő. A birodalom most említett négy kerületének (összesen 10 volt) nincs érdeme a budai győzelemben kicsúcsosodó hadjáratban.

A deficitet Lipót az alábbi három forrásból fedezte. Egy millió körüli összeget lehetett még kiszorítani Magyarországból s mellékesen az örökös tartományokból; 700—800.000 forint körül járt a befolyt birodalmi segély; a további hiányzó összeget az egyházi jellegű források szolgáltatták.

Összegezve az elmondottakat, látjuk, hogy a hadjárat és az előzetes átteleltetés költségei összesen valamivel több, mint 11,000.000 forintot emésztettek fel.

Fontenay Ch

Laid

Mûrésnet 1910

224

Roth

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláirása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Fontenay, Charles de

1908-ban a gödöllői
időszakban tanult.

írod

Petrovics Elek:
A gödöllői Telep
kultúrtörekvéseiről.
Magyar Iparművészet
1909. 16. l.

anyagi megterhelésével, amely az ő nyelvén alkalmazva nem tűnhet

ebbol az hanyból Buda ne kaphasson támogatást. Bár ez a sereg Hatvan mellett Balassa Ádám vezetése alatt mintegy 500 gyalogosát elveszítette, mégis legalább 3000 főre rúgott br. Bercsényi Miklósnak az a serege, amely részt vett előbb a bajor választó, majd a lotharingiai herceg hadtestébe osztva Buda ostromában és elfoglalásában.

Ezek szerint a kassai főkapitányság 8000, a másik három főkapitányság mintegy 7000 embert bocsátott a hadjárat rendelkezésére.

Természetes, hogy ezzel nem merül ki a Buda alatt harcolt magyarok száma, mert már a kapitányságok nagyobb csapatainak felvonulása előtt és azután is mentek kisebb-nagyobb magyar csapatok Buda alá, ahol azokat különböző kötelékekbe osztották be. Velencének az ostromnál jelenvolt megfigyelője azt jelentette, hogy a lovasokon kívül mintegy 5000 főnyi magyar gyalogság, toborzott hajdúsereg is táborozik Buda alatt. Hogy ez a nagy lélekszámú csapat melyik kapitányságból, vagy a kapitányságokból milyen arányban jött össze, ma már megállapíthatatlan.

Fonti, Bartolommeo, olasz humanista, könyvmásoló; szül. 1445-ben Firenzében, megh. 1513-ban Magyarországon. ~~Hazánkba~~ Garázda Péter esztergomi prépost hívására jött s utóbb mint a Corvina könyvtárosa Mátyás király szolgálatában állott. Egy Macrobius munkáit tartalmazó codexe, melyet Garázda számára készített, jelenleg Münchenben van.

Csontosi János: A Korvina. (Előzményei, alapítása, pusztulása és az irodalomban való rekonstrukciója.) *Pallas Nagy Lexikona.* Budapest, 1895. X. k. XVI. l. — *Fraknói Vilmos:* Újabb adatok Vitéz János könyvtárának történetéhez. *Magyar Könyvszemle.* 1879. 4. l. — *Petendi Géza:* Mátyás király könyvtára. *Vas. Ujs.* 1855. 197. l. — *Prém József:* Olasz művészek Mátyás király udvarában. *Figyelő.* 1874. 159. l. — *U. az:* Képzőművészeti Szemle. 1879. 34. l.

Fontius, Bartholomaeus, l. *Fonti, B.*

H 1485- től Budán,

P a Firenzéből
hozott kéziratok
illuminálásáról
gondoskodott

MDK

Fontenay, Charles de

Müvészház V. csop.kiáll. 1911. máj.

Fontenay, Csarles de MDK

A gödöllői szönyegszövő mühely indulása után csatlakozott Körösfői mellé. 1908-ban.

Komádi István: Az Iparmüvészeti Muzeum szecessziós gobelinjei a gödöllői müvésztelep tükrében. Ip.müv.Muz. Évk. III-IV. 1960. 69-80. l.
74.l.

Fontenay, Charles de

festő, illusztrátor

Budapesten tanult festeni, † 1916.

l.

M. Bibl. Gerle

1925. 252. l.

Sorszám	A műtárgy származik S.	M.	A.	E.	az új leltár	A mester neve és a képtárgya	festve
	képtárból						
128			105			Meytens Martin (van Meytens):	
						Lotharingiai Ferencz.....	vászo
129			157			Ismeretlen festő:	
						Zichy Péter gróf.....	vászo
130			43			Ismeretlen festő:	
						Gróf Fekete György.....	vászo
131			71			Ismeretlen festő:	
						Nitzky Kristóf gróf.....	vászo
132			70			Ismeretlen festő:	
						Guadányi József.....	vászo
133			116			Ismeretlen festő:	
						Marczibányi István.....	vászo
134			47			Weid Gottfried János:	

1908. a gödöllői ush. korosztály is Nagy S.-né Tanult + 1916.

Fontenay, Carles de
vicomte

l.

Dénes Jenő

Kőrösfői Kriesch Aladár. Bp. 1939.
81 l.

10. Ismeretlen festő.
A XIX. századtól.

10. Zrinyi Miklós.

L Felhajtva

359

Mellig, jobbra fordul. Fe
~~gé disziti~~; Rövid haja, szeköldöke
me barna. Ingének gallérja lehajtot
bal csipője felé fehér kendő vonul;
ujjú mentéje aranybrokát.

Vászon, méretei 63: 45 cm
Szilágyi István hagyatéká
~~A Nemzeti Múzeumnak~~
~~Szabó Károly Kiadi 1894~~
Kifüggesztéjére matrac

— 1894: II. 59.

Gov: V. 2.

Fontio, Bart/olomeo/ MDK

másoló

a müncheni Garázda-féle Macrobius Fontio névjelzéssel ellátott kézirat alapján megállapitható, hogy ő másolta a flórenci Domitius Calderinus-t is.

96.o. 169. jegyz.

Fontio kezeirása található a velencei Suetonius hosszabb rövidebb bejegyzéseiben és a müncheni Historia Bononiensisben.

Maga Fontio másolt egy 1487 után Attavante műhelyében készült kéziratot/Wolfenbüttel.Landes-Bibl. 43 Aug. Fol/

96.o. 170. jegyz.

Fraknói Vilmos - Fögel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l.

Fonte

Fonti/Fontio,Fontius/Bartolomeo

Csontosi János jegyzetei.

Szépm.Muzeum. Irattár, 1487.sz. -

Fraboni

Hevesy,A.: La bibliothèque du roi

Matthias Corvin. Paris,1923. 16-18,

51,80,84,88.l. - Hoffmann E.: Régi

m.bibliofilek. Bp. 1929. 101,103,105,

199.l. - Lukinich I.: Mátyás király

emlékkönyv. II.k. Bp. 1940. 230,233.

l. - Sz-Sz. 520,522.l. /Korábbi bib-

liográfiával./ - Zolnai-Fitz: Bib-

liographia bibliothecal regis Matt-

hiae Corvini. Mátyás király könyvtá-

rának irodalma. Bp. 1942. 14,16-18,

53,91,95,109,110,116.l.

Pomti\Pomtio,Pomtiua\Bartolomeo

Dasmoai James Jagjzotai.

Beepm,Murawm. Ivattkt, 1487.ss. -

Bevdzy,A.: Ia vibliothqua da voi

Kathlia Dorvia. Parim,1923. 16-18.

61,80,84,88,1. - Hoflmann F.: Pati

m.bibliotilio. Jm. 1929. 101,103,105

190.1. - Dukinlob I.: Bstyma kirdj

emlikkonjy. Il.K. Jm. 1940. 230.235.

1. - 8s-8a. 239,bss.1. Komnbor bib-

liogrellevsl. - Zolmal-Vitr: Bib-

liography bibliothecal rerla Katz-

blae Dorvial. Bstyma kirdly kompyte-

mark Ivodelmp. Jm. 1948. 14,16-18.

55,91,95.109,110,116,1.

Meg-
nézni!

Fonte, Bartolomeo della

Frakuri - Fogel - Gulyás -

l. Hoffmann:

Biblioteca Corona.

14, 18, 19, 20, 61, 68,
72, 74, 75, 81, 90, 91,
95, 96 l.

Mátyás király budai
könyvtára. Bp. 1927.

1150.

1333.

Fonte Bartolomeo della

Cod

Bibliotheca Corvina

14. 18, 19, 20. 61. 68, 72, 74, 75, 81. 90, 91. 95, 96.

Fontis Bartolomei

1487.

Csontosi János egyházi könyvtára

a szépm. Neuz. könyv.

1487. sz.

Uncia V. 255.

Fontius, Bartolomaeus

uniuersi (?)

A: La bibliothèque du roi

crosé

Flevery (Matthias) (coronné Paris 1922)

16 — 18, 57, 80,

84, 88. l.

Fontio (Fontius), Bartolomaeus
Modexmaiolo

IX. KÜLÖNFÉLI

1

1521. PIPASZÁR, görcsös faág, elefántcso
mit Meerschaummundspitz. XIX. Jh.

1522. KÉT CSUTORA, esztergályozott fa.
Ungarisch.

1523. NŐI MELLSZOBOR, fehér márvány
XIX. sz. — Frauenbüste, weisser Ma

1524. NŐI MELLSZOBOR, fehér márvány
Olasz, XIX. sz. — Frauenbüste, we
XIX. Jh.

1525. KÉT FALI GYERTYATARTÓ, feste
tartót tart. Olasz, XVIII. sz. — Zwe
armigen Leuchter. Italienisch, XVIII

1526. II. FERENCZ ÉS KÁROLY FŐHE
alabástrom talapzaton. Osztrák, XIX.
auf profiliertem Sockel. Österreich, A

1527. IKONOSZTÁZ-AJTÓ, KÉTSZÁRNY
az angyali üdvözlet szinesen festve, l
Bizanc, XVII. sz. — Ikonostas-Tü
englische Gruss farbig gemalt, unten

Lassa
Hoffmannsbibliothek
Kr. 1929.
Mann E. Rém. m.
707, 103. P. 105. P.
199. e.

yöngyház küllőkkel, pergamentlapján festve az Olympus
ıer, geschnitzte, durchbrochene Perlmutterspeichen mit
h, XVIII. Jh.

ér selyemlapján arany pikkelydisz közt szinesen festett
Francia, empire. — Fächer, mit durchbrochene Bein-
Französisch, empire.

ontküllőkkel, pergamentlapján szinesen festve vizparti
ächer, geschnitzte Elfenbeinspeichen, darauf Pergament-
H. XVIII. Jh.

. XVIII. sz. v. — Junokopf, weisser Marmor, nach der

on, szinezve és aranyozva. Német, XVI. sz. — Stehender
. Jh.

fa, tagozott kerek talapzaton. Osztrák, XVIII. sz. —
Österreich, XVIII. Jh.

kezében födeles tégely. Német, XV. sz. v. — Heiligen-
h.

amfora alak, berakott disszel. XIX. sz. — Prunkgefäss,
. XIX. Jh.

el. — Geweihrelief, mit antiker Szene.

Krisztus keresztelésének jelenetével. Német, XVII. sz.

Fonti Bartolomneo

class humanistas könyvmásoló

L.

Szendy-kutatóanyag

520.l.

522

Hupárcsebei egyenruhát viselt.

48. Ereklyemuz.

ruhában ~~van öltözve~~

ultan állva és szembe néz.

Jobbkezében csákót tart, baljában
yirott bajusza és szemöldöke őszbe vegyült.
s ~~szori~~, mellén pedig a szent István-rend
ai érdemkeresztet viseli. Dolmánya, vállra
on zsinórzott, magas-szárú csizmája sarkan-
balválláon a tölténytáska sziját vetette
teritővel letakart asztalon két könyv
~~kat~~. A koczkás padlózatú terem erkélyéről

m.
czi emlékek muzeumából (107/95.NoXXXIII).
iki 14985 sz. leirat alapján(159/96).

(69) 1907: VII. 72

362

Fontius, Bartholomaeus.

l. Fonti, B.

L.

Sundry - sentimenti

522 l.

ástiroc

626. Ism

A XIX.

A szolnoki csata.

Abban a pillanatban
előretörő honvédhuszárok
vérteseket hevesen támad
lobogó alatt küzdők egy
akarja elvenni és éppen
ellenfélre. Az előtért eles
borítják.

Színnyomat, méretei 32
30 K. — Vétetett a gr. I
A megszerzésére vonatkozó
lelt. sznál. — Átvétetett 1895
jegyzék XXVIII. — Az át
április 8-iki 14895 sz. leirat

Fontius, Bartholomaeus

1485-ától a Corvina könyvtárának volt, aki a Florenceből szerzett kéziratok illuminálásáról gondoskodott Budán.

Lukáts Mátyás kir. eml. könyv

II 230. l.
1940 233. l.

Bp. Mátyás

314–315

365. VIRÁGTARTÓ, porcellán, öblös al
japán modoru diszitéssel. Kék cime
M. 18 cm.

366. TALPAS KANNA, porcellán, felnyi
áttört, rajta kinai modoru szines roz
két hasonló sárkány. Kék cimerjeg
M. 31 cm.

367. KÉT TEÁSKANNA, porcellán, ke
kerek rozettákkal. Füle kettős sá
Herend, 1850—60.

368. KÉT KÁVÉSCSÉSZE ALJJAL, p
1850—60.

369. ÖBLITŐTÁL, porcellán, hasonló dis
Jegye kék cimer és HEREND beny
Átm. 19 cm.

370. TEÁSKÉSZLET, porcellán, hasonló
kanna és egy cukortartó fedővel tar

371. KÁVÉS KÉSZLET, porcellán kék é
két csésze aljjal tartozik hozzá. Je

372. TÁNYÉR, porcellán, karélyos pere
pen egy kartus szines virágokkal.
Herend, 1855.
Átm. 25.5 cm.

Bibliotheca Matthiae Corvini Universitatis Budapestinensis 1542
Régi Magyar Könyvtár

Illusztr. XXI. táb.

baltkék mázalatti, rozsdavörös és arany, Imari modoru
. Wien, 1750 k.

loru diszitéssel: Pereme legyezősen osztott, három me-
, középén, váza virágcsokorral. Du Paquier korszak

e fakeretben. Ariadnét a tengerparton ülve ábrázolja.

el. A kupa hengeres testén elől szines akantuszleveles
ségre vonatkozó jelvények, középen két álló és egy
ról mondat szalag: „AMOR HONOR ET JUSTITIA
födelében Bernát szász-weimári herceg érme 1632-ből.

Illusztr. XIX. táb.

szines Watteau-jelenet parkban, középen belül szines
peremdisszel. Kék kardjegy. Meissen, 1740—50.

Illusztr. XXI. táb.

atak partjánál inselkedő leányt ábrázol, szabálytalan
eggyel. Wien. 1790 k.

Fontio, Bartolomeo
Kodexmásoló

1858. NYOLCSZÖGÜ ASZTALKA, hársfa.

1859. KÉT SZÉK, diófa, rácsos támlával.
Lehne durchbrochen. Ungarisch, XV

1860. OSZLOPOS ÓRA, gyökérfa, alabás
empire. — Säulenuhr, Wurzelholz m
Ungarisch, empire.

1861. HAT SZÉK, diófa, piros damaszt k
mit rotem Damast. Neobarockstil.

1862. KÉT FALI TÜKÖR, kartusidomu,
Wandspiegen, kartuschenförmig, in g

1863. KÉT FALI KONZOLASZTAL, diófa
stil.

1864. TIZ TÁMLÁSSZÉK, tölgyfa, farago
stühle, Eichenholz, mit Schnitzerei

1865. KAROSSZÉK, diófa, magas támlá
kárpizotással. Olasz, XVII. sz. —
tapeziert. Italienisch, XVII. Jh.

1866. MAGASTÁMLÁJU SZÉK, fekete fa
Lehne, schwarzes Holz, mit Beinein

1867. OSZLOPOS ÓRA, aranyozott fa, ké

Lőrd
Hoffmannyboltja
1011. 2. 199. 2.
átvéve

ENY, fekete lakk, aranylakk diszitéssel. Louis XVI. —
er Lack mit Goldlackdekor. Louis XVI.

erakással, aranyozott bronzverettel, tetején üveglap.
isch, mit Marqueterie und vergoldete Bronzebeschläge.

t és aranyozott fa, szines selyemhimzésü kárpitozással.
nstuhl, geschnitzt, vergoldet, mit Seide tapeziert. Louis

ozott fa, gyümölcsfüzérrel. XIX. sz. — Grosser Rahmen,

ott akantuszleveles diszités közt angyalok és Madonna.
holz reich geschnitzt. Venedig, barock.

üvegbetéttel. XIX. sz. — Zweiteiliger Paravent, Nuss,

fa, bársony lappal. XIX. sz. — Viereckiger Tisch,

inezésü. Magyar, Louis XVI. — Konsoltisch, grün und

oal. XIX. sz. — Runder Tisch, Nussholz, mit Delphin-

. sz. — Dreifacher Teetisch, Nussholz. XIX. Jh.

Fontius Bartolomeus

1487

Contosi 1897

Gyulafehérvár VI. 257.

MDK

Fontos Sándor

Kritika

Müvészet 1968 máj.p.39.

Fontos Sándor
festő

M.D.K.

Pesszt nett a tárlaton.

Szabó Gyula: A XI. Alföldi Tárlat Békéscsabán
Művészet, 1968. július – 35 lap.

Fantos Sándor

11, Éjszaka olaj 111 x 41
12, Tavasz -"- 100 x 80
13, Téli fák -"- 100 x 80

Szabadkai és szegedi képzőművészek
I. közös kiállítása 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum képtára

Fontos Sándor

"Taurus" repr.

Szabadkai és megyei képzőművészek
I. Tárlata kiállítása, 1970.
Szeged, Móra F. Múzeum kertje

Fontos Sándor

Kerepel az előbbi Társaton

Akár kárló. A XVII. Vásárhelyi Öki Társat

Dél-Magyarország 1970 X. 13

Fontos Sándor

szerepel a téli tábortűz
szegeden

Kelesi Zoltán: felmérés a téli
táborról szóló

Dél-magyarország 1976 XII.22

Fontos Sándor, festőművész

Az idei Bajcsi Napok keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon szerepelnek Fontos Sándor, Koppány Márta, Fodor József képei, melyeken Tímár Éva emlékversei helyett rögzítik a művészek./ednitvel/.

Lőrenczi Miklós: Hálásnak a festészetben.

Békés Megyei Népújság 1982. júl. 24.

Fonyos Sándor

Szurovi Pál: Rezignáltan, kulturáltan

Művészet, 1983. november

Fantos Sándor

a tragedi Horváth Mihály u.-i
béptárban van kiállítva?
„Lakodalom" c. műve (mulétre)

Komposíció '42

1942. aug. 9. TV. 14:55/11/KGYmé

Tondos Sándor

Napraforgósüret olaj. 100×70

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Fortos Sándor

Napraforgó csőrt

olaj, 100 x 70

Dolgozó emberek között kiállítva
kiáll. Ernst múzeum, 1968. jan.

Foltos Sándor

Képei szerepelnek a
Szegedi Nyári Tárlaton.

Magyar Nemzet 1972 augusztus 23
kold.

Fonitos Sándor

Kazahalló szpor.

XII. Szegedi Nyári Tárlat

Fondos Sándor

1. Karalakó tempera 100 × 80

2. Hajnal vegyes technika
80 × 100

XII. Bregedi Nyári Tárlat

Fortos Sándor.

A vásárhelyi őszi futballszezon kompariciója szerepel.

Palmer Zoltán: Hagyomány megújítás nélkül.

Szegedi Napi Hírlap, 1941. okt. 14.

Fortos Sándor

A szegedi nyári tárlaton szerepelnek képei, körtüzek parasztfigurája. (emlékezve.)

Láttuk, hallottuk.

1941. VII. 23. Kossuth 21.03/6/Kv

Fontos Sándor, szegedi festő
a Vásárhelyi Őrzi Társlatot
kamporiciója szerepel.

Tandi Lajos: Őrzi Társlat Vásárhelyen.

Déli Magyarország, 1971. okt. 12.

Fontos Sándor

Kompozíció, temp. 47×122

Vásárhelyi őri tárlat, Tornyai J. Múz.
Hódmezővásárhely '71.

Fontos Sándor

MDK

szerepelt a tárlaton.

"Fiatal szerelmesek"

Dankó Imre: A VII. Alföldi tárlat Gyulán.
ALFÖLD 1964 jun. 569-570. lap.

Fontos Sándor

Résztvevő a Nyár-alföldi
Táborban
A Nagy Lenin: Kétféle művészeti
napló
Velencei szerződés 1970. máj. 12

Fontos Sándor

1. Házaspár olaj 60x80

2. A termés szepr. olaj 100x80

Szegedi nyári tárlat

Fontos Sándor

Szepeden él. Szerepel a
Mérőgorda szog. kiállításon Bp-en

Dél-Magyarország 1970 VIII. 13

Fontos Számok

Barackvirágrás c. képe (eml.)

szerepel az alábbi Táblákon

Akácz Kástló: A XI. szegedi Nyári Táblán

Dél-Magyarország 1970 VIII. 4

Fontos Sándor

Pitenő c. könyve (eml.)
szerepel az alábbi: tárlaton

Szabó Endre: Nepomuk a XI.
szepesi Nyári Tárlat

Csupriná mappei Hirlap 1970 VIII. 4

MDK

Fontos Sándor, festő

A szegedi szn. képzőművészeti Kiállítás anyagából: festmény: Kép

Fontos Sándor: Asszony Könyvvel
Hátsó-külső-belső lap

A Könyvtáros, Bp. 1965. március

XV/3.

48

Fontos Sándor

Szerepel az alább. tárlatu

Dömötör János: A XII. sz. földi tárlat

Lőrinczy 1969 IV. 27

Fondos Schubert

Rémtrem az odessai kiállítás-
ról
Katalógus
Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1970. máj. 19.

Fontos Szóbon

Emlitve

Kiállitások

Csongrád megyei Hirlap 1970. ápr. 2

Fontos Sándor

Szerepel a berlini mappa
tárlaton

Dömötör János: Berlini napló

Csoportos mappa: Hivlap 1970
IV.8

Fontos Sándor

Művei szerepeltek a vásárhelyi Tornyai János Múzeumban megnyílt kiállítás-on.

Délmagyarország, Szeged, 1971. ápr. 14.

Fontos Sándor (Szeged.

Illine szerepelt a VII. Délalföldi Találaton.

Akách László: a VII. Délalföldi Találat.

Délmagyarország, 1971. máj. 11. (Szeged)

Fortos Sándor

a Képcsarnok Vállalat „Tiszai tájak" c. szegedi képzőművészeti kiállításán műtárgyai szerepelnek.

Az levelezőlap: Tiszai tájak.

Délmagyarország, Szeged (dátum nélkül)

Fontos Sándor,

Dér István, Vinkler Róbó festők és Tóth Sándor szobrász nevét említi a kritikus a szegedi művészek téli tárlatán részt vevő ismert művészek közül.

Év végi tárlatok vidéken (Ridey Gábor).

Magyar Hírlap, 1968. december 23. 9. l.

Fonyó Sándor

villéri élettáj (vetület)

Magyar Hírlap, 1969. március 2. 11. l.

MDK

Fontos Sándor

Kjállitási hir

Délmagyarország 1968 márc.22.

MDR

Fontos Sándor

Szerepelt a kiállításon.

"Asszony könyvvel"

Murányi-Kovács Andre: Országos képzőművészeti kiállítás Szegeden.

NÉPSZABADSÁG 1964 aug. 15.

Fontos Sándor

munkajutalmat kapott az
alább. Táblázatban

Eml: Karalrakó

Akár kitelő: A XII. kerületi Nyári
Táborban

Déli magyarország 971 VII. 20

Fontos Sándor festő

A városi tanácstól munkajutalmat kapott az előbbi táborban

N. N.: megnyílt a XII. kerületi Nyári Tárlat

Gondáról megyei Hírlap, 1971 VII. 20.

MDK

Fontos Sándor

Bucsu a kiskapunál, of.
Tanyai bál, of.
Őszi táj I. "
" " II. "
" " III. "

Szegedi képzőművészek retrospektív kiáll. 1945-58.
Móra F.Muz.

MDK

Fontos Sándor

Téli táj, repr.

Szegedi képzőművészek retrospektiv kiáll. 1945-58,
Móra F.Muz.

Fontos Sándor

Szőlőszüret, of.

Képzőművészetünk a felszab. után kiáll. Szeged.
1960. jul.

Fontos S.

szegedi festő" művei a Budapesti Nemzeti Galériában, 1967. aug. 12-szept. 12-ig rendezett kiállításon.

Ismertető cikk „-bm-" jelű, „Szeged Painters' works on show in Budapest" cím-mel, egy képe „Fűzfák" reprodukciójával.

Daily News, Budapest, 1967 aug. 27.

6-ik ~~oldal~~. l.

Fontos Sándor festő

M.D.K.

„Napraforgó szivet" című „kepe szerepel a táblaton.

Progány G. Gábor: Dolgozó emberek között Művészet, 1968. mapa – 33 lap.

Fontos Sándor

Krumpli hedető, olaj, 60×80
Reggeli fényben, gouache 40×47

Csongrádmegyei Képzőművészeti Kiáll.
Szeged, 1959. Kat. bev. Osváth Béla,

6.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1965 nov. lap 862

Fontos Sándor festő

Részt vett a tárlaton.

D.J. VII.Dél-alföldi Tárlat.
Művészet, 1971.november - 47.oldal

lt idegondoz
tudományos n

el sokkal kevésb
rtot is, amelybe t
zhatásoknak kité
, búfelejtés miatt

Fontos Sándor

A tárlaton bemutatott műve:

„Kompozíció", tempera, 47 x 122 cm.

Rozványi Márta: Vízszintes, öt tárlat,

Hódmezővásárhely, 1971

oldalszám nélkül

Fontos Sándor

MK

szerepelt a kiállitson.

Szelesi Zoltán: Szegedi Országos Képzőművészeti Kiállitás.

Tiszatáj. 1964. szept.

Fontos Sándor

Hajnal c. festménye (ceruza)

szerepel a XII. szegedi nyári tárlaton

Szabó Endre: Nyárest és szomorúság

Csoportról megyei Hírlap
1974 VII. 25

Fontos Sándor M.D.K.

Művei a tárlaton

Sz.Z.: Szegedi Téli Tárlat

Dél-Magyarország

Fontio, Bartolomaeus

lásd

Fonte, Bartolomeo della

Fontio, Bartolomeo

MEK

A corvina Suetonius,Plinius... kodexében/
/Velence Szt Márk könyvtár. Cod. Lat X. 31/ a 32/
Suetonius szövege és az aztkövető két hártya-
lap. Fontio Bartolomeo kezeirása.

74.o. 135. szám.

Fraknói Vilmos - Fogel József - Gulyás Pál -

Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás
király budai könyvtára. Bp. 1927. 172.l. 30. k.

MDK

Fontio Bartolomeo

másolé

Domitius Calderini Juvanalis kommentárját másolta a Corvina számára. /nincs szignálva./ /Florenc, Laurenziana-könyvtár. Aquisti e doni 233./

68.o. 85. szám.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál -

Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás király budai könyvtára. Bp. 1927. 172. l. 30. kép.

Fontius Bartolomaeus MDK

másolé

Saját kezeirásával /de szignálatlanul/ állitott össze
egy kodexet fő müveiből /"opera exquisitissima/
Mátyáshoz irt előszóval.
/WolfenBüttel. Országos könyvtár 43. Aug./

75.o. 145. szám.

Fraknói Vilmos Fógel József - Gulyás Pál -
Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás Király
budai könyvtára. Bp. 1927. 172 lap. 30 kép.

M.D.K.

Fanoli, Giuseppe, olasz műnyős festő

1838-ban a máfra derecskei kúrvén eltal megrongált templom falait Bilini olasz műnyőssel együtt újra vakolja és festi. 1845-ben a ferences templomot két secsédjével együtt belül díszesen.

Heves megye müemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország müemlékei tooorgáfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

313 old.
+322. l.

MDK

Fontos Kálmán, épitőmester

az épitési munka vezetője volt a Komor és Jakab által tervezett Marosvásárhelyi Közmüvelődési Ház megvalósitásánál. Főérdem, h. létrejött ez a kulturintézmény Bernády György dr. érdeme.

Az épitkezés 1911-ben indult meg s ma már /1913/ készen áll.

Bernády György dr. : A Marosvasárhelyi Közmüvelődési Ház.
Magyar Iparmüvészet. 1913. 395-404.l.

Fontos Sandor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉL-MAGYARORSZÁG

1963 ÁPR 19.

— A Békéscsabán megnyílt VI. délalföldi kiállításon négy szegedi képzőművész — Hintér József, Tóth Sándor, Fontos Sándor és Sándor János — több alkotásával szerepel. Fontos Sándor Napáldozat című képével 1000 forintos díjban részesült.

MDK

Fontos Sándor

Résztvett a kiállitáson.

Repr: "Virágzó fák"

L.F.: Rajzpedagogusok kiállitása a Móra Ferenc Muzeumban.

Tiszatáj. 1962. jul.

Fontos Sándor

Termés a tépé (eml.)

szerepel az alább. Távlatok,

Borvány. hárta: A T. szepesi Nyár.
Tárlatról

Tiszatáj 1969 XII sz. 1111 old.

Fontos Sándor

olajképei a hódmezővásárhelyi formálási elvet tükrözik a Szegedi Nyári Tárlaton.

Szegedi Nyári Tárlat, 1968 (Ridey Gábor)
(Kultúra-Tudomány)

Magyar Hírlap, 1968 augusztus 10. 9. l.

Fontos Sándor

szerepelt a hódmezővásárhelyi Torgyai János
huszumban rendezett IV. dél-alföldi Táblaton.
Rendezte: a Magyar Képzőművészek Szövetségének
Dél-magyarországi Szervezete.

A IV. dél-alföldi Táblat (Dömötör Jánoszikkel)

Magyar Hírlap, 1968 május 31 9. l.

Fontes S.

Emlitre

Dr. Harnds/Olbrich: Voll elementarer Kraft

Berliner Zeitung 1970, Sept. 1.

Fontos tálnadar

Szegeden él.
Szeretnék az alábbi táblákat
a bérlőnaban megszerezni

Ö. J.: Délalföldi Táblát

Délmagyarország 1970 IV. 7

Fontos Sándor

festő

thiratalos vitt a szegedi városi ~~bélia~~ i takarí-
testületnek panaszkodásaira

Szeged város panaszkodásai
Tisztatáj, Szeged 1967. X. 965.

Fontos Sándor

Szerepelt a tárlaton

Szegedi műpéri.

Rozvány Márta: † X. Szegedi Nyári Tárlat.
Tisztázat, Szeged 1969 XII 1/2.

Ionos Sándor

Őszi tarachfák olaj 122 x 110

Tizenhatodik Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Fantos Sándor

1. Vörös ágak olaj 60 × 80
2. Téli gyümölcsös repr. olaj 60×80
3. Napraforgók között olaj 123×94

Tizenkettedik Vásárhely Őszi Tárlat
Tornyai János Múzeum

Fontos Sándor

Festőművész, kiállított a szegedi Képcsarnokban.

B. Varga S.: Szeged. – Műgyűjtő, 1969. 1. sz., 12. l.

Fontos Sándor

Emlékezve

Tóth József: Negyedik a Kiállítás

Csongrád megyei Hírlap, 1970. aug. 6.

Fontos Sándor

kezével a magyar tér. mű.
kiállításán a Nemzeti galériában

Jasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1968 IV. 666 old.

Fortos Sándor festő

A gorombosi ált. iskola igazgatója. A szegedi Ped. Főiskolán tanult Winkler Lászlónál.
10 éve nekrapol kiállításon

Papp László: Festő a tanyán
Magyar Hírlap 1964 IX. 12

MEK

Fontos Sándor

Tanyaudvar, o.

20. sz.i m. festészet és szobrászat B.Gal. és
Móra F.Muz. Szeged 1966

Fontos Sándor

Tarlók, temp.

7. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J. Múz. Hmvhely,

1960. okt.

Fontos Sándor M.D.K.

Müvei a kiállitáson

/ gábor/ Miért nincs közösége a Szegedi Nyári Tárlaton ?

Magy a r Nemzet 1965. julius 30. 4.l.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási hiradás

Délmagyarország 1967 ápr.1.

Fontos Sándor

Részt vett 1962-ben a szegedi Móra Ferenc Muzeum kupolacsarnokában megrendezett csongrád megyei rajztanárok kiállitásán.

Rajztanitás 1962. V.sz. 30.l.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1967 juni.2o.

MOK.

Pontos Sándor

Kiállítási kritika

Delmagyarország 1967 jún.20.

MDK

Fontos Sándor

Csikók, o.

Parasztasszony, o.

lo. Vásárhelyi Őszi Tárlat 1963. Tornyai J.Muz.

Müvészeti Lexikon

erplan, 1805. okt. 23. -- Linz, 1868.
5 és festő. Mint festő autodidakta.
ször állitott ki Bécsben. Hangulatos
Ny-Mo.-on festett.

lyóirat, 1917-ben T. van Doesburg a-
a körülötte kialakult müvészi cso-

MDK

Fontos Sándor

A III. Szegedi Nyári tárlat ra hirdetett pályázaton III. dijat nyert

Megnyilt a III. Szegedi Nyári tárlat.

Csongrádmegyei Hirlap. 1962. jul. 22.
és Délmagyarország 1962. jul. 22.

Fontos Sándor

festő

MDK.

Rosszul van a kiállításon

Odmacher Anna: Kesei, de nem elkésett gondolatok...

Művészet, 1962. September – 36 lap.

molk.

Fontos Sándor

Virágzó fák c. mű reprodukció

L. F: Rajzpedagógusok műveinek kiállítása a Móra Ferenc Múzeumban.

Tiszatáj. 1962. 7. sz. 4. l

MDK.

Fontos Sándor

Szegedi kiállitásáról kritika

Tiszatáj 1965. ápr. 3o2.lap

KDK.

MDK

Fontos Sándor (festő)

Korakavaszi táj c. műve az 1958-as VIII. megyei kiállításról – repr. (krétarajz.)

Tiszatáj, Szeged, 1959. augusztus. 3. l.

Fontos Sándor

MEK

szerepelt a Vásárhelyen rende - sett VII. megyei képzőművészeti kiállításon.

-szo-: Néhány szó a VII. megyei kiállításról. CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP, 1957. aug. 15.

Fontos Sándor

festő

M.D.K.

Műveit bemutatja a kiállításon.

D. Fehér Lászlóné: A szegedi nyári tárlat

Művészet, 1962. szeptember — 38 lap

MDK

Fontos Sándor festő

Szegedi származású. A Pedagógiai Főiskola rajztanszékével való szoros kapcsolata indította el művészi fejlődése útján. Említve: tájképei, parasztábrázolása. Vinkler tudomása szerint még ez évben gyűjteményes kiállítása lesz.

(Szűcs): Beszélgetés Vinkler László-val képzőművészeti életünkről.
Tiszatáj, Szeged, 1960. április. 14. l.

MDK

Fontos Sándor rajztanár

illésen tanít. Szerepel a Móra Ferenc Múzeumban a cikk címében jelzett kiállításon. Emlékére: tájképe és szúrati pelenete.

Pedagógiai Főiskolát végzett rajztanárok retrospektív kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1960. július. 10. l.

MDK

Fontos Sándor (festőművész)

vidékem dl. Őszi és téli tájat ábrázoló tájképeket állított ki a szegedi képzőművészek a Móra Ferenc Múzeum képtárában rendezett kiállításán.

Szelesi Zoltán: A szegedi képzőművészek kiállítása.

Tiszatáj, Szeged, 1957. nov. [3. l.]

M.D.K.

Fontos Sándor

Festőművész kiállitott Szegeden.

Képzőművészeti kiállitások nyiltak vasárnap

Népszava 1960. nov.7. 5.old. 265. szám .

Fontos Sándor festő

M.D.K.

Az Alföldet örökítette meg művein.

Szalesi Lottam: Képzőművészeti napok Szegeden

Művészet, 1961. október — 43l.

MDK

Fontos Sándor festőművész

első önálló kiállítását Szegeden a Klauzál téri Képcsarnokban nyitotta meg november 6-án.

Zenei hírek [!]

Tiszatáj, Szeged, 1960. december. 2. l.

ADK

Fontos Sándor festő

szerepelt a Dél-alföldi Képző-
művészek kiállításán, Szegeden.

Szelesi Zoltán: Dél-alföldi Képző-
művészek kiállítása Szegeden.

Tiszatáj, Szeged 1961. szeptember.

J. l.

Fontos Sándor
festő

M.D.K.

Szegeden tartott kiállítást
Félegyházi és Bíró festőmű-
vészekkel.

–4 l.
Munkaügy 1961. január. – 1 szám.

Fontos Sándor festő

M.D.K.

Méltatás.

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt – 32l
Művészet, 1961. január – 1 szám.

M. D. K.

FONTOS Sándor

műveiből kiállítás Szegeden

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 265. sz. 7. l.

1100. gr.

mak.

Fontos Sándor

Roósa Tsz. Központja c. műve
(reprodukció)

Szalesi Zoltán: A 3. Szegedi Nyári Tárlat.

Tiszatáj 1962, 8. sz 6 l.

FON TOS Sándor festő M.D.K.

xkiiőnxéi. Üllüsön él

résztvett a kiállitáson

Rózsa Tsz-központ

Téli táj

Gábor István: Szegedi Nyári Tárlat
Magyar Nemzet 1962. augusztus 11. 4.l.

MDK

Fontos Sándor

"Őszibarackfák* télen"
"Téli fák"

Bösötör János: A IX. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Csongrádmegyei Hirlap. 1962. okt. 21.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fontos Sándor

DÉLMAGYARORSZÁG

1963 MÁJ -4.

FONTOS SÁNDOR KIÁLLITÁSA SZEGEDEN

A városi tanács művelődésügyi osztálya, a képzőművészek szövetségének szegedi csoportja és a Móra Ferenc Múzeum rendezésében május 5-én, vasárnap 12 órakor a múzeum képtárában Fontos Sándor festőművész kiállítása nyílik meg. Megnyitót mond Vinkler László festőművész, főiskolai tanár.

vezettnél 30—40 ezerrel ke-

Fontos Sándor

MDK

Szerepelt a Csongrád megyei rajztanár festőművészek szegedi tárlatán /Móra Ferenc Múzeum/.

L. F. Pedagógus festők kiállítása.

Délmagyarország. 1962. jun. 27.

mdk.

Foulos Sandor

kiállítása Szegeden. Témái:
Tanyaudvar, Kendős asszony, Varjak, őszi fák.
Beszélgetők. Kopott gyümölcsfák, első hó itt.
Alföldi elégia a kiállítás legszebb képe
Várakozók, Dülő Télen c. művei
/ reprodukciókban.

L. F. Fontos S. kiállításáról

Tiszalaj. 1963. 6. 12

8. l.

MDK

Fontos Sándor

Szerepelt az 1962 jul. 21-én megnyilt
III.Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.:Képzőművészeti és fotokiállitás, iparmővészeti bemutató.

Csongrádmegyei Hirek. 1962. jul. 20.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 dec. 13.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 dec. 3o.

Fontos Sándor festő

„Pehenő-"-ben a falusi nép iránt mutat érdeklő dést.

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet, 1971.január - 29.lap

Fontos Sándor

Megfestette Kádár Kata Balladáját; a két kép dr. Szabó Mihály (Szeged) tulajdonában.

B. Vargo G: Műgyűjtők a napfény városából; Műgyűjtő, 1940. 1. sz. 22. l.

Fontos Sándor

Négy képe (Bíbor alkonyat, Lomok a nizsparban, Téli fák, Holdas éj) dr. Szabó Mihály (Szeged) tulajdonában.

B. Varga S.: Műgyűjtők a napfény nászából; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 22. l.

Fonetos Sándor

Téli fák (repró)

Mügyűjtő, 1970. 1. sz. 21. l.

Pontos Sándor, festő

Megemlítve.

Alföldi Róbert: A VI. Debreceni Tárlat

794–796.

Tiszatáj, Szeged. 1970. augusztus XXIV/8.

Fontos Sándor
festő

1970-ben készült a „Téli barackos", a „Kiégett földeken" amúgy hepek, a „Fürjek", a „Vörös erdő", a „Falu vége" ballados megrendültséget közvetítenek.

Déri Endre: Fontos Sándor nyolc műve
Művészet, 1971. június – 44 lap

Fontos Sándor
festő.

1961-ben készült a „Tanya télen" című kép, 1962-ben a „Fehér tanyák", 1970-ben készült a „Tavasz" a „Napáldozat".

Déri Endre: Fontos Sándor nyolc minivizsgálat
Művészet, 1971. június – 44 lap

Fontos Sándor
festő –

Fontos Sándor művészetének
lényeges eleme a megindultság.
Vonalrendszerrel és színkontrasztok-
kal fejezi ki az alföldi sík tájait.

Dér Endre: Fontos Sándor újabb műveiről
Művészet, 1971. június – 4½ lap

Fontos Sándor

festő –

1963-as tanulmány Vinkler László-
jellemzi művészetét és elmond-
ja, hogy Fontos képeiben minősze-
hagyományok, minőszerek körülhá-
borják.

Dér Endre: Fontos Sándor nyolc műveiről
Művészet, 1971. június – 4½ lap

Fontos Sándor
festő -

1946-ban Pusztaszeren tanított, akkor-
man Szegedre járt be Vulliz Lászlóhoz
tanulni. Itt kezdett el festeni. 1951-ben
beiratkozott a Pedagógiai Főiskolára.

Déri Endre: Fontos Sándor újabb munkáiról.
Művészet, 1971. június - 44 lap.

Fortos Sándor
festő.

1942-ben újra behívják katonának, majd hadifogoly lesz és csak 1946-ban tér vissza Budapestre és Pusztakeresztúr folytatja a falusi gyerekek tanítását

Déri Éneke: Fortos Sándor nyolc mintaíve.
Művészet, 1971 június – 44 lap

Fontos Sándor
festő.

Megszerzi a tanítói oklevelet, és mivel elhelyezkedni nem tud, 1939-ben szerzetesnek megy el. Karcsú évi kalfoskodás után mint négy hónapig tanítanak.

Dér Endre: Fontos Sándor élete munkáinak
Múzeum, 1971 junius – 44 lap

Fontos Sándor festő.

Önen extendőnek szelőtt géplakatos gyakornok múlatott, Szegeden. Közép-iskolai tanára Szili - Török Dezső óraton szi hogy törekedjek a Képzőművészeti Főiskolára kerülni.

Kő Endre Fontos Sándor élete munkája
Budapest, 1971 junius – 44 lap

Fontos Sándor festő -

Egyes képein Fontos drámaibb feszültségek fejeződnek ki. Egy 1967-ben készült képén a fák és fölhánytott föld ábrázolásába belerobbannak a madarak szétt kövo-dalai.

Dér Endre: Fontos Sándor újabb munkáiról
Művészet, 1971. június – 44 lap.

Fontos Sándor festő

Az Szkuszstvo-ban megjelent kritika megemlíti, hogy Fontos kedvenc témája a szines, virágzó fák és kukoricatáblák.

Déri Endre: Fontos Sándor nyári műterme
Művészet, 1971. junius – 44 lap

Fontos Sándor
festő.

Az 1970-ben Berlinben rendezett magyar alföldi festészetet bemutató kiállítás katalógusában Fontos Sándor a „Rádióhallgatók" c. képe látható.

Déri Endre: Fontos Sándor újabb műveiről
Művészet, 1971. június ~ 44 lap.

Fontos Sándor
festő

Fontos Sándor képei megkívánják
a maguk korszerű és korhű igazsá-
gát Nemzetközi szinten a Szovjet-
unióban és Jugoszláviában is.

Déri Endre: Fontos Sándor igaz művészete
Művészet, 1971. junius – 44 lap.

Fontos Sándor, Jestő

Igen szép az Újra otthon c. kép.
A Háromszínű c. képe az bizonyít-
ja, hogy új utakon lépett a művész.

Kardos József: XVII. Őszi tárlat – Vásárhely
1173–1175.

Tisztatáj, Szeged. 1970. december XXIV/12.

Fontos Sándor festő

Meghívott művész.

A katalógus címlapján Rádióhallgatók c. képe, benne pedig egyik festménye reprodukciója szerepel.

– : Szegedi és vásárhelyi művészek berlini kiállításon 895.

Tiszatáj, Szeged. 1970. szeptember XXIV/9.

Fontos Sándor festő

M. Szvetlov (az Izkusztvo-ban):

megemlíti, hogy kedvenc témái a virágzó fák, kukoricatáblák.

Erdei Mihály: Kovjet műkritikus véleménye Várárhelyi és szegedi festőművészekről 892–894.

Tiszatáj, Szeged. 1970. szeptember XXIV/9.

Fontos Sándor
festő

Az élőtest, az emberi testiség festő-poétája Fontos Sándor. Szárny és csőrny alakjai a gondolatbeltő erőt és gondolatosságot hirdetik.

Déri Endre: Fontos Sándor újabb munkáiról
Művészet, 1971. június – 44 lap

Fontos Sándor festő-

„Barackvirágzás"
" (repro)

Dér Endre: Fontos Sándor ujabb Munkáiról.
Munkáscsat, 1971. junius – 44 sz.

Fontos Sándor festő-

1970-ben Berlinben a magyar alföldi festészetet reprezentáló kiállításon részt vett Fontos Sándor is.

Déri Endre: Fontos Sándor legújabb munkáiról
Művészet, 1971. június - 44 lap.

FONTOS Sándor festő

Fontos festmények

Magas, galambszürke öltönyű öreg úr sétálgat a Széchenyi tér fái alatt. Kezeit hátul összefonja, háta kissé meggörnyed, közben szépen, egyenletesen lépked. Mikor meglátjuk a termetes, ősz hajú férfit, jóformán egyszerre, kórusban köszönünk: szevasz, Sanyi bácsi. Ő meg finoman elmosolyodik, kicsit meghajol, majd viszonozza üdvözlésünket. De nem áll le velünk bratyizni, csak megy a maga útján.

Nekem ez a legutolsó képem *Fontos Sándor* festőművészről. Aki igazában most lenne hetvenöt esztendős, csakhogy öt éve már elment közülünk. Méghozzá megdöbbentő, viharos sebességgel. Ami azért nem illett az ő egyéniségéhez, mert Sanyi bácsit csendes, nyugodt, jóságos embernek ismertem. Mármár kimondottan gazdagnak. Minthogy mindenkihez volt egy-egy kedves, jó szava. De hát mit tegyünk? Úgy látszik: a kaszás nemigen hajlandó igazodni az egyéniségünkhöz. Szeszélyesen játszik velünk, mintegy fölöttünk áll. Egyébként érezte ezt Fontos Sándor is. Hisz munkásságának záró szakaszában pont a legvégső kérdéseket feszegette. Hogy mivégre is jöttünk e világra? És miféle különös, csúfondáros démonoknak vagyunk kiszolgáltatva?

De kezdjük az elején! Már csak azért is, mert a szegedi múzeumban látható emlékkiállítás meglehetősen átfogó képet ad a művész pályájáról. Igaz ugyan, hogy nincs itt valamennyi rangos, jelentős alkotás (pl.: *Téli varjak*). Ám az életmű jellegzetes periódusait ilyenformán is hitelesen végig követhetjük. Láthatjuk például: Fontos Sándor mindenekelőtt a föld, a természet és a paraszti élet elkötelezettje. Bár a művész szegedi gyökérzetű, de pedagógusi munkája hosszú évtizedekig a tanyasi, falusi környezethez kötötte. Így aztán egy életre szóló élményt kapott ettől a világtól. Még akkor is, ha formanyelve a szegedi esztendőkben időről időre megújult.

A pályakezdés, a festői kibontakozás mindenesetre a konstruktív szellemiséghez kapcsolódik. Ahogy ez a hatvanas években szélesebb körben is jellemző volt. Csakhogy a művész a maga sajátos élményvilágát részletezi. Kitűnően megfesti a *Téli barackost* vagy a *Kukoricást*, majd a lovak formaritmusát és a temetések komorságát is számba veszi. A fák, a növények szinte maguktól kínálják itt a konstruktív szerkezeti összefüggéseket, ám a figurák is lépten-nyomon behódolnak a fegyelmező, vaskos kontúroknak. Ugyanakkor eleven, dekoratív és lírai színakkordokat észlelünk, amelyek a sötét kontrasztos előadásban még inkább felizzanak. Amivel valami feszes, drámai kicsengést is felvállalnak e képek.

De rövidesen oldódik a "jég". A hetvenes évek környékétől ugyanis egy felszabadultabb, líraibb alkotóval szembesülünk. Aki most már leginkább felfelé figyel: a fénytünemények himnuszára. Másrészt pedig *Egry* vagy *Gadányi* művészi példaadására. Ennek köszönhető, hogy Fontos alföldi tájain és figurális kompozícióin valahogy szétporlad a tárgyi, térbeli bizonyosság. Eltűnnek a józan horizontok, a megfogható hátterek, hogy immár a végtelen képzetű fény- és színenergiák uralkodjanak a felületeken. Van úgy, hogy finom, áttetsző tájlátomások keletkeznek így, máskor meg dinamikus és vérbő festői produktumok (pl.: *Fények a vízen,, Vörös nap*). Mert a kozmikus térélmény bizonyos ingadozó, kísérletező feszültséget teremt a festőben.

Aztán a pálya legvégső szakaszában egy meghökkentő, merész művészi ugrás következik. Az apollói szelídségű alkotó valahogy dionysosi arculatot ölt. És a kontenplatív megfigyelés helyét egyszeriben az önreflektáló értelem váltja fel. Az az értelem, amely az európai mítoszok és a biblia példázataiban keresi az emberi létezés átfogóbb dimenzióit. Innen adódik, hogy Fontos Sándor képeit állatias szörnyek, harlekinek, csontvázak és angyali teremtmények lepik el, akik egymásra és felénk mutogatnak. Közben a színek újra elevenebb, expresszív jelleget öltenek, ráadásul a formaadás is furcsa, plasztikus értékeket mutat. Mintha a festő ki akarna lépni a síkszerűség ketrecéből. Máshol meg fel akar oldódni a Tóth Menyhért-es fehér izzásban (pl.: *Anyaság, Menekülés Egyiptomba*). Úgyhogy az alkotó a formai, gondolati végleteket vizsgálja.

Fontos Sándor mindenesetre beírta nevét a dél-alföldi képzőművészet történetébe. Főként akkor hozott létre számottevőbb, jelentősebb műveket, amikor kedvenc témáját: az alföldi táj egyszerű, megkapó motívumait ecsetelte. Mert ismerte és biztonságosan kezelte a színakkordokat, amelyekkel megannyi varázslatos hangulatot tudott előcsalni. Nem véletlen így, hogy *Pataki Ferenc* is a színekről beszélt, amikor Sanyi bácsit búcsúztattuk a temetőben. S úgyszólván egy mágikus színkoszorút teremtett szavaival. Amikkel pontosan jelezte: a színeknek végül is világátfogó erejük van.

SZUROMI PÁL

1995. november 28., kedd

Reggeli Délibáb

lesetmentes közlekedésért régen is jutalmazták a sofőröket, s ma is. A volt rendszerben ez úgy működött, hogy minden cégnek, amely járművekkel dolgozott, „gyűjtenie" kellett azon kilométereket, melyeket a gépkocsik vezetői balesetmentesen „vezettek le". Ezt minden évben felterjesztették a Közlekedési Főfelügyelethez, s az adott cég ezt kiérdemlő emberei megkapták a balesetmentes közlekedésért járó érmeket, okleveleket. A rendszerváltozás után ez módosult ugyan, de előnyére, hiszen a Volán-cégeknek mindig érdeke volt, s most is az, hogy gépkocsivezetői biztonságosan közlekedtessék járművüket.

– A teljesítményfokozás nagyon hatékony formája az ösztönzés.

– Ez így van, tehát dotáljuk embereinket, erkölcsileg, anyagilag egyaránt. A Volán-cégek, a *Volán Egyesülés* keretében, létrehozták a *Volán Balesetmentes Közlekedésért* járó érmet és oklevelet. Egymillió kilométer balesetmentes vezetésért egy oklevél, egy ezüstérem és egy ezüstkitűző jár. Valódi ezüstből természetesen. Kettőmillió kilométeren felüli balesetmentes vezetés eredménye ugyanez – de itt már az érem és a kitűző arany. Az említett kilométermennyiségek természetesen távolsági járatokon jönnek össze, s a díjakat minden év október 23-án nyújtja át a kitüntetteknek *dr. Szeri István*, a Tisza Volán Rt. igazgatója.

– Minél több kitüntetést kívánunk hát az itt dolgozóknak – s ezzel együtt, értelemszerűen, minél kevesebb balesetet, még inkább pontosítva: utóbbiból egyetlenegyet sem.

F. CS.

(Fotó: Pintér)

hölgy pofon vágott, majd leült a helyére, a rendőröket, mintha mi sem történt volna, várva. Meg is érkeztek, s hivatalból közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettének alapos gyanúja miatt fel-

arra lehetőséget látnak, s mi igyekszünk azt elérni, a buszok ne számítsanak ilyen lehetőségnek. Egyebek közt e célt szolgálta az elsőajtós felszállási rendszer bevezetése a megye városaiban, a helyi buszközlekedésben. S hogy

ződött. Bliccelni, mint észlelhető, nem érdemes. Túl azon, hogy az utasnak sem éri meg, megvédjük alkalmazottainkat, akár bírósági eljárás útján is.

F. CS.

(Fotó: Pintér)

Közlekedésbiztonságról Tatán

Kétszer súlyosabb

1995. október 18–20-án tartották meg Tatán a KTE Komárom–Esztergom megyei területi szervezete rendezésében az „1995 a közlekedésbiztonság éve" című konferenciát, melyen a KHVM és más közlekedési intézetek vezető szakemberein kívül francia és német közlekedési szakemberek tartottak előadásokat.

A plenáris ülésen szó esett a nemzeti közlekedésbiztonsági programról, mellyel kapcsolatban a közlekedési kormányzat évi 4 milliárd forintot fordít a közlekedésbiztonság javítására. A cél, hogy 2000-ig 20-30%-kal csökkenjenek a személyi sérülések a közlekedési baleseteknél. Az igen gyászos 1994. év után javuló tendencia érvényesült. Az évi 2500-ról 1500-1600-ra csökkent a közlekedési balesetek áldozatainak a száma. Az 1995. évi 70 milliárd Ft baleseti veszteség 1994-ben 54 milliárdra csökkent. 1995-ben megtorpant a javuló tendencia, ismét növekedett a balesetek száma. A balesetek súlyossága tekintetében az európai átlaghoz képest 2-szer rosszabb a helyzet nálunk.

A mienknél csak alig néhány ország (Törökország, Görögország) baleseti statisztikája rosszabb. Romlott a helyzet a lakott területen kívül. Legtöbb a frontális ütközés és gyakori a baleset az útkereszteződésekben. Az itt keletkezett balesetek megelőzésére legjobb módszernek a körforgalom alkalmazása bizonyult. E témával külön szekció foglalkozott. A konferencián 2 új körforgalmúra átalakított kereszteződést mutattak be, a 8-as és 84-es, valamint a 3-as és 37-es utak kereszteződéseit. A körforgalmak kialakításában Franciaország áll az élen. Ma már 15 ezer körforgalmú kereszteződés van, 15 éve csupán 100 volt. Németországban is egyre több helyen alakítanak ki körforgalmat.

A jármű szekcióban Szilágyi Miklós a KHVM főtanácsosa ismertette a nyugat-európai előírásokat, melyek a légszennyezésre a zajkibocsátásra és a forgalombiztonságra vonatkoznak. A 3,5 t feletti járműveknél kötelező a visszatartófék (retarder), a valamennyi kerékre ható ABS. 1999-től ezek kötelezővé válnak a 9-nél több személy szállítására alkalmas járművekre is.

A várható hazai előírások: minden világító és jelzőberendezés alkalmazása szabad lesz, amit az ENSZ EGB engedélyez – A 12 t feletti járműveknél sebességkorlátozó, mely összeköttetésben van a tachográffal – Visszatartófék, a nagyobb járműveknél – Oldal aláfutásgátló tehergépkocsiknál.

Jelenleg nincs lehetőség teljesen új törvény létrehozására, ezért kis lépésekkel kell megoldani a szabályozásokat.

Dr. Gyurkovics Sándor államtitkár a közlekedéspolitika néhány törekvését ismertette: – Kapjon a tömegközlekedés nagyobb támogatást – Városokban és üdülőkörzetekben 30 km/ó sebességkorlátozás – Nehéz tgk-k hétvégi forgalmának korlátozása – Kerékpárúthálózat fejlesztése – Tranzitutak és település elkerülő utak építése – Járműállomány fejlesztése – A nemzeti alaptanterven belül a közlekedésre nevelés.

FEJES SÁNDOR

Fontos Sándor
festő

1965-ben volt harmadik önálló kiállítása. A Tisza tájban, 1965. decemberében művészétt a kiállítással kapcsolatban Déri Endre mutatta.

Déri Endre: Fontos Sándor legújabb művei
Művészet, 1971 junius - 44 lap.

Fontos Sándor

Egy képe van Bech Zoltán gyűjteményében.

Szabó Mihály: Háziművészeum Orosházán; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 16. l.

FONTOS SÁNDOR

„Nehéz napok" és „Újra otthon" c. művei szerepelnek az alábbi tárlaton (eml.)

R.T.: Alföldi Tárlat Békéscsabán.

Délmagyarország. 1971. ápr. 6.

Fontos Sándor

Szerepel az alábbi táblázatban

Pálfi Ferenc: Szepesi Téli Táblázat

Csonpréd megyei Hirlap 1970 XII. 23

MDK

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 7.p.36.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.,
TELEF

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

Fontos Sándor

Kerepes a Dél-Alföldi művészek tükrében

Ridep Gábor: Három tájegység művészete

Magyar Hírlap 1969 V. 11, 9 old.

Fontos Sándor

Lepedőn él. Szeretnél Vásárhelyen az előbbi társaton

Ö. L.: Dél - Alföldi Tárlat

Dél. Napparancsnok 1969 V. 6.

Fontos Sándor

szerepel az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek körött c. kiállításon

Delmache Anna: Dolgozó emberek körött
Magyar Szemle 1968. jan. 30. 4.o.

Fontos Sándor, festő

MDK

A szomszédnő könyvei c.

festménye : Repr.

a negedi

— : (— nővel —

Hátsó - kitsó - borító

Könyvtáros, Gy. 1965. március

XV/3

61

Fontos Sándor festő

Szepesden él.
Szerepel az alábbi táblázatban

Akácz László: A Sz. Szepesi Nyári Iskola

Délmagyarország 1969 VIII. 5

Fontos Sándor

festő

MDK

Pesit vett a tárlaton.

DJ.: A XII. alföldi Tárlat.
Művészet, 1969. július - 47 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Fontos Sándor, [ ]

szerepel.

~~Mátra~~ Kékely András: Vámárhelyi táblatok 7.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 30.

Fontos Sándor

kérdezi az Alföldi Tájlakás
ügyében

Ö. L: kérdezik az Alföldi Tájlakás

Délmagyarország 1969 IV. 10

Fortess Sándor

Tanyaudvar c. lépéről repr.

Tiszatáj 1964. dec.

Fontos Sándor

Szegpel a szegedi Nyári Találat.

Szél-Mo. 1966. VI. 8.

Fontos Sándor

Őszibarackfák télen, temp.

Téli est, o.temp.

Várakozók, of.

Téli fák, o.temp.

9. Vásárhelyi Őszi tárlat 1962. okt.

Tornyai J.Muz. Szegvhely

Fontos Sándor, festőművész

Pécs, Képcsarnok: valamennyien a Tisza környékén élő és azt ábrázoló művésznek, képeik témáját tehát a látott világ, a tapasztalt élmények adják. Fontos Sándor mély színérzésű, költői hangulatú tanyavilágot s az azt élő embereket megörökítő festményei. (emlitve).

Cs.: Tiszatáj.
Pesti Műsor, 1982. máj. 26. 6?. old.

FONTOS Sándor fehér

Szabó G. László: Fontos Sándor emlékezete. = Szeged. 1995/7-12.
132-133. ill

134-135. ill. (Polner Zoltán)

tevékenység el-
ált képnek, amit a
la kifejezéseként
najd 50 évvel ké-
ól elvonult, köny-
pap képét rajzol-
kal színesebb, el-
lt.
t talán legjellem-

a keresztségben
ztergomi kanonok
ák – könyvtárában
ettudományos mű
got' sejtető könyv-
magával szemben
d. Vakfegyelem –
ázi feljebbvalóival
y, gondolatainak
ése – mégis alig
rénység – határo-
, hogy az olvasás-
élve, öregkorára

omi Bibliothecára
t, ehelyett ő, még
yozta azt. Szeged
városa pedig meg-

ismeret- és műveltségben gazdagítani? Hi
ott van a nagy érseki s káptalani könyvtár
nyan használják? Kik olvasnak itt jó könyv
éveken át? ... Vagy csak is az ezer forintny
adomány szúrja szemét? De hisz ez a meg
dett művek, folyóiratok kiegészítése- és foly
sára lesz fordítva, ... bizonyára nem sok év
míg élek... Vagy azt gondolja, ha egyiknek e
adhattam, adhatok a másiknak is? Eszet
Egy életet kétszer nem áldozhatok fel."

Somogyi könyvtárképe

Somogyi könyvtáralakító tevékenység
irányelvei meglepően modernek, demokra
sak, s talán a mai napig nem teljesen megva
elképzelések. Lappangó (vagy elveszett?)
jegyzéseiben[2] így ír erről: *„Szerintem egy k*
tár éppen nem puszta mulatóhely, hol az e
élvezetet keres, hanem fő főiskola, mely a
tasokban nyert ismereteket tökéletesítse,
pasztalást pótolja, s az egész életnek biztos
adjon. Nem is önző célból állítandó fel egy k
tár, hogy csak most és nekem legyen benne
mem és hasznom: közhasznúvá kell tenni, n
lóban jó és szükséges és főleg azt, mit sem a

FONTOS Sándor festő

Hírek: Fontos Sándor festőművész alkotásaiból nyitottak meg szombaton kiállítást az ekszkavonii Városmúzeum rondellájában. A szegedi művész 35 festményét állította ki.

Népszabadság 1983. VII. 7.

FONTOS Sándor

① Frisch László, Bp. Helikon 6, 1985
② Rudolf Éva, Siófok, Dél-Balatoni Kult. Kerp. 1988
③ Fontos S. Salgótarján, 1989 P.

Tasnádi Attila

Járatlan örvényben

[Frisch László, Rudolf Éva, Fontos Sándor]

Népszava 1985. máj. 31.

6.

3 C

Fri Mar 08 10:55:54

Ki volt az első a

Ciurlionis kontra

Mikalojus Konstantin
1875-ben született a litv
ban. Nyolc fiatalabb

FONTOS Sander

festőművész Vállalata, Szalgáltanyák,
Képcsarnok Vall. Bemutatóterme, 1985.
máj. 2.-11. Bev. Lossonci Márk.
Bp. Képcs. 1985 [4] p. 8°

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT FONTOS SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA 1987. NOVEMBER 19-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA. A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: DR. BÁNYÁSZ REZSŐ ÁLLAMTITKÁR, A MINISZTERTANÁCS TÁJÉKOZTATÁSI HIVATALÁNAK ELNÖKE.
MEGTEKINTHETŐ: 1987. NOVEMBER 19-DECEMBER 2.
MEDNYÁNSZKY TEREM, BUDAPEST, TANÁCS KRT. 26.

Fk.: Köteles István

FONTOS SÁNDOR

Egy férfi jön az Alföld dülőin át. Az akácok, jegenyék, felhők és csillagok alól. Nyomában mintha Bartók Cantata profanajának agancsos királyfiai lépegetnének. Fontos Sándorról beszélek. Az ásotthalmi, pusztaszeri, üllési tanítóról, aki életének nehéz, de szép évtizedeit töltötte falusi katedrák mellett. És mivel eleitől kezdve tudta, hogy a munka, az alkotás a legfőbb mérték, a tanítás lágy szavú igaza mellett a festészet erőt és idegeket próbáló küzdelmét is magára vállalta.
Van valamilyen elementáris nyugalom Fontos műveiben, valamilyen mágikus erő, amely mindig a lélek legmélyéig hatol és szívközelivé varázsolja azt a tájat, amelynek emberi közössége a tisztességet, a szépséget jelenti számára.
Képei láttán arcok és sorsok tolakszanak elém, hatalmas mezők és tündöklő fák nyűgöznek le, színek és hömpölygő, nagy csöndek kerítenek körül hivalkodás nélküli tisztasággal, miközben örök emberit napjaink kérdéseivel ötvöz egységbe.
És hogy miből táplálkozik eredendő nyiltsága, modernsége ? Mindenkori humamizmusából és emberi tisztességéből. Sem a tanító, sem a festő nem tagadhatja meg önmagát: a szó, a tett csak erkölcsi hitellel igazolható. Aki nemcsak azt tudja, kiknek a képviseletében, alkot, de azt is, hogy nélkülük minden dolog értékét veszti, mellékes.
A törzsökös szegedi alkotó sokszor és szivesen idézi a tragikus sorsú Juhász Gyula alakját is. Bár művészi sorsközösséget érez a költővel, az Annával elvesztett, elsiratott ifjúsággal, azért a hétköznapok reménységét soha nem adja föl.
A tudatosan vállalt hazaszeretet festői tolmácsolója Fontos Sándor, e sorsunkkal ölelt kis ország szépségeinek tolmácsa.

Polner Zoltán

FONTOS SÁNDOR

ARTISTS FROM SZEGED

On the new exhibition of the Hatvani Gallery two artists present before the public of the town. Fontos Sándor is a painter, Kalmár Márton is a sculptor from Szeged.

They care for the scenery of Szeged and outskirts of the town as well the people's modelling in their works. Their art is not abstract. They express their message with the means of the realism, they make aproach to the visitors.

Reprodukciók:

Fontos Sándor: Anya gyermekével (1. oldal), Napraforgók (3. oldal), Életfa (4. oldal), Üllési napáldozat (5. oldal), Táj, nappal (6. oldal)

Kalmár Márton: Naphimnusz I. (8. oldal), F. M. portréja (9. oldal), Petőfi (10. oldal), Ülő leány (11. oldal), Gyümölcsös leány (12. oldal).

A kiállítást rendezte:
MOLDVAY GYŐZŐ
A reprodukciókat
ENYEDI ZOLTÁN és HERNÁDI OSZKÁR
készítette
A katalógusterv NAGY GYÖRGYNÉ munkája

Felelős kiadó Moldvay Győző galériavezető

BMi 82

HATVANI GALÉRIA

FONTOS SÁNDOR
festőművész

és

KALMÁR MÁRTON
szobrászművész

KIÁLLÍTÁSA

Nyitva:
1982. szeptember 25-től október 24-ig

FONTOS SÁNDOR

Fontos Sándor azok közül való, aki szándékolt hittel ragadta magához az Alföld egy földrajzilag és néprajzilag is hiteles darabját, hogy azután rajta hagyja a megmunkált tájon keze nyomát. A festő szűkebb hazája a Csongrád megyei Ásotthalomtól – Pusztaszeren, az üllési Galambosi iskolán át – Szegedig terjed. Csöndes magánnyal váltakozó küzdelmes évek érlelték őt művésszé, és juttaták el vásznait Odessza, Berlin, Pozsony, Lodz és Szabadka kiállítótermeibe.

A Fontos Sándor-i tájképfestészet egyedülálló a maga nemében: küszködve szakadatlanul a táj lelkét kibontó-megmutató ábrázolással, a népi kultúra konok tolmácsolója, megőrzője is egyben.

Jól bizonyította ezt a néhány hónappal ezelőtt sugárzott Fontos Sándor-portréfilm a televízióban.

A tájképfestők elképzelhetetlenek a számukra élményt és ihletet adó táj varázsa nélkül. Fontos Sándor az Alföldnek azt a zugát választotta művészete éltető világául, ahol a szikesek, mezők, akácosok, dűlők, a csillagokig elszolgáló tájak örökös titkai találhatók. Nagy és hatalmas földek vetik egymásnak hátukat, sömlyék, nádasok, madarakat bujtató erdők támaszkodnak a szél zuhintó rengetegéhez.

Innen való Fontos Sándor. Ennek a tájnak beszéli ősöktől örökölt szavait, pózoktól mentes nyelvjárását. Innen mély embersége, minden megfigyelése, szavakra ébredése és festői fölemelkedése.

De a művészet mellett mindenkor magáénak vallotta a tanítói szorgalmat is. Azt már csak tőle tudhatnánk meg, hogy hányszor érezte a kudarc keserű ízeit. Még jó, hogy ezek a feketevérzésű komor jelek nincsenek fölvésve a tájképeire, megtalálhatók viszont az ábrázolt arcok lágyan is kemény vonásaiban. Mert ars poetikája elválaszthatatlan Petőfi táj- és emberszeretetétől, Tömörkény parasztábrázolásától, a Bálint Sándor-i szívet-lelket megható egyszerűségtől. A mi sokat szenvedett, tősgyökeres öregeink ajnározója ő, akik lassan elfelejtenek minket, akiket lassan elfelejtenénk mi is, ha nem élne közöttünk Fontos Sándor. Ő, aki először az évszakokkal változó tájat festette meg, majd megfestette az évszakokat is, mintha azok is ők volnának, apáink, anyáink. De odafestette hátuk mögé az értük vívott harcot és az alakuló-változó történelmet is, mert Fontos Sándor elkötelezett művész. Olyan, aki vállalja a harcot is, a harcot, „amelyet őseink vívtak és amelyet békévé old az emlékezés."

Megtanulta azt, hogy messzebb kell tekintenie annak, aki föl akarja fedezni a vele közösségben élő nép lelkét. De választotta Fontos Sándor a törvényt is, az életet adó földek szigorú törvényét, hogy így újítsa meg a saját maga által alkotott szellemi értékrendet.

Tanítani és festővé válni szinte népballadai ihletettségű sors.

Fontos Sándor ma is fényből, homokból, fákból és a roppant földek ragyogásából építkezik. Elvonatkoztat és ábrázol. Realista és jövőbe tekintő. Öntörvényű és megismételhetetlen.

Polner Zoltán

38.	Nádas	60x 80 cm	tempera
39.	Homokbuckák	57x100 cm	tempera
40.	Átváltozások	70x100 cm	tempera

KALMÁR MÁRTON SZOBRAI

1.	Alvó kislány	40 cm	v.-réz domborítás
2.	Naphimnusz	60–65–30 cm	homokkő relief
3.	Szentgyörgyi Albert I.	51 cm	tardosi v.-márvány
4.	Szentgyörgyi Albert II.	33 cm	süttői mészkő
5.	Petőfi	40 cm	tardosi v.-márvány
6.	Feleségem	37 cm	siklósi márvány
7.	Bori	28 cm	bronz
8.	Kati	26 cm	bronz
9.	Orsi	15 cm	bronz
10.	Kislányfej	40 cm	süttői mészkő
11.	Torzó I.	45 cm	tardosi v.-márvány
12.	Torzó II.	43 cm	tardosi v.-márvány
13.	Torzó III.	27 cm	siklósi márvány
14.	Szügy	45 cm	tardosi v.-márvány
15.	Gyümölcsös lány I.	53 cm	carrarai márvány
16.	Gyümölcsös lány II.	33 cm	bronz
17.	Angyalfej	40 cm	kvarchomokkő
18.	Ifjú	118 cm	diófa
19.	F. M. portréja	42 cm	terrakotta
20.	L. M. portréja	28 cm	terrakotta
21.	Ülő leány	45 cm	terrakotta
22.	Töredék	43 cm	terrakotta
23.	Gyermekek I–VII.	5–7–16 cm	ólom
24.	Ivó fiú	13 cm	bronz
25.	Álló fiú	23 cm	bronz
26.	Kabátos lány	29 cm	bronz
27.	Érem I.	ϕ 10 cm	bronz
28.	Érem II.	ϕ 12 cm	bronz
29.	Érem III.	ϕ 11 cm	bronz
30.	Érem IV.	ϕ 11 cm	bronz
31.	Érem V.	ϕ 12 cm	bronz
32.	Érem VI.	ϕ 10 cm	bronz
33.	Érem VII.	ϕ 14 cm	bronz

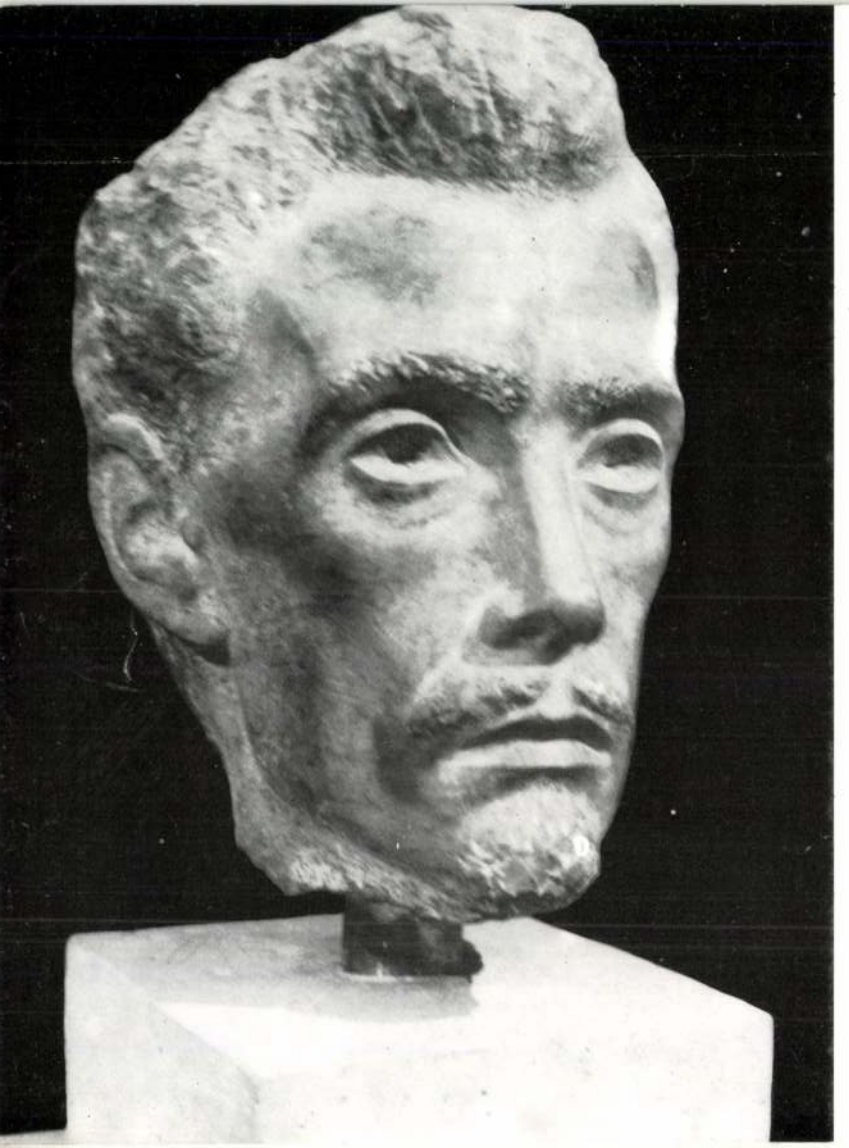

FONTOS SÁNDOR FESTMÉNYEI

1.	Tavasz	80x 100 cm	tempera
2.	Tanyarom	70x 100 cm	tempera
3.	Teknyőkaparó	70x 100 cm	tempera
4.	Táj varjakkal	40x 60 cm	tempera
5.	Parasztnő	50x 70 cm	tempera
6.	Akácfák	50x 70 cm	tempera
7.	Tavaszi vízpart	50x 70 cm	tempera
8.	Alföldi táj	50x 70 cm	tempera
9.	Érintetlen táj	70x 100 cm	tempera
10.	Dűlőút	50x 70 cm	tempera
11.	Tőpart	50x 70 cm	tempera
12.	Vízpart I.	50x 60 cm	tempera
13.	Vízpart II.	46x 65 cm	tempera
14.	Anya gyermekével	70x 50 cm	tempera
15.	Bokros táj	50x 70 cm	tempera
16.	Napraforgók	50x 70 cm	tempera
17.	Vörös alkony	50x 70 cm	tempera
18.	Napáldozat	60x 80 cm	tempera
19.	Sugárzások	60x 80 cm	tempera
20.	Homokföldek ősszel	60x 80 cm	tempera
21.	Táj nappal II.	60x 80 cm	tempera
22.	Üllési napáldozat	57x 100 cm	tempera
23.	Életfa	80x 100 cm	tempera
24.	Télvége	57x 100 cm	tempera
25.	Üllési március	57x 100 cm	tempera
26.	Tisza-parti fák	60x 80 cm	tempera
27.	Homok és felhő	80x 100 cm	tempera
28.	Napfényes Fehér-tó	80x 100 cm	tempera
29.	Kendős nő	90x 100 cm	tempera
30.	November	80x 100 cm	tempera
31.	Tél Üllésen	90x 100 cm	tempera
32.	Parasztok	80x 100 cm	tempera
33.	Fények a vízen	90x 100 cm	tempera
34.	A galamb	70x 100 cm	tempera
35.	Őszi fák	70x 100 cm	tempera
36.	Sugárzásban II.	50x 70 cm	tempera
37.	Táj napraforgókkal	60x 80 cm	tempera

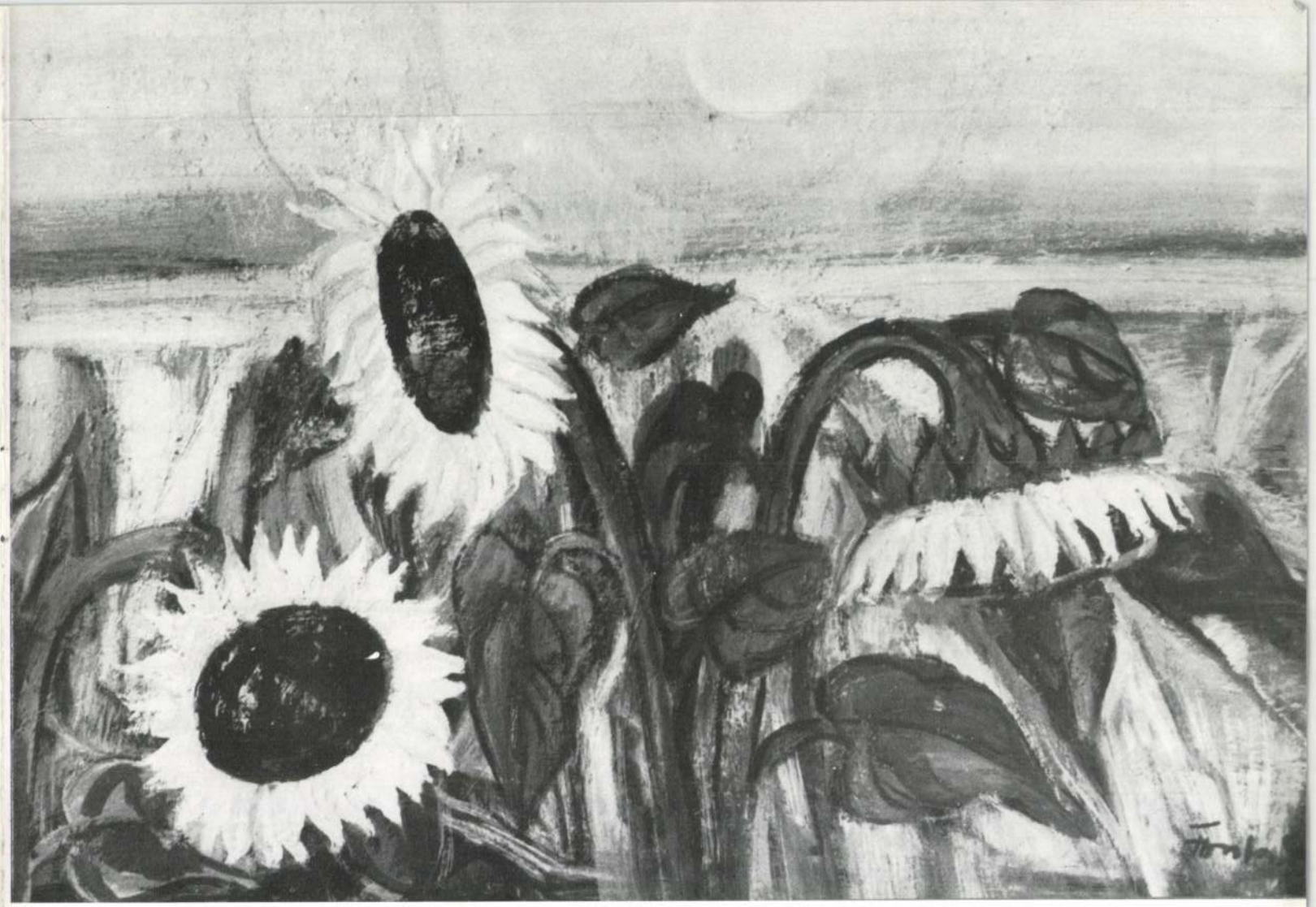

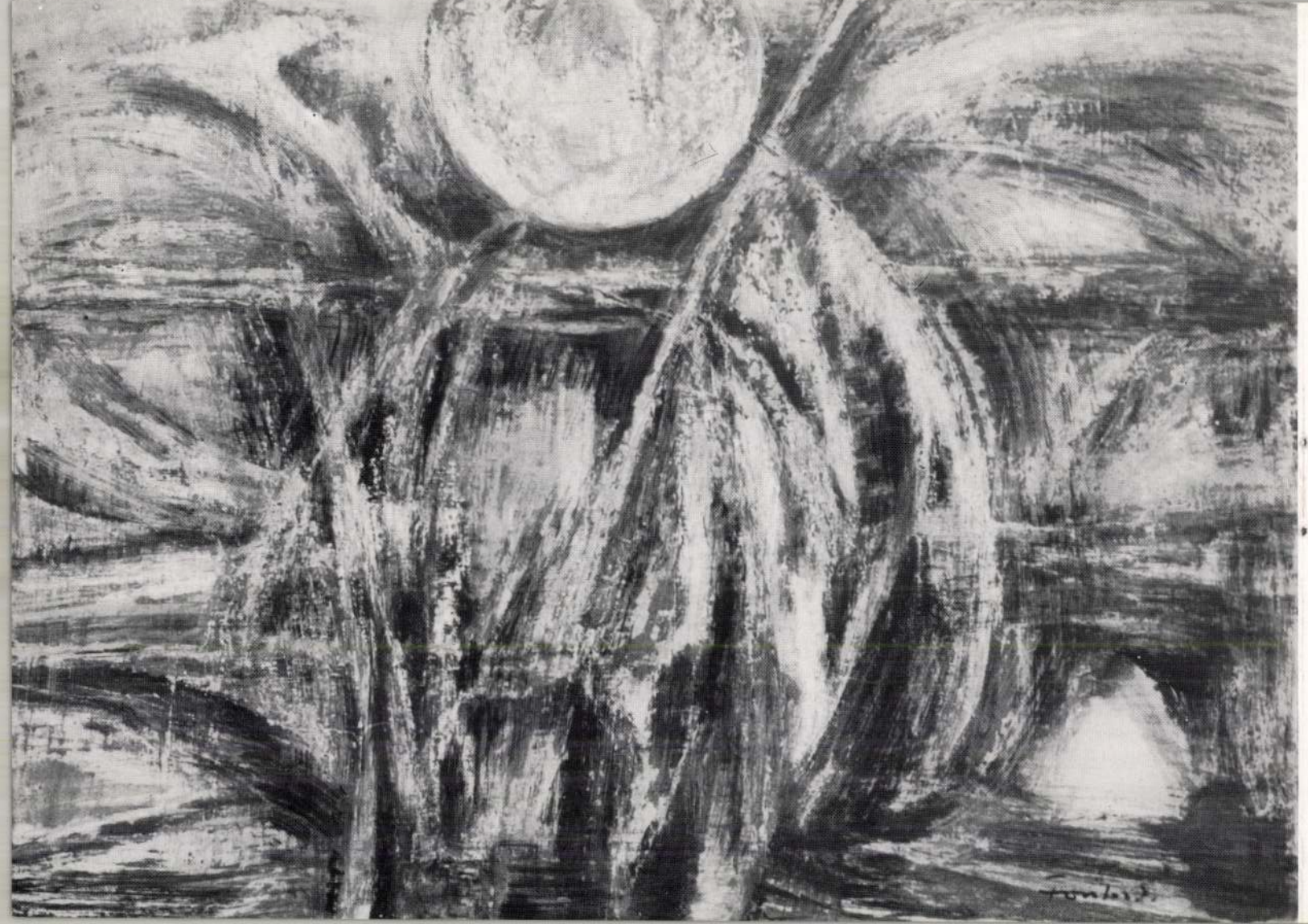

KALMÁR MÁRTON

„Az írók szavakkal hatnak, a szobrászok tettekkel" tartja egy középkori szellemes megállapítás.

A fiatal szegedi szobrászművész, Kalmár Márton, lassan kiteljesedő művészetét is igazoló gondolat ez. Nem véletlenül talált rá egész fiatalon választott pályájára. Céltudatos szívósággal férkőzött mind közelebb és közelebb az anyag szívéhez és talált formát gondolatai megformálásának.

A gondos iskolaéveket a még gondosabb tanári évek követték egyazon iskola falain belül. Sőt, hogy szeretetét és ragaszkodását méltón kifejezze, megmintázta Tömörkény István mellszobrát. Ám ezzel mindjárt vallomást is tett művészetének hovatartozásáról, művészi céljairól és kifejezésmódjáról.

Alig akadt még Szegeden művész – Dugonicstól Buday Györgyig –, aki nem figyelt volna fel a hely szellemének gazdag népiségére, a kifejezés, a mondanivaló drámai egyszerűségére. Jó példa erre Kalmár Márton mindahány szobra, művészi alkotása, amelyben az emberi őszinteség megnyilvánulását tekinti elsődlegesnek. Vallomásos szobrászművészet az övé, olyan, amely a maga kíméletlen tárgyilagosságával az emberi élet örömeit és fájdalmas pillanatait kívánja ábrázolni. Szerény és szelíden meditáló művészet ugyanakkor. Mentes a semmitmondó fellengzősségtől. És gondolatébresztően realista.

Realizmusának eredői családszeretetében és emberi magatartásában keresendők. Az elmélyült emberábrázolásra törekvő szoborportréi mögött nemcsak a látvány varázsa érhető tetten, hanem a stílust meghatározó élmény is, amely egyetlen mozdulatban az érzelmek egész gazdagságát rögzíti.

A műhelyéből kikerült figurális kompozíciók cáfolják az elidegenedés divatos és hangzatos tényeit, elemi erővel bizonyítják a szépség, a nyíltság, az emberi munka, az arcokon tündérkedő bölcs derű fenséges igazát.

Szobraiban, ezekben a fölényes szakmai tudásra utaló művekben az emberi tisztaság és tisztesség ragad meg leginkább, és az a realizmus, amely az arcon tükröződő belső karaktert kívánja hangsúlyozni.

A vonalak lágysága, az arcok nyílt őszintesége beszédre ingerlő közelségbe hozza a műveket.

Kalmár Márton alkotásaiban döntő szerep jut a mozdulatnak, elvontabban értelmezve az emberi cselekvésnek. Ez a cselekvés fordul termőre, amikor a mozdulat öntörvényű igaza felől közelítünk a művész mondanivalójának titkaihoz. Agitatív hitvallású alkotás Kalmár Márton valamennyi műve.

De nem lenne teljes a bemutatás, ha nem szólnánk műveinek modernségéről. Modernségét, korszerűségét a jelen iránt érzett elkötelezettsége határozza meg. A világ problémáira való reagálása azt is jelenti egyben, hogy vállalja a harcot, kiállja a próbát, mint a népmesék legkisebb fiúja, aki elindult meghódítani a Mindenség-ősrengeteget.

Polner Zoltán

Tóth Sándor festő

Munkái nem emlitve

1966. évi 8 Dél-Magyarország

Fortos Sándor
festő

M.D.K.

Az országossá vált struktív
képépítést képviseli a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Délalföldi Tárlat
Művészet, 1965. aug. – 45 lap

Fontos Sándor

Szerpel a XVI. vásárhelyi ős-
tásla-ban

Szécsy András: Vásárhelyi
tásla-tok.

Nagybadság 1969 X. 30

Fontos

Emlékre

Szabó Ernőné: A X. Szegedi Nyári Tanfolyam
Szegeden megrendezve, Szeged 1969. aug. 17.

6. l.

Fontos Sándor festő

kiállítása a XV. őszi tárlaton

Szabó Endre: Igazolt reménysége
Tiszatáj, Szeged 1968. XII. 112.

Fontos Sándor
festő

„Kukoricás" Repr.
„Beszántott tőrdek" –"–

Szegedi
Tiszatáj, 1969. I. 16-17; 32-33.

Dalmagyarország 1969 XII. 21

Fontos Sándor

FONTOS SÁNDOR

ŐSZIBARACK-FÁK

dik a szakorvosi rendelőintézet. A szakrendelések szakmai irányítása és ez az egység azonban gyakorta formális. A rendelőintézet érdeke ilyen módon sem gazdaságilag, sem szakmailag kellően nem érvényesül. Az alapellátás irányítása a kerületi tanácsok feladata. Az irányítás sok esetben nehézkes, mivel a körzeti orvosok szakmai munkájának ellenőrzését csak a kórház és rendelőintézet megfelelő osztályai tudják végezni.

A Közegészségügyi és Járványügyi Állomás irányítása szintén a tanács egészségügyi osztályának feladata, de az intézményben működő állami közegészségügyi felügyelők munkájukat a szak-

[illegible] ság.

A város egészségpolitikai irányelveit különböző szakbizottságok igen alapos előkészítő munkájával állították össze. Természetszerűleg nem tartalmazzák az irányelvek egy-egy megjelölt feladat megvalósításának határidejét, s a megvalósítás költségeit sem. Az országos egészségügy politikai irányelveken most dolgoznak, ezért a szegedi tanulmány tartalma sem tekinthető merevnek, megváltoztathatatlannak: a fejlődés szükséges tendenciáit igyekszik kijelölni.

Szeged szobrai

1) Fontos Sándor
tesd!

Az ülési tanyai iskola igazgatója.
Tanítói oklevelet szerett. 30 éves, több-
ezemeres családapa volt, amikor Winkler
Lóránt – később mester – műterméhez került.
Elvégezte a tanárképző főiskolát.
Tájai – szétszórt tanyák, szórványban
Kalka Eszter: Fontos Sándor
Tiszatáj, 1969. I. 66.

2) Fontos Sándor

festő

Kedves ébrenlét a tétlenő.

Maga is tanyai ember, sötétjében petróleumlámpa ég

kiállításai voltak.

Műrei: „Halottsiratás", „Kádári kata".

Kulka I-szerv: Fontos Sándor;
Tiszatáj, szegedi 1969. I. 66-67.

Fontos Sándor

A megedi Horváth Mihály utcai Iskolaházban megrendezett II. Dél-afrikai Táborban szerepel.

Dél-Magyarország 1966. jún. 1.

Fontos Sándor

szerepelt a II. Dél-Alföldi Táblaton.

Csongrádmegyei Napló 1966. május 15.

A II. Dél-Alföldi Táblat Vásárhelyen. Szabó Andre

FONTOS SÁNDOR

SABÓ G. LÁSZLÓ: FONTOS SÁNDOR EMLÉKEZETE

SZEGED 1995, júl.-dec.
132-133

POLNER ZOLTÁN: MONOKORGÁK...
U.O. 134-135

SI TARIFÁK

1.500 Ft

2.000 Ft

4.000 Ft

40.000 Ft

65.000 Ft

55.000 Ft

75.000 Ft

130.000 Ft

260.000 Ft

400.000 Ft

400.000 Ft

M.D.K

Fortos Sándor festő

„Naplemente" c. ű képet állitotta ki a megyei tárlaton.

Szelei Zoltán: Három megyei tárlatról
Művészet, 1965. szeptember - 47 lap.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1965 május 9.lap 4.

MDK.

Fontos Sándor

Részvétele az I.Délalföldi Kiállitáson

Délmagyarotszág 1965 máj.11lap -

M.D.K

Fontos Sándor
festő

„Barokkpáros" című képét állította
ki a tárlaton.

Szilágyi Miklós: VIII. Alföldi tárlat Gyulán
Művészet, 1965. aug. – 44 kép

Fontos. Sánad

„Betakarítás" c. képével szerepelt a Kepesi Téli Tárlaton

Jinatáj, 1965, 4 sz, 302.

Fontos Sándor MDK

szegedi művész

szerepelt a kiállitáson.

"Bucsu a kiskapuban"

Dr. Tóth Ervin: A tiszántuli képzőmüvészek II. vándorkiállitásáról.
HAJDU-BIHARMEGYEI NAPLO, 1958. aug. 24.

FONTOS Sándor M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Dutka Mária: Őszi tárlat Vásárhelyen

Magya Nemzet 1962. október 14. 9.l.

mdk

Fontos Sándor

Öreibrunckfák élen c. festménye reprodukció

Szabó Andre: A IX. vásárlók öröklődnek.

Tuzalaj 1962 11.sz 4.l

MDK

Fontos Sándor

Asszony könyvvel

Murányi-Kovács E.:Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.l.

Fentes Sándor festő M.D.K.

Önálló kiállitása Szegeden

Szelesi Zoltán: Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája 1945- 1960.

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962.

Szegede, 1962. 174.l.

Fentes Sándor festő M.D.K.

A Rózsa Tsz központja .repr.

Szelesi Zoltán:Szeged uj képzőművészetének bibliográfiája

Móra Ferenc Muzeum Évkönyve 1960-1962, 165.1.
szeged ,1962

MDK

Fontos Sándor

szegedi

Szerepelt a III. Szegedi Nyári Tárlaton.

K.M.: Bács megyei sikerek Szegeden.
Petőfi Népe. 1962. jul. 24.

MDK

Fontos Sándor

szegedi művész

A tiszántuli képzőművészek II. vándorkiállitásán /Szeged 1958. jun 29- jul. 13./ szerepelt.

Délmagyarország 1958. jun 22.

M.D.K.

Fonteos Sándor
festő

Szegeden kiállítást rendezett.

—:—

Művészet, 1963. július – 47 lap

Fontos Sándor

„A Rózsa TSz központja" c. képe a VII. miskolci Országos Tárlaton.

cublitve.

Napjaink, 1962. 9. szám, 8. lap.

Fontos Sándor

Tanyaudvar.

Festmény, reprodukció.

Tiszatáj, 1969 12. sz. 4. l.

Fontos Sándor

Szegedi iparoscsaládból származik. 1939: katonáskodik, utána Temesvárban tanító. 1942: ismét katona, 1946-ig hadifogoly. Pusztaszeren tanít, ekkor kezd festeni. 1948-1955 között Szegeden rajztanári diplomát szerzett. Mestere Vinkler László. 1951-től rendszeresen szerepel a városi, megyei és országos kiállításokon. 1960-ban első önálló tárlata a szegedi képcsarnokban. Üllési általános iskola vezetője.

emlitve.

Tiszatáj, 1965 1. szám, 73-74. lap.

Fontos Sándor

Asszony könyvel.

Festmény, reprodukció.

Tiszatáj, 1965 1. sz. 73. l.

M.D.K.

Fontos Sándor festő

Téli táj című képe a szegedi tárlaton vétt vétt.

Szabó Gyula: A negyedik Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1963. November – 43 lap

Fontos Sándor

szerepel a szegedi Országos Képzőművi. Kiállításon.

Cuhlítve.

Tiszatáj, 1964 9-szám, 4. lap.

mdk.

Fontos Sándor

részt vett a kiállításon

Dömötör János. A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat
Tiszatáj. 1963. 11. sz

J. L

Fentes Sándor festő M.D.K.

Müvei a szegedi nyári tárlaton

Gáber István: Szegedi tárlatok

Magyar Nemzet 1963. augusztus 2. 4.l.

MDK

Fontos Sandor

festm.:

Rózsa tsz központ olajpasztell 60x80

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti

Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Fontos Sándor MDK

szerepelt a kiállításon.

Szelesi Zoltán: A IV. Szegedi Nyári Tárlat.

Keletmagyarország, 1963. aug. 4. 6. lap.

Fontos Sándor

festő

M.D.K.

Kiállítása nyílt Szegeden.

„Téli táj" (nyomó)

D. Fehér Szuzsa: Két fiatal festő kiállítása Szegeden

Művészet, 1963. szeptember – 44 lap.

M.D.K

Fontos Sándor festő

A csabai kiállításon részt vett.

B. Supka Magdolna: A békéscsabai „VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállítás"

Művészet, 1963. szeptember - 47 lap.

mdk.

Fontos Sándor

Téli Est c. műve

reprodukció

Tiszalúj. 1963 9. sz f. l

Fontos Sándor ~~[illegible]~~ia MDK

szerepelt a tárlaton,

Dömötör János: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.
Tiszatáj. 1963 10.

MDK

Fontos Sándor festő, Szeged

Dél-alföldi képzőm. kiáll. a szegedi Móra F. Muz.
Muz. 1961. jul.

MDK

Fontos Sándor

Falusi temetés, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum
Hódmezővásárhely, 1961. okt.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Müvészet 1966.8.lap 44.

MDK.

Pontos Sándor

Kiállítási kritika

Művészet 1966.8.lap 44.

M.D.K

Fortos Sándor
festő

A kiállításon a „Barna fatörzsek" című munkáit mutatta be.

d.j.: A II. Délalföldi Tárlat
Munkácsi, 1966. szeptember – 34 lap

M.D.K

Fontos Sándor festő

Mértékes.

Szalay Zoltán: A Szegedi Kaptár új állandó kiállítása
Délmagyar, 1966. szeptember - 32 kép

M.D.K.

Fontos Sándor (Üllési) festő

„friss színű, határozott, grafikus erővonalával ... hangsúlyozott konstruktivitása („Üllési fák", „Gyümölcsfa") ... nem mond ellent képei lírai ... hangulatának" a gyulai IX. Alföldi tárlaton.

ALFÖLD, Debrecen, 1966.XVII.évf. 7. sz. 77. old.

Fontos Sandor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

TISZATÁJ

1963 JUN 11

1021

Fontos Sándor kiállításáról

Nem úgy rándult ki a tanyavilágba, mint előkelő idegen, hogy életet, valóságot lásson. Fontos Sándor közel két évtizede él a szegedi homokvilágban, Ásotthalmon, Pusztaszeren, majd Üllésen. Tanítóskodott, s eközben vált alkotó művésszé. Megleste a tájat, az embereket, s a rengeteg közvetlen élmény alakította ki látásmódját is. A tanyavilággal vállalt teljes azonosulás ihleti őt festésre, az a tartalom, amely egyszerű és mégis mély, mint a parasztok keresetlen, természetes gondolkodásmódja.

Fontos Sándor témái szinte kivétel nélkül a faluhoz és a tanyai élethez kötődnek. Mélyen lát a barázdás arcokba; múltat, jelent és jövőt szinte egyszerre vetít színeivel a vászonra. Nem kétséges, hogy Fontos megtalálta a hosszú, küzdelmes úton azt a kifejezési formát, amely piktúráját újszerűen alföldivé teszi a mában.

Nála a termékeny föld ábrázolása szinte szimbólummá magasodik. Még ott is, ahol a föld téli álmát aluszsza. Ezt leginkább az Anya gyermekével című képe bizonyítja. A havas tájban a gyermekét magához szorító sietős asszony alakja maga az élet újjászülője, s ezért érzünk annyi melegséget áradni a »hideg színű« képről. A Téli mező is csak szunnyad; a hó alatt ott rejlik az élet, amely fölé — mintegy válaszképpen egy másik képen — öregek arca hajol egymásba. Bizakodás, remény, messzenéző ez a két arc. S ide sorolhatjuk az Alföldi elégia című képet is, a kiállítás egyik legszebb darabját.

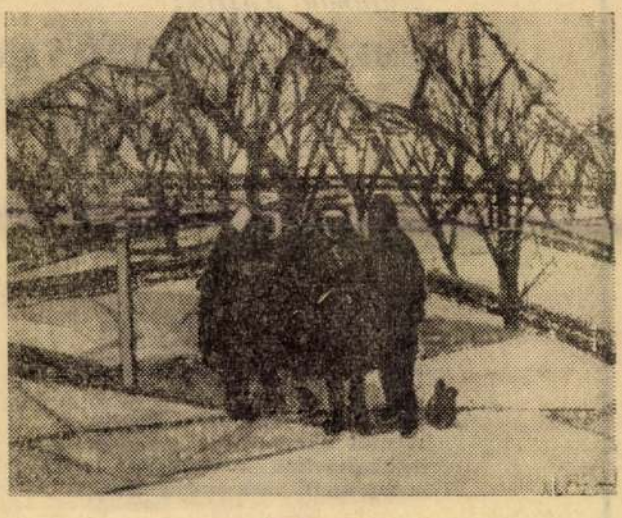

VÁRAKOZÓK

DŰLŐ TÉLEN

Különös életet élnek Fontos képein a fák. Soha nem jelennek meg azonos formában, mindig mások, mindig másképp szólnak a tájról, a **környezetről.** Hogy csak két képet hasonlítsunk össze: a Barackfáim télen és a Galylyak szövedéke címűek bármennyire rokonok is beszédességükben, hangulatukban eltérnek egymástól. Ezeket a hangulatokat szövi, bontja, bogozza a művész, hogy életet, jelentőséget adjon egyetlen csupasz ágnak is.

Tanyaudvar, Kendős asszony, Varjak, Őszi fák, Beszélgetők, Kopasz gyümölcsfák, Első hó, Olajfüzek télen, Üllési tanya, Deres reggel, Gyékényvágók, Szobasarok, Nagykendős asszony, Tavaszi metszés, Lovak a vízparton, Vőfélyek, Homokbuckás táj, Őszi tarló, Estefelé, Asszonyok a ház körül, Várakozók stb. Íme, Fontos témavilága. Változatos és gazdag világ ez, amelynek hatása az olyan szemérmes intimitásig terjed, mint például a Búcsú a kiskapunál című kisméretű kép, amely kis felületen is sokat mond: benne van e képben Fontos Sándor finom megfigyelő készsége, meleg emberi közelsége — az alkotó és az ember egyaránt.

Fontos műveit nem első ízben látta már kiállításon szerepelni a szegedi közönség. Most azonban meggyőződhetünk arról, hogy a korábban előlegezett bizalom teljes értékű volt, mert Fontos Sándorban nem csalódtunk. Az új szegedi piktúrához az ő művei már hozzátartoznak. A kiállítás gondos rendezése Pintér József festőművész érdeme.

L. F.

Benjámin László:

ISMERETLEN KÖLTŐ VERSE A XX. SZÁZAD KÖZÉPSŐ ÉVTIZEDEIBŐL

A sorfal összeállt magától
— csak markukba nyomták a vesszőt —
s mi készülhettünk a futásra
seszívű szeplőtelenek közt.

Rábírni az üdvözülésre
suhog kétfelől is az erkölcs;
s ha nem félelem és alázat,
meghajlít az idült gyomorgörcs.

Az örök készültség, a hosszú
hajszán hátamra-vert erények
elsikkasztották a cselekvést,
a nagyszerű csak-az-enyémet.

A négydimenziós pokol
s a kétdimenziós mennyország
között futó ábránd a szándék,
veszendő látszat a valóság.

A világ játék és szerep
s ki magáénak hitte gondját
menjen paprikajancsinak
mikor a díszletet lebontják.

Játsszék cselekvőt s higgye csak,
hogy életre-halálra játszik.
Ha igazinak lenni bűn,
tettetni kell az önesalásig.

A sorfal áll rendíthetetlen.
Elváltozik az ember arca.
Emlékezetét elfelejti,
gondolatait elfalazza,

a tisztes köznapi beszédet
forgatja mint bolond-kereplőt,
elverni a hamis barátot,
átejteni a feljelentőt.

S a mélyből-ásott szók! — születtek
mentségnek és vigasztalónak,
de azok is mire fölértek
szent frázisokba burkolóztak.

Legjavam adtam át a kornak,
az meg átadott a személyre
szóló halálnak — semmit így hát
nem vethetünk egymás szemére.

Mert nekem is, hogy foglyul ejtő
szkizofrén trükkjein kifogjak,
cézárnak kellett volna lennem,
nem ilyen Krisztus-epigonnak.

Hallom a lármás indulókat,
seregek készülnek rohamra,
s szólítanak. Kit hívnak? Én már
nem ismerek többé magamra.

Ember kell, tudom, a világnak
s egy vállal is könnyűl a terhe.
De ezt már mondd az idegennek,
[illegible]

Takács Imre

ÖT SZ

Zaklatnak az ind
Tudják az ifjú
hogy csillagok sug
az éjszakát?

Kínoz a keserűség
Tudják a vén
honnan jön a csil
reggel a köd?

Átfut a jókedv ra
Tudják az ifjú
hogy a nemzés csi
magukat szapo

Békére hajtom ar
Tudják az öre
hogy a béke feledé
házassága?

Fáradtság kúszik
Talán a gyere
jön az erő, letépi
Talán tudja.

FÖLTÁMAD ÉJJEL A S

Föltámadt éjjel a
hajlonganak a fák
Fonákjukkal a lev
nyújtózva pörgetty

A kínzott növényz
az ég is megsiratj
csurom egy víz a
csapódik égből a

Bömböl az öreg v
most ő a zeneszer
Kecskerágófa ága
a kis hegedűs.

LELTÁR F CSIRKI

Földre szakadt az
az isten megdobál

A gyenge kukorica
tépték a jégparitt

A kemény szőlőbo
lődözték üveggolyo

A répa dús levelé
rongyolta jéglöved

Aztán egy csirke
csapta meg nagyo

Társai gilisztáznak
de ő már föl nem

Meghalt, míg én a

Fontos Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉL-MAGYARORSZÁG

1964 JUL 16

1021

FONTOS SÁNDOR: ÖREGASSZONY

nikotin

zel ennek káros hatását. A lélektan a dohányzást az „alkalomvezérelte cselekvés"-ek közé sorolja. Ennek alapja természetesen nem biológiai szükséglet. A kezdetben „alkalomvezérelte" cselekvés később »szükségletvezérelttévválik. Ilyenkor a „mintegy szükséglet" élettani szükséggé alakul át, s így a dohányzás szenvedéllyé válik. Mivel a rágyújtási aktus szinte automatikussá válik, a szenvedélyes dohányos egyre többet fogyaszt. Megállapítható volt, hogy a dohányzás mértéke összefüggésben van a lakosság széles rétegeit érintő idegrendszeri megterhelések jelentkezésével.

Nem vezetne célhoz a nikotin tilalom, mert az USA-ban bevezetett szesztilalomhoz hasonlóan félő, hogy a kábítószerek forgalma lendülne fel. Mindenekelőtt olyan eljárásra volna szükség, melynek segítségével nemcsak a dohány hatóanyagainak (nikotin), mennyiségét lehetne csökkenteni a dohányfüstben, hanem a dohány rákkeltő (carcino-

csökkenti

Intézkedések a ren

— Több mint egy órája várakozom már és még mindig négyen vannak előttem. Pedig már nagyon rosszul érzem magam a rossz levegőjű folyosón —, panaszkodik egy idős, fejkendős néni a szegedi rendelőintézet várócsarnokában.

Végre nyílik az ajtó, a betegek figyelnek, nagyon várják már, hogy bekerülhessenek az orvoshoz. Négy asszonnyal együtt a mi nénink is beléphet végre a szemészeti rendelőbe.

Állandó törekvés

— Évről évre folyamatosan emeljük a szakrendelések idejét. Több orvost állítunk be és mégis még mindig elég sok a panasz. A betegek sokallják a várakozási időt — magyarázza dr. Gergely Győző, a rendelőintézet vezető főorvosa.

— Érthető — folytatja —, hogy a beteg ember általában még türelmetlenebb, nehezebben bírja a várakozást, mint az egészséges. Ezt figyelembevéve állandóan igyekszünk enyhíteni a zsúfoltságot. A központi szemé-

A dél

Fontos Sándor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1963 MÁJ. 5

1021

< *FONTOS SÁNDOR szegedi festőművész műveiből kiállítás nyílik ma délelőtt tizenkét órai kezdettel a Móra Ferenc Múzeum képtárában. A kiállítást Vinkler László festőművész, főiskolai tanár nyitja meg.*

v Zenéskabaré, esztrádműsor

csen nep, s az egész emberi-

Fontos Sándor

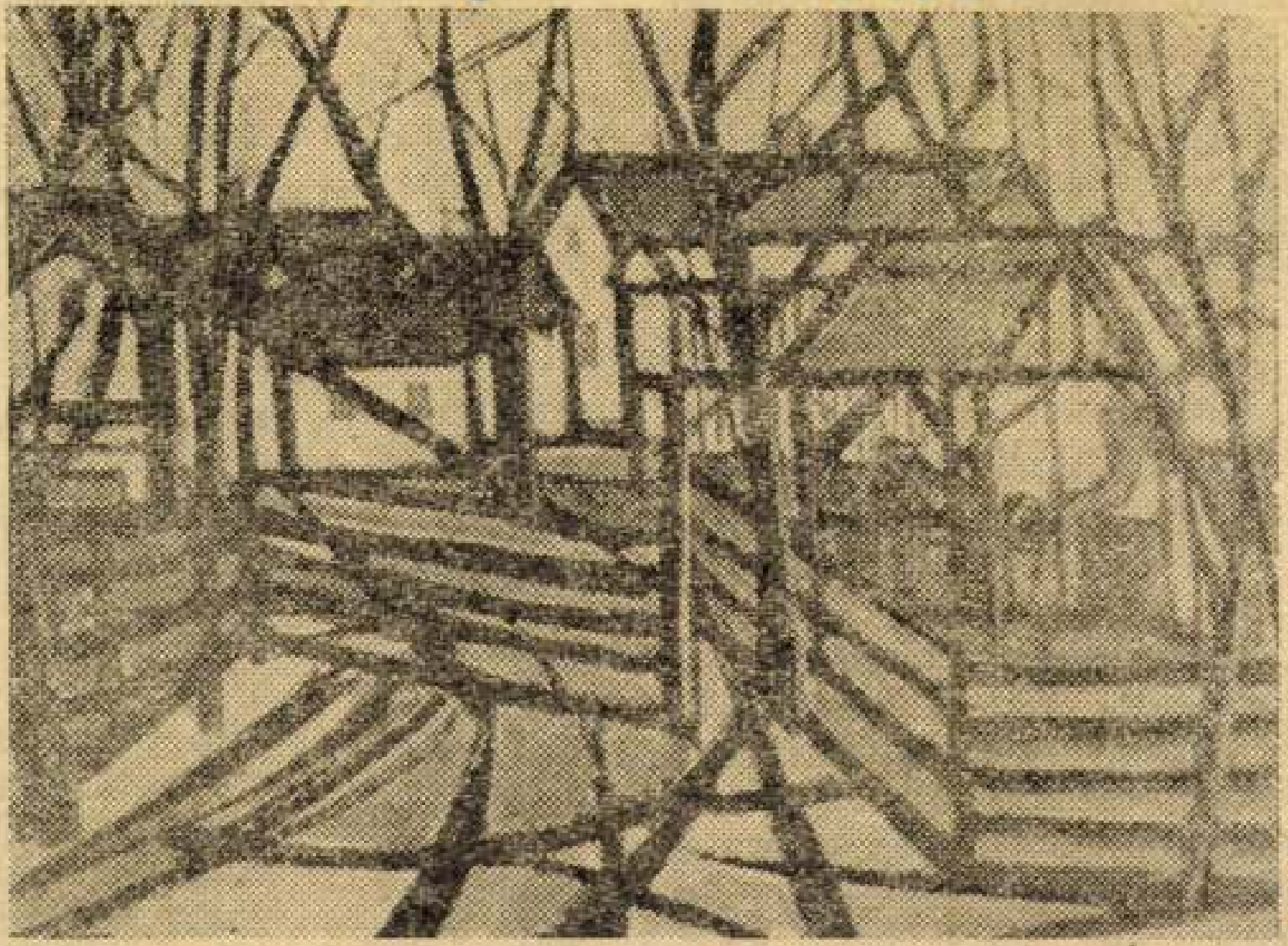

Tiszaújváros 1962 aug 6. kép

FONTOS SÁNDOR: RÓZSA TSZ KÖZPONTJA

rebbennek fel belőle, zöld sátor alatt szendergő pillék, katóka bogarak, s bizony jól számítsa ki a lépést az, nehogy sérvet kapjon az erőlködéstől, aki érintés nélkül által akarna lépni a vastag-széles rend felett, vagy nótája után küldené a hangját, kergetőcskézni a bíborszegélyű égboltozat alatt...

Sej, árpa, árpa, de nagy tábla árpa,
Közepében két szál szagos majoránna,
Az egyiknek földig lehajlik az ága,
Sej, gyáva az a legény, kinek nincs
[babája...

Misa vidám. Ki nem az, aki fiatal, egészséges, jól vág a kaszája s a portáján is úgy-ahogy rendben minden... Az asszony békén elviseli az édesanyja tanácsait, a mama — pedig nagyakaratú — parancsolgat a menyének, mintha nem is parancsolgatna: Így gondolnám, édeslányom, jónak látod? A gyerek nő, okosodik, megmozdult a második is, s az elmúlt esztendő közös

tekervényeke
öröm, legalá
lét... Lám, c
— gondolja
örökölte az
is. — Pilléjé
sincs, s lám
kommunista,
az újvendége
— Hamarább
elsősorban a
eszik olyan f
rotyogtat rajt
ber, árnyéka
messze, túl a
logh Vince b
hányt. Úgy j
rülő piros sz
pipacsok lenr
denkinek pél
brigádot, téli
vagy harmin
soha, s íme,
Amikor szán

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fontos Sándor

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1989 ÁPR 12

1021

Két képzőművészeti hír

Fontos Sándor kiállítása Vásárhelyen

Fontos Sándor üllési festőművész fejlődése az utóbbi időben felkeltette a művészet iránt intenzíven érdeklődők figyelmét. Az eddigi megyei és őszi tárlatokon bemutatott festményei ébresztették azt az igényt, hogy egy kiállítás keretében szerepeljen a nagyközönség előtt. Kiállítása vasárnap, április 14-én déli 12 órakor nyílik meg a vásárhelyi Tornyai János Múzeum termeiben. Megnyitót Hantos Mihály, a megyei tanács vb elnökhelyettese mond. A kiállítás iránt élénk érdeklődés mutatkozik városszerte.

Vendégjárás a vásárhelyi művésztelepen

A tíz évvel ezelőtt újjászervezett Vásárhelyi Művésztelepen a tavasz beköszöntésével ismét megkezdődött a vendégjárás. Az ország különböző vidékeiről érkezett első öt művész — aki hetekig dolgozik majd a telepen — már rendszeres látogatója a környékbeli termelőszövetkezeteknek. A tavaszi mezőgazdasági munkákat a határban rajzokon, vázlatokon megörökítő művészeket nagy érdeklődéssel figyelik a közös gazdaságok tagjai.

A Tisza-parti mártélyi alkotóház is megnyitotta már kapuit, oda is megérkezett már az első vendégművész.

A tízéves jubileumát ünneplő művésztelepre az idén számos vendéget várnak. Az elmúlt évtizedben itt dolgozott festő- és szobrászművészek alkotásaiból a tervek szerint Budapesten a Műcsarnokban rendeznek majd a nyáron nagyszabású országos kiállítást.

jukkal több napos tartózkodással részt venni a Szegedi Szabadtéri Játékokon.

A már most tapasztalható érdeklődés azt mutatja, hogy az idén még inkább országos jellegűvé válnak a Szegedi Ünnepi Hetek.

...ei számot adott ki
...” című folyóirat

programjának megismertetésére is.

A rengeteg fényképpel illusztrált magas színvonalú folyóirat — mely nemcsak pedagógusok, illetve népművelőkkel, amatőr és hivatásos kulturális tevékenységgel foglalkozó emberek számára nyújt hasznos olvasnivalót — az ország elé tárja Csongrád megye kulturális életének eredményeit, terveit, a megvalósítás során elkövetett hibákat, s az ezekből levonható általános következtetéseket. Éppen ezért jó volna, ha ez a példány (és a folyóirat többi száma is) minden neveléssel, népművelési, művészeti feladattal foglalkozó ember kezébe eljutna. Sőt ez a Csongrád megyei szám a városi és járási vezetők, gazdasági szakemberek számára is tartogat sok olyan mondanivalót, amely most az eszmei offenzíva időszakában hasznos gondolatokat, jó módszereket sugallhat.

Fontos Sándor

Szerepel a IX. Alföldi Tárlaton Gyulán.

Komárom megyei Szolgáltató Lapja 1966. márc. 26.

Fontos Sándor

szerepelt a II. dél-alföldi versenyen.

Békésmegyei Népújság 1966. júl. 8.

Fontos Sándor

festő.

M.D.K

Részt vett a gyulai tárlaton.

Szabó György Miklós: A IX. Alföldi Tárlat Gyulán.
Művészet, 1966. augusztus - 46 lap

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

MDK.

Fontos Sándor

Parasztasszony

Tiszatáj 1966 szept. I.tábla

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.748.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.749.

MIK.

Pontos Sándor

Kiállítási kritika

Tiszatáj 1966 szept. p.749.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept. sp. 749.

Pontos Sándor

Kritika

Tiszatáj 1966 szept. Kp. 749.

MDK

Fontos Sándor

Rózsa tsz központ, o.paszt.

7. miskolci o.képzős. kiáll. 1962. nov.
Herman O. Múz.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1966 okt.11.

Fontos Sándor

szerepelt a VIII. szegedi Ifjúsági Találkozón.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Fontos Sándor

Szerepelt a nagydi képzőművészeti tárlatán

a Nemzeti Galériában.

Bonyádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Fontos Sándor

szerepelt a szpeli művészek tárlatán a Nemzeti Galériában.

Népszabadság 1967. aug. 12.

MDK

Fontos Sándor

Asszony könyvvel, o.

Parasztfiu, o.

Barackos télen, o.

Szegedi O.Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK

Fontos Sándor

Asszony könyvvel, o., repr.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MEK.

Fontos Sándor

Kiállitási hir

Magyar Szó 1967 juni 22.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 szept.9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Fontos Sándor

DÉLMAGYARORSZÁG

1967 OKT 20.

„A kedves vidéki művészek..."

A napokban visszakerült Szegedre városunk képzőművészeinek a budapesti Nemzeti Galériában bemutatott tárlata. Nem lesz tehát haszontalan, ha alább néhány sorban visszatérünk a nagy sikerű fővárosi kiállítás visszhangjára. Pesten járva természetesen én is felkerestem a tárlatot. Egy-két lézengő látogató társaságában végigjártam a termeket, s már-már elfogott a keserűség a kevés érdeklődő láttán, amikor is az utolsó teremben felfedeztem a vigasztaló vendégkönyvet. Bejegyzései éppen, hogy nagy érdeklődésről tanúskodnak, és sikerről is, hisz alig akad köztük rosszindulatú vagy lekicsinylő vélemény.

Annál inkább biztatás és dicséret vagy a meglepetés és az okos kritika tolmácsolása. Egyik legkitűnőbb írónk, Sánta Ferenc például ezt jegyezte a vendégkönyvbe: „Üdvözlet Fontos Sándornak. Művész, ahogyan az isten szüli a gyermekeit." Egy másik — szegedi! — tárlatnéző fontoskodva közli, hogy végre felfedezte a szegedi piktúrát, jó lenne látni többször ilyen kollektív felvonulást. Ismét más — joggal — Lehel István képeit hiányolja. Valaki — szintén nem jogtalanul — Szűcs Árpád műveiből szeretne többet látni.

Egyszóval lelkes, friss, változatos, sok helyt szakszerű impressziókkal van teli a vendégkönyv, néhány bejegyzés azonban feltétlenül hiányozna belőle, ha nem szegedi — vagy más vidéki városba való — művészek alkotásairól lenne szó.

Az ilyen szíven ütő sorokra gondolok: „Jó volt látni a sok erőteljes tehetség munkáját, *a kedves vidéki művészek alkotásait*, akik vetekszenek a főváros legjobbjaival". Vagy: „Az ember elcsodálkozik *egy vidék meglepő alkotásain*. (!) Mennyi lehet az egész országban!" Avagy: „Tisztes közép, mindez *az alföldi homokon*. Ez az igazi csoda".

Az elismerés e vélekedésekből egyáltalán nem hiányzik, sértő szándékról meg pláne szó sincs, mégis tükröznek valami bántót. Azt a makacs, már szinte reflexszerűen előbukkanó közhelyet, azt a kőzetté kővült közvélekedést, mely szerint ennek az országnak lakosai kettéosztandók — kizárólagosan budapesti és vidéki bejelentőlapok szerint.

A túlzó dicsereteket elfeledjük.

Ez fáj.

Kovács Sándor Iván

érkeznek
ni estre

gyűjteménye 1950-ben jelent meg Irkutszkban. Sokoldalú és termékeny író, eddig 16 kötetet írt: verseket, riportgyűjteményeket, gyermekmeséket, melyeket Moszkvában, Novoszibirszkben, Irkutszkban publikált. Legismertebb műve a Talpfák (Spali) verseskötet 1964-ben került a szovjet olvasók kezébe.

Fenyvesi István

tudományi konferencia

A Közlekedéstudományi Egyesület rendezésében kétnapos konferencián vitatják meg a főváros, a vidéki városok, általában az egész ország közlekedésfejlesztésének időszerű kérdéseit. A tanácskozást csütörtökön dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter nyitotta meg a Közlekedési Múzeum tanácskozótermében.

Az első kudarc

Uj könyvek

Isten hátamögött! vidéken, a kietlen-zord tajgán elevenedik meg Eduard *Gavrilov* és Valerij *Kremnyov* filmjének története: egy frissdiplomás tanítónő első kudarcainak, első nekibuzdulásának, első könnyeinek, értetlenségbe-ütközésének és első vigasztalanságának hétköznapi históriája. Ott, ahol a madár is fázósan repül tovább, a vonat csak másodperceket vesztegel, és ahol az iskolából kirajzó gyermekhad vad örömmel csatangol fel karcsú fenyők útvesztő rengetegébe, fázósan zsugorodik az erdész-piszkálta zsarátnok köré, és regényes fantáziával ábrándozik el a szibériai táj fennségén.

A körülmény-környezet ismerős, ha [illegible] élettörvényt kell itt magára szabni a pedagógusnak, hogy annak falanxába valamennyi lehetséges helyzetnek határozott megoldás maradjon. Egy tétova-elejtett szóra, bizonytalan lépésre felbolydult a tizenévesek lelkiismerete, követelődző igazságszeretete, romantikus betyárbecsülete. *A tanítónő olyan közegbe ütközik, melyen csak kiskapukat talál.* Botond-rést nem üthet rajta, az intézett kikristályosodott — persze nem vétkes, rossz, cinikus, de erényeinek mértékében, hibáinak fokában elmerevedett — rendtartásával szemben kevésnek bizonyul. Pedig nem is jött világmegváltó akarással, modern-liberális lobogással a [illegible]

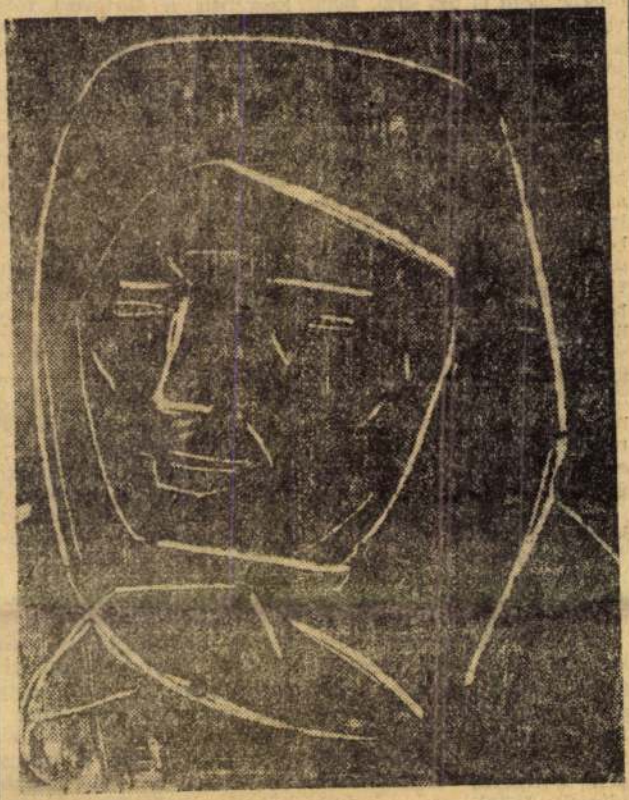

FONTOS SÁNDOR

FALUSI ASSZONY

Délmagyarország
1968 XII. 1

Fontos Sándor

jellemző az is, hogy a fájdalom kisugárzó. A beteg olykor nem is azt érzi, hogy valamelyik foga fáj, hanem a füle, a homloka, a tarkója, a nyaka. Néha éppen a szemben levő fogát — az alsó helyett a felsőt, és fordítva — érzi a fájdalmak okozójának. Neuralgiához hasonló fájdalom ez, és ha a fogszuvasodás rejtett helyen van, előfordul, hogy a beteget neuralgia miatt veszik kezelésbe. A gennyes fogbél gyulladására az a jellemző, hogy a fájdalmat a hideg csillapítja, a meleg kiváltja. Ilyen esetben meleg szobába lépve fellép a fájdalom; de igen sok beteg megtanulja, hogy a hideg megszünteti a fájdalmat és ezért a zsebében hord egy üveg hideg vizet.

A további lefolyás rendkívül változatos lehet. A fogbélgyulladás következtében, ha a betegséget nem kezeljük, *a fogbél elhal* (gangraena). Ilyenkor a beteg felszabadul, fájdalmai megszűnnek. Azt hiszi, meggyógyult. Pedig valójában most áll a súlyosabb, következményes megbetegedések küszöbe előtt. A szuvas üregen keresztül baktériumok tömege özönli el a fogbélkamrát és a gyökércsatornát, hat.

Ha valamilyen ok következtében a fertőzési folyamat fellobban, gyorsan továterjedhet a környezetre. Legelőször is megbetegítheti a környező állcsontokat *(csontvelőgyulladás)*. Áttörve a csonton, elérheti a csonthártyát *(csonthártyagyulladás)*. Még tovább terjedve az állcsontok körüli lágyrészeket is megbetegítheti *(kötőszöveti gyulladás)*. A csontvelőgyulladás ritka megbetegedés. A fertőzés ugyánis a legtöbbször gyorsan áttör az állcsontokon és csonthártyagyulladást, illetve kötőszöveti gyulladást idéz elő. A csonthártyagyulladás és a kötőszöveti gyulladás is nagyfokú duzzanattal jár. Azon a helyen, illetve környéken, ahol a fertőzés elérte a csont külső felszínét, a kötőszövet vízenyősen megduzzad és eltorzítja a betegnek az arcát.

Csonthártyagyulladáskor, ha gyógyszeres kezelésre a betegség nem fejlődik vissza, gennyes tályog alakul ki a szájüregben, a csonthártyának azon a részén, ahol a fertőzés áttört. Kötőszöveti gyulladás esetén a gennyes beolvadás a lágyrészekben következhetik be, az izmok közötti résekben. Ha a be-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

1968 NOV 10

1021

FONTOS SÁNDOR: NAPÁLDOZAT

Fontos Sándor

...nyi messzeségekbe vesző emberderéknyi széles vezetékek emelkednek ki. Az ember itt a század arcára, a század hasonlatosságára formálja a természetet: ősállapotából emeli át a világűrhódító technika korába.

Egy munkás, aki éppen sikerrel befejezett, hajrás akció utáni halálos fáradtsággal és a gazda büszkeségével mutatta munkájuk eredményét, a szenvedéllyel, szinte megszállottan végzett munka jó eredményét, ezt is elmondta:

— Sok nagyszerű dolog van itt. Néhány év múlva még több lesz. De hogyha ma, itt, valakit baleset ér, az elvérzik addig, amíg ezzel a rohadt, kurblis telefonnal a központot elérjük, kapcsoláshoz jutunk. Jármű nincs. Hat kilométerre van a legkö-

csepp volt a tengerigényű osztály felállításához. És még ennek forrása is elapadt. Az 1968-as év költségvetésében már nem volt kerete a kőolajipari trösztnek, hogy az akciót folytassa. A piaci mechanizmus viszonyai között bizony nem egy vállalatnál dugultak be az ilyen és hasonló források. Nos, itt olyan mértékig, hogy még azt a 25 ezer forint értékű gézt

akit u
nem a
is a b
nem h
kórházl
mert a
Lassan
gyorsa
profess
nem e
ség is

Kétvagonos górék

A
a „k

Nem vádolhatjuk a közvéleményt, hogy érdektelen mezőgazdaságunk gondjai iránt. Idén nyáron például, amikor a rendkívüli aszály oly kegyetlenül dézsmálta a termést, olyanok is esőváró, felhőleső „gazdákká" váltak, helyesen ítéli meg mezőgazdaságunk helyzetét. Hányszor hallunk ma is „szakértő" megjegyzéseket: „az a baj, hogy a parasztok nem dolgoznak a közösben. A háztáji! Abból élnek!" Tízéves nótát fújnak. Mintha meg-

emberek nem képesek eg
évben annyi munkaegysége
összeszedni, hogy egész terü
let után járó részesedés
kaphassanak.

— Úgy érezzük — mondj
Görbe Mihály párttitkár —
hogy a háztáji és szociáli
bizottságnak a jövő évi el

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TISZATÁJ

1969 JAN -

1021

Fontos Sándor

FONTOS SÁNDOR: BESZÁNTOTT FÖLDEK

II.

Fontos Sándor

tanyán élő alföldi festő

Képei a kiállításon: Bevetett földek
Fűrfák
Öreg ~~[illegible]~~ gyümölcsös

P.A. szegedi képzőművészek tárlata a Nemzeti Galériában
Pest megyei Hírlap, 1967. aug. 24. 4.o.

MDK

Fontos Sándor

Téli fák, o.

14. vásárhelyi őszi tárlat Tornyai János Muz.
1967.okt.

Fontos találat

Szerepel a XV. ősi kárlakta
Vásárhelyen

Szabó Endre: Igaroló szemérmességek

Tiszatáj 1968 XII. sz. 1111 old.

MDK

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Magyar szó 1968 ápr.4.

MDK

Fontos Sándor

repr.:

Varjak

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely,

Szeged, Gyula, Szentes

Fontos Sándor

MDK

olaj:

Napáldozat

Anya

9. szegedi nyári tárlat, Móra F. Mus.
1968. aug.

MDK

Fontos Sándor

Anya, repr.

9. szegedi nyári tárlat. Móra F.Muz.
1968. aug.

MDK

Fontos Sándor

Halottsiratás, o.

Varjak, o.

Délalföldi Tárlat 4. 1968. - Hmvhely, Szeged, Gyula, Szentes

Fontos Sándor

P. G.: Szegedi művészek a Nemzeti Galériában.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 9. 4. o.

MDK

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Magyar Hirlap 1968 aug.1o.

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

Fontos Sándor

Szerepel a IX. nepedi Nyári Táborban

Kelesi Zoltán: A IX. nepedi Nyári Tábor

Visnatáj 1968 IX. n. 824 old.

MDK

Fontos Sándor

olajf.:

Rózsa tsz-központ

Betakaritás

Karácsonyfa

Szegedi Képzőmüv. tárlata, N.Gal. 1967.aug.

MDK

Fontos Sándor

olajf.:

Barackfáim

Asszony könyvvel

Őszi gyümölcsös

Szegedi Képzőmüv. tárlata, N.Gal. 1967.aug.

hogy sokan vállalosak
olyan minőségű mint r
mint régen". Már a sz
akar venni. Ezek, olyk
félnek a falu "szájáte
rek, mit fognak szóln
dődött, így ez tapaszt
nál. A tsz kxxg brig
kevés a helyiség Cser
kösdisták eleinte nem
mennek, mert a tsz is

A párt és tömeg
voltak tudatformálóak.
előadások nivó alatt v
a feltételeket sem leh

MDK

Fontos Sándor

olajf.:

Buza eresztek

Parasztasszony

Kukoricák

Szegedi Képzőmüv. tárlata, N.Gal. 1967.aug.

volt az, hogy azok es
s ezt ünták az embere

A lakósság hán
az uj ideológia? /Mil
nőszövetség, népmüvel

Nemeshási válas
ként lehet summázni,
tudja ezt a kérdést n
Az ifjuságnál /24 éve
itéli Nemeshási a tud
mészetesen beleszámit
hatását is. A fennmar
tényezők között megem
hatását /pl. az egyik

MDK

Fontos Sándor

clajf.:

Őszi tarló

Holdas éj

Tél vége

Szegedi Képzőműv. tárlata, S.Gal. 1967.aug.

-1

Kardos László

Kérdés: Milyen a párt i
Válasz: A pártnak Bakon
Ennek azonban főleg sze
pártvezetőségben és ált
ber, aki után az embere
KISZ titkár személye is
mzik, amit Bakonyszern
vénytelen gyermeke volt
hogy a KISZ-nek nincs e
nem segiti; de a körzet
re olvassa a hibákat. Ö
nem ér el kellő hatást.

Fontos Sándor

MDK

olajf.:

Eső után

Barna fatörzsek

Füzfák

Szegedi Képzőműv. tárlata, N.Gal. 1967.aug.

Kardos L.

Az egyház helyz
háznak a két háboru kö
volt földbirtokos, s a
vangélikus kántortanit
fokig azért ez is viss
kor, amikor 44 végén v
is elviszik a frontra.
olyan sem hideg sem me
tulajdonképpen az isko
tól. A harmincas évek
kolát. Ez részben nem
terhelték az embereket

MDK

Fontos Sándor

olajf.:

Parasztasszony

Tavasz

Nyár

Szegedi Képzőmüv. tárlata, K.Gal. 1967.aug.

Kardos L.

A csernyei pár
het hasonlitani, ahol
nek közlegények. En T
tás harc volt. Itt so
lajdonképpen soha nem
szivitás következik a

Visszatérve a
csen semmi culya. Meg
gileg tulságosan nem
biztos, hogy mindig el
a civilizatórikus igén
nagy a lakás és házkul

Fontos Sándor

MDK

Ősz

Tél

Bevetett földek

Virágzó őszibarackos

Szegedi képzőműv. tárlata, M.Gal. 1967.aug.

MDK

Fontos Sándor

Bevetett földek, o.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

Fonyó Sándor

Parancsnokunk: képes beszámoló
az egykori VII. hadtest Nyári
Tábora

Papp Lajos: Az emberi valósága

Tinatáj 1966 IX. sz. 747 old.

Fontos Sándor

Parantosszony (: mese / ford.)

szerepel a Szepesi Nyár.
Tárlatom

Pogány Ö. gábor: Nyár. Tárlat
Szepesben

Tiszatáj 1965 XI n. 858 old.

Fonyos Sándor

szerepel a IX. Alföldi Tájlapon
Gyulán

Gádoros: Vass István: IX. Alföldi
Tájlap

Tiszatáj 1966 VI. sz. 458 old.

Foutos Sándor

(ülleés)

ülleési táj . olaj, 60×80

gémölsfák " 60×80

(Reprodukálva)

Alföldi Tárlat, Gyula 1966

Kat. kv. Csoó István 1966

Fontos Sándor

Beveted földek .. fejlődése (szerk.)

Szerepel a szeged. múzeum kiállítása a Vendre ti Galériában

D. Fehér Zsuzsa: A szeged. kép. műv. problémái a bp. .. kiáll. katalógusban

Tiszatáj 1967 XI. sz. 1185 old.

Fontos Sándor

Kerepesi a szepesi múvészek szabadra kiállítása

Kelesi Zoltán: Kapcsolatok szepesi és szabadra fajzó múvészetében

Tiszatáj 1967 X. sz. 922 old.

Fontos Sándor

szerepel az alábbi fordulatban

Dömötör János: A XV. Várárkelyi
Ősi Társad

Csoportkép nagyi Hírlap 1968 X. 20.

Fontos Sándor festő

Kepeden él

Kerepel az alább. Tárlaton

Akár tárló: A XV. Vásárhelyi Őszi tárlat

Délmagyarország 1968 X. 8

Fonyos Sándor

Ismerősök.. Kéysorozat /ami/ kerepel a kapadi Téli Tárlaton

Papp Lajos: Egy kiállítás képei.

Tiszatáj 1967 II. sz. 135 old.

Fontos sándor

Barna fatörzsek (. műve /end.)
Kukoricatörzs, kukoricaszár " — "

Szerepel a II. Délalföldi Tájlaton

Dömötör János: II. Délalföldi Tájlat

Tiszatáj, 1965 VII. sz. 553. l.

Fontos Sándor

Szerepel a XII. vásárhelyi ősz-tárlaton.

D. Fehér Zsuzsa: A XII. vásárhelyi ősz tárlat.

Tiszatáj, 1965. 11.sz. 861. l.

MDK

Fontos Sándor

Napraforgó szüret. o.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Múz. 1968. jan.

MDK

Fontos Sándor

repr.:

Asszony könyvvel

Bevetett földek

Szegedi képzőmüv. tárlata. N.Gal. 1967. aug.

Fontos Sándor

Szerepel a szepesi művészek téli tárlatán

Ridegh Gábor: Év végi tárlatok idején

Magyar Hírlap 1968 XII. 23

Fontos Sándor MDK

Tanyaudvar, olf.

Üllési tanya, olf.

Zuzmarás fák, olf.

Tornyai János Muz.1964.Vásárhelyi Őszi tárlat

MDK

Fontos Sándor

Tanyaudvar, o.

Tsz központ, o.

12. Vásárhelyi Őszi tárlat, Tornyai J.Múz.

1965. okt.

M.D.

Fontos Sándor
festő

A gépesítés alföld horzsamná-
fát szerzi, vagy parasztjaival
ünnepel képein.

Vinkler László: Szegedi festészet
- Művészet, 1968. január - 24 lap.

MDK

Fontos Sándor

Tanyaudvar, o.

2o.sz. M.festészet és szobrászat. N.Gal. és
Móra F.Muz. Szeged, 1966.

MDK

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 jan.31.

MD K

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 jan.26.

MDK

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1968 jan.31.

Fortos Sándor
festő

A kiállításon bemutatta a „Hol-
das éj"-t, az „Őrt tartó"-t, a
„Bevetett földek"-et. — „Tavasz"
(nyomat)

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészete tárlat . . .
Művészet, 1968. január - 21 lap.

Fontos Sándor

(n. 1920)

Reprod.: Téli táj

Szeged mai képzőművészete. (Reprodukciók) Bev.: Horváth Mihály, szerk.: Krajkó András, Szabolcsi Gábor, Jinatány Tod. Kiskunfélegyháza, 1959.

46 l.

Fontos Sándor festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatta az expresszív erejű „Barackfám", a „Shakoricás", az „Asszony kőnyvel" című műveit

Szelesi Zoltán: Szegedi képzőművészeti tárlat . . .
Művészet, 1968. január - 21 lap.

MDK.

Fontos Sándor

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1967 aug.24.

Fontos Sándor MDK

Őszibarackfák télen, temp. v. 60x80

Tornyai János Muzeum 1965. 20 év szerzeményei

Fontos Sándor festő

MDK

Bevetett földek "arany" "művet sikoltottak ki.

Szekeres Zoltán: A VIII. Szegedi Nyári Tárlat. Művészet, 1967. november – 42 lap.

MDK

Fontos Sándor, [festő]

Kiállít.

– : hegedűi népművének bemutatója a Nemzeti Galériában 13

Népszabadság Bp. 1967. aug. 12.

Fonots Sándor MEK

szerepelt a tárlaton.
"Parasztasszony", "Csikók"

Dér István: A X. Vásárhelyi Őszi Tárlat.

Dél-Magyarország.
1963. okt 15 ?/a nap a sajtószolgálat anyagán olvashatatlan első szám l. második talán 5 vagy 3. vagy 9./

Fonis Sándor

Rajz (vegyes)

Magyarnaptár (emlékbe)

Szerepel a Szepesi Képgyűjtőben

Kiállítások

Jirasek, 1969, 40 db. 110.

Fontos Sándor [Jerő] M Dh

Figyelem kisérí kompozícióit.

Csermadia György: Legendás nők 2.1.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. júl. 20.

2

Fontos Sándor MDK

szegedi tanyai tanitó

Szerepelt az ápr. 7-én megnyilt kiállitáson.

"Hóolvadás

Kovanecz Ilona: A VI. Alföldi Képzőművészeti Kiállitás Békéscsabán.
Békésmegyei Népujság. 1963. ápr. 21.

Fontos Sándor MDK

szerepel a kiállitáson.

tájképei

--: Szegedi festők kiállitásával megnyilt a Képesarnok uj bemutatóterme.
Délmagyarország, 1963. ápr. 27.

Farkas Sándor

Fonlos Sándor

Karácsonyfa

a hallgatókat *nem serke-*
önálló gondolkodásra, önálló
munkára. Az előadások és a
egyzetek mindent — hogy
így mondjam — „készen"
nyújtanak számukra. A
hallgató erőfeszítése, „iz-
adtsága" nincs benne az
anyagban. Pedig a részle-
ek megszerzése, összegyűj-
ése, a részletkérdések ki-
dolgozása az ő feladatuk.
Ez a szó igazi értelmében
vett egyetemi tanulmányok
lényege.

— *A hallgatók jelenlegi elfoglaltságának mértéke ezt aligha teszi lehetővé.*

— Így van. Hallgatóink jelenleg valóban nagyon elfoglaltak, ahogyan mondani szokták, „túl vannak terhelve". Erről az elmúlt években igen sok szó esett. Úgy

néne
vetkező,
számkeretet a hallgató
kisebb csoportokban — egy
egy oktató irányításával töl-
tenék ki, oly módon, hogy a
megjelölt anyagrész önálló
feldolgozása után frásbeli
dolgozatban foglalnák össze
a szóban forgó témakör ál-
taluk legfontosabbnak ítélt
kérdéseit. Ez többek között
talán abból a szempontból
is szükséges, hogy hallgató-
ink megtanuljanak értelme-
sen, a lényeget kiragadva
olvasni és tanulni.

— Ez egyébként nemcsak az egyetemek feladata. Minden fokon, az általános iskolában éppúgy, mint a középiskolában *a legfontosabb a lényeglátatás.* Még a gyengébb képességű gyerek is többre megy ezzel, mint a mechanikusan megtanult adathalmazzal. Itt is az legyen az alapelv, hogy in-

Fontos Sándor, festő MDK

Asszony Kömpövel c. festménye
mély humanitást sugároz.

Murányi-Kovács Andre: Önálló képzőmű-
vészeti kiállítás Szegeden 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 15.

Fontos Sándor festő M.D.K.

Asszony könyvvel, repr.

Gábor István: Országos képzőművészeti kiállitás Szegeden

Magyar Nemzet 1964. augusztus 12. 4.l.

Farkas Sándor

Szabadban dec. 19-én nyílik meg a szegedi képzőművészek közös kiállítása, melyen művei szerepelni fognak!

Magyar Szó, 1945. dec. 5.

Fonyó Sándor festő
(1920. jan. 17. –

Kiállítása a Medgyaszay Terem-ben
Bp. 1976. X. 21 – XI. 4.

– Katalógus a könyvtárban –

Fontos Sándor

A művész lépve a természet-
elvű absztrakcióról tanulhod-
nak

Mengheát László: Előkép - előkép - pellanathép.
Művészet, 1978. december - 10. lap.

Sándor Fontos

Kecskemét, Bildergalerie: Gemälde von Sándor Fontos.

Ausstellungen in der Provinz.

Daily News, 1948. szept. 12.

Fontos Sándor, festő

L. Udvardy Erzsébet

12.

- o kiállítások

Esti Hírlap, Bn. 1981 júl. 3.

Fontos Sándor festőművész

Kiállít a XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlaton

(CITRK: „Vecsési Sándor festőművész" címszó alatt)

Szabó Endre cikke „A XXV. Vásárhelyi Őszi Tárlat" címmel
Csongrád Megyei Hírlap 1978. X. 15

Fontos Sándor, festő

FONTOS SÁNDOR festőművész műveiből nyílt meg kiállítás a Volán 10. számú vállalatának szegedi munkásszállásán.

– :Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1979 dec. 6.

Fontos Sándor

FONTOS SÁNDOR, Szegeden élő festőművésznek, az alföldi táj és paraszti élet ábrázolásának a munkásságáról keresztmetszetet adó gyűjteményes kiállítást vasárnap nyitották meg Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában. A művész több mint 100 olaj- és temperafestményét mutatják be a tárlaton.

Magyar Hirlap 19

Fontos Sándor, festő 1

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Fontos Sándornál

92.

Fontos Sándor festményeire először 1967-ben, a Nemzeti Galéria nagy szegedi retrospektívjén figyeltem fel, elkötelezett híve azonban csak 1976-ban, a Mednyánszky Teremben látott tárlata nyomán lettem piktúrájának. Hogy mi fogott meg leginkább a képeiben? Talán az a felszabadult, tág lélegzetvétel, amelytől szinte megnőni látszott az ember körül a világ. Emlékszem, képei majd szétfeszítették a kicsiny, Tanács körúti galéria falait, holott tematikáikban nem volt semmi rendkívüli: virágzó barackfákat ábrázoltak, meg aranysárgában hullámzó kukoricaföldeket. De milyen szeretettel, gyöngédséggel és gráciával, s mennyi természetes ethosszal volt itt minden megfestve! Mint kritikus, mindig igyekeztem kerülni a nagy szavakat, de akkor mégis valami olyasmit írtam, hogy a Fontos Sándor szelíd tájképeiből nagyobb perspektívák rajzolódnak ki, mint némely forradalmi kompozícióból.

Rövidke recenziómat — amelyben persze volt néhány kritikai természetű észrevétel is — a művész meleg hangú levélben köszönte meg, s felajánlotta: ha Szegeden járnék, szívesen lát műtermében. Bevallom, a meghívást nem vettem komolyan (afféle udvariassági gesztust láttam benne), ám egyszer, Vásárhely felé menet, mégis megállitam a Károlyi utcában: csak megnézem már, ki ez a festő, aki annyira ismeri a természetet, hogy csupán a táji jellegzetességekre támaszkodva, direkt motívumok nélkül is képes megsejtetni azt a hatalmas történelmi utat, amely a régi nadrágszíjparcelláktól korunk nagyüzemesedő Alföld-képéhez vezetett. Akkor már Szelesi Zoltán monográfiájából, a „Szeged képzőművészeté"-ből tudtam róla, hogy nem fiatal ember, s hogy küzdelmes művészi múlt áll mögötte, mégis meglepődtem, amikor csengetésemre egy tagbaszakadt, joviális arcú, Berzsenyi-szerű jelenség nyitott ajtót, s nem az a vékony, csupaideg festő, akinek érzékeny képei alapján elképzeltem. Az igazi meglepetés azonban a lakásban ért, pontosabban annak műteremnek titulált szegletében, mert ez olyan parányinak tetszett, hogy sehogysem tudtam megérteni:

végzett tanítót, besorozzák. 1946-tól 1969-ig külterületi nevelő a szegedi tanyavilágban, közben 1955-ben rajztanári oklevelet szerez a Pedagógiai Főiskolán. 1950 óta gyakorló művész, rendszeres résztvevője a különböző alföldi rendezvényeknek. Önálló kollekcióval mutatkozott be Szegeden (1960, 1963, 1965, 1974), Hódmezővásárhelyt (1963), Budapesten (1976), Kecskeméten (1978) és Csongrádon (1979); egyes munkái eljutottak Jugoszláviába, Lengyelországba, Csehszlovákiába, az NDK-ba és a Szovjetunióba. 1976-ban elnyerte Csongrád megye alkotói díját; tagja a dél-magyarországi művészcsoportnak és a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

Kezdjük beszélgetésünket egy obligát kérdéssel: hogyan lettél festő?

— Nehezen. A hivatás tulajdonképpen korán feltámadt bennem, de a felszabadulás előtt az anyagi lehetőségek hiánya, azt követően pedig a szellemi elszigeteltség jó ideig tétlenségre kárhoztatott. Néptanító voltam Ásotthalmon, amikor szabad időmben, a környező táj és népélet inspirációjára, belső szükségletből festegetni kezdtem — így próbálva meg kivonni magam abból a keserű szociológiai közegből, amely a kor erőszakos agrárpolitikája nyomán akkoriban körülöttem kialakult. Semmi komolyabb előképzettségem nem volt, szinte csak magamnak akartam bebizonyítani: van mód értelmes cselekvésre is. Vaszary és Tihanyi elvont piktúrája volt az eszményképem, de erőmből természetesen csak afféle impresszionisztikus helyzetrögzítésekre futotta; hallatlanul sokat küszködtem a technikával, hisz még a legegyszerűbb festési metódusokat sem ismertem. Hogy valakihez, valahová elmehetnék tanácsért, az őszintén szólva eszembe sem jutott: makacs voltam, mint a körülöttem élő parasztok, akik haj de sokszor megugrasztották a városból kilátogató tsz-szervezőket. Hát így fövögettem a saját levemben, amikor egyszer betévedt hozzám Vinkler László, az akkor már jónevű szegedi festő, aki végre hozzáértően nyilatkozott képességeimről. Sosem felejtem el, amit mondott: fiam, te csak akkor lehetsz boldog, ha festeni fogsz! Ő volt az, aki 1952-ben, amikor megindult a levelező képzés a pedagógiai főiskolán, a hónom alá nyúlt és bevitt a rajz tanszékre, még éppen idejében, hogy lehessen belőlem valami.

— Milyen volt a főiskolai rajztanárképzés metodikája az ötvenes évek elején?

— Akár hiszed, akár nem, színvonalas. Olyan átfogó stúdiumokra természetesen nem nyílt mód, mint az iparművészeti vagy a képzőművészeti főiskolán, de az adott-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONITOR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Fontos Sándor festőművész

TISZATÁJ

Szeged

1980 3

1021

FONTOS SÁNDOR: HOLT-TISZA

Ortutay Gyula meg az 1950-es években megpró
tézet megszervezését, de ez csak jó másfél évtized
adémiai Néprajzi Kutató Csoport egész hazai tu
gy vállalkozások szervezője és — a mi segítségü
ója. Még az ő életében sikerült a *Néprajzi Múze*
nti helyre kerülnie. És ez egyben az egész néprajz
y hathatós irányításával lépett ki a tudományunk korábbi elszigeteltségéből, zár-
zott fel fejlettebb és idősebb testvéreihez, jelent meg különféle nemzetközi fóru-
kon, kapott helyet az oktatásban, népművelésben, olyan modern formákat is bele-
ve, mint például a televízió és a rádió. Különféle kiadványaink, köztük számos
rozat, nagy népszerűségnek örvendenek, ezek nemcsak idehaza, hanem határainkon
is piacra találnak. Kutatási eredményeinket ma már nemcsak magyarul, hanem
nagyobb világnyelveken is olvashatják. Eléggé nem sajnálhatjuk, hogy e gazdag
llemi termés betakarítását már nem érhette meg!

Ortutay Gyula látszólag töretlenül felfelé ívelő és mindig, mindenben támoga-
t élvező pályát futott be, ám aki hozzá közelebb állt, tapasztalhatta, hogy a való-
; bonyolult egészének egy ideális normához való közelítése az ő esetében sem volt
nnyű feladat. Mindenesetre elmondhatjuk róla, hogy — jó értelemben véve —
n olyannak hagyta meg és hagyta el e világot, amilyennek találta, hanem maga
tevékenyen hozzájárult szebbé, igazabbá és jobbá való átalakításához. Egyik-másik
te természetesen bírálható, de idővel egyre inkább kitűnik, hogy mi nem tud-
ık élni azokkal a lehetőségekkel, melyeket az idő kínált, illetve nem is egyszer
ga *Ortutay* Gyula harcolta ki számunkra.

Fontos Sándor, festő, 2

ságokhoz képest alapos, sőt merem mondani, egyénekre méretezett képzést kaptunk. Vinkler nem osztotta az akkori dogmatikus esztétikai normákat, toleráns volt minden szemléleti elképzeléssel szemben; tudta magasabb szempontból látni a dolgokat, s ezért még valamiféle világképet is adott nekünk. Mindenesetre itt a főiskolán alakult ki mai stílusom és problémaköröm első változata, amit formailag a festőiség és a szerkezetesség egyfajta szintézise, tartalmilag pedig a homokos alföldi táj természeti jellegzetességeinek, illetve sajátos embertípusainak képbefoglalása jellemzett. Ugyanúgy a paraszti életforma emberi értékeit szándékoztam felmutatni, mint az akkortájt induló fiatal vásárhelyiek.

— Gondolom, a rokonságot észrevéve, magad is törekedtél arra, hogy bekapcsolódj a vásárhelyi műhely munkájába.

— Így igaz. Bár az első lépéseket — s erre máig büszke vagyok — a vásárhelyiek tették meg felém. 1963-ban, az üllési művelődési házban rendezett tárlatomat néhány vásárhelyi kolléga, köztük Kajári Gyula és Szalay Ferenc is megnézte; ők intézték el, hogy képeimet a Tornyai János Múzeum is bemutassa. A szoros együttműködés folytán — akárcsak a többi szegedi festőnél — nálam is kimutathatóak bizonyos eklatáns vásárhelyi vonások, jóllehet, a magam módján mindig igyekeztem hangsúlyozni egyéniségemet, s hiszem, hogy nem is eredménytelenül. Talán már említettem, hogy az én piktúrám a homoki életforma szülötte, ez pedig döntően más jellegű, mint a Vásárhely környéki földcentrikus életforma...

— Ezek szerint úgy véled, Szegednek van önálló képzőművészeti arculata és feladatköre. Ezt mostanában sokan megkérdőjelezik!

— De csak azok, akik kívülről ismerik a szegedi alkotók munkásságát. Valójában Szeged már akkor sem volt csupán „vásárhelyi bedolgozó", amikor még uralkodott a vásárhelyi orientáció, de különösen nem az most, amikor kezdenek megnyilatkozni az alföldi koncepció negatívumai. A vásárhelyieket ért jogos és jogtalan támadások valamiképpen bennünket is revízióra késztettek, s e revízió eredményeként, állítom, néhány éve a magunk talpán állunk. Az más kérdés, hogy nem tudtuk még felhívni magunkra a figyelmet — részben a kapcsolatok hiánya, részben belterjességi okok miatt, de legfőként talán azért, mert a szegedi művészeti életnek nincs olyan elhivatott propagátora, mint volt-van a vásárhelyinek, szentendreinek, pécsinek. Mert bizony nem egészséges az, hogy valaki szegedi művészre itthon felfigyeljenek, arról fővárosi lapnak kell írnia. Lenne ugyan egy fórumunk, az immár huszadik évébe lépő Nyári Tárlat, ahol megmutathatnánk magunkat, de ezen pillanatnyilag a helyi érdekek feláldoztatnak bizonyos „országos szempontok" oltárán. Már az is megalázó, hogy nekem, a szegedinek, ha részt kívánok venni ezen a megmozduláson, Pestre kell felküldeni zsürizésre a képeimet.

— Ha már így áteveztünk a művészetpolitika vizeire, akkor hát művészetpolitizáljunk istenigazából. Mi a véleményed: létezik még a „vidéki művész" kategóriája?

— Ha tartalmilag már nem is, formailag — sajnos — még igen. Vidéken művészkedni: ez ma is egyfajta áldozatvállalás. Nem tagadom, jár bizonyos előnyökkel is — itt főként a viszonylagos alkotói nyugalomra gondolok —, de amit megnyer az ember a vámon, azt jócskán elveszíti a réven. Szűkösek és lassúak az információk, hézagosak a kapcsolatok, összevethetetlenül kevesebbek az anyagi lehetőségek (mi jószerivel képcsarnoki kiállításainkból élünk), nincs helyi értékrend (ami van, azt sokszor kívülről kényszerítik ránk), fokozottan fennáll — még aktív élettempónál is — a művészi beszűkülés veszélye. Hogy mi történik a Művészeti Alapnál, a szövetségben, a minisztériumban, arról szinte semmit sem tudunk; a vásárlásokra felküldött képeink rendszeresen (és minden indok nélkül) visszautasíttatnak; hozánk nem tévednek le az esetleges korrekciós vásárlóbizottságok. Pedig lennének megoldások: például itt tarthatná egyik ülését a szövetség választmánya, a mi műtermeinkbe is kiszállhatna olykor a minisztérium stb. stb. Az ürömben némi öröm, hogy újabban viszont elevenebb lett a helyi kultúrpolitikai szervek figyelme, segítőkészsége — de persze az ő lehetőségeik eléggé behatároltak. Talán, ha az elhatározott képzőművészeti decentralizáció nyomatékosabban életbe lép, változik majd a helyzet.

FONTOS SÁNDOR: HAVAS TÁJ

Fontos Sándor festő

SUGÁRZÁSOK

ÉLETFA

TÉLI FÁK

ANYÁM EMLÉKE

Fontos Sándor, festő

FONTOS SÁNDOR: ANYA

29.

IV/3

nem épp az volt az igazi? Nem úgy voltam teljesebb? Arányalatosabb? Igen: az i
helyi színei, a helyzetek hamva, a sietség lelke, sorainkban a pillanat idegzete rá

Fontos Sándor festő

FONTOS SÁNDOR: HOLT-TISZA

Fontos Sándor festő

FONTOS SÁNDOR: EMBERPÁR

Toth ikrek: Tera és Vera, hol egy sikeres kékharisnya előzte meg. Ilyenk
elsétált a művésztelep fölötti irtástelekre, nézegette a gyíkokat, a szudáni

* Baksa Soós János: Férfiversek szabad akaratból című könyvéből.

Fontos Sándor, festő

l.: u. ő

[a cím végén]

Fontos Sándor: Havas táj. 92.

Tiszatáj, Szeged, 1980. márc. XXXIV/3

Fontos Sándor

FONTOS SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ tárlata tegnap nyílt meg a csongrádi városi művelődési központban. A kiállított huszonnyolc festményt november negyedikéig tekinthetik meg az érdeklődők.

Magyar Hirlap 1979/247/14

Fontos Sándor festő

FONTOS SÁNDOR: A MEGFAGYOTT MADÁR

Fontos Sándor, festő

Kép: Rep

Fontos Sándor: Fehér-ló T. 84

Tiszatáj, szeged, 1980. márc. XXXIV/3

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE

1979 8

1021

Fontos Sándor festőművészről

Fontos Sándor: Anya (részlet)

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

7-8

XXXIV. ÉVFOLYAM
1979. JÚLIUS – AUGUSZTUS

Fontos Sándor

Müve szerepelt a Tiszatáj c.kollektiv kiállitáson a szombathelyi Derkovits teremben/1978. VI.1-15./ és a budapesti Csontváry Teremben /1979.V.24-VI.7./

Fontos Sándor festő

Szegeden az elmúlt héten megnyílt a 13. dél-alföldi tárlat, melyen szerepel a művész műve.

Pohner Zoltán: Dél-alföldi festő egyéniségek tárlata.
Csongrád Megyei Hírlap, 1978. jún. 4.

FONTOS Sándor festő

Vasárnapi Hírek 1992. okt. 11

EMLÉKKIÁLLÍTÁS. Az alkotóereje teljében tavaly elhunyt szegedi festőművész, az alföldi piktúra neves személyiségének, Fontos Sándornak (1920—1991) képeiből rendez kiállítást a kisteleki művelődési ház. A tárlatot október 15-én 4 órakor Tóth Attila művészeti író nyitja meg.

GIS ET DNI.

trvlo mnogo vena. Njihova debljina (12,5 cm) je podjednaka isto kao i osnovne for-

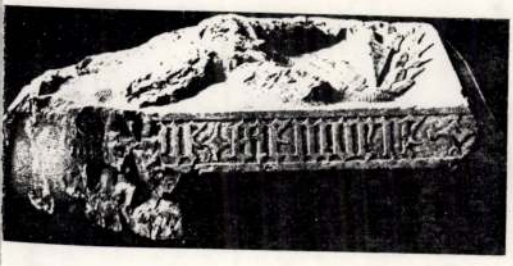

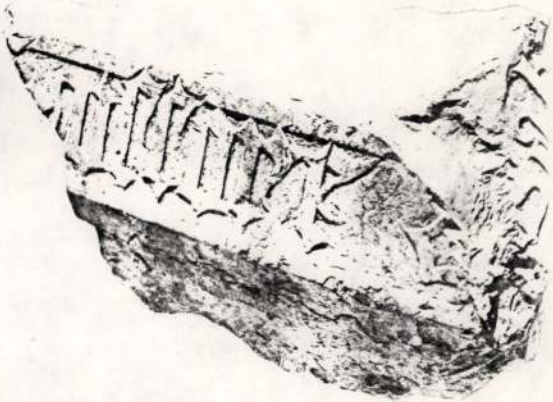

Dijelovi natpisa na ulomcima nadgrobnih ploča

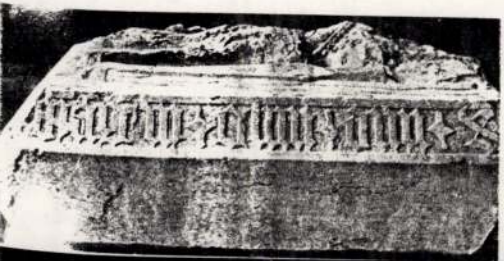

Fontos Sándor, festő

□ FONTOS SÁNDOR festőművész kiállítása szeptember 7-én, csütörtökön délután 5 órakor nyílik Kecskeméten, a Képcsarnok Petőfi Sándor utca 4. szám alatti bemutató termében. Megnyitót mond: dr. Koncz János, a Csongrád megyei Pártbizottság titkára.

□ Fontos Sándor.

2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. szept. 5.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-9068, 337-748,340-726
1977 FEB 20
Népszava
Fontos Sándor festő

1021

MAGYAR TÁJAK

Kiállítás a Nemzeti Galériában

Fontos Sándor: Ullési táj

Másodszor láthatjuk a fővárosban a *Hatvani Galéria* által kezdeményezett országos tájképfestészeti biennálé anyagát, s szemünk-szívünk örül, hogy az utóbbi időben kissé elszürkült magyar tájfestés egy vidéki kisváros anyagi és erkölcsi áldozatvállalásának eredményeként ma ismét *emelkedő tendenciát* mutat. Része van ebben természetesen *nemzeti képtárunknak* is, mely átérezve az ügy fontosságát, tekintélyével a szervezők mellé állt, magára vállalva többek között a hatvani ősbemutatók budapesti megismétlését. Az 1974-ben útjára indított rendezvény szép sikerét bizonyítja, hogy rövid két esztendő alatt mind a résztvevők, mind a bemutatott művek száma megkétszereződött, ami egyúttal azt is jelenti, hogy szemben az első biennálé bizonyos Alföldcentrikusságával, most topográfiailag is kiszélesedett a képek visszatükrözte tájegységek köre.

A tájkép, mint önálló képzőművészeti műfaj, a reneszánsz óta honos az európai festészetben, nálunk azonban csak a múlt század elejével, művészetünk nemzetivé válásától kezdve jelenik meg. Értelmezése szinte együtt változott a stíluskorszakokkal: a *romantikusok* a táj magyar jellegének ábrázolására, a *realisták* a természet szépségeinek megjelenítésére törekedtek, míg a plein-air iskolázottságú *nagybányai mesterek* az atmoszferikus fényjelenségek friss visszaadásával már az ember és a természet viszonyának hangulati elemeit is megörökítik. Napjainkhoz közeledve tovább gazdagodik a tájképek emocionális tartalma: a látvány egyszerű leképezése helyett egyre inkább az általa keltett hangulat, vagy a segítségével kifejezett „belső táj" ábrázolása lesz a cél. A konstruktív törekvésű *Nyolcak* a felületektől takart belső lényeg, a szerkezeti összefüggések feltárását kísérlik meg ebben a műfajban is, mások, így az *alföldi festők*, szociális indulataik kiélési terepét fedezik fel benne. A tájszemlélet látomásos változatait képviselő *Egry József* expresszív, és a *posztnagybányai iskola* lírai piktúrája: — tájképeik a természet nyújtotta vizuális-érzéki benyomásokat az alkotó szubjektív nézőpontját is érvényre juttatva írják át.

A magyar táj képének a felszabadulást követő mélyrehatóan átalakulása szükségképpen *újfajta képi tájékozódáshoz* vezetett ebben a témakörben is: kialakul a természetnek egy új módon társadalmasított képe, amelyben a táji élmény már nem az esetlegesség szintjén, hanem *logikus képi rendbe foglalva*, mintegy típusérvényűséggel jelentkezik. Az effajta, közösségi mondandójú tájkép a zsánermozzanatokat mellőzve, vagy a képszerkesztés sajátos eszközeivel, vagy a természeti motívumok művészileg teremtett racionális rendjével idézi fel egy-egy táj jellegzetes arculatát, amely még akkor is újfajta élményt kelt, ha maga a kép tárgya — például egy erdőrészlet — társadalmilag önmagában nem jellemző. A konstruáló módszer mellett, mint ugyancsak áttételes megoldás, leginkább a *realista szellemű expresszionizmus* ad még alkalmat a táj általánosító felfogására, hisz a konkrét természeti élmény ürügyén a művész többnyire emberi-társadalmi problémák felvetésére, illetve megoldására vállalkozik. Ilyenkor a táj az egyén és a külvilág vitájának sajátos képi jele, az alkotói hangoltság álruhája. Tükrözheti például a festő belülről fakadó rendigényét, de kifejezheti felháborodását, tiltakozását is.

Mondanunk sem kell, a biennálé legjobb teljesítményei e két stíluskörben fogant alkotások köréből kerülnek ki — a táj közösségi igényű birtokba vétele a leghangsúlyosabban a látottakat leegyszerűsítő-rendszerező *Barcsay Jenőnek, Berényi Ferencnek, Kurucz D. Istvánnak, Szalay Ferencnek*, illetve azokat a személyiség belső energiáival fölfokozó *Vecsési Sándornak, Bazsonyi Aranynak* és *Zombory Lászlónak* sikerül. A festői eszközök dús kiömlése emeli ki *Miháltz Pál* szentendrei részletét és *Megyges László* őszi Tisza-partját, a munka dinamikáját szerencsésen megragadó, eleven festőiség szerez örömet *Máger Ágnes* földmunkát ábrázoló vásznán.

Másként alakul ki egy új tartalmú táji élmény *Dezső József, Lóránt János, Tóth Imre* és *Tenk László* munkáin; valamennyiüknél — más-más módon — magának a tájnak a struktúrája, eleve meglevő képi rendje általánosul az ésszerű valóság képzetévé. *Batári Lászlót* az olyan természet érdekli, amely magán hordozza az ember keze munkájának a nyomát; kedveli a szélesre fogott, mély perspektívákat, ahol kedvére járhat a szem, s szabadon élvezheti a nagylélegzetű építettségből adódó szín- és foltritmusokat.

Szurcsik János, Németh József s az alföldi, vásárhelyi piktúra többi, az átalakuló paraszti világ kérdéseit feszegető képviselőinek képei mintegy a hétköznapok tükrében, krónikaszerűen idézik az alföldi táj és a benne élők életét, de találkozunk olyan megoldásokkal is — gondolunk itt elsősorban *Fejér Csaba* fanyar objektivitású tanyaképeire —, amelyek már a kiszakadottak szemszögéből, szinte az újrealizmus szenvtelen éleslátásával vetítik elénk ugyanezt a témát.

Nem lehet említetlenül hagynunk a posztimpresszionista hagyományok nagy hatású képviselőjét, *Bernáth Aurélt*, aki balatoni látképpel jelentkezik. Képéből barátságos érzés árad, amely feltárja a művész és az ábrázolt természet közötti meghitt párbeszédet; vásznán a természet szépségei átlényegülnek, emberi tartalmat nyernek. A fiatalabbak közül *Nagy Ernő* és *Szekeres Emil* csatlakozik ehhez az irányzathoz, bár az ő lírájukon már a táj civilizációs átformálódása is nyomot hagy.

A hatvani tájképbiennálé nem hibátlan, de kétségtelenül hasznos vállalkozás, már csak azért is szükség van rá, hogy festészetünk felkészüljön annak a nagyszabású természeti és társadalmi átalakulásnak az érzékeltetésére, amely a szocialista fejlődést jellemzi, ellátására annak a nemes feladatnak, amely a művész legszebb feladatai közé tartozik, s amely a haza gondjainak és örömeinek tudatosítására rendeli képességeit.

Tasnádi Attila

CSALÁD

Otthonosság — magasabb fokon

Húsz esztendővel ezelőtt egy olyan diákotthon lakója voltam, ahol emeletes vaságyakon 40—50-en aludtunk egy teremben. A tisztálkodásra csak hideg víz szolgált, s a mosdóhoz keresztül kellett járni az udvaron — télvíz idején is. A szekrények kint álltak a huzatos folyosón. S mikor tanulni ültünk le, akkor sem voltunk kevesebben együtt, mint éjszakánként a hálóteremben.

Mindezek ellenére jól éreztük magunkat a diákotthonban. Nem keseregtünk az egykori kolostorban uralkodó, mostoha körülmények miatt. A vakáció végén mindenki örömmel sietett vissza, és azután is évekig fel-felkereste a vidám diákévek színhelyét. Nyugodtan állíthatom, a diákotthon számunkra otthonos volt.

Mennyivel más egy mai középiskolás kollégium képe! A vaságyak helyét emeletes heverők foglalták el. Szőnyegek a hálókban, a falakon, a folyosón. Kényelmes székek, fotelek a tanulóban, a klubban. Televízió, magnó, lemezjátszó, rádió. Egy szobában hat-nyolc gyerek rendezkedik be. A mosdóban, zuhanyozóban állandó a meleg víz. S a hazait nem egy helyen hűtőszekrényben tartják a diákok.

Ha visszagondolok rá, miért volt számunkra otthonos a hajdani diákotthon, egyszerű a válasz: *baráti volt a légkör a növendékek között, jó volt a kapcsolat a tanárokkal.* Magát az intézményt — céljaival — magunkénak éreztük, s igyekeztünk a magunk elképzelése szerint alakítani. Mindez fokozottan érvényesül a mai kollégiumban. *A diákvezetőség véleményét minden fontos kérdésben kikérik, de nemcsak nem döntenek nélkülük, hanem valójában ők irányítják a kollégium életét.* Mindenhez van közük. Ami ott történik, az nemcsak értük van, de velük is. S ha otthon volt egy kis szobájuk — valójában egy kis birodalmuk —, amit tetszésük szerint rendeztek be, akkor valószínűleg ott érezték a legjobban magukat. Itt most egy nagy birodalmat kaptak, amelyet a közösség tetszése szerint rendeznek be. *Az otthonosságot — magasabb fokon megvalósítva.*

A kollégium nem a diákok otthona. Az a szülői ház. Ezt helyettesíteni nem is törekszünk. Sőt, semmiképpen nem szeretnénk, ha az otthon és az otthoniak képe csak kicsinykét is elhalványulna a gyerekben. *Egyszerre kell elérnünk, hogy jól érezze magát a kollégiumban, de ez az érzés ne pótolja a szülők, testvérek hiányát.* Törekedjen a velük való kapcsolat mind gyakoribb és sokfajta módjára.

Sokan a kollégiumokat még mindig szükséges rossznak érzik. A faluban, kisvárosban nincs meg a továbbtanulási lehetőség, kénytelen a gyerek a szülőtől távol, intézetben lakni. Ez tény. *De a kollégiumban nevelkedésnek a serdülőkorban annyi előnye, olyan semmivel nem pótolható hatása van, hogy nyugodtan elmondhatjuk: szerencsés az a gyerek, aki ott tölthetett néhány esztendőt.*

Először is az önállósulás, a szülőről való érzelmi leválás zökkenő nélkül, természetes módon történik meg. A gyerek ebben a korban igényli már, hogy bizonyos dolgokban önállóan döntsön: az ésszerű időbeosztástól a barátok megválasztásáig, a ruhavásárlástól a szabad idő bizonyos keretek között való eltöltéséig. Szülője válogatja, hogy ezekben a dolgokban mennyi szabadságot, önállóságot enged meg a gyereknek. *A kollégium erre az önállóságra rá is neveli a diákot, s a közösen kialakított életrend biztosítja mindenki számára a korához igazodó lehetőségeket.* Az önellátást, az önkiszolgálást is itt tanulja meg. A szobákat maguk takarítják, segédkeznek az étkezésnél, ellátják beteg társaikat, rendben tartják holmijukat, kisebb mosásra, vasalásra is rákényszerülnek.

Ezek is nagyon fontos dolgok. *De formálódásukban lényegesebb, hogy a kollégium a politikai aktivitás, a mozgalmi és kulturális tevékenység, rendszeres tájékozódás terén igényeket kelt, s ezeket ki is elégíti.* A rendszeres színház-, múzeum- hangverseny-látogatás, gazdag könyvtár, a sokféle sajtótermék, előadások, rendezvények mind ezt szolgálják.

Megkönnyíti jövendő életüket, hogy *megtanulnak alkalmazkodni a nagyobb közösséghez.*

Átányi László

SZIFONT

A mosdókból, a mosogatókból és a fürdőkádakból leengedett szennyvíz a bűzelzárón (közismerten szifonon) keresztül folyik a csatornába. Lényeges és fontos szerelvény a szifon, mert ha nem lenne, a mosdó (mosogató, fürdőkád)

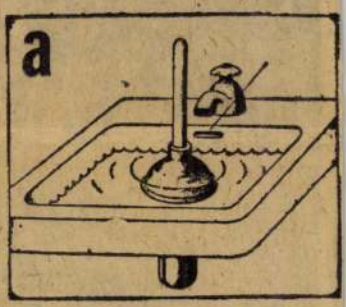

lefolyónyílásán át elviselhetetlen szagáradat zúdulna a helyiségbe. Éppen ezért a szifon feltalálásának és alkalmazásának az a célja, hogy megakadályozza a kellemetlen szagok visszaáramlását.

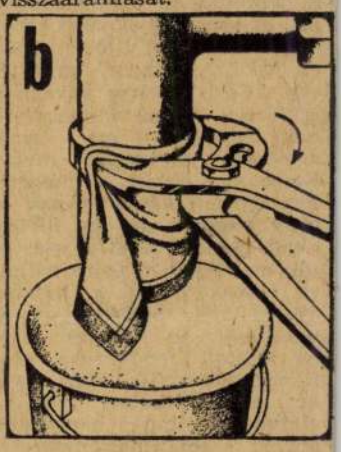

A szifon a mosdó alatt helyezkedik el, s a benne levő, úgynevezett vízzár gátolja meg a bűz lakásba való visszajutását. Ám hiába jó és hasznos a szifon (illetve a benne kialakított vízzár), ha abba szennyeződés (papírhulladék, hajszálak, textilfoszlányok stb.) kerül, eltömődik, nem folyik le a víz. Ezért a bűzelzárót időnként tisztítani kell.

A szifontisztítás legegyszerűbb módja a pumpálás. Ezért jó, ha a lakásban van egy pumpa (nyéllel ellátott gumiharang). Ez az egyszerű segédeszköz egyébként minden lefolyó — mosdó, mosogató, fürdőkád, W. C. — gyors tisztításához nélkülözhetetlen. Természetesen a pumpa csak akkor segít, ha a lefolyó még nem tömődött el teljesen, a zsíros szenny még nem zárta

GYERME

Sarkady Mária

Az egér meg a

— Az egér feleszmélt, és gyorsan feltalálta magát. Letörölgette a tükröt egy zsebkendővel. — *Úgy* — mondta elégedetten a tükör. — *A gyerek hol van?* — kérdezte az egér. — *Gyereeeek?* — csodálkozott a tükör. — Az egér farka önálló kutatásba fogott: mindent megnézett a szobában. A szoba kicsi volt, nem kellett sok idő, hogy megállapítsa: szemben, a feje közel volt az asztalhoz, és ott figyelt valamit. — *Ide vagyunk írva.* — *Oda? Hogyan?* — kételkedett a tükör.

— *Azt mondja, hogy* — kezdte betűzni az egér — *hús ötvennyolc forint, kávé tizenhét ötven, dióda hét ötven, egér kilenc ötven. Ez pedig én vagyok.* — *Meg én* — mondta az egér farka a tükörnek. —

gyen — erősködött az egér, és a dobozra mutatott. — *Az ott én vagyok, és bajuszom is van.* — *Érthetetlen* — dünnyögte az egér farka. — *Na, ugye!* — vágta rá az egér. — *Már*

Fantos Sándor, festő

Az idei Szegeden megnyitott Délalföldi Tárlaton – amely a XIII. ik – szerepel a művész műve: „Téli határ” c. festménye. (emlitve)

Szasz Irén: Kapós és szinvonalas tárlat Szegeden. Békés Megyei Népújság, 1978. jún. 11.

Fontos Sándor, Festő

A szegedi Téli Tárlaton a művész művei szerepelnek.

TV-Híradó.

1977. II. 3. 19.30 |Sanné|

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 6

TISZATÁJ

Fontos Sándor

1021

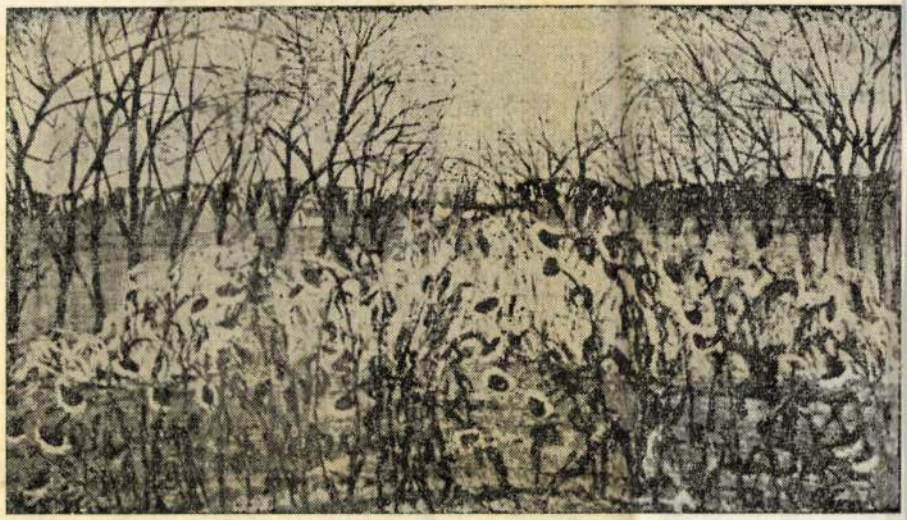

FONTOS SÁNDOR: ŐSZI TÁJ

és ereim majd félrehasadnak! Elég legy
Félig már kifaragta, hasonlít arra, akit l
mély, koponyás barlangban (agyában) id
Tördeli, vési a mellet, a combot. A váll,
vésőn át, csurogó vérétől nyernek erőt, s
Karja ha ernyed, amannak a karja rebe
s hív ölelésre. Ha ránc veri arcul, amannak az arca
síma piros lesz. Egyre hanyatlik, amaz meg erőt kap.
Reszket a karja s a kézfeje már kibicsaklik, a szobrot
mestere lelke vezérli. De jaj, hogy is érte a szerszám . . . !
Már nem a barlang sejtfalain kelt kép mozog itt kinn,
már nem is ő, aki kőből lett hússá, elevenné.
Mellei bimbóját rianás szeli át, derekát meg
elnehezíti a szikla fölöslege, bőre lehámlik,
ajka lebiggyen, az orra leválik, a combja kifordul.
Jéghideg. Ó az a ferde ütés! De erőtlen az ember!
Mert kifogy íme erőnk s a lecsúszó, lomha ütéssel
élővé faragott másunkat a vég elorozza.

*

Homlokodat simogatja a lányka, de ujja dilettáns,
és ami ő voltál, ma vagy önmegutált, suta torzó.

Fontos Gyula festő

a szabadkán rendezett szegedi művészek tárlatán szerepelnek a műveim művei, melyeket a festőiség és a stilizálás jellemzi. Tájképein a „hangulatot" festi.

Ács József Szegedi képzőművészek szabadkai tárlata

Magyar Szó, 1976. I. 4.

Fontos Sándor festő

(Szeged, 1920. jan. 17 –

A szegedi Tanárképző Főiskolán Ulrich Lajos festőművész volt a mestere. 1951 óta állandó kiállítója a délmagyarországi tárlatok. nak. Hét önálló kiállítása volt eddig. Külföldön Odesszában, Szabadkán, Berlinben, Lodzban, Bonnban szerzett művei találtatnak. Nívódíjat kapott az Alföldi Tárlaton és a Szegedi Nyári Tárlaton. 1976-ban a Csongrád megyei Tanács alkotó díját kapta meg. Négy kiállítása volt a Kaparamid bemutatótermében.

Kiállítása a Kecskeméti Képcsarnokban 1978. szept. 7-21.

– Lakóhely a Vörösváriban –

Fontos Sándor
festő

Fontos Sándor, festő

Az elmúlt év nov.-ben Kilenc Szegedi fiatal képzőművész kapott megbízást arra a feladatra, melynek eredményeképpen fanyb dombi műjd az MSZMP Szeged városi bizottsága tanácstermének falát – a lap berendezés-tal bemelegítést szüksége megje megszűnt a palyázatot vissz vevő hirdetni is.

Déli Magyarország (Szeged), 1976. ápr. 4.

Fontos Sándor, festőművész
1021

1976. X.21. Kossuth 12,00. Ka.

Déli krónika.

- Most következik Szatmári Ilona interjuja, Fontos Sándor, szegedi festőművész kiállitásáról Budapesten.

- Szeretem az okkersárga homokos tájakat, a fák gallyszövedékét, a gyümölcsösöket, a vizparti nádasokat füzesekkel, az e tájon dolgozó parasztembereket. Ezek a dolgok nőttek a szivemhez a tanyán eltöltött 23 év alatt.
Igy vall müvészetéről, önmagáról Fontos Sándor, szegedi festőművész, akinek délután nyitják meg, első budapesti, önálló kiállitását a Mednyánszky Teremben.
23 év a tanyán.

- Ez a 23 év nehéz volt, küzdelmes volt. Kint a tanyán tanitottam a kis parasztgyerekeket, egyuttal én voltam az apjuk, irányitójuk és a legnehezebb időben segitettem őket az új életforma felé. A tanitás mellett, mindennap festettem. Körülvett a homokos táj, a szép gyümölcsösök, az összeboruló akácok. Ezek voltak az első témáim és mai napig megőriztem ezeket a fákat és a szép gallyvilágot, amely a horizontra olyan nagyon-nagyon szépen tudott felrajzólódni.

- És a parasztembereket, a kendős parasztasszonyokat, a szigoru, szükszavu parasztférfiakat.

- Ők képviselték a humanizmust, az emberséget, a munkát, a tisztességet. Nagyon meleg barátságban voltam velük. Én a szivembe zártam őket, ők pedig engem fogadtak be. Festményeimet mind többen és többen kezdték megszeretni és lassan, nehéz munkával sikerült elérnem azt, hogy ma Budapesten állithatok ki. Őszintén megmondom, hogy van bennem szorongás, egy ilyen tájjal, egy ilyen homokos, fás világgal Budapestnek a kőkockái közé bemerészkedni. Elképzelhető milyen nagy várakozás van bennem, vajon hogyan fogadja Budapest az én müvészetemet?

Fantas Sándor

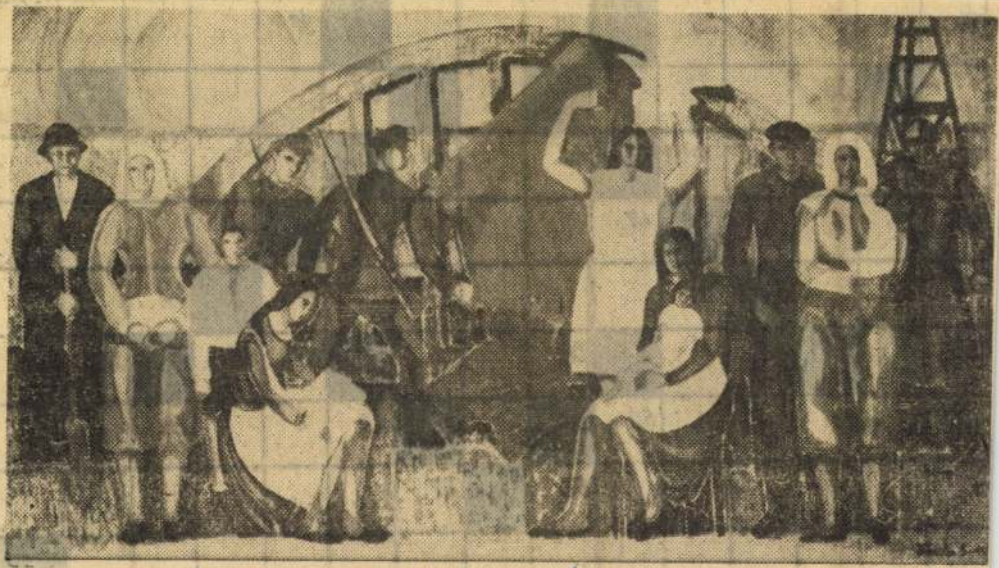

Dél-Magyarország, Szegedi, 1976. ápr. 4.

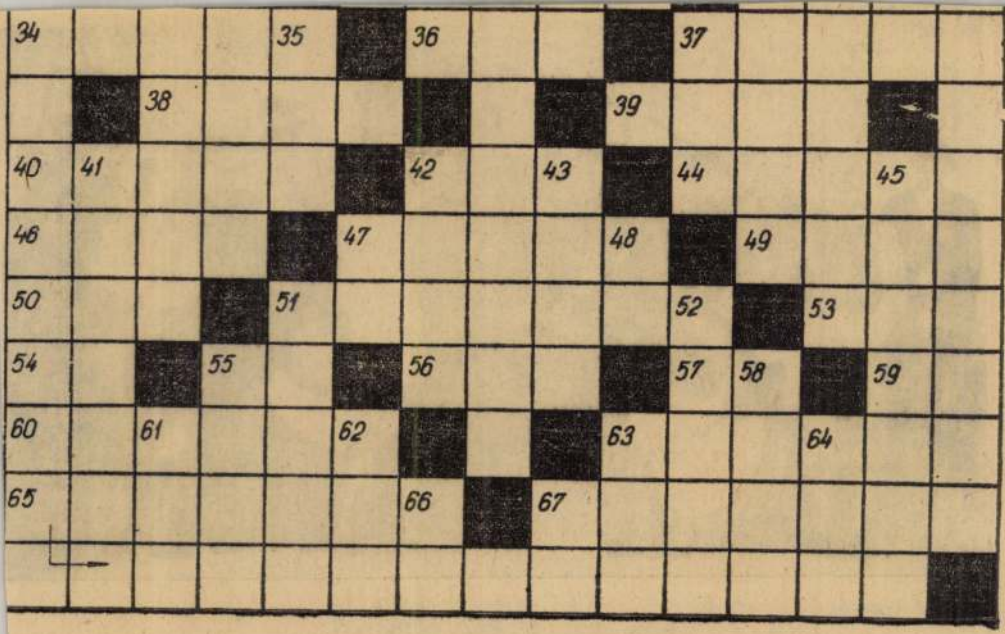
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67

FONTOS SÁNDOR

Festő az Alföldön

SZOLNOKON, az Aba Novák Teremben állított ki legújabban a *Szegeden* élő festő, Fontos Sándor. Tavaly volt 60 éves, akkor rendezte meg gyűjteményes nagy kiállítását szülővárosában. Budapesten 1976-ban jelentkezett műveivel. Neve és munkássága jól ismert, a főváros azonban keveset foglalkozott vele. Képeit szeretik, vásárolják szerte az országban, sokféle elemzés jelent meg róla esztendők folyamán szűkebb pátriájában.

Fontos Sándor művészete a két szomszédvár között született, a népi ihletésű Hódmezővásárhely és az „urbánus"-nak minősített Szeged közötti mezsgyén. Ha egyáltalán létezik igazi háborúság közöttük, akkor az ő tevékenysége a fegyvernyugvást jelenti.

Induláskor nem lehetett festő, szíve vágya szerint, szegény családba született, hamar pénzthozó szakmát kellett tanulnia. Néptanító lett. Katonáskodás és fogság után átadta magát a tanyai gyerekek nevelésének, s mint afféle kántortanító muzsikált is nekik, ha arra volt szükség. A homokvilágban pedig, népes családja eltartására, gyümölcsöst teremtett. Olyan paradicsominak tűnő kép ez, hogy ha nem jártam volna akkoriban nála, azt hinném, hogy mindemellett csak az ecsetet kellett kezébe vennie, ment minden magától. De ő nem akart vasárnapi festő lenni. Tanulni kezdett. Előbb csak baráti tanácsokért járt be Szegedre Vinkler Lászlóhoz, majd szabályosan elvégezte a Pedagógiai Főiskola rajztanár szakát.

ELSŐ, BÁTORTALAN festményei olyanok voltak, mint mindenkié, akiben felgyűlt a sok élmény, s aki egy-egy képen mindent el akar mondani. Nagyon hamar kialakult azonban *szikár, konstruktív vonalakra épített képszerkezete*, s a témát nyújtotta a táj, az őszibarackos, a kukoricás, a napraforgó tábla, a vízmosta föld vagy a szikes talaj, *a tanyai emberek környezete*. Ő azonban, aki velük élt, romantikát sohasem talált fáradságos életvitelükben. Saját tapasztalatából tudta, mennyit kell hajladozni ahhoz, hogy az idegen megcsodálhassa az egymás mellett végeláthatatlan sorban vonuló fákat, a szélben táncoló kukoricaleveleket. Embereinek közelhozott alakjaiba kétségkívül beleszóltak a legnemesebb vásárhelyi hagyományok; mozdulatlanságuk, visszafogott érzelemviláguk azt az utat folytatta. A megismerés közös módja indokolta ezt. De tájait, már a két évtizeddel korábbiakat sem lehet hasonlítani előképekhez. A hosszú árnyékok, a csupasz ágaikkal nyújtózkodó fák, az utakkal átszabdalt téli táj, a kékes holdfényben titokzatossá vált vidék, szigorúan szerkesztett kompozícióit a lírai megbékítés színvilágával ellenpontozta. Alakjai pedig fokozatosan részévé lettek a tájnak, ikonos merevségük eltűnt a sugárzásban.

MEGÚJULNI sokféle módon tudott. Népi szokások, lakodalmas mulatságok egy időben bruegheli tömegjelenetekre fordították figyelmét. Mivel szépítés nélkül látta az embert, a groteszk is tanyát vert képein — ez azonban lényegében nem vált igazán a sajátjává. Messziről jött, tanyán sohasem élt ember karikírozásnak érezhette azt, ami számára valóságos élmény volt, a zsánertől pedig mindig távoltartotta magát. Alig tíz esztendővel ezelőtt Szegedre, városi lakásba költözött, s megújult ismét. Könnyebb, napsugarasabb lett a festészete, a visszavisszatérő tájak pedig a közvetlen élmény után az *emlékezés varázsszűrőjét* kapták meg festészetében. A szerkezet rendjét, fegyelmét megőrizve, felfedezte a festői felület, a faktúra szépségét. Megsokasodtak a meleg színek képein. Így *plasztikusabbá* vált a képek felszíne, a féltónusok érzékenyebbek lettek. Napfényes tájain a sugárzás megerősödött, szürke-zöld zsombékosai, tiszai ártérről készült képei pedig finom fényárnyékaikkal minden részletet az egészbe simítanak bele. Költőibb lett a festészete, akár szűkebb, akár a régiekhez hasonló panorámikus látványt fest. Föld és ég nála harmóniában egyesül. Képei változatlanul dekoratívak, a síkot teljesen behálózó formák szövevényei. A Szolnokon kiállított új munkák, közöttük a *Holt-Tisza*, az *Anya I.*, a *Tavaszi táj*, a *Tó napraforgókkal*, a *Téli nádas*, a *Táj ősszel*, a *Tavaszi táj*, a *Tiszapart* és a *Hazafelé*, a szinte kötött — ma úgy mondanák: szélesvásznú — méretben ezt a lebegő hangulatot képviselik.

D. Fehér Zsuzsa

A színházak pénteki műsora

Erkel Színház: Balettest (Klemperer bérl. 3. ea., 7) — **Nemzeti Színház:** Jövedelmező állás (7) — **Fővárosi Művelődési Ház:** Dóglött aknák (7) — **Népszínház—Vársz**ín**ház:** Margarida asszony (7) — **Népszínház—Józsefvárosi Színház:** Tíz kiló arany (7) — **Madách Szín**ház: Sok hűhó semmiért (háromnegyed 8) — **Vígszínház:** A 88. utca foglya — **Pesti Színház:** Protestánsok (7), Rimbaud (éjjel fél 11) — **József Attila Színház:** LSD (L. bérl. 4. ea., 7) — **Thália Színház:** Ennek éneke (7) — **Mikroszkóp Szín**pad: Hogyan? Tovább! (fél 9) — **Fővárosi Operettszínház:** Leányvásár (7) — **Radnóti Miklós Szín**pad: Szerelmeskedések (7) — **Vidám Szín**pad: Így élni jó . . . (7) — **Budapesti Gyermekszínház:** Alíz csodaországban (7) — **Állami Bábszín**ház a **Népköztársaság útján:** „Csak tiszta forrásból" (du. 3) — **a Jókai téren:** Toldo (de. 10) — **Egyetemi Szín**pad: A Collegium Musicum együttes koncertje (7) — **Korona Pódium:** Zenés angol—magyar irodalmi koktél (7) — **Zeneakadémia:** A Magyar Rádió és Televízió Szimfonikus zenekara (Tavaszi bérl. C 4. fél 8) — **Mátyás-templom:** Hollay Keresztély orgonaestje (8) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz a jégen (du. fél 4. és este fél 8).

Rövid tartalom és szereplőlista a Pesti Műsorban.

Magyar Nemzet 1981. ápr. 24.

vabbi elmélyítését, hatékonyabbá tételét és szélesítését.

A megbeszélésen csehszlovák részről jelen volt még Alois *Indra*, a CSKP KB elnökségének tagja, a szövetségi gyűlés elnöke és Dalibor *Hanes*, a szövetségi gyűlés alelnöke, magyar részről pedig *Kovács* Béla prágai nagykövet.

Marjai József kubai tárgyalásai

Havannában folytatja munkáját a magyar—kubai gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság. *Marjai* József miniszterelnök-helyettes és Jose Ramon *Fernandez*, a kubai minisztertanács elnökhelyettese, a kormányközi bizottság társelnökei szerdán újabb eszmecserét tartottak a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztéséről.

A szovjet nagykövet tájékoztatója az SZKP XXVI. kongresszusáról

Csütörtökön a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában Vlagyimir Jakovlevics *Pavlov*, a Szovjetunió budapesti nagykövete tájékoztatót tartott a Magyar—Szovjet Baráti Társaság budapesti aktivistái számára az SZKP XXVI. kongresszusáról. Tájékoztatójában és a kérdésekre adott válaszaiban hangsúlyozta a kongresszusi beszámoló és a kongresszus határozatának néhány főbb mondanivalóját, kitért a szocialista közösség országai együttműködésének, ezen belül a magyar—szovjet kapcsolatok fejlődésének jelentőségére.

Vaskohászati tagozat a Kamarában

Termelő, fejlesztő és felhasználó vállalatok, valamint a kereskedelem szakembereinek közös elhatározásából csütörtök délután a Magyar Kereskedelmi Kamara Kossuth téri székházában megalakult a Kamara *vaskohászati tagozata*. Miként dr. *Dózsa* Lajos, a kamara elnöke hangsúlyozta: régi igény teljesül e fórum életre hívásával, s a tagozat munkája több szempontból is hasznosnak ígérkezik. A vállalati érdekképviseleten túl a kamarai munka keretében lehetőség nyílik arra, hogy a nagyvállalatok együtt beszéljék meg a hazai vaskohászatot érintő gondokat, egyeztessék fejlesztési elképzeléseiket, közösen keresve az anyagtakarékosság és a költségcsökkentés további lehetőségeit.

Az alakuló ülésen a tagozat élére nyoctagú elnökséget választottak: a vaskohászati tagozat elnöke dr. *Szabó* Ferenc, a Dunai Vasmű vezérigazgatója lett. Majd a jelenlevő *Soltész* István ipari miniszterhelyettes adott tájékoztatót a magyar vaskohászat jelenlegi helyzetéről, és az iparág előtt álló feladatokról.

m. j. g.

fel évtizedben elért fejlődéséről és VI. ötéves tervéről. Elmondta: az V. ötéves terv fővárosi feladatait döntő többségben teljesítették, *Budapest gyors ütemben, minden korábbit meghaladóan fejlődött*. A fővárosiak életkörülményei szinte minden területen javultak. Az egyes városrészek és kerületek közötti — nagyrészt a múltból örökölt — ellátásbeli különbségek csökkentek.

Az elmúlt öt esztendőben 86 ezer új lakás épült, nyolcezerrel több mint a megelőző tervidőszakban. Az új otthonokkal, valamint a lakáscserékkel csaknem 400 ezer fővárosi lakos korábbi lakásgondjai oldódtak meg vagy enyhültek. A lakások 76 százalékát fizikai munkások, a termelésben közvetlenül részt vevő műszaki dolgozók, 55 százalékát fiatal házasok kapták. Soron kívül jutott lakáshoz 7700 három- vagy ennél több gyermekes család. A lakóházfelújítási terv túlteljesítése, a zavartalan ivóvízellátás, a tömegközlekedés fejlesztése, a bölcsőde-, óvoda- és iskolahálózat bővítése ugyancsak az eredmények közé tartozik.

Külső képében is sokat szépült a város, jelentős új alkotásokkal gazdagodott. A tömeges lakásépítéssel új városközpontok alakultak ki, például Angyalföldön, Csepelen, Kispesten, Pesterzsébeten, Újpesten.

A VI. ötéves tervben meghatározott fővárosi feladatokra összesen 186 milliárd forintot fordítunk, amiből Budapesten valósul meg a népgazdaság összes beruházásainak nyolc százaléka. Kiemelt tennivaló — az életkörülmények további jobbítása érdekében — a lakásépítés, az egészségügyi ellátás javítása, az általános iskolai oktatás megfelelőbb feltételeinek megteremtése.

A mostani tervidőszakban egyebek között 90 ezer új lakás, 1300 tanterem épül, 2200-zal több kórházi ágy lesz, megnyitják az észak—déli metró két új szakaszát, megépítenek három új kenyérgyárat, négy nagy áruházat, 110—120 ezer négyzetméterrel bővül a kiskereskedelmi bolthálózat, a hat új szálloda építésével 40 százalékkal növelik a vendéghelyek számát. A figyelem fókuszában marad az élelmiszer-kereskedelem fejlesztése, a zavartalan áruellátás. A főváros eddiginél is gyorsabb gyarapodásában változatlanul számítanak a lakosság cselekvő összefogására, és társadalmi áldozatkészségére, amely már eddig is sokféle formában nyilvánult meg.

Kádár János elismeréssel szólt a gyarapodás fővárosszerte látható eredményeiről. Hangsúlyozta: *pártunk a továbbiakban is megkülönböztetett figyelmet fordít Budapest fejlesztésére, az életkörülmények javítására*. Ehhez azonban ezután is összefogásra, fegyelmezett, gondos és lelkiismeretes munkára van szükség.

A fővárosi tanácstól metróval a Sugár üzletközpontba indult a Központi Bizottság első titkára. Útközben — a Deák tértől az Örs vezér térig — *Daczó* József, a BKV vezérigazgatója és *Bata* István, a metró üzemág igazgatója adott tájékoztatást a tovább épülő metróhálózatról.

Fontos Sándor festő

FONTOS SÁNDOR

ennek az életformának inkább csak az *örömeit* látja és erkölcsi szépségeit érzékeli. Hol expresszív, hol költői hangulatú piktúrájának központi témája a Szeged környéki tanyavilág, a nagyüzemesedő táj. Stílusának feltűnő jegye, hogy képeit rácsként szövik át a kompozíciót kialakító vonalak, összefogva, de egyben megmozgatva is — akárcsak egy valóságos érhálózat — a feldolgozott helyzeteket.

A Tornyai-plakett idei kitüntetettje.

Tamádi Attila: Kiállítási kalauz

Népszava, 1974. okt. 25.

Fontos Sándor festő

a Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek művei. „Fűrészelő barackfa" c. (olajkép)

Képes Krónika

1974. aug. 3. TV. 18.10 | KGyné

Fontos Sándor festő

Kiállítása nyílt meg Szegeden.

-:Hír-

8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1974. ápr. 11.

Fontos Sándor festő

Szegeden a Bemutató Teremben
október 10 én nyílt meg Fontos
Sándor kiállítása.

----:Kiállitási naptár.

Müvészet, 1974.október - 49. oldal.

Fontos Sándor festőművész

A szegedi Képcsarnok kiállító termében okto-
ber 10.-én nyitják meg a művész kiállitását,
-mint -a kulturális eseményeket ismertető
rovatában- közli a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 5.
XVIII. évf. 40. sz.

8. lap.

Fortos Sándor

Ősibarackfák – XVI. olj. 122x110 cm

Vásárhelyi Táplat
Retrospektív kiállítás 1964-73.

Fontos Sándor festőművész

Fontos Sándor: Tél

Szalesi Zoltán: Nyári tárlat Szegeden.

Tükör, Budapest, 1979. April 22.

Fontos Sándor, festőművész

az idén huszadszor nyílt meg a Szegedi Nyári Tárlat, melyen szerepel a művész „Védett terület" c. temperája. /emlitve/

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlatról.
Tisztatáj, Szeged, 1979. 10. 90. old.

Fontos Sándor festőművész

a Vörösmarty téri Gontáry-terem ad otthont a Csongrád megyei festők „Tiszatáj" címmel megrendezett kollektív kiállításának, mely hűen, szívvel Szegeden és Hódmezővásárhelyen élő művész munkásságával is megismertet meg. Két éve Szegeden ezt megelőzően a Bartók Terem-klubban volt kiállításunk. – A művész igen kifejező két tájképét látjuk. (emlitve)

Tasnádi Attila: Csongrád megyei festők a Belvárosban
Népszava, 1979. jún. 8.

Fontos Sándor festőművész

a harmadik ex a mostani szegedi nyári tárlat a Horváth Mihály u.-i képtárban.
A művész „Tél"c. temperája hideg színeiben is emberközeli. (emlékül.)

Sass Éva: Nyári tárlat Szegeden
Békés Megyei Népújság Békéscsaba, 1979 aug. 5.

Fontos Sándor

festőművész

kiállítása a Csontváry teremben

Pesti Műsor

1979 máj. 30.

Pollonisz Valéria:
Tárlatok a Csontváry
Teremben.

Fontos Sándor rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógus Szakszervezet Csongrád m.- i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerepelnek művei.

Csongrád Megyei Napló, 1969. márc. 2

Fontos Sándor Pető

hegedűn nyílik meg búcsúztatása.

— : □ Fontos Sándor

2.

ESTI HIRLAP, B.v. 1974. okt. 10.

Fontos Sándor, [festő]

FONTOS SÁNDOR: ŐSZI TÁJ

18.

Fc

Szatáz, Szeged, 1977. jún.

XXXI/6.

Fontos Sándor

1974-ben szét vett a szegedi Móra F. Múzeum nyári tárlatán.

Nagyrara, 1974. aug. 14.

102. arf. 139 n.

5 p.

Fontos Sándor

Szegeden 1974-ben kiállítása volt.

Nógrádi, 1974. szept. 25. 102. cf. 224n. Sp

Fontos Sándor

1974. okt. - ben Szegeden nyílt egyéni kiállítása.

Nádprava, 1974. okt. 25. 102. cf. 250. sz. 4p.

Fontos Sándor, festő

Szárd: Déri István

Tandi L.: Kiállítási ... 89-92.

XXIX
8.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. augusztus

Fontos Sándor

Nagyrabarcsik. rlpr.

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Fontos Sándor, Jestő

Jan. 30-án nyitják meg
kiállítását Csanytelken.
(Csongrád m.)

— : o Képzőművészeti ...

EST! HIRLAP, Bp. 1974. jan. 30.

t8

Fontos Sándor, fertő

hegedi fertő.

Csamyteleken nyílt meg tárlata.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 31.

Fontos Sándor festőművész

a művén temperával – 30 kép – Kecskeméten állítják ki a Petőfi Sándor u.-i Képtárban. – Fontos Sándor Szegeden él és dolgozik.

Jó reggelt!

1948. IX. 7. 4.25 N.

Fontos Sándor

1. Arlaréthum acryl 80×100

2. Nőrémű formák -"- 100×90

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Fontos Sándor, festő

Szerepel a XIV. Hegedűs Nyári Tárlaton.

Tandi Lajos: Kiállítási napló 90-94.

TISZATÁJ, Szeged. 1973. október XXVII/10.

Fontos Sándor

A megnyílt szegedi téli képzőművészeti tárlaton művei szerepelnek.

Ölvös László: Szegedi képzőművészek tárlata.
Délmagyarország, 1964. dec. 14.

Fontos Sándor

szegedi festőmüvész tárlata nyilt meg
csanyteleki müvelődési házban.

Magyar Hirlap 1974/30/6

Fondor Sándor

Téli táj repr.

12 Szegedi festő kiállítása
Szeged 1973.

Fontos Sándor

Részt vett a X. Délalföldi Találkozón.

Népszava, 1974. jún. 14. 102 évf. 137 sz. 4 p.

Fontos Sándor

Az 1974. ápr.-ban a békéscsabai Munkácsy Múzeumban rendezett XVII. alföldi táblaton részt vett.

Népszava, 1974. ápr. 26. 102 elj. 96 sz. Hp.

Fontos Sándor festőművész.

Kürsám, a pártházban rejtette meg a művész Magyarné Kárár Éva rajztanár képeiből rendezett kiállítást.

Csongrád m. Szilap, 1943. jún. 1.

Fontos Sándor

a IX. Délalföldi Tábolton fertőzőjének terjedése az anyaság szempontjából.

Szabó Andre: Kiállítási krónika.

Szegvár m. Hírlap, 1943. máj. 11.

Fantos Sándor (Szeged)

a szabadkai városi Galéria szerverésében okt. 22.-én megnyílik a szegedi és szabadkai képzőművészek kiállítása, melyen a művész munkája szerepel.

Magyar Szó, 1972. okt. 20.

Fontos Sándor

Az idei Szegedi Téli Tárlaton szerepelt műve: „Asszony galambbal" c. temperája. (emlékül)

Vö. kudze: Naterzlapu – a téli tárlatról. Tizenötös, 1943. márc. 109. old.

Fontos Sándor

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

305. old.

Fenton Sándor

A 13. tragedi nyári tanulatom
nőnei szerepeiben.

Láttak, hallottak.
1942. VII. 24. Kossuth, 20.36/11/Ki.

Fantos Sándor

a XIII. szegedi magyar tábolton szerepelnek festményei.

Dél-Magyarország, 1942. júl. 25.

Fontos Sándor

A XIII. szegedi nyári tanulótáborban alkotóra szerepel.

Forr.: A XIII. szegedi Nyári Tanulótábor, Magyar Szó, 1942. aug. 20.

Fortos Sándor festőművész

az ötéves szegedi Művészklub
közreműködői közé tartozik.

Palner Zoltán összeállítása.

Csongrád m. Hírlap, 1943. jún. 3.

Fonyó Sándor

Napraforgók temp. 50×122 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul. – szept.

Fontos Sándor

Lakodalom temp. 122x95cm

Bogánsode temp. 122x45cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. júl. – szept.

Fonta Sándor

Három barokkfa, temp.

XV. Szegedi Nyár Tárlat

Fonlos Sándor festő

XX. Délalföldi tanulóan mesepelyek

Kelpei.

Horváth Tivek: Kiállítási kalauz

Népszava, 1974. jún. 14.

Fondor Sándor

Fondor Sándor festőművész
kiállítása
Szeged 1974.

Fontos Sándor

Ősitaracdfák olaj 122×110

Vásárhely Társlat
M.N.G. 1974. Jul-Sept.

Fantos Sándor

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács munkaszolgálatosaiból rendezett „Kortárs művészet" c. kiállítás okt. 5.-én nyílik meg, melyen szerepel munkám.

Meghívó

1944. okt. 5.

Fontos Sándor

festőművész kiállitása nyilt meg okt.1o-én a Képcsarnok Vállalat Kárász utcai bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974 28o/8

Fontos Sándor

Éjszaka repr.

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1945. Jul. – Aug.

Fontos Sándor

Résztvesz a kiállításon
A katalógust ld. Alexin Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965 – 1974.

Fontos Sándor

Vihar előtt temp. 100×80 cm
Éjszaka — " — 50×130 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul – Aug.

fontos könyvek, [ ]

L: Vajda Pál

Lucsó K.: Két ünnepi kiállítás ... 595-596

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. okt. XX/10.

Fontos Sándor Szülő

a XXIII. Vándorlelkű Orsi Társaság szerepelnek a műben művei.

Szabó Endre: Erőn szólva...
Csongrád Megyei Hírlap, 1976. okt. 24.

Fontos Sándor levele [Szeged]

a Szegedi Nyári Társalton szavaszt a műveszi „Szikes puszta" c. műve [szulitve]

Pr. 4/n.: A XII. Szegedi Nyári Tárlat eseményei és gondjai.
Szongrád Megyei Hírlap, 1946. aug. 1.

Fontos Sándor, festő

□ FONTOS SÁNDOR festőművész kiállítását dr. Telepy Katalin művészettörténész nyitja meg holnap délután 5 órakor a Mednyánszky-teremben.

– Hallottuk

2.

Esti Hírlap, Bp. 1976. okt. 20.

Fontos Sándor (fertő)

1975. aug-ban a 16. Szegedi Nyári Tárlaton részt vett.

Nádpuszta, 1975. aug. 8. 103. cfg. 185m. 5p.

Fontos Sándor

A Medgyaszay Terem nyílt meg Fontos Sándor festőművész kiállítása.

------:Kiállítási naptár.

Művészet, 1976. október - 48.oldal.

Fontos Sándor

Az Alföldi Tárlat-on szereplő müvészekről ir Vadas József "Kék vágy" cimmel. A békéscsabai Munkácsy Mihály Muzeumban rendezett kiállitáson bemutatkozó müvészek munkáit kifogásolja, mivel nem a jövőbe tekintve igyekeznek gondolataikat megvalósitani, hanem a multba nézve elavult szerszámokat, lovaskocsikat, temlomokat, rozzant keritéseket festenek. "Indokolatlan szentimentalizmusnak" tartja ezt a müvészi felfogást a kritika.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. május 19.
XVII. évf. 2o. sz. 12. lap.

FONTOS SÁNDOR festő
Szeged, 1920

A Szegedi Pedagógiai Főiskolán szerzett 1955-ben rajztanári diplomát Vinkler László növendékeként. Évekig művész-pedagógus az Üllési tanyán, 1969 óta Szegeden él. 1952 óta kiállító művész, 1960-ban és 65-ben a Képcsarnok szegedi bemutatótermében, 1962-ben a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban, 1963-ban a szegedi Móra Ferenc muzeumban mutatkozott be önálló kollekcióval. 1967-ben nagyobb anyaggal szerepelt a szegedi képzőművészek reprezentativ kiállításán a Nemzeti Galériában; munkái eljutottak Jugoszláviába, a Szovjetunióba és az NDK-ba is. A Szegedi Nyári Tárlatok többszörös kiállítettje. - Hol expressziv erejű, hol költői hangulatu pikturájának központi témája a Szeged környéki tanyavilág, s az itt élő emberek. Stilusának feltűnő jegye, hogy mély szinezetű képeit átszövik a kompoziciót kialakitó vonalak, amelyek mintegy érhálózatát adják a műnek, lüktető mozgást vive az ábrázolásokba.

Művészéletrajzok 1975

1021 - 20 óra... 1981 III 16 Fontos Sándor - portré

Fontos Sándor festőművész

-Festőművész Szegedi műtermében készült filmünket. Akinek ujjabb munkáit julius 27-ig a Balatoni Kulturális Központban kiállitásán is láthatják az érdeklődők. A művészszel D. Fehér Zsuzsa beszélget.

Zene.....

-Szegeden a művészházban él és dolgozik Fontos Sándor festőművész. Ablakai a hatalmas Lenin körutra nyilnak, de mindezekből itt lent a műtermében ezekből a tárgyakból semmit se látunk. Messze ra, mélyebbre nyulnak vissza a gyökerek. Hát tulajdonképpen hogyan is lett sorsa ellenére festő?....pontosságról...

-Hát érdekes megfogalmazás, hogy sorsa ellenére, ellenben igy igaz. Tanitónak indult el. A tanitóságot már visszatekintve, nagyon szépnek találom. De elég beszélni erről a szép szakmáról, ha szabad igy nevezni.....fényesen a tanyai tanitók, ugy eltűntek a közéletünkből, hogy..., de én ez voltam a társ utján...

-Megkezdjük a tanitóskodásnál az döntő részt, hogy kezdjük a gyerekkornál. Hát gyerekkorban is megnyilvánult a tehetsége, miért nem tudott akkor már tanulni?

-Hát akkor egy oka volt. Apám kevés keresetü munkásember volt, hárman voltunk testvérek és igy nem jutott rá, hogy Pestre kerülhessek a Képzőművészeti Főiskolára.

-Hogy kezdődött a tanitói munka, hol?

-Hát először Csongrádon voltam 46-ban kerültem oda. Egy bőröndöl mentem oda és nem tudtam, hogy hol fogok aludni, hol fogok enni. Akkor igy indultak el az életbe, szinte mint a, mint a mesében. Hogy elindult a legkisebb kis hamuba ült pogácsával. Volt ilyesmi volt. Nagy izgalom volt, hogy mi is lesz velem, pénz nélkül, semmi nélkül, egy szál ruhában, igy indultunk akkor, akkor a nehéz időben.

-A tanyai iskolának a rendszere, ha jól emlékszem osztatlan volt, több osztályt tanitottak.

-Igen. Négyiust, négy osztályt tanitottam. Miután férfi voltam, én tanitottam a nagyobbakat. A nő...kartársak addig az első négyet tanitották. Mindvégig, erdő 69-ig. A legutolsó iskolánál is a felső négyet tanitottam. Milyen volt egy akkori tanyai iskola, egyáltalán milyen volt egy tanyai környezet és honnjuk mundjárt hozzá, hogy ez folytatódott tovább Pusztaszeren..

-Igen.

-Majd leghosszabban Ülésen.

-Igy van.

-Mit adott az a három környezet? A festőnek.

-Hát egy uj világot adott a részemre, hát én nem ismertem annyira a nagyar alföldet. Nem ismertem annyira a honfitájnak ezt a csodáját, ami, ami ma már megihlet szinte meg is indit. A finom sárgaháznak, sajátossága mezitlábt nagy az ember a talpán si ugassa, azzal nincs már. Oda egy egész más világ tárult fel előttem, mint fekete földes uj Szegedi gyerek nem tudtam, hogy ilyen sok szépség van a honokban. -A szelidnek a szép munkája azoknak a sirló honokoknak a gyönyörü harázdái meg ezek, akkor még talán nem volt tudatos bennem az ez irányu szépség észrevétel, de ma már eltudok csodálkozni a természetnek e csodás művein.

-Én is jártam kint Ülésen nagánál és emlékszem, hogy ezek a különböző évszakokban mindig más, más képet, rajzot mutató őszi erdőcskék, akár virágban álltak, akár a téli időben kopaszon a karjukkal szinte az ég felé kapaszkodva, hogy ezek milyen hatást megjelentek a képein

-Ezek mindig a legszebb élményeim maradnak. Tehát az volt, ami érzelmileg lassan felfutott talán és a másik pedig, hogy ugye, hogy egy iskolába bezárja az xxx embert az idő, az eső a hóba a tél, akkor az ablakon keresztül kitárulkozott tájak, ezek festették pirosra , amikor az ágak felmeredeztek az ablakom előtt. Ezek megihlettek azt hiszem, hogy ilyen költőien ha szabad kifejezni magam, tehát erre indítottak, hogy próbáljak ebből valami újat, valami valami olyant amit addig nem vettek észre. Azt megfogni.

-De hogyan próbálta.

-Hát úgy próbáltam, hogy egy kicsit spontaneitásban felülkerekedtem a..a térszín fölé, mert az alföldiember az a 2 dimenziós magasságával nagyon kicsinyre látásra képes. A föld mellett inkább, így, én tudatilag tudtam, hogy mennyi út vezet, első, mennyi gyalogösvény és mint szabadulják át ezt a, ezt a sivatagságot és én ezt mindig gondolatnyilag visszaidéztem, xxxx a képeimen és szinte mintha felülről láttam volna a dolgokat és az elő teritettem egy kis szőnyeget mindig ki a virágzó fákat vagy a téli ágakat. Hát az első megnyilatkozásaim impresszionikusak voltak, e...hát elsősorban a Párizsi nagyok Molic, Manné meg a többiek, ennek a nyomán próbáltam elindulni. Később anélkül, hogy tudtam volna, hogy még nem tudtam annyira, nem voltam járatos a szakmában annyira, hogy e..egy kicsit e..e.nem, igen Vangohgos lett az ecsetkezelésem és hirtelen, amikor Rumfeld Laci e.e. a kedves mesterem , hogy ez nagyon Vángohhoz, akkor gyorsan elővettem a művészettörténeti könyveket, hogy milyen, milyen utra tévedtem idézőjelesen és akkor abba hagytam ezeket a, ezeket a..vonal, ritmusos, hát ö.ö. megnyilatkozásokat és próbáltam elszakadni a.a. nagy mesterektől. De ez nem volt termékeny az az időszak úgy érzem ö..főleg kaszba egyensulyba kerültem, jobban önmagamat tudtam adni, de ezektől leálltam, mindig nagyobb feladatokat akartam keresni és ha szabadna itt röviden megjegyezni, hogy Fischer Ernő megjegyzése sokat jelentett a pályámon, hogy még pedig az, hogy a felvételeimet a szép aláírás szinbe sziporkázó dolgaimat és jó szín, nagyon szép, mint tátuszfüle minden, csak szerkezet hiányzik. Mélyen megszóbántam, szerkezet hiányzik. Ha akkor elkezdtem gondolkozni és rájöttem valahová az hiányzott a képeimben a tartás. Ha akkor indultam el a sti.. fogalmazás irányába. Itt viszont Kádár György volt, aki segitett. ő is kijött az iskolába és megnézte a dolgaimat nagyon kedves mester és megerősitettek, hogy ez a jobb ut.

-Fischer Ernő is, és Vinkler László is a Szegedi Pedagógiai Főiskolán....

-Igen, igen..

-tanitottak Kádár György viszont festet Budapesten.

-Igen.

-A főiskola szemben más fajta kapcsolatba is került nem csak így a tanárok élén.

-Hát ugyhogy én magam is, amikor megindult a a rajztanárképzés levelező tagozata még az régi formája, amikor egész nyáron együtt voltunk és együtt dolgoztunk nem ilyen, tehát ilyen, ilyen konzultációs rendszer volt, hanem végig leadták az összes anyagot, szóval így sikerült nekem velük menni és elvégeztem a főiskolát. mint Vinkler László. volt a mesterem és szeretett mesterem, aki sajnos eltávozott közülünk.

-Szóval a mesterséget most már birtokólta.

-Hát ez egy nagyon ö.ö..merész lenne ö.ö vállalnom, hogy birtokoltam, mert ha azt birtokolom egy olyan hatalmas nagy xxxxxx dolog a festészet egy kis részét megsikerült fogni talán igy, igy volna helyes megfogalmazni és a, a puszta-szerű együttlét, amit a Vinkler mesterrel együtt töltöttem ott lestem el túlsúlyosan a technikát.

Örökösen nyaggattam, faggattam a szakmai titkokról, hogy, hogy igy, hogy az ahogy de néha-néha ra vetett egy-egy villantást, elég volt egy,egy, egy intő mondat egy, egy jelzés, hogy rossza a falőr, vagy csuszik a kép, vagy egyensullyal baj van, egy ilyen jelzés elég volt hogy tudjam magam kontrolálni.

-Mány évig tartott ez a tanyai év?

-Az a tanyai év 23 évig tartott. Ugyhogy, nagyon, nagyon...

-Ugye villany nem volt?

-Nem, nem. Petróleumlámpa volt a esti világitásunk.

-Hogyan, milyen kapcsolatban volt egyáltalán az itt élő emberekkel?

-Hát, hát nagyon jó kapcsolatba kerültem az itt élő emberekkel, de legfőképpen a parasztembernek a a tisztasága legalább is én idealizálom talán a parasztemberekat, rendkivül becsületesek voltak hozzám. Megadták, megadtuk helyesebben egymásnak a tiszteletet és nem volt előszóba megállás és tovább nem én jött hozzám egy parasztember, akkor a, a..előszoba.szobába fogadtam leültettem.

-No, de közben tanulmányozta azokat az embereket?

-Hogy ne, hogy ne, egy kicsit néha iránikusan, kicsit e..e..né..itt ott groteszkűdon fogalmaztam is néha, mert hát sajnos é.é. maguk maradnak ugye az anyagi harcukban, mert igy itt kinn otthon materális anyagi é.....szemlélet volt itt. Vagy talán vélve me is a parasztinépnek egyszulyos oldala, hogy nehezen tudnak szellemivé válni. Tehát ebben az irányban nehezen tudnak bekapcsolódni akik ott éltek legalábbis az én tapasztalataim ezt mutatták. Na, egy példa, a bikás eljön hozzám, hogy tanitó ur, mondom parancsoljon Pistabátyám, mi...mivel szolgálhatok? Ő azt gondolta, hogy az ő bikáját kellene itt lefestani. Hát egy ilyen tárgy is óriási nehéz, minthogy ez egy veszélyes jószág, én láttam az ő bikáját, hát még messzire sem szerettem lenni a bikája közelébe lenni, lényeg az, hogy megábe mondja, hogy ő 50 Ft-ot adna azért a munkáért/nevetve/mondta Pistabácsi tudja, hogy mi munka lenne ezen? Hát azért, azért nincsen rendben amugy se merem vállalni ezt a feladatot, hogy hogy oda áll ahiko elé és én lefestem. Szóval igy mutatja azt, hogy, hogy a...igy a szellemi értékekkel nem voltak teljesen tisztába. És hát, azt kell mondanom, hogy teljesen nem voltak tisztába. Sajnos azt kell mondanom, hogy egy-két párt kivételével nem voltak tisztába, de azért az én körzetemben volt, megtisztelt aki kérdést vágrolt. Ugyhogy el, hogy olyan szenvedélynek tartották, hogy igy, néha csodalyogtak, hogy kint a sengyán festegetek, hogy ne jó az idő, látom, hogy festeget a tanárbácsi vagy tanitó, vagy kit akkor hogy szállitottak, egyszóval egy kicsit csodalygón lenéző vagy megbocsájtó vagy pillantással nyugtázták az én tevékenységemet. De azt nem tartották komoly dolognak.

-Amit itt lát...komoly képekre visszagondolva, feltunok ideszi a figurális képei ezek inkább ilyen ikon szerű mozdulatlan szereplőkkel voltak telix az egy kicsit emlékeztet engem a Vásárhelyi iskolának a Vásárhelyi művészetnek a... az embermárázoló módszerére.

-Igen. Volt itt valami kontaktus, már szellemi értelemben is. És a, az parasztt ábrázolásban is kell hogy vannak ilyen fedő szabályok, mert valóban ilyen szálak vannak a magyar parasztban ilyen tartás egy kicsit, egy kicsit itt otti emlékezteti az én figurámnak valag fő, hát frontalitását majd ne az egyiptomi dolgokra szenved minden és arányöv tartja magát az én parasztom.

-Tehát, ö..ö..egy szakköz a kezében volt. A diplomáját is kapta és felvolt töltődve annyiféle élménnyel, hogy aztán egy élet is kevés,hogy mindezt kiassa, visszadja képekbe. Beszéljünk most már arról, hogy mi történt később, hogy betelepült Szegedre és az mennyire változtatott a festészetén.

-Igen, hát Szegedre jövet egy kicsit zavart lettem. Sokan féltettek

azt, hogy én idő jöttem, hogy megzavarodok nem fog menni. Nem is ment egy jó darabig nem találtam meg önmagam... Hiába bármennyire biztam abban, hogy ez nem fog bekövetkezni azért utólagosan be kell ismernem, hogy volt egy 3-4 év, amikor úgy bizonytalanná vált és az utóbbi években azt kell mondanom, hogy valami belső nyugalom szállt meg. Egy olyan belső megtisztulás, ha szabad így fogalmaznom és, és akkor már nem törődtem senkivel és semmivel. Nem akartam jól felmondani a leckét, nem akartam tetszeni, hanem megmutattam önmagamat azt ami. És akkor vissza, visszatértem a gondolatban arra a tájra, ahol én annyit éltem és úgy felvirágzott, kibontakozott bennem az egész homokitájnak a..a vegetációja egy elültett bokros, fuckas sajátjának azoknak a hangulatai a fények az..a..a..a felhők azután a vizeknek a...a fény játékai, egy szóval bennem az egész világ egy látomásszerű legelőbb, valami egy..egyszerűvé vált.

-Mert a korábbi dolgok mondjuk úgy körülbelül 10-15 éve...

-Igen.

-...az volt. Minél erőteljesebb hangsúlyokat kaptak a pontos ecsettel festett vonalak szabdalták szét a képet. Ön úgy érezte sokszor, hogy abban része van annak is, hogy közben sok mindent látott, külföldön múzeumokban járt...

-Igen, igen.

-És a kodizmusnak a formai eredményeit is felhasználta.

-Hat vagy hét évig kellett küzdenem az olajjal, míg, mire úgy érezte úgy ahogy már valamelyest tudok vele bánni. Az olaj nagyon nehéz anyag. És néha határai is vannak. Nem lehet olyan aktuális dolgokat előállítani vagy kihozni, mint a tempera anyagokkal hol több rétegbe felhordva nem fullad be az anyag, hanem maga mindig megőrzi a maga frissességét. Így végül is változik az olajból a változás mindig jót tesz egy festőnek. És a váltás úgy érzem, hogy bizonyos eredményeket hozott. Műanyag kötőanyaggal dolgozom és grextollal is többek között és így tempera hatásut tudok elérni az akvalertől egészen a vastag felrétegeződésig el lehet menni ezzel az anyaggal, tehát mondjuk egy homok..görönygynek a homoknak a...a.. redőjét azután ezeknek a finom kis struktúráját ezzel az anyaggal nagy-szerűen lehet érzékeltetni, valamelyest így modernebbé is, tehát intellektualisabbá teheti a felületet.

-De nem csak az változott. Ott saját szemeim előtt volt az a táj és érdekes módon nagyon elvonatkoztatta a látványt azt amit megfestett.

-Nó, az..az úgy érzem, hogy egy kor követ lány, hogy valamelyest felülemelkedni a..a puszantaurán. Annyira benne van a mai szellemi légkörben, hogy...hogy...hogy valami illuszt a..a valósághoz ismerem önmagunkból kell úgy önmagunkból a valóságot kell érzelmeinkből, világunkból a..

-Maga 10 esztendőjét élt Szegeden. Azt hiszem, hogy visszaemlékszik azokat tájakat?

-Hát igen, azok az évek most élietnek engem. Most ujra megfiatalodom ha szabad ezt a szót mondani azokban a szép években.

-Ki megy most is, hogy uj élményeket gyüjteni vagy elegendő az amit ott látott?

-Hát nem sűrün. Amikor kimegyek, akkor kinyitom a szemem, akkor felfrissülök.

-Más környezetbe került, más emberek közé...

-Igy van.

-Valahogy azért abból a régiből nagyon sok minden...

-Á, nagyon sok minden van ami érdekes, majd elmondok egy nagyon érdé-

kes élményt, ez Piggyon történt. A Szeged és Illés között van egy ilyen kis tanya bakor. Meghívtak lakodalomba. Mit a lakodalomba nagy dolog különösen ezen a vidéken. Óriási nagy lagzi volt. Hele volt az is.. iskolán tartottuk meg, tanítójaknak a lagzijáról van szó. Na, az egészben az volt a legérdekesebb, hogy hajnaltájt a társaság egy lerítetti kis szőnyegen ült a férfiakra gondolok és a zenészek pedig körénk álltak. S, aki letett egy 50-est vagy egy 20-ast annak a háta mögé sürgették és a nagy tulajdont azt a hatalmas nagy réz hát ö,ö,, hangszert nem tudom másképp megfogalmazni, belelugták szinte a fejébe ugyhogy a feje és a tuba, a mint egy gláris fogta körül a turbánnak a rézkarikája és az a nagy hatalmas pöfögések az embert megrázták szinte, mert ugye ez a gótikus csarnok ott letis...guggolva vagy letérdepelve a szőnyeg körül, hogy miért történt....,mert kérdezte tőlük /nevet/hát azok se tudták megmondani, mert vélhetőleg gótikus maradvány lehet és nagyon izgalmas volt velük, még így nem érezte magam.

-És azután kép is lett ott.

-Igen, csináltam a Pinggyféle lakodalom ciszü képet.

-Az orvosi környezetö..ö.. lényegében nem érintette meg.

-Hát xx lényegében szülővárosom is. Talán a művész barátaim laknak körülötte. Nem sokan, de időnként összegyülünk egy névnapra, egy-egy megbeszélésre és...és mindenki azért csinálja magát, természetesen mindenki más uton jár, de én ugy érzem, hogy azért megtaláljuk egymást érteni, értékelni. Én örülök a barátaim sikerének. Ne feltételezem, hogy ők is hasonlóképpen. Még egy kicsit anyátlanok vagyunk itt Szegeden, valahogy nem tudunk megfelelő kapcsolatot teremteni a fővárosi művész élettel. Ezt hiányoljuk. Talán kevesebb az információ.

-Vissza, visszatérek a visszatérő témák közül, még is melyik az ami leginkább sajátjának érez és amiből ugy gondolja azt teljesen sikerült megvalósítania azt amire készült?

-Nehéz kérdés, bár könnyűnek tünik. A szivemből meghatároz i nagyon nehéz valamit, de azért megpróbálok válaszolni rá. Az alföldi tájnak van egy ezüstössége. Egy-egy nagy...egy egy egybefoglaló ...nagy.. nagy szi...nagy fény szikporkázása. Hát ennek a ennek a kitárulkozó valóinak szeretnék ö..ugy mint hát telmecse lenni, még pedig a homokitájaknak a kitárulkozása más mint az a Petőfi alföldi drámai megunt magánnyal szorongatott érzések azok. A nagy szabadság hát szimbolikáját és ide sorolva. Itt valahogy emberközelibb van az alföld. Hele van susinyóval, hát ö..ö..különféle gyümölcsökkel, fákkal, akácokkal, egyszóval megtörik a horizontnak azt a vonalát, feloldják és átkapcsolják az égnek az a fényü szikporkázó világához. És ezek azok a csábító dolgok a fény öleli a földet, a föld átöleli a földet. Szóval ezek olyan szép dolgok, pereze föltünőnek kellene lenni hozzá, hogy megfelelően szóba is meglehessen fogalmazni.

-A sárgák és a kékek.

-Igen, ez a kettő ez a két szín a szemben, a kéknek az a nem is elegáns hidegsége, ami kicsikétátöleli a földig az égbez. A sárga pedig a melegnek, a tüznek, az érzelem fokon kalgságát tükrözi a szürkék is megjelennek és gyakran zsongnak igy a levelek, fák és a homokidünák között ezek a szürkék, de perzse nem szabad, hogy elurslkodjék. Legalábbis az én világomban.

-Ez volt képeken, mintha viz adná.

-Hát igen. ebben ....viccesen szokták mondani, hogy egy kis tócsa, egy kis nád, egy kis csónak, egy kis ez.../nevetve/. Szóval ezt is lehet humorizálni,is, de a koratavaszi és őszi táj, alföldi tájnak elengedhetetlen kellléke a viz. Mindegyik megjelenik egy-egy foltja, egy-egy elmosódott csikja, ugyhogy nem idegen, nem hajánál fogva elővett egy dolog ez. És ö..laten hocsá, hát ö..kell a viz, mert az ég

bele tükröződik és az én problémámat nagyszerűen lehet ezzel alátámasztani, hogy visszajönnek a kék, a csónak az a finom ezüstös kékje a víz visszatükrözi, de nem impresszionisztikus probléma, ahogy a játék a víz felülete nem az a probléma, hanem hogy ő jöjjön vissza mikor egy kicsit és nem csak pengeteni a felszínt, ha nem felszínről van szó.

-Tudniillik azt tapasztalom, hogy a táj szinte magába öleli azt a néhány figurát a tájban uralkodó méltóságot jelent meg.

-Igen, ez egy nagy kérdés hogy ha a jövő problémája lenne, hogy ezt a táj környezetet és...emberrel együtt megjelenítani. Ez most kezd elindulni még, még nagyon kezdeti lépéseket tudok csak tenni, ez nagyon nagy feladat. Félek is tőlle, mert nem akarok szóval egy etaffánat egy ilyen vagy olyan megoldásokat, hanem egy egyszerű lényegülni a tájra az embernek ez óriási feladat, ha engedi a sors, most már 60-on felül ezt kell mondanom, akkor meg kell próbálkoznom ezzel a kérdéssel is.

-A Tisza..

-A Tisza, hát az ... Minden héten kétszer végig sétálok legalább a Tiszapartján izlelgetem, csinálok is Tisza képeket és a...a Tiszapartnak a reggeli illata az bűdítő víz illat. Hát a növények csillogó levelek rejtve....azok a kis gyógyszerek, ugyhogyx ezek örökké nyomot hagytak bennem és...és vágyom ilyen környezetbe.

-Megváltozott a Tisza most, nagy várossá nőtt Szeged.

-Az szép, nagy város lett. És bizom benne, hogy a Tiszapart még szebbülni fog.

-Hát az érintetlen természet egy kicsit fentebb van. Ez annak a híve vagyok, hanem a szépen rendbeszedett Tiszapartot ahol a betonelemekkel szépen lezárni a dolgokat, de hát olyan sok árvíz veszélynek voltunk kitéve, hogy teljesen jogos az a hatalmas építkezés, amit a városért végrehajtott. Szép is harmonikus is végül is.

-Sok kiállítást is rendezett, sok megbecsülést is kapott. Díjakat, elismerést.

-Hát, volt abban is részem nem tudom, hogy mennyire érdemelten meg, mindegy ezen nem is kell vitatkoznunk talán. Amit még egyet szeretnék elmondani talán Zsuzsa, hogy...hogy van-e nem a régi tanítóból valami még mindig. Ugyhogy nem nyugszom és évente egyszer, inkább kétszer háromszor kis tanyák, nem is tanyák hanem kisebb községekbe szoktam elmenni kiállítani. Sok munkával jár, gondolom, hogy van erkölcsi haszna. Ez nem tudom másképp népszerűsíteni szerintem képzőművészetnyilvánosságot és kép nélkül. Csak azok járnak helyen után akik kimennek a dolgozó emberekhez képpel. Is ha jönnek, jönnek, de minden esetben 50-100 ember megláthja, hogy milyen nagy egy .....nélküli alkotás.

-Ő most már jobban tudott jobban értenek hozzá, mint akkor tanítókodott.

-Hát viszont ezt nem szabad állítani, mert ez...ezt a, ezt a munkát nem lehet abba hagyni, mert az anyagi jólét hozza a szellemi emelkedést is, és bizom abban, hogy most már nyakig leszünk, most meg a kedves barátaim tényleg az ülésen a két autóval, meg traktorral mindennel, minden villamosítva tanyáink, a szomszédaink, tehát joggal hiszem azt, hogy ha nem is vénül, de a fiai majd eljutnak, hogy képet veszünk és tisztelik, becsülik azt a festőt.

-Két olyan dolog, hogy nagyon sokan közelérzik magukhoz. Itt a városban és ott kint a tanyán is egyre többen én azt hiszem, hogy az a hangulat, az a sűrített hangulat, aminek sem szentalizmushoz, se romantikához nincs köze sok féle érzés, újra érzést ébresztő az emberekben. Egy rövidke verset találtam az egyik ujságba, amelyet Katona Judit írt és a Földanya cimet adta, Fontos Sándornak ajánlta.

-Nagyon kedves vers nagyon szeretem.

-Jól megtetszett nekem. Ezüsttollu xzürrzy zöldes, szárnya verdes,
ar kavélyd lezelre az őszi este,
Gyonta perdül, gyökérleszik arcs nélves,
a föld vejudik, a világra jön az a terhe.
Az alaku gyökér, fa karolja, lefutja testét,
mint hajszálerek, kiszőkült kontyát feltúzi
helken ujra, a szárra rozsdás holt lepel le-
ég.

-Volt egy Földanya ciklus képei sárgába, aranyba. Attetező valami lett és a Földanya nekem a hamok, a hamoknak a dü....vonulatai a finom kis rezdülései és ezeket érezve, festettem ezt a képet. Próbálok mindig megujjulni ebből a sárga hamokból.

Zene....
Zene....

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Fontos Sandor
Ferto u
NOGRAD
1983 SEP 2 4

1021

után. Meg, hogy ezek a gépnél melozo gy

Fontos Sándor: Lovak

ÁNT ÉRDEKLŐDŐ FÉRFI

ron belül képzést indítunk:

GYÁRTÓ

körökre előírt bértételeket

függően 6 hónaptól 1 1/2
18—45 év között.
t hirdetünk a következő

BANTARTÓ LAKATOS,
LEKTRIKUS

UNKÁS,
S.

ntartó lakatosok részére ki-
szakmákban a munkakörre

eladó. Érdeklődni lehet: 17—19 órái 10-220-as telefonon.

HÁROMÉVES Trabant Combi eladó. Karancslapujtő, Lenin út 14.

ZETOR 56—11-es traktor szalagfűrésszel és ekével eladó. Felsőpetény, Petőfi út 17.

INGATLAN

HÁROMSZOBÁS, összkomfortos, kertes társasház eladó. Salgótarján, Kemerovo krt. 100. fszt.

SALGÓTARJÁNI Hunyadi körúton levő garázsomat olcsón bérbeadom. Villany van. Telefon: 18 órától, 11-963.

AZONNAL beköltözhető állapotban levő két szoba, konyhás lakás 572 négyszögöl gyümölcsöskerttel eladó. Cím: Salgótarján, Nagymező út 62. Irányár: 400 000 Ft. Érdeklődni a helyszínen, szeptember 26, 27, 28-án, du. 13—17 óráig lehet.

lom, Rákóczi u. 74.

BOKORRÓZSÁK a legcsodálatosabb színekben, őszi szállításra megrendelhetők, darabja 20 Ft., futók 25 Ft. Szücs rózsaiskolája, 5400 Mezőtúr, Munkás út 13.

ELŐNEVELT és ránfani való csibe kedvezményes áron mátraverebély-szentkúti baromfitelepen reggel 7-től este 6-ig mindennap megvásárolható.

ÁLLÁS

A FOGTECHNIKAI vállalat - adminisztrátor és munkakihordói munkakörben felvé-

vételre keresünk.

VÍZVEZETÉK-SZERELŐKET, kőműveseket felveszünk. Univer Szövetkezet, Salgótarján, Somogyi—Bacsó u. 6. Telefon: 10-874.

FELVESZÜNK változó munkahelyre kőműveseket, segédmunkásokat, tűzálló falazati munkákhoz, valamint víz-, gáz- és központifűtésszerelőket. ÉPLAK Szövetkezet salgótarjáni kirendeltsége, Faiskola út 24. Hídvéginé.

AZ Idegenforgalmi Hivatal szobaasszonyt állást hirdet a Hotel Salgóban. Jelentkezni lehet a hotel veze-

Fontos Sándor

Fontos Sándor: Tél

ganak

)-et, legyen nyugodt.
erúgtam a bal első lábába,
nyöszörögve elhallgatott.

belőle, hogy Seres Salamon igazi
bőszkun karakter, akinek véle-
ményét hitvány anyagiak nem be-
folyásolják. Ő csak az elveknek

könyveik történetér
tes munkájukról
Együtt beszélték n

Fontos Sándor, festő

● FONTOS SÁNDOR festőművész kiállítását Pogány Ö. Gábor művészettörténész nyitja meg augusztus 31-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Szegeden, a Horváth Mihály utcai képtárban. A tárlat szeptember 28-ig tekinthető meg.

– Fontos Sándor

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 28.

8.

Kontos Sándor, festő

a Munka Érdemrend Arany fokozatát

kapta

–: Kitüntetések a felszabadulás ünnepén

Népszabadság, Bp. 1980 ápr. 4.

6.

Tóth Sándor, Jeső

a Munka Érdemrend arany fokozatát kapta

-: A kitüntetettek névsora 12

Esti Hírlap, Bp. 1980. ápr. 3.

Fantos Sándor
festő

Méltatás

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi műhely?
Művészet, 1973.augusztus - 14.oldal

Fortos Sándor
festő

„Hajnal" (vegyes)

D.Fehér Zsuzsa: Van-e szegedi műhely?
Müvészet,1973.augusztus - 14.oldal

Fontos Sándor, festő

Lakodalom c. képe kiállításra került

terem díne lon.

Laczó Katalin: Kiállítási napló

— XIII. Szegedi Nyári Tárlat 93-94.

TISZATÁJ. Szeged, 1972. október XXVI/10.

47a.

Fontos Sándor, festő

Kiemelve: Asszony galambbal c. képe.

Déri Andre: Notenlagon — a téli tájakról

109.

XXVII.
3.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március

Fontos Sándor, festő

Anya leányával c. képe értéke a békéscsabai kiállításnak.

Déri Andrea: Gondolatok a XVI. Alföldi és a IX. Délalföldi Tárlatürügyén 85-86.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. július

XXVII/7.

Fantos Sándor festő

„Szocialista hagyományok Szeged képzőművészetében" címmel megnyílt kiállításon szerepelnek munkái.

Kulka Péter: Szegedi festők tárlata. Délmagyarország, 1969. márc. 21.

1021

Fontos Sándor festő

1974. VIII.25. /Petőfi/ 9,40. Ka. /30/

Láttuk, hallottuk ...

-

- A kiállítótermekben.
- Elsőnek hallgassák meg Bán András beszámolóját a XV-ik Szegedi Nyári Tárlatról.

- Gazdag kiállítási programmal várta idén is Szeges a Szabadtéri Játékokat. A Néprajzi Kiállítás, Mészáros Dezső szabadtéri kiállítása, vagya a X-ik Fotoszalon, remek látványosság, amelynek sok, s nem csupán szegedi nézője van.
Kokas Ignác kiállítását Ujszegeden visszont leginkább a helybéliek látogatták és a vendégkönyv tanusága szerint, igen értőn birálták el, e nagyhatásu festőnk itt kiállitott munkáit.
Csak a Nyári Tárlattal nem volt valahogy szerencséjük a rendezőknek. E kiállitás ugyanis, látványosságnak nem nevezhető, de elemző mélységeknek is hiján van. Pedig láthatólag jó szándékkal készült, jó helyiségekben, a Horváth Mihály utcai képtár három szintjén. És nem volt baj a látogatottsággal sem, de aki képzőművészetünk ismerőjeként jött ide, az hiány érzettel távozott, akik pedig ismerkedni akartak azzal - ez utóbbiak lehettek többen a szegedi nyár idegenforgalmi jellege miatt - azok számára nem valami biztató összképet rajzolt. A Fotoszalon egy útcával odébb, legalább a hiányok, a problémák feltárásában volt következetes, amellett, hogy néhány remekművet is felsorakoztatott.
Török László, fototörténeti jelentőségü, Család/ cimü képét például.

- Képzőművészetünk országos jellegü tárlatából azonban a problémafeltárás következetessége éppúgy hiányzott, mintahogy a kiemelkedő müvek felsorakoztatása. A XV-ik Szegedi Nyári Tárlat legjellemzőbb vonása, az esetlegesség. Már-már elvnek tünő esetlegesség az anyag válogatásában, bántó esetlegesség a rendezésben. A szegedi paletta szinei:
Fontos Sándor, kiegyensúlyozott, csendes liráját,
- Bér István, festői szépségeit,
- a dijazott Zombori László sokkhatást ötvöző müvei,
- Cs. Patai Mihály, gondosan szerkesztett pikturája,
- Pataky Ferenc szin tobzódását,
- Tóth Sándor didaktikai gondolatokat elmondó szobrait,
csak a gondos szemlélő vehette észre. Beleolvadásuk a tárlat anyagába azt sugallta, hogy a szegedi iskola, ha létezik is, határozott arculattal és kvalitással nem rendelkezik, Közülök jó szivvel Fritz Mihály szobrát tudom kiemelni. SZót érdemel azonban a rendkivül tehetséges fiatal festő, Zoltánfi István, aki mpst útjának alighanem kritikus szakaszához ért. Korábban kialakult kifejezési módja fáradni, ha

nyatlani látszik. A Téhonlé fiu hazatérése cimü képe, nagyon nem tetszett.

- Milyen tanulságokat kinál még a Szegedi Tárlat? Sajnálatos hogy a grafikai anyag vesztett korábbi elevenségéből. Téma vi lága is némileg elszegényedett.
Szabados Árpád, Pásztor Gábor, Gacsi Gábor, Banda Ferenc, Bognár Zoltán lapjai emelhők ki. A rendezés azonban éppen a grafikákkal nem tudott mit kezdeni. Megtekintésüket szinte élvezhetetlenné tette.
Másik tanulság, hogy a fiatalság túlnyomó része, szinte ösz vétlenül sinul az összképb
Míg Szent László, Kádár János Miklós, Kaubeck Péter és a bi szonytalan hangu Vásárhelyi Sikós András teljesitménye emel kedik ki leginkább.

- Végére hagytam a kiállit néhány igazán jó müvét.
- Farkas László, két kitüna komponált szobrát.
Somogyi Soma László, megrettő festményét és
Schöner Mihály - Bálint Endre, Ország .... táblaképei.
Schöner kegyetlen rendben dogalmas ritmusban felvázolt, grotesk játékai,
Bálint, minimumra redukáltlvilága, varázsos formái,
Ország, barnából kifejtettszioi, úgy tetszik mintha véletlenül csöppentek volna a kiltásra. Minden esetre társtalanok.
Nos, ez a termekben érezttányérzett, furcsa. Hissen Kurucz B. István, Somos Miklós, Is Árpád, Fülöp Erzsébet és még nem egynüvészünk, szolid, müveikkel vonult fel Szegedre, de a müterneik talán többeznél jóval többet rejtenek. Es ez nemcsak a szegedi Orszá Kiállitás tanulsága.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT FONTOS SÁNDOR FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA 1987. NOVEMBER 19-ÉN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 6 ÓRÁRA. A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: DR. BÁNYÁSZ REZSŐ ÁLLAMTITKÁR, A MINISZTERTANÁCS TÁJÉKOZTATÁSI HIVATALÁNAK ELNÖKE.
MEGTEKINTHETŐ: 1987. NOVEMBER 19-DECEMBER 2.
MEDNYÁNSZKY TEREM, BUDAPEST, TANÁCS KRT. 26.

Fk.: Köteles István

Egy férfi jön az Alföld dülőin át. Az akácok, jegenyék, felhők és csillagok alól. Nyomában mintha Bartók Cantata profanajának agancsos királyfiai lépegetnének. Fontos Sándorról beszélek. Az ásotthalmi, pusztaszeri, üllési tanítóról, aki életének nehéz, de szép évtizedeit töltötte falusi katedrák mellett. És mivel eleitől kezdve tudta, hogy a munka, az alkotás a legfőbb mérték, a tanítás lágy szavú igaza mellett a festészet erőt és idegeket próbáló küzdelmét is magára vállalta.
Van valamilyen elementáris nyugalom Fontos műveiben, valamilyen mágikus erő, amely mindig a lélek legmélyéig hatol és szívközelivé varázsolja azt a tájat, amelynek emberi közössége a tisztességet, a szépséget jelenti számára.
Képei láttán arcok és sorsok tolakszanak elém, hatalmas mezők és tündöklő fák nyűgöznek le, színek és hömpölygő, nagy csöndek kerítenek körül hivalkodás nélküli tisztasággal, miközben örök emberit napjaink kérdéseivel ötvöz egységbe.
És hogy miből táplálkozik eredendő nyiltsága, modernsége ? Mindenkori humamizmusából és emberi tisztességéből. Sem a tanító, sem a festő nem tagadhatja meg önmagát: a szó, a tett csak erkölcsi hitellel igazolható. Aki nemcsak azt tudja, kiknek a képviseletében, alkot, de azt is, hogy nélkülük minden dolog értékét veszti, mellékes.
A törzsökös szegedi alkotó sokszor és szívesen idézi a tragikus sorsú Juhász Gyula alakját is. Bár művészi sorsközösséget érez a költővel, az Annával elvesztett, elsiratott ifjúsággal, azért a hétköznapok reménységét soha nem adja föl.
A tudatosan vállalt hazaszeretet festői tolmácsolója Fontos Sándor, e sorsunkkal ölelt kis ország szépségeinek tolmácsa.

Polner Zoltán

FONTOS SÁNDOR

Fontos Sándor, festőművész 1.) Folytatás

Szeged környékének vadászait Juhász Gyula évekre meg arzsal a szeretettel, mely Fontos Sándor lelkületének is sajátja. A művészt 1920-ban született Szegeden Vinkler Károly növendékeként itt végzett a tanítóképző Főiskolán. Tanított és festett az illési tanyán. Önálló kiállításai idegenkedett több otthoni városban, Külföldön Ny-németországban, Lengyelországban, Szovjetunióban és az NDK-ban. Több évtized kitüntették a Szegedi Nyári Tárlaton. – Sokszor hangzik el: jó ember és jó festő szerettük. Fontos Sándorban az a két törvény egymásával átszövődik. Vallomása szerint képein az „ős-föld egységet" keresi a fények játékával, az poeticája: „Szerettem az okkerszínű homokos tájakat. A fák gallyszövedékét, a gémeskutakat, a vízparti nádasokat, fűrészeket az e tájon dolgozó parasztembereket. Ezek a dolgok nőttek a szívemben a tanyán eltöltött 2-3 év alatt."

Losonci Miklós: Fontos Sándor festményei és Kalmár Márton szobrai a Hatvani Galériában.
Heves Megye, 1982. 4. 3-4-5 old.-on.

Fontos Sándor

festőművész

„A Tetőtéri Galéria" c. könyv az „Alföldi Műhely" könyvei között

Csongrád Megyei Könyvtár
1982 okt. 9.

Fontos Sándor

festőművész

kiállítása nyílt a Hatvani Galériában

Németh Zsuzsa
aine

Nógrádság (Heves)
1982.04.20.

Fontos Sándor, festőművész

a Bajai Nyár keretében megnyílt képzőművészeti kiállításon a Tisza is főszereplő, Szeged, Vásárhely-Mártély és Szolnok környéke, Tiszadob a képi rögzítés helyei, Fontos Sándor, Kapasi Márta, Todor Jozef képein. /cultive/.

L. M.: Feladatot a képzőművészetben.
Petőfi Népe, 1982. júl. 25.

Fontos Sándor: Vörös alkony (tempera)

Fontos Sándor festőművész 2 fotográfia

Lőrinci László: Fontos Sándor és Kalmár Márton a Szolnoki kollégiumban.

Heves megye, 1982. 4. 4. old.

Fontos Sándor festményei és Kalmár Márton szobrai a Hatvani Galériában

Két lényeges szempontból rendkívül rokonszenves Fontos Sándor munkássága. Egyrészt azért, mert nincs rossz szava senkiről, belülről sem, minden festői minőséget és elgondolást tisztel, csak az érték mozgatja képzeletét, törekvéseit. A másik az, hogy tevékenységével festészetté emelt egy idáig fehér foltnak számító környéket a hazai tájból: Üllést. Emberi léptékű a küldetése, — nem törekszik nagyobbra annál a magaslatnál, melyre tehetsége predesztinálja, de festői gyakorlata ebben az állandóságban nem tűri az alacsonyabb mércét sem —, értékeinek optimumát testesíti műveiben.

Kalmár Márton következetessége kimagasló, abban kérlelhetetlen, hogy egy-egy szobrászi lehetőséget körüljár a formák szobrot ígérő változataival. Mérlegel és töpreng. Keresi, kutatja a sok ígéret közül a legjobb variációt.

Szeged környékének varázsát Juhász Gyula érezte meg azzal a szelídséggel, mely Fontos Sándor lelkületének is sajátja:

„Kis sömlyék szélein tehenek legelnek,
Fakó sárgák a lompos alkonyatban,
A szürke fűzfák egyre komorabban
Guggolnak a bús víz holt ága mellett."

A költő verssorait Fontos Sándor festményei folytatják méltó békével és kedvességgel, mert a kedvesség egyik fő erénye. 1920-ban született Szegeden, Vinkler László növendékeként itt végzett a Tanárképző Főiskolán. Tanított és festett az üllési tanyán — festővé lett Móra Ferenc szellemi utóda. Önálló kiállítással jelentkezett Szeged, Budapest, Kecskemét, Hódmezővásárhely múzeumaiban, galériáiban, — művei szerepeltek Jugoszláviában, Lengyelországban, Szovjetunióban és az NDK-ban. Többször kitüntették a Szegedi Nyári Tárlaton.

De sokszor hangzik el: jó ember kerestetik, jó ember és jó festő. Fontos Sándorban ez a két törvény egymással ötvöződik. Ahogy szüretkor az öregek gonddal szedik össze a hátrahagyott szőlőszemeket, ugyanúgy gyűjti, fokozza festménnyé Fontos Sándor a legapróbbnak tűnő tájrészleteket, egy vidék meghittségét bogáncsokban, virágzó barackfákban. Ez a barackos nem elvont táj — az Ő kertje — volt idő, mikor az őszibarackfák termésből élt. Vallomása szerint képein az „ég—föld egységet" keresi a fények játékával, s olyan természetes közvetlenséggel fogalmazza meg ars poeticáját, mely egyszerre emberi és festői tartozéka: „Szeretem az okkersárga homokos tájakat. A fák gallyszövedékét, a gyümölcsösöket, a vízparti nádasokat, fűzeseket. Az e tájon dolgozó parasztembereket. Ezek a dolgok nőttek a szívemhez a tanyán eltöltött 23 év alatt." Mestere, Vinkler László is hasonlóképpen jellemezte — egyrészt